POLIROM

Kamila Shamsie

Kartografie

BIBLIOTECA POLIROM

„Mai presus de orice, *Kartografie* este o poveste de iubire autentică.“ (*Guardian*)

Kamila Shamsie

Kartografie

Traducere din limba engleză şi note
de Ona Frantz

POLIROM
2014

Kamila Shamsie, *Kartography*
2014 by Editura POLIROM, pentru traducerea în limba rom nă

www.polirom.ro
Editura POLIROM
Iaşi, B-dul Carol I nr. 4; P.O. BOX 266, 700506
Bucureşti, Splaiul Unirii nr. 6, bl. B3A, sc. 1, et. 1;
sector 4, 040031, O.P. 53, C.P. 15-728

ISBN ePub: 978-973-46-4602-9
ISBN PDF: 978-973-46-4603-6
ISBN print: 978-973-46-4357-8

Coperta: Carmen Parii
Pe copertă: bhairav/Depositphotos.com

Această carte în format digital (e-book) este protejată prin copyright şi este destinată exclusiv utilizării ei în scop privat pe dispozitivul de citire pe care a fost descărcată. Orice altă utilizare, incluz nd împrumutul sau schimbul, reproducerea integrală sau parţială, multiplicarea, închirierea, punerea la dispoziţia publică, inclusiv prin internet sau prin reţele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informaţiei, altele dec t cele pe care a fost descărcată, rev nzarea sau comercializarea sub orice formă, precum şi alte fapte similare săv rşite fără permisiunea scrisă a deţinătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislaţiei cu privire la protecţia proprietăţii intelectuale şi se pedepsesc penal şi/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

Lectura digitală protejează mediul

Versiune digitală realizată în colaborare cu elefant.ro

KAMILA SHAMSIE s-a născut în 1973, în Pakistan. Romanul ei de debut, *In the City by the Sea* (1998), a primit Premiul pentru Literatură în Pakistan. În 2000 a publicat *Salt and Saffron*, roman elogiat de critica literară şi bine primit de public, astfel că în 2001 prozatoarea a fost inclusă pe lista Orange a celor mai promiţători autori britanici ai secolului al XXI-lea. *Kartography* (*Kartografie*) a apărut în 2002 şi s-a bucurat de un succes remarcabil, fiind tradus în numeroase limbi. Romanul a primit premiul Patras Bokhari al Academiei de Litere din Pakistan şi a fost nominalizat la premiul John Llewellyn Rhys. În 2013 prestigioasa revistă *Granta* a inclus-o pe autoare pe lista celor mai buni tineri romancieri britanici. În prezent Kamila Shamsie locuieşte în Londra şi în Karachi.

Pentru toţi prietenii mei
din Karachi şi de pretutindeni,
mai ales pentru Asad Haider şi Tushna Kandawalla.

Globul se roteşte. Lanţuri muntoase îmi ating în treacăt degetele; electricitate statică deasupra Mării Arabiei. Pakistanul e despicat în două, dar nedivizat. Lumea asta e perimată.

Afară plouă. Dacă ploaia ajunge la Karachi, valurile vor creşte şi mai mult. Însă aeroportul e departe de ţărm. De acolo pînă aici e o distanţă minusculă dacă te uiţi la harta lumii. Însă distanţa nu se măsoară în mile şi kilometri, se măsoară în spaimă. Cine-a spus asta? Cineva care nu s-a măritat cu un pilot, presupun. Deşurubez capacul unui borcănel de cerneală. Un parfum de cuvinte mînjite şi de metal inundă aerul.

Toate fiinţele cu tentacule produc cerneală, Raheen? Şi sepia? Poţi să scrii pe valuri cu cerneală de sepie?

Închid ochii şi strîng degetele în jurul unui os în formă de diamant. Încă mai aud lumea învîrtindu-se. Mă învîrtesc şi eu cu ea, mă învîrtesc în mijlocul unei grădini. La apus. Şi, într-adevăr, am bureţei pentru umeri cusuţi pe sub bluză.

1986.

Bineînţeles că grădina se află acolo unde sînt începuturile noastre, al lui Karim şi al meu: în Karachi. Oraşul acela ca o plantă-păianjen, în care, dacă ştii ce să cauţi şi dacă vreo putere supranaturală se dovedeşte indulgentă cu tine, ai putea descoperi o urmă fosilizată a tălpii lui Alexandru. Cel Mare. Şi-a condus armata prin Karachi cu mult, foarte mult timp înainte să se instaureze efectul de plantă-păianjen, pe vremea cînd Karachi era un port pe nume Krokola. Poate că armata lui Alexandru a fost prima care a răscolit nisipul de-a lungul coastei răsăritene a Mării Arabiei.

E o idee interesantă.

Deşi în realitate nu s-a dovedit niciodată că actualul Karachi este Krokola şi, chiar de-ar fi, probabil că Alexandru n-a călcat niciodată pe ţărmurile lui. Aşadar, orice urmă de călcătură macedoneană antică a cărei amprentă lăsată în pietrele din Karachi poartă însemnele autorităţii trebuie că-i aparţine comandantului flotei lui Alexandru, Nearchus, care nici măcar nu era macedonean. Era cretan, ceea ce sună a necioplit.

Nu ştiu dacă eu şi Karim am căutat de-adevăratelea urme de paşi antici în aranjamentul de pietre din grădina lui în acea seară de octombrie, cînd totul fusese despachetat din cutii şi mutarea din vechea casă a lui Karim se terminase, dar ştiu că eram fericiţi din cale-afară că descoperiserăm o sepie fosilizată.

— Eşti sigur că-i o sepie? l-am întrebat, răsucind în mîini fosila în formă de diamant.

Şedeam amîndoi cu picioarele încrucişate, unul lîngă altul, pe iarba care mărginea triunghiul de pămînt pe care fuseseră aranjate pietrele. Noroi pe genunchii lui şi clorofilă pe ai mei, cu toate că, deoarece stăteam atît de aproape unul de altul, ba legănîndu-ne în spate de rîs, ba aplecîndu-ne în faţă de curiozitate, culorile se amestecau şi spărturi de smarald începeau să se întrevadă prin cenuşiul-cafeniu.

— Sigur c-aşa-i. Mă rog, os de sepie. Nu-i pic de carne de peşte pe chestia aia.

— Deci carnea face peştele peşte?

— Interesantă întrebare. Calcanul fără carne mai e calcan? În orice caz, sepia nu mai e peşte. Nici vorbă, a spus Karim, vînturîndu-şi braţele ca unul care încearcă un număr de *breakdance*. Are tentacule.

S-a lăsat pe spate şi s-a sprijinit în coate, cît pe ce să strivească o furnicuţă care, impasibilă, nu s-a abătut de la traseul ei, ci i-a traversat braţul şi a pornit să-şi croiască drum prin iarba scurtă.

— Închipuie-ţi, a spus el, uitîndu-se în jur. Aici pe vremuri era un ocean. Dacă mijeşti ochii, aproape că poţi s-o vezi pe Mai Kolachi[1] vîslind cu barca prin hibiscus în căutarea soţului ei şi uite!, acolo, prin *bougainvillea*, se vede valul de lacrimi pe care le-a vărsat Alexandru pentru Bucifal.

— „Bucifal“ e anagrama lui „f. abulic“. Cînd mijesc ochii, nu văd decît o ceaţă.

Karim şi-a dat ochii peste cap.

— Ştii ce? Dacă eu nu eram eu, nici tu n-ai fi fost tu.

Ciudat. Indiferent de unde încep, replica aceea îşi găseşte întotdeauna locul în povestirea mea pe la

început şi forţează liniaritatea să facă loc unei divagaţii despre înţelesul revelat cu întîrziere. E cel mai rău dintre toate modurile în care ne machetăm amintirile: tendinţa aceasta de a împunge crusta anecdotei, în speranţa că va elibera un şuvoi de simbolism fierbinte ca lava.

Încetează, ar spune Karim. Du-te să mănînci ceva. Şi dacă tot te duci, caută „machetarea“ în dicţionar. E anagrama de la „racheta mea“. În vara cînd noi doi am jucat tenis a existat un asemenea simbolism în jocul nostru.

Karim, mai taci! Cît nu erai tu atent, eu am combinat amintirile într-un începutmijlocfinal de poveste, aşa că să nu-ndrăzneşti să mă-ntrerupi cu versiunea ta despre ce-a-fost-de-fapt-mai-întîi şi despre treaba-aia-care-a-fost-cauza-şi-nu-efectul.

Dumnezeule mare, măi fato, nici în vis nu m-aş gîndi la aşa ceva! Toată importanţa cronologiei stă în efectul obţinut. Motiv pentru care ar fi trebuit să începi cu momentul cînd…

Karim!

Continuă.

În regulă. Apus… bureţei pentru umeri… sepie… Părinţii mei parchează pe aleea din faţa casei, iar tatăl lui Karim – unchiul Ali – iese să se alăture grupului la ceai, cu nodul cravatei perfect făcut şi cu dunga pantalonilor atît de ascuţită, încît ar fi tuns iarba cu ea dacă s-ar fi dat de-a rostogolul prin grădină. Deşi e ridicol să spui aşa ceva. Imaginează-ţi-l pe unchiul Ali catadicsind să se rostogolească.

— Ah, zău dacă n-arăţi ca unul care a despachetat cutii toată ziua, a spus mama rîzînd, aşezată într-un fotoliu de trestie, cu palma întinsă către unchiul Ali, de parcă i-ar fi oferit o tavă cu ceşcuţe de ceai. *Hanh*[2], ştiu. În toată casa e un dezastru, dar garderoba ta e muc şi sfîrc.

Unchiul Ali n-a zîmbit.

— Ce mişcare optimistă: să cumperi o casă.

I-am surprins pe ai mei schimbînd priviri îngrijorate.

— Ce remarcă prostească, Ali! a spus mama.

— Ce-o fi prostesc în *asta*? Zona fabricii e tot sub stare de necesitate. Nu-s semne că s-ar pregăti s-o ridice.

— A, optimistă în sensul ăsta, a spus tata, după care a tăcut, fiindcă mama l-a pocnit pe furiş.

M-am uitat la Karim ca să văd dacă ştia ce se petrece, dar el strîngea zdravăn osul de sepie, încercînd să-şi imprime în palmă conturul lui zgrunţuros.

— Lucrurile stau absolut îngrozitor, a continuat unchiul Ali. Numai Dumnezeu ştie cînd se vor mai deschide şcolile copiilor.

Eu şi Karim încercam să părem posomorîţi, dar tata ne-a surprins atingîndu-ne încîntaţi degetele mari de la picioare.

— Voi sînteţi fericiţi pînă peste cap că răzmeriţele nu au încetat, este? a spus *aba*[3].

— Păi, nu-i vorba… am spus eu.

— …c-am vrea să mai moară oameni sau mai ştiu eu ce, a continuat Karim. Dar…

— Dar n-ar strica dacă lucrurile ar rămîne…

— Încordate.

— Numai cît s-apuce să se anuleze examenele.

— Repede mai faceţi afirmaţii idioate cît s-ajungă pentru o viaţă-ntreagă! a spus tata. Vă apropiaţi de vîrsta la care ar trebui să vă vină mintea la cap. Ce-i acum, octombrie? Prin ianuarie o să-ncepem s-aşteptăm responsabilitate morală de la voi doi.

În timp ce vorbea, *aba* s-a întors într-o parte şi şi-a săltat picioarele peste braţul fotoliului, transmiţînd prin fiecare muşchi al trupului indolenţa unui om pe deplin satisfăcut. Probabil că ar fi putut să se înfăşoare pe un gard de sîrmă ghimpată şi tot ar fi părut pe de-a-ntregul relaxat.

Ami[4] şi-a încîrligat un deget, vîrîndu-l prin gaura de lîngă manşeta blugilor lui *aba*. O întrebasem cîndva dacă o deranja vreodată absenţa unei idile romantice în viaţa ei, iar ea îmi răspunsese că definiţia pe care o dădea ea unei idile romantice era aceea de relaţie intimă cu mintea împrăştiată, cam ca atunci cînd mîinile altcuiva se rătăcesc spre mîncarea din farfuria ta. I-am răspuns că nu, asta-i doar prietenie, idila romantică înseamnă să ştii întotdeauna cu exactitate unde se află mîinile acelei persoane. Ea a zîmbit şi a spus, a fost o vreme cînd şi eu credeam la fel. Dar în miezul idilei romantice se află conştiinţa faptului că acele mîini ar putea hoinări şi prin altă parte, doar că, graţie norocului ori destinului sau pur şi simplu în urma unei bîjbîieli pe nevăzute, ele îşi vor regăsi drumul spre tine şi poate că atunci vei avea inteligenţa să fii recunoscătoare pentru tot ceea ce încă este posibil, în pofida propriilor tale slăbiciuni – şi a slăbiciunilor lui. Mi-am strîns puternic pleoapele peste ochi şi am scuturat bulversată din cap în faţa ei, iar ea mi-a spus, într-o bună zi o să stăm şi-o să-ţi spun toată povestea. Dar pe mine nu absenţa naraţiunii mă bulversase. Eu voiam doar să ştiu la ce se referise cînd pomenise „slăbiciunile lui“.

M-am uitat cîteva clipe la părinţii mei. Tata împingea cu piciorul gol scaunul lui *ami*, prefăcîndu-se că e gata să-l răstoarne. Ea i-a aruncat o privire de-aia de-a ei, cicălitoare, iar el mi-a făcut cu ochiul, apoi s-a potolit. I-am făcut şi eu cu ochiul, cu versiunea mea mai mică şi mai întunecată a ochilor lui de pisică. („Ochi de tigru“, insistam întotdeauna şi eu, şi el. „Ochi de panteră.“) Eram în cîrdăşie, tata şi cu mine, conspiram împreună, deşi nu mi-a fost niciodată foarte clar la ce conspiram. Lîngă mine, Karim a început să îngîne ceva în surdină, aşa că mi-am concentrat din nou atenţia asupra conversaţiei, ca să-mi dau seama ce lucruri condamnabile spunea unchiul Ali.

— De ce mi-e mie frică mai tare: că într-o bună zi fiul meu o să fie prins în miezul tulburărilor sau că n-o să fie prins deloc în ele? Ştiţi, uneori mă gîndesc serios c-ar trebui să-i scriu pur şi simplu fratelui meu şi…

Lăsîndu-se pe spate, Karim şi-a prins ceafa în căuşul degetelor împletite, dar, cu toată încercarea lui de-a părea nonşalant, îi vedeam palmele apăsîndu-i cu putere urechile şi-i auzeam mormăitul în crescendo.

— Hei! l-am înghiontit. *Dekho!*[5]

Mama lui Karim a intrat prin uşa glisantă dinspre camera televizorului, iar eu şi Karim ne-am uitat unul la altul cu sprîncenele înălţate, fiindcă părul ei era cu o nuanţă mai deschis decît fusese cu o oră în urmă, ajungînd aproape castaniu. De cînd descoperise revistele acelea sub patul lui Karim, căpătase obiceiul de a-şi vopsi părul ori de cîte ori încerca să ia o hotărîre importantă privitoare la fiul ei, iar

acum a clipit repede şi a tuşit ca să-şi dreagă vocea, semnalînd că era pe punctul de a spune ceva ce nu era convinsă că ar fi trebuit să spună.

— A sunat Laila mai adineauri, tocmai s-a întors din luna de miere, cică a fost cea mai bună din toate trei de pînă acum. Dar se simte puţin cam nu ştiu cum, ştiţi, fiindcă încearcă să se obişnuiască cu viaţa la ferma lui Asif. Aşa, şi, dragilor – s-a întors ea către părinţii mei –, nu i-am dat nici un răspuns, fiindcă am zis că trebuie să ne consultăm cu toţii, deşi eu, una, ştiu cum votez şi sînt pregătită să-mi apăr poziţia, dar ea a spus că ar trebui să mergem toţi la fermă să-i ţinem tovărăşie, ceea ce-i ridicol, bineînţeles, fiindcă agenţiile de publicitate, fabricile de pînzeturi, ziarele şi revistele nu se conduc singure, iar anul ăsta voi v-aţi luat amîndoi concediu mai mult decît suficient, pentru călătoria în nord, iar eu trebuie să stau aici, că vine nunta verişoarei mele, dar a mai zis ceva şi asta-i partea despre care trebuie să discutăm, a zis că pe timpul sărbătorilor de iarnă ar trebui să trimitem copiii la ea.

Eu şi Karim ne-am strîmbat unul la altul. O fermă? Pentru Dumnezeu, o fermă! La doi dependenţi de smog. Doi karachiiţi, fir-ar să fie, care şi-au plănuit să facă diverse lucruri în oraş pe timpul sărbătorilor de iarnă. Să se ducă la cules de crabi, să-şi petreacă vremea la Baleji Beach şi să dea o fugă cu maşina la aeroport pentru o cafea, căci lumea ne era deschisă acum, cînd cineva din gaşca noastră – Zia – şofa, iar noi, ceilalţi, contribuiserăm cu banii strînşi la aniversări şi de Eid[6] ca să-i cumpărăm un carnet de conducere unde se pretindea că era născut în 1967, înainte de aselenizare, înainte de Războiul Civil din ’71, înainte ca mama mea şi mama lui Karim să fi făcut schimb de logodnici şi să se întrebe de ce n-o făcuseră mai demult.

— Nu cred că-i o idee bună, Maheen, a spus *ami*.

Smulgea cu un aer visător cîte o petală de *raat-ki-rani*[7] din şiragul de boboci albi care îi ţinea părul strîns în coc, o freca între palme, apoi le desfăcea, răspîndind un parfum ca de mosc, care avea să persiste în jurul ei ceasuri întregi. Tata a jurat odată că *ami* ar putea să se caţăre într-un tomberon plin de gunoi în putrefacţie, iar de-acolo, dacă exista măcar o singură gladiolă în amestecul mizerabil de coji de ouă, mucegai, coji de mango, pipote de pui şi resturi de la cină vechi de-o săptămînă, *ami* ar ieşi de-acolo mirosind ca şi cum de-abia s-ar fi dat cu un parfum cu simţul umorului.

— Păi, eu cred că-i o idee grozavă, a spus tuşa Maheen, săltîndu-şi în picioare trupul mărunţel. Şi e rîndul meu să am dreptate.

— Dar, din păcate, îşi tot ratează rîndul, i-a spus unchiul Ali lui tata.

Am izbucnit în rîs, dar m-am oprit cînd l-am văzut pe *aba* lovind în scaunul unchiului Ali şi înclinînd capul către Karim. Karim refuza cu îndîrjire să-şi privească părinţii. Poate că nici nu auzise comentariul tatălui său. Dar pe urmă şi-a dus o mînă la obraz şi mi-am dat seama că făcuse asta ca să-şi ascundă maxilarul încleştat. Aş fi vrut să-i spun că acreala tăioasă era doar felul de-a fi al unchiului Ali. N-avea nici o însemnătate. Aşa că am smuls un pumn de iarbă şi am suflat firele verzi în direcţia lui. Cînd m-a auzit expirînd, s-a întors spre mine şi a prins în palmă cîteva fire de iarbă răsfirate. M-am mutat mai aproape de el şi am început să le aranjez într-o reţea de jucat „X şi 0“.

— Oho! a spus *ami*, plescăind cu limba în cerul gurii. Ţie-ţi dă mîna să crezi că-i grozav, Maheen, fiindcă ai un băiat, şi-acum o să mă sileşti să folosesc nenorocita de expresie „Ce-o să spună lumea?“

Suno, yaar![8] Karim şi Raheen sînt aproape… nu, *oh, khuda!*[9] Sînt adolescenţi! Să-i trimiţi pe ăştia doi singuri… *buss*[10], acu' nu te uita aşa la mine!

Credeam că vorbeşte cu mine, dar de răspuns i-a răspuns unchiul Ali.

— Nu fi absurdă, Yasmin. Practic, sînt veri. De fapt *chiar* sînt veri. Noi doi sîntem veri de gradul al treilea şi asta înseamnă că şi copiii noştri sînt rude. Aşa să le spui bîrfitorilor.

— Hei, vară-mea! a spus Karim.

A suflat peste firele de iarbă, care mi-au zburat în faţă.

— Sîntem veri de gradul al treilea prin alianţă, a spus *ami*. Fără nici o legătură de sînge reală. Am crezut c-o să fii de partea mea, Ali.

— Trebuie să stau jos, a spus tuşa Maheen. Soţul meu e de acord cu mine.

— După cum stau lucrurile acum, nu cred că lui Karim i-ar fi prea bine dacă ar rămîne aici, a spus unchiul Ali, apoi a sorbit din ceai, fără să se uite la soţia lui.

Mi-am întors iar privirea spre Karim. Se holba în sus, spre cer, rupîndu-se treptat de lumea înconjurătoare.

— Iar are o viziune de-aia apocaliptică de-a lui, s-a băgat *ami* în vorbă. Vrea să-i trimită pe copii din Karachi.

— Nu ne permitem aşa ceva, a spus *aba*. Dacă-i trimiţi de aici fiindcă e prea periculos, cum mai justifici întoarcerea lor?

— Doar pe durata sărbătorilor, a precizat unchiul Ali. Pe străzi e nebunie curată de sărbători. Pentru ei n-o să mai fie cine ştie ce distracţie dacă le spunem că nu pot pleca nicăieri şi nu pot să facă nimic. Şi va fi şi-o schimbare tocmai bună să aibă la dispoziţie atîţia acri cîţi are ferma lui Asif, ca să zburde cum au ei chef.

— Dar noi vrem să zburdăm pe plajă, am obiectat.

— E mult prea periculos să mergi atîta cu maşina, a spus *ami*. Ali, s-ar putea să ai dreptate. Se pot distra minunat la ferma lui Asif. Sau, oricum, acum cincisprezece ani se putea.

Cînd *ami* a spus asta, am avut impresia că tuşa Maheen a început să-şi întoarcă privirea spre tata, dar apoi a renunţat şi a oftat.

— Poate se mai îndreaptă lucrurile pînă-n decembrie, a spus ea, sprijinindu-şi capul de umărul mamei mele. Cînd are de gînd ţara asta să se-nveţe minte?

Unchiul Ali s-a aplecat într-o parte în fotoliu şi s-a uitat la nevastă-sa.

— Asta nu-i ca şi cum istoria s-ar repeta, Maheen. Un guvern militar ca al nostru nu poate conduce niciodată o ţară unită. Nu pe termen lung. Nu-şi poate permite să-i dea voie vreunui grup să capete atîta putere cît să instige o mişcare de masă. Despre asta-i vorba acum.

— Tu preferi să crezi că toate tulburările astea sînt create artificial, nu-i aşa, Ali? a spus tuşa Maheen, ridicîndu-se în picioare şi fixîndu-şi soţul cu o căutătură aspră. Aşa e mult mai uşor pentru noi toţi, în saloanele noastre civilizate, nu-i aşa? Fiindcă, dacă-i aşa, problema e doar guvernul sau agenţiile de contraspionaj sau chiar Palma Ascunsă…

— Mîna, a corectat-o unchiul Ali.

— Ah, mai taci!

— Cred că încerca să te liniştească, Maheen, a spus *aba*.

— Ali, să ştii că are şi ea dreptate, a spus în acelaşi timp *ami*.

— N-am nevoie să mă liniştească cineva. De ce nu poate pricepe atîta lucru? De ce trebuie să vă apucaţi mereu voi doi să îmi explicaţi ce zice soţul meu şi să-i explicaţi lui ce zic eu?

Karim era în altă lume: urmărea cu privirea smocurile de nori care treceau sus pe cer. Oare de aceea era mai visător decît mine, pentru că părinţii lui se certau tot timpul? O clipă am fost aproape geloasă pe nori. De ce se uita la ei cînd voia să evadeze, din moment ce eu eram chiar alături? L-am tras de mînecă şi s-a întors imediat spre mine, iar cînd i-am făcut semn să mă urmeze, pe faţă i se citea un sentiment vecin cu uşurarea.

Ne-am furişat departe de părinţii noştri, iar eu m-am strecurat în spaţiul strîmt dintre zidul care împrejmuia grădina şi hibiscusul răşchirat. Karim a trebuit să-şi sugă burta ca să aibă loc să vină după mine. Pînă şi soarele ajungea cu greu în acel cotlon, unde ne-am ghemuit cu genunchii strînşi sub bărbie şi unde noroiul era încă jilav după ce *mali*[11] trecuse pe acolo cu furtunul de grădină pe la începutul serii. Mă întrebam dacă şi Karim îşi amintea ziua aceea de demult din anotimpul musonilor în care ne ascunseserăm în tufişurile de lîngă casa bunicii. Îi atrăsesem atenţia la ce spusese mama, că dacă stai în haine ude, te ia cu frig şi răceşti, aşa că, de dragul sănătăţii, ne dezbrăcaserăm şi făcuserăm morman toate hainele. Apoi: „Ce caraghios arată, Karim! Pot să pun mîna pe *ea*? Poţi s-o faci să mişte?“ „Nu, dar pot să dau din urechi.“

Karim şi-a dres glasul, iar eu m-am îndepărtat puţin de el şi m-am uitat cum îşi încolăceşte degetele de la picioare în jurul unei crenguţe din noroi.

— Sîntem dementi de-a binelea, aşa-i? a constatat el. Ne dorim ca revoltele să continue doar ca să rămînă şcoala închisă.

Mi-am scărpinat un genunchi şi am încercat să par spăsită, dar în realitate mă gîndeam că revoltele trebuie să ia sfîrşit, asta neapărat, altminteri aveam să fim trimişi de-acasă pe timpul sărbătorilor. Nimic din ceea ce se petrecea în Karachi n-avea prea multă logică pentru mine – cel puţin de anul trecut, cînd cu fata aceea omorîtă de un autobuz în plină viteză, fapt despre care ai zice că era o tragedie de familie, ce privea strict sărmanele ei rude, şi eu mă mai întrebam ce o fi oare în mintea şoferului, căci evident că nu intenţionase să ucidă o fetiţă, însă acum trebuia să îndure tot restul vieţii consecinţele teribile ale nechibzuinţei lui, numai că, în loc să fie o tragedie de familie, toată povestea asta declanşase o confruntare etnică îngrozitoare. Fata era muhajir[12], şoferul autobuzului era *pathan*[13] şi cumva, nu ştiu cum, treaba asta devenise esenţială, deşi mama spunea că era „un catalizator, nimic mai mult“, unchiul Ali spunea că „totul e orchestrat ca să creeze separări şi facţiuni“, tata răspundea „Nu ştiu zevzecii ăştia că astfel de lucruri nu pot fi ţinute în frîu?“, în vreme ce tuşa Maheen îi dădea înainte cu „pericolele amneziei“. Multă lume se uita ciudat la ea cînd spunea asta. Dar eu şi Karim aveam treisprezece ani. Nu aveam nici o putere cînd venea vorba de problemele naţiei, aşa că nu era mai bine să ne rezumăm la problemele asupra cărora aveam, poate, cît de cît control?

L-am împuns pe Karim în burtă.

— Ne trebuie un p.d.a., i-am spus. Să-i împiedicăm să ne trimită de-acasă la muls de vaci pe moşie.

Karim a răspuns cu vocea profesorului nostru de matematică:

— Care este probabilitatea de reuşită a unui plan de acţiune pus la cale de doi tineri de treisprezece ani împotriva părinţilor lor? a) unu la mie; b) doi la trei mii; c) prea mică să ne mai batem capul calculînd-o.

— Of, zău aşa, măi Karimazov! Lasă matematica şi propune un plan.

L-am văzut printre ramurile de hibiscus pe unchiul Ali dînd un bobîrnac unei insecte din părul soţiei sale. Tuşa Maheen a tresărit, apoi a zîmbit şi s-au uitat unul la altul cumva ciudat, de parcă nu s-ar mai fi văzut de multă vreme. Fără absolut nici un motiv, m-am simţit dintr-odată plină de voioşie şi i-am tras un pumn în umăr lui Karim.

— Haide! Gîndeşte-te cum a scos Miandad şasele ăla chiar sub nasul lui Sharma. Dacă a putut el aşa ceva, poţi şi tu să faci asta.

— Miandad n-avea treişpe ani şi Chetan Sharma nu era maică-sa.

— Ultima minge din tot meciul, Karim! Îi mai trebuiau patru puncte ca să cîştige! Şi Miandad era la bătaie. Şase puncte din momentul cînd a lansat mingea cu bîta. Hai, măi Karim! Gîndeşte-te.

— De ce nu te gîndeşti *tu*?

— Eu întruchipez forţa fizică.

Ceea ce era adevărat. La vremea aceea eram cu vreo zece centimetri mai înaltă decît Karim şi doar cu cîteva săptămîni în urmă, în faţa întregii clase, îl săltasem în braţe şi-l depusesem în coşul de hîrtii cînd îl apucase o criză de-aia de-a lui de îndărătnicie. Bineînţeles, se salvase din situaţia jenantă refuzînd să mai iasă de acolo pînă cînd intrase în clasă domnul Ansari, profesorul nostru de ştiinţe ale naturii, moment în care Karim îi spusese: „Domnule, aţi avut dreptate săptămîna trecută cînd aţi spus că sînt un gunoi. Rugaţi-vă pentru mine, ca să fiu cruţat de soarta talaşului de la creioane“. Bietul domn Ansari rămăsese fără grai, în vreme ce clasa întreagă se cocoşase de rîs în jurul lui.

Totuşi, deşi rîdeam, ştiam că de fapt ce urmărea să obţină Karim nu era atenţia, ci dreptatea. Chestia e că domnul Ansari îl numise „gunoi“ cu o săptămînă în urmă, după ce îl găsise în bibliotecă, uitîndu-se la „o poză deocheată“. Adică la *Naşterea lui Venus* a lui Boticelli.

Aşa se face că atunci cînd directorul şcolii a trecut pe lîngă clasa noastră *en route* către clasa a IX-a K, unde preda matematică, şi l-a văzut pe domnul Ansari încremenit, roşu la faţă şi neputincios în mijlocul a treizeci şi unu de elevi care rîdeau în hohote, am ştiut că nu era vorba de coincidenţă, ci de sincronizare. Abia mai tîrziu mi-a trecut prin minte că totuşi Karim n-ar fi putut calcula atît de precis toată afacerea, fiindcă nu ştia că urma să-l pun în coşul de hîrtii. Sau ştia?

Peste trei zile Karim i-a cerut iertare domnului Ansari. Mi-a spus că simţul dreptăţii depăşise faza nevoii de răzbunare.

La treisprezece ani aveam cu toţii tendinţa să spunem lucruri care sunau ca şi cum ne străduiam prea tare să ne maturizăm.

Dar în acea zi de octombrie, în grădină, cînd Karim a spus „Nee, îmi pare rău, nu-mi vine-n minte nici un p.d.a.“, am fost obligaţi să ne confruntăm cu statutul nostru de copii şi să ne supunem tiraniei adulţilor.

Singura noastră speranţă era că simţul de proprietate al lui *ami* – pe care noi îl consideram o porcărie – urma să aibă cîştig de cauză.

— O să plecaţi, ne-a spus *aba* peste aproape o oră.

Eu şi Karim ne-am uitat în jur, la cei patru adulţi, încercînd să descoperim vreun semn de îmblînzire, dar toţi aveau acel aer de solidaritate care nu poate apărea decît la patru oameni care au făcut schimb de parteneri fără să-ncurce paşii ori să se calce pe degete.

— Trebuie să-i spunem „unchiule“ noului soţ al tuşii Laila, chiar dacă e un moşier decadent? am întrebat.

Părinţii mei s-au albit la faţă.

În cazul meu simţul dreptăţii nu era atît de evoluat ca la Karim.

La mai puţin de două luni după aceea, eu şi Karim ne-am urcat într-un tren care mergea la ţară, însoţiţi de fratele moşierului decadent, pe post de „şef de trupă“, deşi pot să jur că am auzit-o pe mama numindu-l respicient. Desigur, cînd am întrebat-o despre asta, mi-a răspuns „Nu fi fleaţă, n-am zis respicient. Am strănutat“. Şi săptămîni întregi după aceea a tot strănutat în aşa fel încît să sune ca un fel de „resp-ciu“, pînă cînd i-a intrat în obicei şi n-a mai putut strănuta altfel nici dacă voia.

Călătoria către Rahim Yar Khan a fost una nocturnă. Am stat în două compartimente alăturate, deşi fiecare dintre ele avea patru locuri de dormit. Fratele moşierului decadent s-a prefăcut că insistă să împartă aceiaşi patru pereţi cu Karim, dar cînd Karim s-a strecurat pe uşa de alături – chipurile, ca să împrumute o carte de citit –, unchiul Respciu (cum îl porecliserăm deja) s-a prefăcut că nu-i observă absenţa îndelungată pînă în dimineaţa următoare.

Oare ce-i atît de fascinant la trenul care se avîntă pe şine? Autobuze, avioane, maşini, vapoare – în cazul lor mă blazasem deja încă dinainte de a şti măcar ce înseamnă cuvîntul „blazat“. Dar în seara aceea, pe cînd trenul pleca din gară, m-am aplecat pe fereastră ca un personaj dintr-un film şi le-am făcut cu mîna nebuneşte tuturor celor care catadicseau să-mi arunce vreo privire. Şi am cîntat! Am vrut să fie un cîntec adecvat momentului, dar nu mi-a venit în minte decît *„Feed the World“*, aşa că l-am cîntat şi nici nu mi-a păsat că rîdeau culii de mine şi că un cerşetor a aruncat un pumn de alune în direcţia mea.

Poate că văzusem prea multe filme.

— Nu, a spus Karim, trîntindu-se pe patul de jos şi ridicînd jaluzelele. Nu Hollywoodul îţi accelerează bătăile inimii. Sunetul trenului e de vină. Dung-*dung*. Dung-*dung*.

— Hap-*ciu*. Hap-*ciu*, l-am contrazis eu.

— Mă rog, ceva iambic.

Domnul Intelectual.

M-am întins în patul de sus. Vinilinul negru mi s-a lipit de piele şi mi-am închipuit cum ar fi dacă băiatul din celălalt pat ar fi Zia, nu Karim. Zia, cu carnetul lui de conducere fals, cu ţigări Marlboro şmechere, cu gene groase şi păr cîrlionţat. Zia, care spunea că scopul fumatului era să atragă atenţia asupra buzelor. Ceea ce făceam cu mare plăcere, însă Karim spunea c-o să mă pîrască părinţilor.

Am suflat nişte inele de fum imaginare şi l-am întrebat:

— De ce trebuie să fii aşa de enervant uneori?

Karim continua să privească pe fereastra trenului.

— N-am ce face. E din cauza anturajului.

M-am săltat într-un cot, încercînd să nu-mi imaginez de cine sau de ce se mai lipise vinilinul acela în trecut. Aşternuturile pe care ni le împachetase *ami* pentru drum erau în compartimentul unchiului Respciu, dar prin peretele care despărţea patul lui de al meu îl auzeam cum intona cîntece de nuntă şi mi s-a părut nepoliticos să-l deranjez. Aşa că am stins lumina din plafon şi m-am uitat la imaginea lui Karim reflectată în fereastră, în vreme ce umbre de copaci, şine şi halte rurale îi treceau peste chip, iar luna îi strălucea în păr. Tot drumul şi-a schiţat pe braţ cu degetul numele gărilor, de la stînga la dreapta şi de la dreapta la stînga, şi îţi era imposibil să spui dacă scria în urdu sau în engleză inversată, în engleză sau în urdu reflectată în oglindă. Nu, mi-am spus, nu mi-aş dori să fiu aici cu nimeni altcineva decît cu prietenul meu cel mai bun, fostul meu tovarăş de leagăn, fratele meu de sînge (sau de scuipat, sputa fiind fluidul pe care hotărîserăm să-l amestecăm într-o ceaşcă şi să-l înghiţim), cu nimeni altcineva care să mă prindă dacă aş cădea din patul ăsta de sus, şi nu datorită reflexelor lui bune, ci datorită simţului anticipării.

Cînd, într-un sfîrşit, am adormit, am visat că eram într-un tren.

1. Doamna Kolachi (urdu), pescăriţă bătrînă care s-a stabilit lîngă delta fluviului Indus, întemeind portul Kolachi (ulterior Karachi).
2. Exclamaţie care exprimă dispreţul sau neîncrederea, întru cîtva echivalentă cu „Pfui!“ (în urdu/hindi).
3. Tată (urdu).
4. Mamă (urdu).
5. Iată! Uite! Ce să vezi! (urdu)
6. Eid-al Adha şi Eid-al Fitr, sărbători religioase musulmane.
7. Regina-nopţii.
8. Ascultă, amice! (urdu)
9. Of, Doamne! (urdu)
10. Sau *bus*: „Ajunge, gata, încetează!“ (urdu).
11. Grădinar (urdu).
12. Etnonim folosit în Pakistan pentru a denumi emigranţii din alte zone ale subcontinentului indian şi pe descendenţii acestora.
13. *Pathan*, paştun – grup etnic din Afganistan şi Pakistan.

— Trestie de zahăr aancolo, *kinuu*[1] aancoace, bumbac peeeste tot.

Moşierul decadent, unchiul Asif, arăta cu bastonul în direcţia recoltelor sale, ascunse vederii noastre de un zid de copaci şi tufişuri care separa casa învelită în iederă şi grădina ei de restul fermei.

— Propun să faceţi o plimbare. Dacă vă rătăciţi, o să lansăm o dramatică operaţiune de salvare cu poliţia locală, cu cîini de vînătoare şi cu nişte îmblînzitori de şerpi, ca să adăugăm şi ceva culoare locală.

— Avem îmblînzitori de şerpi şi în Karachi.

Tonul lui Karim era morocănos. Pe asta n-o anticipasem, deşi de obicei eram atît de conectată la schimbările lui de dispoziţie, încît adesea îmi asumam anumite emoţii şi abia peste cîteva ore îmi dădeam seama că de fapt îi aparţineau lui. Dar tot drumul de la gară pînă acasă fusesem de-a dreptul captivată de farmecul unchiului Asif, astfel că nu-mi mai trecuse prin minte că reacţia lui Karim putea să se deosebească de a mea. Cum era posibil ca unchiul Asif, cu ochii lui de raton, cu burta lui ca o pernă şi cu capul lui în formă de pară, să nu cucerească pe toată lumea?

— A, luptele alea între şerpi şi manguste de pe ţărm! Toate-s aranjate! Şerpii au dinţii scoşi, vai de capul lor, aşa că mititelele alea de manguste – manguşti? mangustine? –, drăguţele de ele, învinge de fiecare dată.

— Asta o ştie toată lumea, a spus Karim.

L-am călcat pe picior şi i-am zîmbit unchiului Asif. Gura mea abia dacă mai rezista chinului de a fi fermecătoare pentru doi inşi. Deja începeau să-mi crape buzele în aerul rece şi uscat şi mă temeam că dacă aş zîmbi cu mai multă forţă, mi s-ar despica de tot.

— Tuşa Laila e aici? am întrebat.

Unchiul Asif şi-a coborît vocea şi a şoptit:

— A venit îmblînzitorul de şerpi şi-a răpit-o în miez de noapte.

Apoi şi-a îndreptat spinarea şi mi-a zîmbit cu gura pînă la urechi.

— Dar o s-o aducă înapoi pînă la prînz. A lăsat instrucţiuni să mîncaţi, să faceţi duş şi să vă sunaţi părinţii în clipa cînd ajungeţi, dar din moment ce clipa a trecut şi noi sîntem tot afară, pe verandă, sînteţi liberi să vă dezmorţiţi picioarele şi alte părţi ale trupului. Doar să vă-ntoarceţi într-o oră, OK?

Şi-a agitat bastonul în direcţia cuiva nevăzut şi a pornit către cîmpurile de trestie.

— Ei bine, tare mai e excentric! a spus Karim pe cînd ne îndepărtam de casă, tăind-o prin grădina lungă, tunsă şi frezată, cu straturile ei de crizanteme şi trandafiri.

— Şi tu, cum ar zice Sonia, eşti un idiocentric. Ce eşti aşa de prost dispus?

Aveam picioarele mai lungi decît ale lui, dar mă chinuiam să mă ţin după el, căci păşea întins prin grădină, luînd-o apoi pe poteca înconjurătoare, iar de acolo, cu bărbia în piept, aţă printre tufişuri.

Între tufişuri, la doar cîţiva metri distanţă, era un spaţiu gol, cît să treacă două persoane, al cărui rost era să asigure circulaţia lesnicioasă între casă şi terenurile cultivate, dar eram destul de mare ca să-mi dau seama că era posibil să mă transform într-o cuconiţă, aşa că am ignorat spaţiul acela şi am mers mai departe după Karim. Probabil ştia că sînt în spatele lui, dar asta nu l-a împiedicat să împingă într-o parte o mică încrengătură flexibilă, să treacă de ea şi apoi s-o lase să zvîcnească înapoi. Chestia aia verde şi ţepoasă s-a bălăngănit spre mine şi a trebuit să ridic braţele ca să mă apăr de ea.

— Ce dracu', Karim?

— Ar fi o idee bună să mergem, nu să vorbim.

A ieşit din tufişuri şi nici măcar nu s-a oprit să admire decorul, cu acri întregi de culturi desfăşurîndu-se către depărtări învăluite într-un linţoliu de ceaţă, ci a continuat pur şi simplu să meargă, cu ochii în pămînt, pe poteca bătătorită care mărginea lanul de bumbac.

Totul era cît se poate de ciudat. În perioada aceea ursuzenia era trăsătura *mea*. Eram în stare s-o manifest brusc din te miri ce. Acum cred că se întîmpla numai din pricina tiraniei sutienelor. Încă nu mă împăcasem cu ideea că o să-mi petrec întreaga viaţă cu harnaşamentul ăla pe piept. Dar ce voiam eu să spun este că omul care mă potolea era mereu calmul Karim, bufonul care mă provoca să rămîn mohorîtă la auzul glumelor lui. *Uite*, îmi spusese o dată, arătîndu-mi o mască de cinci rupii cu faţa lui Sly Stallone în *Rambo*, a cărui bandană arăta izbitor de pakistaneză, *asta-i faţa mea de şmecher*. Mi-a tras-o pe cap. *Rămîi ursuză cu ea pe faţă. Te desfid! Rambo Rehman*[2]*. Rambulenta. Ram Boloo Pehlvan*[3].

S-a oprit în mijlocul potecii şi a închis ochii. Din depărtare venea un huruit slab de maşinării agricole.

— Ăsta-i zgomotul valurilor care se sparg, a spus Karim, printr-un extraordinar salt al imaginaţiei, după care a ridicat o mînă şi a început să împungă aerul. Acolo-i căsuţa de pe plajă a lui Zia, iar acolo, căsuţa lui Runty[4]. Uite şi peştera unde se duce Zia să fumeze, uite locul unde am văzut puiul de ţestoasă, uite şi stînca aia abruptă pe care credeam că n-o să fim în stare să ne căţărăm niciodată, uite arcada Karim şi arcada Raheen, iar stînca Sonia abia dacă se mai vede în amurg, şi acolo au construit părinţii mei un castel de nisip acum doi ani.

A lăsat mîna jos, cu ochii strîns închişi.

Mă rog, mi-am spus, indiferent ce-l supără, ori o să-mi spună despre ce-i vorba, ori o să uite şi o să-i treacă. Am grăbit pasul şi m-am strecurat pe lîngă el. Preţ de cîteva clipe distanţa dintre noi a sporit, iar apoi, nu ştiu cum, m-am trezit din nou umăr la umăr cu el, păşind în pas de „Stîng, drept, stîng, drept, pijama *dheela*[5], *topi*[6] la piept". Am trecut pe lîngă nişte cîmpuri de bumbac, pe lîngă bivoli bălăcindu-se în ochiuri de apă, pe lîngă capre şi găini, pe lîngă o iarbă mai verde decît orice lucru verde din Karachi, pe lîngă alte cîmpuri de bumbac, mereu alte şi alte cîmpuri de bumbac, şi pentru prima dată mi-a trecut prin minte ce ciudat era că în Karachi nu mergeam niciodată pe jos, nici de la locuinţa lui Karim la a mea, nici de la Sind Club la Gymkhana, de nicăieri niciunde, doar la plajă, şi chiar şi acolo poţi să ajungi cu pasul doar pînă într-un anumit loc, dincolo de care apa, stîncile sau crabii îţi indică „Atît, pînă aici. Întoarce-te".

Cum ne întorceam spre casă, Karim a cules de pe jos o gheară de găină.

— Asta ar putea fi o stea-de-mare, a spus el. Ar trebui să fie. Ar trebui să fim acasă. Să planificăm o excursie la plajă. Ar trebui să fim acasă. Nu te deranjează că nu sîntem?

— Acasă e anagrama lui „aşa că“. O expresie foarte declarativă. Şi, apropo de asta, de ce te transformi aşa, fără motiv, în versiunea prescurtată a „Orei de dramă radiofonică“? Sîntem în vacanţă, e grozav, putem să umblăm creanga, să explorăm, să facem de toate. Şi-apoi zilele astea n-o să ne dea nimeni voie să mergem pe plajă, nu cînd în jur e-atîta violenţă şi alte astea.

— Karachi e anagrama de la „chakra-i“.

A scos din buzunar un briceag şi a descris cu el un cerc prin aer. Femei în haine viu colorate, cu sacoşe improvizate, pline cu bumbac, aruncate peste umeri, au trecut pe lîngă noi şi ne-au arătat cu degetul, chicotind. M-am simţit ciudat de străină.

— Karimazov?

— Pur şi simplu violenţă fără sens, a spus el, închizînd briceagul cu un pocnet. Nu te deranjează că sîntem aici fiindcă părinţii noştri au simţit că nu sîntem în siguranţă acasă?

Am dat din umeri. Prima dată cînd sîntem şi noi departe de părinţi – şi el simţea nevoia să-şi joace rolul de cetăţean îngrijorat al unui oraş cuprins de tulburări. Imaginaţi-vă cum ar fi fost în *Leul, vrăjitoarea şi dulapul* dacă patru copii s-ar fi aşezat cuminţi şi-ar fi spus „Sîntem aici fiindcă în Londra sînt raiduri aeriene. Groaznic!“ Cu o asemenea atitudine, nici la scară n-ar mai fi ajuns, darmite în dulap. M-am gîndit să-i spun asta şi lui Karim, dar hotărîserăm cu un an în urmă că venise vremea să ne maturizăm şi să depăşim faza lecturilor cu Narnia, aşa că, dacă le-aş fi pomenit, poate că ar fi rîs de mine şi-ar fi zis că sînt copilăroasă. Aşa că i-am zis în schimb:

— Nu-i nimic grav dacă petrecem cîteva zile în locul ăsta.

S-a uitat la mine de parcă aş fi fost proastă grămadă.

— El îşi închipuie că schimbarea de decor poate schimba lucrurile.

— Care *el*? Tatăl tău? Păi, şi ce? Chiar poate, nu? Uneori. Depinde care lucruri.

Începeam să am impresia că habar n-aveam despre ce vorbea.

— Dar cînd o să ne-ntoarcem, totul o să fie la fel, a zis el şi a aruncat gheara cu un zvîcnet al mîinii, ca şi cum tocmai şi-ar fi dat seama că era o bucată de animal mort. De ce anume îşi închipuie el că mă protejează?

— De gloanţe şi bombe. Haide, Crimă, zău că nu-i aşa de rău aici!

Mi-a întors spatele şi s-a şters cu palmele la ochi. Probabil că îl obosise călătoria, mi-am zis eu. Dar în tren adormise înaintea mea şi nu se mai sculase pînă nu-l trezisem eu. Ştiam că ar trebui să-l întreb care era de fapt problema – nu doar din ziua aceea, ci din aproape fiecare zi din ultimele săptămîni… sau erau deja luni? În zilele acelea începeam să ne surprindem singuri cu propriile noastre reacţii la lumea din jur, căci furia ne izbucnea fără nici un motiv, iar singurătatea devenea o stare căutată şi dorită, în care ne trezeam că ne gîndim la lucruri care altădată ne-ar fi făcut să ne strîngem laolaltă în grupuri ca să chicotim. Ar fi fost deci lesne să ignori momentele de furie ale lui Karim la adresa tatălui său, considerînd că nu sînt decît nişte manifestări adolescentine, şi, din cîte se părea, exact asta făcea aproape toată lumea: Sonia şi Zia, la fel ca şi părinţii mei, ba chiar şi unchiul Ali, obişnuiau să răspundă la

mutrele lui Karim cu nişte comentarii exasperate despre „băieţii de vîrsta asta“, în timp ce tuşa Maheen ofta. Dar mînia lui Karim avea o seriozitate gravă, un simţ al cauzei şi al efectului, o teribilă înţelegere a consecinţelor. Chiar nu vedea asta nimeni în afară de mine? Pe cînd noi, ceilalţi, continuam să ne schimbăm pur şi simplu, Karim se maturiza, anticipînd viitoruri inimaginabile şi confruntîndu-se cu posibilitatea ca lui să i se fi rezervat unul dintre cele mai puţin plăcute. Privind în zare, cu faţa întoarsă dinspre noi, el întindea o mînă spre mine şi nu ştiu dacă rezistam fiindcă nu aveam curaj să mă uit în jos, la prăpastia pe marginea căreia se afla viaţa lui, sau fiindcă mă încordam din toate puterile ca să-l trag după mine pe un ţărm din miez de noapte, împodobit cu stele-de-mare fosforescente, aflat la o distanţă de o viaţă întreagă de mareea care urma să înece toată acea frumuseţe.

În timp ce el se uita în zare pe deasupra cîmpurilor de bumbac, m-am aplecat puţin şi i-am spus cu blîndeţe la ureche:

— Cînd veneam cu maşina printre lanuri, am crezut că văd pentru prima dată zăpadă. Dar de fapt sînt norii obosiţi care vin să se odihnească pe pămînt.

Şi-a întors faţa dinspre ce-o fi privit el acolo şi mi-a zîmbit, înlănţuindu-mi încheietura mîinii cu degetul lui mare şi arătătorul. Pe vremea aceea era mult mai scund decît mine, dar încheietura mi se potrivea perfect în acel „O“ creat de strînsoarea lui. Apoi a luat-o de-a curmezişul peste cîmp, lipăind prin noroi. A smuls o măciulie de bumbac din capsula ei şi s-a întors la mine.

— Uite. Ți-am găsit un înger deghizat.

În vîrful măciuliei era o buburuză. Karim a lipit uşor bumbacul de mîna mea şi buburuza mi s-a strecurat în palmă. Atunci am vrut să-l îmbrăţişez, dar, spre surprinderea mea, mi-am imaginat cum o să mi se lipească sînii de pieptul lui, aşa că am preferat să mă uit în jos, la buburuză, şi să mă întreb cu voce tare, oare dacă o atingeam pe spinare, o să-mi rămînă roşeaţă pe deget? Spinarea s-a transformat în aripi şi buburuza şi-a luat zborul de pe mîna mea.

S-a mai petrecut o zburătăceală cîteva ore mai tîrziu, cînd tuşa Laila ne-a găsit pe mine şi pe Karim la un capăt al mesei lungi din sufragerie, strîmbîndu-ne la imaginile noastre reflectate în suprafaţa lemnului lustruit.

— Dragilor! a ţipat ea, năpustindu-se asupra noastră cu braţele întinse şi oprindu-se cocîrjată între scaunele noastre sculptate laborios.

Braţele i s-au strîns în jurul gîturilor noastre şi ne-au tras spre ea cu un gest brusc, mai să ne izbim cu faţa de claviculele ei. Şi-a ţuguiat buzele înviorate cu Lancôme, închipuind sărutări care probabil că ar fi trebuit să ricoşeze din peretele opus pînă la obrajii noştri. Zicea *ami* cîndva că nimeni – şi cu atît mai puţin tuşa Laila – nu ştie unde se află graniţa dintre parodierea înaltei societăţi din Karachi şi întruchiparea autentică a trăsăturilor unui Genunchi din Karachi.

Încă nu i-am pomenit pe alde Genunchi? Sau mai degrabă Ghutna, în graiul locului. Povestea aceasta cere digresiuni, dar pentru moment hai s-o lăsăm încurcată. Tuşa Laila a intrat pe scena principală şi merită să se bucure de luminile rampei.

— Trimit vorbă la Karachi că sînt *bilkul*[7] nevastă de fermier, a spus ea, răsucindu-se pe scaun. Cui îi trebuie petreceri? Eu sînt fericită să culeg bumbac şi să hrănesc capre.

— Ieşi în fiecare zi cu secera la tăiat trestie-de-zahăr, a spus Karim.

Dispoziţia i se îmbunătăţise suficient cît să-l facă să-i zîmbească unchiului Asif, care tocmai intrase în cameră.

— Stau în *keechar*[8] pînă la genunchi ca să moşesc o bivoliţă! a răcnit cu entuziasm tuşa Laila.

— În fiecare dimineaţă te trezeşti cu cocoşelul, am spus.

Şi am regretat imediat.

Karim şi-a acoperit faţa cu un şervet. Tuşa Laila – frumoasa, eleganta, coafata şi manichiurata tuşă Laila – a pufnit în rîs. M-am uitat pieziş la unchiul Asif, dar pe el buna-cuviinţă îl silea să se prefacă prea absorbit de umplerea cu vîrf a farfuriei ca să-şi mai dea seama ce se petrecea în jur. Sau aşa mi-am închipuit eu.

— O lecţie de istorie, a spus el cîteva secunde mai tîrziu, întrerupînd flecăreala tuşii Laila şi întorcîndu-şi farfuria către mine şi Karim. În 1947 au fost create Pakistanul de Est şi Pakistanul de Vest, furnizîndu-se astfel o pereche de testicule pentru falusul Indiei.

Modelase din orez suprafaţa subcontinentului.

— Zău aşa, Asif! a spus tuşa Laila. Fără organe genitale în sufragerie.

Am roşit. Karim şi-a încrucişat picioarele.

— Noi avem treisprezece ani, am spus. Poate ar trebui să mai aşteptaţi măcar vreo cinci pînă să purtaţi aşa o conversaţie în faţa noastră.

Tuşa Laila a rîs.

— Eu şi mamele voastre ne-am împrietenit la vîrsta de zece ani, cînd le-am povestit despre realităţile vieţii.

Karim s-a retras din nou în dosul şervetului.

— Nu-i cazul să fii aşa de ruşinos, a spus tuşa Laila, trăgîndu-i şervetul de pe faţă şi plesnindu-l cu el peste umăr. Mi-a povestit maică-ta de revistele de sub patul tău.

— Nu erau ale mele! Le-a adus Zia. Nu-mi vine să cred că ţi-a spus… Nu-mi vine să cred că ridici problema asta.

— Vorba vine, a spus tuşa Laila.

— Uitaţi, a intervenit unchiul Asif, turnîndu-şi *daal*[9] pe farfurie.

Lichidul acoperi orezul şi se revărsă.

— Indusul inundînd pămîntul şi vărsîndu-se în Marea Arabiei. Iată aici Oyster Rocks şi acolo farul de la Manora, deghizat în morcov. Ia uitaţi-vă la afluenţii ăia, ce s-au mai umflat! Jhalum, Sutlej, Ravi, Chenab şi al cincilea, ăla, care-o mai fi. Barajul Guddu dă pe dinafară. Vedeţi, acum fac Himalaia fărîme cu furculiţa. Nanga Parbat se prăvale, învăluită în linte.

Ştiu ce-mi umbla atunci prin minte. Îmi umbla întrebarea dacă aşa erau obligaţi oamenii să se distreze în Ruralistan. Însă Karim, cînd m-am uitat la el, ca să văd cum înalţă dintr-o sprînceană, confirmînd astfel că gîndeam la fel, se uita în farfuria lui şi muta de colo colo orezul cu furculiţa, de parcă ar fi încercat să construiască şi el un mulaj din orez, dar imaginea din mintea lui îşi tot schimba forma, încurcîndu-i toate eforturile de-a o reproduce în farfurie.

Deşi, ca să fiu sinceră, treaba asta am inventat-o acum, pe loc.

Dar nu inventez nimic cînd îmi aduc aminte de prietenul unchiului Asif, Cutarenuştiucum, diplomatul care a trecut pe la fermă după prînz ca să lase o prepeliţă moartă şi care, înainte de a pleca, i-a strîns mîna lui Karim şi i-a zis:

— Deci tu eşti băiatul lui Ali? Presupun că, atunci cînd fac cunoştinţă cu un tînăr de vîrsta ta, obiceiul e să-ntreb ce vrei să te faci cînd o să creşti mare, dar cu tine nu-i cazul de-aşa ceva, nu? Cred că Ali te pregăteşte deja ca să iei în stăpînire industria textilă. De trei generaţii încoace mesele din sufrageria familiei mele arată foarte elegant datorită familiei tale.

— Nu. N-am de gînd să intru în afacerea familiei.

— A, da? Atunci în ce?

Karim s-a uitat în jur şi a văzut un strop de *daal* pe *kameeza*[10] unchiului Asif.

— Eu vreau să mă fac creator de hărţi.

1. Pronunţie stîlcită pentru *kinnow* (sau *kinno*), un soi de citrice care se cultivă în Pakistan şi India.
2. Rehman (1921-1979), faimos actor indian de film.
3. Atlet tradiţional, combatant în lupte libere, care îşi ungea de obicei corpul cu ulei.
4. Pitica, pipernicita, bondoaca (engl.).
5. Larg(ă) (urdu).
6. Bonetă (urdu).
7. Pe de-a-ntregul, absolut, categoric (urdu).
8. Noroi (urdu).
9. Sau *dal*, *dhal*, *dahl*: boabe de linte, mazăre sau alte feculente curăţate de înveliş şi înjumătăţite. Numele se aplică şi mîncării făcute cu ele, tipică pentru zona Indiei.
10. Cămaşă lungă, articol de îmbrăcăminte tipic oriental.

La vremea aceea eram lipsiţi de obsesii, lucru care ni s-a întîmplat rareori în cursul vieţii. Cu cîteva luni în urmă fusese vorba despre păsări. Ne transformaserăm în cumpărători de cărţi despre păsări, recitatori de adevăruri despre păsări („pasărea colibri mănîncă de cincizeci-şaizeci de ori pe zi“, „ciocănitoarea *gila* trăieşte în deşert şi nu are ocazia să vadă vreodată păduri, ci numai cactuşi“), imitatori ai mersului păsăresc (umblam prin lume pe vîrfuri, cu călcîiele în aer), deşi fascinaţia pentru fiinţele cu pene era sortită să aibă viaţă scurtă, din moment ce în grădinile caselor noastre n-aveam ce altceva să vedem decît ciori şi vrăbii, şi ce rost mai are să fii obsedat de păsări dacă nu poţi sta la pîndă ca să observi păsări? Înainte de asta ne umpleam viaţa cu deghizări. Ţineam în gură mingi de bumbac care ne umflau obrajii, ne înveleam umerii în prosoape vîrîte pe sub nişte cămăşi largi, ne lipeam hîrtie neagră pe dinţi, ba chiar adunam păr tăiat de la salonul cosmetic al tuşii Runty şi încercam să ne lipim cu adeziv şuviţe lungi şi drepte în prelungirea părului propriu.

Cum începea şi cum se isprăvea fiecare din obsesiile noastre şi cine era instigatorul acelor începuturi şi finaluri, asta nu ne mai aminteam şi nici nu ne păsa. Dar tare mi-a mai păsat cînd, a doua zi după ce am ajuns în Rahim Yar Khan, Karim s-a apucat să scoată atlase de pe rafturile unchiului Asif şi să urmărească pe ele cu degetul arătător distanţe şi rute, fără să se intereseze ori să-i pese de lipsa mea de interes faţă de legătura ce exista între un loc şi altul.

— Oricum, nu poţi să te faci creator de hărţi, i-am spus într-o dimineaţă, cînd l-am găsit la biroul unchiului Asif, studiind o hartă mare a Pakistanului, care avea încreţituri acolo unde fusese împăturită şi reîmpăturită frumos, formînd un dreptunghi. Fiindcă toate hărţile s-au făcut deja, nu? Tu ce să mai faci? Să descoperi un continent nou şi să-l cartografiezi?

M-am suit pe birou şi m-am aşezat pe „teritoriul aflat în dispută“ al statului Jammu şi Kashmir.

— Dacă vrei să-ţi umpli timpul, mai bine ieşim să pierzi un meci de badminton în favoarea mea. Sau am putea să mergem la dune. Sau să ţopăim în jurul muntelui de bumbac.

A luat paharul cu suc de portocale pe care i l-am întins şi l-a dat pe gît. Fărîme de miez i-au rămas agăţate de buza de sus şi cîteva s-au lipit de interiorul paharului.

— Dac-ar trebui să-i dai cuiva instrucţiuni cum s-ajungă la căsuţa de pe plajă a lui Zia, ce i-ai zice?

Am privit pe fereastră. Era o zi minunată. Soarele hibernal ne chema să ieşim din casă.

— Nu ştiu. Aş zice, mergi spre plajă şi cînd ajungi la indicatorul cu broaştele ţestoase, ia-o la dreapta şi…

— Nu, tîmpito.

S-a şters la gură cu mîneca.

— Ce instrucţiuni i-ai da cuiva care nu ştie drumul spre plajă? Poate e cineva care a plecat din Karachi cu mulţi ani în urmă şi nu-şi mai aduce aminte cum se ajunge acolo.

— Aha.

Am stat puţin să mă gîndesc.

— Păi, i-aş zice pur şi simplu „Nu-ţi face griji, ne-ntîlnim undeva şi mergem la plajă împreună“.

Karim s-a uitat fioros la mine.

— Nu-mi eşti de nici un folos.

I-am întors o privire la fel de fioroasă.

— Ar trebui să afli o treabă.

— Ce?

L-am ridicat de guler şi l-am trîntit de spătar.

— Tu urăşti geografia!

— Îhî, şi? Orice creator de hărţi îşi are ciudăţeniile lui.

Nu m-am putut abţine şi am izbucnit în rîs.

— Bine. Apropo, creatorii de hărţi se numesc cartografi.

— Cartografi.

Şi-a notat cuvîntul, scriindu-l în formă de cerc, şi ne-am aplecat amîndoi capetele deasupra hîrtiei.

— Traco-fragi, am sugerat, rearanjînd literele în minte. Cort-girafă? Grof cariat?

Karim a rînjit.

— Ragi cartofi!

— Ştii ce, i-am zis, noi sîntem adolescenţi. Ar trebui să fim rebeli doar aşa, de amorul artei. Deci dacă vrei ceva care n-are nimic de-a face cu fabricarea pînzei, foarte bine, se potriveşte cu etapa asta din viaţă şi aşa mai departe. Dar există opţiuni mai interesante decît latitudinile şi longitudinile. Ce-ai zice să te faci dresor de purici? Sau luptător cu urşii?

— Luptător cu ruşii? Cur de luptător şui? *Te rog!* Hai să ne promitem unul altuia că n-o să ne imaginăm niciodată cum arată celălalt în curul gol. Ah, nu, pardon! Prea tîrziu.

— Poftim?

— Ţi-am văzut pozele de cînd erai bebeluş.

Mi-am încrucişat braţele şi i-am aruncat o privire de-a mea de genul „ce purtări de puber ai“, încercînd să adopt un aer de superioritate, dar el, drept răspuns, şi-a fîlfîit urechile la mine, aşa că nu m-am putut abţine şi am pufnit în rîs.

— OK, Karim, dar, sincer, ce-i aşa de interesant la chestia asta?

Am ridicat atlasul şi i l-am aşezat pe cap. Nici nu ţi-ai fi dat seama ce plat îi era creştetul pînă nu încercai să-i pui ceva în echilibru pe el.

— Nu-nţeleg fascinaţia asta a ta.

Şi-a înclinat capul în faţă, lăsînd cartea să cadă pe birou.

— E ca un puzzle uriaş. Lumea întreagă. Toate locurile astea sînt legate între ele.

A deschis atlasul undeva la început, unde apăreau toate continentele la un loc.

— Uite: Pakistanul e legat de Iran, care se leagă de Turcia, care se leagă de Bulgaria, care se leagă de Iugoslavia, care se leagă de Austria, care se leagă de Franţa. Dar după aia vine marea. Şi după aia,

Anglia. Anglia nu prea e legată.

A fixat posomorît cu privirea pagina atlasului.

— Dar nouă ne plac mările, i-am amintit înainte ca vreunul dintre noi să înceapă să se gîndească la frecvenţa crescută cu care ameninţa unchiul Ali că se mută la Londra.

Am desenat cu degetul traseul maritim de la coasta pe care se afla Karachi pînă la Plymouth.

— Dacă ar fi posibil să păşeşti pe fundul mării, am putea să intrăm în apă la Baleji Beach şi să mergem pur şi simplu mai departe. Şi toată lumea o să ne vadă că plecăm şi-o să le facem cu mîna, o să tot mergem şi-o să facem cu mîna chiar şi cînd n-o să-i mai vedem, doar o să *ştim* că sînt acolo, şi-o să mergem, o să tot mergem, şi nici n-o să ştim cînd am ieşit din apele Karachiului şi-am ajuns să ne-nconjoare algele din altă ţară. Şi pe urmă, uite-aşa, deodată, apare şi Anglia. Şi poate că marea e mai rece acum, dar tot marea e, să ştii.

Numai că el nu se lăsa furat de viziunea asta asupra lucrurilor.

— Pînă şi mările au hotare, a zis. Te-ar aresta paza de coastă.

Te-ar?

— Nu poţi să faci un joc din orice, a mormăit el.

Mi-am coborît cu un zvîcnet picioarele de pe masă şi am dat din umeri. N-aveam de gînd să-l las să observe cît de mult mă duruse.

— Tu ai început, cu puzzle-ul.

Şi-a împins scaunul şi s-a ridicat.

— Aşa-i. Sînt vinovat. Dar pot să spun ceva în apărarea mea?

— Nţ! Eşti concediat pentru lipsă de control, de respect şi de materialism.

L-am lovit în fluierul piciorului.

— Haide să găsim o fantomă inexistentă.

Mi-a dat onorul şi totul a fost iertat. Niciodată n-am ştiut cum să ţin o supărare cu Karim. Am ieşit pe fereastră şi am pornit haihui spre peluza din spate, am trecut de plasa de badminton uşor lăsată şi am luat-o către copacul străvechi care domina grădina, cu strunele lui groase atîrnîndu-i ca nişte voaluri la capătul ramurilor răsfirate. În acel copac locuia o fantomă. În aproape toţi copacii bătrîni din apropiere şi din împrejurimile fermei păreau să existe fantome, dar adulmecau neîncrederea de orăşeni emanată de trupurile noastre şi se ascundeau în semn de protest. Cel mai mărunt semn de politeţe pe care i-l poţi arăta cuiva este să-i recunoşti existenţa, iar eu şi Karim eram îngrozitor de nepoliticoşi faţă de fantome. În copacul acela era una nomadă, dar stătuse acolo cuminte toată viaţa ei de apoi. Făcuse parte dintr-un trib nomad care străbătea dunele de nisip de la marginea fermei – era ciudat să te uiţi la pămînturile unchiului Asif şi să te gîndeşti că un loc atît de înverzit fusese cîndva deşert. Locuitorii oraşului nu se amestecau cu nomazii şi ori de cîte ori două neamuri nu se amestecă între ele, înseamnă că e pe cale să se întîmple povestea cu Romeo şi Julieta. Aşa s-a întîmplat şi cu fata nomadă şi un băiat din sat: s-au îndrăgostit, şi-au jurat că mai bine mor decît să îngăduie să fie despărţiţi şi, înainte ca drama să aibă ocazia de a se desfăşura în toată splendoarea ei, fata a murit de pneumonie, ceea ce n-a fost grozav de romantic, iar el s-a însurat cu alta, ceea ce a fost încă şi mai rău, iar de atunci încoace ea stătea îmbufnată în copac, în

curtea din spatele casei. Sau cel puţin asta era versiunea unchiului Asif.

— Cît timp mai rămîn nomazi? a întrebat Karim.

Se căţărase din creangă în creangă pînă a ajuns suficient de sus ca să poată vedea dunele gri-argintii, aflate la mai puţin de zece minute de mers faţă de locul unde ne aflam. Pe ele îşi construiseră „nomazii aşezaţi“ colibe de lut. Unchiul Asif a zis că stăteau deja în acelaşi loc de mai bine de douăzeci de ani. Cînd or să înceteze să le mai zică nomazi?

Eu am cuprins cu braţele trunchiul copacului, iar Karim s-a căţărat mai departe, pînă la ramificaţia care creştea de cealaltă parte a trunchiului, şi a făcut la fel ca mine. „Iubitori de copaci“ – înainte de-a fi auzit măcar termenul. Trunchiul era atît de gros (sau noi atît de mici?), încît nici nu ni se atingeau vîrfurile degetelor. Razele soarelui străpungeau spaţiile înguste dintre frunze şi aproape că părea posibil să înşfaci o coloană de lumină solară şi s-o mînuieşti ca pe o sabie de lumină.

— Luke, eu sînt tatăl tău, am spus cu un glas hîrîit, imitîndu-l cît puteam de bine pe Darth Vader.

Karim şi-a luat avînt de pe o ramură şi, cu picioarele atîrnîndu-i în gol, s-a agăţat cu un braţ de creanga de deasupra. M-am uitat în jos. Ne aflam la o înălţime nu foarte mare, dar suficientă ca să nu-ţi doreşti să aluneci. M-am mai uitat o dată. Creanga pe care stăteam părea mai subţire decît crezusem. Mai subţire şi mai fragilă.

— Karim, m-am blocat.

Mai iute decît mi-aş fi închipuit, el a şi apărut pe ramificaţia trunchiului aflată sub mine, gata să urce.

— Nu! am ţipat la el cînd a ridicat mîna, vrînd să apuce ramura. Nu, las-o! N-o să te ţină!

M-am lipit de trunchiul copacului, dorindu-mi să-mi absoarbă masa corporală, astfel încît ramura să nu cedeze sub mine.

— Nu te panica, mi-a spus el. Dă drumul la trunchi şi fă un pas în spate.

Am privit din nou în jos. Iarba parcă se ridica spre mine. Sau cădeam şi nu-mi dădeam seama? M-am prins şi mai zdravăn de trunchi. Ştiam că nu trebuia să leşin – orice-ar fi fost, nu trebuia să leşin.

— Nu te uita în jos. Uită-te-n sus. *Uită-te-n sus!*

Am ridicat fruntea şi m-am uitat în direcţia dunelor. O femeie nomadă mătura bucata de pămînt argilos din faţa ciorchinelui de colibe. Alta amesteca într-o oală pusă pe plită în aer liber. Pete purpurii pe pămînt, în apropierea focului. Aceeaşi culoare cu cea a hainelor femeii. Am vrut să-i arăt lui Karim că vopseaua se întinsese într-o pată de forma unei cizme. Ca Italia. Cum construieşti un bordei pe o dună? Doar e clar că nisipul se mişcă încontinuu. Cămaşa îmi era leoarcă de sudoare. Oare era destul de multă ca să mă lipească de trunchiul copacului cînd creanga avea să se rupă?

— Ra, dă drumul la trunchi şi fă un pas înapoi.

— O să cad.

— N-o să cazi.

— O să cad. O să cad şi-o să mor.

În timp ce spuneam asta, o şi vedeam întîmplîndu-se. Talpa călcînd în gol şi trăgînd după ea restul trupului meu, crengile frîngîndu-se în timp ce le izbeam, prăvălindu-mă…

— Nu, a spus el cu un glas plin de siguranţă. Nu mi-ai face niciodată una ca asta.

Am dat drumul trunchiului, m-am întors şi m-am aşezat. Creanga era lată şi solidă. Mi-am lipit palma de ea şi am împins-o cu toată greutatea corpului. Nici măcar n-a vibrat. Puteam să sar de pe ea şi să aterizez în noroi fără să păţesc absolut nimic.

Karim m-a atins pe genunchi şi apoi a dispărut, s-a căţărat înapoi în cealaltă latură a copacului. M-am întins şi m-am culcat pe ramură. Oare ar fi fost aşa de groaznic să locuim aici? În Karachi n-avuseserăm niciodată atîta libertate, atîta spaţiu în care să hoinărim. Era prea periculos să umbli brambura şi, în cea mai mare parte a timpului, prea multă umezeală în aer ca să-ţi doreşti să o faci. Şi-apoi încotro s-o iei? Viaţa se comprima în locuinţe, maşini, cluburi private, şcoli şi grădini prea mici ca să te poţi ascunde cum trebuie în ele. Zia era în Karachi – a trebuit să-mi amintesc asta. Nu era deloc un lucru lipsit de importanţă. Îl auzeam pe Karim mutîndu-se de pe o creangă pe alta. Nu discutaserăm niciodată despre sentimentele mele faţă de Zia şi nu mi-am dat seama că şi Karim ştia ce simţeam decît atunci cînd mi-a susţinut în faţa întregii găşti declaraţia încrîncenată că nu exista nici o fotografie de-a lui Zia în sertarul noptierei mele, deşi Sonia susţinea contrariul. M-a susţinut atunci, chiar dacă începusem să-mi ţin sertarul încuiat şi nu voiam să-i spun de ce. M-a susţinut, în ciuda faptului că Sonia era nou-venită în şcoală şi era o frumuseţe. Asta se întîmplase prin august, la începutul trimestrului, iar acum Sonia şi cu mine eram *fast friends*[1]. („Eu nu-s *fast*[2], sînt absolut decentă“, spusese Sonia în ziua în care o lăsasem iar să se uite în sertarul meu. „Dar tu eşti Carl Lewis şi mai multe nu. Doar atunci cînd e vorba de Zia eşti Cîrcei-e-Azam“.) Dar Karim nu-mi mai spusese de atunci nici o vorbă despre fotografie. Sau eu nu-i mai spusesem lui nici una? Mi s-au apropiat sprîncenele una de cealaltă. Cum m-aş simţi eu dacă el ar ţine în sertar poza unei fete şi nu mi-ar vorbi niciodată despre *asta*? Nu prea bine. De fapt probabil că m-aş duce la el şi l-aş pocni zdravăn pentru că a încercat să păstreze un asemenea secret. Însă Karim nu m-a pocnit. Poate fiindcă ştia că nu trebuia decît să aştepte, căci într-o zi aveam să-i spun totul.

— Hei, ia vino să vezi asta! mi-a strigat el.

Fără nici o ezitare, fără nici cea mai mică tresărire de teamă, am dat ocol trunchiului pînă la ramura aflată sub cea pe care stătea Karim şi m-am ridicat pe vîrfuri, sprijinindu-mi bărbia la cîţiva centimetri de talpa lui. Cineva scrijelise pe trunchi „Z+M“, iar literele muşcaseră adînc din scoarţă.

Zia, mi-am spus eu prosteşte. Dar cine-i „M“ asta?

Aşezîndu-se călare pe creangă, Karim a pipăit cu policarul şanţurile groase ale literei M.

— Mi-a zis mama că pe vremuri Asif era membru plin al găştii lor. Şi-au petrecut aici un revelion. Trebuie să fi fost prin 1970, deşi partea asta nu mi-a mai zis-o.

Aha.

M-am prins cu un braţ de craca aflată deasupra mea şi m-am uitat la Z-ul înzorzonat al tatei. Probabil că şezuse pe ramura călărită acum de Karim şi se aplecase către trunchi, cu ciocanul şi dalta în mînă. Oare cît timp îi luase pînă să cioplească un semn atît de profund al devotamentului său faţă de mama lui Karim? M-am tras în sus pînă am ajuns să stau în picioare lîngă Karim. M-am întins şi am acoperit Z-ul cu palma, apăsînd cu putere, pînă ce am simţit litera imprimîndu-mi-se în piele. Karim a făcut la fel cu litera M, iar mîinile noastre au rămas separate de semnul +.

Aha.

Nici măcar nu mi-i puteam imagina împreună. Tatăl meu şi tuşa Maheen. Singura pereche care avea şi mai puţină noimă era mama cu unchiul Ali. Deşi poate că la mijloc nu era decît faptul că nu mi-i puteam eu închipui pe părinţii mei şi pe părinţii lui Karim altfel decît ca pe părinţii mei şi părinţii lui Karim.

Mi-am luat mîna de acolo, apoi am tras deoparte şi mîna lui Karim. Aflasem pentru prima dată de schimbul de logodnici pe cînd aveam zece ani şi mamele noastre ne-au spus că nu ne povestiseră nimic pînă atunci ca să nu ni se pară prea ciudat. Ne-au spus că ştiau cît de sensibili pot fi copiii cînd vine vorba de părinţii lor. Numai că eu şi Karim am privit vestea ca pe o dovadă incitantă că prietenia noastră era predestinată şi de atunci, de-a lungul anilor, ne-am petrecut multe ore compunînd fiecare liste cu punctele slabe şi punctele forte ale celuilalt, sub genericul „Genele astea puteau fi ale mele“ – deşi multă vreme am folosit cuvîntul „lucruri“ în loc de „gene“. Pînă la momentul acela din copac nu mă necăjise niciodată, cîtuşi de puţin, gîndul la felul cum ar fi putut să fie lucrurile, la felul cum fuseseră cîndva. Dar faptul că tocmai tata, care ura orice efort şi străduinţă, dăltuise literele atît de adînc, faptul că făcuse asta pentru cineva anume şi că acel cineva nu era mama mea, toate astea erau pur şi simplu o monstruozitate, nici mai mult, nici mai puţin.

M-am chinuit să mă dau jos de pe cracă.

— Hai, i-am spus lui Karim. Să mergem în altă parte.

Numai că el a rămas pe loc, trasînd întruna cu degetele conturul literelor.

— Termină! i-am strigat de la poalele copacului. Nu mai face aşa!

Dar el nu m-a luat în seamă, iar eu n-am mai putut să rămîn şi să mă cert cu el, fiindcă simţeam că mi se face rău de la stomac.

1. Prieteni la cataramă (engl.).
2. *Fast* – „iute, rapid“, dar şi (aici) „frivol, uşuratic“ (engl.).

Unchiul Respciu ar fi trebuit să ne însoţească înapoi la Karachi după cele trei săptămîni pe care le petrecuserăm în RYK, dar, în schimb, el s-a hotărît să fugă în lume cu iubirea lui. Cel puţin aşa a vrut el să creadă toată lumea, dar unchiul Asif vedea lucrurile puţin altfel. Luam ceaiul cu el în faţa şemineului cînd unchiul Respciu a sunat ca să ne dea vestea, iar unchiul Asif şi-a comutat pe difuzor telefonul proaspăt cumpărat.

— *Bhai*[1], eu şi Umber am fugit în lume, a spus unchiul Respciu.

— Poftim? Te-ai însurat cu ea! Minunat. Era şi timpul.

— Am fugit!

— Dă-mi-o să vorbesc cu ea. Vreau să-i urez bun venit în familie.

— Ne iubim. Nu ne pasă ce spune lumea.

— Excelent. Unde mergeţi în luna de miere? Cînd vă-ntoarceţi, o să dăm o petrecere uriaşă în cinstea voastră.

— Sîntem pregătiţi să trăim doar cu dragoste!

— Imediat o chem la telefon şi pe Laila. O să se bucure tare mult.

— *Am fugit, fir-ai să fii!*

Unchiul Asif a închis şi a clătinat din cap.

— Cîte supoziţii, cîte supoziţii! Din partea propriului meu frate.

A mai aruncat un lemn pe foc şi s-a uitat cum zboară scînteile.

— Într-un moment ca ăsta, Raheen, ar trebui să-mi mai pese de orice altceva decît de fericirea lui? N-am spus eu dintotdeauna că-mi doresc să fiu cel mai nemoşieresc moşier din ţara asta?

— Mie nu-mi pari cine ştie ce decadent, am spus în chip de consolare. Deşi e adevărat că trăieşti în lux şi nu pari să-ţi petreci prea mult timp făcînd ceva care să semene măcar de departe cu munca.

Mi-am înclinat capul şi l-am privit pieziş.

— Te-aş vedea întins pe sofa, în togă, mîncînd struguri decojiţi. Unchiul Ali zice că asta-i adevărata definiţie a decadenţei.

Şi-a lăsat capul pe spate şi a rîs.

— Eşti bucăţică ruptă taică-tău, este? E nevoie de-o anume dispoziţie genetică să spui aşa ceva la treişpe ani şi totuşi să reuşeşti să rămîi absolut fermecătoare.

— Nu-s eu aia fermecătoare, i-am răspuns, ridicînd picioarele pe măsuţa de cafea. Karim e ăla. Are un farmec natural. Adică şi dacă-l vezi din capătul celălalt al încăperii, tot ştii c-o să-ţi placă de el.

— Dar tu? a întrebat unchiul Ali. Ce crede lumea cînd te vede din capătul celălalt al încăperii?

— Nu ştiu, am răspuns cu o voce joasă. Dar de obicei, cînd sînt într-o încăpere, sînt cu Karim, Sonia, Zia. Cu cîte unul din ei sau cu toţi. Şi-atunci ai remarca-o pe Sonia, fiindcă e frumoasă de pică, şi l-ai

remarca pe Zia, fiindcă e absolut *cool*, şi l-ai remarca şi pe Karim, fiindcă nu poţi să nu-l remarci pe Karim, chiar dacă nu pretinde niciodată să fie remarcat – sau poate tocmai de-aia. La mine cred c-ai remarca faptul că toţi trei au ales să-mi fie prieteni. Şi asta trebuie să-nsemne ceva.

Era adevărat. Ştiam prea bine că nu aveam nimic remarcabil. Asta nu înseamnă că mă chinuia nesiguranţa din pricina a ceea ce-mi lipsea. Nici nu-mi lipsea mare lucru. Eram destul de inteligentă, destul de atrăgătoare, destul de spirituală, destul de *cool*. La competiţiile sportive în aer liber cîştigam medalii de argint, uneori chiar şi cîte una de aur, la serbările şcolare primeam în piese mai degrabă roluri vorbite decît să fiu trimisă la munca de jos, în rol de „bolovan“ sau de figurant într-o scenă „cu mulţime“, cînd se alegeau echipele, indiferent pentru ce, nu eram niciodată – absolut niciodată – ultima aleasă, ştiam toate versurile de la toate piesele albumului *Make It Big* al lui Wham! şi o dată adusesem la cunoştinţa unui grup de tineri de şaisprezece ani că versul din *„Wake Me Up“* nu era *„You make the sun shine brighter than the darkest day“*, chestie care n-avea nici un sens, ci *„You make the sun shine brighter than Doris Day*[2]*“*. Eram în stare să-l imit la perfecţie pe Qabacha din *Tanhaiyan*[3]. Nu Imran, ci Qadir era bowlerul[4] meu favorit. Şi poate că toate astea ar fi putut însemna că eram remarcabilă prin perfecta îmbinare a unor trăsături admirabile, atît doar că se mai îmbinau şi alte lucruri – unele mai puţin atrăgătoare. Nu ştiam cum să accept lumea înconjurătoare, aşa cum făcea Karim, nu ştiam cum să-i fac pe străini să se simtă ca acasă, aşa cum făcea Sonia, şi nu ştiam cum să traduc în fapte o loialitate atît de teribilă, încît să mă îndemne să mă primejduiesc pe mine de dragul altora în orice fel de luptă, chiar şi în cele care păreau absurde, aşa cum făcea Zia.

— Hmmm…

Unchiul Asif şi-a privit degetele de la picioare şi le-a fluturat.

— Ba te observ, chiar şi cînd nu-i nimeni altcineva prin preajmă.

I-am zîmbit.

— Asta pentru că-mi place de tine de-adevăratelea şi tu ştii asta.

— Ah, din nou şarmul acela!

A luat de jos un vătrai şi mi-a zîmbit.

— Cînd eram de vîrsta ta, îmi plăceau toţi prietenii părinţilor mei. Pe urmă am crescut şi-am început să înţeleg ce soi de oameni erau şi să ştii că mulţi dintre ei pur şi simplu nu erau oameni de treabă. Poate cîndva, cînd o să mai creşti şi-o să vezi ce se ascunde sub faţada zîmbitoare, n-o să-ţi mai placă de mine.

Neştiind dacă vorbea sau nu serios, m-am încovrigat pe divan şi m-am uitat la fotografia alb-negru, înrămată, de pe măsuţa de cafea, în care se vedea cum unchiul Asif îşi arată dinţii într-o strîmbătură răutăcioasă în faţa unei cămile care îşi apropiase botul la cîţiva centimetri de faţa lui.

— Mă-ndoiesc, i-am spus.

El a fluturat vătraiul spre mine.

— Un aforism, ca de la unul de vîrstă mijlocie pentru cineva extrem de tînăr: nu poţi să ştii ce simţi decît aici şi acum, nu şi ce-o să simţi peste nişte ani, luni sau chiar zile.

Crestăturile din scoarţa copacului nu-mi mai ieşiseră din minte de cînd le văzusem. Amintirea lor îmi producea un rău la stomac care îmi strica pofta de mîncare pe toată ziua.

— De ce nu s-a-nsurat tata cu mama lui Karim?

Unchiul Asif s-a întors cu spatele şi a început să împungă viguros tăciunii aprinşi. S-au înălţat scîntei care au sărit peste grătar.

— Asta nu-i o poveste pe care s-o pot spune eu.

— Cu alte cuvinte, i-am spus lui Karim ceva mai tîrziu în seara aceea, cînd stăteam în dormitorul lui, pe locul de lîngă fereastră, există o poveste aici.

El a dat din cap aprobator şi a venit la fereastră cu două castroane în care clipocea un lichid în ritmul paşilor lui. Vopsea verde într-unul, roşu-închis în celălalt.

— Le am de la unul din băieţii nomazi. La schimb cu bilele mele. Fiindcă verdele şi roşul-închis arată a culori de hărţi. Dar acum nu ştiu ce să fac cu ele.

M-am uitat stînjenită la castroanele de ceramică. Aveam o puternică bănuială că erau nişte obiecte de artă scumpe. Şi mai puternică era bănuiala că vopseaua n-avea să se spele prea uşor.

— Bine c-ai scăpat de bilele alea. Începeau să-mi dea fiori.

Chiar aşa era. Semănau prea tare cu ochii caprei nebune a nomazilor, cu coarnele ei răsucite ca nişte frunze uscate şi încîrligate.

Karim a rupt o foaie dintr-un blocnotes şi s-a aşezat în faţa mea. În depărtare urlau şacalii. Mi-am muiat mîna în vopseaua verde şi mi-am lipit-o de hîrtie. Karim şi-a muiat mîna în vopseaua roşie şi şi-a apăsat palma peste amprenta mîinii mele. Mîna lui era mai mică, dar degetele îi erau mai late. Cîteva linii din palmele noastre se suprapuneau o vreme într-un verde-roşiatic, apoi virau în direcţii diferite. Mai că mă aşteptam să apară pe foaie literele Z şi M.

— Cum crezi că s-o fi întîmplat? a întrebat el.

— Cred că tatăl caprei nebune a scăpat din ocol şi-a urmărit-o pe maică-ta în jurul dunelor, iar taică-tău a venit şi a salvat-o. Iar dincolo, de partea cealaltă a fermei, un taur nebun îl fugărea pe taică-meu şi mama i-a fluturat prin faţă sariul ei roşu, ca să-l facă să-şi schimbe direcţia, şi… *olé!* Schimb de amoruri!

Karim a scos un hohot de rîs scurt.

— Nu-i tata genul de ins care să umble pe dune. Nisip în pantofi. Nu i-ar plăcea una ca asta.

Şi-a dat deoparte părul de pe faţă, lăsîndu-şi pe frunte o pată de un roşu-vineţiu, ca o vînătaie.

— OK, atunci care-i versiunea ta? l-am întrebat, ştergîndu-mi mîinile de blugii lui.

— Nu ştiu. Nu-mi vine-n minte nici un motiv pentru care cineva s-ar mărita mai degrabă cu tatăl meu decît cu al tău.

S-a încruntat, iar eu i-am pipăit cu degetul cutele apărute între ochi, lăsîndu-i nişte dîre verzi, care i s-au scurs în jos pe nas.

— Poate că mama ta a văzut că s-a ales cu partea mai proastă din afacere şi i-a făcut vînt lui taică-tău.

— Nu te prosti, i-am spus.

M-am dus la baie şi m-am spălat pe mîini.

— Mama nu i-ar face niciodată aşa ceva mamei tale. Şi dacă i-ar fi făcut asta, n-ar mai fi prietene şi-acum, nu-i aşa?

Atunci am lăsat baltă subiectul, dar nu puteam să-mi scot din minte vorbele lui şi în noaptea aceea m-

am furişat jos, în sufragerie, să caut fotografii vechi. Sau mai degrabă o anumită fotografie veche, care era înrămată şi expusă la vedere şi la mine acasă, şi în locuinţa lui Karim. Cu cîteva zile în urmă dădusem peste o copie a ei prin vrafurile de poze aflate în servanta din lemn de trandafir din sufrageria Lailei şi a lui Asif.

Am aprins veioza de pe masă, încercînd să-mi înăbuş sentimentul că făceam ceva pe ascuns, şi am cotrobăit printre imaginile cu părinţii mei şi prietenii lor de la petreceri, din concedii şi din diverse momente cînd făceau pe nebunii în alb-negru. O poză cu tata depunînd un pupic pe obrazul unchiului Ali, în timp ce unchiul Ali – care, datorită rînjetului său larg, semăna surprinzător de mult cu Karim – ţinea o vînătă în faţa aparatului foto. Vîrsta îi făcuse pe toţi mai reţinuţi. Faţă de lume sau unii faţă de ceilalţi? Am găsit poza pe care o căutam şi m-am aşezat pe canapea cu ea în mînă, aplecînd puţin abajurul veiozei, pentru ca lumina să cadă direct pe imagine.

Poza, făcută la nunta părinţilor lui Karim, îi arăta pe părinţii mei încadrînd mirele şi mireasa şi toţi patru rîdeau. Nu exista nici o fotografie similară de la nunta părinţilor mei, care avusese loc cu doar cîteva luni în urmă, fiindcă tuşa Maheen nu fusese de faţă. Pe atunci era în nou-creata ţară a Bangladeshului, unde îşi petrecea alături de familia ei ultimele săptămîni din viaţa de femeie celibatară. Cel puţin asta era versiunea care mi se spusese mie dintotdeauna.

Uitîndu-mă la fotografie, am început să le pun la îndoială rîsetele. Rîdeau împreună, ca un cvartet? Ori spusese fotograful ceva amuzant, ca să-i facă să rîdă, fiecare în legea lui? Nu se priveau deloc unul pe altul. Tuşa Maheen nu-şi pusese o mînă pe încheietura mamei, ca să-i spună „M-am prins, m-am prins. Ce haios, draga mea!“, iar *aba* nu era pe jumătate întors către unchiul Ali, ca să-şi vadă propriul rîs oglindit pe faţa celui mai bun prieten al său, şi, cu toate că tuşa Maheen se apleca spre unchiul Ali într-un fel pe care îl luasem întotdeauna drept un semn de intimitate, poate că de fapt nu făcea altceva decît să se îndepărteze de mama.

În dimineaţa următoare m-am dus să-l caut pe Karim, ca să-i arăt fotografia. L-am găsit în cabinetul de lucru al unchiului Asif, răsfoind din nou atlasul.

— Karimazov, pe unde-ai fost?

Am închis uşa în urma mea cu un aer care speram să pară conspirativ.

— Trebuie să vorbim. M-am tot întrebat despre căsnicia părinţilor tăi.

El a ridicat privirea spre mine, a expirat aerul care îi umfla obrajii, a dat din cap, a înghiţit în sec, a dat iar din cap.

— OK, a spus, lăsînd jos atlasul şi prinzînd cu ambele mîini marginea biroului. OK.

— Despre nunta lor, vreau să zic.

I-am arătat poza, apoi am lăsat mîna jos. Simţeam că trebuia să spun altceva decît lucrurile pe care plănuisem să i le spun. Karim se uita la mine de parcă ar fi vrut şi el să spună ceva.

— Poza…

I-am aşezat-o sub ochi.

— Mă-ntrebam doar aşa, ştii, de ce o fi singura de la nuntă cu toţi patru laolaltă.

Nici măcar nu s-a uitat la fotografie. A ridicat atlasul între noi, ca să nu ne mai putem vedea, apoi s-a

răsucit cu tot cu scaunul de piele, astfel încît să nu-l mai văd deloc.

— Pun pariu că nu ştii cu cîte ţări se învecinează Uniunea Sovietică.

— Pun pariu că-ţi închipui că toată lumea o să fie impresionată că tu ştii, i-am spus şi am ieşit.

Niciodată nu ne folosiserăm cunoştinţele unul împotriva celuilalt. Anul trecut, cînd verişoara lui *ami* venise să ne viziteze din Franţa şi mă învăţase cuvinte străine, cîte cinci cuvinte noi în fiecare zi, la sfîrşitul zilei îl sunam întotdeauna pe Karim ca să le împărtăşesc cu el. La vremea aceea credeam că ai fi putut pune creierul lui Karim în craniul meu fără să observe cineva schimbarea. De ce să strici aşa ceva pentru numărul de ţări cu care se învecinează Uniunea Sovietică? Bănuiam că motivul real al interesului său de dată recentă pentru hărţi era nevoia de a se simţi superior mie. Dar nu puteam să-i spun asta. Nu puteam să spun „Pur şi simplu îţi place să ştii lucruri pe care eu nu le ştiu“, fiindcă atunci ar fi adoptat un aer de superioritate şi mai pronunţat şi ar fi spus „Cine zice că tot ce fac trebuie să aibă legătură cu tine?“ Şi trebuia să recunosc că ar fi avut dreptate.

N-am mai adus vorba despre fotografie nici în ziua aceea, nici a doua zi, nici în următoarea, dar am păstrat-o la mine în cameră şi, ori de cîte ori descoperem că-l pierdusem pe Karim în favoarea acelor hărţi infernale, mă căţăram în copacul fetei nomade, mă sprijineam de literele cioplite de tata şi studiam fotografia, căutînd indicii ale trecutului. Aşa m-a găsit unchiul Ali cînd a venit la Rahim Yar Khan să ne ia acasă, la sfîrşitul sărbătorilor de iarnă.

— Ce faci acolo sus? a ţipat la mine.

Mi-am îndesat fotografia în buzunarul hainei şi am coborît.

— Nimic.

L-am luat de mînă şi l-am îndepărtat de copac, dar după cîţiva paşi el s-a oprit şi s-a uitat în urmă, în sus, spre ramura pe care stătusem eu, iar privirea i-a alunecat mai departe, către trunchiul copacului. Cu siguranţă că din unghiul şi de la distanţa aceea nu putea să vadă ce scria acolo, nu-i aşa? A oftat şi apoi m-a privit plin de curiozitate.

— Ce-i? Ce te uiţi aşa la mine? m-a întrebat.

— Te deranjează să ai nisip în pantofi?

— Da.

Am stat aşa şi ne-am uitat cîteva secunde unul la altul, iar el a adoptat un aer grav. Unchiul Ali mă lua mereu în serios şi îl iubeam pentru asta.

— Mă uitam la nişte poze vechi, i-am spus. Karim are zîmbetul tău. Dar tu nu-l mai ai.

În primul moment a părut descumpănit, apoi a rîs, fără prea multă veselie.

— Creşti şi te transformi într-o domnişoară perspicace, aşa-i?

M-a luat pe după umeri cu un braţ.

— Karim îl are mai ales cînd eşti tu în preajmă. E un zîmbet de lună. N-are lumină proprie, dar dacă e soare, o reflectă pe-a lui.

— Eu nu-s soare. Soarele e imobil, or, eu nu pot sta locului nici cinci minute. N-are decît să fie Karim soarele. Eu o să mă ocup de orbitat.

Am făcut piruete în jurul unchiului Ali. El mi-a luat mîna într-a lui şi m-a învîrtit ca şi cum am fi

dansat.

— Eşti un tip marfă, unchiule Ali.

— Mulţumesc, inimioară. Măcar de-ar fi şi fiu-meu aşa uşor de convins ca tine.

În aceeaşi zi, cînd i-am reprodus comentariul respectiv lui Karim, în timp ce ne pregăteam să mergem la gară, el a pufnit dispreţuitor. În ultima vreme aceasta devenise reacţia lui standard la orice lucru care avea legătură cu tatăl lui, indiferent de context.

— Îhî, marfă de doi bani, a spus el.

Şi-a luat valiza de pe pat şi a scos-o afară, pe palier, unde a mea se afla deja şi aştepta ca unul dintre nenumăraţii servitori ai unchiului Asif s-o ia şi s-o care la maşină.

Unchiul Asif, tuşa Laila şi unchiul Ali erau cu toţii în sufrageria de la parter. Pe cînd coboram şi noi pe scară, le-am auzit vocile prin uşa larg deschisă.

— Dar, zău aşa, Ali, trebuie să veniţi toţi să staţi aici! spunea tuşa Laila. Copiii sînt divini, dar ne-ar plăcea să-i avem cu noi şi pe părinţii divinităţilor. Spune-i şi tu, Asif.

Eu şi Karim ne-am oprit, sperînd să mai prindem vreo vorbă despre nepreţuitele noastre calităţi de musafiri.

— Sigur că trebuie să veniţi toţi, a mormăit unchiul Asif. Şi zi-i lui Zafar că de data asta n-o să-l mai iau la plimbare ca să-l fac pierdut prin livezile de *kinno* dacă începe iar să peroreze despre nevoia de reforme funciare.

— Doamne, şi uitasem de asta! Asif, zău aşa, cum ai putut?

Unchiul Asif a izbucnit în rîs.

— Laila, s-a-ntîmplat acum şaisprezece ani, înainte de influenţa ta civilizatoare. Şi-apoi nici Zaf nu se purta ca un musafir politicos. Totuşi înţeleg de ce-a zis lucrurile alea. Chestia e că muhajirii n-au să priceapă niciodată ce simţim noi pentru pămînt. Ei şi-au părăsit toţi casele după Separare[5]. Nu pot pricepe ce te leagă de un loc anume.

Am întins mîna şi l-am apucat pe Karim de umăr, oprindu-l cînd tocmai se pornea – ori către sufragerie, ori în sens opus, nu-mi dădeam seama. Cînd vorbea despre necesitatea unor reforme funciare care să distrugă puterea moşierilor, tatălui meu îi dispărea obişnuita atitudine apatică şi vocea lui blîndă căpăta o nuanţă imperioasă. Chiar şi la treisprezece ani, eram în stare să asociez fervoarea lui cu miriade de motive. Profesorul socialist care i-a pus mintea pe jar cînd era la universitate, meseria capitalistă de care se apucase odată cu prima lui agenţie de publicitate, romanele pe care le citea (mama se crispa întotdeauna cînd îl auzea spunîndu-i lui Hugo „Bătrînu' Vic"), poveştile auzite cu urechile lui de la slujbaşi şi viitori slujbaşi care îşi părăsiseră sătucurile ca să vină la oraş şi care se arătau dornici să facă absolut orice ca să-şi cîştige traiul în Karachi, orice, numai să nu se mai întoarcă la „viaţa aia", analizele sale asupra rapoartelor economice, neîncrederea lui în capacitatea speciei umane de a nu se lăsa coruptă de putere. Unele motive erau contradictorii, altele erau contrazise de alte aspecte ale vieţii lui, dar toate, *absolut toate*, făceau parte din ţesătura care constituia caracterul său. Şi totuşi unchiul Asif le dezavuase scurt pe toate cu un singur cuvînt: *muhajir*. Imigrant.

Am auzit o farfurie – sau o fi fost o farfurioară? – aşezată cu fermitate pe o masă, apoi pe unchiul Ali

spunînd:

— Împărtăşesc viziunea lui Zahar în privinţa reformei funciare. Şi eu nu-s muhajir.

— Da, dar ai trăit toţi anii ăştia în Karachi, a spus unchiul Asif, fără să-şi piardă vreo clipă tonul voios. Asta te-a făcut atît de urban. Nu te crispa aşa, Ali. Mi-e drag Zafar, doar o ştii şi tu. Şi cînd o să vină revoluţia, o să mă refugiez în casa lui, iar el o să mă primească cu braţele deschise şi-o să mă păzească cu preţul vieţii lui. De tine, pe de altă parte, nu-s aşa de sigur. Ah, cerule, *yaar*, zîmbeşte!

— Ce tot are lumea azi cu zîmbetul meu? a întrebat unchiul Ali. Ascultă, Asif. Hai să lăsăm deoparte vechea ceartă despre moşieri. Zi-mi ce se mai întîmplă în Karachi. Ce spun relaţiile tale din guvern?

— Că totul se duce dracului. Mai vrei ceai?

— Asif, nu-i de glumă! a izbucnit tuşa Laila cu o voce spartă, de parcă i-ar fi fost ţinută captivă pe undeva multă vreme. Karachi e căminul meu, ştii bine asta. De ce trebuie să se-apuce nenorociţii ăştia de muhajiri să formeze o grupare politică? Odată ce-or să se unească, Dumnezeu ştie ce-or să mai facă. Cer aia, cer ailaltă. Îşi închipuie că, doar fiindcă sînt majoritari în Karachi, pot să-i calce-n picioare pe toţi ceilalţi. Cum au făcut şi-n ’47. Au trecut graniţa gîndindu-se c-ar trebui să fim recunoscători pentru prezenţa lor.

Îi vedeam umbra mişcîndu-se pe perete în timp ce se plimba de colo colo prin cameră.

— N-auzi cum vorbesc indivizi ca Zafar şi Yasmin despre „Karachiul lor“? Familia mea a locuit acolo generaţii la rînd. Cine dracu’ mai sînt şi muhajirii ăştia, ca să pretindă că-i oraşul lor?!

— Laila, Laila… a intervenit unchiul Ali. Tu te-auzi ce spui?

Atunci probabil că am spus sau am făcut ceva – ori poate că eram pur şi simplu extrem de încremenită –, căci Karim m-a atins pe umăr.

— Eşti bine?

Am dat din cap a încuviinţare şi mi-am făcut loc pe lîngă el.

— Mă duceam şi eu la budă.

Cînd am ajuns în baia de la parter, am încuiat uşa în urma mea, m-am căţărat pe fereastră şi am sărit în grădină. Pitulîndu-mă pe sub tocurile ferestrelor, am şters-o pe furiş de lîngă casă şi m-am dus să stau în leagăn pe întuneric, cu mîinile încleştate pe lanţurile care îl ancorau de cadrul roşu din metal.

Ce fel de imigrant e acela care se naşte într-un oraş, îşi petrece toată viaţa acolo, se căsătoreşte acolo şi îşi creşte fiica acolo? Iar eu, o fiică de imigrant, eram la rîndul meu imigrantă. Îmi petrecusem trei săptămîni în casa unchiului Asif şi a tuşii Laila, îi povestisem tuşii despre Zia, mă cocoţasem pe umerii unchiului ca să descîlcesc un zmeu din frunzişul unui copac. Dacă m-aş întoarce în casă şi le-aş spune că sînt de acord cu tata în privinţa reformelor funciare, dacă le-aş spune că oraşul Karachi e şi casa mea în aceeaşi măsură în care e casa oricui altcuiva, s-ar uita la mine şi şi-ar spune: altă muhajiră.

Dar şi mai rău decît ce spuseseră unchiul Asif şi tuşa Laila, mult, mult mai rău, era comentariul unchiului Ali: „Eu nu-s muhajir“. Nu stătusem niciodată să mă gîndesc ce era sau nu era unchiul Ali. Tuşa Maheen era bengaleză, ştiam asta, fiindcă din cînd în cînd veneau în vizită mătuşi sau veri din Bangladesh, aducînd sariuri frumos împachetate în chip de cadouri şi amintindu-ne că tuşa Maheen crescuse într-o altă limbă. După ce rudele plecau, cuvinte rătăcite din bengaleză stăruiau ciorchine în

jurul limbii ei, căzînd cîte unul, cîte două, neînţelese şi netraduse. Şi mai exista un motiv pentru care ştiam de multă vreme de unde se trăgea familia tuşii Maheen. Am lovit pămîntul cu piciorul şi leagănul s-a smucit înainte şi înapoi…

Înainte şi înapoi, Zia mărşăluia încolo şi-ncoace între copac şi zidul şcolii. Nu-mi plăcea de Zia, chiar dacă el şi Karim stăteau împreună la ore şi erau prieteni, dar voiam să ştiu de ce îşi mişca braţele în felul acela ciudat şi de ce îşi încleşta pumnii lui mici – era atît de pipernicit, încît puteai să-l iei drept elev din clasa pregătitoare, nu ca mine, care fusesem cea mai înaltă fată de la grădiniţă şi ar fi trebuit să fiu şi cea mai înaltă din clasă dacă n-ar fi fost băiatul acela, Ghous, care rămăsese repetent în clasa a doua şi a trebuit să repete anul.

— Se cheamă marş, a răspuns el cînd l-am pus pe Karim să-l întrebe ce făcea. Fiindcă o să vină războiul şi atunci o să mă fac soldat.

— De ce să te faci soldat? l-am întrebat, împingîndu-l pe Karim la o parte.

— Ca să lupt pentru ţara mea. Pe urmă, dacă mor, mă duc în rai. Tu nu poţi, fiindcă eşti fată.

— Eşti prea mic ca să lupţi. Şi eu nu vreau să fiu soldat, aşa că… aşa că… Karim, tu vrei să fii soldat?

— Ce război? a întrebat Karim.

— O să fie război cu India, a spus Zia. Mereu e. A mai fost unul, doar cu doi ani înainte să ne naştem noi.

— Ăla a fost din cauza Bangladeshului, a spus Karim. De acolo-s ai lu' mama. Ea e bengaleză. Asta înseamnă că şi eu sînt pe jumate bengalez.

Zia l-a îmbrîncit pe Karim, care a căzut fără să scoată un sunet. Nimeni n-a aflat ce se întîmplase, în afară de noi trei.

— Măgarule! am ţipat şi l-am lovit pe Zia cu piciorul.

— Zi-i să nu mai mintă! a răcnit şi Zia. Nu-i bengalez, nu-i! E prietenul meu! De ce minte?

Şi a ridicat piciorul, dînd să-l pocnească pe Karim, şi l-a tras în spate şi apoi a izbit în faţă…

Înapoi şi înainte, mai sus, şi mai sus, leagănul mă repezea în aer şi la un moment dat mi-am spus că pot să fac asta şi fără să mă ţin, după care m-am pomenit răşchirată în praf, iar leagănul s-a oprit cu un bufnet în omoplatul meu.

Mie îmi fusese uşor să-l ignor pe Zia, dar tot restul zilei ochii lui Karim se umpluseră întruna de lacrimi şi nu prea credeam că era din cauza prafului care îi intrase în ochi cînd îl îmbrîncise Zia şi căzuse pe jos. Fiindcă pentru Karim părea să conteze foarte mult, în după-amiaza aceea le-am povestit părinţilor mei ce spusese Zia. În acel moment lucrurile au cam luat-o razna. Părinţii lui Zia veniseră în vizită, ca şi cei ai lui Karim, şi s-a ridicat tonul, doar că mie mi se spusese să stau la mine în cameră, aşa că nu ştiu cine i-a zis ce, cui şi de ce. A fost prima dată cînd am vorbit la telefon. L-am sunat pe Karim şi l-am întrebat „De ce-s toţi aşa de înfuriaţi?“, iar Karim a spus că habar n-avea, dar că i se pare lui, aşa, că Zia spusese ceva tare urît. Şi pe urmă *aba*, unchiul Ali şi părinţii lui Zia s-au urcat toţi în maşini şi s-au dus acasă la Zia, unde l-au chemat pe Zia din camera lui şi l-au întrebat de ce-i spusese lui Karim ce-i spusese. Zia ne-a povestit a doua zi că fusese foarte ciudat, că toţi arătau ciudat. Cînd le-a spus că el

credea că bengalez e un cuvînt urît, tatăl lui s-a dus glonţ la el în cameră şi a concediat-o pe *ayah*[6]. „Dar nici măcar nu-mi aduc aminte dacă de la ea ştiu asta“, a spus Zia, iar maică-sa a ţipat la el să tacă. Discuţia asta i-a împrietenit din nou pe Karim şi Zia, iar cînd Zia mi-a spus admirativ „Loveşti ca un băiat“, în loc să fie supărat că-l pîrîsem, mi-am spus că, la urma urmei, poate că nu era un puşti chiar atît de rău. Nici unul dintre noi n-a mai pomenit vreodată incidentul. Sinceră să fiu, toată chestiunea păruse un eveniment minor în vieţile noastre pe vremea aceea, cînd reacţiile noastre la orice lucru mai cutremurător decît regulile jocurilor din curte imitau pur şi simplu atitudinea părinţilor, fără a fi susţinute de vreo înţelegere sau convingere autentice, ci doar de credinţa fermă că părinţii noştri aveau întotdeauna dreptate.

Dar acum, după mulţi ani, eram forţată să iau în considerare faptul că eu şi Karim eram separaţi într-un fel care părea să conteze enorm pentru nişte oameni suficient de înaintaţi în vîrstă ca să înţeleagă ce anume are sau nu importanţă. Am luat în braţe scaunul leagănului şi mi-am culcat capul pe el. Eram muhajiră cu ceva sînge *pathan*, iar el era bengalez şi… *punjabi*? *Sindhi*? Ce anume? Am stat să mă gîndesc. Probabil *punjabi*, am hotărît. Avea rude în Lahore. În vremurile acestea, cînd Războiul Civil era tratat ca o amintire foarte îndepărtată, care n-avea nimic de-a face cu vieţile noastre actuale, probabil că latura lui *punjabi* ar reprezenta o problemă mai spinoasă pe cîmpul naţional de luptă interetnică decît latura lui bengaleză. Dar ce-aveau de-a face toate astea cu Karim şi cu mine? Faptul că eram de etnii diferite însemna oare că în nucleul fiinţei noastre existau lucruri fundamental incompatibile?

În pofida faptului că eram foarte apropiaţi ca vîrstă, nu pretinsesem niciodată despre Karim că mi-ar fi ca un frate. Cunoşteam prea mulţi fraţi ca să spun aşa ceva. Dar credeam că undeva sub piele, sînge şi oase, undeva dincolo de personalitate şi reflexe, undeva adînc în măduva măduvei, eram amîndoi la fel. Şi de aceea nimic din viaţa mea sau din viaţa lui nu avea de ce să fie de neînţeles pentru celălalt. Doar din lene sau din încăpăţînare se creau cînd şi cînd între noi momente de confuzie. Presupunînd însă că nu era adevărat… presupunînd că între noi stătea ceva, ceva prin care nici unul dintre noi nu-şi putea forţa trecerea… Mă uitam cum se strînge întunericul în jurul meu şi încercam să-mi imaginez ce-aş simţi dacă ar fi să-l pierd vreodată pe Karim.

Singurătate deplină, ireversibilă.

M-am ridicat în picioare şi am scuturat din cap, ca să mi-l limpezesc de toate gîndurile acelea nechemate. Adierea vîntului a făcut ramurile să foşnească şi m-a cuprins o dorinţă puternică de a strînge în braţe fiecare copac bîntuit şi de a plînge pentru existenţa rece ca gheaţa a fantomelor, în care nici măcar în momentul acela nu credeam cu adevărat. Dar dacă se întîmpla ca, atunci cînd îmbrăţişam un copac, o fantomă să-şi facă simţită prezenţa? Atunci chiar că nu mai puteam da înapoi din faţa cunoaşterii ce mă putea aştepta în acest purgatoriu pustiu.

M-am întors şi-am zbughit-o la fugă spre casă. Uşa s-a deschis şi a apărut Karim, care m-a apucat de încheietura mîinii pe cînd încercam să-mi croiesc drum pe lîngă el.

— Să nu-i asculţi pe ăştia, mi-a spus el încrîncenat.

Mîna lui m-a strîns cu putere de încheietură.

— Dacă am crede că adulţii vorbesc serios de fiecare dată, am lua-o razna.

Mi-am sucit încheietura în strînsoarea lui şi l-am prins de braţ, iar catarama de la cureaua ceasului său m-a tăiat în palmă, de parcă eram doi soldaţi dintr-o legiune romană aruncaţi într-un timp care nu era al lor.

— Ce-i? m-a întrebat el. Zi-mi.

— Nu, nimic.

— Aiurea.

Mi-a pus o mînă pe umăr.

— Nu face asta. De-o vreme ai început să te porţi aşa. Dispari. Acum eşti cu mine, în clipa următoare ai şters-o pe undeva şi habar n-am unde ţi s-a năzărit să te duci.

— Credeam că eşti prea ocupat cu hărţile ca să bagi de seamă.

S-a uitat la mine cu un aer exasperat.

— Nimeni nu-i niciodată prea ocupat ca să ştie cînd i-a amorţit piciorul sau cînd îl doare-n gît.

— Prietenia noastră e o durere în gît?

Nu ştiam dacă să mă amuz, să mă enervez sau să mă emoţionez.

— Să nu-mi mai dispari aşa, a spus el pe un ton ceva mai blînd. Te rog, nu mai face asta.

I-am dat drumul la încheietură şi m-am aşezat, sprijinindu-mă de zidul din cărămidă al casei. De-o vreme încoace Karim căpătase gustul scenelor dramatice. De parcă aş fi putut să dispar vreodată din viaţa lui, cînd el mă cunoştea atît de bine, cînd mă ştia suficient cît să-mi ia vorba din gură şi să termine în locul meu aproape orice frază pe care începeam să mi-o construiesc în minte. Voiam să-i spun şi lui lucrurile astea, dar mi se păreau aproape jenante. Nu, dacă aş rosti asemenea lucruri, ar părea aproape ca o trădare a încrederii pe care o avea fiecare dintre noi în prietenia celuilalt. Aşa că le-am rostit indirect, într-un mod pe care ştiam că o să-l înţeleagă.

— Mare prost mai eşti! i-am spus.

Şi nici n-a fost nevoie să mă uit la el ca să ştiu că zîmbea.

Cînd ne-am urcat în trenul care urma să ne ducă înapoi la Karachi – după ce mi-am luat la revedere de la unchiul Asif şi tuşa Laila, îmbrăţişîndu-i afectuos (avusesem de gînd să mă arăt mai rece, dar el mi-a zîmbit larg, iar ea şi-a desfăcut braţele în faţa mea, aşa că am uitat) –, pentru prima dată Karim nu s-a mai retras în obişnuita lui tăcere încruntată, care îi evidenţia atît de bine asemănarea cu tatăl lui.

— Tare bine ne-am simţit! a spus el, trîntindu-se pe patul de jos din compartiment.

Îl lovise o amnezie convenabilă în privinţa protestelor nevricoase cu care întîmpinase de la bun început ideea de a pleca să-şi petreacă o vreme la fermă.

— Plimbări lungi, copaci extraordinari în care să te urci, cele mai suculente *kinno* culese direct de pe ram. Uită-te la dinţii mei! De la mestecatul trestiei-de-zahăr mi s-au făcut mai puternici. Am văzut un ied născîndu-se. Ne-am căţărat pe un munte de bumbac, dar pe urmă ne-a apucat strănutul. Zi cum a fost cina în deşert, Raheen.

— Am luat cina în deşert.

Iar apoi n-am mai putut rezista.

— Lui Karim i s-a părut că aude cum ţipă o *churail*[7] care se pregătea să vină să ne răpească, dar noi

am băut *rachiul* pînă la ultimul strop.

Unchiul Ali şi-a dat ochii peste cap, dar şi el zîmbea.

— Apropo de asta… Raheen, părinţii tăi organizează mîine o petrecere. Voi doi, copii, aţi putea să daţi o mînă de ajutor la antreuri.

— Salutare, *begum*[8]. Ooh-de-la[9] lacrimi de diamante în stilul vostru *nouveau riche*, nu doriţi nişte *horsed ovaries*[10]? am spus, făcînd o reverenţă. Cum e, unchiule Ali?

— Cred că ar trebui să mai exersezi puţin reverenţa. Dar, Raheen, în caz că te-ntreabă cineva ceva despre nunta fratelui lui Asif, tu să spui doar că Asif a fost foarte bucuros de veste. Şi nu intra în detalii.

— Ce-i replica asta cu *nouveau riche*? a întrebat Karim. În opinia părinţilor noştri, părinţii Soniei intră în categoria asta.

— Şi-o demonstrează robinetele de aur masiv din baia lor. Nu-i aşa?

M-am întors spre unchiul Ali, aşteptîndu-i confirmarea.

— Mă rog, cel puţin tatăl Soniei nu rîde toată ziua, bună ziua pe socoteala mamei ei, a spus Karim. Cel puţin el nu-şi închipuie că poate să ia decizii care să le schimbe viaţa tuturor fără să-şi bată capul să afle ce păreri mai au şi ceilalţi din familie.

— Karimazov, şşşş!

— Karim, o faci pe Raheen să se simtă stînjenită, a spus unchiul Ali. Aşa că las-o pe mai tîrziu. Acum mergeţi la culcare. Amîndoi.

Unchiul Ali a stins lumina de deasupra capului lui Karim şi pe cea de la patul meu şi s-a întins să-şi citească ziarul la ultimul bec rămas aprins. Cînd tata citea ziarele, toată faza asta era una tare gălăgioasă: hîrtia fîşîia şi scîrţîia, suplimentele cădeau, cele mai interesante rubrici îşi aveau finalul pe pagini care nu mai puteau fi găsite înainte ca *aba* să-şi piardă interesul pentru ele şi să treacă la următorul articol. Dar cu unchiul Ali totul se petrecea în linişte şi bună ordine, iar degetele nu i se pătau niciodată de cerneală tipografică.

Îmi legănam un picior peste marginea patului, dar Karim, care stătea jos, nu m-a pocnit cu talpa în semn de protest faţă de prezenţa membrului meu în spaţiul lui aerian. În dimineaţa aceea o femeie din sat îmi epilase gambele cu ceară şi mi le masase cu ulei de cocos. Mi-am retras piciorul din faţa ochilor lui Karim şi m-am întrebat cum puteam să-l momesc pe Zia să-mi vadă picioarele netede înainte să răsară din nou mirişlea aceea urîtă.

— Mîine sau poimîine ar trebui să mergem la plajă, a spus Karim.

— *Certes*, domnul meu, i-am răspuns în şoaptă.

Certes. Anagrama de la „secret“. Am sărit de pe patul de sus şi m-am întins pe salteaua lui, întorcîndu-mă către el, cu capul sprijinit pe îndoitura braţului, pentru ca unchiul Ali să nu-mi poată citi pe buze conturul cuvintelor. Lui Karim îi strălucea în privire ceva neobişnuit – confuzie? imposibilitate de a înţelege? – şi mi-am dat seama că fiecare dintre noi se trăgea mai în spate, lărgind spaţiul gol din mijloc. Nu, nu, nu, mi-am zis. Eu şi Karim nu ne putem simţi stînjeniţi unul faţă de celălalt.

— Mai ai un pic şi cazi, aşa-i? a spus Karim.

Patul era absurd de îngust. Am dat din cap că da, mi-am spus că poate ar trebui să mă ridic, mi-am dat

seama că situaţia ar deveni astfel şi mai stînjenitoare, aşa că am renunţat şi am pufnit în rîs. Atunci chiar aş fi căzut dacă n-ar fi întins Karim mîna brusc, ca să mă tragă de pe margine.

— Care-i secretul? a întrebat el, eliberîndu-mi încheietura mîinii.

Oricît de ciudat părea, încordarea dintre noi dispăruse şi acum stăteam pur şi simplu întinşi unul lîngă altul, aşa cum făcuserăm toată viaţa.

— Ce spune Zia despre mine?

Karim şi-a pus capul pe pernă şi şi-a încrucişat braţele pe piept.

— Doamne, m-a luat somnul, a spus el şi a închis ochii.

— Cu alte cuvinte, pe Zia nu-l interesez cîtuşi de puţin, iar tu nici în ruptul capului nu vrei să fii cel care mi-o spune. Respiră dacă am ghicit bine.

M-a lovit uşor cu piciorul şi s-a întors cu faţa la perete. L-am înghiontit în şira spinării, iar el s-a pus pe sforăit.

— Raheen, cred că fiul meu încearcă să-ţi spună să-l laşi în pace.

L-am lovit pe Karim cu piciorul, încercînd încă o dată să obţin o reacţie din partea lui, apoi m-am întors spre unchiul Ali.

— Şi zi, de ce nu te-ai însurat cu mama? l-am întrebat.

Unchiul Ali s-a uitat la mine aşa cum cineva care poartă ochelari de citit cu lentile înguste s-ar uita peste ei la o persoană aflată ceva mai departe. Am auzit-o cîndva pe *ami* tachinîndu-l în legătură cu privirea aceea şi spunîndu-i că se uita aşa numai ca să atragă atenţia asupra faptului că avea o vedere excelentă. Tuşa Maheen nu-şi tachina niciodată bărbatul, dar *ami* îl înţepa întruna.

— S-a schimbat muzica, a spus el.

Cred că ei patru aleseseră metafora aceea – a cuplurilor de la vals care îşi schimbă partenerii – cu mult timp în urmă, tocmai ca să evite să răspundă la genul de întrebări precum cea pe care tocmai o pusesem eu. Motivul era evident, chiar dacă pînă atunci nu prea mă gîndisem la el. În afara ringului de dans nu poate exista sincronizare. Ceea ce voiam eu de fapt să-mi spună unchiul Ali – şi ceea ce de fapt el n-avea de gînd să-mi spună – era cine fusese primul. Care dintre ei patru hotărîse primul să se desprindă din dans? Cine fusese primul şi cine, ultimul?

— A fost un lucru bun că după aceea discul s-a blocat pe aceeaşi melodie?

Trebuia să sune a afirmaţie, dar a ieşit ca o întrebare.

Unchiul Ali şi-a împăturit ziarul – cam în grabă, mi s-a părut mie – şi a stins lumina.

— Un lucru foarte bun. Altfel tu şi Karim nici n-aţi fi existat. Noapte bună, inimioară.

Aş fi vrut să-l întreb ce anume îl făcea să creadă că lucrurile se aranjaseră perfect înainte să apărem eu şi Karim ca să servim drept justificare, dar deodată m-am simţit prea moleşită ca să mai vorbesc. Am tras perna lui Karim puţin mai aproape şi mi-am pus capul pe ea, simţindu-mă recunoscătoare că puteam să dorm spate în spate cu Karim, ca pe vremea cînd aparatele de fotografiat şi camerele video din mîinile părinţilor noştri creau singurele amintiri cu care aveam să rămînem de pe urma acelor momente intime timpurii. De ce recunoscătoare? Pentru că uneori ştii că te afli pe o culme şi ştii că, prin faptul că o ştii, ai trecut deja de creastă şi te afli pe panta cealaltă sau cel puţin eşti gata s-o treci cu totul, mai puţin cu

degetul care încă ţi se mai agaţă de copilărie, un deget de la picior sau de la mînă ori un omoplat care se arcuieşte în spate, ca să atingă alt omoplat, care se arcuieşte în faţă, ca să-l atingă pe al tău şi să-ţi amintească faptul că, dacă ai avea aripi, exact din locul acela ar înmuguri şi ar creşte.

Oare îngerii se pot culca spate în spate?

Dacă nu, probabil că ne invidiază tare mult pe noi, oamenii!

1. Frate (urdu).
2. „Tu faci soarele să strălucească mai tare decît ziua cea mai întunecată / decît Doris Day“ (engl.).
3. Film serial pakistanez din 1985.
4. Post de jucător la crichet (cel care aruncă mingea).
5. Separarea Indiei Britanice, pe criterii religioase, în 1947, în urma căreia au apărut pe harta lumii Dominionul Pakistanului, cu capitala la Karachi, şi Dominionul Indiei, cu capitala la New Delhi.
6. Doică (în Pakistan şi India).
7. Sau *churel/chudail*: femeie-fantomă malefică din folclorul indian.
8. Femeie musulmană de rang înalt, doamnă avută (în India şi Pakistan).
9. De la *au-delà* (fr.), „dincolo de“, „în afară de“.
10. Joc de cuvinte bazat pe omofonia aproximativă dintre *hors d’œuvre* (fr.), gustări, aperitive, şi *horsed ovaries* (engl.), ovare surmenate.

1970-1971

Se uita la măgar, care arunca în urma lui cu copitele pămînt roşu-maroniu între două cîmpuri de bumbac, iar furia copitelor acelora părea mai degrabă o expresie a dispreţului faţă de făpturile care rîdeau şi flecăreau dinapoia lui, numai că, oricît de iute ar fi galopat, stropindu-i cu noroi umed pe culegătorii de bumbac, tot nu putea întrece cotiga de care era prins, iar rîsetele şi ţipetele stridente se înteţeau şi se ascuţeau pe măsură ce animalul prindea viteză. I se lipiseră urechile de ţeastă şi făcea spume la gură. Ce graniţă subţire desparte rîsul de răget!

Ali plescăi din limbă şi se îndepărtă. Era josnic să gîndeşti în felul acesta despre prieteni. Josnic. Zafar ar fi rîs dacă l-ar fi auzit folosind acest cuvînt. Şi Maheen ar fi rîs, fiindcă la vremea aceea rîsul lui Zafar o făcea să rîdă şi pe ea, indiferent care ar fi fost motivul. Ali îşi privi posac vînătaia de pe degetul mare. O pată galben-violacee sub unghie.

Cînd ridică iar privirea, Asif tocmai ieşea din livada de *kinnos* şi se apropia de dune, însoţit de administratorul fermei, care gesticula aprins. Asif, care dădea impresia că abia îl bagă în seamă, trăgea îndelung din ţigară şi îşi supraveghea proprietatea din dosul ochelarilor cu lentile fumurii, afişînd un aer satisfăcut. Cine-ar fi crezut că Asif Marx din Oxford avea să se transforme într-un moşier cît se poate de mulţumit la doar trei ani după întoarcerea acasă? Oamenii angajaţi la fermă se dădeau la o parte de pe cărare ca să-i facă loc să treacă, afundîndu-se cu picioarele în solul umed al culturilor de bumbac şi ferindu-se să ridice privirea. Ali se întrebă dacă ajunul Anului Nou avea vreo însemnătate pentru ei.

Urmări cu privirea cum înaintează Asif peste cîmp către dunele de nisip, unde bătrîna nomadă ridică braţele în semn de salut la apropierea lui şi îl strigă într-un dialect pe care Ali nu-l înţelese. Însă Asif îşi scoase ochelarii şi îi răspunse femeii, iar ea îşi propti mîinile în şoldurile ei late şi rîse. Ali ştia ce urma să-i spună Asif nomadei: da, tribul ei putea rămîne liniştit pe dună, care îi aparţinea lui prin lege, iar tribului prin rînduiala tradiţiei. Asif îi explicase lui Ali cu o seară în urmă că tribul nomad integrase duna aceasta în configuraţiile migraţiei sale din vremuri atît de vechi, încît nimeni nu-şi mai aducea aminte de cînd. Iar acum unii dintre ei voiau să-şi înalţe colibe de lut şi să se stabilească acolo, numai că sătenii şi muncitorii îi considerau nişte paria. Ar fi fost inutil să le explici că islamismul nu cunoştea conceptul de paria, insista Asif. De aceea se hotărîse să facă un compromis: nomazii aveau voie să rămînă acolo cîtă vreme beau apă din propriile lor puţuri şi nu se amestecau cu sătenii.

Cîte ziduri poate ridica şi perpetua un popor? se întreba Ali. E posibil să ocoleşti complet un zid fără să te loveşti de altul? Cîte focuri aprindem, cît palisandru transformăm în cenuşă ca să ne păstrăm aprinsă strălucirea lumilor imaginare? Cîţi licurici ignorăm, confundîndu-i cu scînteile de la tăciunii aprinşi?

Ridică privirea spre soare, mijind ochii, şi se strînse de degetul mare, ca să-şi testeze nivelul durerii.

Panouri de sticlă reflectau lumina orbitoare a soarelui, dar Maheen ştia că la ferestrele casei stăteau chipuri curioase, care se uitau cum Zafar iese în urma ei în grădina din spate, sperînd să surprindă vreo necuviinţă, a cărei relatare ar fi fost numai bună să învioreze întîlnirile la cafea.

— Hei, frumoaso!

Zafar o trase de sari. Ea se răsuci spre el, iar trena sariului alb rămase între ei ca o barieră diafană. Îşi propti mîinile în umerii lui şi îl împinse. Zafar căzu pe spate în iarbă, rîzînd. Maheen privi iar în direcţia ferestrelor.

— Nu-i nimeni acolo, spuse Zafar, lovindu-şi ritmic tălpile goale de gleznele ei. Hai încoace, hai.

— Nu, dragule, nu te prosti. Poate se uită cineva.

Zafar îşi aprinse o ţigară. Arăta ca un leopard după o ploaie torenţială, cu helanca lui mulată şi neagră, cu ochii ca de felină, cu părul strălucitor de atîta pomadă şi cu degajarea cu care stătea lungit în iarbă.

— Sîntem logodiţi. Avem voie să ne purtăm un pic mai necuviincios.

Maheen îşi aruncă pantofii din picioare şi se aşeză în faţa lui Zafar, lipindu-şi tălpile de ale lui.

— Umblă şi-aşa destule vorbe pe seama mea, *jaanoo*[1]. De ce să mai adaug şi indecenţa pe lista neajunsurilor mele?

Zafar se ridică uşor în capul oaselor.

— Ce spui tu acolo?

— Săptămîna trecută, la Sind Club, Rukhsana l-a auzit pe şeful tău lăudîndu-te de zor. Cică eşti născut pentru publicitate, aşa zicea. Păcat că ţi-ai luat aşa o logodnică. Unora dintre clienţii noştri n-o să le placă să lucreze cu cineva care are nevastă bengaleză. Totuşi pînă la nuntă mai sînt nişte luni. Poate-i vine mintea la cap pînă atunci.

Zafar se răsuci pînă ajunse să şadă lîngă Maheen. O cuprinse cu braţul de după umeri, iar ţigara îi atîrna între degete.

— Şi ce? O să-mi schimb slujba.

— Peste tot o să dai de atitudinea asta, Zaf.

— OK, o să-mi schimb logodnica.

Rîse şi îşi ascunse faţa în părul ei. Îi atinse abdomenul la marginea sariului, iar Maheen îi acoperi palma cu a ei, apăsîndu-i-o pe piele un moment, înainte să i-o îndepărteze şi să-l lovească uşor peste degete. El scoase o exclamaţie de prefăcută exasperare, iar degetele celeilalte mîini i se atinseră în treacăt de gîtul ei în timp ce-i ducea ţigara la gură, ca să inhaleze şi ea fumul euforic.

— Prostuţo. Ce nevoie avem noi de restul lumii?

Maheen se sprijini de el. Pentru asta îl iubea cel mai mult: era în stare să spună că, în afara iubirii, orice lucru e lipsit de importanţă şi să facă fraza să sune ca şi cînd ar fi aproape adevărată – atît de aproape, încît, atunci cînd ridica ochii spre norii mişcători, Maheen mai că nici nu observa cum se

desprindeau unii de alţii, rupîndu-se în smocuri de fum spiralat…

…în jurul mesei strigătele de „Un an nou fericit!“ se potoliră atunci cînd Asif se ridică, lovind cu furculiţa în pahar.

— Sînt prea beat, spuse el. Şi-am fost o gazdă îngrozitoare. Plus că sînt un moşier decadent, după cum ne-a amintit Zafar tuturor cu atîta elocvenţă în seara asta. Acum o să fac o pauză, ca să puteţi toţi să mă contraziceţi.

Cei unsprezece invitaţi aşezaţi la masă rămaseră tăcuţi. Se auziră doar cîteva zgomote înăbuşite de palmele puse căuş peste buze, ca să împiedice hohotele de rîs.

— Ei, dacă vă purtaţi aşa, nici unul dintre voi nu-i invitat să revină la anul de revelion, spuse Asif cu măreţie, fluturînd un braţ în aer şi încurcîndu-şi-l printre panglicile atîrnate de candelabru. Ah, la dracu’! Zaf, ţine tu toastul.

Se prăbuşi la loc pe scaun, rupînd în două panglicile.

Zafar se ridică şi înălţă un pahar.

— Doamnelor, domnilor şi Laila…

Ovaţii şi huiduieli izbucniră în jurul mesei, iar Laila se ridică impetuos şi aruncă în el cu o zmeură. Făcîndu-i cu ochiul, Zafar continuă:

— Înainte de a trece la desert…

— Îngheţată! strigă Rukhsana, aplecîndu-se peste Asif ca să împungă cu o furculiţă braţul lui Zafar. Vreau îngheţată!

— Îngheţata nu-i un semn de frustrare sexuală? întrebă Laila.

— Aiurea, spuse exuberantă Yasmin. E doar un zvon iscat de diabeticii ăia poligami.

— Nişte nenorociţi, cu toţii! ţipă Maheen.

— Maheen e beată! spuse veselă Yasmin, prinzînd-o pe după umeri cu un braţ pe prietena ei cea mai bună.

— Toată lumea e beată, declară Asif, rupînd panglici şi aruncîndu-le în paharele cu vin de pe masă.

— Eu vreau să mă-mbăt şi mai tare, spuse logodnicul Lailei. Hai mai repede cu toastul ăla, Zafar.

— Păi, dacă nu m-ar mai întrerupe Rukhsana… completă Zafar.

— Rukhsana-i abstinentă, spuse Yasmin. Nu trebuie luată-n seamă.

— Ia ghiciţi cine face orice, numai să n-o ignore pe Rukhsana? Bunty!

Fluierături de jur-împrejurul mesei.

— Hai, Rukhsana, pune laba repejor pe el! zise Maheen. M-aş băga eu de n-aş fi logodită cu Creatura, aici de faţă.

— Te rog, Rukhsana, pune laba repejor pe el, interveni Zafar, unindu-şi palmele. Altfel o să mă părăsească pentru el.

— Rukhsana şi Bunty. Sună bine laolaltă.

— Sună groaznic, spuse Ali, intrînd şi el în sfîrşit în atmosfera petrecerii, după trei zile în care mai

mult tăcuse. Va trebui să-i spunem Bukhsana. Are faţă de Bukhsana. Rukhsana şi Bukhsana.

— Sau Runty şi Bunty, adăugă Maheen.

— Eu nu-s bondoacă! obiectă Rukhsana.

— Ba da, e.

Toată lumea începu să bată cu pumnii în masă.

— Runty! Runty!

— Ah, mai tăceţi odată şi lăsaţi-l pe Zafar să-şi ţină toastul!

— Corect, spuse Zafar şi îşi drese vocea. Aş dori să-i urez oficial lui 1971 bun venit în patria noastră, Pakistanul. Acesta va fi anul care marchează sfîrşitul burlăciei pentru mine. Şi sfîrşitul divorţăriei pentru Laila. Slavă Domnului c-a scăpat de individul ăla, primul – acum putem s-o spunem cu toţii. Maheen… sînt un ticălos plin de noroc şi ştiu că n-ai să mă laşi să uit asta. Iar dacă vreuna dintre frumoasele doamne singure de la masa asta vrea să sară-n căruţa măritişului, permiteţi-mi să-l recomand pe prietenul meu Ali.

Ali îşi folosi furculiţa ca să catapulteze o măslină spre Zafar.

Zafar prinse măslina în gură şi continuă:

— Vasăzică, 1971, astea-s favorurile pe care ţi le cerem: fie ca fusta mini să devină şi mai mini, fie ca perciunii lungi să se demodeze şi să se mai întîmple şi altceva, la care nu-s destul de treaz ca să mă gîndesc. Oameni buni, ne mai trebuie şi un al treilea lucru pe care să ni-l dorim să se-ntîmple. Fie… fie…

— Fie să nu mai avem război civil! răcni cineva.

— A pomenit de politică! spuse Laila, arătînd cu un deget acuzator către cetăţeanul care încălcase legea. În mlaştina bivolilor cu el!

Nouă persoane se ridicară şi se năpustiră după fugar.

Yasmin şi Maheen rămaseră la masă.

— Fie să nu mai avem război civil, spuse Yasmin şi se duse să ciocnească un pahar cu Maheen.

Paharul lui Maheen se înclină prea tare şi vinul roşu le curse amîndurora pe braţe.

Cu panglicile încă înfăşurate pe braţ, Asif arătă în sus, către scoarţa copacului noduros din grădina aflată în spatele casei.

— Ei, ia uitaţi-vă aici! Zafar, măi romanticule, măi!

Oaspeţii se strînseră în jurul lui şi încercară să distingă ceva prin întuneric, dînd uitării mlaştinile bivolilor.

— Ah, ce drăguţ! spuse Laila şi îşi plesni uşor logodnicul cu palma peste braţ. Tu n-ai făcut niciodată aşa ceva pentru mine.

Zafar clătină din cap.

— De parcă n-ar fi fost destul că mă abandonezi seara în livadă, Asif! Acum mai trebuie să mă şi ruşinezi în faţa tuturor prietenilor noştri. Care dintre voi, sclavi lingăi, a fost obligat să facă asta?

— Negi că-i opera ta? întrebă Asif, hohotind de rîs. Rîndul ăsta nu mai poţi să scapi cu vicleşuguri, Romeo. A, şi iată că vine şi mult-iubita Maheen!

Maheen şi Yasmin păşiră pe iarbă braţ la braţ, iar grupul se despărţi, ca s-o lase pe Maheen să vadă iniţialele sculptate în scoarţa copacului.

— Zafar!

Era ceva atît de intim în felul în care îi rostise numele, încît toţi prietenii lor îşi zîmbiră unii altora, nu fără o urmă de nostalgie, şi părăsiră locul.

— N-a fost… începu Zafar, uitîndu-se la Asif.

Dar braţele lui Maheen se odihneau deja pe după gîtul lui, iar Asif se îndepărta, aşa că Zafar nu-şi mai termină niciodată propoziţia.

Ce-i asta, o sentinţă pe viaţă? Sau o să mă trezesc într-o bună zi şi-o să descopăr că m-am eliberat de ea? Ali răsucea piciorul paharului între degete şi încerca să nu se gîndească la privirea aceea din ochii lui Maheen cînd îl cuprinsese pe Zafar cu braţele de gît.

— Ştiu că vrei să fii singur, dar tot o să-ţi ţin companie, spuse Yasmin, venind lîngă Ali în balconul care dădea spre grădina din spate.

Îi luă mîinile într-ale ei şi îi cercetă vînătaia de la degetul mare.

— Bănuiesc că te-a durut. Ciocan?

Ali încuviinţă, dînd din cap.

— Era întuneric. Am ratat dalta şi-am nimerit degetul. De unde-ai ştiut c-am fost eu?

Yasmin tremură în aerul rece şi îşi vîrî mîinile în buzunarul hainei lui Ali.

— Zafar e prea leneş. Şi-am văzut ce expresie aveai pe faţă cînd l-a luat Maheen în braţe pe Zaf. De ce-ai făcut asta?

Ali îşi scoase haina şi i-o puse pe umeri.

— Nu ştiu. Din mînie, din iubire, din frustrare, din toate cele de mai sus. Urăsc emoţiile pe care nu le pot controla. Mi s-a părut că dacă ciopîrţesc nişte lemn, o să fie o metodă bună să mă mai descarc de tot ce ţineam în mine.

— Trebuia să-mi zici că o să faci asta, spuse Yasmin. Te-aş fi ajutat.

Ali înălţă dintr-o sprînceană.

— De ce?

— Acum vreo trei luni îţi trecea prin minte că o să-mi faci avansuri?

— Nu… Vreau să zic, nu c-aş fi avut vreo obiecţie… Adică eşti… Poftim? Care-i problema?

Yasmin îşi sprijini capul pe umărul lui.

— Mişelule, spuse ea.

Ali îi privi plin de curiozitate creştetul aplecat. Dintre toate femeile pe care le cunoştea, Yasmin era singura pe care putea s-o considere cu adevărat prietenă. Mai mult, ea îl cunoştea în feluri care îl surprindeau mereu. Probabil că era singura persoană care s-ar fi gîndit vreodată că era posibil ca Ali cel

stăpînit şi rezervat s-o iubească pe Maheen atît de tare, încît să-i dăltuiască iniţiala numelui, împreună cu cea a prietenului său cel mai bun, în scoarţa unui copac. Dar de ce-şi sprijinea capul pe umărul lui şi scotea un lung şir de obscenităţi pe care el nici nu izbutea să le priceapă?

Yasmin ştia că dacă se oprea din blestemat, ar fi apucat-o plînsul. *Jigodia, jigodia!* spunea ea, scăpînd cuvintele printre pliurile cămăşii lui Ali. Nimeni altul decît Ali, a cărui cămaşă o simţea atît de moale cînd plîngea cu nasul înfundat în ea. *Zafar, jigodie ce eşti!* El o dusese pe ringul de dans de la Nasreen Room pe cînd vara se sfîrşea, iar serile în Karachi începeau din nou să te ademenească la dans şi petreceri. O dusese pe ringul de dans, îmbrăcat cu o cămaşă neagră care i se mula pe piept, şi-i spusese: „Ce zici, n-ar fi frumos să ne mai vedem cîteodată şi fără atîtea duzini de inşi în jurul nostru?“ Un „Da“ îi păruse lui Yasmin un răspuns prea simplu, prea de fetişcană, aşa că preferase s-o ia pe calea nefamiliară a cochetăriei, fluturînd din gene, lucru pe care el nu putea să-l vadă pe întuneric, şi să spună „Nu ştiu dacă părinţii mei vor fi de acord“ – iar rîsetul din vocea ei era menit să sugereze ideea pe care el ar fi trebuit s-o ştie deja: într-atît se obişnuise Yasmin să-şi determine părinţii să o dezaprobe, încît ideea de a se conforma aşteptărilor lor ar fi însemnat aproape o trădare filială. Dar chipul lui Zafar împietrise la auzul vorbelor ei. Dăduse din cap cu un gest scurt şi o condusese afară din ringul de dans. „Bun. Bun răspuns. Dar m-am gîndit că s-ar putea să auzi întrebarea asta de la Ali şi am vrut să mă asigur că ştii cum să faci faţă. Reputaţia, Yasmin! Nu poţi să te joci cu reputaţia ta.“

— Plîngi? o întrebă Ali. Nu c-aş avea ceva împotrivă, dar vezi că am o batistă în buzunarul de la piept. S-ar putea să-ţi folosească.

Yasmin se trase înapoi şi îşi suflă zdravăn nasul în bucata de pînză oferită de Ali.

— Nimeni n-o să se însoare niciodată cu mine, declară ea.

Ali privea spre grădină. O auzea pe Maheen rîzînd, deşi Maheen se afla undeva în afara vederii lui.

— Şi eu mă gîndeam la acelaşi lucru.

Pe nepusă masă, mîna lui Yasmin îl plesni peste obraz.

Ali îşi duse mîna la obraz şi zîmbi.

— Voiam să zic că-mi spuneam acelaşi lucru despre mine.

— Ah! exclamă Yasmin, încremenită de ruşine. Ah.

Pauza care urmă părea să-i impună să mai spună ceva, aşa că zise:

— M-aş mărita eu cu tine.

Şi, cumva, aşa cum stăteau nemişcaţi, uitîndu-se unul la altul, pe cînd rîsetele lui Zafar şi Maheen se înălţau dintr-o parte nevăzută a grădinii de sub ei, ştiau că le vor povesti copiilor şi nepoţilor această scenă a necererii în căsătorie, nebunească, stîngace, absurdă, lacrimogenă, chinuită, rece şi miraculoasă, şi că partea cea mai absurdă a poveştii avea să fie faptul că s-ar fi putut foarte bine să nu se petreacă niciodată.

1. Dragă, iubire (urdu).

În Karachi era un aer greu. L-am simţit apăsîndu-mă cînd am coborît pe peron şi a trebuit să deschid gura şi să-mi imaginez că am un aspirator în plămîni ca să pot inhala cantitatea de oxigen care în atmosfera rurală din Rahim Yar Khan mi se scurgea prin căile nazale la o simplă adulmecare rapidă. Deci felul cum respirăm este un obicei, mi-am spus şi am stat puţin să mă întreb ce *nu-i* un obicei. Ce anume din viaţa mea nu voi uita niciodată, de ce nu mă voi dezvăţa niciodată, fără ce lucru anume nu voi încerca să mă descurc niciodată?

— Sîntem acasă, a spus Karim, sărind jos din pragul compartimentului, fără să ia în seamă treptele.

Cînd eram copii, lui Karim nu-i păsa niciodată de trepte sau ignora cît de multe putea. Străbătea lumea în salturi, pe care nu le executa întotdeauna cu dibăcie. Avea parte de glezne sucite, genunchi zdreliţi, o dată chiar de un os ieşit prin carne, dar nimic din toate astea nu îl împiedica să se arunce în bătaia vîntului. Cînd încerc să înţeleg cum se formează amintirile, salturile lui Karim mă nedumeresc. Ce vreau să spun cu asta: nu reuşesc să-mi amintesc cum fuseseră anumite chipuri înainte de a ajunge aşa cum erau cînd le-am văzut ultima dată. De pildă, cînd mi-o amintesc pe Sonia la treisprezece ani, nu văd o fată cu părul lung, al cărei trup abia începe să capete formele rotunjite ale unei frumuseţi care îţi taie respiraţia. N-o văd deloc. Dar o simt, ştiu – îmi amintesc – cum e să ai treisprezece ani, să fii costeliv şi să stai lîngă ea. Cînd mă forţez să îmi formez o imagine concretă, îmi vin în minte fotografii vechi. Sonia sprijinindu-se de umărul meu în timp ce eu mă sprijin de obloanele portocalii ale cofetăriei. Sonia ţipînd cînd Zia îi apropie de chip o şopîrlă. Sonia şi Karim jucîndu-se de-a trasul frînghiei cu *dupatta*[1] ei. Însă nu pot să deplasez imaginile acestea nici măcar cu o secundă în viitor. Cum arăta Sonia cînd obloanele s-au deschis pe neaşteptate şi amîndouă am căzut pe spate, cum arăta cînd şi-a dat seama că şopîrla era din plastic, cum arăta cînd *dupatta* s-a rupt. Îmi aduc aminte că lucrurile acestea s-au petrecut, ştiu că s-au petrecut, dar nu reuşesc să îmi conturez clar chipul ei – pe al nici unuia dintre noi – atunci cînd îmi reamintesc un astfel de moment. Deci vreau să spun că amintirile vizuale se supraimprimă unele peste altele. Acea parte a creierului meu care depozitează amintirile cu Sonia îi actualizează întruna chipul, astfel încît mi-l pot aminti limpede numai aşa cum era cînd ne-am întîlnit ultima oară. Şi totuşi ştiu exact cum arăta Karim cînd dădea din picioare, zburînd prin aer. Ştiu cum arăta cînd făcea asta la şapte ani, la zece ani, la paisprezece ani.

Şi da, ştiu cum arăta şi la treisprezece ani, cînd sărea jos, pe peron. Nu prea frumos, deşi ideea de puştan care face un salt prin aer e frumoasă. Nişte tuleie care încă nu căpătaseră dreptul de a se numi mustaţă începuseră să-i ocupe spaţiul dintre nas şi buza de sus. Faţa şi abdomenul îi păstraseră ceva din grăsimea infantilă din anul trecut, însă membrele începeau să i se lungească şi să i se subţieze. Urechile lui… la orice vîrstă, urechile lui Karim arătau nepotrivit. Să nu credeţi despre el că ieşea în evidenţă printr-un aspect stînjenitor. Cei mai mulţi băieţi din clasa mea treceau printr-o fază asemănătoare în acel

moment al vieţii.

Mai puţin Zia, v-aţi putea aştepta să spun.

Mereu uit că pe vremea aceea eram nebună după el. Uit asta şi îmi amintesc alte lucruri, care în mod sigur n-au cum să fie amintiri reale. Spre exemplu, drumul cu maşina de la gară spre casă. Am impresia că îmi amintesc cum Karim se uita pe fereastră în timp ce şerpuiam prin zonele congestionate din Karachi, cu autobuzele lui multicolore care se întreceau nebuneşte între ele, cu vînzătorii de fructe şi legume încărcate în cotigi de lemn ce staţionau pe marginea străzii, cu cerşetori diformi ce îşi croiau drum cu dexteritate prin trafic, cu rufe fluturînd la uscat pe sfori întinse în balcoanele cu grilaj ale scundelor blocuri de locuinţe. Dar nu se poate să-mi amintesc într-adevăr lucrurile astea, nu-i aşa? Deoarece, chiar dacă Karim începuse deja să-şi închipuie cum ar fi viaţa de străin în Karachi, chiar dacă îşi imagina în avans propria-i viaţă şi privea Karachiul cu ochii cuiva care îl vede nu ca pe ceva standard, ci mai degrabă ca pe o abatere de la normă, eu, una, n-aveam de unde să ştiu aşa ceva. Aşa că n-aveam de ce să acord atenţie autobuzelor, cerşetorilor sau balcoanelor şi n-aveam de ce să fiu atentă la Karim cînd era, la rîndu-i, atent la asemenea lucruri. Sînt convinsă că mai degrabă îmi voi fi petrecut timpul gîndindu-mă la Zia.

Cînd am ajuns la mine acasă şi şoferul unchiului Ali a oprit ca să cobor, Zia ne aştepta. M-a apucat un tremurici şi mi s-au muiat genunchii cînd i-am văzut maşina parcată afară. Aştepta acasă *la mine*, nu la Karim. Pe mine mă aştepta.

— A, da, am uitat să vă spun. Zia vă scoate pe amîndoi în oraş la micul dejun. I-am zis că atunci cînd venim de la gară, ne oprim mai întîi la tine acasă, Raheen. O să-i sun pe părinţii tăi la lucru şi-o să le spun c-am ajuns toţi cu bine. Dar promiteţi-mi că n-o să vă duceţi prea departe. Situaţia s-a mai îmbunătăţit, dar încă nu-i totul în regulă.

Karim şi Zia s-au salutat cu chiote de încîntare şi au bătut palma, în timp ce eu mă chinuiam să-mi extrag valiza din portbagaj. Unchiul Ali a coborît geamul maşinii şi a răcnit la băieţi, iar ei au dat fuga să mă ajute. Zia, care mirosea a Drakkar Noir, şi-a săltat valiza mea pe creştet şi, sprijinind-o cu o mînă, a pornit pe alee cu un pas legănat, de parcă ar fi fost o femeie de la ţară care ducea pe cap un urcior de lut plin cu apă. Era atît de preocupat să fie amuzant, încît uitase cu totul să mă salute, darămite să-mi mai şi spună că se bucura să mă vadă. Înainte de a porni maşina şi de-a dispărea, unchiul Ali mi-a aruncat o privire care părea aproape compătimitoare.

— Zia, duc eu asta înăuntru. Şi-aşa trebuie să dau fuga pînă la Budapesta, a spus Karim.

A luat valiza şi a dispărut înăuntru, iar eu am rămas singură cu Zia.

— Salut, Raheen. *Suno*, dacă vrei să faci duş sau ceva înainte să mergem după *halva puri*[2], nici o problemă. Eu şi Karim putem să mai aşteptăm cîteva minute.

Mi-am coborît privirea la bluza mea mototolită şi la noroiul de fermă uscat de pe tivul blugilor. Pe Zia l-a pufnit rîsul.

— Nu, n-am vrut să zic că arăţi de parcă ai avea nevoie de asta. Arăţi bine. De fapt chiar foarte bine. Ai tăi sînt la lucru, nu?

— Îhî, am spus, în timp ce o voce din mintea mea ţipa *Vaideminevaideminevaidemine*…. De ce?

El a scos un pachet de ţigări din buzunarul scurtei de doc.

— Nu vreau să mă vadă că fumez.

M-am uitat cum desface folia de celofan, deschide capacul pachetului cu degetul mare şi întoarce o ţigară cu filtrul în jos, ca să-i poarte noroc. A mai scos din buzunar o cutie de chibrituri şi a dat să aprindă unul, scăpărîndu-l de marginea pantofului, după care şi-a dat seama că purta tenişi. A schiţat un zîmbet jenat.

— Bine că, în afară de tine, nu mai era şi altcineva pe-aici să mă vadă. Care crezi că-i mai tare, cutia de chibrituri sau bricheta? Adică e clar că dacă bricheta e Zippo, aia e cîştigătoarea. Dar dacă ai de ales între o brichetă din alea transparente, în culori aprinse, şi o cutie de chibrituri cu un Ferrari pe ea, atunci care-i?

— Maro! am spus. Al naibii maro.

— Hă?

— Nimic.

— Karim, prietena asta a noastră a luat-o razna! a ţipat Zia peste umărul meu. Vorbeşte despre marouri.

— Suie-n maşină şi porneşte, Zia, a spus Karim, venind lîngă mine şi coborîndu-şi pumnul pe umărul meu. Maro, ha? Credeam c-o să zici „fund de copaie“.

Un foc de paie? Doamne, nu! mi-am zis. Dacă ăsta-i doar un foc de paie şi nimic mai mult, cum trebuie să fie amorul?

— Şi ziceţi c-o luăm şi pe Sonia? i-am întrebat.

M-am urcat pe locul de lîngă şofer şi i-am pasat lui Karim, în spate, un vraf de casete audio. Le-a respins pe cele etichetate „Groooves“, „Selexions“ şi „Mewzic Micks“ în favoarea uneia pe care scria „Vybs“.

Zia a pufnit.

— Taică-său a luat-o razna. Nu vrea s-o lase să iasă din casă, fiindcă ştie el pe cineva care-a murit recent în Korangi sau Orangi sau pe undeva pe-acolo şi de-aia a devenit complet paranoic cu siguranţa scumpei lui fiice.

— Nu-i chiar aşa de absurd, Zia, a spus Karim. Păi, ai noştri ne-au obligat să plecăm din oraş şi nici măcar nu cunoşteau pe nimeni care să fi fost afectat direct de ce s-a-ntîmplat.

Zia a mai emis o exclamaţie de dispreţ, apoi şi-a aruncat chiştocul pe geam. L-am văzut scînteind cînd a lovit asfaltul.

— Mda, v-au silit să plecaţi fiindcă altfel aţi fi vrut tot timpul să mergeţi ba la plajă, ba la ferma gemenelor, ba în cine ştie ce loc îndepărtat, şi pur şi simplu n-au vrut să-şi facă nervi refuzîndu-vă de fiecare dată. Credeţi-mă, eu, unul, i-am înnebunit pe ai mei în ultimele săptămîni, cînd luam maşina şi plecam cu orele fără să le zic unde m-am dus. Dar tatăl Soniei n-o lasă nici măcar pînă la Boat Basin. Şi partea cea mai haioasă e că tipul ăsta de care ştie el c-a murit a căzut din autobuz. Dă-o, mă, dracu’! Ce treabă are chestia asta?

— A căzut din autobuz?

— Exact asta am zis. Se-ntorcea de la serviciu şi locuia într-o zonă unde-i interzis să ieşi noaptea pe stradă şi seara nu-i decît vreo oră cînd se ridică interdicţia, ca să poată s-ajungă toată lumea acasă, da?

— Dacă zici tu.

— Zic, Raheen. Aşa că, evident, la ora aia autobuzele sînt atît de aglomerate, că zici că stau să se răstoarne, iar tipul ăsta vede că-i vine autobuzul şi sare în el, numai că n-are nici de ce să se prindă pe-afară, darămite să mai pună şi piciorul înăuntru, aşa că rămîne atîrnat de tipul care se ţine de uşa larg deschisă a autobuzului, care se bălăngăne într-o parte şi-n alta în timp ce măgăoaia se hurducăie pe drum. Iar la un moment dat uşa se răsuceşte şi tipul care se ţine de tipul care se ţine de uşă se pocneşte cu capul de altcineva, mîinile-i scapă, şi tocmai atunci un alt autobuz trecea în viteză pe alături şi, trosc!, cît ai clipi, tatăl Soniei nu-i mai dă voie să plece de-acasă.

Nu am putut să nu rîd de absurditatea întregii situaţii, chiar dacă ştiam că tatălui Soniei nu-i plăcea nici unul dintre prietenii ei, în afară de mine şi de Karim, prin urmare absenţa noastră trebuie să fi fost adevăratul motiv pentru care îi interzisese fiicei sale să iasă cu unii pe care el îi considera „o adunătură precoce şi promiscuă“.

Karim vedea problema cumva la fel, dar a exprimat-o altfel.

— A murit cineva. Cineva pe care el îl cunoştea. Şi fac pariu că nici nu ţi-a trecut prin cap să-i spui vreodată că-ţi pare rău.

— Sigur că nu. Ar crede doar că încerc să-i intru pe sub piele.

— Nu ştiu, a spus Karim, deschizînd şi închizînd de mai multe ori capacul unei casete. Nu te gîndeşti că, poate, e ceva nelalocul lui să ne distrăm aşa, întruna, în timp ce în fiecare zi sînt omorîţi oameni în zonele mai sărace ale oraşului?

Zia şi-a dat ochii peste cap.

— Ăsta-i Karachiul. Ne distrăm cît putem, că mîine s-ar putea să nu mai avem norocul ăsta.

Dar nu era posibil să fi spus asta în ianuarie ’87, nu? Ştiam deja că începuse un lucru al cărui sfîrşit era posibil să nu apuce să-l vadă nici unul dintre noi? Poate. Deşi luptele interetnice izbucniseră pentru prima dată în timpul vieţii mele în 1985, nu-mi amintesc ca oraşul Karachi să fi fost un loc sigur nici înainte de asta. Cînd a ajuns la Krokola, cretanul Nearchus, comandantul flotei lui Alexandru, a trebuit să înăbuşe o revoltă iscată printre supuşii krokolani ai lui Alexandru, care îl uciseseră pe satrapul însărcinat de acesta să strîngă provizii pentru armatele sale. Iar dacă Krokola şi Karachi sînt unul şi acelaşi lucru, cazurile de violenţă consemnate în istorie pe pămîntul acesta datează de peste două mii trei sute de ani. Şi totuşi e singurul loc în care m-am simţit vreodată în deplină siguranţă. Cine dintre noi n-a fost niciodată mişcat pînă la lacrimi – sau pînă la corespondentul invizibil al lacrimilor – la auzul cuvîntului „acasă“? Mai există vreun altul căruia să-i simţi atît de tare greutatea cînd îl rosteşti?

Încerc să trec şi eu, ca o croşetă, prin ţesătura naraţiunii mele, dar ceea ce urmează îmi tot distrage atenţia.

— Totul arată altfel, a spus Karim, aplecîndu-se în faţă, între scaunul şoferului şi cel de alături, şi uitîndu-se prin parbriz. Ar trebui să pară că-i frig. După standardele Karachiului, e frig, dar comparativ cu RYK, nu-i. Şi e uscat. Totul pare uscat, pînă şi copacii.

Sînt sigură că totul arăta într-adevăr altfel. Poate că, la urma urmei, amintirea mea cu Karim pe drumul de la gară spre casă nu e tocmai falsă. După trei săptămîni departe de Karachi, observam lucruri care îndeobşte constituiau doar fundalul: găleţile de plastic în care florăresele ţineau buchete de trandafiri pe marginea rondului de lîngă cimitir, panoul de pe Sunset Boulevard pe care scria „Evitaţi accidentele aici“, măturătorii care înaintau gîrboviţi, ocolind traficul, în timp ce măturau în rigole praful şi gunoaiele, vînzătorii de covoare care îşi întindeau marfa pe trotuare, atîrnîndu-şi cele mai preţioase carpete pe ramurile copacilor, literele din alfabetul urdu ce alcătuiau cuvinte în engleză pe panourile cu reclame, geamurile fumurii instalate ilegal la maşinile cu numere de înmatriculare oficiale. Şi – da, Karim avea dreptate – copacii, care păreau uscaţi ca iasca. Ar fi trebuit să-i spun că eram de acord cu el, dar Zia a rînjit dispreţuitor la auzul observaţiei lui.

— Apucă-te să scrii o poezie, Karim, i-am spus eu, împingîndu-l în spate, ca să nu se mai interpună între mine şi Zia. Zee, încotro mergem?

— Să mîncăm *halva puri*. Ştiţi voi, acolo unde-am mai fost atunci cînd ploua.

— Aha. I-am promis unchiului Ali că nu ne ducem prea departe.

— Îhî, dar n-a precizat ce înseamnă la el „prea departe“ nu-i aşa? a spus Zia şi a făcut cu ochiul.

Avea nişte gene uimitoare.

— A, bun, dar ai cotit prea devreme de pe drumul care duce la aeroport.

— Ba nu. Am cotit după benzinărie.

— Nu ştiu benzinăria, dar ar fi trebuit să trecem pe lîngă restaurantul chinezesc. Mai ştii cînd am trecut pe acolo data trecută şi Sonia a avut poftă de supă de pui cu porumb, deşi era doar şase dimineaţa?

— Da, dar data trecută ne-am rătăcit.

— Ne-am rătăcit după restaurantul chinezesc. Am lămurit-o pe-asta cînd ne-am întors acasă.

Zia a încetinit şi am început să ne uităm toţi într-o parte şi-n cealaltă a şoselei, care, după străduţele din RYK, ne părea foarte lată, încercînd să descoperim ceva familiar în locuinţele mari şi în mare măsură hidoase ascunse în dosul gardurilor înalte.

— Ai dreptate. OK, iar ne-am rătăcit. Şi-acum ce facem, Raheen?

— Data trecută ce-am făcut?

— S-a dus Sonia să întrebe încotro s-o luăm.

— Păi, atunci întreabă încotro s-o luăm.

— OK. Cum se cheamă locul ăla?

— Tu nu ştii?

— Rahat.

Zia a pornit mai departe, încruntîndu-se, iar eu îl vedeam cum îşi muşcă buzele.

— Nu era ceva care începe cu „T“? a îndrăznit el după cîteva clipe.

— Da. Aşa era. Şi din două silabe.

— La Tata? La Tito? La Toto?

— Toto sună cunoscut.

— Aşa-i. Chiar că sună cunoscut. La Toto. Ăsta e, „La Toto“.

— Dacă nu cumva ne zboară mintea la *Vrăjitorul din Oz*.

— Rahat.

În cele din urmă s-a hotărît şi Karim să participe la conversaţie:

— Se cheamă Shahrah-e-Faisal.

— Sînt sigur că nu-i aşa, a spus Zia, clătinînd din cap.

— Drumul care duce la aeroport. Acum mi-am amintit. Se cheamă Shahrah-e-Faisal. Cum am putut să uităm asta?

— Eu n-am uitat, am spus. *Eu* nu uitasem.

Nu uitasem că mereu îl numeam „drumul care duce la aeroport“. Iar acum un an, cînd rămăseserăm blocaţi în trafic, născociserăm: drumul care duce la operator, drumul călare pe urocordate, drumul călare duce torpoare, maurul credea că rod preotul, cum preotul doar la aur crede, caracudele moarte rup dorul, e omul caracudelor pudrate, omul e corupt, dar are decarul.

Şi cum se face că decarul e mereu la omul corupt?

I-l pasează pe şest caracudele alea pudrate.

Şi-atunci la ce bun să se apuce el să spună care era numele oficial al şoselei, din moment ce nu participase în nici un fel la numirea ei, din moment ce n-avea nici o amintire depozitată în curburile consoanelor ei oficiale? M-am pomenit spunîndu-mi că ar trebui să avem poveşti comune. Ar trebui să avem poveşti şi glume pe care nimeni altcineva să nu le înţeleagă, să avem amintiri despre care să ştim că vor rămîne vii, fiindcă nici unul dintre noi nu-l va lăsa pe celălalt să uite, ar trebui să avem toate astea, de vreme ce tocmai am petrecut atîta timp împreună într-un loc pe care nu-l cunoşteau ceilalţi prieteni ai noştri, şi într-o oarecare măsură le avem – dar pe deasupra şi dincolo de toate glumele, poveştile şi amintirile, el are hărţi, iar eu n-am. El are hărţi, iar eu nu înţeleg de ce.

— Zia, Karim s-a hotărît să devină cartograf.

— Ce-i aia?

— Ăla care face hărţi, l-a lămurit Karim. Unul care să facă harta Karachiului. Ai văzut vreodată o hartă bine făcută a oraşului ăstuia? Nu una de-aia de două pagini din broşurile turistice! Una adevărată, făcută cum trebuie, cu tot oraşul?

— Nu, a spus Zia, dînd din umeri. Dar de ce să fi căutat aşa ceva?

— Păi, în momentul ăsta putea să ne fie utilă, a spus Karim. Habar n-ai unde eşti, nu-i aşa?

Zia a întors brusc maşina.

— Nu sînt decît două locuri în care poţi să fii. Ăla în care te-ai rătăcit sau ăla în care trebuia să ajungi. Dacă te-ai rătăcit, faci un o sută optzeci şi mergi pînă ce nu mai eşti rătăcit. Adică exact ce-o să facem noi acum. Ce-ar fi s-o lăsăm baltă cu *halva puri* şi să mergem mai bine să bem o cafea la aeroport?

— Ce-i aia să faci un o sută optzeci?

— Să întorci şi s-o iei înapoi, Ra. *Arré*[3], *yaar*, două săptămîni la o fermă şi gata, ai şi uitat păsărească locală.

Vorbele lui m-au rănit, indiferent dacă intenţionase sau nu asta. M-am simţit naşpa de tot şi demodată.

— Fie, o să car garofiţe, a spus Karim. Fecior-argat. Toarce fragi. Rage cartofi.

— Ha? a scăpat Zia, încruntîndu-se.

— Retragi foca, am spus, zîmbindu-i lui Karim.

— Trocar-frigare.

— Ce dracu…? a exclamat Zia. Poftim? Asta-i tot una d-aia de-a voastră… cum se cheamă chestia aia cu cuvinte?

— Anagramă, a răspuns Karim.

— Am angara, i-am dat imediat replica.

Am zîmbit toţi cu gura pînă la urechi, încîntaţi de sonoritate.

— Am angara. Am-an-am-an-am-an-am-angara. Ang-a-a-ra-a-a, a început Karim să cînte, bătînd ritmul în umerii mei.

Şi, uite-aşa, viaţa era iarăşi *cool*.

1. Şal lung, componentă esenţială a vestimentaţiei tradiţionale în unele părţi ale Asiei.
2. Fel de mîncare vegetarian tradiţional în Pakistan şi India.
3. Exclamaţie în urdu cu multiple sensuri (surprindere, enervare etc.) sau care e folosită pur şi simplu pentru a atrage atenţia cuiva. Provine din interjecţia sanscrită *are*, folosită pentru a chema pe cineva de rang inferior.

În mintea mea litania trăsăturilor hibernale ale Karachiului curge cam aşa: piele uscată, ciorapi, alune prăjite în coajă şi cumpărate în pungi de un *pao*[1] făcute din ziare, piersici pe care le răsuceşti ca să le separi în jumătăţi şi a căror pulpă se desprinde uşor de sîmbure, tăcerea absenţei ventilatorului şi a aerului condiţionat, flori de hibiscus, şaluri, zile pe plajă (care implică propria lor litanie: iz de peşte sărat, urme de broaşte ţestoase, strigăte de avertizare din partea pescarilor înainte ca degetele de la picioare să ţi se încurce în firele aproape invizibile ale undiţelor, coşurile pline cu peşti morţi ale pescarilor, năvoadele trase la ţărm, nisip cald, nisip ud, tălpi alunecînd pe pietre acoperite de muşchi, blugi suflecaţi cînd ne bălăcim şi apoi lăsaţi la loc, grei de sare şi mare, scoici, scîntei de la grătar, culorile concentrate ale apusului, stele, inelele de nisip din cadă, aburul de pe oglinzile din baie, mirosul de sare de pe piele cînd adormim, cu tot săpunul şi frecuşul de mai înainte, uitarea tuturor lucrurilor care ne-au necăjit la începutul zilei, copilăria pură din toate acestea). Dar adevărul este că pentru înalta societate din Karachi iarna înseamnă plicuri.

Sau mai degrabă invitaţiile din interiorul plicurilor. Încep să apară, cîte două sau cîte trei, pe la începutul lui noiembrie, iar pînă la Anul Nou fiecare locuinţă are cîte o oglindă împuţinată. E o chestie de o falsitate absurdă. Adică invitaţiile ajung să se înghesuie în despărţitura dintre oglinda măsuţei de toaletă şi rama ei, uzurpînd un spaţiu destinat reflectării. Asta se întîmplă cu invitaţiile la petreceri – invitaţiile la nunţi sînt cu totul altă poveste. Chefuri prilejuite de *dholki*, *mehndi*, *mayoun*, *milad*, *sham-e-rang*, *gana*, petreceri de *shadi*, *valima*[2] – cei de o extravaganţă absurdă au cîte un cartonaş pentru fiecare ocazie (cu excepţia ceremoniei de nuntă propriu-zise, la care mai nimeni nu participă), iar plicurile care sosesc cu poşta sînt atît de umflate cu pretenţii asupra timpului nostru, încît nici nu pot fi strecurate în crăpăturile dintre lemn şi oglindă şi au nevoie de un spaţiu al lor pe măsuţa de toaletă, unde să stea lejer, ghiftuite şi insolente.

I-am pomenit deja pe alde Ghutna, Genunchii din Karachi. Vă mai amintiţi? Sînt făpturi perene, dar se simt în elementul lor cu precădere în perioada iernii. Porecla le-a scornit-o prima dată mama, cu ocazia unei nunţi ce s-a ţinut iarna, deşi în realitate nu e meritul ei decît în mică măsură: tuşa Runty mai că i-a oferit lui *ami* numele pe tavă.

— Ah, Yaso, Yaso! a oftat tuşa Runty cînd a dat peste mama la o *mehndi*[3]. Nu mă descurc, draga mea, nu mai fac faţă.

Mama s-a tras puţin înapoi. Tuşa Runty se legăna pe picioare, iar ţigara din mîna ei se apropiase periculos de sariul mamei – moştenire de familie.

— Cu ce nu te descurci, Rukhsana?

Dintre toţi oamenii pe care îi cunosc, mama e singura persoană care refuză să folosească porecla ce s-a lipit de fosta ei colegă de clasă atunci cînd s-a măritat cu dipsomanul de Bunty.

Tuşa Runty a inspirat adînc şi a ridicat o mînă, ca şi cum ar fi vrut să reducă la tăcere o mulţime de oameni.

— Nu mai suport mondenităţile. Seară de seară lumea iese la băut pînă la trei, patru dimineaţa. Beau şi beau, cad pe străzi, *ghutnay chhil gaye*, *yaar*, da, li se jupoaie pielea de pe genunchi, şi ei tot îi dau înainte cu băutura. Nu mai pot. Şi totuşi ce să faci? Trebuie să-ţi faci apariţia, să fii văzut, să ştie lumea că mai trăieşti, ca să te invite şi la petrecerea de mîine. *Yaar*, nu mai suport mondenităţile, dar trebuie să-mi cojesc genunchii, trebuie să *chhilo ghutnay*, trebuie să fiu văzută ca să fiu invitată.

În zilele şi anii care au urmat cuvîntul *ghutna* a devenit un eufemism, folosit deopotrivă ca adjectiv, pentru a descrie o mondenitate cît se poate de mondenă, şi ca substantiv, cu referire la oamenii care se avîntă fără măsură în viaţa mondenă. Spre exemplu:

— Şi cum a fost ieri la petrecere? A fost o seară *ghutna*? ar putea mama s-o întrebe pe o prietenă de-a ei.

— A, Ghutna s-au dat în stambă de-a binelea. Căzături şi julituri una după alta, căţărat pe scara socială şi iar căzături şi jupuituri. Ascultă-mă pe mine, tot locul ăla şiroia de sînge.

— Şi genunchii tăi cum se prezintă?

— Carne vie, draga mea, carne vie.

Eu şi Karim ne-am încurajat întotdeauna părinţii să meargă la oricîte petreceri erau în stare să suporte. Ne plăcea la nebunie să parodiem dimineţile de după. Dar cele mai grozave erau petrecerile organizate de părinţii lui sau de ai mei, fiindcă atunci puteam urmări cu ochii noştri întreaga absurditate şi puteam admira, printre reprize de rîs, eleganţa şi aplombul celor din jur, timp în care simţeam că abia aşteptam să mai creştem şi să ajungem să trăim şi noi nişte vieţi identice cu ale părinţilor noştri. Prima dată cînd mi-am reconsiderat năzuinţa aceasta a fost la petrecerea dată de părinţii mei în ziua cînd eu şi Karim ne-am întors de la Rahim Yar Khan.

Karim şi părinţii lui au sosit primii. Tuşa Maheen şi Karim aduseseră buchete de trandafiri.

— Erau aşa de frumoşi! a exclamat tuşa Maheen pe cînd urca scara către „biroul de la etaj“, unde mama încerca să-şi revină după freneticele pregătiri pentru petrecere, iar tata se străduia eroic să-i fie de folos, cîntîndu-i *„Pack Up Your Troubles“*[4] la orga portabilă cu baterii pe care mi-o făcuse cadou de ziua mea.

Eu stăteam lîngă el, pe braţul fotoliului, şi îl trăgeam de lobii urechilor pe rînd, în ritmul melodiei.

— Şi ridicol de ieftini, a continuat tuşa Maheen, intrînd în cameră. Aşa că i-am cumpărat, cu vadră cu tot, de la un *phool-walla*[5] de lîngă rond.

S-a aplecat să pună găleata pe podea, dar unchiul Ali i-a smuls-o din mînă.

— Maheen, e murdărită pe fund. O să strici covorul.

A scos-o afară, pe podeaua de marmură, făcîndu-i semn lui Karim să procedeze la fel cu găleata lui.

— Murdărită, a intonat tata, schiţînd la clape linia melodică de la *„Stormy Weather“*.

— Sînt minunaţi, Maheen. Mulţumesc, a spus *ami*. Ali, nu sta acolo aşa posac! Toarnă-ţi ceva de băut. Refuz să fac pe gazda pînă ce sosesc oaspeţii adevăraţi.

Unchiul Ali s-a uitat la masa cu blat de sticlă din centrul încăperii, cu glastrele ei supraîncărcate de

flori, şi s-a încruntat.

— N-ai destule vaze pentru puhoiul ăsta de trandafiri, nu-i aşa?

— Cui îi trebuie vaze? a spus mama.

S-a ridicat, s-a aplecat şi a extras un fir de trandafir din vază.

— Îi punem pe toţi să danseze tangou, a continuat ea, ridicînd trandafirul şi ţinîndu-l orizontal. Ca-n *Unora le place jazzul*.

A retezat ţepii cu briceagul pe care îl purta *aba* în buzunar şi i-a dus trandafirul la gură unchiului Ali. El a rămas un moment aşa, aţintind-o cu o privire fioroasă, apoi, cu un plescăit sec, a înşfăcat deodată tulpina cu gura.

— *Olé!* am strigat eu şi Karim.

— Duet, duet! a spus tuşa Maheen şi s-a aşezat lîngă tata. Un, doi, trei…

S-au apucat să izbească îndîrjiţi clapele orgii pe acordurile de la *„Chopsticks“*, acordînd mai multă consideraţie volumului decît liniei melodice, în vreme ce *ami* şi unchiul Ali se învîrteau prin cameră în paşi de dans, iar picioarele unchiului Ali evitau cu abilitate riscurile dansatului în cuplu cu un sari. La ultimele acorduri ale melodiei trandafirul a trecut din gura unchiului în cea a mamei mele, deşi obrajii lor nu s-au atins niciodată de-a binelea pe tot timpul dansului.

— Bis, bis! a cerut Karim la final.

— Nici gînd, a spus *ami*, prăbuşindu-se pe canapea şi sprijinindu-se moale de umărul lui *aba*. Sînt frîntă. Te-ai măritat cu o hoaşcă, Zaf.

I-a prins tatei trandafirul după ureche.

— Hoaşca stă pe capul meu, a cîntat *aba*.

Tuşa Maheen a cules din scrumieră ţepii tăiaţi şi i-a dat mamei, iar *ami* l-a împuns cu ei în gît pe *aba*, în timp ce unchiul Ali o încuraja zgomotos.

Felul în care analizasem fotografia de la nunta lui Ali şi Maheen era, evident, jenant de inadecvat la realitate. M-am uitat la mîinile tatei. Aproape „delicate“ – periculos de aproape. Vreun alt M, vreun alt Z. Precis. Iar dacă nu, ce contează? Chiar aşa, ce contează?

Cînd s-a auzit soneria, semn că începeau să sosească „oaspeţii adevăraţi“, *ami* a spus:

— Of, n-am putea să-i ignorăm?

Iar eu mi-am ţinut răsuflarea, sperînd că aşa o să şi facă. Dar, desigur, nici nu terminase de rostit acele cuvinte şi deja se îndrepta către uşă, oprindu-se mai întîi s-o întrebe pe tuşa Maheen dacă nu cumva i se întinsese rujul cînd cu schimbul trandafirului.

Eu şi Karim ne-am petrecut următoarea jumătate de ceas căutînd vaze în diferite încăperi şi bufete şi îndesînd trandafiri în ele. Între două buchete, mai făceam şi cîte un tur al încăperii cu antreurile, iar în momentul cînd prima tavă cu ouă umplute s-a consumat, toţi invitaţii sosiseră.

Nu era o petrecere de mare anvergură, cum se întîmpla de obicei în Karachi. Cincizeci de oameni sau ceva pe-acolo, aproape toţi fiind cunoştinţe de-ale părinţilor mei încă de dinainte de-a mă naşte eu. Costumele *shalwar-kameez*[6] concepute de designeri erau ceva destul de nou în Karachi, dar sînt aproape sigură că la momentul acela depăşiserăm deja primele faze ale febrei designului, în care se încercau toate

experimentele posibile în materie de formă pe *shalwar-kameez*, avînd drept rezultat absurdităţi precum *dhoti shalwar*[7] sau şalvarii-fluture – dar, hai s-o recunoaştem, pentru aceia dintre noi care n-au trăit zilele ameţitoare ale Karachiului din anii ’60 această renaştere a modei care se petrecea chiar sub ochii guvernului militar al Republicii Islamice Pakistan era o încîntare şi un prilej de exuberanţă.

Deşi nu-mi amintesc în detaliu cum anume era îmbrăcat fiecare la petrecerea aceea, pot spune fără teama de a greşi că persoana cu cea mai scumpă îmbrăcăminte (deşi nu neapărat de cel mai bun gust) era tuşa Runty – fruntaşa Ghutna, cum o numise cîndva tuşa Laila. În timp ce părinţii mei rîdeau la comentariul ei, ceva din privirea piezişă pe care mi-o aruncase tata îmi spunea că tuşa Laila alesese calea mai lesnicioasă a parodiei. Era uşor să rîzi de tuşa Runty. Mult mai greu era să te uiţi la ea şi să vezi, cum spusese mama odată, „o femeie al cărei farmec a dat bir cu fugiţii“. Era de ajuns să-i arunci o privire, iar apoi să te uiţi la fotografiile ei de dinainte de-a se fi măritat, ca să observi diferenţa dintre frumuseţe şi farmec. Pentru că tuşa Runty, din cîte îmi aduc eu aminte – şi îmi aduc aminte doar de perioada de după nunta ei –, beneficiază de exact atîta frumuseţe cîtă se poate cumpăra cu bani, fiind ajutată din plin şi de materialul ei genetic, dar frumuseţea asta a ei parcă ar avea miezul uscat, găunos. Cînd eram la facultate, o prietenă mi-a pus o casetă video cu mii şi mii de lumini înşirate sub un cer înstelat ca o catifea neagră. Am murmurat „Minunat, superb“, la care ea mi-a răspuns: „Astea sînt luminile dintr-o tabără de refugiaţi“. Imaginea de la televizor m-a făcut să mă crispez şi în acel moment mi-a venit în minte tuşa Runty.

Dar pe atunci, în 1987, refugiaţii încă nu reprezentau pentru mine decît un inconvenient care se revărsa peste graniţa afgană cu arme şi droguri, iar tuşa Runty, ce tocmai traversase cu eleganţă livingul părinţilor mei şi mă apucase strîns de braţ, era un personaj amuzant.

— Raheenie, scumpete, cum de nu mi-ai urat încă la mulţi ani şi un ’87 fericit?

— La mulţi bani fericiţi, i-am spus.

Dar nici vorbă să se prindă.

— Acum, draga mea…

Şi-a coborît vocea, continuînd aproape în şoaptă:

— Povesteşte-mi cum a fugit fratele lui Asif cu iubita. Erai şi tu acolo, nu?

— Nu-i nimic de povestit. Unchiul Asif a fost foarte bucuros cînd a auzit.

Tuşa Runty a şoptit şi mai încet:

— E-n regulă, în mine poţi să ai încredere. Uite…

S-a scotocit prin geantă şi a scos un ruj.

— Băieţii sînt morţi după culoarea asta. Hai, ia-l! În semn de prietenie.

Am ridicat mîinile şi m-am tras înapoi.

— Nu, serios. Mulţumesc.

M-am uitat la batonul de un roşu-aprins pe care mi-l legăna prin faţa ochilor, ca şi cum ar fi avut de gînd să mă hipnotizeze cu el.

— E adevărat ce zic. Eram cu unchiul Asif cînd a sunat fratele lui şi a pus telefonul pe difuzor, aşa că am auzit totul şi zău că era foarte bucuros. Plănuia să facă petreceri cu ocazia asta.

Uitîndu-se în oglindă peste umărul meu, tuşa Runty şi-a întins un strat de ruj pe buze. Stratul anterior rămăsese pe buza unui pahar de whisky, ca şi cel de dinaintea lui, şi cel de dinainte de ăsta, şi cel de şi mai dinainte.

— Băiat isteţ, Asif! a spus ea. Ştia c-o să te-ntrebăm ce s-a întîmplat şi de-aia a pus apelul pe difuzor şi s-a prefăcut că-i bucuros.

A dat drumul rujului înapoi în poşetă, pe care a închis-o cu un pocnet sec.

— De ce nu s-ar bucura? nu m-am putut abţine să întreb.

— Fata e şiită.

Fiindcă păream nedumerită, a adăugat:

— Asif e sunnit.

— Da, dar unchiul Asif nu pare genul religios.

Tuşa Runty a izbucnit în rîs.

— Ce-are a face cu *subiectul*? Toată lumea vrea ca toţi cei din familie să se căsătorească cu cineva de-acelaşi fel.

S-a uitat la soţul ei, îngrozitorul Bunty, aflat în celălalt capăt al camerei.

— Ei, şi asta nu înseamnă gusturi similare în materie de filme şi cărţi, OK? Înseamnă doar cum arată lucrurile pe hîrtie. Fundalul. Clasă, sectă, grup etnic – la astea se uită o familie cînd se gîndeşte cu cine îşi doreşte să se înrudească prin căsătorie.

Pentru o clipă am crezut că văd la ea ceva care îmi îngăduia să înţeleg cum de se împrietenise cu mama, dar apoi senzaţia a dispărut, iar ea a spus:

— Deşi, iată, părinţilor tăi le-a ieşit.

A înclinat din cap către locul unde *ami* stătea cu o mînă pe umărul lui *aba* şi discuta cu unchiul Ali şi cu tuşa Maheen.

— Iar lui Maheen nu pare să-i mai pese că taică-tău n-a vrut să se însoare cu ea fiindcă e bengaleză. Cu toate c-am fost consternată cînd am aflat că logodna s-a anulat. I-am spus lui taică-tău: „Măi Zafar, nici măcar n-are pielea prea închisă la culoare! Multă lume nici nu-şi dă seama de originea ei“.

Ce idioată! mi-am spus. Chiar se aşteaptă s-o iau în serios?

— Scuză-mă. Trebuie să-l ajut pe Karim cu antreurile.

— La Karim nu-ţi dai seama deloc, a continuat ea. Că-i pe jumătate bengalez. Nici n-ai zice. Dar ia să vedem… dacă într-o bună zi te hotărăşti că prietenul tău Karim e bun de soţ, ce-o să zică tati despre *asta*?

— Tati vrea doar să mă ştie fericită, am răspuns.

Şi am lăsat-o cu whisky-ul ei.

— Mare scorpie mai e! i-am spus lui Karim cînd am ajuns la el.

— Raheen!

— Păi, chiar e. Dar n-o să-ţi zic ce mi-a spus, c-o să te apuce greaţa.

Mă apuca pe mine greaţa, chiar dacă ştiam că era o minciună. Ce-i împinge pe oameni să inventeze asemenea poveşti? M-am uitat în jur şi, pentru prima dată, preţ de cîteva clipe încăperea s-a împărţit în două dinaintea ochilor mei: într-un grup erau cei veniţi la petrecere pentru că erau prieteni cu părinţii

mei, iar în celălalt grup erau cei care veniseră pentru că voiau să bea ceva, voiau să fie văzuţi şi, mai mult decît orice, nu voiau să stea acasă, singuri cu ei înşişi.

— Ali, *yaar*, Ali, amice, aici erai! spuse soţul tuşii Runty, arzîndu-i una pe spinare unchiului Ali. Am auzit că te gîndeşti să te khiskoeşti[8] din ţară, împakitat în Paki-land.

Karim, care era lîngă mine, a încremenit.

Unchiul Ali a dat din umeri.

— Era doar un gînd, Bunty. Nu-i nimic bătut în cuie.

— Ei, dar ce-i de gîndit? Ţara asta se duce dracului. Mai bine s-o ştergi de-aici. Şi după aia îţi cumpăr eu casa. Nici să nu te gîndeşti s-o arăţi altcuiva. OK, amice?

— Afară! mi-a spus Karim.

Ne-am strecurat pe lîngă musafiri, luînd-o către grădină, şi ne-am cocoţat pe zidul exterior. Eu n-aveam nimic împotrivă să stau acolo, pe zid, cu picioarele încrucişate, uitîndu-mă la cîinii vagabonzi care traversau străduţa liniştită, dar Karim s-a săltat în picioare, ca să se uite spre mare. Era prea întuneric ca să poată vedea plaja Clifton, dar îi plăcea să creadă că e în stare să desluşească în bezna de la orizont un freamăt care însemna valuri.

— N-a vorbit serios, Karimazov. N-o să plece niciodată din Karachi. Sînt doar vorbe. Păi, ce s-ar face el dacă nu i-ar mai avea alături pe părinţii mei? Şi ei ce s-ar face? Părinţii tăi fără ai mei ar fi ca… ca… mine şi Zia şi Sonia fără tine.

Ceea ce voiam de fapt să spun era „Ca mine fără tine“, dar nu ştiu cum se face că mi-a ieşit altfel.

— Deja am început să mă gîndesc la Karachi ca la un loc de la care trebuie să-mi iau rămas-bun. În fiecare zi spun la revedere cîte unei părţi din el şi pe urmă, după vreo două zile, ajung iar în locul ăla şi mă simt foarte uşurat, dar şi împovărat, fiindcă pe urmă iar trebuie să-mi iau la revedere. Cred că aşa e cînd mori.

Băiatul ăsta era în stare să-ţi strice cheful pe toată ziua.

Ca să schimb subiectul, am spus:

— Tuşa Runty zice că *aba* nu s-a însurat cu mama ta fiindcă e bengaleză.

Karim s-a aşezat.

— Mă rog, era în 1971.

— Şi?

— Anul Războiului Civil. Pakistanul de Est a devenit Bangladesh.

— Mersi pentru lecţia de istorie. Ce vrei să spui despre tata?

Karim a dat din umeri.

— Nimic. Dar, na, lumea o fi presupus că a contat şi factorul etnic.

El e muhajir.

Nu-i bengalez, nu-i!

Mi-am cuprins pieptul cu braţele, strîngîndu-le tare.

— Tu crezi aşa ceva?

Karim a rupt o frunză de guavă şi a muşcat-o de vîrf.

— Nu.

— De ce mănînci frunza?

— Îmi iau rămas-bun de la ea.

Mi-a întins-o. M-am uitat la nervurile retezate şi am urmărit cu degetul urmele lăsate de dinţii lui Karim.

— E uşor să părăseşti o frunză, Crimă. Dar cum îţi iei la revedere de la smochinul sfînt[9]? Cum îţi rozi rădăcinile?

El m-a cuprins cu un braţ, lucru pe care nu-l mai făcuse de cînd eram foarte tineri şi încă nu deveniserăm conştienţi că braţul lui era un braţ de băiat şi că umărul meu era un umăr de fată. Era bine spate în spate şi talpă în talpă, dar îmbrăţişarea aceasta o îndepărtaserăm din vieţile noastre atunci cînd crescuserăm suficient de mult cît să ne jenăm de frivolitatea celor de-o seamă cu noi şi a celor mai în vîrstă, care spuneau: „Ah, iubit şi iubită! Devreme aţi mai început, *hai na*[10]?“

El m-a cuprins cu un braţ. Atîta tot. M-a cuprins cu un braţ şi nici unul dintre noi n-a scos o vorbă.

1. Veche unitate de măsură folosită în sud-estul Asiei, cu valoare variabilă. În Pakistan un *pao* înseamnă 233,3 grame.
2. Diverse reuniuni ritualice sau petreceri organizate la anumite momente premergătoare unei nunţi.
3. Un fel de „seară a burlăciţelor“, în care viitoarea mireasă şi prietenele ei se întîlnesc pentru a-şi decora braţele şi picioarele cu desene complicate realizate cu pastă de *henna*.
4. Marş compus de fraţii londonezi Felix şi George Henry Powell în 1915, care a avut un rol important în susţinerea moralului britanicilor în perioada Primului Război Mondial.
5. Vînzător de flori.
6. Îmbrăcăminte din regiunea Punjabi, alcătuită din pantaloni (*shalwar*), cămaşă lungă (*kameez*) şi, adesea, o eşarfă lungă pentru cap (*dupatta*).
7. *Dhoti* – piesă de vestimentaţie masculină constînd dintr-un dreptunghi de pînză înfăşurat în jurul taliei şi înnodat.
8. De la *kisko* (urdu) – a pleca, a se muta.
9. În original *peepul tree* (*Ficus religiosa*), specie de smochin uriaş. Este venerat în hinduism, budism şi jainism.
10. *Hai na* (urdu), la sfîrşitul unei fraze, înseamnă „Nu-i aşa?“.

— Chiar crezi că taică-tău o să hotărască să vă mutaţi la Londra?

Eram în pauză, la cîteva săptămîni după începerea trimestrului şcolar, iar Sonia, Zia şi Karim stăteau în locul nostru preferat, pe ciment, lîngă catargul drapelului aflat în curtea din faţă, şi mîncau chipsuri cu ardei iute. Eu mă îndepărtasem pentru cîteva minute ca să-mi întreb căpitanul de grupă cînd aveau să înceapă antrenamentele de *netball* – în mod normal campionatul de *netball* era în decembrie, dar, din cauza tulburărilor iscate în oraş la sfîrşitul anului trecut, tot calendarul nostru sportiv fusese dat peste cap. („Şi cică elitele nu-s afectate de ceea ce se petrece în oraş!“ îi spusesem în glumă lui Karim cu nişte săptămîni în urmă, cînd aflasem că partidele de *softball* fuseseră anulate cu totul şi că braţul meu de aruncătoare avea să lîncezească la naftalină pînă la anul. Fiindcă ştia că încercam doar să-l calc pe nervi, a luat calm un cub de gheaţă şi i-a dat drumul să-mi alunece pe spinare, pe sub cămaşă, fără să mai acorde atenţie comentariului meu.) Cînd m-am întors la Sonia şi la cei doi băieţi, am descoperit că, dintr-una într-alta, ajunseseră la acea problemă de nerostit, cea a planurilor de emigrare ale unchiului Ali.

— Evident că n-o să plece, i-am răspuns Soniei înainte să apuce Karim să scoată vreo vorbă.

În momentul acela chiar aşa credeam. În pauza aceea lumea întreagă era un loc plin de veselie, deoarece cu cîteva minute în urmă Zia îmi luase *dupatta*, care-mi atîrna pe umăr ca o zdreanţă amărîtă, şi şi-o legase peste mîneca blazerului albastru, în chip de brasardă. Cu două seri în urmă văzuserăm la televizor o adaptare mizerabilă a legendelor arthuriene şi era clar ca lumina ziler că atunci cînd îşi legase *dupatta* (cu un aer distrat) deasupra cotului, avusese în minte imaginea unui cavaler purtînd în luptă batista iubitei sale, ca semn că se află în graţiile ei.

— Nici să nu ne gîndim la una ca asta, a spus Karim, uitîndu-se la bowler cum se avîntă pe asfaltul terenului de joc, netulburat în alergarea lui imranescă[1] de mingea care zburase pe lîngă el dinspre locul unde se desfăşura un meci de fotbal, la concurenţă, pe acelaşi teren. Lucrurile stau mai bine decît acum cîteva săptămîni, nu-i aşa? Poate c-o să fie din ce în ce mai bine.

Eu şi Zia am dat din cap aprobator, dar Sonia a clătinat din cap a negaţie.

— Noi habar n-avem ce se petrece acolo. Tata nu vrea s-o lase pe mama să meargă în vizită la rude în alte părţi ale oraşului. Zice că ele se aşteaptă la prea multe din partea noastră şi că noi nu prea putem să facem sau să zicem mare lucru fără să dăm impresia că ne împăunăm.

Nici unul dintre noi n-a ştiut ce să răspundă la asta, aşa că ne-am uitat stînjeniţi unii la alţii pînă ce Sonia a vorbit iar, alungînd tensiunea dezagreabilă dintre noi:

— Dar în caz c-o faceţi. Vreau să zic, dacă vă mutaţi la Londra.

— Aşa? a încurajat-o Karim.

— Păi, uite care-i treaba, în caz că vă-ntîlniţi cu regina.

— Cu regina? am întrebat.

— Da, cu regina. Vrei s-o întrebi ceva din partea mea?

— Sonia, a spus Karim, punîndu-şi o mînă pe braţul ei. N-o să mă întîlnesc cu regina.

— De unde ştii? Anul trecut vecina mea a fost acolo. La Londra. Trecea prin Hyde Park, ca să scurteze drumul de undeva pînă altundeva, şi s-a-ntîlnit cu Amitabh Bachchan. Şi, a adăugat ea triumfătoare, nici măcar nu-i englez.

— Poftim? a răcnit Zia, sărind în picioare.

Strigătul lui a răsunat atît de tare, încît a făcut o pisică să ţîşnească din tufişurile crescute în jurul catargului şi s-o ia la fugă prin curte pînă la umbra clădirii coloniale din piatră care adăpostea şcoala noastră.

— Amitabh Bachchan nu-i englez!

Directorul, care era englez – atît de englez cum numai un englez din Pakistan putea fi –, a trecut prin preajmă şi a îndreptat spre Zia o privire ucigătoare. Zia l-a salutat şi s-a aşezat la loc.

— Bun, Sonia, deci ce vrei s-o întreb pe regină?

— Vreau doar să ştiu dacă a fost foarte supărată cînd au pocnit-o în faţă.

Fraza aceea ar fi putut foarte bine să iasă din gura lui Karim sau din a mea. Diferenţa era că Sonia nu încerca să fie amuzantă.

— Cînd se bate capul monedei, a precizat Sonia, zîmbind la noile adăugiri ale listei sale de termeni. Ce crezi, măcar o întreabă înainte să facă *aşa ceva*?

— Sigur că da, am răspuns. Îi scriu o scrisoare. „Dragă regină, am dori să-ţi pocnim nasul şi să-ţi bătătorim ceafa. E în regulă?“

— Nu, nu, a intervenit Karim, lovindu-mă peste încheietură cu capătul cravatei sale de elev şi oprindu-mă înainte de-a apuca să dezvolt conţinutul scrisorii. Ei nu-i spune nimeni. Habar n-are. În definitiv, nici n-are ce face cu banii, aşa că nu se uită niciodată la monede. Şi toată lumea care vine la ea în vizită trebuie să treacă prin detectorul de metale. Te verifică să n-ai prin buzunare vreo monedă care s-o arate umflată la faţă.

— Deci, a spus Sonia, sorbind din sticla mea de Coca-Cola, evitaţi să-ncingeţi tagina. Cînd face tămbălău regina.

— Da, s-a băgat şi Zia.

A început să-şi scoată blazerul, dar s-a poticnit în *dupatta* mea, înnodată în jurul mînecii, aşa că a renunţat, a înălţat din umeri şi s-a aşezat la loc, cu haina pe jumătate scoasă. M-am hotărît să-i interpretez lipsa dorinţei de a-şi dezlega *dupatta* ca pe un semn bun.

— Da, a repetat el şi a continuat, vorbind cu un accent *à la* John Cleese: Astea-s toate monedele pe care le aveţi? În regulă. Ia staţi aşa. Ce-i aia lipită de talpa pantofului? E o monedă din 1986!… Poftim? Asta-i singura? Păi, îmi pare rău, domnule, dar nu putem să vă credem pe cuvînt. Vă rog să poftiţi în camera aceea împreună cu colegul meu. E vremea să aducem mănuşile de cauciuc.

Sonia s-a încruntat.

— Mănuşi de cauciuc? Ca atunci cînd speli vasele?

Zia, Karim şi cu mine ne-am plesnit peste genunchi şi am rîs, am tot rîs, iar dacă Zia se va fi uitat la

Sonia într-un fel în care nici Karim, nici eu nu ne uitam la Sonia, eu, una, eram pur şi simplu prea fericită sau prea neatentă ca să observ. Pasiuni secrete se ascundeau în pieptul flăcăului meu Zia, dar eu eram suficient de toantă ca să confund *dupatta* de pe mîneca lui cu inima din piept.

Ca să rezum micul nostru triunghi amoros: eu eram amorezată de Zia, Zia era amorezat de Sonia, iar Sonia îşi făcea griji în legătură cu iadul. Iadul e un adolescent făcîndu-şi griji în legătură cu iadul, dar Sonia strîngea ca într-o menghină de oţel tot ce semăna cît de cît a hormon şi storcea viaţa din el pînă la ultimul strop. Odată, la scurt timp după ce ne împrieteniserăm, am încercat s-o conving să-şi dea frîu liber imaginaţiei cu vreun băiat, oricare ar fi fost el – trebuia să existe vreunul în toată lumea asta mare –, iar ea s-a mulţumit să schiţeze zîmbetul acela parşiv al ei cu care îşi submina orice afirmaţie cuminte şi supusă şi mi-a răspuns:

— Cînd ştii c-o să ai parte de o căsătorie aranjată, începi să te pregăteşti din timp. Eu sînt mult mai fericită decît tine, n-ai observat?

— Şi-atunci la ce te gîndeşti tu, de eşti aşa de fericită, în timp ce eu stau aici şi mă acresc de cît mă amărăsc din cauza lui Zia?

— La paradis.

Iar apoi şi-a luat un aer atît de pios, încît mi-am dat seama că glumea.

Sonia era „dintr-o familie conservatoare“, cum spuneam noi pe vremuri. Sau cel puţin aşa se exprima Karim, deşi Zia avea mai multă dreptate cînd afirma că „Ăştia pur şi simplu sînt altfel decît noi, *yaar*, deşi Sonia are potenţial“. Conservatori sau altfel decît noi, spuneţi-le cum doriţi. Cert era că Sonia nu putea merge la petrecerile la care veneau şi băieţi, nu putea rămîne singură într-o maşină cu un băiat nici măcar o secundă, motiv pentru care Zia venea întotdeauna să mă ia mai întîi pe mine de acasă şi abia apoi pe ea, chiar dacă din punct de vedere logistic n-avea nici un sens, nu putea să stea de vorbă la telefon cu băieţii decît dacă uşa camerei ei rămînea deschisă şi părinţii ei auzeau totul. O mulţime de fete de la şcoala mea aveau parte cam de aceleaşi restricţii, dar familia Soniei era cea mai „altfel decît noi“ dintre toate, fiindcă nici unul dintre părinţii noştri nu-i cunoştea pe ai ei, nimeni dintre verii noştri nu se căsătorise cu verii ei, nimeni dintre unchii noştri nu făcea afaceri cu unchii ei. Aşa că, fireşte, toată lumea conchidea că aici se făceau nişte afaceri dubioase, chiar foarte dubioase, care îi permiseseră tatălui ei să se mute cu familia în zona cea mai şic a oraşului, să-şi înscrie fiica la şcoala cea mai elitistă din ţară şi să-şi instaleze robinetele alea aurite în baie.

Zia le critica cel mai amarnic robinetele de aur. Şi, în general, stilul în care era decorată casa Soniei. „Hai să mergem la Casa Ororilor“, spunea el deseori. „Am chef să trag o porţie de rîs. Să mergem să vedem ultimele achiziţii. Ce idei le-ar mai putea veni? Feţe de pernă cu model leopard, făcute din piele de leopard adevărată? O reproducere după Capela Sixtină pe tavan? Plăcuţă cu numele caligrafiat, încrustată cu diamante, cu pază armată angajată special, care să tragă fără somaţie în oricine riscă să se apropie prea mult de ea? Toate astea-s posibile cînd ai destui bani să cumperi orice, mai puţin bun-gust. Hai, Raheen!“ Nu spunea niciodată doar „Hai să mergem la Sonia“, deci poate că ar fi trebuit să observ cît de tare încerca să-şi mascheze dorinţa de a se afla în compania ei, dar eu n-am observat. Pe vremea aceea nu pricepeam absolut nimic, cu atît mai puţin importanţa uriaşă a rolului pe care conservatorismul

Soniei îl juca în prietenia mea cu ea. Dacă ar fi fost dornică să nutrească sentimente romantice, cu siguranţă că pentru Zia le-ar fi nutrit – şi cum aş fi putut s-o iert pentru aşa ceva?

Încă mai rîdeam pe seama mănuşilor de cauciuc, cînd am auzit că mă strigă cineva pe nume. Era bowlerul iute de picior, cel pe care nu-l descumpănise mingea de fotbal.

— Raheen, vrei ceva de mîncare de la magazin?

Îl cunoşteam de-o viaţă. Ai lui locuiau chiar lîngă noi. Dar era cu doi ani mai mare decît mine, iar după ce a intrat la liceu, în vreme ce eu eram încă în şcoala generală, a încetat să mă mai bage în seamă. Printre colegele mele erau cîteva care oftau după el. Fiind prea surprinsă de această schimbare – după patru ani de tăcere – ca să mă pot hotărî pe loc dacă voiam încă o Coca-Cola sau nişte chipsuri cu ardei iute, m-am mulţumit să clatin din cap şi am ridicat mîna într-un gest care ar fi putut să însemne „Mulţumesc“.

Sonia m-a împuns în coaste.

— Ce-a fost asta?

Am dat din umeri. Zia se muncea să-şi îmbrace înapoi blazerul, ridicîndu-şi gulerul şi apoi aranjîndu-şi-l la loc. Nimic nu se compară cu un bowler de cincisprezece ani, iute de picior, cînd vine vorba să-l faci pe unul de treisprezece ani să pară un novice la jocul de-a cine-i mai *cool*. A trebuit să-mi înăbuş pornirea de a-i spune lui Zia „Of, las-o baltă, zău aşa!“

— Cred că-i place de tine, mi-a şoptit Sonia.

Bowlerul întorsese capul ca să se uite iar la mine şi jur că mi-a făcut cu ochiul.

— Chiar că-i drăguţ.

Nu eram de acord cu acea ultimă afirmaţie a ei, dar Zia nu părea foarte fericit, aşa că am spus, cu toată nonşalanţa de care eram în stare:

— Poate că o să ies cu el.

— Poftim? a spus Karim, întorcîndu-se spre mine. Chiar eşti aşa de proastă?

— Care-i problema ta? l-am întrebat.

S-a înroşit zdravăn la faţă.

— Dar are dreptate, a spus Zia. Ar fi o mare prostie să ieşi cu tipul ăla.

Aproape că nici nu l-am auzit. Eram prea preocupată să-mi dau seama ce-l supărase atît de tare pe Karim. Doar ştia că glumisem, nu? Iar dacă nu o ştia, asta tot nu explica atitudinea lui.

— N-are respect pentru fete, a spus Karim, pe un ton vizibil ţîfnos.

— Nu pentru respect îl vreau eu.

Şi am încercat să zîmbesc cu subînţeles.

— Mai taci, Raheen! s-a răstit Karim.

— Ei, ho! a intervenit Sonia, punîndu-ne cîte o mînă pe încheietură. Raheen nu-i genul ăla de fată, Karim. Nu-ţi face griji pentru ea.

— Ce gen de fată nu sînt?

— Genul de fată cum e Betty, a spus Zia.

— Ha?

Ne-am întors toţi trei şi ne-am holbat la el.

— Îhî, a spus Zia.

Îşi legase *dupatta* mea în jurul frunţii şi se sprijinea într-un cot, cu un aer de stăpînitor a tot ce-l înconjura.

— Betty aia pe care am cunoscut-o la Londra vara trecută. N-am pomenit de ea pînă acum fiindcă, na, ştiţi şi voi, eu chiar respect fetele. Nu mă laud cu ce-am pupat.

— Asta fiindcă tu n-ai ce pupa, a spus Karim. De unde-a apărut Betty asta aşa, deodată?

Zia a înălţat dintr-o sprînceană.

— Nu fi gelos, Karim. E fata aia pe care-am cunoscut-o vara trecută la Londra. Ne-am… mă rog, un gentleman nu vorbeşte despre lucrurile astea.

Zău dacă nu minţea atît de prost, încît nu simţeam nici măcar un strop de gelozie. Asta dacă nu cumva hotărîsem că motivul pentru care nu simţeam nici un strop de gelozie era că minţea atît de prost.

— Zia! a exclamat oripilată Sonia.

— Ah, prostii, prostii, prostii! a spus Karim şi a început să rîdă. Bine, dă-i drumul, descrie-ne-o. Ce fel de păr avea?

— Auriu.

Eu şi Karim am izbucnit într-un rîs piţigăiat.

— Puteai măcar să… am început şi am izbucnit iar în rîs.

— Măcar să fi zis că era blondă, a încheiat Karim.

Sonia se uita cînd la Zia, cînd la mine şi la Karim, cu faţa toată boţită.

— Blonda Betty? Benzile desenate de la Archie[2]?

— Benzile desenate de la Archie! a repetat Karim, cocoşîndu-se atît de tare de rîs, încît aproape că-şi atingea genunchiul cu fruntea. Frate, fii şi tu mai original!

Zia s-a ridicat în picioare şi mi-a azvîrlit *dupatta* pe jos.

— Ei, hai, Zia, zău aşa! a spus Karim. Glumeam şi noi. Haide, *yaar*, stai jos.

Zia se uita la Sonia. Eu mă uitam la Zia şi încercam să nu bag de seamă că mi se părea ridicol.

— Nu te supăra, i-a spus Sonia, întinzînd mîna şi atingîndu-l uşor pe mînecă. Sînt sigură că există Betty blonde în Londra. Nu-i aşa?

S-a întors spre mine şi Karim cu o expresie cruntă pe chip, să vadă dacă îndrăznim s-o contrazicem.

Eu şi Karim am dat din cap aprobator – el cu ceva mai mult zel decît mine. Apoi a sunat clopoţelul, aşa că Zia a fost salvat şi n-a mai trebuit să se hotărască dacă se aşază la loc sau nu. Karim a întins mîna, iar Zia l-a tras în sus. Karim s-a întors către mine, iar eu am început să întind mîna spre el, dar m-am pomenit că-mi modific gestul şi m-am prefăcut că ridic braţul doar ca să-mi netezesc părul de pe creştet. Sonia s-a ridicat şi m-a tras şi pe mine sus, după care ne-am îndreptat toţi către clădirea şcolii, Sonia ţinîndu-mă cu braţul pe după talie, iar cei doi băieţi discutînd ceva între ei. Spaţiul dintre noi şi ei părea cumva adecvat, confortabil, şi în acelaşi timp era ceva cu totul nou.

Dacă s-ar muta Karim la Londra, s-ar întîlni cu Betty blonde?

1. Referire la Imran Khan, jucător pakistanez de crichet, care are cel mai bun palmares în funcţia de căpitan al echipei Pakistanului.
2. *Archie's Girls Betty and Veronica*, serie de benzi desenate publicate de editura americană Archie Comics. Personajul Betty Cooper este o tînără blondă.

Cred că la scurt timp după conversaţia aceea din curtea şcolii, Zia m-a sunat într-o seară, tîrziu, ca să-mi propună să-i facem o vizită Soniei.

— Nu pot, i-am spus cu o voce lipsită de vlagă. Mîine avem şcoală şi e deja trecut de zece.

— Haide! Ai tăi sînt la petrecerea de pe plajă a lui Runty şi Bunty, nu-i aşa? La fel şi-ai mei. Şi ia ghici: şi părinţii Soniei tot acolo sînt. Tuşa Runty i-a zis lu' mama azi-dimineaţă că i-a invitat Bunty. Mare ratat şi ăsta. Ar invita pe oricine are în bancă un cont cu şapte cifre. OK, poate cu opt cifre…

— Cred c-aş putea să-i sun pe-ai mei şi să-i întreb…

— Raheen! Nu sînt telefoane pe plajă. Şi-apoi, chiar dac-ar fi, ştii că ai tăi ar refuza. Haide, ieşi pe şest. Doar o dată. Te-aduc eu înapoi într-o oră.

— Păi…

— Am Merţanul vecinilor.

— Cum adică îl ai?

— Am cheile. Ei sînt plecaţi cîteva zile din oraş.

— Şi ţi-au dat ţie cheile?

— Detalii, detalii… Hai că vin în zece minute. Sună-l pe Karim. Zi-i că ajungem la el în treişpe minute şi zi-i Soniei că ajungem la ea în optişpe.

Am format numărul lui Karim şi am închis după ce telefonul a sunat o singură dată. Apoi am sunat la Sonia şi am făcut la fel. Cînd Zia a intrat în cameră, învîrtind pe deget nişte chei de maşină care nu-mi erau cunoscute, i-am spus:

— I-am sunat pe amîndoi, dar n-a răspuns nici unul. Karim o fi la văru-său, iar Sonia cred c-a adormit deja.

— O să ne oprim la ea ca să verificăm.

Ah, nemaipomenit!

— Hai, a spus el. Asta o să fie plimbarea vieţii tale.

Avea într-adevăr Mercedesul vecinilor. Era roşu şi era *cool*.

— Maaamă! am exclamat, uitînd că trebuia să fac cît mai puţin zgomot, ca să nu afle vreun servitor că plecam şi să le dea raportul părinţilor mei a doua zi.

Zia mi-a făcut cu ochiul şi şi-a ridicat gulerul cămăşii. Mi-a deschis portiera din dreptul pasagerului, apoi a alunecat cu eleganţă peste capotă pînă în partea cealaltă a maşinii. Am crezut că leşin de încîntare.

Am pornit spre locuinţa Soniei pe un traseu ocolit, pe străzi lăturalnice. Zia forţa motorul la maximum. Pe atunci partea aceea a cartierului Defence mai era încă întru cîtva nelocuită, aşa că pe timpul nopţii străzile dosnice erau pustii, iar Zia mergea în zigzag dintr-o parte a străzii în cealaltă, şerpuind printre stîlpii de iluminat şi prefăcîndu-se că pierde controlul maşinii. Iar eu mă simţeam suficient de

nebună ca fiu în stare de orice, chiar şi să-i spun „Ce zici de ideea asta, Zee? Tu şi cu mine. Zi că nu-i o idee bună, este?“, şi probabil că i-aş fi spus-o, doar că muzica urla prea tare. Springsteen cînta *„No Surrender“* şi Zia mima că rosteşte versurile în timp ce bătea ritmul cu palma în volan. Azi, cînd mai aud melodia asta, am din nou aproape paisprezece ani, sînt în maşina aceea şi nimic pe lume nu pare imposibil, în afară de-o inimă frîntă.

Am mers aşa o vreme pe strada cufundată în beznă.

— S-a dus curentul, am spus la un moment dat. Da, pa, la revedere, *bijli*[1].

O autoutilitară de intervenţii de la Karachi Electricity Supply Corporation apăru pe şosea şi Zia spuse:

— Sare KESC în ajutor. Ah, ştiu ce cîntec trebuie să ascultăm.

A derulat caseta pînă la început şi în boxe a început să bubuie *„In the Army Now“* a lui Status Quo.

— Cîntă, fato, mi-a zis el.

Şi, împreună, le-am acoperit de-a binelea vocile lui Rick Parfitt şi Francis Rossi: „*Bijli* te lasă cînd e noaptea mai plină, / Degeaba suni să spui «Vreau lumină!» / Eşti în Karachi acum, / Ooo, eşti în Karachi acum“.

Cu volumul la maximum, deşi ajunseserăm deja într-un cartier rezidenţial, şi cu geamurile complet coborîte, cîntam serenade pe străzi: „Se lasă noaptea, nu mai vezi nimic, / E o iluzie sau este KESC, / Eşti în Karachi acum“.

Nici măcar n-am auzit primul foc de armă. Dacă Zia nu s-ar fi întors să se uite la mine şi nu l-ar fi văzut prin geamul din spatele meu pe omul cu arma dînd buzna în stradă şi luînd-o la fugă…

Dar el s-a întors. A ţipat „Ferea!“, m-a apăsat în jos, mîna mi-a zvîcnit de surpriză pe butonul volumului, muzica a dispărut, răpăitul rapid pe caroseria maşinii, Zia atît de cufundat în scaunul lui, încît nu mai poate vedea nimic prin parbriz, piciorul lui pe acceleraţie, iar noi zburăm cu maşina peste un limitator de viteză, eu mă pocnesc cu capul de torpedou, o bufnitură în partea din faţă a maşinii, Zia mormăie „Pisică. Precis. Pisică“. Nici măcar nu mă uit să văd dacă are dreptate, iar el conduce în zigzag, luînd curbele cu atîta viteză, de-aş putea să jur că toate patru roţile au părăsit solul. „Era pieton, Zia, pieton!“ ţip la el, dar nu mă ridic de la adăpost, sînt scăldată toată în sudoare şi într-un tîrziu el opreşte maşina. „E-n regulă“, spune. „Sîntem în regulă.“

S-a dat jos din maşină înaintea mea. Ne aflam pe strada principală, sub un felinar. Cîteva uşi mai încolo se vedea o casă împodobită cu luminiţe decorative. Eram în plin sezon de nunţi. Poarta era larg deschisă şi în dreptul intrării stăteau nişte fete cu ghirlande de trandafiri, aşteptînd sosirea iminentă a *baaraat*-ului[2]. Muzica se revărsa peste ziduri: *„Hé Jamalo“*. Dacă am intra în casa aceea, probabil că am recunoaşte pe cineva dintre cei prezenţi. Dar cum aş explica faptul că eram afară cu Zia, singuri, la ora aceea? Am încercat să deschid portiera, dar era înţepenită, aşa că am coborît geamul numai bine cît să-l văd pe Zia în faţa maşinii, ştergînd ceva de pe apărătoare. A ridicat palma şi mi-a arătat că era acoperită cu un strat de fire de blană însîngerată.

— Pisică. Ţi-am zis eu. O tăntăloaică de pisică.

Am izbucnit amîndoi în rîs. Eram pe jumătate ieşită pe fereastra maşinii şi, cînd rîsul mi-a devenit

isteric, am tras o palmă în portieră pe dinafară şi am simţit cum în piele mi se înfige ceva ascuţit.

— Zia, ia vino-ncoace!

Am ieşit pe geam, am descoperit că picioarele nu-mi funcţionau cum trebuie şi m-am trîntit drept pe caldarîm. Găuri de glonţ se înşirau vălurit pe toată lăţimea portierei din faţă şi a celei din spate, la doar cîţiva centimetri sub geam. M-am aplecat şi am atins cu vîrful degetului metalul zimţat în locul unde intrase unul din gloanţe. Frigea. Mi-am scuturat degetul. Ce-ar putea păţi carnea de la aşa ceva! Cum mi s-ar zdruncina trupul! Aruncat în faţă, în parbriz. Nici o durere, doar o arsură. Friptă.

Iar apoi mi-a răsărit în minte următoarea propoziţie, cu exact aceste cuvinte: Ei nu pot să te apere de aşa ceva.

M-am întors, am căzut în patru labe şi am tras adînc aer în piept, simţind că-mi vine să vomit. Zia s-a apropiat, s-a oprit lîngă mine şi l-am văzut ferindu-şi piciorul cînd din gură mi-a curs un fir de salivă. Ştiam că n-o să-i iert niciodată gestul acela. M-am şters la gură cu dosul mîinii şi mi-a trecut prin minte să-mi şterg mîna de blugii lui, dar cînd am întors capul spre el, l-am văzut cum se uita la gloanţe, căzut într-un soi de uluire care mi-a amintit de înfiorarea religioasă.

— M-a ratat, a spus el, flexîndu-şi umerii şi savurînd uşurinţa cu care îşi mişca muşchii. Ce uşor e să ratezi.

M-am împins în mîini, ridicîndu-mă de jos, şi am rămas în picioare lîngă el.

Zia a aprins lanterna micuţă pe care-o avea prinsă pe lanţ, împreună cu cheile, şi a luminat cu ea interiorul unei găuri de glonţ.

— Îl văd înţepenit acolo.

S-a aplecat în interior prin fereastra deschisă.

— Îhîm.

M-am aplecat să văd şi eu. El şi-a trecut degetele peste găurile zgrunţuroase din portieră. Dacă arma ar fi fost doar un pic mai puternică, gloanţele ar fi sfîşiat foaia de oţel din interiorul uşii.

— Frăţioare! a spus Zia. Mai să te-ajungă. Frăţioare! M-ar fi omorît ai tăi. Şi Karim. Şi Sonia. Frăţioare!

Cred că l-aş fi trosnit cu capul de portieră dacă nu aş fi observat că degetele de la o mînă i se albiseră cît strîngea în ele oglinda retrovizoare. Am găsit – nu ştiu cum – limpezimea necesară ca să mă întreb: Oare momentul acesta reprezintă o excepţie sau atitudinea lui *cool* este întotdeauna o mască? Pe cînd el încerca să-şi aprindă o ţigară, mi-am ferit privirea, ca să nu-şi dea seama că-l vedeam cum frînge capetele chibritelor în încercarea de a le face să scapere pe marginea cutiei.

— Al naibii vînt! E prea tare şi-mi stinge flacăra, a mormăit el, aruncînd în maşină cutia de chibrituri.

Am făcut un pas înapoi.

— Zia, maşina!

El s-a uitat la vehiculul distrus şi de data asta a lăsat un val de teroare pură să-i inunde faţa. Am văzut cum i s-a urcat sîngele la cap şi apoi i s-a scurs înapoi cînd s-a sprijinit, pleoştit, de capota Mercedesului. I-am pus o mînă pe umăr, gîndindu-mă că dacă ceda nervos tocmai atunci, n-ar mai fi fost în stare să urce la volan şi să ne ducă înapoi acasă.

— Poliţia. Trebuie să mă duc la poliţie, a spus el, ridicîndu-se.

— Nu fi prost. Ce pot ei să facă?

Amîndoi vorbeam în şoaptă.

— Trebuie să depun o plîngere. Maşina. Nu-i maşina mea. Nu mi-au zis că îmi dau voie să… Am furat cheile de la tata. I-au dat unele de rezervă, ca să mai pornească motorul din cînd în cînd cît sînt ei plecaţi. N-au zis că îmi dau voie… El nu ştie. Trebuie să mă arăt responsabil. Trebuie să mă arăt responsabil. Asigurarea. Trebuie să depun o plîngere la poliţie. Cînd maşina lui văru-meu… A trebuit… Pentru asigurare. Trebuie s-o depun.

— Zia, vreau acasă.

A dat din cap aprobator. A clipit năuc. A dat iar din cap.

— O fată n-are ce să caute la secţia de poliţie. Te las întîi acasă şi dup-aia mă duc. N-o să pomenesc numele tău. Nu-i nevoie să afle ai tăi.

Am mers spre casă foarte încet, oprindu-ne nu doar la culoarea roşie a semaforului, ci şi la cea galbenă. Nu-mi aduc aminte nici un cuvînt din ce a spus Zia, dar nu mai reuşea să se oprească din vorbit, aşa cum eu nu reuşeam să deschid gura ca să articulez ceva.

— Poate c-ar trebui să vin… i-am spus cînd m-a lăsat acasă.

Şi m-am simţit mai mult decît uşurată cînd el a refuzat, clătinînd din cap.

— Să mă suni cînd ajungi acasă. Promite-mi, Zia.

Cînd am intrat în casă, primul meu impuls a fost să-l sun pe tata. Dar pe plajă nu erau telefoane. Karim. Să-l sun pe Karim. Dar dacă invitaţilor de la nunta aceea mi-ar fi fost greu să le explic ce căutam singură afară cu Zia la ora aceea, ar fi fost pur şi simplu de neconceput să-i explic asta lui Karim, care n-ar fi cerut nici o explicaţie şi n-ar fi făcut nici un comentariu. Însă în casa mea era o linişte deplină, ecoul focurilor de armă încă îmi mai răsuna puternic în cap şi simţeam nevoia să-i aud vocea lui Karim, simţeam nevoia să-l văd rîzînd şi făcîndu-mă şi pe mine să rîd. Dar nu, nu puteam să-l sun pe Karim. Trebuia să las linia liberă, în caz că încerca să mă sune Zia.

M-am aşezat pe treptele de marmură, neputînd să mă hotărăsc dacă să urc sau să cobor. În caz că trăgătorul ar fi ţintit doar un pic mai sus, glonţul ar fi trecut prin geamul deschis şi m-ar fi nimerit… *aici*. Mi-am apăsat carnea cu degetul la jumătatea distanţei dintre cot şi umăr. Iar dacă mi-ar fi trecut prin braţ dintr-o parte în alta, s-ar fi oprit aici, între coastele astea două. (În dimineaţa următoare aveam să am două vînătăi exact acolo unde îmi imaginasem că m-ar fi lovit gloanţele. Nu ştiam dacă trebuia să fiu îngrozită sau încîntată de fidelitatea cu care corpul meu înregistra posibilităţile şi, pentru scurtă vreme, am încercat să-mi imaginez cum ar fi dacă aş putea să mă transform în vreun soi de supereroină şi în fiecare dimineaţă pielea mea ar purta însemnele tuturor consecinţelor posibile ale nebuniilor din noaptea precedentă. Dar apoi mi-am amintit propriile-mi degete apăsîndu-mi carnea, ca să mă asigure că eram teafără şi nevătămată.)

„Lua-te-ar naiba, Zia, sună odată!“ M-am ghemuit, aşezîndu-mi capul într-o poziţie incomodă pe marginea treptei de sus, şi din ochi mi-a ţîşnit un şuvoi de lacrimi fierbinţi, care îmi curgeau pe mînecă. „Sună, ca să ştiu că eşti bine. Sună, ca să pot să-l sun şi eu pe Karim. *Aba*, hai acasă. Te rog, hai acasă.“

A trecut mai bine de o oră, timp în care nici Zia n-a sunat, nici n-a răspuns nimeni la telefonul lui. Părinţii mei nici gînd să apară. Iar în mintea mea, iar şi iar şi iar: *Ei nu pot să te apere de aşa ceva*. Încercînd să-mi silesc gîndurile să mi se îndrepte spre altceva, spre o prostioară fără sens, mi-am spus: *An-tan-tichi-tan, Urechilă căpitan şi ce altceva?* Dar nu-mi ieşea întru totul. Doar o parte. *Ei nu pot să te apere de aşa ceva. Şi ce altceva?* Aşa că l-am sunat pe Karim. N-am spus decît atît:

— Îţi zic repede, că poate încearcă Zia să sune. Dar să ştii c-am ieşit la plimbare cu maşina vecinilor lui şi cineva a tras în noi şi sîntem în regulă, dar el s-a dus la poliţie şi-ar trebui să fie deja acasă, dar nu-i.

Închisesem şi mă dusesem în sufragerie, ca să mă uit pe fereastră, iar după un timp neverosimil de scurt, Karim s-a cocoţat pe poartă şi a sărit pe alee. Cred că atunci a fost de fapt primul moment, prima bănuială. Dacă ar fi să povestesc iar totul de la capăt, poate că acesta ar fi momentul cu care aş începe. Stele, lună, un cer negru-albăstrui şi un cap de băiat răsărind în cadru. Nu era chipeş, nu era bine proporţionat şi cînd a aterizat, era cît pe ce să cadă, dar cînd i-am văzut capul iţindu-se deasupra porţii, am strîns cu putere perdeaua în pumni şi mi-am spus: „Mulţumesc, Doamne, mulţumesc“. Şi mi-am mai spus: „Deci aia era singurătate şi acesta e sfîrşitul singurătăţii“.

Cînd am ieşit să-l întîmpin, m-a prins de mîini şi mi le-a strîns cu putere. Am stat aşa amîndoi, uitîndu-ne unul la altul şi legănîndu-ne pe vîrfuri, ca păsările pe ram.

— La ce *thaanaa*[3] de poliţie s-a dus? Ştii?

Am clătinat din cap.

M-am urcat în maşina lui, pe bancheta din spate, iar Karim s-a aşezat în faţă, lîngă Altaf, şoferul, care a condus tot drumul căscînd, cu ochii mijiţi, încă neîmpăcat cu starea de veghe. După un interval de timp care a părut interminabil, am depistat Mercedesul, parcat în faţa celei de-a treia secţii de poliţie la care ne-am oprit. Pe tot parcursul căutării lui Zia, Karim a spus doar trei lucruri: „N-o să păcălească pe nimeni cu permisul ăla de conducere fals“, „Ce bine era să existe o hartă cu toate *thaanaas* însemnate pe ea, ca să fim mai eficienţi“ şi „Nu ştii cîţi bani avea la el, nu?“

În faţa secţiei, Karim şi Altaf au pipăit amîndoi portiera Mercedesului, ce arăta ca o faţă ciupită de vărsat. Altaf şi-a băgat degetul printr-o gaură de glonţ căscată imediat sub geamul pasagerului. Degetul i-a dispărut aproape pînă la încheietură. N-am simţit nimic cînd am văzut asta. M-am întrebat dacă nu cumva eram în stare de şoc. Karim a îngenuncheat lîngă apărătoare şi a ieşit din raza vederii mele. Am înconjurat maşina şi l-am găsit holbîndu-se la dîrele de sînge de pe propriile-i degete.

— O pisică, i-am spus.

— A murit?

Mi-am imaginat o felină smotocită şi însîngerată, tîrîndu-şi pe drum labele sfărîmate.

— Trebuie să ne-ntoarcem acolo.

— Mai întîi Zia, da?

— Intră tu, i-a spus Altaf lui Karim. Stau eu aici, cu ea.

Karim mi-a aruncat o privire, aşteptîndu-se la vreo obiecţie faţă de sugestia de moment, „Să protejăm fata de lucrurile neplăcute“, dar eu, una, nu simţeam decît recunoştinţă faţă de Altaf.

— Ră-ntorc mepede, a spus Karim.

Nu ştiu dacă s-a întors într-adevăr repede sau nu. E posibil să fi trecut două minute sau douăzeci, timp în care eu am stat pe bancheta din spate a maşinii, încercînd să-mi amintesc cum să respir egal, pînă ce el a deschis portiera şi mi-a spus:

— Trebuie să intri şi tu.

Omucidere de pisică, mi-am spus. Fugă de la locul accidentului. M-am gîndit că pe apărătoare nu era păr de pisică, ci de om. Mi-am spus: Nu eu conduceam. Nu-s responsabilă de nimic.

— Stai liniştită, a spus Karim, luîndu-mă de mînă. Nu vor decît să le confirmi că erai cu el în maşină.

Iar apoi vor întreba: Ce făceai la ora aia din noapte, singură în maşină cu un băiat care nu ţi-e nici frate, nici văr, nici soţ?

— Le-am spus că eşti verişoara lui, a continuat Karim. Şi că eu sînt fratele tău.

S-a aplecat într-o parte şi felinarul de pe stradă i-a luminat puternic ceafa.

— Ai un nimb, i-am spus rîzînd şi m-am pomenit că eram întru totul capabilă să ies din maşină.

În secţie un poliţist mustăcios, cu cămaşă cenuşie, a cărui asemănare cu portarul naţionalei de crichet a Pakistanului, Saleem Yousuf, era extraordinar de liniştitoare, m-a întrebat dacă puteam confirma afirmaţia fratelui meu, cum că eram în Mercedes împreună cu vărul meu. Am dat din cap aprobator, iar el a strigat rîzînd la cineva să-l aducă pe băiat.

— Îmi pare rău pentru toate astea, a spus el, întinzînd mîinile în faţă. Dar el tot insista că era singur în maşină.

S-a deschis o uşă şi a apărut Zia, iar gulerul lui ridicat părea lipsit de noimă. Cînd ne-a văzut, a încercat să-şi compună o expresie care să aducă a voioşie, dar, aşa boţită cum era, faţa lui nu sugera decît uşurare. Sosia lui Saleem Yousuf i-a aruncat cheile de la maşină şi a arătat cu mîna către uşă.

— Ce s-a-ntîmplat? au întrebat la unison Zia şi Karim după ce am ieşit din secţie.

— Tu primul, a spus apoi Karim.

Ne-am urcat toţi în Mercedes – portiera din faţă tot înţepenită era, aşa că m-am căţărat pe geam – şi Karim i-a făcut semn lui Altaf să ne urmeze cu maşina lui.

— Nu ştiu. Nu ştiu care-a fost treaba. Am intrat, am raportat c-a tras cineva în maşina mea şi ei m-au întrebat ce culoare are maşina şi unde s-a petrecut toată treaba. Le-am zis „Lîngă palatul şeicului arab şi e un Mercedes“. Un poliţist s-a uitat pe fereastră, a văzut maşina, a zis „E roşie“ şi pe urmă au vrut să afle cine mai era cu mine. În fine, nu voiam s-o bag şi pe Raheen în treaba asta, aşa că le-am spus că nu mai era nimeni. Nici nu m-am dezmeticit eu bine, că m-au dus într-o cameră şi un ins masiv, care puţea rău de tot şi semăna cu Mike Gatting[4] – nu ştiu ce ciudăţenie cu crichet se petrece acolo –, mi-a zis că nu pot să plec pînă nu le spun cu cine eram în maşină. Aşa că eram deja năuc de-a binelea şi nu ştiam dacă o să-mi ajute sau o să fie şi mai rău dacă recunosc că povestea mea de la-nceput nu era adevărată, aşa că m-am hotărît pur şi simplu s-aştept. Ştiam c-o să-ţi faci griji că nu te sun, Raheen, şi c-o să veniţi să mă căutaţi – ori voi, ori părinţii mei.

— Nu te-au lovit, nu ţi-au făcut nimic, nu-i aşa? l-am întrebat.

Zia a ridicat din umeri.

— Neah. Am pomenit numele unchiului Wahab.

— E suspendat din cauza acuzaţiilor de corupţie.

— Ştiu, Karim. De aia nu mi-au dat drumul imediat ce-am pronunţat prima silabă din numele lui. Dar ăştia-s nişte lachei, să ştii, şi toată lumea ştie că suspendarea aia n-o să dureze. Doar că nu m-au lăsat să dorm. Mă tot scuturau să mă trezesc imediat ce voiam s-o pornesc către tărîmul viselor. Am încercat eu să mai pomenesc şi alte nume, prieteni de-ai tatei, dar cred că am cam exagerat cu lista de relaţii şi ăştia erau deja convinşi că inventez.

A oprit la Tony Paan Shop[5] – care nici pomeneală să se numească Tony Paan Shop şi nu se ştie cum ajunsese să primească numele ăsta, căci nu lucra acolo nici un Tony – şi a claxonat, anunţînd astfel că voia un pachet de ţigări.

Un băiat care stătea în faţa magazinului (mai degrabă o debara cu jaluzele decît un magazin) a ridicat mîna în semn că reţinuse comanda, iar Zia i-a spus lui Karim:

— Plăteşte-l tu cînd îl aduce, bine? Eu mi-am uitat portofelul acasă.

Karim i-a arătat portofelul gol.

— A trebuit să-i dau lui Saleem Yousuf tot ce-aveam.

— De ce?

— Pentru că mai ai nişte luni bune pînă împlineşti paisprezece ani şi vîrsta minimă la care poţi conduce e optsprezece.

— Ah, rahat! a spus Zia, aplecîndu-se apoi pe geam şi ţipînd la băiatul de la tutungerie: N-am nici un ban!

Băiatul a ieşit şi-a adus o singură ţigară:

— Ia-o pe asta.

Zia s-a uitat la marca tipărită pe foiţă.

— Nu pot să fumez aşa ceva.

Karim a scos o exclamaţie care exprima dezgustul şi a coborît din maşină.

— O să-mprumut nişte bani de la Altaf.

Peste cîteva clipe Zia îşi aprindea ţigara şi se aşeza comod pe scaunul lui.

— E rîndul tău, Karim. Ce s-a-ntîmplat de fapt?

— Vrei să ne duci şi pe noi acasă? l-am întrebat.

Tony care nu era Tony cobora jaluzelele prăvăliei sale. Pînă şi cerşetorii plecaseră acasă – sau plecaseră de acolo – ca să se culce.

— Bună idee, a încuviinţat Zia, zîmbind.

Şi, pentru prima dată după focurile de armă, mi-am amintit că eram îndrăgostită de el.

A pornit iar maşina şi, în timp ce ne îndreptam către casa mea, Karim ne-a spus de ce fusese tratat Zia ca un infractor cînd apăruse cu o maşină ciuruită de gloanţe. În ultimele săptămîni avusese loc o serie de jafuri în cartierul Phase V, unde locuiam cu toţii, iar poliţia nu fusese în stare să-i prindă pe făptaşi. (Sosia lui Saleem Yousuf îi povestise toate astea lui Karim într-un amestec de urdu şi *punjabi*, dar pentru „răufăcători“ folosise cuvîntul englezesc, pronunţîndu-l ca pe o sintagmă din două cuvinte: „rău

făcători“.) Chiar în seara aceea, ceva mai devreme, nişte *dacoits*[6] loviseră din nou, dar de data asta cineva văzu maşina cu care fugiseră. Era roşie. Aşa că poliţia îi alertase pe toţi paznicii înarmaţi care erau angajaţi să păzească locuinţele celor mai bogate familii din cartier.

— Ce anume înseamnă că i-a „alertat“? îl întrebase Karim pe poliţist.

Acesta zîmbise.

— Le-am spus aşa: dacă vedeţi o maşină roşie care trece în viteză, cu doi oameni pe locurile din faţă, trageţi. I-am sfătuit să ţintească la cauciucuri, ca să oprească în loc maşina, dar ştiţi cum e, unii dintre paznicii ăştia nu se pricep cine ştie ce să ţintească. Pe lîngă asta, se mai şi plictisesc, aşa că dacă prind ocazia unor senzaţii tari… În orice caz, un paznic ne-a spus că a tras într-o maşină roşie lîngă palatul şeicului şi că pe locurile din faţă erau doi inşi. Aşa am ştiut că vărul tău ne minţea cînd spunea că a fost singur. Nu puteam să-i dăm drumul pînă nu aflam adevărul, în caz că era cumva amestecat în furturi. Dar, bineînţeles, dacă zici c-a fost cu o fată… aşa se explică totul.

— E absurd, a spus Zia, parcînd în dreptul porţii mele. E un Mercedes. De cînd umblă aceşti *dacoits* cu Mercedesul?

1. Lumină (furnizată de o sursă de curent sau de un fulger).
2. *Baaraat* sau *baraat* – procesiune nupţială care îl însoţeşte pe mire pînă la locuinţa miresei.
3. Secţie (urdu).
4. Jucător britanic de crichet, căpitan al echipei naţionale a Angliei din 1977 pînă în 1995.
5. *Paan shop* – magazin care comercializează *paan* (frunze de betel şi diverse preparate de mestecat învelite în aceste frunze, care se oferă şi se consumă în mod tradiţional la diferite ocazii).
6. Membri ai unor bande de infractori violenţi, care comit jafuri şi furturi (în India şi Myanmar).

Cînd te-au ratat nişte gloanţe cu doar cîţiva centimetri, trebuie să presupui că ţi-ai cheltuit porţia de noroc pe ziua în curs. Cu toate astea, în drumul spre casă mă rugam ca ai mei să mai fie la plajă sau să se fi întors extenuaţi şi să se fi dus la culcare fără să-mi remarce absenţa. Însă cînd Zia a cotit pe strada mea, am văzut clar că *aba* stătea pe zidul grădinii, cu binoclul aţintit asupra Mercedesului. Doar atunci cînd maşina s-a oprit în faţa porţii, la cîţiva centimetri de el, a coborît binoclul şi a strigat înspre casă:

— Ei sînt, Yasmin! Sună-i pe ceilalţi!

— O să iau vina asupra mea, mi-a şoptit Zia. Ieşi şi explică-i. Spune-i orice variantă vrei.

Eram pe jumătate convinsă că de fapt avea să pornească motorul şi să plece, de aceea am rămas în maşină, forţîndu-l pe tata să se dea jos de pe zid şi să vină la noi.

Tata a ocolit maşina şi s-a oprit în dreptul lui Zia, dar nu s-a aplecat să se uite înăuntru, ci a rămas drept, bătînd darabana pe acoperişul maşinii. Eu, Zia şi Karim ne-am uitat unii la alţii, neştiind ce să facem mai departe.

— Păi, e taică-tău, a şoptit într-un tîrziu Zia.

— Tu eşti mai aproape de el, am răspuns eu.

Pînă la urmă cred că mai degrabă iritarea produsă de zgomotul acela ritmic al degetelor, nu vreun impuls cavaleresc, l-a făcut pe Zia să scoată capul pe geam.

— Scuze, unchiule. M-am emoţionat c-am avut maşina asta. Mercedes, unchiule Zafar. Tu ai fi rezistat să nu ieşi cu ea o tură cînd erai tînăr?

— Ah, foarte abil, Zia, a murmurat Karim de pe bancheta din spate.

Zia a mai făcut o încercare.

— Îmi pare rău, pe bune. Dar ne-am întors întregi. Dacă ar vrea şi Raheen să coboare odată, nu te-aş mai reţine. E şi Altaf cu noi. În spate, vezi? Poate să-l ducă el pe Karim acasă şi eu mă duc la mine şi pe urmă putem să mergem toţi la culcare, că-i tîrziu, ştiu, şi mîine avem şcoală, aşa că, dacă ar vrea Raheen să coboare…

Mîna lui *aba* a pătruns în maşină, a scos cheia din contact, apoi a arătat către casă.

— Da, domnule, evident, unchiule. Părinţii mei nu mai sînt pe plajă, nu-i aşa?

Între timp mama ieşise din casă şi înconjurase maşina pînă în dreptul meu. Karim a gemut. Deodată mi-am dat seama de ce voia Zia să cobor, ca el să poată pleca. Mi-am aţintit privirea drept înainte, ca să nu văd figura lui *ami* cînd avea să-şi dea seama unde erau plasate găurile de glonţ, dar tot am auzit-o icnind.

— Tu unde erai cînd s-a-ntîmplat? m-a întrebat, arătînd spre urmele gloanţelor.

— Chiar aici, am răspuns din locul unde şedeam, de pe locul de lîngă şofer.

Ce expresii declanşăm pe chipurile părinţilor noştri cînd le arătăm dovada tăioasă că trăim în vremuri

violente, fără cale de scăpare! Nu dintr-o simplă întîmplare ne-a ieşit în cale, nu, n-a fost vorba de o întîmplare, ci de ceva mai aproape de conceptul de probabilitate, mai aproape de rostogolirea unui zar. Expresii pe care nu le-am mai văzut niciodată pînă în acel moment, dar despre care ştim că ei le-au văzut în închipuire, în visurile lor, în oglinzile lor, atunci, anul trecut, cînd am întîrziat să ne întoarcem de la şcoală fiindcă nu ni s-a părut c-ar fi ceva rău să tîndălim prin curtea şcolii, iar apoi nu ni s-a părut c-ar fi ceva rău dacă ne-am opri să bem nişte suc de trestie la jumătatea drumului dintre punctul de pornire şi cel de destinaţie. Cum de ne iartă de fiecare dată? m-am întrebat în timp ce tata înconjura şi el maşina, venind în dreptul meu, iar expresia de pe faţa lui o oglindea pe cea a mamei încă dinainte de-a vedea şi el găurile de gloanţe. Cum de ne-au şi iertat deja?

Aba s-a aplecat prin deschizătura geamului să mă îmbrăţişeze. Cu o mînă mă bătea uşor peste ceafă, în timp ce cu cealaltă mă ţinea strîns de umăr.

— Copilul meu, a spus încet. Copilul meu.

— Sînt bine, e-n regulă.

Pentru prima dată în viaţă am simţit nevoia să fiu eu adultul, să-l liniştesc pe tata, să-l asigur că lumea e în continuare aşa cum trebuie să fie. Dar cum putea lumea să fie aşa cum trebuie să fie dacă eu eram cea care liniştea lucrurile? *Fă o glumă,* aba. *Dă un ordin. Spune-mi că n-o să se mai întîmple niciodată aşa ceva.*

Dar el n-a făcut nimic din toate astea, doar m-a ţinut strîns pînă ce *ami* l-a îndepărtat şi i-a spus:

— Gata, dragă, nu-i nimic.

Nu ştiu cu care dintre noi vorbea, dar l-a făcut pe tata să se ridice, iar pe mine să cobor din maşină. După ce i-am explicat ce se întîmplase, *aba* ne-a cuprins cu cîte un braţ pe mine şi pe Karim, de data asta încercînd să ne încurajeze el pe noi, nu căutînd încurajare, însă *ami* doar l-a apucat pe Zia de umăr şi l-a întrebat:

— Îţi dai seama ce norocos eşti că mă simt prea uşurată ca să fiu supărată de-a binelea?

Bineînţeles, eu eram umilită pînă-n măduva oaselor, dar Zia nu mi-a luat-o în nume de rău şi a spus doar:

— Da, tuşa. Scuze, tuşa. Poate c-ar trebui să-i sun pe-ai mei.

Pe cînd mă îndreptam către casă, *ami* mi-a pus o mînă pe umăr.

— Cum se face că singurul lucru la care-mi semeni e încăpăţînarea?

M-am uitat la *aba,* apoi la Zia.

— Şi slăbiciunea pentru bărbaţi superbi, am spus.

Ea a izbucnit în rîs, apoi s-a silit să afişeze o expresie severă.

— Tot în dizgraţie eşti. Să nu-ţi închipui că am încheiat povestea asta, a spus pe un ton care sugera reguli cumplite, gata să-mi ciuntească libertatea.

Nu m-a încurajat cine ştie ce cînd m-a cuprins cu braţul şi m-a sărutat pe creştet. Mama fusese suficient de încăpăţînată în adolescenţă ca să ştie exact cum trebuie să te porţi cu adolescenţii încăpăţînaţi şi amîndouă ştiam că o admonestare blîndă ar avea asupra mea tot atît de puţin efect cît ar fi avut şi asupra ei în urmă cu douăzeci şi cinci de ani. M-a lăsat să chibzuiesc asupra suferinţei pe care urma s-o

îndur şi a grăbit pasul, dînd să-l ajungă din urmă pe Karim, ca să-i şoptească ceva ce pe el l-a făcut să zîmbească şi să privească în urmă, spre mine.

Desigur, Karim nu căzuse deloc în dizgraţie, dar nici nu era genul de băiat care să stea liniştit, adoptînd un aer vesel, cînd cei doi prieteni ai lui îşi aşteptau pedeapsa. Aşa se face că, în tot timpul cît s-au dat telefoane la părinţii lui şi la părinţii lui Zia şi cît a trebuit să stăm adunaţi cu toţii în biroul de la etaj, ca să le aşteptăm sosirea, nu s-a bucurat răutăcios, nici n-a părut satisfăcut, ci doar şi-a muşcat buzele, arătînd la fel de agitat ca mine şi ca Zia. N-a durat mult şi l-am auzit pe *aba* deschizînd şi închizînd uşa de la intrare, apoi deschizînd-o şi închizînd-o din nou. Acolo se purta o conversaţie, dar prea încet ca s-o putem auzi, iar apoi s-a auzit vocea unchiului Ali, pe un ton ridicat, dar nefiresc de egal:

— Cît timp o să mai tolerăm aşa ceva?

Îmi amintesc că mi s-a părut nedrept. Pînă atunci nu se mai întîmplase să plecăm noaptea cu o maşină furată şi să se tragă asupra noastră.

Înainte să poată răspunde cineva la întrebarea unchiului Ali, tatăl lui Zia s-a năpustit în birou, l-a apucat pe Zia de guler şi l-a scuturat fără să scoată o vorbă. Zia n-a făcut altceva decît să se uite în podea, dar cînd i-am văzut faţa tatălui său, cu trăsăturile contorsionate, de parcă încerca să-şi aducă aminte cum să plîngă, mi-am adus aminte că fratele lui Zia fusese ucis de un glonţ rătăcit cînd era foarte mic, pe vremea cînd întîmplările cu gloanţe rătăcite ajungeau pe prima pagină a ziarelor.

Zia s-a făcut roşu la faţă şi s-a eliberat din strînsoarea tatălui său.

— Hai să mergem, tati. E tîrziu, a spus el.

Şi a plecat, după ce şi-a mai cerut o dată iertare de la părinţii mei, urmat la doi paşi de taică-său.

— De nu l-ar mai răzgîia atîta! a spus *ami* cu un oftat. Deşi le înţeleg pornirea.

Zia nu vorbea niciodată despre fratele pe care nu apucase să-l cunoască şi singura dată cînd am încercat să deschid subiectul, mi-a răspuns: „Un glonţ rătăcit. Ce expresie caraghioasă! De parcă glonţul ăla n-avea nevoie decît de cineva bun, care să-l ducă la el acasă şi să-i dea un os de ros“.

Cînd a văzut-o pe maică-sa intrînd pe uşă, Karim s-a dus drept la ea şi a îmbrăţişat-o, lucru care a părut puţin exagerat, avînd în vedere că de el nu se apropiase nici un glonţ. Încă un moment de-al lui dramatic, mi-am spus. M-am uitat la mama şi m-am întrebat dacă ajuta la ceva să mă arunc în braţele ei. Nu, m-ar fi ghicit imediat. Tata, pe de altă parte, s-ar fi topit dacă l-aş fi cuprins în braţe şi m-aş fi pus pe bocit. Ce bine mi-ar prinde să-l cuprind în braţe şi să mă pun pe bocit! După aceea, dacă mama ar fi încercat să-mi vorbească sever şi hotărît, poate că el ar fi oprit-o şi i-ar fi zis că am suferit deja destul. Întrebarea era: dacă Zia m-ar suna săptămîna viitoare şi mi-ar propune să ieşim la plimbare cu maşina, doar noi doi, după lăsarea nopţii, i-aş spune că da? Da. Iar *ami* ştia asta.

Mi-am îndreptat umerii, pregătită să înfrunt orice ar fi urmat, dar mama părea hotărîtă să mă ţină în suspans şi continua să întreţină o conversaţie fără noimă despre defectele metodelor de creştere a copilului folosite de părinţii lui Zia. Aşa că i-am fost aproape recunoscătoare unchiului Ali cînd a spus:

— Prostia dracului, Raheen! Zero puncte din zece pentru responsabilitate şi onestitate. Şi, oricum, apropo de Mercedesuri, ăsta nici nu-i cine ştie ce frumuseţe.

Am început să schiţez un zîmbet, dar m-am oprit cînd el s-a întors spre Karim şi i-a spus:

— Cît despre tine, tinere… Mituieşti poliţişti? Crezi că asta te face erou?

— Cred că asta l-a scos pe Zia din închisoare, a răspuns Karim, punîndu-şi o gleznă pe genunchi cu un gest exagerat, de adult.

— Şş, Karim! Nu vorbi aşa cu tatăl tău, a intervenit tuşa Maheen, aşezîndu-se lîngă Karim şi mîngîindu-l pe păr.

El s-a întors pe jumătate, şi-a culcat capul pe umărul ei şi şi-a împletit degetele de la o mînă cu degetele ei.

Unchiul Ali a aprins veioza de pe masă, apoi a stins-o şi iar a aprins-o.

— Vasăzică, dacă vrei să fii un bun prieten, mituieşti un poliţist. Dacă respecţi principiile morale, eşti un om de nimic.

Şi s-a uitat la părinţii mei. Era clar că vorbele lui veneau în continuarea unei conversaţii pe care o avuseseră mai înainte.

— Deja nu se mai pune problema să accept zone de gri. E vorba de un sistem de valori care-i complet falimentar.

— Şi soluţia ta care-ar fi? a întrebat *ami*, a cărei faţă cînd era iluminată, cînd dispărea în umbră, după cum hărţuia unchiul Ali comutatorul lămpii.

— Soluţia lui e plecarea, a spus *aba*. Nu-i asta cea mai falimentară opţiune, Ali? Să-ntorci spatele la ceva ce iubeşti fiindcă a devenit de nestăpînit?

— De parcă voi n-aţi fost niciodată pe punctul de-a face la fel, a spus încet tuşa Maheen, continuînd să mîngîie părul lui Karim.

Despre ce tot vorbeau ei acolo? Pentru Dumnezeu, tocmai se trăsese în mine!

Aba îşi făcea de lucru cu ceva care i se prinsese sub unghie.

— Aia a fost cu totul altceva. În ’71 era nebunie.

— Dar poate-ar fi fost mai bine dacă plecai, a spus unchiul Ali.

Reacţia celorlalţi la această afirmaţie mi s-a părut derutantă. *Ami* s-a apucat să bată pernele ca să le înfoaie, mormăind ceva despre curăţenia casei. *Aba* s-a aplecat către unchiul Ali şi i-a spus:

— Ai luat-o razna, amice?

Iar mîna tuşii Maheen a început să tremure pe părul lui Karim.

— Of, Ali! a spus ea. Ali, tocmai asta ai găsit să…

Unchiul Ali a ridicat mîinile într-un gest de apărare.

— N-am vrut să sune aşa. Doamne, Zaf, doar ştii că n-am vrut! Of, zău aşa! Sînteţi absurzi. Am vrut să zic că, poate, ar fi trebuit să plecăm toţi şi… Adică şi acum e nebunie aici şi e din ce în ce mai rău, asta am vrut eu să spun. M-am referit la ţară. Despre ţară vorbesc. Despre guvern, despre oameni. Nu vreau să zic… nu e nimic personal.

Nu-l mai văzusem niciodată atît de agitat. S-a ridicat în picioare, s-a aşezat la loc şi a început să se joace iar cu întrerupătorul lămpii.

— Vreau ceva de băut, Zafar.

— Scuze, a spus *aba*. A trebuit să-i dau lui Bunty toată rezerva mea de tărie. Contrabandistul lui a

plecat în *hajj*[1] şi îşi făcea griji că n-are destulă pentru petrecere.

— Exact la asta mă refeream! Ce fel de ţară am devenit?

Unchiul Ali nici nu păru să observe că mama muta lampa mai departe de el.

— Contrabandişti! Într-o ţară civilizată nimeni n-ar folosi cuvîntul ăsta decît în glumă.

— Cineva trage în Zia şi Raheen şi pe el ce-l îngrijorează? Ilegalitatea alcoolului, a spus tuşa Maheen, dîndu-şi ochii peste cap.

Chiar aşa.

— Ascultă, *baba*[2], Prohibiţia a fost cîndva în trecutul întunecat şi-ndepărtat, pe vremea cînd puteam să mănînc trei ecleruri cu ciocolată şi a doua zi tot arătam bine în costumul de baie, pe vremea cînd tu încă…

S-a oprit şi s-a uitat la Karim, care nici nu se clintise în timpul conversaţiei lor. Am simţit cum în suflet mi se strecoară iar senzaţia aceea de sfîrşeală pe care începusem s-o simt ori de cîte ori unchiul Ali şi tuşa Maheen se luau unul de altul în felul acesta. Voiam să dau de ştire că încă îmi mai răsună în urechi ecoul focurilor de armă. Voiam să mă reazem de umărul unchiului Ali şi să plîng, astfel ca tuşa Maheen să se aşeze lîngă el, să mă cuprindă cu braţul şi să-mi spună că nu-i nimic. Voiam să mă uit la ei şi să nu-mi mai treacă prin minte *Şi ce altceva? Şi ce altceva?* Mai mult decît orice, îmi doream să nu-i pomenesc nimic din toate astea lui Karim.

Unchiul Ali s-a întors către mama.

— Săraca Maheen, cum s-a pricopsit ea cu un soţ ca mine! Cît poate să-ndure o femeie atîta suferinţă? Bănuiesc că nişte Ghutna fac pariuri pe răspunsul la întrebarea asta. Crezi că m-ar lăsa să mizez şi eu?

— Karim, Raheen, ceai verde! ceru *ami*. A, şi sunaţi-o pe Sonia! Cred c-am reuşit s-o băgăm în sperieţi de grija voastră.

Bucurîndu-mă că aveam un motiv să plec din cameră, l-am însoţit pe Karim la parter, în bucătărie, şi am sunat-o pe Sonia în timp ce el punea apă la fiert.

— Of, slavă Domnului! a spus mama Soniei cînd mi-a auzit vocea. Totu-i *thik-thak*[3]?

— Totu-i bine.

Mi-a spus să aştept pînă o cheamă pe Sonia, dar eu am continuat să vorbesc chiar şi după ce a plecat şi nu mai era nimeni la celălalt capăt al firului – „Da… ăă, hmm… Îmi pare rău că v-aţi făcut griji din cauza noastră…“ –, doar ca să creadă Karim că atenţia îmi era distrasă şi că nu-i vedeam umerii scuturîndu-se de plîns cum stătea aşa, cu spatele la mine.

— Cu cine vorbeşti şi unde-aţi fost, măi oameni buni? a ţipat Sonia în receptor.

Am ignorat prima parte a întrebării şi am răspuns la a doua, cu vorbele rostogolindu-mi-se din gură ca şi cum ar fi fost o înregistrare. Mă uitam la umerii lui Karim şi mă gîndeam ce mici păreau, ce firavi, şi îmi spuneam că dacă el m-ar vedea vreodată plîngînd, m-ar lua în braţe şi m-ar face să încetez.

— Deci v-aţi întors? a continuat Sonia. Să găsiţi pisica?

Dacă aş sta liniştită şi n-aş face nimic, s-ar opri singur, din pricina stînjenelii. Dar dacă m-aş duce să-l alin, poate că ar începe să vorbească, poate mi-ar spune ce nu l-am întrebat şi nici el n-a pomenit niciodată: cum era viaţa alături de părinţii lui atunci cînd părinţii mei nu erau prin preajmă ca să

redirecţioneze conversaţia. Presupun că ştiam asta de multă vreme, dar în seara aceea a fost prima dată cînd mi-am permis cu adevărat să mă gîndesc la faptul că şi în viaţa lui Karim se insinua uneori tristeţea. Gîndul acesta m-a îndurerat atît de tare, încît a trebuit să renunţ la el, a trebuit să-mi spun că devenisem melodramatică din cauză că se trăsese asupra mea.

— Nu, proasto! i-am spus Soniei, vîrîndu-mi capul între umeri, ca să nu fiu nevoită să mă uit la Karim. Nu ne-am întors după pisică.

— Unde s-a-ntîmplat, mai exact? O să-i zic tatei să mă ducă acolo. Biata pisică, poate mai şchioapătă şi-acum pe-acolo.

— Maşina lui taică-tău e roşie, Sonia.

Auzind replica asta, Karim s-a întors şi a încercat să zîmbească. *Hai, măi Karimazov! Uite, o stea-de-mare!*

— Crezi c-ar trebui pur şi simplu s-o lăsăm baltă cu pisica? a întrebat Sonia pe un ton nesigur.

— Poţi să uiţi de ea, ca de vocabularul din trimestrul trecut.

Da, aşa, zîmbeşte!

— Care dintre părinţii noştri te-a sunat?

Sonia a rîs.

— Toate trei perechile. *Ama*[4] s-a supărat rău. Voia să ştie dacă m-a deranjat că voi trei aţi plecat să faceţi nebunii cu maşina fără să mă invitaţi şi pe mine. Nu că aş fi avut voie – în mijlocul săptămînii.

Apoi a adăugat cu o voce scăzută:

— Ştiu că nu voiai decît să fii singură cu Zia, dar ar trebui să fii atentă. Ai putea să te-alegi cu o reputaţie proastă.

— Sonia, te rog! Hai, că ne vedem la şcoală, da? Pa.

Am închis, uşurată că-l vedeam pe Karim arătînd iar ca de obicei. Şi vorbind ca de obicei, fiindcă umbla prin bucătărie, scotea ceşti de ceai şi linguriţe şi murmura:

— Ceaiul verde o fi popular în Insulele Capului Verde? Cînd canibalii din Capul Verde le spun copiilor să-şi mănînce verziturile, se referă la legume sau la carne? Cum i se spune unui canibal care se hotărăşte să devină vegetarian?

Dar cînd ne-am întors la etaj, am constatat că atmosfera de acolo nu se îmbunătăţise cîtuşi de puţin.

— Aici chiar că se duc dracului toate, spunea unchiul Ali, punîndu-şi în ceaiul verde unsprezece granule de zahăr. Cît o s-o mai ducem aşa, cît o să mai răbdăm toate astea? Tu nu te gîndeşti niciodată să scapi de-aici, Zafar?

Aba a fluturat dispreţuitor din mînă.

— Nu mă văd îmbătrînind nicăieri decît aici.

— Exact, a spus tuşa Maheen. Vreau să zic că la Londra e foarte bine, dar n-o să mă obişnuiesc niciodată cu umbrelele. Ca să nu mai zic de felul cum se vorbeşte acolo…

— Papagalul-leu cu parapleu. Umbrela aia vorbitoare, mi-a şoptit Karim.

Dar şarja exagerat de tare.

— Zău aşa, ce accente au ăia acolo! a continuat tuşa Maheen. Data trecută cînd ne-am dus, de-abia

ieşiserăm de pe Heathrow, cînd a venit la noi un ins cu o ţigară în mînă şi ne-a zis „N-aeţi un fo s-aţi şmie, vaog“, aşa că eu ce mi-am zis? „A, un străin. În fond, sîntem la aeroport“, dar nu, era localnic şi nentreba dacă n-avem un foc să-mi daţi şi mie, vă rog? Eu mi-am zis, ei, unde eşti tu, Henry Higgins[5]? Dar ce vreau să zic e că dacă plecăm de-aici, o să-mi petrec tot timpul ducînd dorul oamenilor din Karachi, fiindcă sînt atîtea şi-atîtea lucruri de care ţi se face dor, că nu poţi să le-nghesui pe toate în discuţiile de la ceaiul de dimineaţă.

— Dacă vreunul din gloanţele alea ar fi nimerit doar cu cîţiva centimetri mai sus…

— Ah, mai taci, Ali! a spus *ami*, izbutind să facă în aşa fel încît dojana să nu sune ca un atac la persoană. Detest momentele cînd faci chestia asta. Bea-ţi ceaiul ăla şi gîndeşte-te la ceva liniştitor. Gîndeşte-te la curăţătoria chimică.

Eu şi Karim ne-am ridicat şi am ieşit din cameră, iar unchiul Ali şi tuşa Maheen probabil că ne-au văzut închizînd uşa pe dinafară şi au presupus că ne-am îndepărtat imediat de ea, că nu-i mai puteam auzi, dar nu era adevărat, fiindcă mie mi se rupsese lănţişorul cu granate, aşa că şi eu, şi Karim eram în patru labe pe hol şi căutam pietrele risipite.

— De data asta nu, Yasmin, a răspuns unchiul Ali. Uite ce, ştiu că nu vrei să te gîndeşti la asta, dar trebuie. Incidentul ăsta mărunt m-a făcut să mă hotărăsc, aşa să ştii. Emigrăm.

La exclamaţia de neîncredere a tuşii Maheen, a adăugat:

— Cel puţin eu, unul, aşa o să fac. Şi îl iau şi pe Karim cu mine.

Mîna lui Karim s-a încleştat pe un pumn de granate. Mîna mea s-a încleştat pe încheietura lui.

— Ali, a spus tuşa Maheen, cînd te-ai transformat în individul ăsta de-acum?

— Încetaţi imediat amîndoi, a intervenit *ami*.

Dar n-au încetat.

— M-am transformat în propria mea reflexie, nevastă dragă. Am devenit bărbatul pe care l-am văzut reflectat atîta vreme în ochii tăi.

— Ali, nu! l-a implorat *aba*. A fost o seară tensionată. Mai bine să nu mai vorbim. O să spunem lucruri de care-o să ne pară rău.

— Părerea de rău e o emoţie, a spus tuşa Maheen. Nu se aplică în cazul lui.

Am încercat să-l trag de acolo pe Karim, dar el s-a smuls din mîna mea.

— Hai, Karimazov. Hai să mergem în camera mea. Nu vrei s-auzi asta.

Cît i-am vorbit, am acoperit replica tatălui meu, oricare va fi fost ea, dar după ce Karim m-a împins iar de lîngă el, apăsîndu-şi cu putere podul palmei în umărul meu, am auzit amîndoi răspunsul tuşii Maheen:

— Te rog, Zafar. Nu-mi spune tu mie că sentimentele nu se pot schimba! Să nu-ndrăzneşti tocmai tu să-mi spui asta.

Cîteodată auzi vocile unor oameni cărora crezi că le cunoşti pe dinafară fiecare intonaţie. *Pe dinafară*. Dar deodată din gîtlejurile lor ies nişte sunete, nişte sunete despre care vrei să crezi că nu au cum să le aparţină, deşi ştii că aşa este, şi-atunci e şi mai rău. Auzi sunetele alea şi ştii că lor le aparţine cacofonia stridentă, la fel cum tot a lor este şi muzica din glasurile cu care te strigă cu porecle ce ar

trebui să sune de-a dreptul prostesc şi, cînd colo, iubirea le transformă în ceva ce-ţi rămîne drag. Am auzit-o pe tuşa Maheen atacîndu-l verbal pe tata şi am ştiut că într-o bună zi – poate nu azi, poate nici măcar la anul, dar într-o bună zi – oameni pe care-i cunosc mai bine decît cunosc mirosul aerului de mare îmi vor deveni străini şi eu le voi deveni străină lor.

„Trăim prea aproape de suprafaţa lucrurilor“, m-am pomenit că-mi spun în gînd, fără să ştiu ce însemna asta.

— Trăim prea aproape de suprafaţa lucrurilor, i-am spus lui Karim, care ciulea urechea să audă răspunsul tatălui meu.

— Copiii au rămas la uşă, a spus *ami*.

Iar eu şi Karim ne-am întors şi am fugit la mine în cameră.

— Acum ascultăm muzică şi nu scoatem nici o vorbă, a spus Karim.

S-a dus direct la combina mea stereo, fără să mai aştepte vreun răspuns. A pus o casetă de-a părinţilor mei, a apăsat pe butonul de redare şi camera s-a umplut cu acordurile posomorîte ale piesei *„Seasons in the Sun“*. Karim a oprit muzica şi a scos un puzzle din sertarul biroului meu.

— Hai să-l asamblăm.

Era leit taică-său, deşi niciodată pînă atunci nu-mi dădusem seama de asta (şi poate că nici în momentul acela nu-l vedeam astfel, dar fie, hai să intrăm în joc). Amîndoi căutau cu disperare să impună ordinea cu forţa în propriile lor vieţi, deşi n-am să înţeleg niciodată cum cineva atît de priceput la anagrame precum Karim nu e în stare să priceapă caracterul arbitrar al ordinii. Într-un tîrziu m-am simţit şi eu pregătită să-i spun „Hai să stăm de vorbă, Karim“, dar el îngrămădise deja laolaltă toate piesele de pe margine şi le sorta pe celelalte în grămăjoare, pe culori.

— Ai pus cerul în mare, i-am spus. Şi cred că ramura aia e de fapt un corn de cerb.

Şi-a îndreptat spinarea şi a început să-şi bată uşor cu palma osul gleznei, ce i se vedea între tivul blugilor şi pantofii de sport.

— Unde duce drumul ăla? a întrebat.

M-am uitat la coperta cutiei.

— Care drum? Cărarea asta?

— Nu, drumul principal, care-o ia pe lîngă palatul şeicului. Lîngă locul unde s-a tras în voi, la Khayaban-e-Shaheen. Unde duce? O ţine tot aşa pînă la mare?

— Cine ştie?

În clipa aceea dinspre birou s-au auzit vocile părinţilor lui – înalte, mînioase. Am bătut uşor cu degetele în pumnul încleştat al lui Karim şi, pentru că el n-a reacţionat, i-am desfăcut degetele. Mi-am spus că ar fi numai bun de pustnic. L-aş vedea singur pe un munte, studiind ore în şir capacitatea degetelor sale de a se îndoi şi dezdoi şi urmărind prin tot puzzle-ul trupului său oasele care leagă policarul de gleznă. Am clătinat din cap. Karim pe un munte? El era băiat de oraş get-beget.

Şi-a ridicat privirea, brusc preocupat.

— Te simţi bine?

— Eu?

— În tine s-a tras.

— A, da.

I-am eliberat mîna şi m-am relaxat. Amintirea aceea pălea deja şi începeam să anticipez prestigiul social de care mă puteam bucura în curtea şcolii fiindcă aveam de spus o poveste precum cea din noaptea aceea.

— S-a terminat, am zis.

El s-a uitat la mine şi a clătinat din cap.

— Dar acum lumea e puţin diferită, nu-i aşa?

Ei nu pot să te apere de aşa ceva. Şi ce altceva?

— Nu mai e la fel de sigură.

În chip inexplicabil, am început să plîng. Mi-am strîns genunchii la piept şi am plecat capul, fixînd cu privirea covorul. Lacrimile îmi picurau pe blugi şi se infiltrau în stofa acestora.

Karim şi-a sprijinit coatele pe genunchii mei şi s-a aplecat în faţă, atingîndu-şi fruntea de a mea.

— Transmit imagini în creierul tău, a psalmodiat el. Imagini cu profesoare în bikini de piele roşie.

— Ce scîrbos!

L-am împins, rîzînd. A căzut pe spate, s-a rezemat în coate, şi-a lipit vîrful pantofului de bombeul meu şi l-a împins.

— Mai că mi-aş fi dorit să fi fost şi tu acolo, am spus puţin mai tîrziu, cînd tăcerea luase deja locul rîsetelor.

— Şi eu aş vrea să fi fost acolo, a spus el, răsucind fără încetare în mînă o piesă din puzzle şi uitîndu-se la neregularităţile precis decupate ale marginilor. Fiindcă atunci m-aş gîndi cum ar fi fost dacă mă nimereau gloanţele alea, în loc să stau aici şi să mi le închipui lovindu-te pe tine. Toate gloanţele alea.

Pe faţă i s-a aşternut iar o expresie pe care i-o cunoşteam prea bine: cea prin care se retrăgea, se îndepărta de mine.

— Nu trebuie să te gîndeşti la asemenea lucruri. Aş vrea să nu te mai gîndeşti niciodată la aşa ceva.

— Zi-mi ceva amuzant, Raheen.

Pe asta o păstram special pentru el, pentru momentul în care ar fi avut cu adevărat nevoie de ea.

— Unul dintre numele folosite de englezi pentru Karachi, pe vremea cînd era doar un sat de pescari ceva mai răsărit, era Krotchy[6].

— Minţi.

— Neah. Am putea să fim toţi krotchyani. Sau krotchyiţi.

— Krotchyiţi! Sună a partid comunist pervers.

Încă îmi mai dădeam ochii peste cap, ca reacţie la replica lui, cînd unchiul Ali a deschis uşa.

— Hai să mergem, băiete. Ţi-a trecut de multişor ora de culcare.

În holul de la intrare părinţii mei aşteptau stînjeniţi lîngă tuşa Maheen. Nimeni nu vorbea. *Ami* şi unchiul Ali au schimbat nişte priviri în care se citeau întrebări de genul „Ce s-a-ntîmplat acolo?“ şi „De la ce s-a iscat totul?“ Tuşa Maheen a pornit cu pas grăbit spre uşă, iar *aba* s-a repezit şi el într-acolo şi a atins-o uşor pe umăr. La început am crezut că n-o să-l bage în seamă, dar ea s-a întors şi a ridicat din

umeri, pe jumătate scuzîndu-se, pe jumătate nu.

— Las-o moartă, am auzit-o cu toţii spunînd.

A privit peste umărul lui *aba*.

— Hai să mergem, Karim.

Karim m-a strîns o clipă de încheietura mîinii, apoi a ieşit după maică-sa.

— Vorbeşte cu ea, i-a spus *ami* unchiului Ali.

— Yasmin, am uitat cum să fac asta.

Apoi a plecat şi el.

Tîrziu în noapte, neputînd să adorm, m-am dus spre camera părinţilor mei şi i-am ascultat prin uşa întredeschisă.

— De ce după atîţia ani? a întrebat *aba*.

— Avînd în vedere ce se petrece cu ea, de ce nu s-ar gîndi cum ar fi putut să se desfăşoare viaţa ei? De ce să nu se înfurie că lucrurile nu s-au întîmplat altfel?

— Crezi că Ali a aflat? Ştii tu, despre…

— Cred că şi ăsta e unul din motivele pentru care vrea el să se mute toţi la Londra.

Indiferent care era subiectul despre care vorbeau, ştiam că s-ar fi oprit dacă intram în cameră. Şi în mod normal m-aş fi întors şi aş fi plecat de acolo, pentru că nimic nu-i mai stînjenitor decît să pîndeşti în întuneric, ascultînd conversaţii pe care nu se cuvine să le auzi, dar de data asta era ceva legat de posibilitatea ca prietenul meu Karim să plece din Karachi, aşa că trebuia să rămîn. Trebuia să aflu.

— Ţi-a zis ea ceva? a întrebat *aba* după o ezitare care sugera că nu era prea convins că voia să ducă mai departe conversaţia.

— Nu, sigur că nu. Ştie c-aş simţi că-l trădez pe Ali dacă reacţia mea n-ar fi una în care să condamn situaţia.

— Aşa te-ai simţi?

— Tu nu?

Vorbiţi răspicat! i-am îmboldit în tăcere. R-Ă-S-P-I-C-A-T.

— Cred c-aş avea multă compasiune, fără să simt că-l trădez pe Ali. Şi, hai s-o recunoaştem, dacă stăm să distribuim loialităţi, eu ar trebui să-i fiu credincios lui Ali şi tu, lui Maheen.

— Ba din contră, dacă tot e să fim sinceri. Zău aşa, Zafar, şi dacă ţi-ar zice Maheen c-a jefuit o bătrînă, tu tot ai simţi compasiune.

Vocea ei devenea acuzatoare.

— Tu simţi că faţă de Maheen nu-ţi e îngăduit să nutreşti nimic altceva decît compasiune.

Nu m-am putut abţine şi am ridicat braţele într-un gest exasperat. De ce să faci compasiunea să pară un fel de crimă?

— De ce atîta răceală, Yasmin?

— Fiindcă acum mulţi ani am hotărît să ridicăm capul şi să spunem „Am făcut asta şi gata, vom trăi cu asta. O să considerăm că n-a fost vorba doar de irosire şi de cruzime extremă“. Iar tu te-ai retras, Zafar. Te uiţi acum în urmă şi te zbaţi, de parc-ai vrea să zici „Trecutu-i trecut, tot ce pot eu să fac e să par

ruşinat şi să schimb subiectul cît mai repede“. Cînd s-a născut Raheen, ne-am promis amîndoi că n-o să se-ntîmple aşa ceva.

— Raheen n-are nici o legătură cu asta.

— Raheen are legătură – şi încă cum! Zafar, erai de faţă cînd Ali ne-a spus că Raheen pune întruna întrebări despre trecut. Erai de faţă, dar erai singurul dintre noi patru care părea să creadă că-i doar o curiozitate pasageră, de care o să uite cît de curînd. Vrei să ştii ce-a făcut-o pe Maheen să răbufnească? Ea ştie că atunci cînd Raheen pune întrebări, le pune şi Karim. Ştie că va trebui să ne-apucăm cu toţii să punem faptele în ordine, să ne construim apărarea. Ştie că va trebui să-ncepem cu toţii să ne gîndim iar la asta.

— Încă nu, Yasmin, încă nu. Încă nu putem să-i spunem lui Raheen.

Vocea lui era disperată, imploratoare.

— Atunci cînd?

— Cînd o să fie destul de mare ca să priceapă că-i imposibil să te-ntorci pe propriile urme şi să spui, poftim, aici se termină dragostea şi acolo începe. Cînd o să fie destul de mare ca să înţeleagă că uneori nu e posibil să înţelegi.

— E posibil. Întotdeauna e posibil. Atîta doar că uneori e mai uşor să nu cercetezi lucrurile prea amănunţit.

— Încă nu-i nevoie să afle şi ea, Yasmin.

— Zafar, cîteodată cred că te iubesc mai mult decît ne face bine amîndurora.

— Adică eşti de acord.

I se simţea uşurarea din glas, iar eu am răsuflat adînc, de parcă mi s-ar fi descleştat o mînă de pe beregată.

— E doar o parte din ce vreau să spun. Dar e singura parte de care o să-ţi aduci aminte mîine-dimineaţă. Noapte bună.

M-am întors în pat cît de discret am putut. Eu provocasem toate astea. Indiferent ce-o făcuse pe tuşa Maheen să-i vorbească lui *aba* cu glasul acela înspăimîntător, indiferent ce-i făcuse pe unchiul Ali şi pe *ami* să se privească unul pe altul cu îngrijorare, aproape cu teamă, indiferent ce-l făcuse pe tata aproape să plîngă din pricina nevoii lui de a mă proteja, eu le provocasem pe toate.

N-am să mai pun nici o întrebare, mi-am jurat în sinea mea. Nici măcar mie însămi. Nici de-aş muri. Nici un adevăr nu merita atîtea chinuri. Inima continua să-mi bată accelerat şi mi-am dat seama că buzele mi se mişcau, că rosteau o rugăciune, mulţumind pentru faptul că, orice va fi fost lucrul acela despre care discutau, eu nu-l ştiam.

Uşa camerei mele s-a deschis şi l-am auzit pe *aba* intrînd. S-a aşezat pe marginea patului şi m-a luat pe mînă.

— Or să se mute la Londra? l-am întrebat.

Strînsoarea i s-a intensificat.

— Nu-i nimic hotărît, mi-a răspuns.

Şi am ştiut că zicea asta fiindcă nu se îndura să-mi spună adevărul.

1. Pelerinajul anual al credincioşilor musulmani la Mecca.
2. Tată sau, colocvial, „bătrîne, omule“ (urdu).
3. În ordine, în regulă (urdu).
4. Mamă (urdu).
5. Personaj din piesa *Pygmalion* de George Bernard Shaw (1856-1950). Profesorul de fonetică Higgins se angajează, în urma unui pariu, să înveţe o florăreasă londoneză să vorbească o engleză atît de curată, încît să treacă drept ducesă.
6. Joc de cuvinte bazat pe pronunţia asemănătoare a numelui respectiv şi a lui *crotch*, care în limba engleză denumeşte (şi) zona inghinală, şi scrotul.

Aba conducea maşina prin bălţile lăsate de musonul din seara trecută. Farurile luminau panouri de afişaj din oţel care făceau plecăciuni respectuoase, îndoite aproape pînă la pămînt sub apăsarea vîntului şi a ploii şi incapabile să mai revină la verticală. Fîşîitul roţilor ce străbăteau porţiuni ude. Undeva în faţa noastră, aproape prea departe ca s-o auzim, o maşină cu amortizor la toba de eşapament. Parfum de oraş clătit.

— Drăguţ din partea lui Bunty că ne-a împrumutat Pajero-ul. Altfel nu ştiu cum ne înghesuiam toţi şase – şi cu bagajele.

— Cu maşina noastră probabil că n-am fi ajuns pînă aici. Canalul ăla care dăduse pe dinafară acolo…

— Da. Vai de Suzuki-ul ăla…

— Mai ştii cînd a calat motorul la Foxy-ul tău şi-a trebuit să mergem prin apă, pe jos, pînă acasă?

— Ţi-ai făcut praf pantofii italieneşti noi-nouţi.

Era ceva liniştitor în vocea lui *aba* şi în cea a unchiului Ali, care, aşezaţi pe locurile din faţă, se angajaseră într-o conversaţie fără noimă, parcă sugerînd că nu era nevoie ca fiecare propoziţie să poarte în ea greutatea momentului. Era ceva liniştitor şi în felul tăcut în care se ţineau de mînă *ami* şi tuşa Maheen, de parcă erau din nou puştoaice: două fete pe care nu le mai uneau starurile pop, fumatul pe furiş şi iubirile împărtăşite, dar care descopereau că prietenia era de ajuns ca să le unească, deşi, în afară de prietenie, nu mai exista cine ştie ce legătură cu perechea din curtea şcolii care încălca toate regulile şi scăpa de pedepse.

Dar la Karim nimic nu era liniştitor. Ne despărţeau doar cîţiva centimetri, amîndoi ne legănam, cu picioarele încrucişate, pe valizele din spate, dar el nu-mi dădea nici o atenţie: era prea ocupat să privească străzile. Privea străzile, şoptea nume de străzi cînd treceam pe lîngă indicatoare şi desena o hartă a traseului pe care îl urmam de la locuinţa lui pînă la aeroport. Stiloul i se poticnea, fireşte, de fiecare dată cînd *aba* frîna sau trecea peste un limitator de viteză ori printr-o baltă.

La aeroport mi-a dat harta şi degetele aproape că ni s-au atins. Apoi s-a răsucit pe călcîie, l-a îmbrăţişat pe tata şi a izbucnit în lacrimi. Atîta ne-am îmbrăţişat cu toţii, părinţii noştri între ei, eu cu părinţii lui, el cu părinţii mei, încît m-am prefăcut, chiar şi în sinea mea, că atingerea aceea fugară a degetelor nu se înregistrase cu adevărat drept un bun-rămas între mine şi Karim.

— De-acuma cine-o să-mi mai vorbească în anagrame? am întrebat în drumul spre casă.

— Săracul Karim e cel care pleacă de lîngă noi toţi. Tu încă o mai ai pe Sonia. Şi pe Zia, a spus mama, făcîndu-mi cu ochiul.

Da, încă o mai aveam pe Sonia. Şi pe Zia. Şi o mulţime de alte lucruri pe care Karim nu le mai avea. Încă mai aveam Marea Arabiei şi fructele de mango din soiul *sindhri*, şi pescuitul de crabi împreună cu

căpitanul Saleem, care deţinea ambarcaţiunea cea mai populară dintre toate, deoarece cartea lui de vizită promitea „Garantat fără gîndaci“, şi, da, încă mai existau sticle de lapte cremos şi aromat de la Rahat Milk Corner, şi drumuri cu maşina la aeroport, la o cafea, şi nisipul cald al plajei, şi supă thailandeză la Yuan Tung! Da, *nihari*[1] pe Burns Road! Da, *biryani*[2] studenţesc! Ah, da, da, da, toate astea şi din nou toate astea! Atunci de ce să mă plîng? De ce să mă gîndesc la cuvinte precum „dor“?

În definitiv, nu pierdeam decît sfîrşitul frazelor mele. Nu pierdusem decît antidotul singurătăţii mele.

În noaptea aceea, pe cînd adormeam plîngînd, ştiam că undeva sus, în cer, şi Karim făcea la fel şi unele dintre lacrimile mele erau ale lui, iar unele dintre lacrimile lui erau ale mele.

1. Fel de mîncare cu carne, creier şi/sau măduvă, foarte popular în Pakistan, India şi Bangladesh.
2. Un fel de orez cu carne condimentat, mîncare populară în sudul Asiei.

O HARTĂ

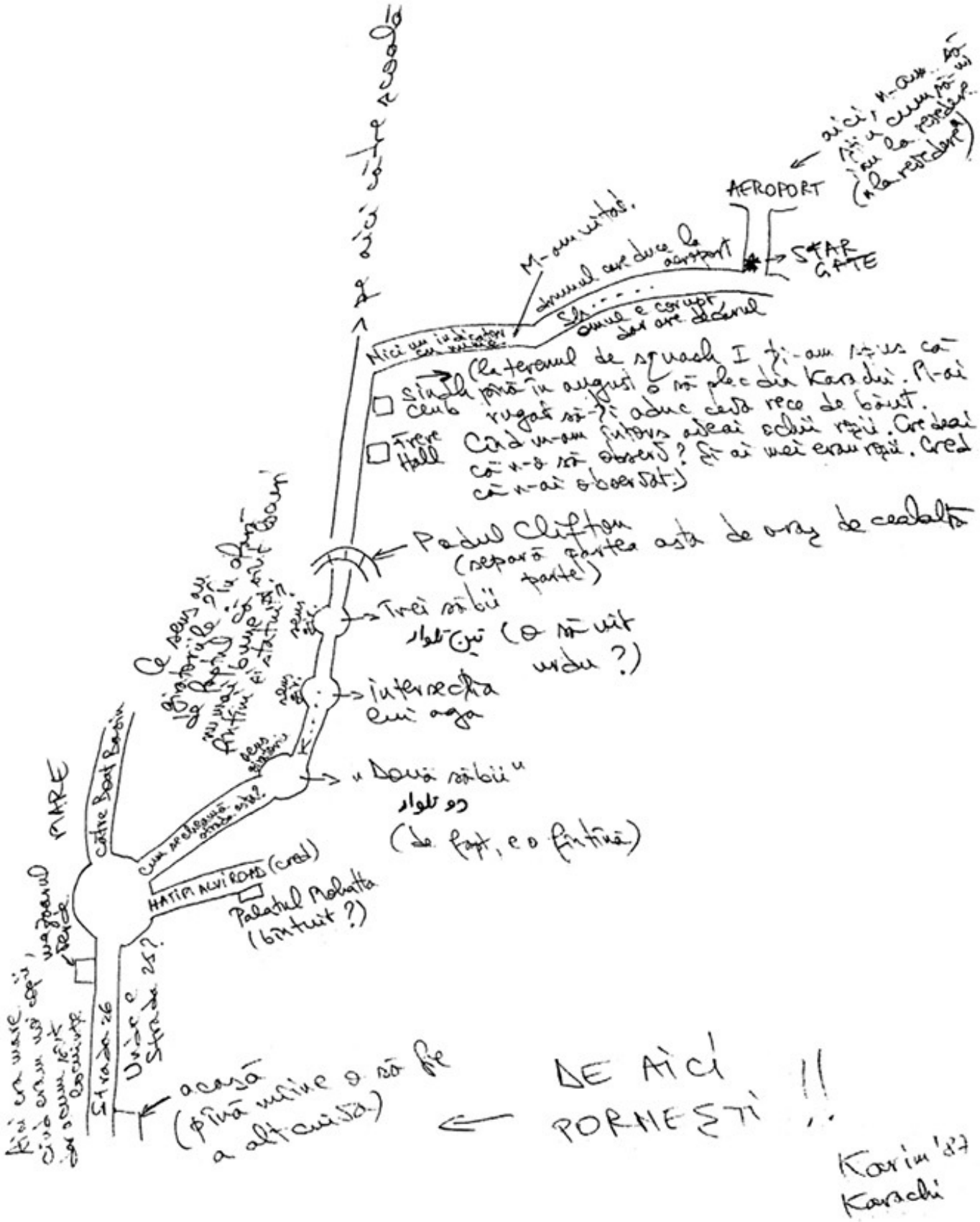
AEROPORT
STAR GATE
Padul Clifton
Parcul Clifton
Clifton Park
Clifton Boat Basin
MARE
HATIM ALVI ROAD (cred)
Palatul Mohatta
(bîntuit ?)
Strada 26
Strada 25?
DE AICI !!
PORNEȘTI !!
Karim '87
Karachi

Ploaia se oprise. Stropii de apă sclipeau în golurile din pînza de borangic ţesută de un păianjen la fereastra mea. Nu erau captivi în plasă, ci mai degrabă se odihneau pe ea. Mi-am spus că aş putea s-o culeg aşa, cu multă grijă, şi să mi-o pun la gît, unde s-ar lipi, firele ar deveni aproape invizibile şi doar picăturile de ploaie ar rămîne să-mi licărească pe piele ca o bijuterie de preţ rămasă ca moştenire.

Mîna lui Jake s-a întins prin faţa mea, dînd să închidă fereastra.

— Ne congelăm aici, a spus el. De zece secunde te tot rog să-nchizi, că e curent.

— Nu te-am auzit.

Mi-am dat jos picioarele de pe pervaz ca să-i fac loc să se aşeze lîngă mine, dar el a rămas în picioare în patul meu, cu creştetul la cîţiva centimetri de tavan.

— Fireşte că n-ai auzit. Aici e mereu ca-n gară.

A făcut un semn smucit cu capul spre restul lumii: vreo şapte sau opt persoane care se îngrămădeau în cămăruţa mea din cămin.

Cînd începuse potopul, cu mai puţin de o oră în urmă, încercam să citesc un roman siropos luat de la supermarket pentru cursul de „Mituri ale peţitului“, dar brusca ferocitate a ploii mă făcuse să-mi las ceaiul de plante şi să ies repede afară. Era lucrul cel mai asemănător cu musonul de care aveam parte în cei trei ani de cînd eram la universitate în America, iar ploaia ricoşa din pavaj cu viteza gloanţelor ieşite dintr-un Kalaşnikov. Aproape că mă aşteptam să văd apărînd broscuţe şi insecte înaripate. Lumea alerga să se adăpostească şi cei care mă cunoşteau îmi strigau din goană că sînt nebună, „Treci înăuntru, Raheen!“ Mi-am privit hainele. Că eram nebună nu mă deranja, dar nebună în cămaşă albă poate că nu era o idee tocmai bună. Mi-am îndepărtat ţesătura ce mi se lipise de trup, ascultînd cu satisfacţie plescăitul produs de bumbacul ud ce se deprindea de carne, şi am fugit pe scări în sus, către centrala termică.

— Pauză de la-nvăţat! Zece minute! La mine în cameră! Cine face ciocolată caldă? am ţipat pe hol, în drum spre duş.

Cineva a răcnit „Dar abia mă apucasem de *Război şi pace*!“, iar altcineva: „Abia ne-am întors de la cantină, acu’ nici o juma’ de oră!“

— Raheen zice să luăm pauză zece minute! s-a auzit un alt coleg de cămin. Vreţi să vă tîrguiţi cu ea?

În mai puţin de cincisprezece minute, la mine în cameră se adunase o mulţime de oameni, iar eu, proaspăt ieşită de la duş şi îmbrăcată cu pantaloni de trening şi pulover de lînă, turnam din oală ciocolată caldă cu bucăţi de bezele în căni şi pahare de plastic cu efigia universităţii. Tamara, care stătea în camera de alături, a cules romanul meu de dragoste cu un chiot de încîntare, iar ceilalţi prieteni ai mei au intonat „Citeşte, Raheen, citeşte“, repetînd refrenul pînă cînd, cu prefăcută resemnare, i-am luat Tamarei cartea, m-am aşezat pe pervazul ferestrei, lîngă pat, mi-am dres glasul şi am început să citesc cu voce tare, într-un stil uşor gîfîit, sentimental.

Ea privi cu îndrăzneală în pătrunzătorii lui ochi albaştri, dar nu era el bărbatul care să se lase intimidat de văpăi femeieşti, aşa că îi înfruntă privirea fără ezitare, iar căutătura lui insistentă sugeră că era în stare să o radiografieze direct prin bluză şi să-i vadă inima bătînd cu iuţeală în piept.

Blugii îi erau atît de strînşi, încît abia de-l mai încăpeau, iar ea tremura de teamă şi extaz la gîndul că el ar fi putut să răbufnească din ei în orice moment.

Aruncîndu-şi capul pe spate, îşi dori să poată face la fel cu emoţiile care o încercau.

— Vii odată? întrebă el, împingînd nerăbdător uşa şi făcîndu-i semn să iasă.

— Fă-mă, îi răspunse ea cu un aer insolent.

Iar el fusese întotdeauna un bărbat care răspundea la provocări.

Cînd în cele din urmă m-am oprit din citit, pînă şi Jake, care ajunsese în camera deja aglomerată pe la jumătatea reprezentaţiei şi stătea proptit de tocul uşii, clătina din cap amuzat, deşi cu o seară în urmă îl lăsasem baltă în sala de mese, în mijlocul uneia din peroraţiile lui despre cît de puţin timp ne petreceam noi doi în intimitate. Îi spusesem că pur şi simplu nu înţelegea atitudinea pakistanezilor faţă de prietenie, iar el pufnise dispreţuitor. În sinea mea eram nevoită să recunosc că era o reacţie cît se poate de potrivită. Am lăsat romanul deoparte. Căldură corporală, încălzire centrală, cacao şi lînă – începeam să mă simt cam încinsă între toate astea. M-am întors să mă uit afară, întrebîndu-mă cînd anume se oprise ploaia, şi am deschis fereastra.

Mirosul acela din aer! Momentele de după ploaie. Am lăsat cartea să-mi alunece din mîini. Ţipător. Ieftin şi ţipător. Auzeam vocea lui Jake, dar nu-mi doream să am de-a face cu el, aşa că am privit în continuare afară, la frunzele de toamnă în nuanţe vibrante de roşu şi portocaliu, răspîndite pe alei, acoperind zidurile clădirilor. Am simţit o pală de vînt şi era cît pe-aci să le spun tuturor celor din cameră să tacă, doar să tacă, atît, ca să pot auzi sunetul frunzelor purtate de briză. Foşnet roşu-cafeniu. Aproape ca zgomotul valurilor ce se spărgeau pe plaja cu pietriş.

În Karachi n-aş fi reuşit niciodată să menţin atîta vreme atenţia grupului asupra mea. Să subjug grupul sau să joc rolul bufonului, indiferent pe care dintre ele o făcusem. S-ar fi aşezat lîngă mine vreun prieten, poate doi, cu cotul sprijinit pe umărul meu, ar fi parcurs pe sărite pagina din care citeam şi mi-ar fi luat cartea din mîini, ca să citească el tare, exagerînd intonaţia, replicile absurde care urmau, concurîndu-mă şi, în acelaşi timp, colaborînd cu mine. Mi-am sprijinit capul de geam. Din pricina ploii, plasa prinsese un iz de rugină. Nu-i adevărat, nu-i adevărat că în Karachi simţeam că lumea mea e perfectă, deşi uneori, cînd eram departe de casă, mă amăgeam singură, mă sileam s-o cred. Dar chiar şi în Karachi simţisem nevoia să le întorc spatele unor oameni a căror companie mă încîntase cu doar cîteva clipe în urmă. Sonia îmi reproşa uneori „dispoziţia schimbătoare“, în felul ei personal de a le face oamenilor reproşuri, care nu însemna că-i dojenea sau îi mustra, ci doar că-i întreba ce era în neregulă. La un moment dat, nu cu mult timp în urmă, i-am spus „Chiar şi atunci cînd sînt împreună cu toţi cei cu care mi-aş dori să fiu, parcă simt o lipsă“, iar Sonia, fără să dea vreun semn că s-ar fi simţit jignită de remarca mea, a dat din cap şi m-a întrebat: „O lipsă sau o pierdere?“

Între geam şi pervazul exterior era o pînză de păianjen. Jake a închis fereastra, iar eu m-am întors la prietenii mei, dorindu-mi să plece toţi, dorindu-mi să plece şi el.

— Pauza s-a încheiat, le-am spus.

Aproape toată lumea s-a ridicat imediat, de parcă emisesem un ordin militar, mai puţin tipul care spusese că citea *Război şi pace*.

— Dar nici n-am terminat de băut… s-a plîns el.

Tamara l-a îmbrîncit uşor.

— Hai, că termini la mine în cameră.

Iar mie mi-a spus, rotunjindu-şi gura pe muteşte prin spatele lui Jake:

— Să-l iau şi pe el cu mine?

Eram cît pe ce să dau din cap aprobator, cînd Jake a spus:

— Tamara, îţi văd imaginea în oglindă. La revedere.

După ce a plecat toată lumea, Jake s-a dat jos din pat şi s-a sprijinit de biroul meu, cu mîinile îndesate în buzunarele blugilor.

— Ştii, aseară, după ce m-ai lăsat baltă la cină…

— Of, Jacob, pentru Dumnezeu! Nu te-am lăsat baltă. Doar ţi-am spus că am de lucru şi nu mai pot să stau şi să mă uit la tine cum îţi bei cafeaua.

El rîcîia covorul cu vîrful pantofului de sport.

— Nu-mi zice Jacob.

Mi-am dat ochii peste cap.

— OK, după ce te-am lăsat baltă… ce s-a întîmplat?

— Am hotărît că între noi totul s-a terminat.

Mi-a spus-o uitîndu-se în jos, la propriile-i mîini. Erau cam prea moi – mîinile lui Jake. Am dat din cap.

— Înţeleg.

A ridicat capul şi s-a uitat la mine.

— Tocmai voiam să adaug „Dar pe urmă m-am răzgîndit“.

— Aha.

Ne-am privit cîteva secunde, apoi el a spus:

— Ţie ţi-e totuna, aşa-i?

Un păianjen îşi croia drum către centrul pînzei, ocolind cu grijă picăturile de apă. Cerul era din nou azuriu. *Azuriu e anagrama lui „a răzui“. Imaginează-ţi un cer rîcîit şi iritat, Ra!* M-am ridicat în picioare atît de repede, încît m-am pocnit cu capul de planta care atîrna în ghiveciul suspendat de tavan de la picioarele patului meu. Ghiveciul s-a înclinat şi o ploaie de pămînt uscat mi-a curs pe pulover şi pe pat.

— Ai păţit ceva? m-a întrebat Jake, venind spre mine.

Dar eu am ridicat mîinile într-un gest care îi cerea să păstreze distanţa. Aveam lacrimi în ochi şi nici una din cauza lui. Mi-am pipăit pielea capului şi am fost aproape dezamăgită că n-am găsit nici un fir de

sînge, nici măcar un cucui. Jake a făcut un pas înapoi şi m-a privit cum adun cu ceaşca pămîntul de pe pilotă şi îl torn la loc în ghiveci.

— Aşternut murdărit. Ţărînă pe degetele tale. Apropo de o scenă a despărţirii plină de simbolism, a spus Jake, scoţînd nişte sunete care ar fi putut fi un rîset dacă ar fi lăsat măcar o vagă impresie de veselie. Ştii, aseară mi-am dat seama pînă la urmă ce-avem în comun noi toţi. Eu, Ricardo, Amit. Pînă atunci n-am reuşit să găsesc un numitor comun pentru toţi iubiţii tăi. Dar uite care e: sîntem genul de tipi cu care întotdeauna te opreşti exact înainte de a începe să-i iubeşti. Şi chestia asta îţi face viaţa mai uşoară, nu-i aşa?

Nu voiam să mă gîndesc prea intens la ceea ce-mi spusese, aşa că m-am uitat în jur, căutînd nişte şerveţele cu care să mă şterg pe degete. Jake mi-a oferit mîneca de la cămaşa lui, dar am preferat să mă curăţ de ţărînă cu un colţ al pilotei. *Nu-l atinge, aşa o să-ţi fie mai uşor.*

— De fapt, Jake, numitorul comun e că toţi aveţi încheieturi foarte sexy. Poţi să zici că-s superficială.

M-am aşezat din nou pe pervaz, am împuns plasa de sîrmă cu vîrful stiloului şi i-am deşurubat celălalt capăt. Jake a venit lîngă mine în timp ce eu strîngeam uşor rezervorul de cerneală şi o picătură de ploaie devenea albastră.

— Chiar ai talentul ăsta de-a găsi frumuseţea în cele mai ciudate locuri.

În vocea lui se simţea o nuanţă împăciuitoare, dar atunci cînd spusese că între noi doi se terminase totul, simţisem o foarte uşoară strîngere de inimă, iar acum, dacă ar fi fost să rămînem totuşi împreună, poate că inima avea să mi se strîngă şi mai tare săptămîna următoare, luna următoare sau cînd o fi fost să vină inevitabilul sfîrşit. Avea să mi se strîngă inima, mai ales dacă sfîrşitul n-o să vină pînă la începutul verii, cînd urma să absolvim, iar eu aveam să merg acasă, în Karachi. La ce ne-ar fi folosit mie şi lui Jake să îngăduim asemenea strîngeri de inimă? La ce mi-ar fi folosit să am un motiv ca să nu vreau să merg acasă? Aşa că n-am răspuns aşa cum aş fi făcut-o dacă nu m-aş fi temut că-mi dezvălui prea mult din suflet. Nu i-am spus că am crescut într-un oraş urît, care m-a învăţat cum să caut prin praf, gunoaie şi văgăuni ca să găsesc o aşchie de sticlă ce arată precum gheaţa veşnică, superbă în sfidarea ei la adresa soarelui. Nu i-am spus că avea dreptate: chiar mă oprisem înainte de momentul cînd aş fi început să-l iubesc. Sigur că nu i-am spus, dar, pe măsură ce zilele treceau, mi-era din ce în ce mai greu. M-am uitat dincolo de el, la oglindă. Avea o crăpătură chiar la nivelul ochilor şi pentru o clipă mi-am imaginat vag că văd aşchia aceea de netopit cuibărită într-unul din ochii mei absurd de mari, şfichiuindu-i întunecimea.

— Am treabă, Jake.

— Şi eu. Pot să rămîn?

Am clătinat din cap fără să mă întorc ca să-l privesc.

A parcurs tot drumul pînă în prag şi abia la uşă s-a oprit şi mi-a spus:

— Te-ai întrebat vreodată cum te văd alţi oameni?

M-am întors.

— Asta-i nemiloasa lovitură de despărţire, Jake? Ai de gînd să… cum e expresia aia haioasă… să-mi pui o oglindă în faţă?

— Pînă acum n-am întîlnit pe nimeni care să ştie cum să fie crud cu tine, Raheen. Ne farmeci pe toţi.

Şi nu fiindcă eşti sufletul petrecerii cînd ai chef de petreceri, cum îţi închipui tu. Ci mai ales fiindcă mereu găseşti cîte ceva de valoare pînă şi-n cei mai inutili dintre noi, chiar şi-n cele mai jalnice momente. De regulă oamenii mătură pînzele de păianjen, Raheen, dar nu şi tu.

— Jake, nu mai vorbi prostii. Sînt eu, Raheen, cea care ţi-a spus să nu te duci la audiţiile pentru rolul lui Oberon din *Visul unei nopţi de vară* cînd s-a pus în scenă la facultate, fiindcă imediat ce-o să intri în sală, toată lumea o să sară-n sus de bucurie şi-o să zică, gata, l-am găsit pe Fundulea! Bunătatea nu-i cea mai mare calitate a mea.

— Asta nu ţi-am mai zis-o… a spus el, cu ochii aţintiţi în podea. M-am dus la audiţie.

— Şi?

S-a uitat la mine mohorît şi a scos un răget de măgar.

— O, Doamne, Jake, ce rău îmi pare!

Am încercat din răsputeri să nu rîd, dar nu mi-a prea ieşit.

— Cîteodată sinceritatea ta seamănă tare mult cu neomenia, a spus el. Dar niciodată nu răneşti în mod intenţionat.

A clătinat din cap şi mi-a zîmbit ca şi cum eram la un milion de kilometri de el.

— Iar acum o să mă port şi eu ca tine. Prietenii tăi te adoră, Raheen, fiindcă pînă la urmă îi ierţi întotdeauna, indiferent cît de oribil s-ar fi purtat. Te adoră fiindcă văd că le oferi prietenia ta fără să le ceri nimic în schimb. Dar nu-i adevărat…

A tras adînc aer în piept.

— De fapt ceri ceva. Ceri să nu ne aşteptăm vreodată să ai nevoie de noi.

Mi-a trimis o bezea şi a plecat.

Mi-am strîns picioarele la piept şi mi-am sprijinit bărbia pe genunchi. Jake avea dreptate. Pînă atunci crezusem mereu că prietenii mei de la facultate mă priveau ca pe o gazdă care se pricepe să-i distreze. Şi ca pe o persoană care nu e în stare să-şi păstreze părerile pentru sine. Era adevărat, cred, că nu purtam pică nimănui şi nu le reproşam oamenilor fiecare greşeală pe care-o făceau, deşi trăsătura asta ţinea mai mult de tata decît de mine. *Aba* îmi spunea mereu că e uşor să condamni oamenii. Condamnarea este o dovadă de îngîmfare, nu-i aşa? Nu se naşte ea din certitudinea că tu nu faci niciodată lucrurile pentru care îi condamni pe ceilalţi? Dar cum să poţi pretinde aşa ceva dacă nu reuşeşti să te strecori în sufletul lor, să arunci o privire în jur şi să vezi ce şerpi hălăduiesc acolo, ce genuni se cască? Cum să poţi spune ceva, orice, fără să ştii cum au apărut şerpii şi genunile şi ce înseamnă să trăieşti cu ei în fiecare zi a vieţii tale? N-ar trebui să fim pur şi simplu recunoscători că ducem acum o viaţă ce ne îngăduie să rămînem frumoşi şi demni? Pentru *aba* era ceva firesc, era capacitatea de a fi recunoscător pentru viaţa lui, capacitatea de a-i privi cu înţelegere pe toţi aceşti Runty ai lumii noastre, dar mie cîteodată mi se părea că mai degrabă îmi forţam firea ca să se modeleze după o matriţă în care voiam neapărat s-o potrivesc decît că o turnam într-una care se potrivea cu contururile personalităţii mele.

M-am gîndit la tot ce-mi spusese Jake, apoi m-am uitat la ceas. În Karachi era dimineaţa devreme, mult prea devreme ca să-l sun pe tata fără să-i provoc un atac de panică. Dar simţeam nevoia să stau de vorbă cu cineva: nu cu oricine, ci cu cineva care mă ştia dintotdeauna. Puteam să-l sun pe Zia, care era la

o jumătate de oră de mers cu maşina, pe acelaşi fus orar, dar cu Zia nu prea mai vorbeam despre Jake în ultima vreme, de cînd Zia apăruse din senin, în miez de noapte, la uşa lui Jake şi îl anunţase că, deşi ajunsese să-l simpatizeze foarte tare în săptămînile ce trecuseră de cînd îl cunoscuse, nici un băiat alb nu putea să pună mîna pe o fată musulmană şi să aibă pretenţia să scape cu viaţă. Jake sărise pe fereastră de la etaj şi îşi rupsese glezna. („De unde era să ştiu că te vezi cu unul aşa de tîmpit, că e-n stare să mă ia în serios?“ protestase Zia în faţa mea a doua zi. „Există şi musulmani albi pe lume, ce Dumnezeu! De Cat Stevens n-a auzit?“) Nu, nu puteam să-l sun pe Zia, nu puteam nici măcar să-i pomenesc numele lui Jake, fiindcă riscam să înceapă să-mi cînte „*Moonshadow*“[1], care în interpretarea lui Zia devenea „*Crescent Moonshadow*“[2].

Dar acum nu Jake era adevărata problemă. M-am uitat iar la ceas şi am adunat cu zece, ca să mai determin o dată ora din Karachi. Peste vreo două ore se trezea Sonia, ca să-şi spună rugăciunile de dimineaţă. Puteam s-o sun atunci şi s-o întreb „Tu ce crezi, că n-am nevoie de tine?“ Şi, oricum mi-ar răspunde, cu oricît tact, cu oricîtă generozitate, ceva din răspunsul ei mi-ar aminti că ştiam amîndouă cum mă simţeam faţă de ea: vinovată. Dacă m-ar fi întrebat cineva care e cel mai bun prieten al meu pe lumea asta, aş fi rostit fără ezitare numele ei, dar ar fi fost o lipsă de ezitare care venea mai degrabă din anii de practică decît dintr-o convingere fermă. Continuam să port în inimă o anumită concepţie despre prietenie, la nivelul căreia nici o realitate nu se putea ridica.

Am luat cartea de telefoane. În ultimii trei ani, de fiecare dată cînd eram în Karachi şi îmi făceam bagajele ca să mă întorc în America, *ami* venea în camera mea cu cîte o scrisoare sau un pachet pentru tuşa Maheen şi îmi spunea cît de mult ar însemna pentru Maheen dacă i le-aş livra personal cu prima ocazie cînd merg în vizită la prietenii mei din Boston sau măcar dacă aş suna de la facultate ca s-o salut, iar eu îi răspundeam de fiecare dată „Da, sigur, dă-mi numărul ei. Am vrut şi-n semestrul trecut, dar a fost un haos“ şi de fiecare dată *ami* se uita la mine cu o privire în care i se citea ceva atît de asemănător cu dezamăgirea, încît trebuia să mă prefac că pierdusem ceva şi să mă apuc să caut frenetic obiectul cu pricina.

Ami nu ştia că în prima săptămînă a mea de cetăţean străin sunasem la acel număr, plină de emoţie, ba chiar şi cu un strop de teamă. Trecuse multă vreme de cînd vorbisem ultima dată cu ea. Dar nu mi-a răspuns tuşa Maheen. La telefon era un bărbat care a tot repetat „Alo?… Alo?“, în timp ce pe fundal se auzea vocea tuşii Maheen întrebînd „Cine e, dragule?“, şi atunci m-am gîndit la unchiul Ali, care era la Londra, trecea de la o afacere pe termen scurt la alta şi revenea periodic în Karachi ca să le spună părinţilor mei că nu ştia de ce plecase, că nu se putea imagina întorcîndu-se, că se teme de bătrîneţe. Viaţa lui era o tristeţe. Atunci am închis telefonul şi am plîns toată după-amiaza. N-am povestit nimănui, niciodată, despre acel telefon. Nici măcar acum nu pot înţelege de-adevăratelea. După atîţia ani, cum de mă afectează în continuare atît de mult, mai mult decît pot îndura?

Am deschis cartea de telefoane la litera M.

În primele zile de facultate strînsesem din dinţi şi îndurasem programul de integrare a studenţilor nou-veniţi, inclusiv încercările acestuia de a crea legături artificiale între noi toţi, cei prezenţi în sală, de a ne pune să ne împărtăşim suferinţele şi poveştile cele mai intime. Evident că am minţit de la început pînă la

sfîrşit, inventînd inimi frînte, prietenii distruse, o boală de familie – totul într-o încercare de a ţine pasul cu tragediile celorlalte vieţi de optsprezece ani din jurul meu. Dar am păstrat în minte o hartă a răspunsurilor reale care îmi veneau automat la întrebările acelea: *Care este cel mai greu lucru căruia a trebuit să-i faci faţă? Care e amintirea ta cea mai fericită? Ce regreţi cel mai mult? A existat vreo experienţă care să-ţi schimbe viaţa? Dacă în momentul acesta ai ridica receptorul şi ai suna o persoană, cine anume ar fi?* Întrebările se revărsau necontenit şi fiecare dintre răspunsurile mele avea de-a face cu plecarea lui Karim şi cu divorţul dintre unchiul Ali şi tuşa Maheen.

Dintre cele două evenimente, divorţul fusese cel mai grav. Caracterul său iremediabil. Ştiam cum stă treaba cu cuplurile divorţate. Ştiam cum ajungeau prietenii lor să se împartă în prietenii lui şi prietenii ei. Cum să se împartă părinţii mei între Ali şi Maheen? Aşa ceva era imposibil. Acela a fost momentul cînd mi-am dat seama că nici Karim n-avea să se mai întoarcă. Înainte de asta, o parte din mine încă mai spera că unchiul Ali va pricepe unde greşeşte. („Anglia, omule. Mike Gatting, Graham Gooch, John Embury. Pe de altă parte, Pakistanul. Wasim, Javed, Qadir. Imran, pentru Dumnezeu, Imran! Bineînţeles că se vor întoarce.“ Logică tip Zia, iar eu îl crezusem în proporţie mai mare de cincizeci la sută.) Dar n-aveau să se mai întoarcă, fiindcă asta ar fi însemnat să locuiască amîndoi în acelaşi oraş cu părinţii mei, fără însă ca ei patru să redevină cvartetul de odinioară. Cum era posibil? Nu era. Pur şi simplu nu era posibil. Dincolo de faptul că tuşa Maheen se recăsătorise sau că situaţia politică din Pakistan se înrăutăţea, aveam eu convingerea asta, că era imposibil ca acel cvartet să se reconfigureze în vreun fel, iar în mintea mea asta îi exila pentru totdeauna din Karachi pe Ali şi pe Maheen – şi, prin extensie, pe Karim. Cît am mai detestat-o atunci pe tuşa Maheen! Atît de tare am detestat-o, încît chiar m-am pomenit dîndu-i dreptate tuşii Runty, care a venit în vizită la noi acasă imediat ce a auzit vestea divorţului şi ne-a spus:

— Cine-ar fi crezut una ca asta? Maheen, adulteră! Nu-i pasă deloc de fiul ei?

Tata i-a spus lui Runty să plece din casa lui şi au trebuit să treacă multe luni de zile pînă cînd părinţii mei au început iar să-i vorbească. Da, pe atunci aproape că o uram pe tuşa Maheen.

Pe atunci.

Am lăsat din mînă cartea de telefoane. Acum se întindeau să mă apuce în gheare toate acele amintiri şi întrebări absurde care ar fi trebuit să fie moarte şi îngropate demult. M-am dat jos din pat, am tras pe mine o pereche de blugi şi o scurtă, mi-am luat walkmanul şi am ieşit. Cerul se deplasă spre apus, apoi spre amurg, apoi spre o stare mai întunecată, care nu era tocmai beznă, şi în tot acest timp eu mergeam dintr-un capăt al campusului în celălalt şi înapoi, concentrîndu-mă asupra muzicii şi schimbînd frecvenţele radioului de fiecare dată cînd începea cîte o melodie de la mijlocul anilor optzeci. Dar cînd mai aveam doar cîţiva paşi pînă la cămin, am oprit walkmanul, m-am abătut de la aleea luminată de felinare şi am tăiat-o peste cîmpul înecat de ploaie, călcînd cu grijă pe urmele lăsate de cineva cu nişte ghete cu vîrf lat, încrezîndu-mă în scopul pentru care se îndepărtase de clădirea căminului şi se îndreptase către observator, apoi simţindu-mi încrederea zdruncinată cînd luna a dispărut în spatele unui nor şi, în fine, pornind înapoi către luminile campusului, dar de data asta croindu-mi drum singură, cu tivul blugilor întunecat de umezeală.

Pe o latură a cîmpului se vedea un petic de zăpadă, ultima rămăşiţă a ninsorii timpurii de săptămîna

trecută, protejat de soare şi ploaie sub streaşina unei clădiri. M-am aplecat să iau de jos o creangă căzută şi am tras-o după mine, desenîndu-mi traseul cu capătul ei bifurcat în timp ce înaintam peste peticul de zăpadă. Creanga se înălţa şi cobora la fiecare pas al meu, lăsînd urme atît de slabe, de parcă alături de mine mergea o vrăbiuţă. Sau un înger care plutea deasupra pămîntului şi doar vîrfurile aripilor sale strînse atingeau uşor zăpada.

Oare îngerii se pot culca spate în spate?

Am închis ochii şi am văzut zăpada din faţa mea transformîndu-se în cîmpuri întregi de alb. *Nori osteniţi venind să se odihnească pe pămînt*. Încheietura mîinii mele şi-a amintit apăsarea unui policar şi a unui arătător care o încercuiau. Un băiat cu urechi prea mari şi cu picioare obişnuite să facă salturi îmi atingea palma cu o măciulie de bumbac şi o insectă micuţă mi se tîra pe piele.

Nu era un moment ieşit din comun, dar, Doamne, cum mai zîmbea cînd mă privea cum privesc o buburuză care îşi ia zborul!

1. Cîntec compus şi interpretat de Cat Stevens.
2. *Crescent moon* (engl.) – semilună, aluzie la simbolul Islamului.

28 octombrie 1994

Dragă unchiule Ali,

A fost minunat că ne-am reîntîlnit în Karachi astă-vară, cu toate că încă nu mi-am revenit după ce te-am văzut explicîndu-le unor Ghutna cum să danseze „*Electric Slide*“. Aşa se întîmplă cînd îţi dai întîlnire cu americance care conduc tabere de vară! Ştiu, ştiu. A fost o întîlnire pe nevăzute şi nu te-ai mai întîlnit cu ea a doua oară, dar eu tot susţin că ea e responsabilă pentru asta.

M-am întors la facultate şi e bine. Vremea e deocamdată suportabilă şi pe ramuri încă mai e o splendoare de frunze tomnatice, dar le-aş aprecia ceva mai mult frumuseţea dacă nu mi-ar aminti că tocmai urmează să înceapă o nouă iarnă tipică pentru Coasta de Est. Deja am avut parte de o primă porţie de ninsoare. Iar ieri s-a pornit o furtună cu tunete şi fulgere, care n-a fost cu nimic mai prejos decît musonul. Nu-mi vine să cred că e ultimul meu an aici, pe „centura zăpezilor“ americane[1]. Cu toate că orice regret provocat de absolvire e mai mult decît temperat de bucuria de a şti că am scăpat de mîncarea de cantină. Aseară am avut în meniu ceva care se numeşte „tăieţei strănutaţi“. Băiatul care livrează pizza e prietenul meu cel mai bun, deşi umblă vorba că a făcut cîndva puşcărie pentru tentativă de omor. Dar eu sînt din Karachi. Mă descurc cu treburi de-astea.

Tocmai am terminat o lucrare inspirată de Calvino, azi-noapte tîrziu (mă rog, poate ar fi mai corect să spun azi-dimineaţă devreme), pentru cursul de „alte (nu Alte) feluri de realism“. Te rog să nu-mi ceri să-ţi explic titlul cursului. Pur şi simplu mi-a plăcut lista de lecturi. În orice caz, ideea e că îţi trimit şi ţie lucrarea. Ai putea să i-o trimiţi tu lui Karim, indiferent în ce parte de lume o mai fi acum în Marele Voiaj[2]? (Ceva mai tipic pentru secolul al nouăsprezecelea nici că se poate! Sau doar m-ai păcălit cu treaba asta?) Şi să ştii că da, tot mai trebuie să te ţii de promisiune şi să nu-mi pui nici o întrebare legată de mine şi fiul tău.

Iubire cu nemiluita,

Raheen

1. Zona de nord şi nord-est a Statelor Unite (în preajma Marilor Lacuri), cunoscută pentru masivele căderi de zăpadă din fiecare an.
2. În orig. *Grand Tour*, călătorie tradiţională prin Europa (un tur al marilor centre culturale, care poate dura de la cîteva luni la cîţiva ani), întreprinsă ca un ritual de trecere, cu scop educaţional, de tinerii înstăriţi din unele ţări europene şi, începînd din secolul al XVIII-lea, din America de Nord.

Raheen Khan
Lit. comp. 402
Toamna, 1994

Oraşele imaginabile
(pastişă)

În timp ce barja imperială plutea pe rîu, locuitorii oraşului se adunau pe maluri ca să-l privească pe Marele Han, care şedea rezemat în scaunul său de aur şi discuta cu Marco Polo. Kubilai se prefăcea că nici nu-i bagă în seamă, dar cînd privirea unei femei ignoră orbitoarea sa trecere, sprîncenele lui se ridicară iute şi scăpă firul poveştii pe care i-o depăna Polo.

— Pe ea de ce-o lasă nepăsătoare prezența mea? vru să ştie Kubilai.

Polo privi la copilul nou-născut din brațele femeii şi răspunse:

— Se uită la singura persoană din toată împărăția despre care se poate crede că va avea un destin mai măreț decît cel al lui Kubilai-han. De ce s-ar uita în altă parte?

Un păianjen coborî de pe pînza lui şi pluti pe deasupra feței bebeluşului. Bebeluşul începu să plîngă. Imediat privirea mamei se mută de pe copil şi femeia se plecă în fața Marelui Han.

— Aşa vasăzică, spuse Kubilai. Potențialul nostru e maxim în momentele de dinainte de-a ne naşte. Din clipa cînd plîngem, strănutăm sau deschidem ochii pentru prima oară dezvăluind disproporția pupilelor noastre, încetăm să mai fim ce-am fi putut fi.

— La fel se întîmplă şi cu oraşele, îi răspunse Polo. Cele mai mărețe oraşe există în momentele de dinainte de-a se transforma în realitate.

— Şi dacă ai putea să creezi cel mai măreț oraş acum, în conversația noastră, care ar fi acela? întrebă Kubilai.

— E simplu, răspunse Marco Polo. Cel mai măreț oraş este cel care există ascuns de toate privirile, inclusiv de ale lui. Fiindcă nimeni nu-l defineşte şi nu-i trasează coordonatele, el poate fi orice şi tot ce visăm noi că ar putea fi un oraş.

Oraşele şi imaginația

În Zytrow se întîmplă prea multe lucruri pentru ca cineva să poată sta locului suficient timp cît să dea nume străzilor. Dacă vrei să mergi undeva, trebuie să-i rogi pe locuitorii oraşului să te ducă acolo. Pe drum îți vor arăta cîteva repere ale oraşului lor: vînzătorul ale cărui fructe sînt întotdeauna cu un sezon înaintea celor oferite de alții, strada pe care se află curățătoria chimică şi pe care într-o vară s-au plimbat două fantome, aeroportul la care încep să se sfîrşească prieteniile doar pentru că oamenii nu mai apucă să-şi ia la revedere.

Cînd vei ajunge la destinație, vei dori deja cu disperare să întreprinzi o acțiune temerară sau nesăbuită, pe care să n-o mai poată uita nimeni, astfel încît să se poți număra şi tu printre reperele din Zytrow. Poate că vei reuşi un salt nemaivăzut de lung.

Dar dacă pleci din Zytrow şi uiți de vraja lui, începi să asculți vorbele otrăvite ale celor care spun că toate străzile trebuie să aibă nume. Le vei susține demersul de a uşura orientarea călătorilor străini. Şi, unul cîte unul, pe măsură ce condeiul tău trasează harta, aceştia dispar: vînzătorul de fructe, fantomele, prietenii cărora nu le-ai mai spus la revedere.

Cînd harta va fi aproape gata, cartografii se vor strînge să sărbătorească. Vor spune că n-a mai rămas decît o stradă care are nevoie de nume. Pe cînd ei îi vor scrie numele, completînd astfel harta, cineva îți va spune: odinioară locuitorii din Zytrow se refereau la ea spunîndu-i strada pe care băiatul acela a făcut un salt incredibil de lung.

Oraşele şi amintirile

Acesta e specificul în Raya, oraşul oraşelor: nu poate avea niciodată mai mult de doi locuitori. Pot veni şi alţii să-l viziteze, să-l colinde, să facă speculaţii şi să scrie tratate despre Raya, dar numai doi pot locui acolo. I-am văzut pe toţi, toate perechile diferite din oraşul acela, dar perechea de care îmi amintesc cel mai bine este a 87-a, cea care tuturor celor care au văzut-o li s-a părut a fi ilustrarea perfectă a ceea ce au intenţionat creatorii de oraşe atunci cînd au creat Raya.

Dar într-o bună zi au plecat. S-au întors în direcţii diferite şi s-au îndepărtat unul de altul, fără a-şi imagina măcar o clipă că nu se vor mai întoarce. Cînd au plecat, au luat şi Raya cu ei. Au despicat-o în două şi fiecare a luat cîte o jumătate în spinare, unde li s-a ascuns în pori, s-a cuibărit între foliculi, a strălucit pe sub sudoare. Au traversat pămîntul cu jumătăţile lor de Raya şi n-au văzut nici un oraş pe măsura celui pe care aveau să-l recreeze ei doi cînd pielea va îmbrăţişa din nou piele.

Dar cînd s-au întors, cînd s-au reîntîlnit în punctul de plecare, Raya dispăruse şi, oricît s-au îmbrăţişat cu disperare, n-au mai putut să-l aducă înapoi. Şi astfel s-au despărţit încă o dată, luînd-o fiecare pe vechile urme ale celuilalt şi cercetînd străzi, deşerturi şi ape, în căutarea pielii aruncate de celălalt.

Iar Raya zîmbeşte în felul ei trist şi schimbător, uitîndu-se la ei cum se îndepărtează tot mai mult unul de altul – şi de el.

Cînd am răspuns la telefon, el a spus „Şi?“, aşa cum făcea întotdeauna, cum făcuse întotdeauna, ca şi cum timpul pe care îl petrecuserăm despărţiţi durase doar cît un apus din Karachi: rapid şi surprinzător.

M-am sprijinit cu spatele de peretele camerei mele din cămin şi am deschis sertarul biroului ca să mă uit la fotografia cu noi patru – Sonia, Zia, Karim şi cu mine –, care stătea, neînrămată, pe o grămadă de capse şi clame, bandă adezivă, pixuri şi piuneze. Pentru mine „noi patru“ nu încetaserăm niciodată să fim „noi patru“, în ciuda atîtor ani care interveniseră între noi, dar cumva ar fi părut un gest demn de milă să înrămez o fotografie făcută la treisprezece ani, cînd nici măcar cei mai nostalgici dintre prietenii mei de la facultate nu aveau imagini cu ei mai vechi decît din penultimul an de şcoală, aşa că poza aceasta, pe care ne-o făcuse tata cu o zi înainte de plecarea lui Karim la Londra, rămăsese ascunsă, dar la îndemînă, în toţi anii pe care îi petrecusem la facultate în nordul statului New York.

— Eratostene, am spus.

Cu numele acesta încheiasem ultima conversaţie pe care o purtasem în minte cu el.

— Poftim? N-aud… Scuze, sînt Karim. Îmi pare rău, sigur că nu-mi recunoşti vocea, e…

— Spartă.

De ce vorbea pe un ton atît de oficial?

— Dar, chiar şi-aşa, imediat recognoscibilă, am adăugat.

— Şi a ta la fel.

— Vocea mea nu-i spartă, mulţumesc.

Tentasem frivolitatea, dar cred că părusem doar enervată.

— S-a mai asprit, a spus el

— Nu chiar. Mă doare puţin în gît.

— Cobză răcită?

— Nu, doar aşa, puţin sîcîitor.

— Nu, era o glumă. Vocea ta e aspră. Aşa, ca sunetul de cobză. Deci eşti cobză ră…

— A. Da. M-am prins.

Am încercat să rîd, dar nu mi-a ieşit cum trebuie. Regula numărul unu a umorului, la care eu şi Karim am subscris dintotdeauna: dacă celălalt nu se prinde de glumă, treci peste moment şi gata. M-am uitat pe fereastră la colegii mei de cămin: se băteau cu bulgări în zăpada proaspăt căzută, căreia lumina lunii îi dădea o tentă albăstruie. Cineva, poate Tamara, a privit în sus şi m-a văzut, a aruncat un bulgăre spre fereastra mea, invitîndu-mă astfel să mă alătur distracţiei, şi pentru o clipă mi-am dorit să închid telefonul şi să fug jos.

— Am spus Eratostene. Adineauri.

— Nu te-aud bine. Sînt la aeroport şi se tot fac anunţuri şi… ah, la dracu’, diavolul în scutece tocmai

s-a pus pe urlat! Mă duc să caut un telefon într-o zonă mai liniştită şi te sun eu. Nu pleca.

Am pus receptorul la loc şi m-am uitat iar pe fereastră. Doi dintre prietenii mei stăteau lungiţi unul lîngă altul în zăpadă, dînd din mîini pe lîngă corp şi împingînd astfel omătul ca o pudră. Urmărindu-i cu privirea, m-am pomenit că ridic şi eu mîinile, simţind în amintire curenţii de apă care se agăţau de degetele mele cînd pluteam pe mare la Karachi. Am lăsat mîinile în jos. Ce tot făceam? Cele două siluete de afară s-au ridicat şi au păşit peste conturul trupurilor lor, lăsînd în urmă o pereche de îngeri de zăpadă. Aripa unuia se suprapunea cu aripa celuilalt. Îngeri gemeni siamezi.

Mi-am trecut degetele prin păr. De ce-i trimisesem eseul acela? Bineînţeles că mă sunase după ce îl primise. M-am aşezat pe podea, lîngă birou, cu picioarele încrucişate, şi am scos din sertarul de jos patru coli de scris lipite cu grijă laolaltă, care constituiau ultima comunicare a lui Karim către mine – din 1990. Pe o faţă era o hartă a Karachiului. O hartă inutilă, parţială, pe care o adusesem cu mine în America, vrînd să văd dacă avea să-mi aducă vreo alinare – sau vreo durere – în zilele în care mă copleşea dorul de acasă. Răspunsul la această întrebare, cum am descoperit curînd, era nu – şi încă o dată nu. Am pus hîrtia pe podea, cu harta în sus, netezind-o cu palma şi amintindu-mi că trebuia să dau cu aspiratorul prin cameră. Străzi ce dădeau în alte străzi, străzi cu nume, zone bine definite, locuri interesante, marcate cu claritate. Harta aceasta era opusul oraşului Karachi. Hărţile nu pot exista decît prin dispreţul lor faţă de realitatea oraşului: faţă de talmeş-balmeşul, lipsa de logică, autodefinirea, iuţeala de argint viu a acelui spaţiu. Harta aceasta, la fel ca toate hărţile, nu făcea altceva decît să mă irite. Am întors foaia lipită şi am scuturat de pe ea fărîmele de fursecuri cu ciocolată care fuseseră strivite între hîrtie şi covorul pe care zău că trebuia să-l aspir.

Nenumărate bucăţi de hîrtie lipite împreună. Cel mai tare mă rănise faptul că erau originalele. Dacă ţinea neapărat să-mi demonstreze ceva, ar fi putut foarte bine să facă pur şi simplu nişte fotocopii ale scrisorilor mele şi să bage foarfeca în ele. Dar să decupeze originalele… să fie atît de ferm convins că nimic din acele pagini nu-l va mai face vreodată să-şi dorească să mai arunce o privire pe ele, să mai cumpănească asupra lor… să fie atît de ferm convins şi nici măcar să n-o ascundă! N-a fost niciodată atît de crud pe vremea cînd îl cunoşteam.

Cu siguranţă n-a fost niciodată atît de crud încît să mă facă să-mi dezvălui propria cruzime, să mi-o ofere în absenţa oricărui contrast, ca s-o facă să pară cu atît mai aspră. Eu îi trimisesem scrisori pline de veselie, scrisori în care spuneam cît de dor îmi era de el. Fragmentele acelea pe care le lipise el laolaltă erau doar nişte pasaje scoase din context. Ele nu reflectau – of, Doamne, sînt sigură că nu! – decît un adevăr parţial despre ceea ce eram eu, despre ceea ce devenisem în toţi acei ani definitorii, în care el îmi fusese absent în atît de multe feluri.

17 aug. '87

Dragă Karim,
Ce crezi c-aș putea face cu o hartă a traseului de-acasă de la Zia pînă la club? Ciudat băiat mai ești și tu. Dacă tot ai de gînd să-mi trimiți și altceva în afară de scrisori, trimite-mi o carte poștală cu Tom Cruise. (Asta i-a trimis vărul Nadiei de la Londra – a cumpărat-o de la HMV.) Sau nu, că poate se rătăcește la poștă. Mai bine adu una cu tine cînd vii acasă de sărbători. Și zău că nu știu cum se cheamă strada care duce de la Zamzama pînă în Gizri. Am uitat complet să verific după ce-am primit scrisoarea ta. Ne-am văzut toți de viețile noastre și-am trăit cît se poate de fericiți fără să știm numele străzii ăleia și putem să trăim la fel și pe mai departe.

25 iul. '88

Nu-mi vine să cred că eu sînt în Londra și tu ești în Boston. Aș fi vrut să putem rămîne aici pînă te întorci. Știu că școlile se deschid peste mai puțin de-o săptămînă, dar în august începe *muhurram*-ul[1] și știm cu toții ce înseamnă asta: lupte între șiiți și sunniți și o mulțime de morți, iar pe urmă se închide școala pînă se liniștesc lucrurile. *Aba* s-a supărat rău cînd i-am amintit asta și i-am spus că ar trebui să mai rămînem o vreme la Londra. N-am zis că-mi doresc revolte sectare, pur și simplu sînt realistă.

7 noi. '88

Nu mă înțelege greșit, dar aș prefera să aflu mai multe despre școala ta, despre prietenii tăi de-acolo, despre filmele pe care le-ai văzut, despre fetele de care te îndrăgostești, despre lucrurile nostime pe care le-ai mai auzit – prefer să aflu din astea în loc să-ți mai citesc meditațiile despre hărți.

3 ian. '88

Nu știu dacă să-ți urez sau nu un an nou fericit. Nu știu de cît timp se petreceau lucrurile astea între mama ta și Intrus. Am aflat de el abia cînd a sunat mama ta, ca să-i spună mamei despre divorț. Presupun că părinții mei știau deja de el. Dacă trebuie să-ți petreci toate vacanțele cu mama ta în Boston, acasă cînd mai apuci să vii? Cînd îmi primesc și eu cartea poștală cu Tom Cruise? Mai bine mi-o trimiți prin poștă și gata.

8 ian. '89

Ce m-am mai distrat de sărbătorile astea! Am fost plecată tot timpul, am petrecut niște nopți pe plajă, am mers la pescuit de crabi și la o mulțime de petreceri. A fost cea mai frumoasă iarnă din viața mea! Mare păcat c-ai ratat-o.

19 iun. '89

Ieri l-am văzut pe tatăl tău. Spunea că voi doi ați început să vă înțelegeți binișor. Mă bucur să aud asta. Adică știu că probabil n-o să aveți niciodată o relație ca mine cu *aba*, dar unchiul Ali e un tip ca lumea în felul lui. Cum merg lucrurile între tine și mama ta? Am auzit că la început te-ai cam supărat pe ea, dar trebuie să fim îngăduitori cu defectele părinților noștri, nu-i așa?

Aba a zis că aș putea să te sun. Dar apelurile internaționale sînt tare scumpe și ce-am putea să ne spunem într-o convorbire de doar cinci sau zece minute?

10 ian. '88

În loc de Boat Basin ai spus Khayaban-e-Jami. Karim, e BOAT BASIN, da? În halul ăsta te-ai înstrăinat de oraș?

22 mar. '88

30 noi. '89

Nu, pînă la ultima ta scrisoare n-am știut exact care e numărul oficial de oameni uciși în violențele din Karachi de anul ăsta. Mulțumesc, domnule Reuters. Sînt convinsă că morții se împacă acum mult mai bine cu condiția lor de morți.

1. Sau *muharram*, „interzis“ (în arabă), lună sacră, prima din calendarul islamic.

1 aprilie '90 ↓

Dragă Karim,

E Ziua Păcălelilor și eu n-am mare lucru de povestit.

OK, cărțile pe masă. Sinceră să fiu, ultima ta scrisoare m-a cam enervat. Dă-mi voie să-ți împrospătez memoria. Ai vorbit despre cartografie și te-ai minunat de ce oare te interesează sau cam așa ceva, iar pe urmă ai scris, citez: „Înțelegi ceva din tot ce spun eu aici? Îți pasă?"

Asta ce mai vrea să însemne? Crezi că sînt și proastă, și insensibilă? Mulțumesc, prietene.

Nu, OK, nu-i vorba de asta. Cînd am început să-ți citesc scrisoarea, eram predispusă să mă enervez și faptul că te-ai apucat să-l ridici în slăvi pe Zia că, vai, ce bun prieten e el, nu m-a ajutat deloc să mă calmez. E un prieten grozav atunci cînd tot ce se pretinde de la prietenia lui e un telefon intercontinental și o cîntare care să-ți ridice ție moralul cînd ești prost dispus.

Mă abat de la ideea principală. Ideea principală e că eram predispusă să mă enervez pe tine. Motivul: am citit scrisoarea pe care i-ai trimis-o Soniei. Cea în care te lamentai ce groaznic e să auzi despre toate violențele din Karachi și că nu reușești să înțelegi cum pot să-ți scriu în tot acest timp fără să pomenesc deloc despre ce se petrece acolo, de parcă nici n-ar merita să consum cerneala cu asta. I-ai scris că atunci cînd unchiului tău îi vine setul săptămînal de *Dawn*, citești de la cap la coadă articolele care relatează în detaliu despre decese, apoi te duci la harta ta și cauți locurile unde au fost uciși, așa, ca un mod de a te gîndi cîteva clipe la ei și de a le deplînge moartea. Vai, domnule Trăitor-în-Londra, dar ce omenos sînteți! Noi, ăștia care încă mai locuim aici, nu beneficiem de luxul de a compătimi de la distanță. Ne vedem de viețile noastre, fiindcă ne place să menținem aparența unui soi de echilibru mintal. Cînd rîdem, sfidăm. Așa că nu-mi povesti tu mie despre mormintele pe care le însemni pe hartă!

Harta aia e ceea ce arată că ești un expatriat, nu un locuitor din Karachi. Pe-aici lumea nu vorbește folosind nume de străzi. Și nici tu nu vorbeai niciodată așa. Știi piesa aia a lui U2, *„Where the streets have no name"*[1]. Ăsta-i cîntecul Karachiului. Sau cel puțin titlul e așa. Cum sună versurile? Ceva despre dragostea arzînd din temelii. Nu știu, Karim. Nu m-am gîndit vreodată că o să ajung să-ți scriu scrisoarea asta.

De data asta pare ciudat să semnez cu cuvîntul „dragoste", dar toată lumea are din cînd în cînd micile ei ciudățenii. Cu dragoste.

---

1. „Acolo unde străzile nu au nume" (engl.).

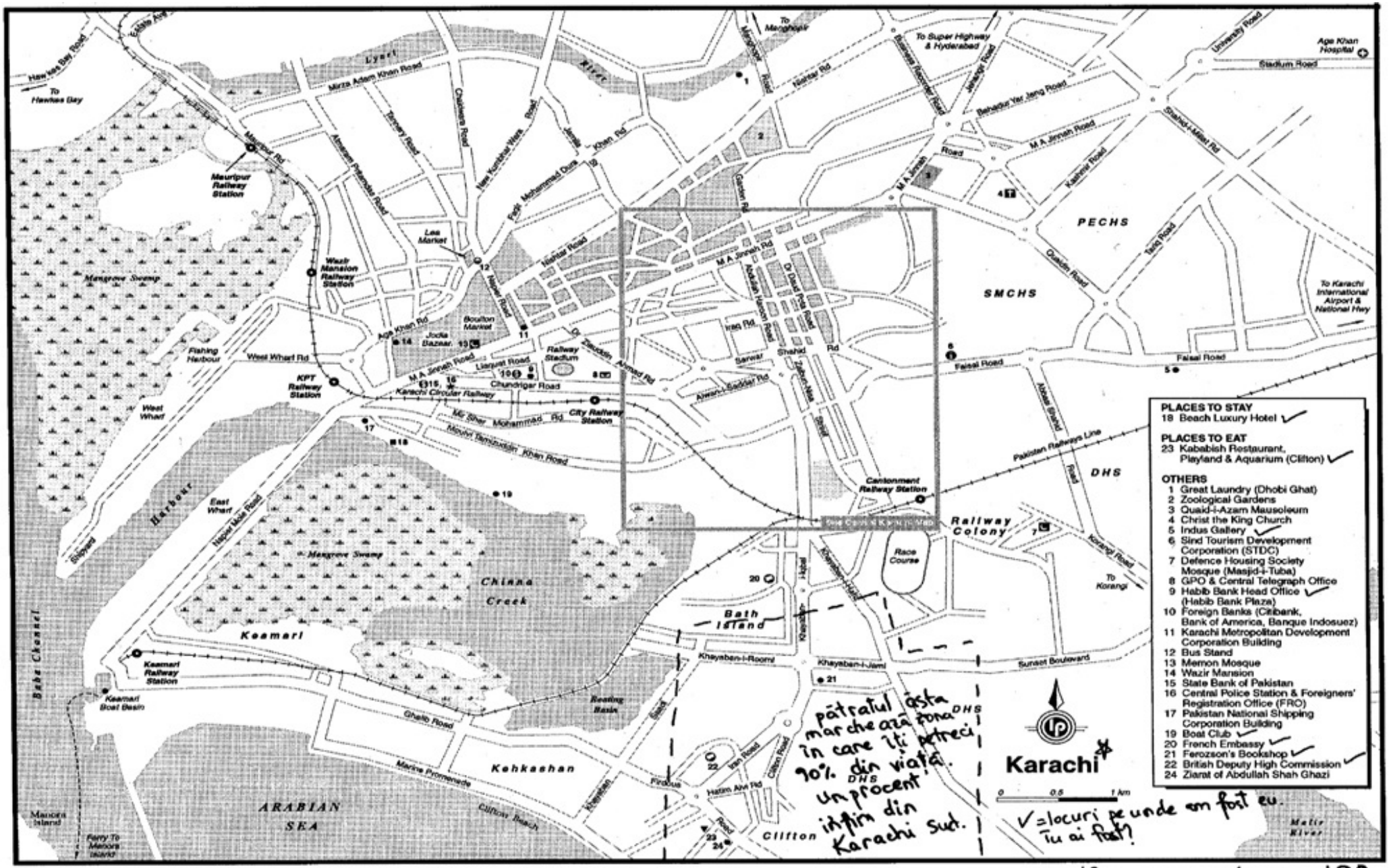

* Asta nu e o hartă a Karachiului. E doar Karachi SUD. N-ai vrea să-ți cunoști mai bine orașul?

Karim '90

Nu i-am răspuns niciodată la acel colaj de scrisori. Ah, mi-ar fi fost uşor să-i ciopîrţesc şi eu scrisorile, să lipesc laolaltă tot ce mă enervase la ele, fiecare întrebare (şi au fost multe) despre hărţi şi nume de străzi, despre care ştia că nu mă interesează cîtuşi de puţin şi care păreau să servească doar ca memento al distanţei dintre noi! Şi eu puteam să lipesc pe o foaie de hîrtie tot ce spusese el ca să mă enerveze. Dar – şi iată ce n-am reuşit niciodată să pricep – eu şi Karim ne scriam atît de frecvent şi atît de abundent, încît o singură faţă a unei coli de hîrtie nu însemna nimic, era doar o fracţiune măruntă din întreg, una care cu greu ar fi putut sugera ceva. Da, ultima mea scrisoare către el fusese o explozie de iritare, dar Karim ar fi trebuit să ştie că de obicei izbucnirile mele nu erau de durată. Karim cel pe care credeam că îl cunosc mi-ar fi răspuns scriindu-mi, pe un ton pe jumătate amuzat, pe jumătate sardonic:

> În sfîrşit, te-ai descărcat. Aş putea să-ţi explic că N-AR TREBUI SĂ CITEŞTI SCRISORI ADRESATE ALTORA, PROASTO!, dar de data asta să trecem cu vederea lipsa ta de maniere. Ţi-am citit scrisoarea printre rînduri şi cred că-mi duci zdravăn dorul, aşa-i? Ra, asta-i o stradă cu două sensuri. Auleu, am pomenit străzile! Mă vei putea ierta vreodată? Bine, acum, serios vorbind, din moment ce ai terminat în sfîrşit cu micile comentarii tăioase şi pari dornică să ataci frontal problema, uite de ce mă port eu aşa cînd vine vorba de Karachi, de hărţi şi toate alea…

Acesta e genul de scrisori pe care ar trebui să le primesc de la Karim pe care credeam că-l cunosc. Dar ce făcusem de se aprinsese atît de violent şi pe neaşteptate? Să bage el foarfeca în scrisorile pe care i le scrisesem… asta era de-a dreptul violenţă. De ce decupase comentariul despre cartea poştală cu Tom Cruise, de parcă ar fi crezut de-adevăratelea că ăsta era cel mai mare regret al meu după divorţul părinţilor lui, cînd ar fi putut să decupeze ce scrisesem mai jos în scrisoare – îmi aminteam exact cuvintele pe care le folosisem, de vreme ce îmi luase mult timp să le compun: „Karimazov, ştii că de fapt ce vreau eu să spun e că nu ştiu ce să-ţi spun despre asta cînd eşti atît de departe. Dar vorbeşte-mi tu şi eu o să-ţi răspund“. Iar el îmi răspunsese: „Ra, îţi vorbesc întruna. La nesfîrşit. E singurul lucru care mă ţine sănătos la minte“. Faptul că ştergea cu buretele toate lucrurile astea, pretinzînd că asemenea momente nu erau cele mai semnificative din scrisorile noastre, reprezenta o trădare atît de profundă, încît nici măcar nu ştiam cum să reacţionez la ea. Puteam doar presupune că, într-un fel, pentru Karim hărţile, numele străzilor, violenţa din Karachi, toate astea deveniseră mai reale decît prietenia noastră şi că pur şi simplu fusesem prea oarbă ca să văd ce se petrece. Cum altfel puteam să-mi explic natura şi proporţiile reacţiei sale la scrisoarea mea? Iar dacă presupunerea mea era corectă, cum aş putea să-i iert aşa ceva?

Aşa gîndisem în momentul acela, dar în anii care au trecut de atunci încoace mi-am dat seama că a rămîne supărată la nesfîrşit pe Karim era o opţiune pe care n-o puteam susţine din punct de vedere

fiziologic. Nu – căci urechile mi se ciuleau cînd i se pomenea numele, iar gura mea schiţa un zîmbet imediat ce credeam că îl zăresc apropiindu-se de mine pe stradă.

Dar cum să mă aştept ca lucrurile să mai fie la fel cum erau în 1987 – sau măcar în 1990?

Am dat deoparte scrisoarea-colaj, m-am ridicat şi mi-am luat mănuşile. O să fac îngeri de zăpadă, bulgări de zăpadă, oameni de zăpadă, şi astfel o să-mi petrec seara într-un mod de o mie de ori mai bun decît… A sunat telefonul.

M-am oprit locului şi m-am uitat la el.

Robotul telefonic s-a declanşat şi s-a auzit vocea mea înregistrată, imitînd-o pe Marlene Dietrich: „Mulţumesc. Ai sunat. Lasă un mesaj şi te sun cînd ajung, iubire“.

— Doar nu te foloseşti de robotul ăsta ca de-un ecran de protecţie! Ra, fii serioasă!

Ra. De şapte ani nimeni nu-mi mai spusese aşa. Cînd m-am gîndit la ea, la Ra, am văzut o fată de paisprezece ani care nu ştia nimic despre spaţiile goale care te pot apăsa chiar şi în cele mai aglomerate încăperi. Am aruncat mănuşile pe pat şi am ridicat receptorul.

— Felicitări, am spus, păstrîndu-mi stilul Dietrich. Ai trecut testul ecranului.

— Şi Tess cine e? a întrebat el.

— Care Tess?

Desenam volute în praful de pe rafturile bibliotecii. Pe vîrfurile degetelor mele apăruseră mici pete gri. Le-am supt, simţind în gură gustul prafului. La ce se gîndea el acum? Oare tocmai îşi dădea seama că undeva, în străfundul minţii, ştiuse dintotdeauna că urma să poarte conversaţia asta? Se întreba oare dacă imaginea pe care o păstrase despre mine în tot acest timp mai semăna cît de cît cu realitatea, a ceea ce devenisem? Era cumva îngrozit şi incapabil să-şi recunoască şi să-şi accepte groaza?

— Cînd am sunat mai-nainte. Parcă ai fi zis „Tess trîntea Genunchi în perete“. De parcă ar fi o mulţime de Ghutna în jur şi o Tess numai muşchi dă cu ei de pereţi.

M-am dus să mă întind pe pat. Aşa. Vasăzică, prăpăstii de ani întregi se puteau închide cu atîta repeziciune, încît să ne facă să ne întrebăm dacă au existat vreodată cu adevărat. Sincer vorbind, totul părea absolut stupid cînd vedeai cît de lesne devenea iar totul aşa cum fusese cîndva.

— Îţi mai aduci aminte de fata aia din America pe care o chema Tess? Aia care-a fost cu noi în clasă un trimestru?

— Da, şi-a trebuit să stea în bancă lîngă Bes Mehta, doar fiindcă doamnei H. îi plăcea la nebunie cum rimează Tess cu Bes.

— Şi Bes fredona toată ziulica *„By the Rivers of Babylon“*, pînă ce Tess ţipa la ea şi se pomenea că e dată afară din clasă, fiindcă nimeni altcineva nu mai auzea fredonatul şi Bes insista că Tess inventează…

— …Şi, normal, noi o credeam pe Bes, că doar cine-ar fredona Boney M la mijlocul anilor optzeci?

— Aşa că pe biata Tess a ajuns s-o ştie lumea de scandalagioaică şi nu mai voia nimeni să umble cu ea.

— A îndurat atîţia ani de chinuri din cauza asta, era mereu marginalizată…

— Dar acum a ajuns culturistă şi are de gînd să se-ntoarcă în Karachi, ca să dea cu alde Ghutna de

pereţi! Mormane de trupuri înveşmîntate în mătăsuri de designer zburînd încolo şi-ncoace, zvîrrr, zvîrrr, pe cînd ea îşi croieşte drum prin oraş!

— Peste tot vaiete! a spus el.

— Ave ţie!

Trecuseră mai mult de patru ani de cînd ne scriseserăm ultima dată şi chiar mai mult de la ultima noastră convorbire telefonică. Dar o parte din mine continuase să stea de vorbă cu el, întreţinînd un dialog despre Ghutna şi anagrame, şi poate că făcusem asta ca să nu fim nevoiţi să discutăm vreodată ca doi străini.

— Doamne, Karimazov, ce bine e să-ţi aud vocea! De ce dracu' ţi-a trebuit atît de mult pînă să suni?

— Ba nu mi-a trebuit deloc mult. Numărul cartelei telefonice, plus codul internaţional, plus codul ţării, plus codul local, plus numărul de telefon, totul în patru secunde. Sînt regele telefonatului rapid.

— Eşti regele proştilor!

Deja ţipam, fără nici un motiv, şi stăteam în picioare în pat, tot fără nici un motiv, poate în afară de acela că, din cîte se părea, simţeam nevoia de a fi la înălţime, de a-mi ţine picioarele deasupra pămîntului, la o distanţă cît mai mare de el. Am făcut un salt şi am atins tavanul, coborînd apoi la loc, cu pînze de păianjen lipite de degete.

— Sînt un prost proscris. Sun de la Roma. Ar trebui să fiu în avionul de Londra, dar pilotul nu-şi găseşte cheile de la avion. Aşa că stau aici de-un ceas şi-mi cînt singur, ca să nu mă plictisesc.

— Nu te prosti cînd eşti proscris. Mănîncă o prună şi latră la lună.

M-am întins pe spate, abia observînd tirul bulgărilor de zăpadă care duruiau în sticla ferestrei, precedaţi de un morcov.

— Deci zici că singurul motiv pentru care m-ai sunat după atîţia ani e plictiseala? am întrebat, ştiind că răspunsul era „Nu".

— Eseul tău m-a ajuns în sfîrşit din urmă la Roma. De-abia a venit – cu cîteva ore înainte să plec la aeroport. A făcut ocolul lumii încercînd să mă găsească. Australia, Maroc, Laponia.

— Ai fost în Laponia?

Am ridicat mîinile în faţa oglinzii, prefăcîndu-mă teatral că nu pot pricepe aşa ceva. Arătam mult mai bine decît ultima dată cînd ne întîlniserăm: părul îmi era mai scurt şi pieptănat pe spate, nu îmi mai atîrna peste obraz, încercînd să-mi obtureze forma şi mărimea ochilor, aveam ceva mai multă carne pe oase, astfel încît coatele şi genunchii nu mi se mai iţeau colţuroşi şi ridicoli, iar muşchii pulpelor îmi erau mai bine conturaţi după multele săptămîni de tenis cu Jake. Mi-am dat ochii peste cap. Cît egocentrism!

— Nu, dar aşa se rotunjeşte propoziţia la marele fix, a spus Karim.

Mi-a luat cîteva clipe pînă să-mi dau seama că vorbea despre Laponia.

— *Ce* ai zis mai devreme?

— Eratostene.

O gheată s-a izbit de geam cu un bufnet sec. Am deschis fereastra şi am scos capul afară.

— Nu ne mai ignora! a ţipat Tamara la mine printr-un megafon, fluturîndu-şi în aer piciorul desculţ. Vrem înapoi nasul lui Chuck.

M-am aplecat în afară, am ridicat morcovul – şi gheata – de pe pervazul exterior şi le-am aruncat jos.

— Acum plecaţi!

— Iar te bate la cap domnul Lovitură de Dreapta? mi-a strigat Tamara.

Am închis fereastra şi m-am întins la loc.

— Eram în posesia unui nas de om de zăpadă, i-am explicat lui Karim.

— Cine-i domnul Lovitură de Dreapta?

— A, un tip.

Ciudat de stingherită.

— Jake?

— Cum de-ai…?

— Văru-meu, Omar, s-a-ntîlnit întîmplător cu Sonia în Karachi. Ea i-a zis că Jake e jucător de tenis. Vă iubiţi?

— Nu, s-a terminat. A durat o vreme, deşi el are blocaje de memorie şi tot uită acest mic amănunt.

— Povestea completă, te rog! mi-a cerut el, cu tonul cuiva care se crede îndreptăţit să afle totul.

— Şi-a descoperit rădăcinile hispanice. S-a hotărît să modifice felul cum îşi pronunţă numele. N-am dat destulă atenţie chestiunii.

A urmat o pauză, apoi un hohot de rîs ameţitor de contagios. Ştiam că avea să-mi vindece pe loc inima vag îndurerată dacă îl auzeam cît timp simptomele despărţirii încă mai persistau.

— *Hake*[1]? a bolborosit Karim. Te-ai încurcat cu unul care-şi spune Hake?

— Mai rău de-atît, am spus, rîzînd şi eu. E Hake hunior.

Aproape că-l vedeam pe Karim cocoşîndu-se de rîs în aeroport, fără să ia în seamă privirile piezişe ale celor ce sufereau de pe urma decalajului orar şi ale celor osteniţi de drum.

— Ai inventat partea cu juniorul. Recunoaşte!

— Dar aşa se rotunjeşte propoziţia la marele fix.

— Doamne, ce bine e să rîzi! a spus el. Mai ales după ce-am stat aici şi-am citit ce se-ntîmplă în Karachi pînă mi-a ieşit tuş pe nas.

— La ce te referi?

— La violenţele care se înteţesc. O sută treizeci de inşi omorîţi în primele şaptesprezece zile din decembrie. Ai văzut ultimul număr din *Newsline*? Zice că luna asta în Karachi au fost ucişi mai mulţi oameni decît în Bosnia. În Bosnia!

— A, da.

Mi-am păstrat un ton cît mai neutru, dar în sinea mea îmi spuneam: *Fir-ar a dracului, fir-ar a dracului să fie!* Tocmai cînd credeam că tot rahatul ăsta dintre noi dispăruse odată cu sfîrşitul adolescenţei prezumţioase! De ce trebuia să se străduiască atîta ca să-mi dea de înţeles că era la curent cu ştirile din Karachi? Sau era doar o introducere, ca să mă facă să vorbesc despre ultima scrisoare pe care i-o trimisesem? Poate că se aştepta să-mi cer iertare.

— Te aud cum dai ochii peste cap, mi-a spus el.

— Mda, mă rog. Ştii tu.

M-am uitat iar pe fereastră.

— Nu, nu ştiu. Şi tocmai asta-i problema, nu-i aşa?

— Mbine, măi Karim.

Mă simţeam golită de energie. Nu-mi închipuiam că voi mai avea vreodată destulă tărie ca să mă angajez în conversaţia asta. Nu-mi închipuiam că voi mai avea destulă răbdare.

— „Mbine“? Ce-ar trebui să-nsemne acest mic americanism?

Nu-l cunosc pe omul ăsta, mi-am spus. Nu-l cunosc, dar nu pot accepta decît o relaţie care să fie atît de intimă, încît să-mi îngăduie să discern de la zece paşi dacă licărul de pe pielea lui e sudoare sau lacrimă.

— Tot mai cauţi harta completă a Karachiului? l-am întrebat, ştiind că erau nişte vorbe crude, deşi n-aş fi fost în stare să-i explic altcuiva de ce erau aşa.

— Eseul acela pe care l-ai scris… Credeam că-nseamnă că te gîndeşti la Karachi.

Ştiam că nu-mi vede sprîncenele, dar asta nu m-a împiedicat să ridic din ele.

Dar el nu terminase:

— Chestia e că în ultimii ani am tot încercat să mă împac cu specificul Karachiului, să înfrunt toate lucrurile alea care sînt atît de greu de înfruntat, şi pur şi simplu mă bucur mai tare decît crezi că ai început să faci şi tu asta. Cît îţi citeam eseul, parcă îţi intram în minte şi extrăgeam de-acolo toate gîndurile alea. Cartograful din Zytrow – nemaipomenit, individul! A fost nemaipomenit c-ai putut să scrii aşa ceva. Vreau să zic, faptul că înţelegi dorinţa lui de-a fi altruist… da, mulţumită muncii pe care o face el, oamenii vor înceta să mai vorbească despre marele lui salt şi bineînţeles că ştia chestia respectivă de la bun început, dar e dispus să se lipsească de genul ăsta de glorie personală ca să poată face puţină ordine în jur.

Nu mai auzisem pe nimeni vorbind vreodată atît de repede şi nici nu mi se mai întîmplase să mă năucească cineva într-un asemenea hal doar vorbindu-mi.

— Şi oamenii ăia doi din Raya, ăia au parte de un soi de perfecţiune, dar într-un fel foarte limitat, fiindcă e un oraş foarte limitat, un oraş cu doar doi locuitori, şi de-aia pleacă ei, nu-i aşa? Fiindcă trebuie să se privească într-un context mai larg, nu doar în raport cu ei doi. E ca-n poezia aceea de Faiz, ştii, *mujh say pehli si muhubat*, cînd ai văzut cîtă întristare e în lume, nu mai poţi să te prefaci că nimic din toate astea nu contează, nu mai poţi să te prefaci că doi oameni pot trăi cu adevărat izolaţi, spunîndu-şi că dragostea lor e singurul lucru care contează pe lume. Iar cînd se întorc în oraş, abia atunci descoperă amîndoi că dragostea lor era imperfectă, fiindcă nu a putut face faţă cînd a descoperit tot ce există în lumea exterioară şi… Raheen, înţeleg unde baţi cu asta. Ştiu ce-ai încercat să spui. Sau ce-ai început să spui. Şi ştiu că nu-i uşor, dar sînt aici, Ra, sînt aici.

Dacă ar fi fost în faţa mea, l-aş fi plesnit.

— Încerci să te împaci cu specificul Karachiului şi te bucuri c-am *început* şi eu s-o fac? Eu mă duc acasă, Karim. În fiecare an, fir-ar să fie! De două ori pe an. În ziua cînd se termină cursurile. Mă urc în avion şi mă întorc la Karachi. Plec acolo peste două săptămîni. Şi tu? Tu preferi să te duci în Laponia!

Am izbit cu palma în marginea biroului.

— Uite ce, fă-mi o favoare: ia eseul ăla şi dă-i foc. Fiindcă e evident că n-ai înţeles nici o vorbă din ce-am încercat eu să spun şi, drept să-ţi zic, în clipa asta nu sînt deloc interesată să-ţi explic punct cu punct unde greşeşti.

La celălalt capăt al firului s-a lăsat tăcerea. Auzeam zgomotele din aeroport, dar de la Karim nu mai percepeam nici măcar murmurul respiraţiei. Mi-a trecut prin minte că, poate, plecase pur şi simplu de lîngă telefon.

— Cînd te duci acasă, iei vreodată avionul de la Boston? m-a întrebat într-un tîrziu.

Am deschis iar fereastra şi am cules o mînă de zăpadă de pe pervaz. Cînd am deschis pumnul, amprentele mele lăsaseră spirale doveditoare în bulgărele dur. Încă îmi mai aminteam numărul ei de telefon. N-o sunasem decît o dată, cu ani în urmă, dar tot îmi mai aminteam numărul ei

— Zia a văzut-o pe mama ta în vacanţa de toamnă, am spus. Cînd a fost la Boston, s-a dus să ia cina cu ea. I-am zis să-i transmită salutări din partea mea.

— Ce e Zia pentru maică-mea?

Acum i se simţea *lui* oboseala în voce.

— Tu ai fost pentru ea aproape ca o fiică. Eşti pe Coasta de Est de mai bine de trei ani şi nu te-ai obosit s-o suni nici măcar o dată. Eşti într-adevăr fiica lui taică-tău.

În oglinda de pe peretele opus am văzut cum propriul meu cap tresare surprins, parcă detaşîndu-mă de cuvintele care ieşiseră din receptor. În minte mi-a apărut o singură imagine: tata cuprinzîndu-l pe Karim pe după umeri la aeroport, ultima dată cînd familiile noastre au fost împreună, iar Karim răsucindu-se cu o sută optzeci de grade, strîngîndu-l pe *aba* de mijloc şi plîngînd. Şi m-am întrebat încă o dată, aşa cum făcusem de atîtea ori, ce era cu fragmentele din scrisorile mele pe care le decupase şi le lipise laolaltă, de ce o alesese pe cea în care vorbeam despre părinţi şi despre acceptarea defectelor lor.

— Trebuie să plec, a spus el. Mi-au anunţat zborul.

— Karim…

Gîndul că asta era tot, că încercarea de împăcare se sfîrşea aici, mă durea fizic.

— Ce-i?

— De ce-ai sunat?

S-a lăsat iar tăcerea, dar îi auzeam respiraţia. *Spune. Zi: „Fiindcă mi-era dor de tine“.*

— Fiindcă voiam să văd… dacă putem să vorbim fără să băgăm în seamă palimpsestul.

— Poftim?

Vocea i se pierdea. Îl auzeam îndepărtîndu-se treptat… sau eu mă îndepărtam? Cum de ne închipuiserăm măcar că ar fi de ajuns să ne vorbim în fragmente? Ce rataserăm cînd ne terminam unul altuia frazele, avînd mereu impresia că ştiam direcţia în care se îndrepta o idee? Cîte cuvinte rămăseseră între noi, nerostite, greşit înţelese, într-o vreme cînd ne-ar fi fost atît de uşor să îndreptăm lucrurile?

— Prea multe straturi de cuvinte, Raheen, pe dedesubtul şi prin dosul frazelor pe care ni le spunem unul altuia.

— Nu, Karim, te rog, nu dispărea.

Şiroaie sărate şerpuindu-mi pe sub ochi şi spărgîndu-se de receptor.

— Raheen, în partea aia din mintea mea care-şi aminteşte numai viaţa de dinainte de paişpe ani o să te iubesc întotdeauna.

A închis cu atîta blîndeţe, încît nici măcar n-am auzit clicul.

1. *Hake* (engl.) – specie de peşte marin, merluciu. Jocul de cuvinte mizează pe pronunţia lui „j“ ca „h“ în spaniolă.

Zidurile care înconjurau casa Soniei erau cu cîţiva ţoli mai înalte decît în august, cînd fusesem ultima dată în Karachi, iar atunci cînd Zia a sunat la poartă, n-a răspuns nimeni. Un bărbat pe care nu l-am recunoscut a deschis o fantă mică din poartă şi s-a uitat prin ea. Nu-i vedeam decît un ochi şi o parte din nas. Ochiul l-a scrutat pe Zia, apoi pe mine, apoi iar pe Zia, asupra căruia s-a concentrat, îngustîndu-se puţin.

— Am venit s-o vedem pe Sonia, i-am spus, aşteptînd să ne deschidă poarta.

— Numele voastre?

Eu şi Zia ne-am uitat unul la altul.

— Probabil că arăt dubios, a spus Zia, dînd din umeri. Ori, dacă nu, ăsta e ultimul răcnet printre *nouveau* parve-nţ-nţ: să-ţi iei măsuri de securitate inutile.

— Ăsta-i un soniaism, nu-i aşa? Parve-nţ-nţ. Uitasem de el.

Dar acum, că mi-l amintise, mă întrebam – la fel ca atunci cînd Sonia inventase termenul – dacă ea era conţientă de felul cum îi priveam noi părinţii, al căror grad crescînd de sofisticare fusese comparat de tuşa Laila, pe un ton dispreţuitor, cu un strat tot mai gros de machiaj, care nu face decît să-ţi atragă atenţia la cîte cusururi trebuie să ascundă şi cîtă muncă a trebuit depusă pentru asta.

— Numele voastre? a repetat paznicul.

— Unde-i Dost Mohommad? Unde-i Kalaam? Ei ştiu cine sîntem.

Într-un fel, mi se părea ridicol să cerem să vină bucătarul şi şoferul, dar mi se părea şi o chestiune de mîndrie să mi se permită să intru în locuinţa Soniei fără să fiu obligată să-i spun pazniculuicum mă numesc.

A plescăit din limbă, s-a retras şi s-a întors să discute cu cineva. Pe cînd silueta i se îndepărta de poartă, am reuşit să văd că avea o puşcă atîrnată pe umăr şi că mai existau doi paznici înarmaţi, care şedeau pe un *charpai*[1], între aleea pentru maşini şi straturile dese de belşiţe. Un curent rece venit dinspre cimentul aleii începea să mi se strecoare prin talpa subţire a sandalelor, iar hotărîrea de a cîştiga o confruntare cu un paznic care nu făcea altceva decît să-şi respecte fişa postului începea să mi se clatine. M-am mutat într-un loc neumbrit.

— Armament serios, a remarcat Zia, atrăgîndu-mi atenţia asupra Kalaşnikoavelor paznicilor. Ai zice că cine ştie ce mare moşie de grangur e aici. Cred că ăsta o fi şi scopul.

Paznicul şi-a lipit iar ochiul de fantă.

— Numele voastre?

Zia şi-a dat ochii peste cap şi a scos telefonul mobil din buzunarul blugilor. A format un număr şi a spus în urdu, ca să audă şi paznicul:

— Unchiule! *Salaam!* Stăm în faţa casei tale şi discutăm cu… doar o clipă…

A ridicat privirea spre paznic.

— Numele?

Paznicul a închis fanta. S-a auzit scîrţîitul broaştei ce se descuia. Zia şi-a pus telefonul la loc în buzunar şi mi-a făcut cu ochiul.

— Lasă, unchiule. Intrăm imediat, a spus el aşa, în gol.

Îmi dădeam seama că se purta ca o mică lepră, dar nu puteam să nu mă gîndesc cît de bine era acasă la noi, unde ştiam cum merg treburile şi cum putem evita neplăcerile. În aer plutea miros de fum de undeva din depărtare, lucru pe care îl asociam mereu cu iernile din Karachi.

Am trecut pe lîngă paznici fără să le mai aruncăm vreo privire şi ne-am dus direct la uşa bogat sculptată de la intrarea principală. Încuiată. M-am întors spre paznici şi am făcut un gest de iritare, iar unul dintre ei s-a dus la ghereta de lîngă *charpai* şi a spus ceva la interfon. Era limpede că discuta în contradictoriu cu cineva aflat de cealaltă parte a uşii. Am apucat o ramură de migdal şi am tras-o în jos, delectîndu-mă cu greutatea ei lipsită de zăpadă, fără să mă tem că ceva rece şi ud avea să alunece în jos şi să-mi ude pielea. O, şi bucuria de a inspira adînc, fără să mă doară dinţii de frig! Am auzit dinăuntrul casei nişte paşi ce se apropiau. Între uşă şi tocul ei s-a căscat o crăpătură minusculă. M-am aplecat spre ea.

— Raheen şi Zia, am spus.

Iar bucătarul Soniei, Dost Mohommad, a deschis uşa larg, zîmbind cu gura pînă la urechi.

— Iar v-aţi plictisit de America? a spus el. Intraţi, intraţi! Paznicii ăştia nu-s buni de nimic. Ce mîncaţi? Ce beţi? Cînd v-aţi întors?

Podeaua de marmură era atît de lustruită, încît sclipea, la fel ca întotdeauna, iar pe perete se vedea un tablou nou – o acuarelă de Chughtai reprezentînd o femeie frumoasă, cu o căutătură pe jumătate crudă, pe jumătate senzuală – în locul portretului de familie împopoţonat în faţa căruia îşi formau pe vremuri vizitatorii prima impresie despre interiorul locuinţei. De-a lungul anilor casa se metamorfozase treptat şi trecuse multă vreme de cînd Zia făcuse ultima dată un comentariu răutăcios despre Casa Ororilor şi covoarele cu model leopard, deşi eram sigură că robinetele de aur tot nu fuseseră înlocuite. Pe masa din zona de primire stătea o fotografie cu tatăl Soniei stînd lîngă papă. Umbla vorba că-i plătise o căruţă de bani unui calculatorist ca să-i introducă imaginea lîngă cea a suveranului pontif. Ce altceva, dacă nu falsificarea, putea explica urechile iepureşti pe care le mima cu degetele prin spatele papei? Deşi, dacă tot aveai de gînd să plăteşti pe cineva ca să confecţioneze digital o fotografie cu tine şi cineva faimos, de ce să-l alegi pe papă?

— De-abia ieri am venit, i-a spus Zia lui Dost Mohommad. O să sunăm noi din cameră de la Sonia cînd ne hotărîm ce vrem la ceai.

Şi ne-am îndreptat amîndoi către scară.

— Staţi. Luaţi loc în sufragerie. Îi zic eu c-aţi venit.

— Nu, nu-i nevoie. Ne ducem sus.

Dost Mohammad a emis o exclamaţie spăsită.

— Îmi pare rău, Zia *baba*, dar va trebui să aştepţi aici.

Zia a izbucnit în rîs, apoi a observat că Dost Mohommad nu glumea.

— Eu? Eu în mod special?

Dost Mohommad a lăsat ochii în pămînt.

— Băieţii, a spus el. Băieţii n-au voie sus.

— Poftim? Nu, precis e vorba de străini. Sau chiar de prieteni de-ai lui Sohail. Evident că Sonia n-ar avea chef să dea buzna la ea în cameră evervanţii ăia de prieteni de şapteşpe ani ai lui frate-său. Nu la mine se referă.

Rîzînd din nou, Zia a pornit spre scară, dar mîna lui Dost Mohommad s-a întins iute şi l-a apucat de braţ.

— Săptămîna trecută Cyrus *baba* a zis acelaşi lucru şi l-am lăsat să urce. Era cît pe ce să fiu concediat din cauza asta.

— E plecat în călătorie în Egipt, am bombănit.

— Poftim? a întrebat Zia, neluîndu-şi privirea de la Dost Mohommad.

— S-a se-Nil-izat. Auzi, mai bine aşteaptă tu aici, ca să-i faci şi lui o bucurie. O aduc eu jos pe Sonia.

Am urcat cîte trei trepte deodată şi am dat buzna în camera Soniei fără să bat la uşă. Nu era acolo, dar am auzit apa curgînd la duş, aşa că am bătut cu pumnul în uşa băii şi am ţipat:

— Ieşi de-acolo, că-ţi fac dezordine-n CD-urile astea aranjate alfabetic!

Sonia a ţipat încîntată:

— Mă clătesc repede-repejor!

M-am aşezat la biroul ei şi am cules revista pusă acolo cu faţa în jos. Era numărul din decembrie al lui *Newsline*, despre care pomenise Karim în conversaţia noastră de acum două săptămîni. Am lăsat-o din mînă şi am cules revista de alături. Numărul pe noiembrie din *Newsline*, cu titlul „KARACHI: ORAŞUL MORŢII“ întins dintr-un capăt în celălalt al copertei. Am frunzărit-o şi am citit un pasaj:

> Rătăcind pe străzile întunecate şi bîntuite de moarte din Saddar, unde pînă şi felinarele s-au stins, dai dintr-odată peste strălucirea suprarealistă a unei florării aflate la nu mai mult de o mie de metri de chinuitul teritoriu Jacob Lines. Întrebată de ce prăvălia ei era deschisă la o asemenea oră tîrzie din noapte, cînd toate celelalte erau închise, o florăreasă a explicat: „Nu e sezonul nunţilor, ci al morţii. Lumea vine să cumpere coroane de flori pentru cei care mor în revoltele de stradă“.

Cutremurîndu-mă, am trecut la ultima pagină, unde urma să găsesc în mod sigur secţiunea de divertisment, cu o antologie a celor mai absurde replici din presa karachiită de limbă engleză. După cum mă aşteptam, am citit acolo: „Numai deunăzi a fost surprins bălăngănindu-se într-o discotecă celebră, ceea ce era o ieşeală olecuţă aberantă pentru un tip ca el. Luat la interogatoriu, s-a înălbit“.

Încă mai rîdeam cînd uşa băii s-a deschis şi Sonia m-a cuprins într-o îmbrăţişare moale şi pufoasă.

— Creatură hodioasă! Cînd te-ai întors?

S-a îndepărtat puţin şi mi-a zîmbit, iar eu n-am putut să nu mă gîndesc că dacă ar ajunge să se plimbe

măcar o dată pe 5th Avenue, manechinele anorexice ar fi trase jos de pe podium şi frumuseţea femeilor n-ar mai fi judecată după succesul cu care reuşesc să-şi oblitereze orice urmă de carne.

— Azi-dimineaţă, am răspuns. Ai pus ceva pe tine din august încoace. Arăţi bine.

— *Hanh*, păi, deh, fericirea are multe calorii.

A rîs şi m-a îmbrăţişat încă o dată.

— Bun, hai să stăm jos, că am să-ţi spun aşa nişte veşti mari, de-o să-ţi sară ochii din cap pe covor. Dar nu-ţi face griji, azi-dimineaţă s-a dat cu aspiratorul.

— Mai întîi sună la Dost Mohommad şi zi-i să-l lase pe Zia să urce.

— A venit şi Zia?

Şi-a rulat în jos mînecile de la *kameez* pînă la încheieturile mîinilor.

— Aţi zburat cu acelaşi avion?

Şi-a strîns părul ud şi l-a stors de apă, apoi a întins mîna prin spatele meu, şi-a luat *dupatta* aruncată pe spătarul scaunului şi şi-a pus-o pe cap.

— Hai să coborîm şi să stăm cu el.

— Ce, am intrat într-un univers paralel?

Am tras-o de *dupatta*, dar şi-a prins-o cu o mînă sub bărbie, ca să nu-i alunece.

— Ce se-ntîmplă? am întrebat-o.

S-a uitat la mine în felul acela al ei care sugera să las baltă subiectul.

— Sîntem femei musulmane, a spus.

Am încercat să detectez vreun semn că glumea.

— Şi-acum patru luni tot femei musulmane eram.

— Parc-am convenit cîndva că nu ne-nţelegem în privinţa religiei. Hai să coborîm. Bietul Zia s-o fi plictisit acolo.

Interfonul a ţiuit de trei ori, indicînd un apel în aşteptare. Sonia a ridicat receptorul telefonului, a ascultat vocea de la celălalt capăt al firului şi a făcut spre mine un gest care spunea „Coboară, că vin şi eu“.

Profund nedumerită şi chiar destul de îngrijorată, am coborît la parter. Prietenia dintre mine şi Sonia rezista dintotdeauna, sfidînd orice calcul probabilistic, fiindcă stilurile noastre de viaţă erau atît de divergente, încît logica ar fi trebuit să impună să nu ne întîlnim, ci doar să ne privim şi să ne facem cu mîna de pe malurile opuse ale unui golf uriaş. Motivul pentru care prietenia noastră rezistase şi se întărise de-a lungul anilor era acela că Sonia reuşise să fie cît se poate de discretă în privinţa credinţei ei, astfel încît să nu am senzaţia că ascunde în convingerile pe care le nutrea vreun reproş la adresa mea, iar eu eram perfect conştientă că nu o tratam cu aceeaşi înţelegere.

Cînd am ajuns la piciorul scării, am văzut prin uşa deschisă a camerei cum Zia scotoceşte printr-un vraf de CD-uri, dar fără să acorde vreo atenţie copertelor, fiindcă privirea îi era fixată pe o fotografie înrămată a Soniei.

În America le spuneam oamenilor că eu şi Zia eram prieteni de-o viaţă, dar adevărul era infinit mai complicat. Cînd aveam amîndoi cincisprezece ani, el a devenit primul meu iubit, titlu pe care a reuşit să-l

păstreze mai puţin de şaptezeci şi două de ore. Nici unul dintre noi nu-şi mai aminteşte acum ce anume s-a întîmplat de s-a sfîrşit totul dezastruos, dar atunci cînd s-a întîmplat, cum nu-l aveam alături pe Karim, care să rîdă de noi, să asculte tot ce aveam de zis şi astfel să netezească drumul înapoi de la iubire la prietenie, mă apucasem să le fac viaţa inutil de grea prietenilor noştri comuni, declarînd că nu mai voiam să am de-a face cu Zia. Din tot grupul nostru, doar Sonia a părut să n-aibă nimic împotrivă şi s-a grăbit să rupă cu voioşie pagina de la litera Z din cartea de telefoane, ca să arate că mă susţine cu totul. Cînd a făcut asta, recunosc că m-a apucat disperarea. Îmi doream enorm să am vreun motiv s-o antipatizez, fiindcă era clar că Zia nu încetase nici un moment să o iubească. Adevărul e că îmi lipsea prietenia lui, mai ales de cînd Karim era atît de departe şi nu mai aveam pe nimeni altcineva cu care să pot vorbi despre el aşa cum vorbeam cu Zia. Dar îmi dădeam seama cît de tare îl durea cînd vedea cum Sonia mă ia pe după umeri şi mă trage deoparte de fiecare dată cînd apărea el prin preajmă, aşa că am continuat să mă prefac că îmi doream să fiu trasă deoparte de lîngă el. Relaţia mea cu Sonia şi Zia a fost o poveste alunecoasă şi încîlcită, asta pînă cînd Sonia m-a lăsat în cele din urmă să ţip la ea, iar ţipetele s-au transformat în lacrimi, care au dizolvat toată supărarea mea faţă de ea. La vremea aceea Zia îşi făcuse deja propriul grup de prieteni, o „trupă energică“, cum le explica tuşa Runty tuturor la salonul ei cosmetic, iar timp de mai bine de un an a dispărut într-un abur de droguri şi alcool, după care a dispărut între copertele manualelor, căci se hotărîse să plece din Karachi cu orice preţ, chiar dacă era nevoit să înveţe pe de rost fiecare cuvinţel de pe lista SAT[2] şi să facă meditaţii pentru fiecare subiect – nu cu profesorii meditatori bine cunoscuţi de toată lumea, la ale căror cursuri de după şcoală mergeau toţi *en masse*, ci cu profesori particulari, pe care părinţii lui Zia îi plăteau cu sume exorbitante ca să-l ajute pe Zia să fie printre primii din clasă, astfel încît profesorii lui să nu aibă de ales şi să-i scrie scrisori de recomandare pentru universităţile americane, în care să spună că s-a lăsat el pe tînjală o vreme, dar rareori mi-a fost dat să văd o asemenea pasiune pentru învăţătură ca aceea dovedită de el, bla, bla, bla.

America ne-a reunit din nou pe mine şi pe Zia – la propriu. La universitate, în mijlocul statului New York, cuprinşi de nostalgie faţă de nişte lucruri cărora nu le dăduserăm niciodată atenţie, precum muzica urdu şi orezul *basmati*, eu şi Zia am cutreierat localităţile învecinate şi ne-am găsit unul pe altul într-un moment în care familiaritatea era numai bună să servească drept sinonim pentru prietenie. La început au fost nişte tentative şovăielnice din partea amîndurora, cînd el a început să parcurgă drumul de o jumătate de oră cu maşina dintre facultăţile noastre, apelînd la pretexte care mai de care mai străvezii, dar n-a durat mult pînă ce am revenit amîndoi la vechea noastră camaraderie, cu care eram atît de familiari, ba chiar am reuşit să rîdem de melodrama despărţirii noastre, care se petrecuse în laboratorul de biologie, în timp ce disecam iepuri.

— Pariez că-ţi imaginezi că iepurele ăla-s eu, îi şuierasem în timp ce el se repezea să termine disecţia de două ori mai repede decît oricine altcineva din clasă.

— Imposibil, îmi răspunsese el, înjunghiind cu scalpelul un ventricul iepuresc, astfel încît să lanseze spre mine un şuvoi arcuit de sînge. Urechilă ăsta are inimă!

Dacă uneori, în acele luni în care începeam din nou să-l cunosc, şoaptele şi aluziile prietenilor mei de la facultate mă făceau să mă uit la Zia şi să-mi amintesc prima dragoste, primul sărut, şi mă pomeneam

călcînd graniţa dintre rememorarea unei emoţii din trecut şi redeşteptarea sentimentului de atunci, nu trebuia decît să-mi aduc aminte cum continuase Zia să se uite la fotografiile cu Sonia ca să-mi revin imediat şi să resping cu îndîrjire ideea vreunei nerozii similare. Apoi a apărut Amit, apoi Ricardo, apoi Jake, şi eu îl întrebam „Cum reuşeşti, Zee? Cum poţi iubi aceeaşi persoană la douăzeci şi unu de ani la fel cum o iubeai la treisprezece?“, iar Zia dădea pur şi simplu din umeri şi spunea „Să-ţi doreşti inaccesibilul, asta-i ideea“, ştiind că îl cunosc prea bine ca să cred aşa ceva. Fiecare femeie cu care şi-a dat întîlnire în perioada facultăţii semăna – fie şi foarte aproximativ – cu Sonia, iar atunci cînd el era cel care rupea o relaţie, o făcea întotdeauna din cauză că „ea nu era cine credeam eu că e“.

Mi-am dres glasul şi am intrat în cameră, iar Zia s-a îndepărtat de fotografie.

— Alegeam nişte muzică pe care s-o ascultăm.

A luat în mînă primul CD din teanc – o compilaţie de piese din anii optzeci – şi s-a uitat la lista cu titluri de pe dosul acestuia.

— Mai ştii care credea Sonia că-s versurile lui Paul Young? „*Every time you go away, / You take a piece of meat with you*“[3]?

— Da! a spus Sonia, intrînd în cameră. Şi Karim a inventat un videoclip în care un tip anunţă că dă fuga la supermarket, iar nevastă-sa ţipă „Nu! Să nu-mi iei căprioara!“

Zia a pornit spre ea, dar s-a oprit. La fel reacţionase şi cînd o văzuse întîia oară, în prima iarnă cînd ne întorseserăm acasă de la facultate, şi nu ştia prea bine dacă faptul că era din nou prieten cu mine însemna că putea să reînnoade şi relaţia cu Sonia din locul unde o lăsase atunci, în 1988. Pe Sonia o pufnise rîsul cînd îi văzuse şovăielile şi se întinsese spre el ca să-l îmbrăţişeze. De data asta însă ceea ce-l făcuse să se oprească şi să aştepte ca Sonia să facă prima mişcare era faptul că ea avea capul acoperit şi mînecile îi ajungeau pînă peste încheieturi. Am auzit uşa sufrageriei deschizîndu-se şi vocea puternică a tatălui ei. Sonia i-a zîmbit lui Zia şi l-a atins cu degetele pe dosul mîinii. El a roşit şi, cînd a văzut asta, ea s-a îndepărtat şi ne-a făcut semn să stăm jos.

— Din cauza tatălui tău? am întrebat-o. El te obligă la treaba asta cu *hijab*-ul?

— Raheen!

Vocea lui Zia tremura.

— Are şi ea cap să judece.

— Mersi, Zia. Raheen, nu mai pune întrebări *bakwaasi*[4]. Avem de discutat lucruri mult mai interesante decît garderoba mea. Cel mai important – acum era rîndul ei să se îmbujoreze la faţă – fiind ziua de şapte ianuarie.

— Ziua de naştere a lui Millard Fillmore, al treisprezecelea preşedinte al Statelor Unite?

Eram încîntată că aveam ocazia să-mi etalez astfel cunoştinţele.

— Mă rog, fie, a spus Sonia. Dar acum mai ai un motiv să ţi-o însemni în memorie.

— Ce, te măriţi? am întrebat, rîzînd.

— Mă logodesc.

N-am îndrăznit să mă uit la Zia. Aş fi vrut să-l strîng în braţe, dar ştiam că singurul lucru pe care îl puteam face ca să-mi dovedesc prietenia era să-i acopăr tăcerea, care era atît de profundă, încît eram

convinsă că nici măcar nu mai respira.

— Te logodeşti? Şmecherie mică! Nu mi-ai zis niciodată că ai pe cineva…

M-am întins spre ea, vrînd s-o îmbrăţişez, dar m-am tras înapoi înainte de a ne atinge.

— E aranjată?

— Îmi place de-adevăratelea de el, Raheen. Are douăzeci şi şase de ani, îl cheamă Adel, e de familie bună, lucrează cu taică-său în industria textilă, e foarte deştept, are simţul umorului, două surori care-l adoră, vorbim cu orele la telefon în fiecare zi – de fapt el a sunat adineauri, de la birou – şi sînt mai fericită decît m-ai văzut vreodată, recunoaşte-o.

— Cine-ar putea s-o nege? Radiezi.

Vocea lui Zia suna ca a unui puşti de şapte ani care se simte complet rătăcit, dar încearcă să repete o formulă pe care mama lui l-a învăţat s-o spună ca să scape de necazuri.

Sonia se uita cînd într-o parte, cînd în jos. M-am întrebat dacă îşi dădea în sfîrşit seama că nu inventasem nimic în ultimii trei ani, cînd îi tot spusesem că Zia ar fi dispus în continuare să umble pe cărbuni aprinşi, ba să-i mai şi mănînce după aceea dacă i-ar cere ea aşa ceva.

— Adel e motivul pentru care Zia e tratat ca un potenţial violator la tine în casă?

— Raheen! a exclamat Zia, ridicîndu-se imediat în picioare. Dacă ea respectă regulile bunei-cuviinţe…

— Bună-cuviinţă? Nu i se vede părul, nu i se văd braţele, nu poţi să te apropii de ea, nu poţi să intri în dormitorul ei. Ce spune asta despre tine? De parcă n-ai fi în stare să te stăpîneşti dacă…

Cînd am văzut expresia de pe faţa lui, vocea mi s-a frînt.

— Of, ia staţi jos amîndoi! Raheen, eşti aşa o divă melodramatică! Şi tu, cu „regulile bunei-cuviinţe“… ce *rahat-walla* ţi-a vîndut replica asta, Zia? Ştiu că toate astea ţi se par lipsite de sens. Acuma staţi jos şi spuneţi-mi dacă vreţi ca Dost Mohommad să vă aducă ceai sau cafea.

M-am aşezat şi am strîns-o în braţe.

— Cînd o să-l cunosc şi eu?

— Abia peste două săptămîni. Peste o oră pleacă la Londra cu treburi. Şi ca să-mi cumpere un inel de logodnă.

— Păi, cînd o să-l cunosc, dacă văd că nu-i în limbă după tine, va trebui să-l pocnesc.

— Nu în nas, a spus Sonia. Are un nas drept, tare frumuşel… Să nu i-l strici.

— O să am grijă să dau cu pumnul mult mai jos de nas.

— Nu prea mult.

A chicotit. Am început să rîd şi eu, iar ea s-a înroşit şi şi-a tras *dupatta* în jos, ca să-şi acopere faţa.

— *Tobah*[5]! Ai o influenţă foarte proastă. Zia, promite-mi c-o să stai cu ochii pe ea la *mangni*[6]. Nu mai am linişte. Mă tem c-o să facă ea ceva care-o să mă ruşineze.

— Dar am fost eu vreodată în stare s-o ţin sub control?

Acum Zia zîmbea, amăgind-o pe Sonia că era liniştit şi se împăcase cu situaţia.

— Aşa-i. O singură persoană a reuşit vreodată aşa ceva. Noroc c-o să fie şi el de faţă. Are avion încoace peste o zi şi rămîne pînă după *mangni*. Nici nu-mi trece prin cap să-l las să plece şi să lipsească

de la logodna mea.

— Serios? a spus Zia, aplecîndu-se în faţă, dar avînd grijă să-şi ţină genunchii la cîţiva milimetri distanţă de cei ai Soniei. Vine şi Karim?

Sonia a încuviinţat, dînd din cap, şi amîndoi s-au uitat la mine. Sonia părea uşor nervoasă, de parcă nu ştia sigur dacă vorbele ei aveau să mă încînte sau să mă oripileze, iar Zia doar îmi evalua expresia feţei. El fusese cel care bătuse, pur întîmplător, în uşa camerei mele de la cămin doar la cîteva minute după ce terminasem de vorbit la telefon cu Karim şi îmi spusese cît se poate de clar că, după părerea lui, eram prea melodramatică, fiindcă plîngeam după ceva ce se terminase cu mult timp înainte de-a fi sunat telefonul.

M-am sprijinit de perne şi m-am uitat la ramurile subţiri de *bougainvillea* care biciuiau fereastra. Dacă aş închide ochii, aş continua să văd florile roşii, ce mi-ar străluci pe cornee, înconjurate de negru. Dacă aş închide ochii, l-aş vedea pe Karim adunînd crengile tăiate pe care grădinarul lui tocmai voise să le arunce în incinerator, m-aş vedea pe mine la treisprezece ani, întinsă în iarbă, odihnindu-mi capul pe o pernă de flori de *bougainvillea* şi uitîndu-mă la Karim, care construia un şotron din crengile desfrunzite. Şi, printre toate acele imagini, m-aş auzi rîzînd fără motiv, fără absolut nici un motiv, şi m-aş întreba unde dispăruse rîsul acela şi dacă el avea să-l aducă înapoi cînd o să apară pe poarta aeroportului.

1. Pat împletit, cu cadru din lemn, în Pakistan şi India.
2. Test standardizat pentru evaluarea cunoştinţelor de limbă engleză, utilizat la admiterea în majoritatea facultăţilor americane.
3. „Ori de cîte ori pleci, / Iei cu tine o bucată de carne“ (varianta corectă, în engleză este „*…a piece of me*“, „o bucată din mine“).
4. *Bawkas* – prostii, aiureli (argou *punjabi*).
5. De la *tawbah/ taubah* – căinţă, pocăinţă, căutarea iertării. Termenul apare în Coran, iar exclamaţia *Taubah!* cere „căinţă în numele Domnului!“
6. În tradiţia pakistaneză, prima ceremonie de logodnă, care se desfăşoară în locuinţa viitoarei mirese.

Nu ştiu cine era, dar nu era Karimazov al meu, Crimă al meu, partenerul meu de şotron, sinele meu pereche, alter egoul meu.

Le arăta paşaportul funcţionarilor de la aeroport, la doar cîţiva paşi de poarta larg deschisă a terminalului. Era un străin înalt, foarte înalt, tuns periuţă, cu sprîncene perfect arcuite şi ochelari rotunzi, eleganţi, şi purta blugi, pantofi sport şi o *kurta*[1] fără guler, cu mînecile suflecate. Dacă n-ar fi fost urechile alea ridicole, care-i fluturau de-o parte şi de alta a capului, poate că l-aş fi confundat cu un străin îmbrăcat într-un stil care trăda în egală măsură faptul că era străin şi dorinţa lui de a asimila influenţele Orientului.

— Exact cum mă temeam, am mormăit eu spre Zia.

Stăteam amîndoi sprijiniţi de barierele ridicate între poarta terminalului şi mulţimea care aştepta să-i întîmpine pe străini şi pe cei întorşi din străinătate.

— S-a transformat într-un *gora*[2].

— Ce tot spui acolo? a răspuns Zia. E mai oacheş decît tine.

Încerca din răsputeri să nu pară prea încîntat de revederea cu Karim, dar nonşalanţa cu care îşi ţinea ţigara între degete era compensată cu vîrf şi îndesat de frecvenţa cu care îşi muta greutatea de pe un picior pe celălalt, oprindu-se doar cînd încerca să-şi înalţe tot trupul, sprijinindu-şi-l pe coatele înfipte în barieră.

— Nu la culoarea pielii mă refer, tîmpitule. La felul lui de-a fi. De ce s-o fi contrazicînd cu tipul de la vamă?

— Probabil îi fac probleme din cauza paşaportului angrez[3]. Sau amrican? Ar putea măcar să ridice privirea şi să ne facă semn cu mîna. La naiba, înalt mai e! „Felul lui de-a fi“?

— Tot nu ştiu de ce-a cerut să stea cu tine, nu cu mine.

Mi-am lăsat capul într-o parte, de parcă o schimbare de perspectivă avea să-l facă să pară mai familiar în ochii mei.

— Buna-cuviinţă.

— Aiurea. Dacă ar veni la noi, ar fi musafirul părinţilor mei. Ar sta la noi fiindcă e fiul lui Ali şi-al lui Maheen, nu fiindcă a fost cîndva prietenul meu cel mai bun.

Un bărbat care puţea aşa cum îmi închipuiam că ar puţi interiorul unui autobuz local m-a înghiontit, încercînd să mă dea deoparte, ca să poată să-şi asigure un loc chiar lîngă barieră. M-am întrebat cum să-l împing şi eu fără să am un contact fizic real cu el.

— Hai că vine. Nu mai fi aşa morocănoasă.

Un roi de taximetrişti l-a înconjurat pe Karim, care a trecut de barieră fără să ne vadă. Pe cînd ne luptam să înaintăm prin îmbulzeală, l-am auzit amîndoi pe Karim spunînd în urdu, fără urmă de ezitare sau

de accent străin, „Am nişte prieteni care vin să mă ia“ şi apoi pe taximetrişti răspunzîndu-i „Unde? Unde sînt? La ora asta precis că dorm. Nu mai vine nimeni“. Iar un ins cu iniţiativă a scos o cartelă telefonică şi a arătat către telefonul public.

— Sună-ţi prietenii. Dacă nu răspunde nimeni, înseamnă că dorm şi atunci vii cu mine.

Karim a luat cartela şi a întors-o pe toate părţile. Avea mîini puternice, dintr-acelea care te fac să te gîndeşti instantaneu la masaje.

— Dacă nu răspund, poate că sînt în drum spre aeroport.

Dar nu părea nici el prea convins. Eu şi Zia, care ajunseserăm între timp suficient de aproape cît să-l atingem, stăteam cu braţele încrucişate şi rîdeam, dar el tot n-a ridicat privirea să ne vadă.

Unul dintre şoferii de taxi i-a pus palma în creştet lui Karim şi i-a întors capul spre noi.

— Uite-ţi prietenii, i-a spus.

Zia era mai aproape de el, aşa că Zia a fost cel pe care l-a luat în braţe, iar eu am remarcat în sinea mea că încă se mai îmbrăţişa cu bărbaţii ca un pakistanez adevărat. N-avea în el nimic din acea atitudine de tipul „Hai să ne prefacem că nu-i nimic personal în contactul nostru fizic“ de care se făceau vinovaţi atîţia puşti americani, dar şi mulţi băieţi din Karachi, care priviseră pe ecran prea mult America şi prea puţin Pakistanul, atunci cînd îşi trăgeau reciproc cîte o scatoalcă sau un pumn în chip de salut.

După ce s-a desprins de Zia, a urmat un moment în care n-am făcut decît să ne uităm unul la altul, nici unul dintre noi neştiind prea bine ce să facă, şi nu-mi dădeam seama dacă era din cauza felului cum se terminase schimbul nostru de scrisori, din cauza felului cum se sfîrşise conversaţia aceea telefonică sau din cauza felului în care ne măsurau din priviri unii dintre cei adunaţi în jurul nostru, parcă încercînd să stabilească natura relaţiei noastre şi forţîndu-ne astfel şi pe noi să ne întrebăm acelaşi lucru. Iar coloana sonoră a ultimei noastre conversaţii telefonice se derula în mintea amîndurora. Am schiţat o jumătate de zîmbet: ei, poftim, iar îmi închipuiam că-i pot citi gîndurile. El a izbucnit în rîsul acela tipic al lui, subit şi complexat, punîndu-şi mîinile pe umerii mei. Degetele lui mari mi se sprijineau direct pe piele, de o parte şi de alta a gîtului.

— Tîmpitule, i-am spus.

Şi i-am cuprins mijlocul cu braţele, dînd uitării totul, în afară de uşurinţa cu care ne iertam întotdeauna unul pe celălalt.

S-a desprins aproape imediat, răsucindu-se şi întinzînd un braţ, ca să prindă pe cineva care tocmai trecea pe lîngă el.

— Am ceva ce-ţi aparţine, i-a spus, trăgîndu-şi valiza de pe cărucior.

A învîrtit de rotiţe pînă a nimerit combinaţia încuietorii şi a deschis valiza.

— Nu, e-n regulă, poţi să-l păstrezi.

— Nu, te rog, eşti prea generos!

A scos dinăuntru un tricou.

— Dacă mai rămîi o vreme în oraş, îl dau la spălat şi…

Sfîrşitul frazei s-a pierdut, înăbuşit în ţesătura kurtei albe pe care Karim şi-o trăgea peste cap.

— Nu-l mai sorbi din ochi, mi-a şoptit Zia. Doar nu vrei să scoţi de pe şine încă o prietenie.

Mi-am înfipt cotul în coastele lui, fără să-mi iau ochii de la torsul lui Karim.

— Tu ai scos-o de pe şine, nu eu. Mutilator de iepuri ce eşti!

— Ce complotaţi acolo? ne-a zîmbit Karim.

Îi întinsese celuilalt kurta lui, iar el rămăsese îmbrăcat cu un tricou şi un pulover tricotat. A trebuit să recunosc în sinea mea că totuşi kurta arătase mai bine.

Zia a arătat cu un aer întrebător spre celălalt bărbat şi apoi spre tricoul lui Karim.

— Însoţitorul de zbor m-a întrebat unde merg, eu i-am spus că la Karachi, iar el mi-a răspuns „Sigur. Caracas!“, după care mi-a vărsat un termos de ceai pe cămaşă. Omul ăla a fost amabil şi mi-a dat o kurta. Zia, ce-ai pe bărbie? Te-ai tăiat la bărbierit?

Zia l-a lovit uşor în coaste, iar Karim i-a prins capul în strînsoarea braţului şi l-a luat la învîrtit, timp în care amîndoi rîdeau. Pentru cîteva clipe n-au mai fost doi bărbaţi care tocmai trecuseră pragul maturităţii, ci băieţii aceia care încercaseră pentru prima dată să se radă la oglindă, cu vreo şapte sau opt ani în urmă, şi a doua zi veniseră la şcoală plini de ciupituri şi tăieturi pe feţe, pînă şi în locuri în care nici nu începuseră să le dea tuleiele. Am fi rîs de ei şi mai copios dacă nu şi-ar fi pus amîndoi talentul la bătaie, afişînd în faţa noastră o combinaţie perfect echilibrată de fudulie şi autoderiziune.

În cele din urmă Karim i-a dat drumul lui Zia şi s-a uitat în jur, oarecum surprins.

— Nu-mi vine să cred cum arată aeroportul ăsta! Ce spaţios şi curat e!

— Pentru ca toţi vizitatorii străini să-şi facă o impresie bună despre oraş, l-a lămurit Zia. De-aici încolo totul o ia razna.

I-a alungat cu un gest pe hamali şi a spus că se duce să aducă maşina mai aproape. Cîteva clipe mai tîrziu, eu, Karim şi o valiză stăteam şi aşteptam pe marginea drumului. Taximetriştii, hamalii şi toţi gură-cască de prin jur nu mai erau interesaţi de prezenţa noastră. Maşinile licăreau în lumina soarelui ca un miraj. Şi ochelarii lui Karim licăreau. Poate că el era mirajul. Dacă aş avea vreodată închipuiri sau halucinaţii, ar avea sens să-l evoc pe Karim – şi nu pe oricare Karim, ci pe acel Karim care arăta aşa. M-am uitat pieziş la el, dar n-am spus nimic. Voiam să văd dacă încă ne mai tihnea să stăm unul lîngă altul în tăcere. Nici el n-a spus nimic. Era prea ocupat să privească în jur, să studieze peisajul, tufărişul mărunt, panourile publicitare şi clădirile scunde ce se vedeau dincolo de terenurile îngrijite ale aeroportului şi să-şi aducă aminte că da, asta-i senzaţia pe care ţi-o dă Karachiul într-o dimineaţă de iarnă, la cinci şi jumătate: e timpul să te scoli şi să toceşti cît mai poţi pentru examenul de azi, pentru care ar fi trebuit să termini cu învăţatul de cu seară. În ultimii trei ani, timp în care Karachi nu reprezentase pentru mine altceva decît locul unde îmi făceam vacanţele, dormisem mereu în momentele acestea, în zori, şi mă trezisem abia după ce soarele stătea pe cer destul timp cît să mai înmoaie aerul îngheţat, aşa că acum nici măcar eu nu-mi puteam stăpîni un fior de nostalgie după acele dimineţi din vremea şcolii, cu pulovere groase, buze crăpate şi păr încărcat de electricitate statică. Karim dîrdîia, aşa că l-am acoperit cu un capăt al şalului meu, fără să mă ating în vreun fel de pielea lui – dar n-am făcut-o accidental şi, categoric, nici din dispreţ. Timiditatea – sau să fi fost jena? – pătrunsese în viaţa mea, cum stăteam acolo amîndoi, şi mă buimăcise de-a binelea.

— Nu-i frig, a spus el.

— Ai făcut piele de găină.

— Nu-i frig.

Cînd Zia a tras maşina în dreptul nostru, i-am spus lui Karim să urce în faţă. Eu m-am aşezat pe locul din spatele şoferului şi l-am privit pe Karim cum privea Karachiul în timp ce Zia ieşea din zona aeroportului şi intra pe autostradă, care la ora aceea era liberă, permiţîndu-ne să admirăm fără oprelişti panourile publicitare: „MOD GIRL[4]! ADORABILĂ!“ – o reclamă la pudră de talc, „CHIPUL HAIR STOP“ – reclama unui produs de îndepărtare a părului facial, „WESTMINSTER ABBEY“ – un rival parvenit al prestigioasei firme de lenjerie BIG BEN, ce încerca să-şi atragă clienţii cu o pictură reprezentînd un bărbat în chiloţi cu model leopard, care îşi legăna şoldurile şi ridica braţele într-un gest triumfător.

Karim a arătat spre el.

— Zia, seamănă cu tine! Deci asta s-a-ntîmplat cu pielea de leopard care ţi-a fost lăsată moştenire şi care atîrna la tine pe perete, în camera de recreere. Există şi şosete asortate?

— Ah, mai du-te dracului! a ripostat Zia.

Dar zîmbea, ca şi mine, cînd îl vedea pe Karim purtîndu-se cum îi era felul.

Se vedea deja Star Gate, care anunţa ieşirea înspre vechiul aeroport, cel de unde plecase Karim împreună cu părinţii lui cu mai bine de şapte ani în urmă, pe cînd nucleul familial era încă intact, chiar dacă dădea semne că începe să explodeze.

— Bun, încotro mergem? a întrebat Zia. Karim?

— Haideţi la mine, să luăm micul dejun, le-am propus eu. Ai mei abia aşteaptă să vă vadă.

— Ce-ar fi s-o vizităm pe viitoarea mireasă? a spus Karim repede – atît de repede, încît probabil că nici n-a apucat să audă propunerea mea.

— E plecată în Dubai tot weekendul. S-a dus în vizită la nişte rude. Şi, în definitiv, chiar dacă era aici, n-ar fi fost în regulă s-o trezim din somn, a spus Zia.

— *Arré!* a rîs Karim. Ce tîmpenii spui tu acolo?

— Ar fi presupus familiaritate, a mormăit Zia. Prea multă.

Am repetat invitaţia de a lua micul dejun cu părinţii mei. Karim privea pe fereastră. Era oare prea copleşit de amintirile vizuale şi auditive ca să se mai poată concentra asupra vorbelor celor din jur? Ce voise să spună cu remarca aceea despre tatăl meu atunci cînd vorbiserăm la telefon? Care dintre noi avea să aducă primul în discuţie toate acele lucruri pe care ni le spuseserăm?

— Întreabă-mă cum ajungem de aici undeva unde mergeam pe vremuri, Zia.

— Bun. Grădiniţa.

— Asta-i uşor. Înainte pe Shahrah-e-Faisal şi la dreapta pe strada Abdullah Haroon, iar şcoala e pe dreapta, chiar înainte de strada Aiwan-e-Saddar.

Nu m-am putut abţine şi am adăugat:

— Sau, în limba karachiană, mergi înainte, înainte, înainte, înainte, şi pe urmă faci la dreapta imediat după Metropole şi te opreşti cînd vezi o biserică.

— Înainte, înainte, înainte, înainte, ha?

Era greu de spus dacă acum Karim era amuzat sau enervat. Nu-i vedeam expresia feţei, pentru că scosese capul pe geam şi măsura cu privirea talmeş-balmeşul de clădiri înalte de birouri, locuinţe mari şi panouri pe care scria „Grădina pentru Nunţi Hina“, „Grădina pentru Nunţi Diamond“, „Grădina pentru Nunţi Sindbad“, panouri plasate la porţile de acces de pe diverse loturi de teren înconjurate de ziduri. Zia mi-a aruncat o privire exasperată în oglinda retrovizoare. Eu am dat din umeri.

Karim şi-a tras capul înăuntru.

— Ce de clădiri noi! Şi traficul e şi mai nebun decît îmi aminteam, chiar şi acum, în zori. Ia staţi aşa, aia nu-i breteaua către strada Tariq şi Asociaţia „Mohommad Ali“? N-am putea să mergem la Kaybee?

— Vrei îngheţată la ora asta?

Trăgîndu-se de-o ureche, s-a uitat la mine gînditor.

— Nu, cred că nu. Toate astea mi se par aşa de ciudate…

Şi a scos iar capul pe geam.

Un autobuz a trecut în viteză pe alături, la doar cîţiva centimetri distanţă, iar Zia a întins o mînă şi l-a tras pe Karim înapoi în maşină.

— Uită-te prin parbriz, bine? N-ai nici un haz cînd eşti decapitat. Şi mai zi, *yaar*, povesteşte-ne! Ce-ai mai făcut de anul trecut, după ce-ai absolvit? Şi de ce ai o gagică pe care-o cheamă Spa?

Am încercat să nu par prea interesată. Sonia pomenise de iubita lui Karim după ce se întîlnise cu el la Londra, cu un an în urmă, dar nu ştia amănunte despre relaţia lor şi nici cît de serioasă era sau nu era ea.

— Nu prea ştiu ce să fac cu viaţa mea după facultă. Aşa că anul ăsta l-am dedicat călătoritului şi abia după aia o să-ncep să-mi fac griji cu de-alde astea. Şi de fapt o cheamă Grace, cum îi spun şi eu, dar s-a ales cu porecla asta fiindcă părinţii ei s-au îndrăgostit cînd se uitau la *Spartacus*.

— Mai romantic nici că se poate, am spus eu rîzînd.

Era imposibil să aibă o relaţie serioasă cu cineva care accepta să fie strigată „Spa“.

— În plus, nici nu mai sîntem împreună.

Ha!

Zia a claxonat un cerşetor fără picioare care trecea strada într-o drăcie cu roţi, înălţată doar cu cîţiva centimetri faţă de sol, şi l-a ocolit cu un viraj scurt. Karim n-a reacţionat, deşi mă aşteptasem să simtă un moment de groază turistică.

— Ce versiune era, aia din 1960 sau redifuzarea din 1967? l-am întrebat. Fiindcă să ştii că din versiunea din 1967 au eliminat momentul ăla grozav cînd se uită Cutăreasca la Spartacus cum se ofileşte pe cruce şi-i spune: „Ah, te rog, mori, iubitule!“ Dacă nici ăsta nu-i un dialog pe care să te-ndrăgosteşti, nu ştiu care-o mai fi. Fac pariu că s-a-ntîmplat la versiunea din 1960.

— Tot Regina Întrebărilor şi Informaţiilor Aiuristice ai rămas, a spus Karim. Hei, RÎIA!

— Hei, Bou’ Dracu’ Idiot! Te-ai prins de acronimul ăsta isteţ, BD-I[5]? Dar înainte să uităm despre ce vorbeam, ia zi-mi, tu şi Grace v-aţi uitat vreodată la *Spartacus* împreună?

— Ah, asta nu! a spus Zia. Ar fi ciudat de-a binelea. Cine ar vrea să recreeze relaţia dintre părinţii lui, să trebuiască să-şi închipuie cum erau ei în tinereţe, cînd le zburdau hormonii şi…?

S-a uitat la Karim, s-a îmbujorat tare la faţă şi a început să-l suduiască pe cerşetor, care abia se mai

vedea în oglinda retrovizoare. Karim s-a întors şi s-a uitat la mine cu o expresie indescifrabilă pe chip, apoi şi-a ferit repede privirea.

Mi-am amintit un lucru la care mă tot gîndeam de o vreme.

— Şi, ia zi, în ultimii ani ai fost vreodată în vizită la maică-ta, în Boston? Cît eram eu şi Zia pe Coasta de Est? Erai şi tu acolo?

— Nu începe cu contraacuzaţiile, mi-a răspuns el tăios şi s-a uitat în altă parte.

Cum puteam să-i explic care era treaba cu tuşa Maheen, cînd nici eu nu-mi explicasem încă totul clar? Probabil mă suspecta că iar luasem avionul spre casă din Boston şi n-o sunasem nici de data asta, în ciuda reproşului pe care mi-l făcuse la telefon. Nu că nu m-aş fi gîndit la asta. Nu că n-aş fi ridicat receptorul şi n-aş fi început să formez numărul – şi nu o dată, nu de două ori, ci de-o grămadă de ori! Îmi venea să mă întind printre scaune şi să-l scutur pe Karim. De ce trebuia să fie atît de greu? Deşi Zia abia dacă-i răspunsese vreodată la scrisori şi, în afară de telefonul de acum o săptămînă, cînd Karim întrebase dacă putea să stea la el, ei doi nu mai comunicaseră verbal de cînd terminaserăm şcoala, acum flecăreau amîndoi pe scaunele din faţă ca şi cum timpul nici nu trecuse, ca şi cum nimic nu se schimbase din 1987 încoace, şi se mai opreau din cînd în cînd doar ca să se uite unul la altul, încă măsurînd din priviri schimbările pe care le gravase timpul în felul cum arătau, după care rîdeau, cumva stînjeniţi, cum fac băieţii cînd sînt prinşi că acordă o atenţie cît de mică felului cum arată alţi băieţi. Iar Sonia, după ce se întîlnise cu Karim la Londra, se întorsese şi povestise despre el că era neschimbat, că prietenia lor era neschimbată, că totul era neschimbat, atîta doar că acum era frumuşel foc, dar asta-i doar o schimbare superficială, nu-i aşa?

— Nu-mi vine să cred că m-am întors, a spus Karim.

— E foarte tentant să spui că nu mai e cale de-ntors.

— Rezistă, m-a sfătuit el.

Rezistenţa n-a fost niciodată punctul meu forte, aşa că am încercat să nu mă mai uit decît la urechile lui. Erau într-adevăr trăsătura lui cel mai puţin atrăgătoare şi a trebuit să mă concentrez din răsputeri ca să nu-mi abat atenţia la aluniţele dispuse în triunghi pe ceafa lui, la lungimea de aici pînă mai apoi a picioarelor lui sau la degetele lui suple, care băteau ritmul pe nişte crîmpeie din REM, *„Nightswimming“*, pe coapse, pe gîtlej, pe claviculă, şi mă descurcam binişor cu toate astea, dar ceea ce m-a dat gata au fost venele care i se reliefau pe încheieturi şi pe antebraţe chiar şi atunci cînd mîinile îi erau relaxate şi mai ales o venă care i se întindea de la palmă pînă la cot.

— Unde mergem? am întrebat, pentru că Zia tocmai ieşise de pe şoseaua de la aeroport, mai devreme decît ar fi fost cazul dacă ne-am fi îndreptat spre casa mea sau a lui.

— Am luat o hotărîre de capul meu. Mergem în Mehmudabad. Unde fac pariu că nici unul dintre voi n-a mai fost vreodată. O să fie a doua oară cînd ajung acolo. Trebuie să mă uit la un panou cu faţa mea pe el, ca să le explic autorilor ce trebuie să facă pentru a-mi surprinde personalitatea.

— Ha? am exclamat eu.

— A, păi, am acceptat să-i pozez unui fotograf pentru o reclamă. O favoare pentru vărul lui Cyrus… îl mai ştii pe Cyrus de la noi din şcoală, Karim? Văru-său tocmai şi-a deschis o agenţie de publicitate.

Taică-tău îl ştie sigur, Raheen. Khushru cumva, nu mai ştiu cum. În orice caz, am crezut c-o să fie un anunţ publicitar în presă, dar s-a dovedit că genele mele lungi or să vă-ntîmpine cînd urcaţi pe podul Clifton. Or să mă pună în locul panoului de la GUL'S JOLLY JELLIES. Nu că-i ceva deosebit? Însă Khushru zice că pictorii mi-au surprins trăsăturile, dar nu mi-au prins esenţa, aşa că trebuie să mă duc să emit esenţă şi, în acelaşi timp, să le ţin o lecţie despre diferenţa dintre copierea unei imagini şi interpretarea unui suflet.

— (A) De ce-ai făcut o chestie aşa ciudată? (B) De ce facem treaba asta încă şi mai ciudată la ora asta? (C) La ce faci reclamă?

— (A) Pentru că nu mi-a venit în minte nici un motiv ca să refuz. (B) Fiindcă pictorii au zis că azi se-apucă de lucru la răsărit, ca să aibă timp s-ajungă la nu ştiu ce meci de crichet din cartier. Şi (C) nici nu m-am deranjat să-ntreb.

— Mehmudabad, a spus Karim. O să fie grozav.

— De ce?

Într-o clipă mă şi apucase enervarea. Nu vorbea Karimazov al meu, ci cartograful străin – cel care îmi trimisese de la Londra hărţile Karachiului, înştiinţîndu-mă cît de limitate erau cunoştinţele mele despre oraş.

— De ce-o să fie grozav în Mehmudabad, din moment ce probabil că n-ai fost niciodată acolo, iar oraşul ăsta e plin de locşoare pe unde bîntuiai pe vremuri şi-ar trebui să arzi de nerăbdare să le revezi?

Zia a dat muzica mai tare şi vocea lui Nusrat interpretînd *„Mera piya ghar aya“* a înecat orice replică o fi zis Karim. *Mera piya ghar aya*… Iubitul meu a venit acasă.

Am trecut peste Kala Pul, Podul Negru, care nu era negru, şi am cotit pe străzile rezidenţiale din Defence Housing Authority (Phase II), pe la sensul giratoriu în centrul căruia era expusă macheta unui avion de luptă cu un siaj de foc ţîşnindu-i din spate (cînd Runty şi Bunty au pus la dispoziţia invitaţilor la una dintre petrecerile lor de Ghutna o hartă pe care era însemnată locuinţa lor, intersecţia era marcată cu cuvintele „Avion cu reacţie cu curul în flăcări“). Am închis ochii, toropită de somn. Cînd i-am deschis din nou, ordinea relativă din Defence cedase locul aleilor înguste şi faţadelor minuscule din Mehmudabad. Habar n-aveam cum ajunseserăm acolo, iar Zia părea şi el puţin surprins. Îl auzeam mormăind: „La stînga după locul unde caprele mîncau antena, pe urmă la dreapta… înainte sau după capacul de roată?“

Un autobuz trecu huruind pe lîngă noi, iar un om care purta o tichie de lînă şi sandale crăpate se chinuia cu lacătul de jos al oblonului care îi acoperea faţada prăvăliei. Mai încolo un om şedea cu picioarele încrucişate într-un magazin cu anvelope atîrnate în cîrlige pe pereţii vopsiţi în roz-aprins, cercetînd cu luare-aminte camera unei anvelope de bicicletă. La următoarea intrare un vînzător de fructe aranja rodii în grămezi piramidale, oprindu-se înainte de a ajunge la vîrf ca să cîntărească nişte mere. Muşteriul a luat merele şi i-a dat în schimb o bancnotă roşie. Vînzătorul de fructe l-a strigat pe cel de legume de vizavi, iar vînzătorul de legume a trimis un puşti să dea o fugă pînă la vînzătorul de fructe, ca să-i schimbe bancnota de o sută de rupii şi să-i poată da clientului restul. Am trecut prin dreptul unui „hotel“ cu ţigle albe, luminat de neoane, unde oamenii stăteau ghemuiţi la mese de lemn, încălzindu-se cu ceşti de ceai aburinde, iar Zia a arătat triumfător spre capacul de roată proptit de un zid şi a cotit pe o

alee atît de îngustă, încît s-a văzut nevoit să-şi apropie oglinda de caroserie, ca să nu o zdrelească de obloanele de lemn ale caselor. Case! Pentru mine cuvîntul acesta evoca structuri înconjurate de grădini, care, la rîndul lor, erau înconjurate de garduri, dar aici priveai în lungul străzii şi vedeai clădiri dreptunghiulare, cu etaj, înghesuite una într-alta – dacă nu cumva era o singură clădire, care din cînd în cînd îşi schimba culoarea –, cu uşi şi ferestre plasate la intervale regulate, fiecare pereche de uşi marcînd intrarea într-o locuinţă.

Oare ce te face să te simţi ca acasă într-un loc anume, chiar dacă nu are nimic în comun cu cel în care ai crescut? Să fie un simplu truc al minţii, o falsă senzaţie de conexiune? Cînd eram la facultate şi am aruncat la gunoi un pliant de la Centrul de Cariere, declarîndu-i lui Zia că o să plec acasă, fir-ar să fie, da, plec imediat după absolvire, el m-a acuzat că duc dorul traiului luxos al clasei medii superioare şi atîta tot. Şi atunci mi-am spus că nu-i nimic, Karim o să înţeleagă, Karim o să ştie că „apartenenţa“ e un cuvînt de forma plantei-păianjen, prăfuit, învecinat cu marea. Dar acum, uitîndu-mă la Karim, mă întrebam dacă mai eram într-adevăr în stare să-mi dau seama ce ştie sau ce înţelege el.

Zia a cotit pe o altă alee, ceva mai lată decît prima, şi a oprit în faţa unei porţi care părea vopsită în maro, dar de aproape s-a dovedit a fi ruginită. A parcat jumătate în stradă, jumătate pe trotuarul îngust care mărginea o latură a străzii.

Eu şi Karim am coborît din maşină în acelaşi timp. El s-a întins, iar cămaşa i s-a ridicat şi i-a dezvăluit o cicatrice pronunţată, rămasă de la varicelă, chiar deasupra beteliei blugilor şi o cărare de păr care îi cobora de sub buric. M-a surprins uitîndu-mă la cicatrice şi i-a aruncat, la rîndu-i, o privire stînjenită.

— Am şi eu una, am spus.

Şi i-am arătat o urmă decolorată de pe cot. A întins mîna şi mi-a atins-o.

— A mea e mai proeminentă.

Şi-a ridicat cămaşa, ca să i-o mai văd o dată.

— Da?

Evident că aşa era. Am pipăit-o cu degetul. El a inspirat brusc exact în momentul în care l-am atins şi între abdomenul neted şi blugi s-a căscat un gol.

Nu mi-am retras mîna, iar el a zîmbit, cu muşchii abdominali încordaţi.

— Eşti rece. M-a trecut un fior.

— Ai boxeri cu caraşi-aurii, am remarcat, uitîndu-mă în jos, iar el a rîs şi a dat drumul aerului din piept.

— Veniţi, fraţilor? ne-a strigat Zia.

Privea peste poarta ruginită şi ridicase o mînă, ca să salute pe cineva aflat undeva înăuntru. Un bărbat cu un smoc de păr alb – vopsit ori depigmentat? – a deschis poarta. Am intrat toţi trei, cu Zia în frunte, şi m-am pomenit într-un loc cum nu-mi imaginasem vreodată că voi găsi pe o asemenea stradă înghesuită, în dosul unei asemenea porţi ruginite. Nu că mi-aş petrece prea mult timp imaginîndu-mi străzi înghesuite şi porţi ruginite.

Pe jos era numai ciment, dar aceasta era singura trăsătură uniformă a locului. Pe cînd intram, am zărit

în stînga un garaj acoperit, în care nu exista nici o maşină, ci doar stîlpi de oţel, găleţi şi canistre. În dreapta era un spaţiu neacoperit, ce ne permitea să admirăm răspîndirea deloc impresionantă a luminii zorilor pe cer. Doi stîlpi de oţel cu stinghii fixate pe toată lungimea lor erau culcaţi pe jos, ocupînd o bună parte din spaţiu. Mi-a luat cîteva clipe pînă să-mi dau seama că stîlpii aceia susţineau de obicei panouri publicitare, principala sursă de culoare (în afara autobuzelor) de pe străzile din Karachi. Între două stinghii şedea un om şi îşi sorbea ceaiul, uitîndu-se la o uriaşă pînză goală, proptită de peretele exterior al garajului. Două camere construite din cărămidă ocupau capetele opuse ale terenului. Una adăpostea o pompă de apă şi nişte saci nemarcaţi, care păreau grei, dar nu-mi puteam da seama ce conţineau. În cealaltă se aflau un birou, un bufet, nişte scaune şi un poster cu o actriţă de film pakistaneză, alături de o copie a sa în acuarelă. Pereţii exteriori ai celei de-a doua încăperi erau acoperiţi cu pete de vopsea multicolore. Din ambele construcţii ieşeau cabluri electrice, pînă mult deasupra solului, cu becuri atîrnate la capetele lor, ce fuseseră înfăşurate pe crengi de copac (pe lotul acela creştea un copac care arăta ca o sperietoare de ciori ostenită şi mai exista un altul, mult mai sănătos, care îşi întindea ramurile pe deasupra gardului dinspre lotul alăturat).

Mai încolo, cum mergeam în diagonală dinspre poartă, am dat de nişte stîlpi de oţel ruginiţi care susţineau un acoperiş improvizat, construit din panouri publicitare vechi, ce acoperea cam o treime din complex. În zona aceasta mai erau şi alte pînze proptite de pereţi, unele cu desene în creion, altele pe jumătate pictate, unele aproape isprăvite şi una, în mod evident folosită pentru teste, care era acoperită cu înscrisuri caligrafice, caricaturi de politicieni şi o pictură reprezentînd o capră cu limba scoasă, unde nişte linii fine indicau că limba se bălăngănea în direcţia caricaturii prim-ministrului. Oameni de tot soiul, care pînă atunci sorbiseră ceai şi stătuseră la taclale, s-au ridicat şi s-au apropiat de Zia, în timp ce Bilal – cel care ne deschisese poarta – îi atrăgea atenţia asupra unui panou publicitar ridicat şi proptit de un perete.

— Ah! nu m-am putut abţine să exclam.

Era Zia. Sau mai degrabă capul lui Zia, de zece ori mai mare decît în mod normal, ce privea cu încîntare mîna de zece ori mai mare a lui Zia, care strîngea o mănuşă roz umflată şi făcea să ţîşnească din ea un lichid alb, ce intra drept în gura mare şi cărnoasă a lui Zia.

— Ăăă… Zia?

— Raheen, n-am nici cea mai vagă idee. Habar n-am ce-i asta.

Karim, care pînă atunci umblase fără ţintă prin complex, cercetînd pensulele întărite de la vopsea şi simulînd numere de echilibristică pe stîlpii laţi, puşi pieziş, s-a apropiat şi el şi s-a uitat la pictură. De cum a început să rîdă, am ştiut exact ce era mănuşa roz.

— Pun pariu că aici o să intre sloganul, a spus el, arătînd spre un spaţiu alb de pe pînză.

— Dar ce vînd? a întrebat Zia.

Eu şi Karim ne-am zîmbit larg.

— O marcă nouă de lapte, am spus. Probabil cu numele DL PAPĂ-LAPTE.

— Şi sloganul „PROASPĂT DE LA PRIMUL MUGER!“ a completat Karim.

Zia s-a uitat la mănuşa roz, din care picura ceva, şi s-a făcut alb la faţă, iar eu şi Karim am bătut

palma.

Ignorînd tot schimbul nostru de replici, Bilal i-a cerut părerea lui Zia despre pictură.

— Trăsăturile sînt parcă puţin cam prea ţepene, a spus Zia, încercînd să se adune.

Karim l-a împins deoparte şi a început să explice răspicat:

— Nu-i nici un strop de poezie aici. Nici o sclipire.

Vorbise în urdu şi nu găsise cuvîntul pentru „sclipire“, aşa că s-a descurcat pronunţîndu-l stîlcit în engleză. A arătat cu degetul spre camera în care se afla posterul cu actriţa.

— Amprenta aceea care o face pe Neeli să fie Neeli, care-l face pe Amitabh să fie Amitabh, care-l face pe Schwarzenegger să fie Schwarzenegger, aia pur şi simplu nu există în tabloul ăsta. Amprenta de erou, de asta avem nevoie. *Jazbaa*[6], energie debordantă, înflăcărare.

Chipul i s-a luminat şi a completat:

— *Chutzpah*[7]!

Bilal a dat din cap aprobator şi s-a dus la tovarăşii lui. Îi vedeam din spate umerii scuturîndu-i-se.

— Trebuie să vorbeşti pe limba lor, ne-a şoptit conspirativ Karim.

— Idiş?

Ne-am privit pieziş şi am izbucnit în rîs. Rîdeam atît de tare, încît a trebuit să ne sprijinim unul de altul. Iar apoi ne-am oprit din rîs, dar braţele lui mă cuprinseseră, bărbia mea era pe umărul lui, doar cîţiva centimetri îi despărţeau gîtul de gura mea şi mi-a trecut prin minte, ce uşor era, ce uşor putea fi! Unde-ai fost în toţi anii ăştia, Karim? Unde-am fost eu?

Am văzut cu coada ochiului că Zia se uita la noi cu gura căscată şi cu o expresie surprinsă, aproape uluită, în privire.

Pictorii s-au apropiat chicotind din grămada lor, iar Bilal şi-a dres glasul. Mi-am amintit de buna-cuviinţă şi m-am dezlipit de Karim tocmai cînd Zia explica:

— Verişori. Nu s-au mai văzut de multă vreme.

Bilal, care părea în acelaşi timp amuzat şi neîncrezător, s-a întors la subiectul panoului publicitar.

— O să-l mai retuşăm puţin. Acum, că te-am văzut în carne şi oase, avem o imagine mai clară a… sclipirii tale.

— Dacă ne dai nişte ceai, o să mai stăm pe-aici o vreme şi poţi să te mai uiţi la el, a spus Karim. Ca să-ţi prindă rădăcini în memorie imaginea lui.

— Ca un arbore de mango, a spus Bilal. Şi în curînd o să facă fructe, iar chipul lui, înălţat deasupra podului Clifton, o să fie un mango auriu ca soarele, cu obraji pe care să-ţi vină să-i devorezi. Să-i dai pe gît cu un pahar cu lapte.

— Simt că mă apucă un atac de panică, a spus Zia.

Bilal i-a surîs, cîtuşi de puţin liniştitor, şi a dispărut în încăperea aceea, de data asta însă ca să ne aducă ceai în nişte ceşcuţe înflorate. Ne-a oferit şi scaune, dar am preferat să ne aşezăm pe stîlpii de oţel, cu cerul liber deasupra noastră. Zia a spus că se duce la maşină să-şi aducă puloverul, deşi acum era mai cald decît atunci cînd aşteptam la aeroport şi cînd nu simţise că i-ar trebui vreun pulover. Era atît de linişte, încît atunci cînd a cîntat un cocoş undeva în vecini, i-am auzit pînă şi fîlfîitul aripilor cu care şi-a

însoţit cucurigul.

Karim s-a aşezat lîngă mine, încrucişîndu-şi gleznele. N-a spus nimic, nici măcar nu s-a aşezat atît de aproape de mine pe cît sperasem, dar mica mea lume interioară a tremurat mărunt în faţa langorii cu care mîngîia florile pictate pe ceşcuţă, conturîndu-le petalele cu degetul arătător şi mişcîndu-şi alene degetul mare în sus şi în jos pe tulpini înainte de a-şi duce ceaşca la buze. A fost suficient ca să mă facă să-mi doresc să fiu din porţelan şi să fiu plină pe dinăuntru cu lichid fierbinte. L-am tras de lobul urechii, iar el mi-a zîmbit şi m-a înghiontit uşurel.

— Măi, îmi pare rău pentru ultima scrisoare pe care ţi-am trimis-o, i-am spus eu. Practic, ţi-am ţinut ditamai tirada moralizatoare, nu-i aşa?

— Mda, mă rog… Mie-mi pare şi mai rău pentru ale mele. Scrisorile cu decupaje.

Mi-am muşcat buza şi m-am întors cu faţa spre soare, ca să nu-mi vadă lacrimile care îmi năvăleau în ochi. Pînă s-o spună el cu gura lui, nici nu-mi dădusem seama cîtă nevoie aveam să aud asta de la el.

— Abia aflasem, a continuat. La vremea aceea probabil că tu ştiai deja de ceva timp. Dar eu de-abia aflasem, cu o zi înainte să primesc scrisoarea de la tine, şi cînd am citit-o, mi s-a părut că aud ecoul unor anumite trăsături.

S-a oprit şi m-a privit, timp în care eu mă străduiam să-mi amintesc. Ce era probabil să fi ştiut de ceva timp la vremea aceea? Avusese loc vreun masacru sau ceva similar, care făcea din comentariile mele despre „domnul Trăitor-în-Londra“ şi „cînd rîdem, sfidăm“ ceva de prost gust? Ce se întîmpla în ţară în 1990, cînd îi trimisesem scrisoarea aceea? Şi ecoul căror trăsături? Trăsăturile unei fete din Karachi care preferase să supravieţuiască dezastrului în loc să verse lacrimi din cauza lui? Judecînd mai detaşat, îmi dădeam seama că o asemenea atitudine putea fi luată drept insensibilitate.

I-am netezit o sprînceană cu degetul, simţind cum firele moi i se zbîrlesc la contactul cu pielea mea.

— Lucrurile arată altfel cînd trăieşti aici, Karim. Acum, că te-ai întors, o să-ţi dai seama de asta.

Karim s-a tras înapoi şi m-a prins de încheieturi.

— Ce tot spui? Că nu te-a înfuriat nimic din toate astea?

— Dar la ce-ar folosi?

Ce îşi închipuia el, că furia mea ar îngrozi oraşul şi l-ar face să nu se mai poarte atît de nebuneşte? De ce nu puteam să-mi amintesc ce se petrecea în Karachi cînd i-am scris scrisoarea aceea?

S-a aplecat în faţă, apăsîndu-mi palmele cu pieptul. Am crezut că avea de gînd să mă sărute şi m-am uitat în jur cu coada ochiului – gestul instinctiv pe care îl face orice fată din Karachi într-o asemenea situaţie –, ca să mă asigur că Bilal şi ceilalţi nu ne vedeau. Dar faţa lui a rămas la cîţiva centimetri distanţă de a mea.

— Ra, mie poţi să-mi spui adevărul. Nu-i nevoie să fim în tabere diferite.

— Dar îţi spun adevărul.

Mi-a eliberat încheieturile şi s-a ridicat în picioare.

— Raheen, nu mi-ai fi trimis eseul ăla dacă n-ai fi… Cei doi oameni din oraş… cum naiba-l chema…? Ray… Rye… Ray…?

— Raya? Ce legătură are?

— Raya. Da, cel care oglindea sentimentele din poezia aia a lui Faiz. Egoismul şi slăbiciunea unor anumite soiuri de dragoste.

Am clătinat din cap.

— Ai înţeles greşit totul. Încercam să spun… mă rog, încercam să spun că aş fi vrut să nu pleci.

Karim a clipit o dată, de două ori, de trei ori. S-a întors cu spatele la mine şi şi-a acoperit ochii cu palma.

— Asta-i tot? Despre tine şi despre mine era vorba?

— Nu-i de-ajuns?

— Nu, a spus el.

O spusese pe un ton rănit.

M-am ridicat şi mi-am pus mîinile pe umerii lui.

— Karim, nu înţeleg de ce scrisoarea aia a mea te-a supărat atît de tare.

A încremenit în faţa mea.

— Nu înţelegi?

S-a uitat în jur de parcă ar fi încercat să-şi aducă aminte unde era. M-a privit din nou în ochi şi buzele i s-au mişcat ca şi cum ar fi repetat cuvintele pe care voia să le spună, dar nu a scos nici un sunet.

Nu ştiam ce să spun sau ce să fac, aşa că l-am luat pur şi simplu de mînă.

S-a smuls de lîngă mine.

— Sînt obosit. Probabil că ar trebui să mă duc la Zia şi să dorm un pic.

S-a îndreptat spre poartă fără să se mai uite în urmă, strigîndu-i lui Zia că era vremea să plecăm. În drum spre ieşire, l-am văzut întinzînd mîna în spate, spre omoplat. Şi-a măturat de acolo pana de cocoş care-i căzuse de pe ramura de copac şi a mers mai departe.

1. Cămaşă lungă şi largă, cu mîneci lungi.
2. Persoană cu pielea mai deschisă la culoare (urdu).
3. Englez.
4. *Mod* se referă la o subcultură iniţiată în anii 1960 de un grup de tineri londonezi denumiţi „modernişti“ datorită preferinţei lor pentru jazzul modern (spre deosebire de *trad*, fanul sau creatorul muzicii jazz tradiţionale). Muzica şi moda vestimentară reprezintă puncte de mare interes în subcultura *mod*.
5. *BD*, prescurtarea internaţională pentru Bangladesh; *I*, pronumele personal *„eu“* (engl.).
6. Pasiune (urdu).
7. Tupeu, insolenţă (în idiş).

Cîteva minute mai tîrziu, motorul maşinii lui Zia s-a oprit.

Încă nu ieşiserăm din Mehmudabad. Zia o luase pe o scurtătură care ne adusese pe o străduţă îngustă, pustie şi plină de prăvălii care încă nu ridicaseră obloanele. Pe firma pictată de deasupra unui magazin scria „UNIFORME ŞCOLARE MATA HARI“, dar, deşi am întors privirea spre ea şi eu, şi Karim, nici unul dintre noi nu i-a arătat-o celuilalt.

Zia şi Karim au coborît din maşină. Zia a deschis şi a proptit capota, dar se vedea clar că o făcuse doar fiindcă aşa reacţionau personajele din filme cînd li se stricau maşinile. Am coborît şi eu şi m-am dus lîngă ei, în pofida vocii mele interioare, care semăna tare mult cu avertismentele Soniei. Nu făceam decît să atrag atenţia asupra mea şi cine ştie ce ciudaţi bîntuiau străzile pustii la ora aceea. Poate că ar trebui cel puţin să-mi acopăr cu *dupatta* braţele dezgolite.

— Sîntem lîngă colonia *parsi*, a spus Karim. Unchiul Zerxes, prietenul tatei din branşa textilelor, locuieşte pe-aproape. La zece minute de mers pe jos.

Se uita la Zia, făcînd toate eforturile să-mi evite privirea.

Zece minute? Atît ar fi durat drumul pe jos de la mine acasă pînă la Zia, dar niciodată nu-l parcursesem decît cu maşina. Iar acelea erau străzi pe care le cunoşteam. M-am uitat de-a lungul străduţei. Cît de periculoasă era partea aceasta de oraş, Mehmudabad? Nu puteam şti sigur. Era oare una din zonele unde oamenii erau adesea doborîţi de trăgători care nu erau prinşi niciodată şi care nu lăsau în urma lor nici un indiciu, făcîndu-i pe locuitorii din întreg oraşul să speculeze că *bineînţeles, a fost gruparea cutare, s-au răzbunat pentru ziua de ieri, cînd a fost împuşcat X*, în timp ce alţii îi contraziceau, *nu, nu, e mîna unora care vor să ne facă să tragem concluzia asta, ca să-i facă pe aceia să pară o organizaţie teroristă, ăsta-i adevărul*? Şi apoi venea replica următoare, *păi, da, chiar sînt o organizaţie teroristă*, şi apoi, *ei, hai să fim serioşi, fiecare grupare îşi are aripa ei radicală, de ce să-i arătăm cu degetul doar pe unii?*, ceea ce ducea la *ar putea fi oricine, ar putea fi o vendetă personală sau nişte haimanale, luptători etnici, sectanţi, poate vreo luptă internă sau o înfruntare între traficanţii de droguri sau organizaţii ale unui guvern-fantomă sau* (varianta mea preferată) *agenturile străine*.

— Care dintre cunoscuţii noştri locuieşte cel mai aproape de-aici? Nadia? Scoate mobilul şi sun-o, i-am cerut lui Zia. Spune-i să trimită maşina ei să ne ia. E la cinci minute de aici. Şoferul ei ar putea să ne lase acasă şi pe urmă să vină înapoi cu un mecanic.

— Nu-mi las eu Integra pe marginea drumului în partea asta de oraş, a spus Zia. O să-i spunem şoferului Nadiei să-l culeagă în drum pe mecanicul meu.

— Mecanicul tău nu-i „în drum“. Şi e şase dimineaţa.

— Ştiu unde locuieşte. Pot să-l trezesc.

— Fraţilor, a spus Karim cu o voce joasă, vine cineva.

Eu şi Zia ne-am întors şi am văzut un mustăcios ce se apropia de noi.

— Aveţi probleme? ne-a întrebat.

Purta *shalwar-kameez* asortat cu pantofi sport. Nike. Contrafăcuţi, fără îndoială.

— Nu, e-n regulă. Aşteptăm nişte prieteni. Mulţumim, a spus Zia, încercînd să pară degajat şi sigur pe el.

M-am aplecat şi am luat din maşină telefonul mobil al lui Zia. De ce m-oi fi gîndit eu că asta avea să-l intimideze pe omul acela, habar n-am, dar telefonul îmi dădea o senzaţie de putere.

Bărbatul a pufnit în rîs.

— Staţi liniştiţi. Nu vreau să vă fac nimic. Dar voiam să vă-ntreb dacă aveţi cumva vreun dispozitiv antifurt la maşină. De-asta s-ar putea să se fi oprit motorul.

M-am uitat neajutorată la telefon. Nici măcar nu ştiam care era numărul poliţiei.

Zia şi-a tras o palmă peste frunte.

— Da! Ce prost sînt! Am uitat s-apăs comutatorul pentru hoţi.

— Ce s-apeşi? a întrebat Karim.

— Comutatorul antifurt. E un buton mic. Poţi să-l pui oriunde în maşină. Vezi? Al meu e lîngă contact.

I-a ghidat mîna lui Karim prin geamul deschis al maşinii pînă ce a atins butonul.

— Dacă nu-l apeşi în cîteva secunde după ce porneşti motorul, îţi taie alimentarea cu carburant şi motorul se opreşte. Deci dacă-ncearcă cineva să-ţi fure maşina şi nu apasă pe buton, maşina se opreşte pur şi simplu şi îi strică şansele de a fugi rapid. Tata a pus să mi-l instaleze abia acum cîteva zile. Încă nu m-am obişnuit cu el.

S-a întors spre omul cu pantofii contrafăcuţi.

— Mersi, i-a spus şi i-a oferit o ţigară.

Omul a scos un chibrit şi şi-au aprins amîndoi ţigările. L-am călcat pe Zia pe bombeu, încercînd să-i atrag atenţia cît de tare mă necăjea faptul că stăteam în mijlocul unei străzi pustii, împreună cu un bărbat necunoscut, dar el şi-a retras piciorul şi atîta tot.

— Eşti mecanic? l-a întrebat.

Omul a clătinat din cap.

— Hoţ de maşini.

M-am gîndit să-l sun pe tata. Dar ce naiba să-i spun?

— Ai de gînd să-mi furi maşina? l-a întrebat Zia, încercînd să pară nonşalant.

Omul a părut jignit.

— După ce-am luat o ţigară de la tine?

A clătinat iar din cap.

— Nu lucrez fără instrumentele mele. Pistolul meu, partenerul meu. Şi-apoi nu ţi-aş lua maşina ca să te las blocat aici cînd eşti în compania unei fete. Trăim vremuri nesigure. Şi se vede clar că nu locuiţi în zonă.

— Foarte cumsecade din partea ta, a spus Zia, privindu-mă triumfător, de parcă ar fi marcat un punct.

Omul încă nu luase act de prezenţa mea, lucru care îmi permitea să mă simt suficient de confortabil cît să rămîn mai departe acolo unde stăteam.

— Unde crezi că locuim? a întrebat Karim.

— În Defence.

Karim a rîs.

— Corect. Se vede de la o poştă, nu?

Omul a dat din cap că da şi a spus:

— Burgeri.

Karim avea un aer nedumerit. La vremea cînd plecase el din Karachi, încă nu aflaserăm de termenul acesta, pe care majoritatea celor din oraş îl foloseau acum ca să denumească elita vorbitoare de engleză.

— Te ocupi de mult cu asta? am întrebat eu.

Credeam că-i va adresa răspunsul lui Zia, dar el s-a uitat ţintă la mine.

— Voiam să intru în administraţia civilă. Sînt o persoană educată, cu ştiinţă de carte, să ştii. M-am dus la examen şi-am făcut totul bine. Adică n-am luat eu cele mai bune note, dar erau bunicele, n-aveam de ce să mă ruşinez. Numai că am concurat în Karachi. N-ajunge să fii doar bun.

S-a uitat la Zia, la Karim şi apoi iar la mine.

— Ştiţi ce zic?

Probabil că era doar o întrebare retorică, dar m-am simţit obligată să-i răspund:

— Şi noi sîntem *karachiwallah*.

Mi s-a împleticit limba în cuvîntul acela. Dar pur şi simplu nu mi se părea o idee bună să folosesc termenul englezit, karachiiţi. Iar apoi, fiindcă mă enervase Karim, am adăugat:

— Cel puţin noi doi. El – am arătat cu capul spre Karim – n-a mai fost pe-aici de opt ani. Locuieşte în Anglia şi în America. În amîndouă.

Omul a scos un fluierat.

— Ce viteaz! Înţelegi de ce sînt hoţ de maşini în loc să fiu funcţionar public, viteazule?

— Da, a răspuns Karim cu o voce joasă. Din cauza contingentării.

Omul a scuipat pe marginea drumului.

— Arză-i-ar toate felurile de foc din iad pe ăştia care-o stabilesc!

L-am apucat pe Zia de mînecă, implorîndu-l din ochi: *Hai să plecăm de-aici!*

Omul mi-a surprins privirea.

— De ce ţi-e frică de mine? Am surori. Nu-s din ăia necivilizaţi. Dar am şi eu frustrări. Tu nu? Doar trăieşti în oraşul ăsta! Cum se face că n-ai de suferit?

În visele mele există un Karachi temerar, sclipitor, vesel, care mă face să-mi doresc să dorm o veşnicie. Spusesem asta într-una dintre conversaţiile mele imaginare cu Karim, dar era puţin probabil că i-aş fi putut-o spune acelui om. Lui nu-i puteam spune nimic care să nu sune condescendent sau să nu fie o minciună. Privilegiile eliminau eforturile cotidiene ale politicilor etnice şi, indiferent ce-ar fi vrut Karim să cred despre această problemă, nu puteam să mă prefac că-mi părea rău că mă născusem „de partea aceasta a podului Clifton“, unde toată lumea era strîns unită în îmbrăţişarea sufocantă a apartenenţei de

clasă, etnicitatea fiind doar o grijă secundară, dacă nu chiar terţiară. La ce-mi folosea să am inima grea după ce citeam despre creşterea accelerată a violenţei, a şomajului, a discordiei şi separatismului din Karachi? La ce-mi folosea să fiu de acord cu omul acesta că sistemul contingentării la nivelul provinciei îi discrimina pe karachiiţi, în special pe muhajirii care nu aveau o reşedinţă familială în afara oraşului, pe care să o folosească drept argument, de vreme ce slujbele guvernamentale şi locurile din universităţile administrate de stat erau alocate conform unei absurde diviziuni urban-rural? La ce-mi folosea să consider că întreg oraşul era jecmănit de guvernul central, care era încîntat că îşi obţinea cea mai mare parte a veniturilor din Karachi, dar nu se arăta dornic să dea mai nimic în schimb? Nu mă vedeam punînd mîna pe pistol sau pierzîndu-i pe cei dragi sau pierzîndu-mi minţile din cauza asta. Şi-atunci cum puteam să mă uit în ochii acestui om şi să-i spun că da, sufăr şi eu laolaltă cu oraşul? Cum puteam să mă prefac că, odată ce am ajuns să ghicesc o parte din ceea ce îndura, nu mă mai simt speriată cînd stau alături de el pe o alee pustie?

— Eşti muhajir, l-am auzit pe Karim spunîndu-i.

Pentru Dumnezeu, ce încerca să facă?

— Da, viteazule. Tu ce eşti?

— Bengalez.

Eu şi Zia ne-am întors amîndoi spre el, privindu-l surprinşi. Niciodată nu-l auzisem pe Karim identificîndu-se astfel. Desigur, pe vremuri, cînd eram mai tineri, nici unul dintre noi nu simţea nevoia de a se defini prin etnie, dar tot m-a luat pe nepregătite faptul că alesese să se identifice cu etnia mamei, nu a tatălui său. Ce încerca să sugereze: că el trăia undeva în afara peisajului politicilor etnice de după Războiul Civil? Sau simţea că era mai înţelept să nu se asocieze cu un grup etnic pe care omul acesta îl privea ca pe un concurent sau ca pe un opresor şi era mai uşor să spui că te numeri printre cei care s-au desprins de noi cu douăzeci şi cinci de ani în urmă şi pe care nu-i mai pomenea nimeni? Mă întrebam dacă Zia îşi amintea vreodată bătaia aceea din curtea şcolii, cînd îl trîntise pe Karim la pămînt şi-l lovise cu piciorul. Mă întrebam şi dacă el, Karim, şi-o mai amintea.

Omul a ridicat capul.

— N-am învăţat nimic, nu-i aşa? Din ’71.

Karim m-a privit din nou în felul acela al lui pe care nu-l puteam descifra.

— Am învăţat să uităm, a spus el. Ai o familie de întreţinut?

— Toată lumea are o familie de întreţinut. Dacă nu a lui, personală, atunci a altcuiva, a cuiva care nu mai poate întreţine pe nimeni. Fratele meu are cinci copii. Drumul pe care l-a ales el în viaţă… ei, în curînd o să am de întreţinut şi familia lui. Şi pe urmă pe văduva lui. Va trebui să mă însor cu văduva lui, altfel cine altcineva ar lua-o cu cinci copii? Şi femeia asta cîntă toată ziua, prost de tot, ca o capră.

Şi-a împreunat mîinile implorator.

— Îi zic lui frate-meu, schimbă-ţi repejor drumul în viaţă, altfel o să mă laşi cu ea pe cap. O să-mi tai singur urechile şi după aia cum o să mai pot să-i ascult pe comentatorii de la meciurile de crichet?

— Ei, asta da situaţie dificilă! a spus Zia rîzînd.

— De dat la ziar, a spus omul, dînd un bobîrnac mucului de ţigară. „CONTINGENTAREA OBLIGĂ

UN OM DE TREABĂ SĂ SE ÎNSOARE CU FEMEIA CARE FACE CA O CAPRĂ.“ O să declanşeze o revoluţie.

Au rîs amîndoi, el şi Zia, dar rîsul omului avea o nuanţă de amărăciune.

— Nu pot să fac nimic în privinţa contingentării, a spus Karim, dar aş putea să te ajut să găseşti ceva mai potrivit cu educaţia ta decît furtul de maşini.

Omul a dat din cap, iar acum îi pierise orice urmă de veselie.

— Cred c-ar fi un lucru bun. Pe măsură ce trece timpul şi eu tot asta fac, devin tot mai furios. Şi deja mă pot imagina făcînd lucruri la care acum cîteva luni nici nu m-aş fi gîndit. Am o armă şi-mi imaginez diverse lucruri. Asta nu-i o combinaţie bună.

A făcut o grimasă.

— Să se-ntîmple repede. Probabil c-o să pleci de-aici şi n-o să faci nimic, dar dacă poţi să faci ceva, fă-o repede.

— Cum te găsesc? a întrebat Karim.

— Întoarce-te aici cu maşina asta. O să le spun prietenilor mei să se uite dacă apare şi să-ţi iasă în cale.

I-a strîns mîna lui Karim şi a plecat.

— Tatăl tău ar putea să-i facă rost de-o slujbă, nu-i aşa? a întrebat Karim, întorcîndu-se spre Zia.

Zia părea gata să explodeze.

— Tu n-ai auzit ce-a zis adineauri? Prietenii lui, hoţii de maşini, or să fie atenţi dacă apare Integra mea pe-aici. Şi-acum ştie şi unde-i butonul antifurt. Te porţi de parc-ai fi venit ieri cu pluta, Karim. Nu te lăsa păcălit de povestea lui cu „lipsa de opţiuni mă obligă la infracţiuni“.

— Ai rîs la glumele lui, a spus Karim, urcîndu-se în maşină.

— Şi infractorii pot avea simţul umorului, Karim.

— Ah, zău aşa, Zia! Nu poţi să zici că povestea lui a fost trasă de păr, am intervenit eu.

În timp ce pornea maşina, i-am atras atenţia asupra butonului antifurt, iar el a dat din cap şi l-a apăsat.

— Dacă-i adevărată, asta înrăutăţeşte şi mai tare lucrurile, a spus el.

Părea la fel de nerăbdător ca şi mine să iasă odată din Mehmudabad.

— Probabil e cu MQM şi nu ai vrea să te încurci cu cineva care are legătură cu grupările astea politice.

— De ce-i evident că e cu MQM? am întrebat. N-a pomenit nimic de vreo afiliere politică.

— Vine de la Muhajir Qaumi Movement, nu-i aşa? Iar el e un muhajir cu doleanţe. Doi plus doi fac patru.

— Şi eu sînt muhajiră, Zia, i-am spus, împungîndu-l cu degetul în umăr.

— Of, nu mă lua cu d-astea! Tu nu eşti nimic. Eşti doar burger. Şi slavă Domnului pentru asta.

— Băi, cur de *macho sindhi* ce eşti! i-am replicat, căscînd.

Era prea de dimineaţă ca să ne apucăm să jucăm iar de la cap la coadă toată mica noastră scenetă – ceea ce eu şi Zia făceam din cînd în cînd, aproape ca o rutină, atenuînd astfel diferenţele de origine şi de statut dintre noi doi.

— Numai jumătate din curul meu e *sindhi*. Ailaltă jumătate e *punjabi*.

Karim nu s-a molipsit de veselia noastră. Cînd m-am întors şi l-am privit, i-am văzut ochii larg deschişi, îngroziţi.

— N-ar fi trebuit să mă-ntorc, a spus el.

Zia a întins atunci mîna şi m-a atins pe picior. Văzuse cît de tare mă răniseră acele cuvinte. Numai Karim habar n-avea. Mi-a venit în minte un alt drum cu maşina – nu dinspre, ci către aeroport. Karim şedea atunci în faţa mea şi desena o hartă şi nici măcar faptul că pe atunci nu avea cum să ştie că n-aveam să mai fim împreună timp de şapte ani nu îmblînzea arsura acelei amintiri. *Ridică privirea,* aş fi vrut să-i spun atunci. *Sînt aici*. Dar el nu se uitase la mine nici atunci, cum nu se uita nici acum.

— Păi, atunci du-te acasă, i-am spus. Dacă ai o casă unde să te duci.

— Raheen, calmează-te, a spus Zia.

— Las-o să continue, Zia.

Karim şi-a încrucişat braţele pe piept şi s-a uitat la mine cum se uită un vultur cînd coboară privirea spre o vrabie.

— Zău că nu mai e nimic de spus. Ce-ar fi să faci stînga-mprejur şi să pleci, iar eu să-ţi desenez o hartă frumoasă cu toate locurile pe care ai fi putut să le vizitezi cît ai stat aici? Sînt sigură că pentru tine ar fi mai bine decît să te confrunţi cu realitatea locului ăstuia şi-a oamenilor de-aici.

— De ce dracu' o ţii langa cu hărţile? a întrebat el.

Zău că nu-mi trecea deloc prin minte cum să răspund la asta. Am continuat să ne fulgerăm reciproc cu privirea, în timp ce Zia dădea iar muzica tare şi începea să cînte şi el în gura mare, de parcă asculta *hard rock*, nu *qawaali*[1]. Da, *de ce* o ţineam langa cu hărţile? Cum deveniseră ele simbolul a tot ceea ce, în mod absolut inexplicabil, ajunsese să meargă prost în relaţia mea cu Karim? Oare din cauza drumului de atunci spre aeroport? Din cauză că lipise hărţile acelea pe dosul scrisorilor mele îmbucăţite? Din cauză că fascinaţia lui pentru hărţi căscase un hău între noi în timpul vizitei la Rahim Yar Khan? Sau din cauză că, de fiecare dată cînd Karim îmi scria de la Londra şi pomenea ceva despre hărţi ale Karachiului, sesizam în tonul lui un reproş şi, în acelaşi timp, o provocare? De parcă ar fi cunoscut oraşul mai bine decît mine. De parcă distanţa îi furniza o imagine panoramică, în vreme ce eu eram imobilizată între cei patru pereţi ai unei enclave exclusiviste pentru elite. De parcă ar fi avut dreptul să spună toate lucrurile astea, chiar dacă era şi ceva adevăr în ele, din moment ce an după an stătuse pur şi simplu departe. Da, bine, n-avusese de ales, trebuia să-şi petreacă vacanţele cu maică-sa. Da, bine, nici eu n-aş fi reacţionat atît de prost dacă nu m-ar fi atins unde mă durea. Da, şi… Da, hai, e vremea să te maturizezi.

— Strabon şi Eratostene, am spus. Despre asta voiam să discut cu tine zilele trecute la telefon.

— Da?

S-a uitat la mine prudent, parcă gîndindu-se că îl ademeneam mai aproape doar ca să-l pot lovi cu bîta în cap.

Întîlnisem prima dată aceste două nume la facultate, pe cînd studiam ceva pentru o lucrare despre Homer, şi acela a fost cu adevărat momentul în care am hotărît că era vremea să iau din nou legătura cu Karim, deşi trebuia să aştept pînă terminam de scris lucrarea aceea inspirată de Calvino înainte de-a

hotărî cu ce mişcare să încep. Eratostene, bunicul cartografiei, a fost primul care a făcut distincţia între întocmirea unei hărţi ştiinţifice şi cea a unei hărţi literare. Înaintea lui Eratostene, nimeni nu mai spusese vreodată despre cartografie că ar trebui să se ocupe mai degrabă cu ştiinţa şi cu faptele, nu cu poveştile. De fapt distincţia respectivă nici nu exista. *Odiseea* era considerată un instrument cartografic la fel de valoros ca şi desenele şi relatările de la faţa locului ale marinarilor şi ale călătorilor. Dar decizia lui Eratostene i-a scos pe Homer şi pe toţi ceilalţi poeţi din corpusul disciplinei cartografice.

În delirul general iscat de această modificare, care a durat generaţii întregi, cel mai acerb critic al lui Eratostene a fost cartograful Strabon, care a spus că Homer zugrăvise adevăruri geografice într-un limbaj poetic, aşa că era absurd să i se nege rolul pe care îl avea în domeniul cartografiei. Mi-a plăcut foarte mult să aflu despre acei cartografi de la începuturi, care considerau călătoriile lui Odiseu nişte surse la fel de valabile pentru elaborarea hărţilor ca şi desenele călătorilor care navigaseră ei înşişi pe mări şi oceane.

Cînd i-am explicat toate astea, Karim a rămas tăcut, dar Zia n-a reuşit să se abţină şi a redus conversaţia la cel mai prozaic nivel.

— Ăă… deci dacă erai marinar şi voiai să ajungi din Troia în Grecia, îl luai pe Homer cu tine să-ţi ţină cursul?

— Nu în Grecia, în Itaca. Dar pe vremea aia hărţile nu se foloseau în călătorii. Erau făcute mai mult ca să ilustreze poveştile. Aici se înalţă Muntele Olimp. Acolo a luptat Tezeu cu minotaurul. Lucruri de genul ăsta. Deci hărţile n-aveau legătură cu deplasarea dintr-un punct în altul. Rolul lor era să-i ajute pe oameni să audă bătăile inimii unui loc anume.

M-am întins spre mîna lui Karim şi i-am apucat vîrfurile degetelor. Nu şi le-a retras.

— Noi parcă am fi Strabon şi Eratostene, Karimazov. Eu vreau ca tu să fii atent la poveştile care definesc Karachiul, tu vrei să ştii cum se cheamă strada care leagă Gizri de Zamzama şi cîţi oameni au murit acolo în ultimul an.

Dar chiar în timp ce vorbeam, mă întrebam de ce lucrurile acestea ajungeau să însemne atît de mult în prietenia noastră, în loc să rămînă doar nişte iritări minore. Doar nu era nevoie să fim de acord în toate privinţele, nu? Cum de toate astea căpătaseră o asemenea greutate, încît trăseseră la fund şi înecaseră apropierea noastră de-o viaţă întreagă? Ce se întîmpla de fapt? Şi reveneam iar la întrebarea pe care o pusesem de atîtea ori, încît ajunsese să-mi dea năvală pînă şi în vise: ce făcusem, de se apucase să-mi decupeze scrisorile? Ce lucru de neiertat spusesem, de nici nu era în stare să-l discute deschis cu mine? Nimic din vorbele lui de pînă atunci nu mă ajutase să mă lămuresc. Ştiam că se supărase fiindcă nu mă dusesem s-o vizitez pe maică-sa, dar asta se întîmplase după faza cu scrisorile. Şi mai era ceva legat de iubirea egoistă, dar lucrul acesta era prea nebulos ca să încerc să-l desluşesc. Şi da, e drept, nu-mi dedicasem întreaga viaţă jelirii morţilor din Karachi, dar nici el nu se încuiase în ultimii opt ani într-o cameră întunecată, unde să bocească pînă-i ieşeau ochii din cap. Precis îmi scăpa mie ceva, dar dacă aşa stătea treaba, atunci de ce nu-mi spunea el pur şi simplu despre ce era vorba?

M-a strîns de mînă cu atîta putere, că era să ţip.

— Vrei să auzi cum bate inima unui loc anume? Ştii cît de tare îţi bate inima cînd te rătăceşti? Ştii

cum e să umbli fără rost departe de confortul propriilor tale străzi şi al propriilor tale poveşti?

S-a întrerupt şi a inspirat adînc.

— La ce poveşti vrei să fiu atent? Sau, mai concret, tu de care poveşti te-ai îndepărtat dinadins, Ra, şi de ce?

Mi-am tras mîna şi m-am îndepărtat. O amintire anume începea să iasă din nou la suprafaţă, dar inima îmi bătea tare şi grăbit, spunîndu-mi s-o ţin la distanţă. M-am întors cu spatele la el, apoi m-am ferit şi de privirea şovăielnică, înţelegătoare şi exasperată a lui Zia, care i se adresa în aceeaşi măsură şi lui Karim, şi mie. Am dat muzica la maximum, pentru ca nici unul dintre noi să nu-şi mai audă gîndurile.

De jur-împrejurul nostru, Karachiul era în continuă mişcare.

1. Sau *qawwali* – muzică religioasă islamică.

1971

— Bineînţeles că n-o să fie război, spuse Asif, trecîndu-şi degetele prin claia lui bogată de păr. Toată lumea joacă la risc, asta-i tot. Uite ce-o să se-ntîmple: Mujib[1] o s-o lase mai moale cu cele Şase Puncte[2] ale lui. O să renunţe complet la ideea unui sistem de guvernare federal şi descentralizat în schimbul unor concesii politice şi economice în favoarea Pakistanului de Est. După ce-o să facă asta, Yahya[3] o să-l invite să formeze guvernul, iar atunci Bhutto[4] o să preia el rolul de lider al opoziţiei. E singura alegere logică, raţională ca să nu mai zic şi fericită. Mujib nu-i un revoluţionar pătimaş, şi-apoi, indiferent ce şi-ar dori masele de bengalezi, ăştia nu-s decît nişte gloate şi armata noastră o să-i decimeze dacă încearcă să ia poziţie de capul lor. Nimeni nu vrea să fie măcelărit.

Pocni din degete către chelnerul de la Ampi şi mai ceru nişte gheaţă.

— Nici s-ajungă în sclavie nu vrea nimeni, spuse Maheen, făcînd cu mîna în jos, către Laila şi noul ei soţ, care tocmai intraseră şi ocupaseră o masă la parter. Yasmin, nu-i aşa că-ţi place cum s-a îmbrăcat?

— Doamne, e frumoasă foc. Ce-o vedea la el? interveni Asif, clătinînd din cap. Şi zău aşa, Maheen, sclavie nu-i un cuvînt puţin cam dramatic?

— Nu-i nimic dramatic în asta, spuse Ali. E de-ajuns să te uiţi la statistici.

— Ah, tu şi statisticile tale! spuse Asif rîzînd.

— Păi, gîndeşte-te puţin. Pakistanul de Est e zona majoritară a ţării ca număr de locuitori şi totuşi…

Se apucă să numere pe degete.

— Primeşte mai puţin de treizeci la sută din cota de ajutor străin, mai puţin de douăzeci la sută din slujbele administrative, mai puţin de zece la sută din funcţiile militare, mai puţine şcoli, mai puţine universităţi, contribuie cu aproape şaptezeci la sută la încasările naţionale din exporturi, dar beneficiază de mai puţin de treizeci la sută din importuri.

— Nenorociţii ăştia de politicieni idioţi care fac exces de putere! spuse Zafar, luînd meniul şi uitîndu-se la secţiunea deserturilor. Ce-ar fi dacă Mujib şi Bhutto s-ar înfrunta într-un duel pe viaţă şi pe moarte cu pistoalele, în zori, şi ne-ar lăsa în pace pe noi, restul?

— Nu-i aşa de simplu, Zafar, spuse Ali, împăturindu-şi frumos şervetul într-un pătrat.

— Păi, nu-i nici loteria care pretinzi tu că e, Ali.

Maheen puse o mînă pe braţul logodnicului ei.

— *Jaanoo,* Ali are dreptate. Uite ce-i, Asif, aş vrea – aş vrea din tot sufletul şi mă rog pentru asta – ca totul să se poată rezolva cu uşurinţă, dar te amăgeşti singur dacă-ţi închipui că cererile poporului bengalez vor dispărea de la sine, fiindcă nu ştiu nici dacă vor mai accepta o federaţie în momentul de

faţă, cînd cuvîntul „independenţă“ tot circulă prin ţară şi răscoleşte sufletele mai mult decît cuvîntul „federaţie“.

— A, dar voi nu ştiţi ce ştiu eu! spuse Asif.

— Şi ce anume ştii tu?

— Că nu mai departe de azi Yahya le-a spus reporterilor că discuţiile lui cu Mujib au fost satisfăcătoare şi că Mujib o să fie următorul prim-ministru al Pakistanului. Au ajuns la un compromis, Maheen. Îmi pare rău, dar sufletul tău va trebui să se mulţumească cu ceva mai puţină răscoală.

— Pentru Dumnezeu, Asif, a locuit toată viaţa ei în Karachi! spuse Yasmin. Nu e…

— Ce nu sînt? întrebă Maheen, întorcîndu-se spre prietena ei. Una de-a lor?

De jos se auzi un scîncet. Chelnerul vărsase o băutură pe Laila. Soţul ei se ridică şi-l plesni pe chelner peste faţă.

— Idiot de *bingo*[5] ce eşti! Cară-te înapoi în jungla ta!

Zafar se ridică şi el. Ali şi Asif îl traseră în jos.

Laila îşi apucă soţul de braţ şi îi şopti ceva. El ridică privirea spre Maheen şi se înroşi la faţă.

— E un sari nou! strigă în direcţia lui Maheen, arătînd hainele pătate ale Lailei. M-am enervat. Poţi să mi-o iei în nume de rău? Nu te supăra, Maheen, OK?

Maheen ridică din umeri evaziv, gest care păru să-l satisfacă. Se aşeză la loc şi începu iar să mănînce. Laila continuă să se uite în sus, dar Maheen refuză să-i întîlnească privirea.

— O să fie şi mai rău, spuse Yasmin.

— Cît de rău ar putea să mai fie? oftă Zafar.

Îşi strecură mîna pe sub masă în palma lui Maheen, dar degetele ei nu i-o strînseră în semn de răspuns. Ea se uita la chelnerul bengalez. Cînd trecu prin dreptul ei, omul îi surprinse privirea şi pentru o clipă bariera de clasă şi cea de sex deveni poroasă, lăsînd să treacă prin ea ceva ce Zafar nu reuşi să identifice. Mîna lui Maheen alunecă din a lui. Zafar îşi întoarse faţa dinspre ea şi îi văzu pe Yasmin şi Ali uitîndu-se la Maheen, cu chipurile parcă modelate după aceeaşi matriţă a îngrijorării. Pentru o clipă – atît de scurtă, încît aproape că se îndoi de faptul că se petrecuse – îl străbătu un acces de gelozie, unul complet străin şi inexplicabil.

— Un stand de *lassi*[6]. Am de gînd să înfiinţez unul chiar aici, declară Yasmin. Milioane o să fac.

— Chiar aici? În mijlocul tribunelor de pe hipodrom? Excelentă idee. Şi cum crezi c-o să reacţioneze Ali cînd o să se pomenească însurat cu Lassi Lassie? întrebă Zafar, răcorind-o pe Yasmin cu ziarul transformat în evantai.

— Ah, raiul pe pămînt, Zaf, mersi! Ali nu-i genul de neanderthalian care să se aştepte de la nevastă-sa să stea acasă. Ai terminat careul ăla?

— Nu. Îţi plac rebusurile? Treaba aia cu neanderthalianul e o aluzie la mine? Ce te face să crezi c-aş vrea s-o ţin pe Maheen acasă?

— Nu-i vorba despre ce vrei tu, Zafar, contează ce vrea Maheen.

Zafar încercă să-şi dea seama ce anume din vorbele lui era atît de condamnabil. Cu Yasmin era greu să-ţi dai seama. Încă de la întîmplarea de la Nasreen Room, cînd ea îl refuzase, devenise cît se poate de conştient de faptul că i se întîmpla deseori să o înţeleagă greşit. Se opri un moment să se întrebe cum ar fi stat azi lucrurile dacă ea ar fi răspuns cu mai multă căldură propunerii lui. Imposibil de imaginat. De atunci deja parcă trecuse o viaţă şi, sincer să fie, nici nu-şi mai amintea de ce, atunci cînd Ali îl prezentase lui Maheen şi Yasmin, pe care le cunoştea vag de dinainte să meargă la Oxford, el se uitase cu mai multă atenţie şi interes la Yasmin.

— Fac ce fac şi mereu te irit, nu-i aşa? Chiar şi cînd sînt întru totul de acord cu tine. Tare mi-aş fi dorit să mă placi mai mult.

Yasmin îl privi surprinsă.

— Nu-mi displaci. Dar cîndva ai fost măgar cu mine şi n-am uitat cu totul.

— Eu? Cînd? Niciodată n-aş… Ce-am făcut?

Yasmin clătină din cap. Ce-o apucase? Nu i-ar fi făcut decît rău să se întoarcă în trecut, mai ales că el purta aceeaşi cămaşă neagră… de ce umbla mereu în negru, chiar şi în arşiţa din Karachi, şi de ce trebuia să arate mereu atît de bine în culoarea asta? Îşi apucă cu mîna degetul pe care purta inelul de logodnă. Şi – lucru mult mai important – de ce încă mai avea ea asemenea gînduri legate de acest… băiat, cînd afla de la o zi la alta cîte ceva nou despre Ali şi simţea tot mai tare, de la o zi la alta, ce noroc avuseseră amîndoi că se întîlniseră singuri în acel balcon de la ferma lui Asif?

— Lasă. Nu-i nimic. Glumeam şi eu. A, uite, a venit Anwar.

Arătă spre un bărbat cu părul numai bucle, care stătea în celălalt capăt al tribunei.

— Bieţii Anwar şi Dolly! Nimic nu-i mai rău decît să-ţi moară un copil.

— Umblă un zvon că n-a fost deloc un glonţ rătăcit, spuse Zafar şi se uită la ceas. Unde-s Maheen şi Ali? Mai e un pic şi începe cursa.

Jos caii începeau deja să fie conduşi către pistă.

— Ei, zvonurile sînt la modă în ziua de azi, răspunse Yasmin, uşurată că el schimbase vorba. Tocmai am auzit că motanii graşi[7] vor să fie bombardată clădirea Adunării Naţionale din Pakistanul de Est. Aşa n-o să se mai termine niciodată lucrările la ea şi n-o să mai fie nici o şedinţă a Adunării Naţionale, iar Mujib n-o să mai fie numit prim-ministru. Doar nu crezi de-adevăratelea ce se spune despre împuşcătură, nu? Cum ar mai putea Dolly şi Anwar să locuiască acolo dacă ar fi adevărat?

— Apropo de zvonuri, cred că o să apară unul şi pe seama noastră dacă ne vede cineva singuri la curse.

Şi, cînd îi spuse asta, îi zîmbi, dar ea nu-i întoarse zîmbetul. Oare fusese un comentariu nepotrivit? se întrebă Zafar. Se grăbi să se întoarcă la subiectul anterior al conversaţiei.

— Cică Dolly vrea să se mute. Dar Anwar se poartă tare ciudat. Se zice că nici pîn-acum n-a vărsat măcar o lacrimă după toată tărăşenia. Şi uite lîngă cine stă. Ia uită-te cu binoclul. Îl vezi? E cu o ceată întreagă de cotoi graşi, că tot i-am pomenit. Pe toţi prietenii lui vechi îi evită de… de-atunci încoace. Nu l-am mai văzut deloc, iar acum uite-l împreună cu genul de oameni care-ar trebui să-ngreţoşeze pe oricine.

— Poate discută toţi despre bombardarea Adunării Naţionale.

— Probabil discută despre micul discurs al lui Bhutto de ieri, spuse Zafar, bătînd cu degetele în titlurile din ziar.

— Dacă Adunarea Naţională se întruneşte fără el, atunci să vezi revoluţie – de la Khyber la Karachi! Ar fi plăcut să poţi zice că-s doar vorbe goale. În unele nopţi nici nu pot să dorm de spaimă.

Dacă aşa mă simt eu, îşi spuse Yasmin, cum trebuie să se simtă Maheen, o bengaleză ce locuieşte în Pakistanul de Vest? Şi aveai senzaţia că în fiecare zi mai cedează cineva în faţa nebuniei care cuprindea ţara, în fiecare zi se mai găsea cîte cineva care să spună lucruri ce îţi jigneau inteligenţa, şi nici nu ştiai care erau mai răi: cei care se opreau brusc, în mijlocul propoziţiei, imediat ce intra Maheen în cameră, sau cei care vorbeau nestingheriţi mai departe?

— Acum chiar c-o să-nceapă cursa, spuse Zafar.

Nu putea scăpa nicăieri de discuţiile pe subiectul ăsta, nici măcar acolo, la cursele de cai, cu Yasmin. Povara pe care o simţea cînd încerca să reprezinte un fel de refugiu pentru Maheen era ca o durere fizică: zi după zi, noi şi noi comentarii de deturnat, de ignorat, de luat în rîs. La început fusese destul de uşor… la naiba, îi venea aşa, firesc. Dar acum, of, Doamne, acum…

— Unde-s ăştia?

Se uită iar la ceas.

— Ali trebuia s-o ia de acasă acum o jumătate de oră.

— Crezi că s-o fi întîmplat ceva?

Nu te gîndi la asta, nu începe să crezi aşa ceva!

— Ce, să pornească revoluţia?

— Vorbesc serios, Zafar. Maheen ar trebui să plece din ţară. Să nu se-ntîmple ceva.

Zafar îşi privi mîinile.

— Yasmin, te pricepi să citeşti în palmă?

Yasmin îi puse o mînă pe umăr. Nu-l mai auzise niciodată vorbind cu vocea aceea.

— Nu cred în soartă, spuse ea. De ce?

— Vreau să ştiu dacă-mi zice palma unde o să mă duc să trăiesc.

După ziua aceea de la Ampi, cînd soţul Lailei îl pălmuise pe chelner, Zafar îi spusese lui Maheen că ei doi ar trebui să plece. Să se căsătorească imediat şi să se mute la Londra. Îşi dorise din răsputeri ca ea să spună „Nu“, ceea ce se şi întîmplase, numai că el nu ştia din ce motiv: pentru că aşa vrusese ea sau pentru că îşi dăduse seama cu cîtă disperare îşi dorea el să audă acel „Nu“? Să plece din Karachi! Zafar scutură din cap, ca să alunge gîndul acela. Să plece de acasă!

— Karachi vă e casă amîndurora, spuse Yasmin.

Zafar simţi că i se face rău de la stomac. Sigur că le era. Şi totuşi, cînd pomenea de mutare, se gîndea că pentru el asta însemna să plece de acasă, iar pentru Maheen, să părăsească un loc care devenea rapid teritoriu inamic. Dar aici era şi căminul ei. Cum de uitase el asta? Şi totuşi uitase. Nu preţ de o secundă sau un ceas, ci preţ de zile întregi, de săptămîni întregi. Pînă acum nici măcar nu-şi dăduse seama de greşeala lui. Ridică mîinile şi îşi acoperi ochii. Cît de perfid se răspîndea nebunia asta! Doamne, cînd se

complicaseră lucrurile atît de tare?

— Acuşi începe cursa, spuse Yasmin, înghiontindu-l.

Zafar îşi îndreptă spatele şi încercă să se concentreze la ce se petrecea pe pistă.

— Doiarul meu pare cam nevricos.

— De ce n-or avea şi caii ăştia de curse nişte nume ca… Ah, fals start!

— Falstaff? Pentru un cal de curse? A, înţeleg… Nu, ascultă-mă! Maheen n-o să păţească nimic. Nici unul dintre noi n-o să păţească nimic.

O mai spuse o dată:

— Nici unul dintre noi n-o să păţească nimic.

— Dacă nu cumva o să-nceapă să umble vorba că noi doi am fost văzuţi în public fără logodnicii noştri.

Îl mai înghionti o dată şi rîse.

— Ce-or să zică părinţii mei?

— De parcă ţi-ar păsa! Au pornit!

Tropot de copite, culorile jocheilor estompate de praf, iar cînd se sfîrşi totul, Zafar se lăsă moale în scaun, adoptînd un aer scîrbit.

— Parcă era favoritul tău, spuse Yasmin.

— Este. De-aia e şi mai frustrant că nu pariez.

De undeva din străfundul minţii începea să-i răsară o idee.

— Ia stai aşa! Rîndul acela, cînd te-am invitat în oraş şi-ai zis că nu te lasă ai tăi…

— Acum mult timp, Zaf.

— Nu chiar atît de mult. Dar era exact pe vremea cînd nu te cunoşteam atît de bine cît să ştiu că era un motiv absurd.

— Fuse şi se duse, Zaf.

El se scărpină în cap.

— Puteai să mă refuzi aşa, pur şi simplu. N-aş mai fi insistat.

— Las-o moartă, Zafar.

— Sînt curios şi eu. Ia stai aşa, nu făceai chestia aia de-o fac femeile, cînd zic ceva şi de fapt vor să zică altceva, nu-i aşa?

De cum spuse asta, îşi dădu seama că făcuse o greşeală. Acum ea o să-l privească pe sub sprîncene sau o să-i spună ceva tăios, după ce abia ce începuseră şi ei să se simtă mai relaxaţi cînd erau împreună.

Dar ea nu spuse nimic. Pur şi simplu se prefăcu că nu-l auzise şi se uită în jur cu binoclul.

— Uite că vine Ali! Dar unde-i Maheen?

Zafar sări imediat de pe scaun.

— Ali, unde-i Maheen? Unde-i Maheen?

Porni în fugă spre Ali, fără să-i pese de privirile care se întorceau spre el. *Ah, te rog, zi că pur şi simplu n-avea chef să vină!*

Ali îl apucă de umăr.

— N-are nimic, nu te panica. Am lăsat-o acasă. Mai bine du-te la ea, Zaf. Cînd se îndrepta spre maşina mea, s-a trezit că o scuipă o cerşetoare bătrînă. Ştii, chiar c-ar fi cazul s-o scoţi de-aici.

— Auzi? întrebă Maheen, sprijinindu-se de Zafar.

— Ce?

— Cum apune soarele în mare. E atîta linişte, că aproape se-aude cum sfîrîie cînd atinge apa.

El o cuprinse în braţe, fără să-i pese că erau afară, în văzul lumii.

— Ce tihnit e, nu?

Ea încuviinţă, dînd din cap.

— Greu de crezut c-a început de-adevăratelea Războiul Civil. E aproape ca şi cum s-ar petrece – rîse ea sacadat – în altă ţară.

Rămase cu privirea aţintită la pescăruşii care plonjau incredibil de aproape de suprafaţa apei şi se înălţau iar, fără ca vreo picătură de apă să li se scurgă de pe aripi.

— Laila a auzit de la un jurnalist străin că armata îi măcelăreşte pe ai mei cu miile în Dhaka.

Ai mei. Zafar simţi că-l trece un fior.

— Maheen, ascultă-mă.

— Nu, Zaf, nu plecăm din ţară. Nu vreau să fiu o străină printre străini. Războiul îi înnebuneşte pe oameni, le ia minţile, dar pînă la urmă războaiele se termină. O să fiu prudentă, îţi promit. Şi cînd o să se termine – te rog, Doamne, fă să fie cît de curînd! –, o să ne căsătorim, o să avem copii şi într-o zi, în fiecare zi, o să le povestim cum am supravieţuit în iadul ăsta.

El clătină din cap.

— În momentul ăsta nu-mi vine în minte nici un motiv pentru care ar trebui să simţi vreun dram de loialitate faţă de ţara asta.

— Trădătoare? Opiniile mele sînt trădătoare?

Zafar se întoarse şi izbi cu mîna în peretele din spatele lui.

— Şi asta o zic prietenii tăi, spuse Ali.

Îşi scoase un cub de gheaţă din pahar şi îl lipi de mîna lui Zafar, care începuse să se înroşească.

— Ţara asta a-nnebunit de tot… Soldaţii violează femei, Zaf, le violează peste tot în Pakistanul de Est, iar în Karachi oamenii aplaudă din sufrageriile lor încercarea asta de-a îmbunătăţi genele bengalezilor.

Ali îl prinse ferm de mînă pe Zafar, ca să-i oprească tremuratul.

— Dacă tu şi Maheen nu plecaţi odată, ar trebui măcar să vă feriţi să fiţi văzuţi pînă se termină totul.

— Nici n-ar trebui să ne fie prea greu. Tu şi Yasmin ce ne mai căutaţi tovărăşia în zilele astea…

— Nu se crapă de ziuă, e inima mea.

Yasmin o prinse pe Maheen de talie şi se uitară amîndouă cum răsărea soarele.

— John Donne, cum ar veni. Deja sînt şapte ore de cînd stăm treze şi discutăm, Maheen, şi n-ai vorbit decît despre ce spune şi cum se simte Zafar. N-ai zis nici măcar o dată ce părere ai tu despre tot ce se-ntîmplă.

Sună telefonul.

— Nu răspunde, spuse Maheen.

Yasmin se uită la ceas, se încruntă şi ridică receptorul.

— Alo…

Se albi la faţă şi trînti receptorul la loc.

— Nişte animale!

— Mai rău e cu cei cărora le recunosc vocea, spuse Maheen. Şi nu, n-am de gînd să-ţi spun despre cine-i vorba.

Întinse mîna şi netezi cu palma cutele de pe fruntea lui Yasmin.

— Ce părere am despre tot ce se-ntîmplă? Eşti singura persoană din tot oraşul care m-a întrebat asta în ultima vreme. Yasmin, eu cred că aşa o să-nceapă sfîrşitul lumii.

— Deci aşa se termină, spuse Yasmin, lăsînd ziarul, şi se întinse peste masă, ca să-l apuce de mînă pe Ali. Ne predăm în faţa armatei indiene.

Închise ochii, iar Ali dădu ocol mesei şi se aşeză lîngă ea.

— Cred că ţi-ar trebui o nuntă, ca să te mai înveseleşti.

Yasmin rîse.

— Nimeni n-a mai pronunţat vreodată cuvîntul „nuntă“ aşa de mohorît ca tine.

— Ştii foarte bine că doar mohorît nu sînt cînd mă gîndesc să-mi petrec viaţa alături de tine.

Trecuse aproape un an de la acea noapte nebună petrecută pe balcon şi abia acum ajunsese pentru prima dată pe punctul de a-i spune că o iubea. Era genul de bărbat căruia îi venea greu să facă asemenea declaraţii, dar lucrul acesta nu o făcea în nici un caz să se simtă nesigură, ci dădea greutate pînă şi celor mai mărunte gesturi de afecţiune ale lui. Yasmin se aplecă şi îl sărută pe ureche, privindu-l apoi cu satisfacţie cum se îmbujorează.

— Mă-ntreb cum primeşte Maheen veştile, spuse Ali.

— Mă-ntreb cum le primeşte Zafar. Poate că, într-un fel, e chiar bucuros că acum totul s-ar putea termina.

— Să mă bucur? De ce-ar trebui să mă bucur?

Zafar stătea pe terenul de *squash*, cu racheta atîrnîndu-i în mînă.

— Acum trei zile ne-am predat armatei indiene. Bineînţeles că nu mă bucur. Ne-am pierdut jumătate

din ţară şi cea mai mare parte din suflet. Ce dracu' de motiv aş avea să mă bucur? A fost un an de coşmar de la-nceput pînă la sfîrşit.

— Ei, zău aşa, Zaf! Ai aplaudat puţin cînd forţele armate indiene au intrat în război de partea nenorociţilor de bengalezi, nu-i aşa?

— Bunty, mută-ţi bîrna din faţa mea.

— Mută-ţi tu faţa din clubul ăsta! Cu tot ce mai ai pe lîngă ea.

— Du-te-acasă, Bunty. Eu am venit la *squash*. Cine vrea să joace? întrebă Zafar, privind în jur.

Oamenii aceia erau prietenii lui, îi ştia de o viaţă. Ce se întîmpla? Cît să mai îndure toate astea? Pentru ce se lupta, cînd de fapt el nici măcar nu ştia de ce era nevoie să poarte o bătălie perpetuă, zi după zi, cu prietenii lui, o bătălie care îl obosea, îi distrugea sufletul, chiar şi acum, cînd războiul se sfîrşise – ba mai ales acum, cînd războiul se sfîrşise –, şi în fiecare zi, în fiecare blestemată de zi, el şi Maheen reprezentau tot mai puţin cuplul care umbla prin lume cu un pas atît de uşor, încît abia dacă lăsa urme în iarba umedă de rouă?

— Îhî, zise Bunty, întorcîndu-se spre ceilalţi. Care vrea să joace cu iubitorul de *bingo*?

Cînd trupul lui luă contact cu primul pumn, Zafar închise ochii şi îşi spuse: „Nu-s croit pentru rolul ăsta. Am ajuns în pielea altcuiva. Scoateţi-mă de-aici. Vreau afară!"

Bărbaţii strînşi în jurul lui îi răspundeau la gînduri.

— Afară! mîrîiau ei, cu pumnii lipicioşi de sîngele lui. Afară cu tine!

1. Sheikh Mujibur Rahman (1920-1975), politician bengalez, fondatorul şi primul preşedinte al Republicii Populare Bangladesh.
2. „Mişcarea celor Şase Puncte" – mişcare naţionalistă bengaleză din Pakistanul de Est, care a condus în cele din urmă la crearea Bangladeshului. Agenda sa o constituiau şase revendicări formulate de Sheikh Mujibur Rahman sub titulatura *Carta supravieţuirii noastre*.
3. Agha Yahya Khan (1917-1980), general şi politician, preşedinte al Pakistanului în perioada 1969-1971. A organizat primele alegeri libere şi democratice din Pakistan (1970), în urma cărora partidul lui Sheikh Mujibur Rahman a cîştigat detaşat în Pakistanul de Est.
4. Zulfikar Ali Bhutto (1928-1979), politician pakistanez al cărui partid a cîştigat alegerile din 1970 în Pakistanul de Vest, deşi nu la fel de detaşat ca rivalul său, Rahman, în Est.
5. Denumire argotică (de obicei cu conotaţii peiorative) pentru o persoană de etnie bengaleză.
6. Băutură indiană tradiţională, făcută din iaurt amestecat cu apă şi condimente.
7. În original *fat cats* (engl.), sintagmă care desemnează, în sensul ei restrîns, afaceriştii bogaţi ce finanţează campanii electorale.

Cînd m-am întors acasă, părinţii mei beau ceai şi se uitau la BBC World în camera televizorului, îmbrăcaţi în halate de casă şi neobişnuit de zîmbitori pentru ora aceea a dimineţii.

— Unde-i? a întrebat *ami*. Unde-i Karim?

Am aruncat ziarul spre tata.

— A adormit în maşina lui Zia. L-am poftit să ia micul dejun la noi cînd ne-am dus să-l luăm cu maşina, dar nu cred că m-a auzit.

Mama mi-a dat o cană cu ceai.

— De ce nu l-ai mai poftit o dată?

— L-am poftit.

M-am aşezat lîngă *aba* şi m-am sprijinit de umărul lui.

— Nu fac faţă la treburile astea matinale. Mă bucur nespus că nu-s cocoş.

— Ei…? a întrebat *ami*. Cum a fost? El cum era? A fost minunat?

— Nu ştiu de ce faci aşa mare caz din asta.

Am luat borcanul cu gem de pe tava cu micul dejun şi m-am apucat să-i citesc ingredientele.

— Cînd ne-am întîlnit ultima dată, eram doar nişte copii. Tu te-ai emoţiona dacă te-ai întîlni cu cineva cu care nu te-ai mai văzut de la treişpe ani?

— Dacă ar fi vorba de Karim şi eu aş fi Raheen, da, m-aş emoţiona, a spus *ami*.

Aba şi-a dat ochii peste cap.

— Ce sentimentală eşti!

Ami s-a apropiat de el şi l-a bătut uşor cu o linguriţă pe dosul palmei.

— Acum zece minute tu erai ăla care se emoţiona de-i dădeau lacrimile cînd şi-a amintit cum s-au întors ei doi unul către altul în somn, cînd i-am pus prima dată împreună în leagăn. Şi te rog să mă corectezi dacă greşesc, dar n-ai folosit cumva expresia „prietenie predestinată“?

— Să ştii că inventează toate chestiile astea, mi-a spus *aba*. E o sentimentală şi-o mincinoasă. Şi-n ziua cînd n-o să mai arate bine, o să fug în lume cu o aruncătoare de ciocan scandinavă.

Între timp eu mă lăfăiam pe divan, de unde se ridicase *ami*, iar ea s-a aşezat pe fotoliul dublu, lîngă *aba*, a rulat inelul de cauciuc roz, dînd să-l scoată de pe ziarul făcut sul, şi a reuşit să-l facă să zboare cu boltă, contorsionîndu-se şi împletindu-se în aer, înainte de a ateriza pe şaua nasului lui *aba*. Mi-am urmărit părinţii cum aruncă o privire la titlurile principale şi la ultima pagină – inelul de cauciuc îi căzuse lui *aba* de pe nas cînd se aplecase deasupra foilor – şi apoi trec direct la paginile cu careuri de cuvinte încrucişate, pe care le rezolvau împreună în fiecare dimineaţă înainte de a pleca la lucru.

— Crezi că există relaţii predestinate? am întrebat.

Aba se concentra să împăturească pagina de rebus într-un dreptunghi frumos, izolînd careul şi

definiţiile lui, dar *ami* a ridicat privirea şi a clătinat din cap.

— Sigur că nu. Asta înseamnă că relaţiile supravieţuiesc indiferent de nepăsarea de care te faci vinovat.

— Deci cine-a fost vinovat de nepăsare? Unchiul Ali sau tuşa Maheen?

Aba a încetat să mai împăturească ziarul.

— Cîteodată lucrurile pur şi simplu nu merg, Raheen. Ali şi Maheen n-au putut…

S-a încruntat.

— Nici măcar nu erau… Ali a fost întotdeauna prea glacial pentru cineva ca Maheen.

— Ali nu era glacial, s-a grăbit să spună *ami*, luînd ziarul din mîinile lui *aba*.

— Yasmin, nu zic că-i vreo loază fără inimă. Mi-e drag Ali. Dar, ştii, îl cunosc de-o viaţă şi n-am văzut niciodată la el vreun semn de emoţie puternică – în afară de enervare, din cînd în cînd.

— Dar nici n-ai fost logodit cu el, a spus *ami* pe un ton încă domol, continuînd să stea cu privirea aplecată pe careul de cuvinte încrucişate.

Aba şi-a încrucişat braţele pe piept şi s-a sprijinit de pernele divanului, vizibil amuzat.

— Din cîte-mi amintesc eu, mi-ai povestit că lucrul cel mai romantic pe care ţi l-a spus vreodată a fost „Poţi asculta discul ăla cu Barbra Streisand, dacă vrei neapărat“.

— Şi cînd l-am ascultat, el ştia toate versurile, a rîs *ami*. Cuvînt de opt litere pentru un fel de floare, începe cu G. Nu zic că era romantic. De altfel, nici pe tine nu te dă romantismul afară din casă. E limpede că asta nu mă deranja cine ştie ce. Dar sentimentele lui au nişte profunzimi cărora am impresia că nici unul dintre noi nu le-a acordat vreodată creditul pe care îl meritau… Bine, măi Zafar, nu-mi mai rîde-n nas! Cîteodată eşti tare enervant. Guzmania?

— Geranium, iubire.

Dintr-un motiv oarecare, mintea mea a dezgropat de departe din trecut, de-acum mulţi ani, o amintire cu *ami* şi *aba* care se contraziceau dacă venise sau nu vremea să-mi spună ceva anume, ceva legat de un lucru pe care îl făcuseră ei mai demult, numai că n-am reuşit să-mi amintesc detaliile disputei lor şi nici măcar subiectul la care se referea. *Ami* era dispusă să-mi spună, dar asta nu indica neapărat că era ceva ce trebuia să aflu. I-am spus cîndva lui *ami* că era genul de mamă care s-ar fi opus să petrec o noapte acasă la Sonia dacă a doua zi aveam ore la şcoală, dar care nici n-ar fi tresărit dacă i-aş fi spus că urma să merg pe Lună. La care ea mi-a răspuns: „Luna s-ar putea să-ţi facă bine. Uneori îţi vine greu să-ţi părăseşti orbita“. Cînd mi-a spus asta, ştiam că-şi exprima îngrijorarea faţă de disponibilitatea mea de a rămîne în spaţiul protector al tatei. Pentru cineva ca *ami*, care fusese cîndva o fiică rebelă, faptul că eu nu simţeam dorinţa de a mă rupe de familie, de a-mi vopsi părul în nuanţe stridente şi de a mă alătura mitingurilor de protest împotriva guvernării era o sursă neostoită de consternare.

— Nu-i vorba c-ai fi mai puţin îndărătnică decît eram eu, mi-a spus. Pur şi simplu nu pari să-ţi consumi îndărătnicia cu lucruri mai importante decît acela că într-o dimineaţă te trezeşti şi zici că n-o să mai mănînci varză în viaţa ta. Şi măcar de-am mînca varză cu regularitate în casa asta. Dar, indiferent ce faci, te rog să nu-mi spui că forma ta de rebeliune împotriva mea e conformismul, că mă sinucid.

Adevărul adevărat era – chiar şi în ziua de azi – că eu şi *aba* puteam să ne luăm pulsul unul altuia cu

degetul la încheietură şi să simţim cum ni se sincronizează bătăile inimii. De ce să te răzvrăteşti faţă de aşa ceva? Am alungat amintirea, ca de fiecare dată cînd îmi răsărea în minte – ceea ce se întîmpla periodic, fără vreun motiv evident.

— Eu mă culc, am spus.

M-am întors pe partea cealaltă şi am închis ochii, dar camera devenise ciudat de tăcută. Am aşteptat să se rupă tăcerea, numai că nu s-a rupt, aşa că am deschis iar ochii şi i-am văzut pe ai mei uitîndu-se la mine.

— Vrem să ne povesteşti despre Karim, a spus *aba*.

— Nu-i nimic de povestit. Arată mai bine, dar îl preferam cum era pe vremuri. Nu l-am mai văzut de cînd aveam treişpe ani. Nu-i mare lucru, să ştiţi. Pot să mă culc, vă rog?

Am ieşit şi m-am dus în camera mea, închizînd uşa cu hotărîre în urmă. De atîtea ori mă întrebaseră de-a lungul anilor: *De ce nu v-aţi mai scris tu şi Karim? Cînd o să pleci în America, n-o să încerci să iei măcar legătura cu el?* Şi tot de atîtea ori eu le răspunsesem: *Oamenii o iau uneori pe drumuri diferite, asta-i tot*. Iar de fiecare dată ei păreau tot mai puţin convinşi. De cînd îi ştiam, şi părinţii mei, şi cei ai lui Karim păruseră să se bucure nespus de prietenia noastră şi, gîndindu-mă la asta, am avut o bănuială că bucuria lor conţinea un soi ciudat de mîndrie, de parcă prietenia dintre noi dovedea că opţiunile lor erau justificate.

Uşa s-a deschis şi a intrat tata.

— Ce s-a întîmplat?

— Nimic, i-am spus.

M-am ridicat în capul oaselor şi am împins cu piciorul, ca să-l ascund, albumul de fotografii cu mine şi Karim la Rahim Yar Khan, care era pe pat.

— Şi dacă mă mai întrebi mult, o să mă indispun, tu o să te enervezi că-s indispusă, iar asta o să mă indispună şi mai tare şi pe tine o să te enerveze şi mai mult, aşa că ce rost are?

Tata şi-a încrucişat mîinile pe piept şi s-a uitat la mine.

— Credeam că noi doi putem să discutăm orice.

— Nu-ţi ascund nici un lucru despre care să vorbesc cu alţii. Poate doar unele detalii intime despre băieţi şi…

Aba a ridicat o mînă şi a fluierat ascuţit, cu policarul şi arătătorul în gură, imitînd poliţiştii de la circulaţie.

— Roşu la semafor! Roşu la semafor! De astea nu-i nevoie.

L-am luat de mînă şi i-am strîns-o. El s-a aşezat pe marginea patului şi m-a cuprins cu un braţ.

— Puştoaico, pe mine lucrurile pe care nu le spui nimănui mă îngrijorează. Lucrurile se schimbă, gîndurile şi emoţiile se schimbă în tine în feluri de care nici măcar nu eşti conştientă.

Tata, bufonul curţii, într-un moment de seriozitate.

— Ca, de pildă? am întrebat.

Şi-a muşcat buza şi s-a uitat la mine.

— De pildă…

Şi-a lăsat fraza în suspensie. A nimerit cu piciorul în albumul căzut sub pat. L-a ridicat şi s-a uitat la copertă.

— De pildă, tu şi Karim. I-ai spus cuiva vreodată de ce nu v-aţi mai scris?

Cum aş fi putut să-i arăt acel ultim mesaj de la Karim? Ar fi citit vorbele mele aspre şi, oricît aş fi insistat eu că de fapt Karim le scosese din context şi că imaginea de ansamblu era foarte diferită de fragmentele pe care se concentrase Karim, asta nu l-ar fi împiedicat să se uite cu dezamăgire la mine. De fapt nu fusesem în stare să-l arăt nimănui, nici măcar Soniei ori lui Zia, deşi amîndoi aveau idee despre motivul pentru care eu şi Karim încetaserăm să ne mai scriem.

— *Aba*, te rog! Zău că-s obosită.

Pe moment am avut impresia că avea de gînd să mai spună ceva, dar s-a mulţumit să mă sărute pe frunte şi a plecat. În mod ciudat, mă simţeam dezamăgită.

M-am întins în pat, convinsă că mintea mea o să înceapă să facă tot felul de conexiuni demente în starea aceea dintre somn şi trezie, cînd amintirile şi visele alunecau unele într-altele, dar cînd colo, am adormit aproape imediat şi am visat că purtam pantofi Nike fără tălpi într-un parc potopit de ploaie din Karachi, care încetase să mai fie parc înainte de a mă naşte eu.

Cînd m-am trezit, telefonul suna. Era după-amiază, părinţii mei erau la serviciu, iar Zia suna să-mi spună că el şi Karim tocmai se treziseră şi că, după ce mîncau ceva, voiau să meargă în vizită la gemene, aşa că aveau de gînd să vină să mă ia într-o oră.

Am închis şi am auzit o bătaie în uşă. Era Naila, *maalishwali*[1], care făcea un tur prin Defence, ca să vadă care dintre clientele ei obişnuite era acasă şi dorea un masaj ca să-l compenseze pe cel ratat în weekend, cînd Naila nu fusese în stare să iasă din zona ei din oraş din cauza tulburărilor de pe străzi.

— Paradis! am spus, scoţîndu-mi hainele, în timp ce Naila întindea pe covor un cearşaf alb.

— Mereu dormi cînd vin eu. Pierzi cea mai bună parte a zilei.

Apoi parfumul uleiului de cocos a umplut camera în clipa cînd ea a destupat recipientul de plastic şi şi-a turnat puţin în palmă. În Karachi masajul de sîmbătă dimineaţa era una dintre marile plăceri ale vieţii, iar Naila era etalonul nostru, cu care măsuram duritatea violenţelor ce se declanşau în oraş în zilele de sîmbătă. Weekendul trecut, cînd se făcuse miezul zilei şi ea tot nu apăruse, mama sunase pe la prieteni şi le spusese: „Azi să nu ieşiţi din casă. E de rău“. În ultima vreme situaţia din Karachi se transformase din rea în rea de-a binelea, dar de cîteva zile intraserăm într-un fel de acalmie şi chiar dacă părinţii mei şi prietenii lor tot oftau şi ziceau că era doar ceva temporar, eu, una, eram recunoscătoare pentru că sosirea lui Karim se petrecuse după începutul acalmiei, fiindcă aşa nu mai eram nevoită să-l aud cum se bătea cu pumnii în piept că suferă amarnic pentru oraşul lui de fiecare dată cînd vedea un titlu de ziar.

Naila a lăsat flaconul cu ulei lîngă capul meu, moment în care i-am zărit cu coada ochiului cicatricea de pe cot, amintire dintr-o zi în care evaluase greşit situaţia şi ajunsese la noi acasă cu cotul însîngerat. Glonţul îi lăsase doar o julitură, spunea ea, şi dacă nu-şi făcea turul de weekend, cum avea să mai plătească taxele şcolare ale copiilor ei pînă la sfîrşitul săptămînii următoare, cînd expira termenul limită?

Cînd mama le-a pomenit prietenilor ei că se gîndea să-i mărească Nailei tariful pe şedinţă, mulţi

dintre ei s-au îngrozit.

— Drăguţă, dar atunci o să se-aştepte să facem toţi la fel, a spus tuşa Runty. Şi dacă mai aud şi servitorii, toţi o să vrea măriri de salariu. Te rog, draga mea, nu tulbura apele. Cum le dai un deget, ăştia-ţi iau toată mîna, cu tot cu mănuşa cea mai bună. Dacă Naila e aşa de preocupată de educaţia copiilor ei, dă-i nişte cărţi. Ai o mulţime acasă şi, zău aşa, chiar dacă am ocărît pe cineva care mi-a zis asta ieri, la cina de la tine de-acasă, rafturile tale cu cărţi încep să pară – coborî vocea dramatic – o harababură. Apropo de harababură, ia ghiciţi cu cine se mai culcă acum Chun-mun.

Naila mă masa, uleiul îmi pătrundea în pielea umerilor, iar ea apăsa circular degetele mari, ca să disperseze nodurile pe care le simţisem cum se formau în momentul în care Sonia îmi spusese despre Karim că urma să vină la Karachi. Măcar de-ar fi avut buză de iepure. Dacă ar fi avut buză de iepure, iar eu tot aş mai fi simţit imboldul de a atinge, de a gusta, de a mă cuibări, atunci aş fi ştiut că mă puteam încrede în simţămintele mele. Dar asemenea imbolduri mai simţisem şi înainte, pentru un şir întreg de bărbaţi – de la Zia la Hake-Jake –, împrăştiat pe jumătate de glob. Deci poate că nu era vorba decît de o dorinţă trupească. În fine, cu asta mă puteam descurca destul de uşor. La urma urmei, nu există dragoste predestinată.

— Îl cunoşteai pe soţul tău înainte să te măriţi cu el? am întrebat-o pe Naila.

Degetele i s-au oprit cîteva clipe, apoi şi-au continuat frămîntatul cu şi mai multă vigoare.

— De trei ani vin în fiecare săptămînă la tine acasă şi asta-i prima întrebare pe care mi-o pui. Te gîndeşti să te măriţi?

— Nu.

— Bun. Întîi termină-ţi şcoala. Învaţă de la prietena maică-tii, Rukhsana… cum îi zice lumea? Runty. În fiecare săptămînă îi fac masaj şi ea mi se vaită: „Eram la facultate, studiam Dreptul, şi pe urmă m-am măritat cu omul ăsta şi-am renunţat la toate… pentru ce?“ În fiecare săptămînă, acelaşi lucru. Şi, uf!, de-o vreme încoace răsuflarea îi miroase a alcool chiar şi dimineaţa. Ce vă trebuie vouă, tuturor, măi oameni buni, sînt nişte probleme adevărate. Cum ar fi: oare ar trebui să plec de-acasă să-i iau medicamente lui fiu-meu, chiar dacă s-ar putea să mă-mpuşte pe drum? Tu ce probleme ai în viaţă, Raheen?

— E un băiat…

Ea a rîs.

— Şi?

— Şi nu ştiu ce părere are despre mine.

I-am simţit vîrfurile degetelor trecîndu-mi uşor pe spate, ca nişte păianjeni.

— De ce nu mă-ntrebi niciodată nimic? Despre viaţa mea. Crezi că viaţa mea e aşa de neinteresantă?

— La ce mi-ar folosi să ştiu?

— La ce le foloseşte prietenelor mamei tale să ştie? Ele pun toate întrebări. La ce le folosesc răspunsurile?

— La nimic. Pentru ele reducerile la magazinele de pantofi din Londra sînt subiecte de conversaţie mai importante.

— Crezi că aşa te diferenţiezi de ele? Fiindcă nu pui întrebări? Să-ţi spun ceva…

S-a oprit din masaj şi s-a lăsat pe călcîie.

— Nu eşti dumnezeul meu. Nu mă rog la tine, nu-ţi cer lucruri. Nu mă trata ca pe cineva care te consideră suficient de importantă ca să te ocupi de problemele lui.

Nici n-am apucat măcar să-mi exprim jena cuvenită la auzul unui asemenea comentariu, pentru că ea s-a ridicat în picioare şi a adăugat:

— Gata pentru azi. Adu-mi banii. Asta-i tot ce vreau de la tine. În curînd o să vreau să măresc tariful. Dar azi adu-mi banii şi-atît.

Înainte să iasă, s-a aplecat spre mine şi mi-a şoptit:

— Chestia e să vezi ce zice el prima dată cînd intră într-o cameră unde ştie c-o să dea de tine. Fiindcă o să intre acolo cu fraza gata pregătită. Tot ce-ţi trebuie ţie să ştii despre ceea ce simte se află în acea primă frază.

— Ai schimbat covorul, a spus Karim în loc de salut cînd a intrat împreună cu Zia în camera televizorului, la doar cîteva minute după ce ieşisem de sub duş şi mă schimbasem după *maalish*.

Mersi, Naila.

Era înfăşurat într-un şal cenuşiu.

Suficient de lung cît s-ajungă pentru doi, m-am pomenit spunîndu-mi.

— Ai mei vor neapărat să te vadă, i-am spus.

S-a aşezat fără să-mi răspundă şi a luat fotografia înrămată în care se aflau cele două perechi de părinţi ai noştri şi un grup de prieteni de-ai lor, inclusiv Runty, Asif şi Laila. Era făcută la ferma unchiului Asif din Rahim Yar Khan, înainte să ne fi născut eu şi Karim.

— Ce haine caraghioase! a spus Karim şi a pus fotografia la loc.

A sunat telefonul. Era fratele Soniei, a cărui voce nu mai suna aşa de *macho* – pentru prima dată de cînd i se schimbase. M-a întrebat dacă puteam să dau o fugă pînă la aeroport ca s-o aduc pe Sonia acasă. Avionul ei urma să aterizeze în treizeci de minute.

— Sigur că pot. Nici o problemă. Dar ce s-a-ntîmplat, Sohail?

— O-ncurcătură, atîta tot. O-ncurcătură.

— Cum aşa? A luat maică-ta a doua maşină şi s-a dus la cumpărături, cum a făcut atunci cînd trebuia să mă ia Sonia, ca să mergem la examenul de istorie?

— Acum avem patru maşini, a spus el.

— Vai, dar ce deosebiţi sînteţi! Şi-atunci care-i problema?

Încercam din răsputeri să prind drag de Sohail, dar era doar un adolescent răsfăţat tipic. Ca un Zia mai tînăr, dar fără tupeul, umorul sau – drept să spun – inteligenţa lui. Nici măcar încheieturile mîinilor nu îi compensau asemenea lipsuri.

— Nişte tipi l-au luat pe tata.

— Ce tipi? Unde l-au luat pe taică-tău?

Zia şi Karim s-au ridicat în picioare. Zia a arătat către extensia din hol. Am dat din cap aprobator, iar ei au ieşit din cameră şi au ridicat receptorul înainte ca Sohail să fi apucat să-mi răspundă, între două gîfîituri:

— Unii… nişte tipi. Cu arme. Ziceau că-s de la poliţie. Ziceau… de droguri.

— Voiau droguri?

— De ce spui asta?

— Sohail, tocmai ai zis că…

— Crezi că tata face cine ştie ce afaceri cu droguri.

Zia întinsese firul telefonului la maximum, pînă în cadrul uşii dinspre hol a camerei televizorului. L-am văzut sprijinindu-şi capul de tocul uşii şi închizînd ochii.

Karim, care stătea lîngă el, şi-a adus receptorul puţin mai aproape de gură şi a spus:

— Sohail, sînt Karim. Eu şi Zia ascultăm la extensie. Spune-ne ce s-a întîmplat.

— Nu ştiu ce s-a întîmplat. Au intrat nişte tipi. Au zis că-s de la poliţie. L-au luat pe tata, au zis că trebuie să meargă cu ei. Era foarte speriat. Nu l-am văzut niciodată pe tata arătînd aşa. S-a apucat cu mîinile de marginea canapelei şi ei i-au desprins degetele unul cîte unul, iar cînd au ajuns la ultimul deget, am auzit… am auzit un trosnet. Foarte clar. Ca iadeşul cînd se rupe-n două. Aş fi făcut ceva, dar o ţineam pe mama, că avea o criză de nervi, ţipa, plîngea, ar fi sărit la ei, şi ăia aveau arme, omule, aveau arme!

— Dar paznicii tăi?

Încercam să par stăpînă pe situaţie şi îmi înfigeam unghiile în palme, luptîndu-mă cu impulsul de a încuia toate uşile şi a mă gîndi la posibile ascunzători. M-am uitat la Karim, iar el mi-a sesizat panica şi a făcut un gest uşor cu palma ridicată. *E-n regulă, e-n regulă*. Degetele mi s-au relaxat. Era ca atunci cînd i-am văzut capul pe deasupra porţii, profilat pe cerul plin de stele, Înainte de-a se transforma într-un bărbat frumos. Emana acelaşi calm. *Salut, ancora mea. Unde mi-ai fost? Bine-ai venit acasă.*

— Ce-i cu paznicii mei? a spus Sohail. Nişte javre inutile. I-am concediat pe toţi mai adineauri. Ziceau că nu pot să se lege de poliţie şi i-am întrebat de unde ştiau că oamenii ăia erau de la poliţie. N-aveau uniforme, n-aveau însemne pe maşini. Unul dintre ei a zis că i-au arătat nişte legitimaţii. Ăsta-i un *pathan* analfabet. Ce putea el să priceapă dintr-o legitimaţie? Am tot sunat pe la diferite secţii de poliţie şi nimeni nu ştie unde e. Chiar, are vreunul dintre voi relaţii pe la poliţie?

— Numai unchiul Wahab, am spus. Şi e plecat în concediu în Florida. Dar ar trebui să se întoarcă peste cîteva zile.

— Peste cîteva zile? Ah, grozav! Pînă se-ntoarce el, cu nişte urechi drăguţe de Mickey Mouse pe cap, cine ştie ce se mai poate întîmpla… Raheen, ce crezi că-i fac? Nu l-ar omorî, nu-i aşa?

— Nu te prosti, i-am spus. Dacă voiau să-l omoare, îl omorau acolo, pe loc.

— Ba nu, nu-l omorau, a spus Sohail. Nu cu toate gărzile noastre înarmate care aşteptau afară.

— A, mda, la asta nu m-am gîndit.

Zia a aruncat cu o pernă în mine. Karim s-a apropiat şi mi-a luat receptorul din mînă.

— Adună-te, Sohail. De dragul maică-tii, trebuie să încetezi să mai spui asemenea prostii!

— Exact, a spus Zia. Şi de dragul Soniei.

Un măreţ moment *macho*. Şi pe mine de ce mă tratau ca pe o paria? De parcă ne-ar fi învăţat cineva vreodată care e comportamentul standard în asemenea situaţii. Of, Doamne, Sonia!

Karim m-a cuprins cu un braţ şi m-a tras lîngă el, făcîndu-mă să uit preţ de cîteva clipe tot ce avea legătură cu Sonia. Apoi mi-am dat seama că făcuse acel gest ca să pot auzi şi eu vocea lui Sohail din receptor.

— Au zis… a fost aproape singurul lucru pe care l-au zis… că-l iau ca să…

Vocea i se auzea cu întreruperi şi la început am crezut că era ceva în neregulă cu legătura telefonică.

— …ca să-l interogheze despre traficul de droguri.

— Pe taică-tău? a întrebat Karim. Sohail, e de-a dreptul absurd!

S-a uitat la Zia, apoi la mine.

— Ar trebui să plecăm dacă vrem s-ajungem la aeroport în timp util, a spus Zia.

Nici unul dintre noi n-a scos un cuvînt în maşină pînă ce am ajuns la Zamzama, iar atunci Karim a spus:

— Pe ce traseu o iei?

— Pe la club, a spus Zia. Tata e acolo. Trebuie să-l întreb ceva.

Tatăl lui Zia, unchiul Anwar, avea cele mai multe relaţii dintre toţi oamenii pe care îi cunoşteam. Se ţinea la distanţă de politicieni, fiindcă puteau cădea mult prea uşor de la putere, dar toate numerele cu apelare rapidă din memoria telefonului său erau ale unor funcţionari de stat, generali de armată, angajaţi de rang înalt din serviciile de contraspionaj şi poliţişti cu grad mare. Nimeni nu ştia precis cum ajunsese să-i aibă la cheremul lui pe acei oameni sau la ce îi folosea, dincolo de serviciile curente pe care orice afacerist de succes le pretindea de la indivizii influenţi, dar lista lui de apelare rapidă însemna că era şi el cam pe la acelaşi nivel cu unchiul Wahab, printre inşii care îi sunau pe sus-puşi cînd se alegea praful de vieţile lor. Cu toate acestea, nu reuşea să-l facă pe propriul lui fiu să înşire două propoziţii în prezenţa lui fără să devină ostil sau dispreţuitor. Zia conducea cu fălcile încleştate, ceea ce – aveam eu senzaţia – însemna că avea de gînd să-i ceară o favoare lui taică-său. Îi plăcea să se laude că nu-i ceruse niciodată nimic, pretenţie pe care o priveam cu scepticism, fiindcă ştiam că asta însemna de fapt doar că îi cerea maică-sii, iar ea juca rolul intermediarului, transmiţînd cererile într-un sens şi banii de şcolarizare, maşina nouă ori computerul ultimul răcnet în sensul opus. Îl ocărîsem cîndva pe Zia pentru atitudinea aceasta a lui faţă de taică-său, iar el îmi spusese, într-unul dintre acele rare momente în care făcea dezvăluiri acuzatoare despre viaţa familiei sale: „Măcar ai idee cum e să ştii că în fiecare zi a vieţii tale tatăl tău se uită la tine şi îşi spune *Ăsta ar putea şi el să moară în orice clipă*?“

Zia a intrat cu maşina prin poarta dublă de la club şi a oprit cu scrîşnete de frîne cînd şi-a văzut tatăl mergînd pe sub porticul care unea zona marcată cu „Limita de acces pentru doamne“ a clădirii de piatră în stil colonial cu zona unde se lua masa.

— Raheen, ocupă-te tu de maşină, mi-a spus Zia.

A coborît şi a pornit cu paşi mari în urma tatălui său, care acum se îndrepta către veranda dinspre grădinile clubului.

Îmi displăcea profund să-l văd pe Zia interacţionînd cu tatăl lui, de aceea, chiar dacă nu existau maşini cărora să le blochez accesul, am mers mai încolo şi am parcat lîngă terenul de tenis, aşteptîndu-l pe Karim să se lase năpădit de nostalgia orelor pe care le petrecuserăm cîndva la piscină. Îmi pregătisem

deja o replică despre sexismul practicat la club, care, cu fiecare lege şi ordonanţă nouă, se năpustea tot mai tare înapoi, către secolul al nouăsprezecelea, deşi poate că era mai bine să evit un asemenea discurs, din moment ce Karim avea să afle, neîndoios, cît timp din viaţă îmi petreceam la bazin şi pe terenurile de *squash*.

— Deci tu crezi că-i traficant de droguri, a spus Karim.

I-am surprins privirea în oglinda retrovizoare şi am ridicat din sprîncene într-un fel care voia să sugereze că n-aveam de gînd să exclud din calcul nici o posibilitate.

— Nimeni nu face atîţia bani fabricînd scobitori. În orice caz, nu în Pakistan.

— Nu-i vorba doar de scobitori. Are afaceri în mai multe domenii.

— Îhî, fiindcă toată lumea îi spunea în faţă: „Nimeni nu face atîţia bani din scobitori“. Mă rog, poate că între timp a intrat în legalitate, dar acum opt sau zece ani categoric era ceva dubios la mijloc. Ţi-am povestit cînd, la o nuntă, a venit la el un Ghutna oarecare şi l-a întrebat ce-avea de zis despre comentariile cum că averea lui era „de haram“. Iar el a răspuns: „Cine a făcut comentariile? Cine sînt cei care comentează asta?“ Eu şi Zia eram de faţă şi era să murim de rîs. Din fericire, Sonia era în celălalt capăt al camerei.

Karim a clătinat din cap.

— Nu pot să cred aşa ceva.

— De ce? Fiindcă i-a plăcut mereu de tine? Zău aşa, Karim! Îl mai ştii pe Anis, tipul care era cu noi la grădiniţă, de se costuma tac-su în magician la petrecerile de ziua lui? Ei bine, tac-su e criminal. A pus să-l mătrăşească pe cumnatu-su pentru nu ştiu ce fleac de moştenire. Dar, na, parcă nu ne-am fi dorit toţi să avem taţi care se îmbracă în mantii negre şi-şi scot din urechi ascuţitori în formă de girafă?

— Eşti chiar aşa de relaxată în privinţa poveştii ăsteia? m-a întrebat, cercetîndu-mă cu privirea. Că aşa pari. Chiar crezi de-adevăratelea că n-are nici o importanţă dacă oamenii lîngă care am crescut, respectîndu-i şi iubindu-i, ajung să se dovedească în stare de nişte lucruri îngrozitoare?

Am dat din umeri.

— Într-un fel, dragostea şi respectul sînt ceva extrem, nu-i aşa? Acum discutam despre tatăl Soniei. Dar, evident, n-aş vrea să-l văd la puşcărie.

— Nici măcar dacă-i vinovat?

— Nu, sigur că nu. De ce, tu vrei să-l vezi închis?

— Sonia ar muri, a spus el, ca şi cum acela ar fi fost un răspuns – şi presupun că era. Dar nu pricep cum poţi să fii atît de detaşată în privinţa asta, de parcă n-ar conta nicidecum ce-a făcut, ale cui vieţi le-a distrus… Şi să nu-mi spui tu mie că vorbesc ca unul venit din altă ţară.

— Aveam de gînd să spun că vorbeşti ca tatăl tău.

De fapt avusesem de gînd să spun că vorbea ca unul venit din altă ţară, dar detestam să fiu previzibilă.

Mă aşteptam să-i sară ţandăra la comparaţia cu unchiul Ali, dar el s-a mulţumit să spună:

— Mda, păi şi tu vorbeşti de multe ori ca taică-tău. Cred că prefer genele pe care le-am moştenit eu, mersi.

Am întins mîna şi l-am apucat de guler.

— Orice problemă ai avea cu mine, să nu spui un cuvînt despre tata!

— Haiti! a exclamat Karim.

Fără a mă lămuri ce înţelegea prin asta, mi-a smuls mîna din gulerul lui şi s-a întors să se uite pe fereastră.

Întoarce-te, Karim.

Zia a deschis portiera şi eu m-am mutat pe locul pasagerului.

— Cică o să cerceteze, a spus el. Ţineţi-vă bine, avionul Soniei trebuie să fi aterizat deja. O să conduc ca nebunul.

Om de bază, prietenul meu Zia. Dar cînd am ajuns la aeroport, nici urmă de Sonia, deşi la „Sosiri“ scria că avionul ei aterizase înainte de ora stabilită. Am sunat la ea acasă de pe mobilul lui Zia, dar n-am dat decît de Sohail, care mi-a spus că n-avea nici o veste de la ea şi că, poate, mai aştepta şi-acum lîngă bandă ca să-i apară bagajul.

A mai durat aproape un ceas pînă şi-a făcut în sfîrşit apariţia, timp în care Zia a purtat un monolog asiduu, încercînd să acopere tăcerea dintre mine şi Karim. Începea deja să răguşească în clipa cînd Sonia a ieşit din terminal, avînd pe faţă o expresie de suferinţă – alta decît cea pe care ar provoca-o aterizările în hopuri şi omletele unsuroase şi reci servite în timpul zborului. Dar cînd l-a văzut pe Karim, a zîmbit şi l-a îmbrăţişat, fără să-i pese că îi aluneca *dupatta* de pe cap. Am văzut braţele lui Karim încordîndu-se puternic în jurul trupului ei şi mi-am spus: *Nu şi Karim. Nu iarăşi*. Iar Zia a tresărit şi a întors capul, uitîndu-se în altă parte.

— De ce sînteţi toţi aici? a întrebat Sonia.

M-a cuprins cu un braţ, în timp ce cu celălalt continua să-l ţină pe Karim, şi a dat din cap abia vizibil către Zia, care i-a concediat cu un gest pe hamali şi s-a apucat să-i împingă către maşină valizele pe rotile.

— Toţi patru împreună, a spus Karim fără să clipească.

Hotărîserăm să nu-i pomenim nimic despre tatăl ei pînă ce ajungea acasă. Poate, cine ştie, pînă atunci lucrurile se vor fi limpezit.

— Abia aşteptam momentul ăsta. Iată-ne în sfîrşit, ca patru boabe-ntr-o păstaie.

— Roabe-ntr-o viloaie, am zis eu.

— Scoabe-ntr-o măgăoaie, a spus Zia.

— Tăvăleli în claie, a spus Sonia zîmbind. Ce-i? De ce rîdeţi? *Tobah!* Ce minţi perverse!

Încă mai rîdeam cînd am ajuns la maşină, deşi nu fusese chiar atît de amuzant. Rîdeam pentru că, indiferent de circumstanţe, eram în sfîrşit împreună, după opt ani, cu toţii împreună, şi pentru că, în ciuda a tot ce se schimbase şi continua să se schimbe, între noi rîsul continua să fie contagios.

— Mai ştiţi poanta aia a lui Zia? a întrebat Sonia după ce băieţii au terminat de încărcat valizele în portbagaj. Aia cu palatul Buckingham şi mănuşile de cauciuc?

— Şi tu ai zis „Ca atunci cînd speli vasele?“

Am început iar să rîd, dar Karim a ridicat mîna, făcîndu-mi semn să mă opresc.

Sonia încerca să zîmbească, dar chipul ei parcă se golise de viaţă, iar mîinile îi tremurau cînd şi-a tras *dupatta* pe cap.

— Da, a spus ea cu o voce plată. De vreo jumătate de oră încoace m-am prins de poantă.

Îmi amintesc că o cioară s-a năpustit în picaj. Am observat că are două găuri în cioc şi m-am întrebat dacă acelea erau nările. A trecut razant pe lîngă Zia şi atunci i-am văzut faţa, cu lacrimile ţîşnindu-i din ochi, şi m-am întrebat cum arăta faţa mea, fiindcă mi-o simţeam ca de granit. Cioara a zburat mai departe, ducînd ceva roşu şi sclipitor în cioc, şi mi-am amintit de o funcţionară de la aeroport care mă percheziţionase superficial în zona pentru femei, izolată cu draperii, ultima dată cînd mă urcasem într-un avion care pleca din Karachi. Oja ei roşie era ciobită la vîrfurile unghiilor.

M-am văzut pe mine însămi cum îmi încolăceam braţele pe după gîtul Soniei. Karim o ţinea de mînă, dar nu desluşeam ce-i spunea. *Dupatta* i-a alunecat din nou şi Zia i-a prins capul în palme şi a mîngîiat-o pe păr. Cînd am ridicat privirea şi l-am văzut plîngînd, am plîns şi eu.

Abia cînd Karim a luat din maşină un pachet de şerveţele şi i l-a întins lui Zia, apoi mie, mi-am dat seama că ochii Soniei erau uscaţi.

— Cum o să-i spun logodnicului meu? l-a întrebat ea pe Karim, acoperind zgomotul pe care îl făceam eu şi Zia cît ne suflam nasul. Cum o să-i spun lui Adel?

Mai tîrziu a trebuit să-mi scotocesc prin memorie ca să-mi amintesc reacţia lui Zia la vorbele ei, dar nu-mi aduc aminte decît că m-a văzut cum caut din priviri un loc unde să arunc şerveţelul şi mi-a arătat un strat de flori.

Cînd ne îndreptam cu maşina spre locuinţa Soniei, am oprit la un stop şi un bărbat care vindea brăţări de iasomie i-a ciocănit în geam lui Zia, spunîndu-i:

— Pentru drăguţele doamne.

Zia avea mărunţiş doar cît pentru o brăţară, pe care i-a oferit-o Soniei, dar ea a spus că mirosul florilor e greţos de dulce, deşi îi mulţumeşte pentru gest. Mi-am tras brăţara pe mînă şi am simţit răcoarea micilor muguri albi pe pielea încheieturii. Nu-mi mai aduc aminte dacă am parcurs în tăcere drumul pînă la Sonia, ceea ce ar însemna că nu, dar ştiu că în discuţia noastră nu s-a pomenit situaţia tatălui ei şi nici nu s-a făcut aluzie la calvarul prin care trecuse ea. În apropierea locuinţei Soniei, la un alt stop, încă un *motiawallah* s-a apropiat de maşina noastră şi a ridicat un şir de brăţări.

Zia a coborît geamul.

— N-am bani. Şi, oricum, am cumpărat deja. Arată-i, Raheen.

Am ridicat mîna.

Motiawallah-ul s-a întors spre Sonia.

— Şi a dumitale?

Ea a clătinat din cap.

— Eu n-am.

Motiawallah-ul a făcut ochii mari.

— Trebuie să iei asta de la mine, a spus el, scoţînd o brăţară de pe băţul de lemn pe care îşi ţinea înşirată marfa. Nu, trebuie. Sînt fratele tău. Ca frate, îţi ofer asta. Ştii, am şi eu trei surori şi înţeleg

treburile astea.

Aici s-a uitat cu dezgust la Zia şi Karim.

— Te rog! N-o să pot dormi la noapte dacă n-o iei.

— E ceva tipic, a spus Sonia după ce Zia a pornit mai departe.

Îşi pusese brăţara şi îşi sprijinea obrazul de încheietură, cu cotul proptit în bordura geamului şi nasul aproape îngropat în parfumul acela greţos de dulce.

— E absolut tipic pentru neamul nostru. Generozitatea faţă de străini. Îmi vine să plîng.

A plîns tot drumul pînă acasă, lacrimile i s-au amestecat cu florile, iar noi, ceilalţi, nu mai ştiam ce să facem, din moment ce ea stătea pe locul din faţă, aşa că mie şi lui Karim ne-ar fi fost cam greu s-o strîngem în braţe. Zia îmi tot făcea semne frenetice în oglindă: ce să facă, să oprească maşina? Şi pe urmă? Să schimbe locul cu mine, ca s-o pot lua în braţe pe Sonia? Să mărească viteza, ca s-o ducem mai repede acasă, sau să încetinească, ca să amînăm vestea inevitabilă care avea s-o întîmpine la sosire? Nu ştiam. De unde să ştiu?

— Vezi-ţi de condus, i s-a adresat pe muteşte Karim lui Zia.

Aşa că Zia şi-a văzut de condus, Sonia a plîns, iar eu m-am simţit complet inutilă. Ba nu, mai mult decît atît: m-am simţit vinovată, fiindcă nu puteam să nu mă gîndesc întruna cum o strînsese Karim la piept pe Sonia la aeroport şi cît de frumoasă era chiar şi cînd suferea, iar acum mîinile lui se odihneau pe umerii ei, iar cînd ea a întins mîna şi şi-a pus-o peste a lui, aproape că mi s-a tăiat respiraţia de gelozie. Aşa că m-am bucurat cînd am intrat în sfîrşit pe strada care ducea la casa Soniei. Dar imediat ce am cotit, am rămas toţi patru zăpăciţi – Sonia din alt motiv decît noi –, căci l-am văzut pe tatăl Soniei urcînd într-o maşină de poliţie. Înainte să putem reacţiona în vreun fel, maşina a plecat. Nu tu zarvă, nu tu spectacol.

1. Maseuză (urdu).

Dacă am avea un sistem juridic şi o guvernare mai de nădejde, poate că relaţiile noastre de prietenie ar fi mai superficiale. Dar cînd nu poţi să te bazezi decît pe cel de lîngă tine, noi, karachiiţii, ne adunăm laolaltă în vremuri de criză, sugerînd prin atitudinea noastră că, indiferent ce sîntem în viaţa de zi cu zi – bancheri, profesori, ipohondri, cinici, marxişti, moşieri, vegetarieni, divorţaţi, bigami, anorexici, dislexici, sexişti –, adevărata noastră vocaţie este prietenia.

Aşadar, în momentul cînd tatăl Soniei era eliberat de prima garnitură de oameni înarmaţi, locuinţa Soniei se umplea deja de oameni care treceau pe acolo ca să vadă ce mai fac ai casei şi cum i-ar putea ajuta. Iar la scurt timp după ce a doua garnitură l-a luat pe sus în maşina poliţiei, toate scaunele, canapelele şi pernele de stat pe jos erau pline şi o duzină de conversaţii diferite se purtau la telefoanele mobile de la care oamenii îşi sunaseră „relaţiile utile“ ca să încerce să descopere ce se întîmpla. Nimeni nu ştia altceva decît că prima serie de inşi începuse să-l interogheze pe tatăl Soniei în legătură cu afacerile lui, dar fuseseră întrerupţi de un apel telefonic, care implicase o mulţime de „Da, s'trăiţi“ din partea unuia dintre anchetatori, urmaţi de un potop de înjurături după ce închisese. Era limpede, îşi dădea toată lumea cu presupusul, că două agenţii diferite erau pe urmele tatălui Soniei, iar prima primise instrucţiuni de la cineva de rang înalt să elibereze arestatul, pentru ca să se poată ocupa de el a doua agenţie.

M-am uitat la Sonia. Şedea pe canapea în biroul de lucru de la parter, cu Nadia de o parte, strîngînd-o de mînă, şi Karim de cealaltă parte, cocoţat pe braţul canapelei şi cu mîna pe umărul ei. Camera era plină de zumzetul discuţiilor, pe care prietenii noştri se străduiau să le menţină la un nivel superficial atunci cînd Soniei părea să-i facă bine asta sau să le orienteze către cazurile de persoane arestate pe nedrept şi eliberate la scurt timp după aceea atunci cînd părea că i-ar prinde bine să audă aşa ceva. Zia se foia în cadrul uşii, tot încercînd să ia legătura cu tatăl lui, dar de fiecare dată cînd i se răspundea la club – mare realizare, ţinînd cont că mai erau doar cîteva zile pînă la Balul Iernii! – şi cerea să vorbească cu taică-său, i se făcea legătura cu brutăria.

— Dumnezeule mare, Karim arată superb! mi-a şoptit una dintre prietenele mele.

— În mod normal, am da cu banul şi una dintre noi l-ar înhăţa, a spus soră-sa geamănă. Dar tu ai drept de preempţiune.

— Nu-i deloc momentul potrivit, le-am şuierat eu drept răspuns.

S-au uitat una la alta cu subînţeles şi s-au potolit.

Am văzut uşa casei deschizîndu-se şi lăsînd să intre alţi amici de-ai lui Sohail, urmaţi de una dintre bunele prietene ale mamei Soniei. Atunci am avut revelaţia: nici unul dintre prietenii tatălui Soniei nu era aici. În familii ca a mea, a Nadiei, a gemenelor sau – într-o oarecare măsură – a lui Zia ori – odată ca niciodată – a lui Karim nu existau graniţe prestabilite care să-i despartă pe prietenii mamelor noastre de

cei ai taţilor noştri. Dar părinţii Soniei trăiau vieţi complet separate, în care Sonia şi Sohail serveau drept unice legături între ei doi. Aşadar, unde erau acum Bunty şi cohortele lui, care de ani de zile îşi petreceau serile de vineri bînd whisky-ul tatălui Soniei din paharele tatălui Soniei în sufrageria tatălui Soniei? Parcă-i şi vedeam stînd relaxaţi, cu atitudinile lor princiare exagerate, şi punînd rămăşaguri dacă individul avea să înfunde sau nu puşcăria. Iar dacă n-avea să fie aşa, dacă scăpa cu bine din situaţia asta, aveau să spună: Yaar, *fireşte că nu eram la tine acasă în ziua aia, amice. Alergam prin tot oraşul, încercînd să aflăm ce ţi s-a întîmplat. Dă-ncoace sticla aia de Black Label*. Iată, cu asta te alegi dacă încerci să te pui bine cu înalta societate pe temeiul unic al banilor atît de noi, că nici nu s-a uscat bine cerneala pe ei.

Mi-am ascuns faţa în palme. De ce gîndeam în felul ăsta? Palmele îmi miroseau a oţel. Nu ştiam de ce. Eu tot căutasem un motiv anume pentru care Karim era atît de supărat pe mine, cînd era foarte posibil să fi fost doar acesta: fiindcă mă cunoştea. Poate că asta era de-ajuns ca să se simtă dezgustat.

— Raheen?

Am ridicat privirea spre Sonia.

— Te simţi bine? m-a întrebat ea.

Îmi fulgerau tot felul de imagini prin minte. Sonia la tribunal, uitîndu-se cum tatăl ei e acuzat de trafic cu narcotice. Sonia ascultînd verdictul de vinovăţie. Sonia vizitîndu-şi tatăl la închisoare. Sonia studiind dovezile şi descoperind că totul era adevărat. Sonia încercînd să găsească o cale de a rămîne ea însăşi, de a-şi păstra intacte compasiunea, iertarea, generozitatea, cînd îşi va privi tatăl în ochi, ştiind adevărul despre el. Apoi am văzut că mîna lui Karim era în continuare pe umărul ei şi am ştiut că avea să-i stea alături oricînd va avea nevoie de el. Mi-am spus: *Te rog, fă să se renunţe la acuzaţii!* Şi nu ştiam dacă îmi doream asta de dragul Soniei sau de dragul meu.

M-am ridicat de pe perna aşezată pe podea.

— Sînt în regulă. Vreau doar nişte apă.

M-am strecurat către uşă. Karim a arătat spre carafa cu apă şi paharele de pe căruciorul de lîngă el, dar m-am prefăcut că nu sînt atentă şi am plecat de acolo.

— De ce să-i facă cineva una ca asta lui tata? a întrebat Sonia.

Am sperat că era o întrebare generală, nu una adresată mie. N-am mai stat să aflu şi nici nu m-am întors spre ea, ca să văd dacă se uită la mine. M-am furişat pe lîngă Zia, care tocmai ţipa la telefon „Nu, nu pentru *quiche* am sunat!“, am ieşit pe uşa din faţă şi am luat colţul, intrînd în grădina din spate.

Zia a venit după mine.

— Aşadar, unde-i logodnicul ăla minunat al ei? De ce n-a dat un telefon? Pînă acum a aflat tot Karachiul. Nu se poate să nu fi dat cineva de el la Londra, ca să-i zică toată povestea. Şi ea de ce nu l-a sunat?

— Du-te şi întreab-o! m-am răstit la el.

— Ah, iar sîntem prost dispusă, a mormăit Zia.

A pornit ţanţoş spre uşa casei, dar la un moment dat s-a oprit şi s-a întors iar spre mine.

— Ce s-a-ntîmplat cu tine şi Karim la Mehmudabad, cînd m-am dus să-mi iau puloverul?

— Aş vrea şi eu să ştiu. Se pare că uneori mă pricep de minune să spun ce nu trebuie.

— Dacă s-ar acorda premii pentru asta, ai lua medalia de aur, puişor.

A tras dintr-o glastră o floare portocaliu-aurie şi mi-a dat-o. Mi-am prins-o după ureche.

— Înţeleg cum a rezistat prietenia dintre Sonia şi mine atîţia ani la rînd. E o sfîntă. Dar cum naiba am reuşit să te păstrez pe tine, cum de n-ai plecat trîntind uşa în urma ta?

— Păi, mai întîi, n-am discutat niciodată serios pe vreun subiect anume mai mult de douăzeci de secunde. Aşa că relaţia noastră are un fel de superficialitate frumoasă, care uneori e complet acoperită de toată afecţiunea sinceră care circulă între noi.

— Asta o fi, am spus şi l-am lovit cu piciorul în gleznă. Deci dacă mi-aş deschide vreodată sufletul cu adevărat în faţa ta, s-ar termina totul.

— Posibil. Eu, unul, ştiu că nu te-aş pune niciodată să-mi vezi sufletul dezgolit. Splendid pe dinafară, viermănos pe dinăuntru. Ăsta-s eu. Tu… nu ştiu. Tu poţi fi de foarte multe ori cea mai grozavă persoană din univers cu care şi-ar petrece omul timpul. Adică dacă vreau să plec la plimbare cu o maşină furată sau să conduc trei sute de kilometri prin toată America doar ca să găsesc *milkshake*-ul perfect, tu eşti fata pe care o sun – şi nici măcar nu-mi porţi pică dacă trage cineva în tine sau dacă aparatul de făcut *milkshake* e stricat. Şi asta-i… în fine, Raheen, lumea ştie că poate conta pe tine să spui adevărul în orice situaţie. Şi ăsta-i un lucru rar. Dar uite care-i treaba: în momentele tale cele mai bune, cele mai suave, cele mai generoase, mereu pari să ai reţineri faţă de tine însăţi.

S-a uitat la ceas.

— Au trecut douăzeci de secunde. Gata discuţia. Trebuie să-ncerc iar să dau de tata.

Nu l-am urmat înăuntru, ci m-am dus la iazul cu peşti, în formă de semilună, şi m-am aşezat cu picioarele încrucişate pe iarba de alături, urmărind fîşiile aurii care treceau şerpuind prin verdele plantelor de baltă. Dacă păream să am reţineri faţă de propria mea bunătate şi generozitate, era doar din cauză că ştiam că impulsurile mele instinctive erau în general mai egoiste. Undeva în străfunduri ştiusem dintotdeauna că atunci cînd îmi trimisese acea ultimă scrisoare, Karim îmi pusese o oglindă în faţa unei părţi din mine pe care mă ferisem mereu s-o privesc, preferînd să-mi îndrept privirea spre laturile mele mai atrăgătoare. În loc să-i fac faţă, îmi venise mai uşor să spun despre Karim că reacţionase exagerat, că înţelesese greşit şi că se concentrase pe detalii irelevante. O cioară a scăpat o rămurică în poala mea. Am cufundat-o în apă şi am urmărit vălurelele concentrice. Cum îmi dai ceva mărunt de observat, cum îmi golesc mintea de orice altceva. Nu-mi trebuie decît iazul ăsta, crenguţa şi bucata aia de algă, iar cu restul lumii întîmplă-se ce s-o-ntîmpla.

Pe suprafaţa apei s-a profilat o umbră în formă de Karim.

— Nu ştiu ce probleme ai în momentul ăsta, dar sînt total nesemnificative faţă de ale Soniei, aşa că încetează naibii să mai fii aşa de egoistă, intră în casă şi măcar prefă-te că eşti o prietenă bună!

Un peştişor a trecut iute, ca o umbră hidrodinamică, săgetîndu-mi imaginea reflectată în apă.

— Nu ştiu cum, am spus.

Karim s-a lăsat în genunchi lîngă mine.

— Aiurea.

Dar acum tonul îi era mai blînd.

— Sînt foarte convinsă că taică-său e vinovat, Karimazov. Şi-o s-o afle şi ea. Sînt proastă grămadă cînd e să mint.

Am clătinat din cap şi mi-am înfipt degetele cîţiva milimetri în apă, imitînd o pasăre de pradă şi băgînd groaza în peşti, care au început să descrie zigzaguri înnebunite.

— Ştii, toată lumea o ţine langa cu minunata mea calitate de-a fi sinceră. Dar asta numai fiindcă ştiu că nu pot să scap cu minciuna. Ori mijesc ochii, ori mă foiesc, ori mă scarpin la nas, ori mă concentrez din răsputeri să nu fac nimic din toate astea, aşa că mă transform într-o statuie. E de-a dreptul jalnic, zău aşa!

— Chiar că-i jalnic. Şi cine zice că sinceritatea ta e minunată? Uneori poate fi brutală. Şi mai lasă peştii ăia, nu mai încerca să le provoci un atac de cord!

Mi-a împins mîna într-o parte, ca să nu mi-o mai vîntur prin apă.

— Poate trebuie doar să exersezi puţin, atîta tot. Zi-mi ceva care să fie o minciună crasă. Haide!

— Nu mi-ai lipsit deloc.

— A, păi aşa n-am făcut nimic.

Şi-a încrucişat picioarele şi am stat amîndoi aşa, genunchi lîngă genunchi.

— Ar trebui să cred că-i o minciună, indiferent cu cîtă convingere o zici.

— De ce?

— Fiindcă mi-a fost prea dor de tine ca să pot îndura ideea că n-a fost ceva reciproc.

Şi-a împletit degetele cu ale mele şi mîinile noastre, strînse laolaltă, au început să salte de la un genunchi la celălalt. Păream încapsulaţi într-un moment de perfecţiune atît de fragil, încît abia dacă mai îndrăzneam să respir, de teamă să nu-l distrug.

— Voiai să mă-ntrebi ceva, a spus el.

— Cînd a încetat divorţul alor tăi să mai fie cumplit?

Fără să dea drumul vreo clipă mîinii mele, s-a răsucit şi s-a întins pe spate în iarbă, cu capul sprijinit pe genunchiul meu.

— Niciodată.

Şi-a dus mîna mea la piept şi i-am simţit bătăile inimii.

— Dar tu îmi spuneai tot timpul că trebuie s-o las pe mama să fie fericită.

— Cînd am zis eu asta?

— În mintea mea, mereu. Şi aveai dreptate.

L-am mîngîiat pe cap, pipăindu-i cu degetele conturul craniului de sub părul moale, tuns scurt.

— Cred că în capul tău e o Raheen mai bună decît cea de-aici, din lumea exterioară. De aia te supăr atît de tare, Karim? Fiindcă nu reuşesc să mă ridic la nivelul persoanei care credeai c-o să devin?

În acele momente de dinaintea răspunsului său m-am întrebat cum s-ar fi schimbat lucrurile dacă el n-ar fi plecat niciodată. Poate că ne-am fi înstrăinat, secretele dintre noi s-ar fi multiplicat pe măsură ce adolescenţa se înstăpînea asupra trupurilor şi vieţilor noastre, iar problemele conjugale ale părinţilor lui ar fi tensionat relaţia lor de prietenie cu părinţii mei, de n-ar mai fi ştiut nimeni cine şi cui ar trebui să-i

fie loial. Dar nu s-a întîmplat aşa, căci el a plecat, iar asta ne-a permis amîndurora să ne amintim – sau să ne reimaginăm – prietenia noastră ca pe ceva mitic, ca pe ceva predestinat, ca pe ceva care aştepta să fie reînnoit şi transfigurat într-o versiune mai matură a sa.

A ridicat ochii spre mine şi cînd a expirat, am simţit miros de portocală.

— Ai devenit minunată, mi-a spus.

Ceea ce ne doream amîndoi atunci era imposibil în grădina din spatele casei Soniei şi ar fi fost absolut nesăbuit oriunde s-ar fi petrecut, iar eu eram atît de aproape de-a uita aceste două lucruri, încît mi-am dat seama că era cazul să intrăm în casă. Dar cînd ne-am întors înăuntru şi Sonia s-a uitat la noi, ştiu sigur – cu toate că ea n-ar recunoaşte-o niciodată – că a citit pe chipurile noastre ceva ce a făcut-o să ne spună tuturor că dorea să stea puţin singură cu maică-sa, aşa că n-am putea să ne-ntoarcem mai tîrziu? Am deschis gura, vrînd să protestez, dar Zia mi-a şoptit:

— Duceţi-vă. Luaţi maşina mea. Eu rămîn aici.

Gemenele au dat din cap aprobator şi Nadia mi-a dat mobilul ei, spunînd că o să ne sune cineva dacă se afla vreo veste despre tatăl Soniei.

L-am dus pe Karim la club, oprind acasă la Zia şi acasă la mine doar cît să iau nişte prosoape şi echipamentul de baie. Ştiam că la ora asta nu era mai nimeni acolo şi s-a dovedit că aveam dreptate – la piscină nu mai erau decît un străin care stătea la soare, un tată şi fiica lui, care jucau ping-pong la o masă din capăt, şi un bărbat cu alură de înotător serios, care făcea ture de bazin.

Pînă am ieşit eu din vestiar, Karim era deja sub duş, lîngă piscină, cu spatele la mine. Am rămas pe porţiunea de ciment încins din faţa vestiarului şi m-am uitat cum şiroia apa pe membrele lui dezgolite. Mi-am înfipt unghiile în palme, amintindu-mi ce imbecilitate ar fi să fac ceea ce eram atît de aproape de-a face, încît mai că-i simţeam gustul pe limbă.

Termină, Raheen! M-am plesnit peste degete.

Karim m-a strigat şi m-am dus către capătul adînc al bazinului, rîzînd de el fiindcă ieşea de sub duş cu paşi mărunţi, care încercau să ţină ritmul cu tic-tac-ul ca un ţopăit de ouă incasabile care răsuna dinspre masa de ping-pong.

— În regulă, a spus cînd am ajuns lîngă el. Deci ce facem? Şi te superi dacă-mi pun iar ochelarii un pic, că vreau doar să mă uit la tine cîteva clipe?

I-am tras o palmă peste ceafă şi m-am cufundat în apa adîncă.

— Doar să te uiţi? Pămpălăule!

Mi-am pus ochelarii subacvatici, fixîndu-mi pe piele banda de cauciuc din jurul lentilelor. Lumea avea o nuanţă albăstruie şi mirosea a clor.

— Fă ca mine, l-am îndemnat.

M-am întors şi m-am agăţat cu picioarele de marginea bazinului, ca să mă ancorez, mijind ochii din cauza strălucirii soarelui. Spinarea mea, care sălta uşurel pe apă, forma un unghi de nouăzeci de grade cu coapsele. După ce m-am asigurat că şi Karim făcuse la fel şi că era atent la mine, mi-am umplut plămînii cu aer, m-am apucat strîns de nas şi m-am cufundat sub apă, urmărind dîra de bule pe care o lăsa expiraţia mea lentă pe măsură ce mă scufundam mai tare, iar unghiul de nouăzeci de grade se transforma în unghi

obtuz. Am continuat să expir pînă am ajuns să mă lipesc cu spatele de peretele bazinului. O sută optzeci de grade. Eram suspendată în apă cu capul în jos, ca un liliac de mare.

Karim, care era la cîţiva centimetri de mine, a întors capul şi m-a privit nedumerit. I-am făcut semn cu mîna: *Nu te uita la mine. Uită-te-n jur*. Ceea ce a şi făcut, iar eu l-am privit îndelung, pînă ce i-am văzut zîmbetul invers, înainte de a mă uita şi eu în jur. Era ca şi cum am fi intrat într-o altă lume. Totul era albastru. Albastrul dalelor de ceramică dăduse apei culoarea unui vis mediteranean. Fîşii de lumină solară alunecau peste ele. Pale de vînt răscoleau suprafaţa apei şi amîndoi vedeam unduirile din cealaltă parte a ei. Văile se transformau în creste. Înotătorul traversa bazinul de la un capăt la celălalt şi tot ce desluşeam noi era trunchiul lui, cu pieptul în jos, căci apa reteza şi ascundea tot restul. Nu mai auzeam nici jocul de ping-pong. Umbra unei frunze plutea peste fundul bazinului.

Simţeam cum îmi creşte presiunea în plămîni, dar nu eram pregătită să ies. Încă nu. Am întredeschis gura foarte puţin şi am expirat doar cît să mai cîştig puţin timp. Mîna lui Karim s-a întins prin apă, dînd să prindă băşicile de aer care evadau spre suprafaţă, dar membrele i se mişcau cu încetinitorul. Cînd încerca să-mi înşface respiraţia, mîna i s-a atins de coapsa mea şi a rămas acolo. Bule de apă s-au ataşat de fiecare fir de păr de pe braţul lui. Asta era singura lume – alta nu mai exista.

În cele din urmă, cînd n-am mai putut rezista, m-am năpustit la suprafaţă, inspirînd cu nesaţ. Dar Karim a rămas unde era. Mi-am scos ochelarii, am ieşit din piscină şi m-am întins pe marginea ei, la soare, ascunzîndu-mi faţa în apă. Fără ochelari nu-l vedeam clar, dar ştiam că el îmi vedea chipul spărgînd suprafaţa calmă a apei şi că îşi dădea seama că-mi scosesem ochelarii doar din cochetărie. A ţîşnit din apă cu braţele întinse, însoţit de un alai zorit de bule, m-a apucat şi m-a tras în bazin. L-am strîns de nas şi ne-am pitit amîndoi sub apă, expirînd din nou, ţinîndu-ne în braţe şi coborînd în spirală. În afară de noi, nu mai era nimeni în bazin – nimeni care să vadă cum mîinile mele se deplasau pe spatele lui şi mai jos, iar mîinile lui se strecurau pe sub costumul meu de baie, cum picioarele ni se încîlceau, muşchii ni se contractau, gurile uitau să mai expire, şi astfel ne-am înălţat şi am străpuns din nou oglinda apei, ca să descoperim la marginea bazinului o fetiţă care se holba la noi cu gura căscată şi cu o minge de ping-pong în mînă.

Dar la scurt timp după aceea, cînd zăceam întinşi unul lîngă altul pe şezlongurile albastre, la o distanţă suficient de cuviincioasă, dar nu mai mult de atît, nici un milimetru mai mult, i-am privit pleoapele fluturîndu-i în vis şi am ştiut că nu eram deloc mai aproape de împăcarea cu trecutul nostru decît fuseserăm atunci, la telefon, cînd îmi spusese că nu putea să uite de palimpsest.

O insectă i-a traversat pieptul, luînd-o spre abdomen, şi am măturat-o de acolo, rătăcind cu degetele pe conturul ultimelor coaste. A zîmbit în somn. Oare mă visa? Dacă da, îl înţelegeam în vis? Înţelegeam de ce deveniserăm atît de plăpînzi împreună, deşi pe vremuri credeam că relaţia noastră ar putea ţine piept oricărei furtuni? Înţelegeam ce trebuia să fac ca să previn destrămarea ireparabilă a relaţiei noastre? Toate conversaţiile noastre goneau năvalnic pe o potecă ce ducea direct la suferinţă, dacă nu cumva – aşa cum se întîmplase în ultima oră – ne vorbeam foarte puţin sau ne lăsam gîndurile să înainteze pînă la un anumit punct, înainte de a le abate într-o altă direcţie. Îl iubeam pe Karim şi ştiam că şi el mă iubea – nimic din mine nu contesta asta. Dar era genul de iubire care există numai pentru că a existat

dintotdeauna, pentru că nu ştie cum ar putea să nu existe. Totul suna foarte romantic, dar adevărul era că mă băga în sperieţi. Iubirea n-avea să fie de ajuns ca să ne facă să rămînem împreună mai mult de o după-amiază idilică atîta vreme cît el avea în continuare motive să mă privească aşa cum mă mai privise – şi nu doar o dată – de cînd ajunsese în Karachi. „Dezgust“ nu era un cuvînt exagerat pentru a descrie acea privire.

Dar de ce, fir-ar să fie? Ce tot valsa pe lîngă subiect, lansînd acuzaţii spre mine, apoi pirueta mai departe şi se întorcea ca să mă străpungă cu privirea cînd eram mai nedumerită? Nu mă puteam abţine şi ripostam, dar nu-i nimeream decît umbra, lovitura străbătea întunericul şi îmi boţea pumnul de perete.

Karim a deschis ochii şi s-a ridicat cu o mişcare bruscă, ignorîndu-mi complet mîna de pe coastele lui.

— Zău c-ar trebui să ne-ntoarcem la Sonia. N-a fost prea frumos din partea noastră că am lăsat-o aşa.

Am dat din cap, mi-am tras hainele peste costumul de baie şi am pornit-o după el.

Există atîtea filme artistice în care cuplurile de îndrăgostiţi descoperă că soarta, circumstanţele, angajamentele anterioare sau aspiraţiile diferite pur şi simplu îi împiedică să rămînă împreună şi, înţelegînd asta, îşi oferă întotdeauna un ultim dans, un ultim sărut, un ultim „în cinstea ta puştoaico“[1]. La ieşire, privind înapoi spre bazin, nu mi-am putut reprima senzaţia că între noi tocmai se întîmplase aşa ceva.

1. În limba engleză *Here’s looking at you, kid*, celebră replică a personajului interpretat de Humphrey Bogart în filmul *Casablanca*.

— Acuma, dragii mei, hai să lămurim o treabă, a spus tuşa Laila, punîndu-mi o mînă pe braţ, dar cu degetele răsfirate, ca să nu-şi strice lacul de unghii proaspăt aplicat. Nu, mai întîi beţi nişte ceai şi pe urmă să-mi evaluaţi recapitularea.

Tuşa Laila şi unchiul Asif tocmai se întorseseră la Karachi după zece zile petrecute la ferma unchiului Asif – ceea ce reprezenta numărul maxim de zile pe care tuşa Laila era capabilă să le petreacă acolo consecutiv de cînd romantismul lunii de miere trăite în izolare îşi dăduse duhul –, iar ea sunase la noi acasă *en route* dinspre aeroport, ca să-mi spună că trebuia să le cer alor mei să plece mai devreme de la lucru, să mă ia şi pe mine şi să ne înfiinţăm repejor la ea acasă. Voia s-o aşteptăm în sufragerie şi s-o întîmpinăm cu o antologie întreagă de bîrfe încă din clipa cînd maşina ei avea să oprească în faţa casei.

— Bun, vasăzică…

Tuşa Laila, sătulă să mă tot vadă oscilînd indecisă între un sandvici şi o felie de tort, mi-a pus din amîndouă pe farfurie, împreună cu nişte *pakora*[1], şi m-a împins la loc între pernele canapelei. Unchiul Asif, care avea pungile de sub ochi mai mari şi burta mai rotunjită ca oricînd, a intrat în cameră cu părul proaspăt spălat şi atît de pleoştit, încît îi făcea chelia din creştet să arate ca un cerc din lanurile de grîu. Tuşa Laila i-a făcut semn să stea jos şi să tacă, apoi şi-a apăsat tîmplele cu degetele şi a închis tare ochii.

— Asif, ştiu cum e cu toată povestea asta secretă de la Robinete Aurite. M-asculţi?

Unchiul Asif a profitat de faptul că nevastă-sa avea ochii închişi ca să şterpelească o bucată de tort de pe cărucior.

— Da, da, dă-i înainte. Dar nu-ţi întrerupe concentrarea, ca să nu pierzi firul.

— OK. Drăguţă, i s-a adresat ea maică-mii fără să deschidă ochii, mută căruciorul de lîngă el, să nu-l mai ajungă. M-am măritat cu el doar pentru sprinteneala membrelor, iar amestecul ăsta de vîrstă şi greutate distruge cu iuţeală fundamentul uniunii noastre. Asif, nu mai clefăi şi-ascultă!

A tras aer adînc în piept.

— Ieri după-amiază nişte inşi în uniformă care pretindeau că-s de la poliţie le-au arătat nişte legitimaţii paznicilor de la Robinete Aurite, care-s nişte *pathani* analfabeţi şi habar n-aveau dacă li se arată legitimaţii de poliţie sau de bibliotecă, aşa că i-au lăsat să intre, iar indivizii i-au rupt un deget lui Robinete Aurite şi l-au dus nu ştiu unde. *Begum* şi *baba* Robinete Aurite au sunat la secţiile de poliţie, dar… nimic, *nada*, zero barat. Peste vreo oră sau două, telefon de la Robinete Aurite, care zice că-i la Boat Basin. Juniorul se duce să-l ia de-acolo şi-l găseşte mîncînd rulouri cu *kabab*, sănătos tun, deşi nu ştim dacă a rămas tot aşa şi alte cîteva ore mai tîrziu, fiindcă ultima dată cînd am mîncat rulouri cu *kabab* la Boat Basin, măruntaiele mele au păţit nişte lucruri deloc încîntătoare. Dar, întorcîndu-ne la povestea noastră, s-au întors şi ei acasă şi peste cinci minute sună telefonul şi-un lacheu de la scobitori zice că poliţiştii fac percheziţie la biroul lui Robinete Aurite. Sună la uşă. Sînt poliţaii, în uniforme, şi-l

arestează pe Robinete Aurite. E chemat avocatul – J.P., îl ştii, fratele fostului bărbat al Tahirei, ăla despre care-au circulat toate zvonurile alea cu papagali şi măşti – şi încep treburile avocăţeşti. Acum Robinete Aurite s-a întors acasă şi aşteaptă ziua procesului. Numele lui e pe lista de interdicţie la controlul plecărilor de pe aeroporturi şi la toate punctele de trecere a frontierei, pînă şi la cele din nordul îndepărtat, pe unde nu călătoreşte nimeni în perioada asta a anului, şi umblă vorba că în documentele ridicate de la biroul lui ar exista probe că are legături cu cei mai tari cultivatori de mac din zonă.

Unchiul Asif a bombănit ceva şi a rămas cu privirea aţintită la glazura de ciocolată care se scurgea de pe tort.

— Al naibii prost! Să lase el dovezi la îndemînă! Raheen, ce mai face prietena ta Sonia?

Greu de răspuns la o asemenea întrebare. Era prea ocupată (s-o ţină de mînă pe maică-sa, să-i facă masaj la tîmple lui taică-său, ca să-i mai potolească durerile de cap, care îl orbeau de-a dreptul, să intervină ca să-l calmeze pe frate-său de fiecare dată cînd îl apuca o criză de furie din cine ştie ce fleac) ca să mai apuce să se gîndească la ea însăşi, darămite să mai şi exprime în cuvinte ceea ce simţea. Să-şi exprime convingerea că dovezile fuseseră „plantate“ şi că, fără discuţie, tatăl ei era omul cel mai vertical care a existat vreodată de cînd evoluţia ne-a făcut bipezi. În dimineaţa aceea, cînd trecusem pe la ea ca să văd cum se mai simte, doar de două ori lăsase să se întrevadă altceva decît obişnuita ei seninătate. Prima dată a fost cînd simţisem că era de datoria mea s-o pregătesc pentru inevitabila revelaţie că tatăl ei era vinovat. Îi sugerasem că nu părea să existe nici un motiv ca să-şi dea cineva atîta osteneală pentru o înscenare. În definitiv, nu era o făcătură stîngace, prost gîndită, ci una care presupunea falsificarea scrisului său de mînă pe zeci şi zeci de documente incriminatoare şi modificarea listelor cu convorbirile sale telefonice, astfel încît acolo să apară numeroase apeluri către bine-cunoscuţi baroni ai drogurilor.

— Nici un motiv? spusese Sonia, cu pumnul strîns. E mai bogat şi mai plin de succes decît oricare dintre ai voştri, cu toate averile voastre vechi şi prietenia voastre de generaţii cu protipendada. Cînd omul se-ntinde mai mult decît îl ţine plapuma, dă-i foc la plapumă! Nu-i asta soluţia?

Îşi ceruse iertare – ca şi mine, de altfel – la cîteva secunde după ce făcuse comentariul acela, dar amîndouă ştiam că acel „ai voştri“ nu mai avea cum să dispară sau să fie uitat.

Al doilea semn de cedare în faţa stresului apăruse la scurt timp după aceea, cînd sosiseră Karim şi Zia, iar Karim o întrebase dacă logodnicul ei îşi scurtase şederea la Londra. Sonia îşi înfăşurase pe mînă capătul *dupattei* şi trăsese de el atît de tare, încît îi văzusem conturul venelor prin materialul imprimat cu bloc de lemn.

— N-am vorbit cu el. Aici sună o mulţime de oameni, linia e mereu ocupată şi e imposibil să prinzi un apel. Şi-apoi cred că le face o vizită unor prieteni într-unul dintre oraşele alea englezeşti cu litere inutile în nume şi n-am numărul de-acolo. Poate că nici n-a aflat încă.

— Trebuie să fie cam straniu să ştii ce să-i zici, spusesem eu şovăitoare, sperînd că pauzele dintre cuvinte aveau să treacă drept tact (oamenii cu tact nu vorbesc niciodată atît de repede cum vorbesc eu de obicei). Adică, de vreme ce e vorba de-o căsătorie aranjată…

— Arantiment, precizase ea. A-nceput prin a fi aranjată, dar a sfîrşit prin a naşte un sentiment. E mai mult decît un sentiment oarecare.

Despre chinul prin care trecuse la aeroport nu spusese nici o vorbă.

Dacă aş fi fost genul de prieten care îmi doream să fiu, m-aş fi gîndit numai şi numai la Sonia, dar gîndurile mele se întorceau inevitabil la stînjeneala dintre mine şi Karim, care începuse pe drumul de întoarcere de la piscină la Sonia, străbătut într-o tăcere deplină. Sperasem că eram doar împovăraţi de toate emoţiile acelei zile şi că lucrurile aveau să stea ceva mai bine după o noapte de somn, dar cînd colo, ele păreau să stea şi mai prost atunci cînd ne-am reîntîlnit la Sonia în dimineaţa aceea. Abia dacă fusese în stare să mă privească în ochi cînd îl salutasem şi tot timpul cît şezuserăm în camera televizorului din locuinţa Soniei, la un metru distanţă, nici unul dintre noi nu-i adresase celuilalt vreo întrebare sau vreo remarcă directă. Încă mă mai durea capul de cît încercasem să pricep ce se petrecea.

Tuşa Laila mi-a pus o mînă pe umăr.

— Mai eşti aici, draga mea? Doar nu te-ai supărat că vorbesc aşa despre tatăl prietenei tale, nu-i aşa? Doar mă ştii cum sînt, nu?

Înainte de a apuca să-i răspund, a sunat telefonul şi mîna tuşii Laila s-a ridicat de pe umărul meu, a descris fără nici cel mai mic semn de ezitare un arc graţios prin aer, astfel încît inelele i s-au întretăiat cu razele de soare într-un unghi care le-a subliniat la maximum strălucirea, şi a ridicat receptorul înainte de finalul celui de-al doilea ţîrîit.

— Runty, scumpo! a gîngurit la telefon tuşa Laila pe un ton în complet dezacord cu grimasele de dezgust exagerate care îi schimonoseau faţa.

M-am dus la bucătărie, ca să caut nişte *chutney* pentru *pakora*, iar cînd m-am întors, tuşa Laila îi povestea încă o dată lui Runty cele întîmplate cu tatăl Soniei.

— …dar paznicii erau nişte *pathani* analfabeţi, aşa că…

— De ce expresia asta, „*pathan* analfabet“, e singura constantă în toate variantele poveştii? am întrebat. De parcă ar fi descifrat mai uşor cuvintele dacă era un *punjabi* sau un muhajir analfabet.

O formulasem ca pe o întrebare de semantică, dar adevărul era că mi-aş fi dorit să am o vîrstă la care să pot vorbi cu tuşa Laila ca de la egal la egal şi să-i zic: Ştii ce spune asta despre tine şi ce anume perpetuezi printr-o tîmpenie ca asta? Te-am auzit vorbind despre etnie. Am auzit asta cînd aveam treisprezece ani. Tu şi unchiul Asif aţi fost primii care m-au învăţat cum putem să ne uităm la prietenii noştri şi să-i transformăm din nişte fiinţe unice în nişte membri ai unui grup cu care grupul nostru e în conflict. Tu m-ai făcut să învăţ cum să deviez de la subiect sau să destructurez o conversaţie care o ia pe anumite făgaşe, doar ca să nu mai fiu nevoită să simt scîrba asta, dezamăgirea asta care îmi întoarce stomacul pe dos şi-n ziua de azi.

— Bine zis, Raheen, m-a aplaudat *aba*.

— Ei, hai, Zafar, a intervenit unchiul Asif, fluturîndu-şi degetul spre *aba*. Ştiu ce vrei să spui. Dacă era muhajir, erau mai multe şanse să fi ştiut să citească.

Mîna mea, care tocmai se întindea după încă o *pakora*, a încremenit. Ce stîrnisem aici?

Aba a dat din umeri.

— Da, mă rog, dar astea-s doar statistici. Rata alfabetizării la muhajiri e mai mare decît la alte grupuri etnice. Nu zic că aşa trebuie să fie, din cine ştie ce considerente genetice, zic doar că aşa e.

Unchiul Asif a rîs.

— Bieţii karachiiţi! Trăiau în oraşul ăsta spaţios şi curat şi în ’47, trosc!, vine Separarea şi toţi imigranţii ăştia dau năvală peste noua graniţă, convinşi de superioritatea culturii lor, şi umflă toate slujbele bune de sub nasul *sindhi*-lor, care trăiau aici de generaţii. Vorbesc ca parte neutră, bineînţeles.

Tata a rîs şi mai tare decît unchiul Asif.

— Să lăsăm deocamdată deoparte faza cu neutralitatea, Asif. Dar n-o să stau liniştit şi n-o să mă prefac că habar n-am cum ai uitat complet de faptul că muhajirii au venit aici lăsînd totul în urmă. Casele noastre, familiile noastre, stilul nostru de viaţă. Nu putem fi învinuiţi dacă unii – aşa să ştii, *unii* – dintre noi au venit din zone în care sistemul educaţional ne-a pregătit pentru slujbe de birou, nu pentru curăţat de latrine, că ăsta-i genul de slujbă pentru care pari să crezi c-ar trebui să fie recunoscători imigranţii. Iar cît priveşte termenul de *imigranţi*…

Tata nu sărea niciodată la gîtul altora, dar era în stare să şi-i apere pe ai lui cu o fervoare care te uluia. Dacă n-ar fi fost muhajir, ar mai fi fost la fel de sensibil la suferinţele lor? Dacă n-aş fi fost fiica lui, aş mai fi crezut că opiniile lui erau îndreptăţite? În definitiv, ce ştiam eu de fapt despre acei *sindhi* din mediul rural? Nimic. Era prea bulversant să accept că obidiţii puteau să fie şi agresori. Era prea dificil să descîlceşti încrengăturile unei situaţii în care binele şi răul nu erau clar delimitate.

— Ah, acuma cine uită istoria? Muhajirilor le-a plăcut la nebunie să fie numiţi muhajiri. Le-a plăcut conotaţia religioasă a cuvîntului, că-i lega de musulmanii Meccăi, care au imigrat la Medina odată cu Profetul. Nu-i vorba că n-aţi fost bine-veniţi, doar că aţi fi preferat să muriţi decît să fiţi asimilaţi.

Îmi dădeam seama că tuşa Laila urmărea cu mare atenţie conversaţia, fiindcă ochii i se îngustau neplăcut, deşi reuşea în acelaşi timp să-şi continue conversaţia cu tuşa Runty.

Tata a dat din cap.

— Cred că i-am auzit pe ai mei spunînd de-o mie de ori „Am venit aici să fim pakistanezi, nu *sindhi*“. N-o să neg că a existat o atitudine de îndrituire. N-o să neg nici măcar că mai există încă o atitudine de superioritate culturală şi nu-i caut nici un fel de scuze. Dar, Asif, chiar dacă lăsăm la o parte marginalizarea politică – ştiu c-o să iei în derîdere expresia asta, aşa că deocamdată hai să nu ne ocupăm de ea –, sistemul ăsta al contingentării face ravagii în rîndul muhajirilor care au educaţia şi ambiţia…

M-am gîndit la hoţul de maşini. Sute de mii ca el în Karachi.

— …şi dacă asociezi asta cu brutalitatea poliţiei, Asif, îi aduci pe oameni în punctul în care pun mîna pe arme şi detonează bombe.

A tras aer în piept şi a continuat:

— Nu neg că părţile rurale ale provinciei ăsteia au şi ele necazurile lor…

Tuşa Laila a pus receptorul în furcă şi s-a întors spre *aba*.

— Nu negi? Zafar, tu pretinzi că ai o viziune obiectivă asupra lucrurilor, dar dacă te zgîrii aşa un pic, superficial, o să-ţi curgă sînge sută la sută muhajir, nu-i aşa?

— Ce imagine violentă! a spus *ami*. Prietenii nu se zgîrie între ei, Laila. Şi, în caz c-ai uitat, nu sînt nimic sută la sută. Mie îmi gîlgîie prin vene o doză bună de sînge de *pathan* analfabet.

Tuşa Laila şi-a încleştat mîna pe umărul lui *ami*.

— Ai dreptate, dragă. Îmi pare rău.

S-a răsucit spre cei doi bărbaţi:

— Terminaţi cu hîrîiala şi spuneţi-mi ceva fermecător. Zafar, nu ţi se pare seducătoare culoarea mea de păr? Uite, cînd stau în lumina soarelui, are o nuanţă *aubergine*. Nu vînătă, nu *brinjal* sau *baing'n*. *Aubergine*, cu „j"-ul ăla sexy din ultima silabă.

— Jjjjjj, i-a murmurat *aba*.

Ea a lansat spre el un sărut extravagant. M-am simţit uşurată şi mi-am mai pus o linguriţă de zahăr în ceai, fără să-mi dau seama ce fac.

Unchiul Asif m-a înghiontit.

— Raheen, tu ce crezi despre toate astea?

— Cred că părul ei arată grozav.

— Nu, bleago! Ce crezi despre lucrurile care se petrec în Karachi?

Am amestecat în ceai. Nici prin cap nu-mi trecea să-i stîrnesc din nou.

— Cred că eu, una, nu pot să fac nimic în privinţa asta, unchiule Asif. Şi-atunci la ce bun să-mi stric neuronii gîndindu-mă la asta?

— Raheen!

Tata se holba la mine cu o expresie şocată. Mama a clătinat din cap şi s-a aplecat în faţă, dînd să spună ceva, dar unchiul Asif i-a luat-o înainte:

— Ei, zău aşa, Zaf! N-are decît douăzeci şi unu de ani. Gîndeşte-te cum erai tu la douăzeci şi ceva. Cît de tare te preocupa…

S-a oprit, roşu la faţă, şi a lăsat privirea în jos. Tata şi-a muşcat buzele şi s-a uitat la mine. *Ce-i?*

A sunat iar telefonul şi toţi ne-am întors recunoscători privirile spre el, mai puţin *ami*, care se uita undeva între mine şi *aba* şi clătina din cap. Dar telefonul era pentru ea: o prietenă comună a ei şi a tuşii Laila sunase ca să-i spună că cineva de la ziar tot dădea telefoane, încercînd să o găsească pe mama.

— Ciudat, a spus *ami*. E abia mijlocul săptămînii.

Ami lucra la suplimentul de weekend al ziarului şi eram obişnuiţi cu colegii ei, care încercau să-i dea de urmă cînd intrau în criză de timp pe ultima sută de metri. Cel mai remarcabil apel telefonic de acest gen fusese cu cîţiva ani în urmă, cînd revista urma să publice un articol despre o serată muzicală organizată de tuşa Runty, ca parte a unui festival cultural, iar un secretar de la birou primise în al doisprezecelea ceas un mesaj de la Runty, care spunea că era absolut necesar să se menţioneze în articol că n-avea de gînd să tolereze „matrapazlîcuri cu scobitori la serata muzicală, deci neisprăviţii s-aibă grijă". Secretarul, îngrozit de această declaraţie ameninţătoare, a căutat-o pe mama, care l-a sfătuit să ignore mesajul şi mai pe seară, cînd a plecat la cină, s-a oprit pe drum şi a umplut cu scobitori cutia poştală a lui Runty. Ulterior Runty n-a mai vorbit cu ea săptămîni întregi şi n-a explicat nici pînă în ziua de azi care era legătura dintre matrapazlîcuri şi scobitori.

Ami a format numărul de la birou şi a întrebat:

— Ce scobitoarea mea se întîmplă?… Sonia Lohawalla? Da, aşa-i, e cea mai bună prietenă a lui Raheen… În cotidian?… N-ai putea să-mi spui ce e? Că nu-s acasă… a, stai aşa, văd că e şi-aici un fax.

Cînd se deschisese uşa de la intrare, de eu n-o auzisem? Cînd anume înaintase zgomotul de paşi pe hol, apoi încetase, fiindcă el îşi dăduse seama că părinţii mei erau înăuntru şi se oprise ca să se decidă: Ce să fac mai departe?

Nu l-am auzit, nici unul dintre noi nu l-a auzit, fiindcă toată atenţia noastră era concentrată la drama care se desfăşura în cameră pe cînd tuşa Laila rupea hîrtia din fax şi i-o întindea mamei, neputînd totuşi să se abţină şi să nu-i arunce ea o privire mai întîi. Apoi a scos o exclamaţie de silă.

— O mitocănie, o mare mitocănie! E mai bine să iasă din combinaţie decît să se-ncurce cu asemenea oameni.

Era un anunţ plătit care urma să apară în ediţia de a doua zi dimineaţă. *Ami* l-a citit cu voce tare. *Familia Rana doreşte să anunţe că logodna dintre Adel Rana şi Sonia, fiica lui Ehsan Lohawalla, nu va mai avea loc. Prin urmare, soţii Rana îşi cer iertare de la toţi cei al căror sfat binevoitor în această chestiune nu l-au luat în seamă la timpul potrivit şi cer ca familia Lohawalla şi cei care au legături cu ea să nu încerce în nici un fel să-l contacteze pe Adel Rana sau pe oricine altcineva care are legătură cu el!*

Ami a clătinat din cap.

— Of, biata fată! Biata, biata fată!

Tuşa Laila a dat aprobator din cap.

— Acum, după acuzaţiile cu drogurile şi palma asta peste faţă, nici o familie de condiţie bună n-o să-şi mai lase fiul să se însoare cu ea.

Lansînd o explozie de invective, *aba* a mototolit hîrtia şi a aruncat-o în perete. Forţa reacţiei sale m-a şocat şi mi-a topit propria-mi furie, care îmi încleştase pumnii. Ţinea la Sonia, sigur că da, dar aşa ceva era complet atipic pentru el. M-a văzut că mă holbam la el şi i-am citit panica din priviri.

— Cum îndrăzneşte băiatul ăsta?! a spus el, de parcă simţea nevoia să dea explicaţii. Cum îndrăzneşte să-şi închipuie măcar că era destul de bun pentru fata asta încîntătoare? Dacă mă-ntîlnesc vreodată cu el, o să… Karim?

Toate capetele s-au întors spre uşă, către care tata privea cu un amestec de neîncredere şi bucurie. Am auzit-o pe *ami* ridicîndu-se în picioare şi şoptind:

— Ah, uite-l. În sfîrşit!

Dar imediat ce i-am văzut faţa lui Karim, am ştiut că urma să se întîmple ceva îngrozitor, fiindcă nimic, nici un clipit, nici un zîmbet, nimic nu se clintea pe masca aceea aşezată pe chipul lui ca o a doua piele.

— Dacă te-ntîlneşti vreodată cu el, ce-o să faci, Zafar?

Nu retezase doar apelativul „unchiule“ din formula de adresare – tăiase orice conexiune cu relaţia pe care o avusese în trecut cu tatăl meu.

L-am prins de mînecă pe unchiul Asif şi i-am şoptit:

— Te rog, fă ceva. Scoate-l de aici.

— Karim, a spus tata, deschizîndu-şi braţele în faţa lui, deşi ar fi trebuit să fie limpede că dispoziţia lui Karim nu era deloc favorabilă îmbrăţişărilor.

— Asta o să faci cînd o să te-ntîlneşti cu Adel Rana, Zaf?

Am văzut-o pe *ami* tresărind la auzul felului cum scuipase Karim acea ultimă silabă. Dar ce era în privirea tuşii Laila: nelinişte sau un licăr de încîntare?

— Aşa e, Zaf? Aşa o să faci, Zaf, cînd o să-l vezi, Zaf? O să-ţi deschizi braţele, Zaf, şi-o să spui „Bine-ai venit, frate, bine-ai venit în club“? Clubul „Frînge o inimă prea bună pentru tine, laş nenorocit ce eşti“!

— Karim! a intervenit *ami*.

A pornit către el, dar Karim a ridicat mîna.

— Nici cu tine nu vreau să am nimic de-a face. Îmi pare rău, tuşă Yasmin. Te rog să nu te apropii.

Ceva din viaţa mea era pe punctul de a fi distrus. O simţeam.

— Karimazov, pleacă.

S-a întors spre mine.

— Ai de gînd să-i ţii partea şi să spui că asta înseamnă loialitate?

— Karim, n-am putea merge undeva să discutăm? a spus tata, făcînd un pas spre el.

Continua să stea cu braţele larg deschise, deşi acum avea aerul unui om care ţine mîinile depărtate de trup pentru a dovedi că nu se pregătea să scoată nici o armă ascunsă.

— O să discutăm aici! a tunat Karim.

L-a prins pe tata de umăr şi l-a împins în scaun.

Sub imperiul unei spaime teribile, l-am apucat de lobul urechii şi i l-am smucit. S-a răsucit, înjurînd. Mi-am văzut mîna strîngîndu-se pumn şi zburînd spre falca lui. El s-a tras într-o parte, iar pumnul meu a izbit un ornament din sticlă aflat pe raftul din spatele lui. Explozie de sticlă. Îmi feresc faţa. Karim îşi fereşte faţa. Îmi strîng pleoapele. Impact cu obrazul. Nu sticlă. Clinchetul cioburilor căzînd pe jos. Deschid ochii şi văd mîna lui Karim îndepărtîndu-se de faţa mea. Mîna lui Karim, care m-a plesnit.

Cu faţa urzicată şi cu mîna rămasă, în mod miraculos, nevătămată, m-am îndepărtat de el.

— Nemernicule! i-am spus.

— Nu te-a lovit.

Era vocea lui *aba*. Şi-a scos pantofii din picioare şi mi i-a dat, fiindcă stăteam desculţă printre cioburi.

— Nu te-a lovit. Îţi apăra ochii de cioburile de sticlă. Doar că s-a mişcat puţin cam repede. Panica. Dar a fost ceva instinctiv. Ţi-a protejat ochii înainte să-i ferească pe ai lui.

Şi-a trecut degetele prin păr, uitîndu-se pieziş la *ami*, apoi din nou la Karim.

— Ea nu ştie, Karim. Raheen nu ştie.

Cîrlige de oţel s-au agăţat de plutirea imponderabilă a aerului cînd a spus asta. O tăcere adîncă ne-a contagiat pe toţi, chiar şi pe mine, deşi nu înţelesesem remarca lui. Privind în jur, am văzut că eram singura care nu înţelesese. Unchiul Asif şi tuşa Laila stăteau unul lîngă altul, ţinîndu-se de mîini ca nişte copii. *Ami* s-a uitat la tata şi în tristeţea expresiei din ochii ei i-am auzit ecoul cuvintelor de acum mulţi ani. *Zafar, cîteodată cred că te iubesc mai mult decît ar trebui*. Iar Karim se trăsese în spate şi privirea îi rătăcea prin încăpere, oprindu-se pentru scurt timp pe fiecare chip din jur în afară de al meu, în timp ce

rostea sacadat „Dar dacă“ şi „Atunci cînd“ şi „Cum“ şi „Atunci de ce“ şi în cele din urmă, cînd s-a întors să se uite la mine:

— Ah, Doamne, ce-am făcut?

— *Eu* am făcut asta, nu tu, a spus *aba*. Raheen, uită-te la mine. E timpul să afli adevărul.

Am închis ochii şi, întorcîndu-mă într-o parte, m-am sprijinit de perete. Simţeam răcoarea zugrăvelii albe pe obraz şi pe limbă. Toată viaţa venisem în vizită aici, în această casă, şi niciodată nu mă gîndisem să gust pereţii. Ce lucru ciudat şi amăgitor este familiaritatea – mereu gata să ia pe furiş chipul intimităţii.

— S-a întîmplat la puţin timp după ce s-a terminat războiul, a început *aba*. Pe vremea aceea vecinii mei erau familia Mumtaze. Un cuplu adorabil, cu doi fii, Bilal şi Shafiq. Eu şi Shafiq făcuserăm şcoala împreună. Bilal era cu un an mai mic. Era în Pakistanul de Est, adică Bilal era acolo cînd a izbucnit războiul. Părinţii lui îi spuneau de multă vreme să vină acasă şi el le zicea c-o să vină, dar îşi tot amîna întoarcerea. Umbla vorba că avea o prietenă acolo.

Vocea lui *aba* era stranie, monotonă. Am întins mîna şi i-am atins mîneca, dar ceva din privirea lui Karim m-a făcut să las iar mîna jos.

Aba a continuat să vorbească, fără ca măcar să observe gestul meu.

— Shafiq era singur acasă cînd a venit telegrama. Roz. Telegramele erau roz. Amesteca în ceai, încă mai avea linguriţa în mînă şi a picurat ceai pe colţul telegramei.

Era ca şi cum ar fi povestit un film pe care îl văzuse cîndva.

— S-a uitat pe geam şi-a văzut casa mea. Nu era chiar vizavi de el, dar era aproape. Destul de aproape pentru ca Bilal să vină în vizită, şchiopătînd, cînd avea cîte o gleznă scrîntită. Mereu se rănea la diverse sporturi şi glezna lui era veşnic predispusă la fracturi şi scrîntituri, de ajunseserăm toţi să fim convinşi că la vîrsta maturităţii o să meargă numai în cîrje. Nu-i aşa, Laila?

În tot acest timp cercetase cu privirea o bucată de sticlă, dar în cele din urmă a ridicat privirea şi i-a zîmbit tuşii Laila.

— Zafar, nu, a spus ea.

M-am uitat la *ami*. Ea mi-a pus o mînă pe umăr şi m-a strîns cu putere. Eu m-am îndepărtat de ea, ca să nu mă contaminez de spaima din vîrfurile degetelor sale, şi m-am apropiat de Karim.

— Pe atunci vîrsta maturităţii părea foarte departe, a continuat *aba*.

Ţinea bucata de sticlă între degetul mare şi arătător, apăsînd-o suficient de tare cît să-şi facă o adîncitură în piele, dar nu într-atît cît să sîngereze.

— L-am văzut pe Shafiq fugind pe alee cu ceva sclipitor în mînă şi imediat l-am auzit izbind în uşa noastră de la intrare cu atîta forţă, de-am crezut c-o s-o spargă. Am deschis şi el s-a apucat să ţipe: „Nenorociţii ăia, nenorociţii ăia, nenorociţii de Mukti Bahini[2]! Au cîştigat războiul, n-au decît să-şi ia ţara, s-o ia! Mie nu mi-a păsat niciodată! Nu mi-a păsat cum le-a păsat celorlalţi!“ L-am întrebat ce s-a întîmplat. Văzusem telegrama roz şi deja ghicisem pe jumătate, dar nu voiam să accept că era adevărat. Mi-a zis: „Tu! Pe tine te ascultam şi uneori avea sens ce spuneai. N-am zis-o niciodată, că nu-s nebun, dar uneori te ascultam. Nenorociţii ăia, nenorociţii ăia!“ Şi eu tot nu puteam, nu puteam să cred. L-am întrebat iar ce s-a întîmplat şi el a zis…

De-acum pe vîrful degetului îi apăruse sînge, dar vocea îi rămăsese monotonă, deşi ritmul i se înteţise, iar acum aveam senzaţia că eu însămi urmăream un film.

— Shafiq a zis: „Fratele meu. Fratele meu şi toţi ceilalţi pakistanezi din vest izolaţi de cealaltă parte. În ziua cînd am capitulat. Nici măcar nu i se poate identifica… ăsta, cadavrul. Nici nu poate fi identificat, nenorocitule! Frăţiorul meu. Ce dracu' mai ai de zis acum despre scumpii tăi luptători pentru libertate?"

Pentru prima dată m-am întrebat cu adevărat cum fusese pentru *aba* să fie logodit cu o bengaleză în zilele acelea. Ştiam că se opusese acţiunilor din Pakistanul de Vest înainte şi în timpul războiului. Despre 1971 nu auzisem prea multe lucruri, dar ştiam destule cît să-mi dau seama cu cine simpatizam. Trebuie să-l fi costat enorm, dar chiar şi atunci, chiar şi pe vremea cînd avea doar cu cîţiva ani mai mult decît noi, n-ar fi renunţat la convingerile lui de dragul comodităţii. Tata. Curajul lui – mai mult decît suferinţa lui Shafiq sau moartea lui Bilal – mi-a umplut ochii de lacrimi.

— Eu tot nu puteam să cred că-i adevărat. Ce să-i spui cuiva într-un asemenea moment? I-am zis: „Shafiq, îmi pare atît de… Nu Bilal, of, Doamne, nu Bilal!" Şi atunci faţa i s-a schimonosit de furie şi mi-a răspuns: „Tu zici «Nu Bilal», dar ştiu la ce te gîndeşti. Te gîndeşti că-i vremea răzbunării. Te gîndeşti că soldaţii noştri s-au purtat la fel şi chiar mai rău. Te gîndeşti că, poate, şi Bilal a făcut aşa ceva. Nu-i aşa? Te gîndeşti că fratele meu a făcut toate lucrurile alea pe care oamenii spun că le-au făcut soldaţii". De fapt mă gîndeam că n-aveam să-l mai aud niciodată transformînd istorisirea fiecărui accident într-o glumă de proporţii. Mă gîndeam că, uite, nici măcar Bilal nu era în stare să facă vreo parte din povestea asta să sune mai puţin înfricoşător. Iar Shafiq a zis: „Nici să nu-ţi treacă prin cap să vii la înmormîntare, m-auzi? Nici să nu-ţi treacă prin cap!" Şi pe urmă s-a înălţat pe vîrfuri de furios ce era şi a zis: „Cum poţi să faci aşa ceva? *Cum?*" L-am întrebat, ce? ce să fac? şi mi-a răspuns: „O să te-nsori cu una de-a lor. O să faci copii cu ea. Cum poţi?"

La fel cum *aba* ştiuse adevărul imediat ce văzuse telegrama roz în mîna lui Shafiq şi totuşi nu fusese capabil să-l accepte, tot aşa ştiam şi eu, chiar atunci, pe loc, ce oroare avea să urmeze şi m-am întors, am dat să plec, să fug, dar Karim m-a prins iute, strîngîndu-mi oasele încheieturii cu degetul mare şi arătătorul. Gestul de intimitate faţă de mine din copilăria lui se transformase într-o menghină neîndurătoare. Am ridicat privirea spre el. La doar cîţiva centimetri de ochiul lui, lacrimile se amestecau cu sîngele de la o tăietură de ciob.

— L-am auzit peste cîteva luni pe Shafiq spunîndu-şi versiunea despre cele petrecute, a continuat *aba* pe acelaşi ton plat. Stăteam la uşa sufrageriei tale, Laila, în ziua cînd a fost petrecerea de ziua ta. Cea la care ai crezut că n-am venit. Eram şi noi acolo. Şi eu, şi Yasmin. Ne pregăteam să intrăm, cînd l-am auzit pe Shafiq. Yasmin a vrut să intrăm imediat şi să-i cerem să tacă ori să ne spună în faţă ce-avea de spus, dar eu am zis că nu, stăm aici, să asculţi şi tu ce are de zis.

Ami se uita la el cu o tristeţe cumplită.

Aba l-a privit în ochi pe Karim.

— Shafiq zicea: „Dar atunci s-a deschis uşa bucătăriei din spatele lui Zafar şi ea a ieşit pe hol. Maheen. Ridicasem mîna să-l lovesc pe Zafar, dar imediat ce-am văzut-o, mîna mi-a căzut dintr-odată. Maheen. Ea îl învăţase pe Bilal să valseze. O adora. Şi pe bună dreptate. Eu însumi eram aproape

îndrăgostit de ea. Maheen. Frumoasa Maheen, care se uita la mine cu atîta tristeţe. Maheen cea adorabilă şi surîzătoare. Nu mai aveam în minte decît atît: *Nu lăsa s-o distrugă şi pe ea războiul*. Bubuitul nebunesc din capul meu începea să cedeze şi m-am întors spre Zafar, gata să-mi cer iertare, gata să-i cad în braţe plîngînd“.

Aba s-a întors dinspre Karim şi s-a uitat la mine.

— Dar Shafiq n-a făcut asta. Era cît pe ce şi-i cred versiunea, chiar i-o cred. Dar înainte să facă el vreun gest, am vorbit eu. I-am zis: „Cum aş putea să mă-nsor cu una de-a lor? Cum să-i permit vreuneia de-a lor să-mi poarte copilul? Gîndeşte-te la asta ca la o datorie civică. I-aş strica sîngele ei curat bengalez“.

1. Gustări date prin făină şi prăjite în grăsime.
2. Armata de Eliberare (în bengaleză), sintagmă care denumeşte toate forţele de rezistenţă bengaleze (civile şi militare) care au luptat împotriva armatei pakistaneze în Războiul de Eliberare a Bangladeshului din 1971.

Abia terminase de rostit „bengalez“, fără ca vocea să-i fi ieşit vreo clipă din monotonia aceea ca de robot, cînd *ami* m-a apucat de umăr şi m-a întors cu faţa spre ea.

— Înainte să spui sau să faci ceva, vreau să te gîndeşti la tot ce ştii despre omul ăsta. Gîndeşte-te la faptul că Maheen l-a iertat. Întreabă-l pe Asif, întreab-o pe Laila ce nebunie era în ţară în ’71 şi cum el nu i-a cedat niciodată, nici o clipă, pînă în momentul acela de la sfîrşit. Lucrurile astea trebuie să conteze. Tată, soţ, asta a fost în toţi aceşti ani şi asta trebuie să conteze.

— Yasmin, încetează, a spus *aba*. Pentru Dumnezeu, încetează!

— Merită şi ea o explicaţie. Şi Karim merită o explicaţie. Zafar, şi tu meriţi o explicaţie.

— Eu merit? Era un animal în mine. Karim, îmi pare rău. Raheen, îmi pare tare rău.

— Încetează! a exclamat *ami*, izbind cu pumnul în căruciorul cu ceai, de au zburat de pe el toate tacîmurile. Nu-i nici un animal în tine care să te fi împins la aşa ceva! Nu-i nici un animal, chiar deloc, fir-ar să fie! Ce-ar fi să accepţi asta şi să priveşti în urmă la ce-ai făcut fără să vezi în privirea asta o încercare de-a te scuza?

M-am uitat la părinţii mei – întîi la unul, apoi la celălalt. Ce legătură avea cu vieţile noastre ceva ce se petrecuse cu aproape un sfert de secol în urmă? De ce părinţii mei mă priveau atît de înspăimîntaţi, atît de gravi, făcîndu-mă să-mi simt lipsa de reacţie ca pe un fel de neputinţă? De ce erau atît de… *agasanţi*? Da, aşa erau, agasanţi. Cum se întîmpla adesea să fie, dar stă în firea părinţilor să fie astfel, iar eu, una, n-o priveam ca pe ceva de neiertat… şi-atunci de ce stăteau aşa de ţepeni şi făceau atîta caz? Am deschis gura ca să spun toate astea, dar, spre groaza mea, am descoperit că nu pot trece de „Sînteţi amîndoi…“, fiindcă vocea mi s-a spart şi am simţit cum mă sugrumă un suspin.

Figura tatei era toată boţită, de parcă aş fi înfipt o lamă în el. M-am întors, strîngînd pumnii, şi am ţipat la Karim:

— Cine ţi-a zis să te-ntorci, străinule?

Am înşfăcat de pe măsuţă cheile de la maşina lui *aba*, mi-am croit drum, împingînd-o pe tuşa Laila, care plîngea pe umărul soţului ei, şi iată-mă afară, rîcîind oţelul cu unghiile cînd am deschis uşa glisantă a grădinii, tropăind spre maşină cu pantofii prea largi ai lui *aba*, care-mi plesneau tălpile şi flendurau pe pămînt, apoi apăsînd pedala de acceleraţie, mai tare, şi mai tare, ridicînd volumul muzicii, mai mult, şi mai mult… unu ori doi fac doi doi ori doi fac patru trei ori doi fac şase patru ori doi fac opt în mai puţin de-o oră va fi zece şi astfel din casa noastră din mijlocul străzii unde străzile nu au nume*şte persoana pe care o admiri cel mai mult*… tata… *de ce?* pentru că niciodată nu mi-a dat vreun motiv să nu-l admir… *dar mama ta?*… da, şi ea, dar el primul, fiindcă… fiindcă nu ştiu de ce, dar fiindcă rîde mai tare şi cîntă mai des şi mereu are răspuns la orice întrebare pe care i-o pun cînd lumea n-are nici o logică pentru mine şi ai putea crede că acest gen de adoraţie n-o să dureze după adolescenţă dar uită-te la mine şi toată

lumea spune că-i semăn şi asta mă umple de mîndrie, *dar cum o să reacţionezi cînd o să-i vezi pentru prima dată chipul umbrit?* O să, o să, o să…

Am condus întruna, tot mai departe de zona mea de oraş, mai departe decît ajunsesem vreodată singură la volan, dar ştiam încotro merg şi curînd am trecut de Mai Kolachi, drumul nou construit, care făcea legătura între Boat Basin şi strada paralelă cu Beach Luxury Hotel. Mi se făcea loc să trec, camioane de cherestea, autobuze înzorzonate şi autoricşe care scuipau gaze de eşapament se grupau în aşa fel încît să-mi permită să mă strecor printre ele şi chiar şi bariera de la calea ferată s-a ridicat la apropierea mea. Presupun că goneam nebuneşte.

Apoi am trecut de baza navală şi de punctul de taxare părăsit. Şoseaua se întindea în faţa mea, plină de gropi, dar pustie, mărginită de-o parte şi de cealaltă de un maidan prăfos, pe care nişte băieţi în echipament alb jucau crichet. Ochii mei înregistrau pete ceţoase pe care mai degrabă memoria şi aşteptările, nu cortexul vizual, le limpezeau, dîndu-le contururi: un grup de prăvălii, *pakoras* puse la prăjit, firme cu Pepsi, satul de pescari, capre cu ochi diabolici care îşi băgau nasul prin mormane de gunoaie şi pungi de polietilenă, căsuţe de plajă înconjurate de garduri, dealurile Balochistanului, ce apăreau în zare, cenuşiu-cafenii, şi curînd, da, curînd, da, acum!, între o cabină şi următoarea, sclipirea aceea albastră.

Am ridicat puţin piciorul cu care apăsam pe acceleraţie. Soarele se reflecta din apa atît de liniştită, încît amintirea undelor învolburate din timpul musonului de vara trecută părea o distorsionare coşmarescă. De cînd mă întorsesem în Karachi, tot vociferam să punem de-un drum la plajă, dar cînd Sonia mi-a spus că venea şi Karim, mi-am zis, staţi aşa, păi, atunci hai să mergem împreună.

Am dat muzica şi mai tare. Inima îmi bătea în ritmul basului.

Cînd am oprit în sfîrşit la poarta căsuţei lui Zia, la aproape o oră după ce fugisem de la tuşa Laila, pescarul care avea grijă de toate căsuţele de pe acea fîşie de plajă s-a uitat la mine cu un amestec de curiozitate şi îngrijorare, dar mi-a deschis poarta.

— Vine şi Zia *sahib*[1]? m-a întrebat îngrijitorul, Baba, cînd m-am dat jos din maşină.

Am clătinat din cap.

— Doar eu.

— Să nu staţi mult. Drumul înapoi cu maşina e primejdios, mai ales după ce se întunecă. Mai ales pentru o fată.

Am dat din cap a încuviinţare şi m-am aplecat să scarpin pe cap corcitura galben-maronie care venise în fugă spre mine.

— Hei, Puppi! Ce s-a-ntîmplat aici?

I-am studiat cheagul de sînge de la marginea urechii.

— Au tras nişte oameni în el.

— Au tras în Puppi? De ce?

Baba a ridicat din umeri.

— Fiindcă sînt pakistanezi. Să nu mergeţi pe plaja a doua din stînga.

Baba nu prea obişnuia să explice genul acesta de enunţuri – care puteau însemna „musculiţe“, „tipi

care fac curse cu motocicletele pe nisip“, „contrabandişti“ sau „un cadavru de delfin“ –, iar eu nu mă simţeam capabilă să mai formulez vreo frază, aşa că am dat din cap, mi-am aruncat din picioare pantofii lui *aba* şi am pornit spre plajă, coborînd treptele naturale din partea mai puţin abruptă a stîncilor de un cenuşiu cu nuanţe cafenii. Cînd am sărit de la vreun metru înălţime, picioarele mi s-au afundat în nisipul cald. Nu mai era nimeni pe plajă. Toată, a mea. Pe moment am simţit chiar că mintea mi se limpezeşte şi am stat pe loc, inspirînd aerul de mare şi închizînd ochii, ca să disting zgomotul valurilor, ce erau atît de mărunte, încît păreau doar nişte panglici de apă. La facultate, prima dată cînd îmi dădusem seama că îmi era dor de casă fusese cînd intrasem în camera unei prietene şi văzusem o colecţie de scoici înşirate pe biroul ei. Le-am ridicat pe rînd şi le-am dus la ureche, dorindu-mi cu disperare să aud zgomotele mării mele, dar cele mai multe cochilii erau prea mici, iar cea mai mare dintre ele purta ecoul unui ocean nefamiliar. Cînd erau de vîrsta mea, *aba* şi unchiul Ali obişnuiau să plece cu maşina de la petreceri la primele ore ale dimineţii. Se duceau pe plajă, unde fumau şi stăteau la taclale pînă în zori, iar cînd în spatele lor răsărea soarele, Baba se lăsa mereu convins să le dea cîte o cană de ceai îndulcit, care li s-ar fi părut amîndurora nesuferit la gust dacă s-ar fi aflat oriunde altundeva.

Am pornit către apă, unde nisipul cobora în pantă, netezit şi lucios după ultima năvală a fluxului. Departe de arierplajă. Partea uscată a plajei se numeşte arierplajă. Am descoperit asta cu cîţiva ani în urmă, cînd răsfoiam o carte de cartografie. Dumnezeu ştie de ce am scos-o de pe raft.

Apa era rece, dar suportabilă. Mi-am suflecat şalvarii şi am mers mai departe. M-am julit la degetul mare în ceva ascuţit de pe fundul apei. În unele după-amiezi îmi petreceam ceasuri întregi în apă, iar la refluxul de seară vedeam zeci de pietre răspîndite pe fundul mării, exact în locul unde mai devreme mă lăsasem rostogolită de valuri. Odată pe tuşa Maheen o luase refluxul pe sus, iar Baba trebuise să-şi lege o funie de mijloc – *aba* şi unchiul Ali stăteau pe mal şi ţineau de un capăt al funiei – şi să înoate pînă la ea ca s-o salveze. Asta se petrecuse înainte să mă nasc eu. Cu cît timp înainte?

M-am întors să mă uit la stînci. Fîşia aceea de plajă să tot fi avut vreo treizeci de metri lungime şi era mărginită pe ambele laturi de ziduri stîncoase, care se întindeau pînă în apă, deşi cînd apa era mică, puteai să treci peste pietre pînă la plajele aflate de cealaltă parte a stîncilor. Acolo erau şase căsuţe, cu tot cu a lui Zia, înălţate una lîngă alta şi încă bine întreţinute. Dar mai departe, de-a lungul stîncilor, nu mai rămăseseră decît carcasele unor foste căsuţe: încăperi cu trei pereţi şi fără acoperiş, o formaţiune de cărămizi dreptunghiulară, un perete singuratic. Dacă te uitai spre partea aceea a stîncilor, puteai să crezi că ai în faţa ochilor imaginea unei foste zone de război, din care toţi locuitorii au fugit şi n-a mai rămas nimic care să merite recuperat.

Mi-am stropit faţa cu apă. Mi-am scos picioarele din propriile lor urme adîncite şi m-am uitat cum se grăbeşte apa să le ia locul. Am stat pe un bolovan care se înălţa din apă, fără să-i bag în seamă muchiile neregulate, care îmi împungeau tălpile. Mi-am dorit să văd un delfin făcînd un salt din apă. Mi-am dorit încă o dată asta.

Am încercat să mi-l închipui pe tata spunînd cuvintele acelea pe alt ton decît cel pe care îl folosise cînd îmi repovestise întîmplarea. Am încercat să-i văd convingerea pe chip în clipa cînd rostea acele cuvinte. Dar n-am reuşit. Şi atunci de ce îmi tremurau degetele cînd ţineam mîna întinsă în faţă?

Am închis ochii şi am încercat să mă gîndesc cum trebuie să fi arătat chipul lui Karim cînd îi spusese cineva motivul pentru care mama lui rupsese logodna cu tatăl meu. Aşadar, totul dobîndea sens, toate momentele în care dădea înapoi, toate comentariile acelea criptice despre tata şi despre trăsăturile al căror ecou îl regăsea în mine… Cine îi spusese? Ce băgăreţ intrigant, dezgustător şi fără inimă… sper să suferi, oricine-ai fi, sper să suferi după ce vei fi pierdut tot ce ţi se părea mai important şi mai sigur în viaţă, sper să iubeşti pe cineva care nu-ţi împărtăşeşte dragostea…

Nu, mai rău, sper să iubeşti pe cineva care te iubeşte, dar care nu se poate uita la tine fără să vadă… ce? Ce anume?

Şi în momentul acela am văzut-o pe ea. Tuşa Maheen. Tînără, frumoasă şi îndrăgostită, dar cu sufletul sfîşiat tot mai tare, cu fiecare zi care trecea, de emoţii mai complexe decît ar putea naşte nişte cuvinte ca „politică“, „patriotism“, „loialitate“. Care asculta zi de zi ştirile, auzea ce se relata şi ce nu se relata, auzea lucruri pe care eu nu puteam pretinde că le ştiu, pentru că nimeni nu vorbea despre ele, nimeni nu vorbea vreodată despre acele zile şi nu ne spunea ce fuseseră nevoiţi să îndure cei care ne crescuseră, ce îi făcuseră, la rîndul lor, pe alţii să îndure şi ce nu putea fi îndurat. Ceea ce nu putea ea să îndure era evident, cît se poate de evident: pe Zafar intrînd în istorie, renunţînd să se mai prefacă a trăi în afara lumii din jur (cum ştiam că trăise atîta vreme, cum îmi spusese că trăise atîta vreme, fără să-mi explice de ce renunţase s-o facă), pe Zafar intrînd în istorie, intrînd acolo unde ea nu putea merge şi, odată cu asta, împingînd-o pe ea cît colo cu piciorul, împingînd-o cu bocancii îmbibaţi de sînge.

I-am văzut chipul din clipa cînd auzise vorbele logodnicului ei, i-am văzut figura exprimînd durerea trădării şi apoi durerea pierderii şi m-am aşezat pe bolovanul colţuros, plîngînd pînă am simţit că mă doare gîtul, plîngînd pînă am rămas fără lacrimi, cu tot trupul zguduit de fiori pe care nu-i puteam înţelege, pe care nu-i puteam opri. Cum o să mă mai ridic vreodată de pe stînca asta, cum o să mai ajung vreodată înapoi? Cum? Karim. Cum? *Aba*, *aba*, *aba*.

Cum o făcuse tata? Cum, mama? Cum, toate acele amintiri pe care le aveam cu ei patru împreună? Cînd se…? Ce…? Ce…?

De ce-ar mai conta? Am încercat să desprind cu forţa o scoică de pe piatră. De ce-ar mai conta acum toate astea? Dar contau. Contau în moduri care ţi se strecurau în sînge, prea difuze ca să poată fi depistate şi studiate. Fiecare bătaie a inimii anunţa răspîndirea acelei infecţii pompate în tot corpul. Am strîns cu unghiile de scoică şi am tras. Mi-am rupt două unghii.

În pragul asfinţitului, m-a găsit.

— A spus Zia că s-ar putea să fii aici.

Ţinea în mînă pantofii pe care îi lăsasem la tuşa Laila.

Am dat din cap. Mi s-a părut că gestul ăsta îmi cere un efort extraordinar.

— Unchiul Asif mi-a dat mobilul lui. Am sunat-o pe tuşa Laila cînd ţi-am văzut maşina parcată lîngă cabină. O să-i spună… a zis c-o s-o anunţe ea pe mama ta.

Am clipit drept răspuns. De ce nu pleca?

Mi-a lăsat pantofii pe nisip şi a plecat.

M-am întors să mă uit la pescăruşii care dădeau roată între cer şi apă, iar cînd am privit în urmă, nu l-

am mai văzut. Mi-am strîns genunchii sub bărbie şi l-am urît.

I-am auzit paşii plescăind prin apă în direcţia mea. Se îndepărtase doar puţin şi acum venea spre mine, ţinînd nişte pietre într-o mînă şi ceva alungit şi alb în cealaltă. S-a suit pe stîncă, lîngă mine, şi, cu picioarele atîrnîndu-i în apă, a pus pietrele între noi. Am început să aruncăm cu rîndul, tăcuţi, cîte o piatră cenuşie şi netedă pe oglinda apei. El le azvîrlea cu un zvîcnet din încheietură, eu cu o tehnică incorigibil de nepotrivită, dar tot reuşeam să-mi fac pietrele să ţopăie de mai multe ori decît ale lui.

Cînd ne-au mai rămas doar două pietre, am luat fiecare cîte una şi le-am azvîrlit spre mare în acelaşi timp. S-au ciocnit în aer şi s-au întors către noi. Ne-am ferit capetele, iar de data asta mîna mea a fost cea care s-a mişcat instinctiv, acoperind ochiul sub care se vedea o zgîrietură de la un ciob. Pietrele au căzut cu zgomot în apă, la vreun metru de stîncă.

— Aprilie 1987. Ultima dată cînd am fost aici. Mai ţii minte?

Ţineam minte cît se poate de bine. Zia, Sonia şi cu mine încercam să găsim ceva pozitiv în plecarea lui Karim din vara aceea („O să poţi să mănînci Quarter Pounder cu brînză de la MacDonald's *tot timpul*“, „Noi o să ne topim la soare, pe cînd tu o să porţi jerseuri de-alea *cool*“, „Concerte, Karim, concerte!“, „Lorzi, omule, lorzi!“, „Nu aristocraţii, tîmpitule, terenul de crichet!“[2]) şi în cele din urmă am hotărît că lucrul cel mai bun pe care ţi-l oferea şederea la Londra era probabilitatea de a întîlni oameni care să-ţi ofere un contract de înregistrare. Noi urma să formăm o trupă şi să facem înregistrări demo, iar Karim avea să ne obţină un contract. Numele, am decis eu şi Karim, era esenţial. Odată ce aveam un nume pentru trupă, toate celelalte detalii aveau să vină de la sine, chiar dacă nu ştiam să cîntăm la nici un instrument şi singurul dintre noi care avea cît de cît ureche muzicală era Zia, iar el cînta numai dacă-l aşezai la masă, ceea ce într-un concert ar fi pus nişte probleme organizatorice foarte interesante. Dar toate aceste griji erau doar nişte sîcîieli minore odată ce aveam un nume. Zia a mărturisit că stătuse cîndva treaz pînă la patru dimineaţa şi încercase să găsească un nume suficient de captivant pentru o trupă pop.

— Şi? l-am întrebat. Ai ginit ceva?

— Asta e! a chiuit Karim.

A scris pe nisip cu capătul bîtei sale de crichet: DJINI GINIŢI.

— Ce ziceţi de numele ăsta?

Ne-am hotărît să ne gîndim toţi la un nume pentru primul nostru album şi la titlurile pieselor pînă la iarnă, cînd Karim avea să se întoarcă acasă cu părinţii lui.

— V-aţi gîndit la vreun nume? Pentru albumul nostru? m-a întrebat Karim, răsucindu-se către mine pe stîncă.

— Sute. Chiar deunăzi am găsit unul: „Exotica[3] exportată în Vest“.

Karim a zîmbit.

— E bun.

A scos din buzunarul de la spate un carneţel şi un creion minuscul şi a scris în partea de sus a paginii „EXOTICA EXPORTATĂ ÎN VEST *(luaţi* samosa[4] *gratis la minut)*“.

— Acum titluri de piese.

M-am uitat la el cum bătea ritmic cu creionul în foaia de hîrtie.

— Avem nevoie de titluri pentru piese. Hai, Raheen! Nu pot să fac asta fără tine.

Eu am continuat să-l privesc, iar el a arătat din nou spre carneţel şi a scris:

Kebabi şi Nababi
Id Mubarak[5]*, domnule Freud*

I-am luat creionul din mînă şi am scris:

Ne-am dus pe Indus

— Rimează, a spus Karim.

Eu am scris:

Împachistanează-ţi necazurile

Karim a scos o exclamaţie amuzată şi mi-a luat creionul. A scris:

Beguma bigama

Iar eu am scris:

Saatchi and Saatchi în Karachi

El a scris:

Fără paranghelii, ţine-te de rupii

Iar eu am scris:

(Kar)achi, navaluri şi ambol

— Numai că astea două, carnaval şi carambol, se scriu cu C, mi-a atras atenţia Karim.

Nu ştiu cum, dar obrazul meu se odihnea acum pe umărul lui.

— Nu în Karachi. Noi ne închinăm la schimbarea cu K. N-ai observat ce de K-uri sînt în numele de firme din Karachi? Karachi Kars, Karachi Karpets, Karachi Kards – ca să nu mai zic de Karat Jewellers, Kwick Kababs, Kleen Kleeners şi Kweer Kween.

— Kweer Kween?

— Pe undeva prin Karachi trebuie să existe şi o Kweer Kween.

Karim a rîs în hohote, legănîndu-se înainte şi înapoi, plesnindu-se peste coapse şi cocoşîndu-se aproape pînă la glezne.

— Idi… of, o să cazi! am spus, prinzîndu-l de guler şi trăgîndu-l în poziţie verticală.

S-a îndreptat de spate, s-a întors spre mine şi aşa, deodată, tot rîsul s-a topit. I-am dat drumul şi n-am ştiut ce să spun.

Într-un tîrziu a vorbit el.

— Eseul ăla pe care mi l-ai trimis. Ultimul oraş era Oraşul Prieteniei. Raya e o anagramă de la *yaar*.

— Da.

Am mîngîiat cu degetele muşchiul catifelat care se prinsese de piatră la doar cîţiva centimetri de mîna lui.

— Ar fi trebuit să-mi dau seama, a spus el.

Obiectul lunguieţ pe care îl ţinea în mînă era un os de sepie. S-a apucat să-mi contureze mîna cu capătul lui ascuţit.

— Ai trecut cu maşina pe şoseaua Mai Kolachi ca să ajungi aici, am spus. Mi-ai scris o dată despre ea, mai ţii minte?

Mi-am ţinut nemişcată pe stîncă mîna pe care mi-o contura el cu osul, iar pe cealaltă am întins-o spre apă, ca să culeg o fărîmă de algă. Era elastică şi alunecoasă şi avea pe o margine bule pline cu lichid. I-am întins un capăt al fîşiei de algă şi ne-am apucat amîndoi să spargem bulele cu două degete, micşorînd tot mai mult distanţa dintre mîinile noastre.

— Da. Spuneam că dacă s-ar face un drum prin mlaştinile cu mangrove, drumul cu maşina pînă la plajă s-ar scurta cu cel puţin cincisprezece minute.

— Presupun că te-a emoţionat. Să conduci pe drumul pe care l-ai prezis.

— Nu mă gîndeam la drumuri, Raheen.

— Nici o secundă?

El a zîmbit.

— Poate o jumătate de secundă.

— Mlaştinile cu mangrove sînt o specie pe cale de dispariţie, am spus eu.

Un val s-a avîntat către noi, udîndu-ne pînă la brîu şi luînd cu el bucata de algă.

— Nu vreau să-l mai văd. Pe tata. Niciodată.

Karim nu zicea nimic.

— Mă rog, asta vrei să auzi din gura mea, nu-i aşa?

M-am întins pe spate, simţind că mi se face rău de-a binelea.

— În tot acest timp am încercat să înţeleg ce n-a mers între noi doi. Credeam că are vreo legătură cu hărţile sau cu reacţia mea la titlurile din ziare sau cu faptul că-ţi spusesem că te-ai înstrăinat, cînd de fapt tu nu voiai decît să spun că-l urăsc pe tata. Atîta tot.

M-am uitat la valurile cenuşiu-alburii care se arcuiau şi se spărgeau şi m-a năpădit o senzaţie de pierdere.

— Atîta tot.

— Credeam că ştii. Chiar credeam că ştii. Raheen, înainte să plec, puneai întrebări. Îi întrebai mereu lucruri pe tata şi pe unchiul Asif. Într-un loc cum e Karachi, unde toată lumea ştie veştile proaste şi sînt o mulţime de oameni cărora le place să le anunţe, cum era să ştiu că n-ai găsit pe nimeni care să-ţi spună?

— Păi, s-a-ntîmplat ceva haios. Am încetat să mai întreb.

— De ce?

Venise momentul acela splendid al apusului, cînd soarele adună pe lîngă el cele mai vibrante culori din lume, cînd toate nuanţele de violet, galben şi roşu săgetează cerul şi întunecarea cuprinde tot restul. Acum îmi aminteam totul clar: pe tuşa Maheen zicîndu-i tatei „Nu-mi spune tu mie că sentimentele nu se pot schimba! Să nu-ndrăzneşti tocmai tu să-mi spui asta“ şi cearta părinţilor mei de după aceea, care îmi tulburase atît de tare simţul bunei rînduieli a lucrurilor, încît fusesem silită să hotărăsc că n-o să mai întreb niciodată nimic despre asta, nici de-ar fi să mor.

— Fiindcă am fost deşteaptă, am răspuns, gata să izbucnesc iar în plîns. De ce-a trebuit să aflu? Cu ce ne ajută să ştim? Mi-a fost un tată bun, Karim – mai mult decît bun. Ştiai cît îl idolatrizez, cît îl idolatrizam… ah, dă-le-n mă-sa de timpuri verbale! Credeai că ştiam ce făcuse şi nu te-ai deranjat să spui că-ţi pare rău.

Am sărit în nisip, mi-am pierdut echilibrul şi am căzut în apa rece. Cotul mi s-a înroşit tot după ce mi l-am izbit de un colţ de stîncă. El s-a întins să mă ajute, dar l-am respins.

— Ai aflat ce spusese, ai crezut că aflasem şi eu şi, în loc să stai să te gîndeşti măcar jumătate de secundă cum m-aş fi simţit eu din cauza asta, mi-ai ciopîrţit scrisorile şi mi-ai trimis hărţi.

— Ah, zău aşa, Ra!

A sărit şi el de pe stîncă.

— Dacă nu pricepi că în loc să mă gîndesc la tine, mă gîndeam la mama şi la ce-a avut ea de îndurat din cauza lui, atunci chiar că eşti cea mai egocentrică persoană pe care-am întîlnit-o vreodată.

— A, nu, nu se poate! Nu se poate să mă acuzi pe mine! Acum sînt prietena perfectă.

Ştiam că devin absurdă, dar nu mă puteam opri.

— Voiai să-mi urăsc tatăl. Singura mea lipsă era refuzul de a-mi urî tatăl. Ei bine, acum ţi-am spus: nu mai vreau să am de-a face cu el. Eşti fericit? Jigodie nenorocită, nu m-am ridicat la înălţimea celor mai nebuneşti aşteptări ale tale?

— Nu voiam să-l urăşti, Raheen. Voiam să nu mai fii ca el.

M-a apucat de mîini.

— Credea că se poate preface că războiul şi tot ce se petrecea n-avea nici o legătură cu el – sau cu ea. S-a prefăcut şi s-a tot prefăcut că tot contextul în care îşi duceau vieţile n-avea nici o importanţă, pînă cînd s-a trezit într-o zi cu contextul la uşă şi din sufletul lui au ieşit la iveală nişte lucruri pe care nu le recunoscuse niciodată şi de care nu încercase niciodată să se ocupe.

— Nu ştim dacă lucrurile s-au întîmplat aşa.

— Iar tu eşti la fel. Eşti la fel, Raheen. Oraşul se face bucăţi în jurul tău şi tu eşti la fel. De-aia ţi-am trimis hărţile alea. Fiindcă voiam să faci cumva şi să vezi dincolo de cercul mărunt în care trăieşti, voiam

să înţelegi că faci parte din ceva mai mare de-atît. Raheen, hărţile sînt nişte lucruri uluitoare. Ele definesc un oraş ca unitate teritorială de sine stătătoare, ele creează senzaţia legăturilor, iar tu nu vrei niciodată să recunoşti că eşti legată de ceva dureros sau incomod.

— *Karim, lumea mea se face fărîme şi tu tot despre hărţi vorbeşti!*

— Ba nu, ba nu! Vorbesc despre motivul pentru care mă uit la tine şi-l văd pe el şi nu pot să suport sau să te iert sau să fiu cu tine… Of, Doamne, de ce nu ne-am născut orfani?

Între timp ziua îşi pierduse toate culorile. Eram umbre într-o lume de umbre. Plaja fusese întotdeauna singurul loc unde puteam să merg fără să mă împiedic de vreo amintire neplăcută, iar acum mi se luase pînă şi asta.

— Nu vreau să mai am de-a face nici cu el, nici cu tine. Prietenia asta s-a terminat, Karim.

A clătinat din cap şi a trecut pe lîngă mine.

— Bravo. Tocmai ai micşorat şi mai mult cercul în care trăieşti.

În vocea lui nu mai rămăsese nici urmă de emoţie.

— Atunci hai, a mai spus apoi. Trebuie să mergem la Sonia şi să-i spunem despre anunţul din ziar. Ea e cea a cărei lume se face fărîme. Pe lîngă ea, noi doi sîntem ca Punch şi Judy[6].

1. Stăpîn, domn – cuvînt de origine arabă, răspîndit inclusiv pe teritoriul indian. În India colonială era folosit ca termen respectuos pentru albii europeni.
2. Lord’s (Cricket Ground) din Londra, complex sportiv dedicat crichetului, care poartă numele fondatorului său, jucătorul de crichet din secolul al XVIII-lea Thomas Lord.
3. Gen muzical popular în Statele Unite la mijlocul secolului al XX-lea.
4. Aperitive indiene de forma unor triunghiuri de aluat, cu diverse umpluturi.
5. De la *Eid Mubarak* („ospăţ binecuvîntat“), urare tradiţională musulmană folosită cu ocazia anumitor sărbători. *Id*-ul este un concept freudian (inconştientul ca rezervor al instinctelor).
6. *Punch and Judy*, spectacol tradiţional cu marionete apărut în Anglia în secolul al XVII-lea, cu rădăcini în *commedia dell’arte*.

Karim a venit cu maşina lui Zia în urma mea, pînă acasă la Sonia. A fost un drum chinuitor de lung, cu blocaje de trafic, cu o aşteptare interminabilă la trecerea peste linia ferată şi cu mai multe semafoare pe roşu decît prindeam în mod normal într-o săptămînă întreagă la volan. În apropierea bazei navale jandarmii – atît de temutele unităţi speciale de poliţie, care fuseseră aduse în Karachi pentru a lupta împotriva terorismului (sau aşa suna explicaţia oficială) – arestau persoanele suspecte. Dacă ar fi condus Integra lui Zia, Karim ar fi dat impresia că are destule relaţii sus-puse ca să ni se permită trecerea, dar cum nu mai condusese niciodată maşina în Karachi, Zia n-avusese încredere în el şi nu-i dăduse pe mînă decît o Corolla amărîtă, cea pe care o folosise el pe vremea cînd învăţa să conducă. Maşina aceea evoca prea multe momente magnifice pentru ca Zia să accepte gîndul de a scăpa de ea, chiar dacă vopseaua bej ruginise în mai multe locuri şi osia stătea să se rupă. Jandarmii i-au făcut semn lui Karim să oprească („bărbat tînăr“, sinonim cu suspect), dar eu am băgat în marşarier şi, înainte ca el să apuce să coboare din maşină, am revenit în dreptul lor, aproape doborînd un om în uniformă, şi le-am spus că era vărul meu, care mă conducea acasă, ca să se asigure că nu se ia de mine vreun *lafanga*[1]. Doar nu se aşteaptă de la mine, femeie singură, să conduc fără escortă cît timp îl ţin ei la interogatoriu? Şi-au cerut scuze şi l-au lăsat să plece.

Karim a ridicat mîna în semn de mulţumire, dar nu i-am răspuns. Mă credea capabilă să spun lucruri la fel de dureroase, la fel de dezgustătoare ca acelea pe care i le spusese tata tuşii Maheen. Aba, *cum ai putut? Karim, cum ai putut să crezi c-aş face aşa ceva?* Mi-am şters lacrimile cu gesturi nervoase. Nu merita să plîng pentru nici unul dintre ei. Dar traficul mi-a rămas înceţoşat dinaintea ochilor tot drumul de întoarcere pînă în partea noastră de oraş.

Cînd am ajuns acasă la Sonia, Dost Mohommad, bucătarul, tocmai pleca pe bicicletă. Ne-a văzut coborînd din maşini şi s-a dat jos de pe bicicletă, radiind tot de încîntare.

— *Allah ka shukar*[2], Raheen *bibi*[3], Karim *baba*! *Allah ka shukar!*

— Ce-i, Dost Mohommad? a întrebat Karim.

— S-a terminat cu aiurelile poliţiei. Au venit şi-au zis că s-a renunţat la procesul împotriva lui Lohawalla *sahib*.

— Cine-a venit? Ce vrei să spui?

— Avocaţii. Au zis c-au primit un telefon de la poliţie. Gata cu procesul. Gata cu acuzaţiile. Totul s-a terminat. Familia a plecat să le spună personal vestea cea bună părinţilor lui Lohawalla *sahib*.

I-a luat mîna lui Karim şi i-a scuturat-o avîntat, după care a plecat pe bicicleta lui.

Eu şi Karim ne-am uitat unul la altul. Cred c-o fi băgat de seamă ce faţă umflată şi roşie aveam, dar n-a spus decît atît:

— Tot trebuie să-i spunem despre anunţul din ziar.

— Nu văd la ce-ar folosi să fii de faţă cînd o să i se spună. Ştii, practic, tu eşti un străin în vieţile noastre, ale tuturor. Îi dau eu vestea.

Karim a înălţat din sprîncene cu un aer de superioritate insuportabilă.

— Cu tactul tău obişnuit şi cu grija ta pentru sentimentele altora? Ai de gînd s-o întrebi cît a plătit taică-său acolo unde a trebuit să o facă pentru ca să se retragă acuzaţiile?

I-am întors spatele. *Acesta* fusese gîndul care îmi trecuse prin minte cînd Dost Mohommad ne dăduse vestea.

— Mă duc la Zia. Să-i zic de Sonia. Tu ce-ar fi să mergi în altă parte? Du-te să desenezi o hartă.

— Bun.

— Bun.

Şi duşi am fost.

La Zia acasă se vedea o pîlpîire de lumină stranie la fereastra dependinţei de deasupra garajului, pe care tatăl lui Zia o construise ca să-şi convingă fiul să se întoarcă în Karachi în perioada vacanţelor de vară şi de iarnă de la facultate. Zia le interzisese părinţilor lui accesul în dependinţă, deşi adesea o lăsa mai moale cu regula asta în cazul mamei sale. În rîndul prietenilor noştri dependinţa era cunoscută drept Clubul Zia.

Am urcat pe scara care ducea la uşa anexei şi am bătut în ea cît am putut de tare. Nici un răspuns. M-am aplecat peste balustradă, am smuls cîteva migdale din copacul de alături şi le-am aruncat în fereastra în dosul căreia radia strălucirea aceea.

Zia a deschis geamul, mi-a făcut cu mîna şi a venit să-mi deschidă uşa.

— Hei! a răcnit el.

Am intrat în „vizuina“ lui şi am oprit playerul LaserDisc, care transmitea un film de acţiune pe televizorul cu ecran lat, folosind din plin boxele cu sunet *surround*.

— Hei, i-am răspuns eu fără entuziasm.

Zia s-a strecurat în spatele barului din capătul opus al uriaşei încăperi.

— Dacă-i pe-aşa, vino-ncoace. Varsă-ţi amarul la barman.

M-am aşezat pe taburetul înalt şi mi-am sprijinit capul de marmura neagră şi sclipitoare a barului.

— Tocmai am aflat de ce s-a rupt logodna tatălui meu cu tuşa Maheen. Karim l-a forţat să-mi spună.

— Ah, frate! Atunci chiar că-ţi trebuie ceva de băut.

Am ridicat privirea spre el: deşuruba dopul unei sticle de Black Label. A turnat într-un pahar o cantitate generoasă, pe care a completat-o cu gheaţă şi Coca-Cola.

— Tu ştiai? l-am întrebat, respingînd cu un gest al mîinii paharul pe care mi-l oferea.

— Nu poţi să-l laşi să se irosească, cînd atîţia oameni mor de sete, a spus Zia.

A înclinat şi apoi a îndreptat paharul, ascultînd cu satisfacţie clinchetul cuburilor de gheaţă.

— Mda, ştiam de ceva vreme.

— Cum aşa?

— Dosarele Anwar.

Toată lumea ştia – deşi nimeni nu le văzuse vreodată de-adevăratelea – că tatăl lui Zia, unchiul

Anwar, avea dosare despre toată lumea importantă şi despre mulţi alţi inşi din Karachi, dosare în care erau descrise în detaliu activităţile lor ilicite, infecte şi imprudente. Unchiul Anwar spunea că motivul pentru care nu-şi angaja niciodată paznici care să-i apere casa era că toţi cei care contau în Karachi se temeau atît de tare ca nu cumva dosarele lor să ajungă în mîinile duşmanilor, încît fiecare îşi trimitea oamenii lui de încredere să-i supravegheze îndeaproape locuinţa, ca să se asigure că nimeni n-o să pătrundă prin efracţie şi să fure dosarele (iar oamenii aceştia nici nu încercau niciodată să le fure ei înşişi, fiindcă ştiau că erau supravegheaţi de o sută de ochi).

— Există un dosar despre tata?

Zia a sorbit din Black Label şi a dat din cap că da.

— Nu îl căutam anume. Dar într-o zi am dat peste cheia de la fişet şi m-am gîndit să văd dacă există acolo ceva despre tatăl Soniei. Nu ştiu de ce. Poate doar fiindcă mă ura şi nu voia să mă ştie în preajma scumpei lui fete. În orice caz, m-am gîndit c-ar fi bine să aflu cîteva mizerii despre el. Ştii, doar aşa, ca să mă simt în avantaj. N-aveam de gînd să fac nimic cu informaţiile. Nu cred. Probabil că pe-atunci aveam vreo paisprezece sau cincisprezece ani. Iar sfîrşitul de la „K“ şi începutul de la „L“ erau în acelaşi compartiment, aşa că, tot căutînd „Lohawalla, Ehsan“, am văzut „Khan, Zafar“ şi-am fost atît de surprins, că a trebuit neapărat să mă uit. Era doar o pagină. Cred că transcrisese cineva descrierea lui Shafiq despre cele petrecute.

— Şi pe urmă?

— Şi pe urmă am închis fişetul şi i-am zis tatei să-şi găsească o altă ascunzătoare pentru cheie.

— Era şi o „Khan, Yasmin“ pe-acolo?

Zia s-a uitat în paharul cu băutură şi a dat din cap.

— M-am uitat şi acolo. Nu m-am putut abţine. Era doar un singur rînd.

— Ceva de genul „S-a măritat cu Zafar după tot ce i-a spus el celei mai bune prietene a ei“?

— Mda. Cam aşa ceva.

— Deci ai ştiut. În toţi anii ăştia.

Am încercat să evaluez cele aflate.

— Şi asta n-a modificat sentimentele tale pentru ei?

Zia a desfăcut un pachet de Marlboro Reds şi a întors o ţigară cu filtrul în jos, ca să-i poarte noroc.

— Nu prea m-am gîndit la asta – nu în legătură cu ei.

Şi-a aprins o ţigară şi a tras un fum.

— Ei se consideră prietenii tatei. Şi el are dosare despre ei.

A clătinat din cap.

— Nu ştiam mare lucru despre ’71. Pentru mine principala semnificaţie a acelui an e că atunci a murit fratele meu… Dar ştiam cîte ceva despre prietenie. De ce te uiţi aşa la mine?

L-am prins de încheietură şi i-am desenat venele de pe ea cu degetul mare.

— Încă mai ai cele mai sexy încheieturi din lume.

Zia a mai tras un fum, dar nu şi-a retras braţul.

— Iar dacă tu n-ai fi îndrăgostită de Karim şi eu n-aş fi înnebunit după Sonia, cine ştie?

I-am eliberat încheietura.

— Configuraţii recurente. Am putea ajunge să fim împreună, Sonia şi Karim să ajungă şi ei împreună şi o pereche să reziste, iar cealaltă nu.

Zia a cules din scrumieră o monedă de cincizeci de *paisa* şi a suflat scrumul de pe ea.

— Cap, divorţăm. Pajură, facem pe consilierii maritali cu Karim şi Sonia.

Şi-a pus moneda pe degetul mare şi a aruncat-o în aer.

Părinţii mei nu făcuseră pe consilierii maritali cu unchiul Ali şi tuşa Maheen, dar avusesem mereu vaga bănuială că divorţul n-ar mai fi avut loc dacă părinţii lui Karim ar fi rămas în Karachi şi ar fi beneficiat de tovărăşia părinţilor mei. Mama încercase pînă în ultima clipă să-l convingă pe unchiul Ali să se răzgîndească în privinţa emigrării, dar el n-o ascultase. Fusese singura dată cînd îl văzusem refuzînd o cerere de-a ei. La vremea aceea îmi spusesem că înrăutăţirea situaţiei politice era cea care îl determina să plece şi abia mult mai tîrziu m-am întrebat dacă nu cumva voia să o îndepărteze cît mai mult pe tuşa Maheen de Intrus. Doar că pînă la urmă n-a reuşit decît să împingă lucrurile pînă la extrem şi s-o forţeze pe tuşa Maheen să facă acea alegere finală şi irevocabilă.

Aceea a fost singura zi din viaţa părinţilor mei despre care am putut spune că fusese marcată de egoism veritabil: ziua în care tuşa Maheen sunase să ne spună că divorţa de unchiul Ali şi se muta la Boston cu bărbatul pe care părinţii mei îl cunoscuseră deja, deşi tuşa Maheen nu recunoscuse nimic despre el în faţa nici unuia dintre ei.

Îmi amintesc cît de repede s-a întunecat *ami* la faţă după ce a răspuns la telefon şi a auzit vocea tuşii Maheen. Mi-o amintesc cum spunea „Nu, Maheen. Zi-mi că nu vorbeşti serios“, iar mîna i se întindea spre mîna tatei în timp ce vorbea. După ce a închis, s-au ţinut în braţe într-un fel pe care nu îl recunoşteam, iar el avea lacrimi în ochi, deşi îi spunea ei să nu plîngă. În seara aceea m-au lăsat singură şi au plecat împreună la cină. Este singura dată cînd îmi amintesc să fi ieşit la restaurant şi să mă fi lăsat acasă – şi cît de supărată am fost pe ei fiindcă mi-au făcut aşa ceva! Nu ei sufereau, ci eu. Karim avea să-şi împartă timpul între părinţii lui. Şcoala la Londra, vacanţele la Boston. Deci cînd avea să mai vină şi pe-acasă? Cînd aveam să-l mai văd? Cum să-mi duc zilele fără gîndul ascuns că în curînd Karim o să se întoarcă şi că trebuia să păstrez toate amintirile demne de a fi păstrate, doar ca să i le pot povesti apoi lui? Cum să mă uit la lumea aceasta fără s-o văd ca pe una pe care aveam s-o reproduc pentru Karim curînd, foarte curînd, peste doar cîteva săptămîni? Cum să îndur gîndul la ceea ce trebuia el să îndure?

Moneda a ricoşat din marginea barului şi a căzut undeva în partea lui Zia, care a dat din umeri.

— Presupun că n-o să aflăm niciodată.

Atunci i-am spus totul. Începînd cu conversaţia din Mehmudabad şi continuînd cu momentul în care am plecat de la plajă. Zia a ascultat fără să spună nimic, doar din cînd în cînd rostea cîte un „Îhî“ sau „Şi pe urmă?“ După ce am terminat, a spus ceva cu totul neaşteptat. A spus:

— Măcar acum totul e pe faţă.

— Ah, Zia, te rog, nu mai vorbi aiureli! Nu vreau să fiu nevoită să mă cert şi cu tine.

Zia a spart între dinţi un cub de gheaţă şi a apăsat butonul PLAY de pe telecomanda CD-playerului. Vocea lui Billie Holiday a umplut încăperea. M-a pufnit rîsul. Avea nişte gusturi complet discordante.

— Am încercat odată să-ţi spun că ar trebui să vorbeşti cu taică-tău despre motivul pentru care s-a rupt logodna.

— Ai încercat?

— Îhî. Cînd ne-am împrietenit din nou, la facultate. Eu şi Sonia am stat şi-am discutat motivele pentru care s-a purtat Karim aşa de bizar cu tine – ştii, cu scrisoarea aia – şi am presupus că, poate, aflase. Mda, şi Sonia ştie. Toată lumea ştie. Am încercat amîndoi să-ţi spunem să stai de vorbă cu taică-tău. Chiar nu-ţi aminteşti, nu-i aşa? De fiecare dată cînd încercam să direcţionăm conversaţia spre subiectul ăsta, tu schimbai pur şi simplu vorba sau te eschivai şi ne lăsai impresia că ai ghicit că era ceva dureros şi că încercai din răsputeri să ocoleşti problema. Deci întrebarea este: acum, cînd ştii că trebuie să o înfrunţi, ce-ai de gînd să faci? Să-ţi fereşti privirea? Sfiiciunea nu te prinde, să ştii.

— Nu-mi feresc nimic. Sînt scîrbită de tata din cauza a ce-a spus. Şi de Karim sînt scîrbită, fiindc-a zis că-s imaginea în oglindă a tatei.

— Mereu ai vrut să fii imaginea în oglindă a lui taică-tău.

— A omului care credeam că este, Zia. Nu a omului care este.

— Aiurea, a spus Zia laconic.

— Crezi c-aş putea spune aşa ceva? Ce-a zis el?

— Cred că vrei ca viaţa să fie uşoară. Cred că asta-l îngrijorează pe Karim. Fiindcă asta înseamnă să-ţi impui un fel de orbire.

— De ce mi-ar păsa mie ce griji îşi face Karim?

— Fiindcă între voi doi e ceva aproape magic.

M-am uitat la el ca să văd dacă glumea. „Magic“ nu era un cuvînt pe care Zia să-l folosească prea des.

— Serios, *yaar*! Încă mai e. Cînd rîdeaţi împreună la Mehmudabad de pictura aia cu mine, m-am simţit atît de… m-am simţit gelos, Raheen. Nu gelos-gelos, nu gelos de-adevăratelea, s-a grăbit el să adauge, reintrînd brusc în pielea tipului *cool*, care refuză să admită existenţa vreunei imperfecţiuni în viaţa lui. Dar pur şi simplu mă uit la voi şi ştiu că *eu n-o să am parte niciodată de aşa ceva*!

— Zia.

I-am pus o mînă pe umăr.

— Nu, n-o să am. Mi-ai zis ceva acum cîţiva ani, cînd m-am despărţit de nu mai ştiu cine. Mi-ai zis: „Te agăţi de fantoma unui vis şi nici măcar nu încerci să te eliberezi de ea, fiindcă eşti prea îndrăgostit de felul cum te bîntuie“. Aia a fost o replică bună.

A rămas tăcut un moment, apoi a reluat:

— Dar lasă-mă acum pe mine. Viaţa mea e prea dată peste cap ca să am chef să-ncep s-o lămuresc. Dar voi puteţi să lămuriţi chestia asta a voastră, a amîndurora, a ta şi a lui Karim. Nu ştiu exact ce e în capul lui, dar te cunosc pe tine. Ştiu că nu te-ai bătut niciodată pentru nimic. Mereu ţi-a fost mai uşor să te prefaci că nu contează suficient de mult ca să merite cîteva julituri şi vînătăi. Dar uite ce-i: dacă trebuie să sîngerezi pentru Karim, sîngerează. Promite-mi c-o s-o faci.

În acel moment l-am iubit mai mult decît oricînd înainte. M-am ridicat, urcîndu-mi tălpile pe stinghia

scaunului de bar, şi m-am întins să-l îmbrăţişez.

— Nu te subestima, scumpule. Şi tu meriţi să sîngereze cineva pentru tine.

— Dar nu tu.

L-am sărutat pe obraz.

— Am veşti pentru tine.

I-am spus despre anunţul din ziar. Cred că mă aşteptam să pară ceva mai încîntat la auzul veştii că Sonia nu mai era logodită, dar m-am ruşinat toată cînd el a înjurat, şi-a încleştat pumnii şi a spus:

— Raheen, cînd te vezi cu ea, trebuie s-o sileşti să vorbească despre asta! Nu-i face deloc bine să ţină totul în ea. O să se-mbolnăvească. Nu vezi că deja pare dărîmată? Trebuie să vorbească despre asta.

Şi-a stins apăsat ţigara, încruntîndu-se şi mai tare.

— Doar să apăs o tastă de pe telefonul lui tata şi cînd animalul ăla de Adel se-ntoarce în Karachi, ar putea fi aşteptat la aeroport şi bătut de să-i mai rămînă doar un strop de viaţă în el sau, poate, nici atît, un firicel sau, poate, nici atît…

— Zia! Nu mai vorbi ca un *gunda*[4]!

Zia m-a concediat cu un gest.

— Tu eşti mereu foarte civilizată, Raheen! Oamenii de teapa celor din familia Rana merită să fie trataţi ca nişte animale ce sînt. Totul e doar din cauză că tatăl Soniei riscă să-şi piardă averea dacă e găsit vinovat, asta-i chestia.

— Iar tu ai de gînd să-ţi dovedeşti marea ta iubire plătind pe cineva care să-i spargă capul lui Adel Rana cu o crosă de hochei? Foarte *macho*, Zia.

Zia a pocnit cu dosul palmei butonul de oprire al CD-playerului, luîndu-i piuitul lui Billie, cu al lui *„Strange Fruit“*.

— Şi-n orice caz, Zee, dacă banii sînt problema, Adel Rana n-o să se simtă deloc bine mîine, cînd o să afle că acuzaţiile au fost retrase şi că milioanele lui tăticu’ Lohawalla sînt intacte.

— Poftim?

— Îhî. Dost Mohommad ne-a zis –mie şi lui Karim. Au retras toate acuzaţiile.

M-am oprit ca să meditez la ciudăţenia situaţiei.

— Dacă s-ar fi-ntîmplat doar cu cîteva ore mai devreme, probabil că Sonia ar fi rămas logodită.

— Of, Doamne! a spus Zia şi s-a aşezat.

— Care-i problema?

— Mai bine pleacă, Raheen.

— Poftim?

— Raheen, du-te de-aici. Nu vrei să rămîi în casa asta şi să asişti la ce-o să se-ntîmple.

— Unde vrei să mă duc?

— Oriunde.

A ridicat privirea spre mine, cu braţele strînse în jurul abdomenului, de parcă l-ar fi cuprins nişte dureri teribile.

— Du-te-acasă, Raheen. Du-te-acasă.

1. Derbedeu, pungaş, vagabond (urdu).
2. Slavă lui Allah (urdu).
3. Domnişoară (urdu).
4. Bătăuş, cuţitar, individ plătit pentru acest gen de servicii (în engleza vorbită în Pakistan, India, Bangladesh).

Mersul acasă nu era deloc o variantă pe care să mă simt în stare s-o pun în practică, aşa că m-am dus la Sonia şi am stat afară, în maşină, pînă ce unul dintre paznici a ieşit din casă şi mi-a spus că pot să aştept înăuntru. Stăteam în sufragerie doar de cîteva minute, cînd uşa casei s-a deschis şi a intrat Karim. Ne-am aşezat la capetele canapelei şi am stat aşa, în tăcere, frunzărind cărţile de pe măsuţă. Lui Zia îi venea uşor să vorbească despre magie, dar odată ce vraja se risipeşte, apar dovleci şi şoareci.

Într-un tîrziu Sonia şi familia ei au ajuns acasă.

— Aţi aflat? a spus Sonia, repezindu-se să mă strîngă în braţe.

Karim s-a ridicat şi a dat mîna cu tatăl ei.

— Îmi pare rău c-a trebuit să treci prin aşa ceva, unchiule, dar cel puţin acum s-a terminat.

— Da, slavă Domnului! S-a terminat, a spus tatăl Soniei, bătîndu-l pe Karim pe umăr. Dar toată lumea o să spună că am mituit poliţia. Nu-i nimic. Lumea are memoria scurtă prin partea asta de oraş. Dai cîteva petreceri şi toţi îţi uită delictele. Cel puţin toţi cei care-s invitaţi.

Şi mi-a zîmbit larg.

— Nu eşti vinovat de nici un delict, *abu*[1], a spus cu blîndeţe Sonia. *Ama*, pari extenuată. Du-te la culcare.

Nici măcar nu observasem că intrase şi mama ei în cameră. Nimeni nu o observa vreodată.

— Toată lumea e vinovată de delicte, a spus tatăl Soniei. Doar că nu întotdeauna eşti vinovat de cele de care eşti acuzat.

— Şi delictele dumitale care sînt? l-am întrebat.

Am remarcat cum Karim mi-a aruncat o privire tăioasă, dar mi-am spus: *În seara asta să răsune toate adevărurile. Ajunge cu secretomania şi insinuările*!

Tatăl Soniei a arătat în jur.

— Uită-te şi tu aici. Uită-te unde locuiesc. Uită-te la tot ce-a trebuit să las în urmă ca să ajung aici. Ăsta-i delictul meu. Multe am mai lăsat în urmă…

— Ai făcut-o pentru noi, a spus Sonia, în stilul unei actriţe de mîna a doua care a jucat o scenă culminantă de atît de multe ori, încît nu-şi mai poate aminti cum să-şi inoculeze în voce acel timbru al revelaţiei. Pentru Sohail şi pentru mine.

Taică-său a sărutat-o pe frunte.

— Da. M-am gîndit că v-ar fi mai bine în viaţă. A fost o vreme cînd eram convins de asta.

L-a cuprins pe Karim cu braţul pe după umeri. Mereu îi fusese drag de el.

— Acum, că nu mai am treaba asta pe cap, o să aranjez ceva şi pentru amicul tău, hoţul de maşini.

Oare cînd îi povestise Karim tatălui Soniei despre hoţul de maşini? Venise în vizită la Sonia cine ştie cînd, fără să-mi spună şi mie? Cum putea să se uite cineva la Sonia şi să nu-şi dorească să se înece pentru

totdeauna în frumuseţea ei senină? Cum putea cineva să se uite la Sonia şi să nu vadă ce uşor era s-o iubeşti? Am luat-o de umeri şi am sărutat-o pe o parte a capului. Karim a părut surprins de gestul meu. Ce credea, că nu eram în stare de nici un fel de emoţie sinceră? Se aştepta să spun: „Păcat că nu te mai măriţi cu Adel Rana. Ţi-ar mai fi spălat sîngele de *nouveau riche*“?

Doamne, *aba*, cum ai putut?

Dost Mohommad a intrat în cameră cu o tavă pe care erau cîteva ceşti de ceai verde cu mentă şi cardamom. Karim, Sonia şi cu mine am luat fiecare cîte una şi am ieşit. Ne-am dus în grădină şi ne-am tolănit pe iarbă, ignorînd scaunele de trestie. Sonia a înălţat ceaşca.

— Pentru zonele cenuşii din vieţile noastre, a spus ea. Pentru pantele alunecoase şi pentru absenţa indicatoarelor de direcţie.

Ce începuse să suspecteze la taică-său?

Karim a ciocnit cu ea şi a alungat cu mîna nişte insecte înaripate.

— Raheen are ceva să-ţi spună.

I-am spus despre anunţul din ziar.

Ea a ascultat fără să mă întrerupă, iar după ce am terminat, mi-a pus o mînă pe braţ.

— Mulţumesc. Prefer s-o aud de la tine decît de la oricine altcineva…

A închis ochii, apoi şi-a ferit privirea.

Mi-am lipit ceaşca de obrazul ei rece şi am înţeles pofta lui Zia de a-l bate pe Adel Rana cît să-l lase lat. Sonia nu s-a uitat la mine. Învîrtea între degete o frunză lungă şi cărnoasă, care răsărise dintr-un bulb de cală. Şi-a înfăşurat-o pe pumnul strîns şi frunza a plesnit la doar cîţiva centimetri deasupra bulbului.

I-am luat-o din mînă şi i-am înnodat-o în jurul gîtului. Ea şi-a pus capul pe umărul meu, iar eu am cuprins-o în braţe, întrebîndu-mă: cum ajuseserăm toţi patru în situaţia asta? Cum dispăruse veselia din vieţile noastre?

Karim s-a ridicat şi a dat un ocol grădinii, mîngîind cu palmele contururile florilor şi ale tufişurilor. Am închis ochii şi am stat aşa cîteva clipe lungi. Cînd i-am deschis iar, Karim ieşise din raza luminii de pe verandă, transformîndu-se într-o umbră. O molie a virat în zbor pe după umărul lui şi aproape că m-am mirat că nu zburase direct prin silueta lui întunecată.

Sonia şi-a ridicat capul de pe umărul meu şi şi-a mutat privirea de la mine la Karim.

— Mă duc să le spun părinţilor mei ce s-a întîmplat. Karim, tu şi Raheen să mă aşteptaţi.

S-a întors în casă, iar Karim a continuat să fixeze cu o privire concentrată un ciorchine de flori, mult mai fascinat decît ar fi fost cazul de un banal ghemotoc de petale roz ce încercau din răsputeri să treacă drept trandafir. M-am lăsat pe spate şi am încercat să găsesc ceva la care să mă concentrez, dar mintea mea nu voia să se golească de toate lucrurile care se învîrtejeau prin ea. Părea atît de uşor să mă fac covrig pe iarbă şi să nu mă mai gîndesc niciodată la nimeni şi la nimic!

Într-un tîrziu Sonia s-a întors din casă.

— Tocmai a sunat Zia. Avea o voce ciudată. Zicea că trebuie să ne vedem. Ştiţi cumva despre ce-i vorba?

Am clătinat din cap.

— Păi, el umblă acum aiurea cu maşina. A refuzat să vină aici. Şi eu nu vreau să mă duc în nici un loc unde am putea să dăm de cunoscuţi. Aşa că i-am zis că mă duceţi voi doi cu maşina să mă-ntîlnesc cu el în Kharadar. E-n regulă, nu?

M-am uitat la ceas.

— Taică-tău n-o să te lase să pleci de-acasă la ora asta. De ce în Kharadar? Pe-acolo doar am trecut cu maşina, în drum spre plajă.

— Tata şi-aşa se simte prost că mi s-a anulat logodna, aşa că n-o să mă refuze, indiferent ce-i cer. Iar tu m-ai întrebat „De ce în Kharadar?“ Fiindcă acolo nu merge nici unul dintre cunoscuţii noştri.

Şi astfel, pentru a doua oară în ziua aceea, am mers cu maşina pe Mai Kolachi, drumul care traversa mlaştina cu mangrove. Peste cîteva minute eram pe I.I. Chundrigar Road, depăşind Jubilee Insurance House, care, cu cîteva siguranţe arse la firma luminoasă, lansa în beznă o poruncă sugestivă: „JUBILE IN RA HOUSE“[2].

— Ah, eu, una, mă bucur mereu în casa lui Raheen! Voi nu? a spus Sonia, întorcîndu-se spre mine şi zîmbind.

Mi-am dat ochii peste cap şi i-am zîmbit şi eu. Era primul lucru pe care îl spunea de cînd plecaserăm de la locuinţa ei. Era singurul lucru pe care îl spusese vreunul dintre noi. Maşina lui Zia a ţîşnit pe lîngă a noastră pe I.I. şi apoi a dat înapoi atunci cînd Zia şi-a dat seama că noi eram cei pe care îi depăşise. Karim a deschis portiera fără să rostească vreo vorbă şi s-a urcat în maşina lui Zia.

— Ce s-a-ntîmplat cu voi doi? m-a întrebat Sonia.

Dar n-avea nevoie să se împovăreze şi cu nefericirea mea, aşa că i-am spus că „nimic serios“.

— O să-mi spui tu cînd o să fii pregătită, a zis Sonia şi m-a atins pe obraz, gata să-mi facă fărîme toată hotărîrea.

N-a trecut mult şi am ajuns pe nişte drumeaguri înguste. Zia a tras pe stînga şi a întrebat-o pe Sonia dacă ştie să găsească drumul bun.

— De ce, omul cu hărţile s-a rătăcit? a spus Sonia, zîmbindu-i lui Karim.

Karim i-a zîmbit şi el şi a spus că n-a văzut niciodată o hartă a Kharadarului şi că nimeni dintre cunoscuţii lui nu era în stare să-i descrie în cuvinte cotiturile şi fundăturile de aici. Eu nu ştiam nimic despre Kharadar aşa cum arăta el în prezent, deşi pe undeva prin străfundurile minţii mele exista informaţia că, pe vremea cînd Karachi era doar o adunătură de colibe de după un zid de apărare înconjurat de mlaştini, existau două puncte de intrare în oraş: Kharadar (poarta sărată) şi Mithadar (poarta dulce), numite astfel după calitatea apei din fîntînile aflate în dreptul fiecărei porţi. Aşadar, dacă e să vorbim despre vechime, aici era adevăratul Karachi vechi.

Sonia mă dirija pe străduţele înguste, iar Zia venea în urma noastră. Ea era singura dintre noi pe care n-o surprindea să vadă că magazinele erau încă deschise şi că străzile fremătau de activitate, cu toate că era aproape miezul nopţii şi cam tot Karachiul se dusese la culcare.

O femeie cumpăra un animal de pluş de la un magazin cu duzini de jucării împachetate separat în pungi de plastic şi atîrnate în cîrlige la intrare, ceea ce-i silea pe trecătorii de pe trotuarul îngust să se aplece sau să ocolească mingile de fotbal, ursuleţii de pluş, păpuşile şi bîtele de crichet din plastic. Prin

uşa deschisă a unei agenţii de voiaj am văzut un grup de bărbaţi stînd într-un cerc neregulat, cu picioarele suite pe o masă. Ceva mai încolo, o oaie îşi vîrîse botul prin uşa întredeschisă a unei galerii de jocuri mecanice – dacă galerie nu era un termen prea elevat pentru o îngrăditură minusculă, în care încăpeau doar trei automate. O mulţime de copii se adunase în jurul unui bărbat cu un cărucior şubred, care dădea la manivelă, storcînd bucăţi lungi şi gălbui de trestie-de-zahăr, şi umplea cu lichidul dulce sticle vechi de Coca-Cola şi 7-Up. Mormane de trestii turtite se înălţau pe stradă, lîngă el.

Sună absurd, dar mă simţeam mişcată pînă la lacrimi. Cu o săptămînă sau două în urmă, oamenii se temeau să plece de acasă, mai ales după lăsarea serii. Violenţele din oraş erau imprevizibile şi, în acelaşi timp, înspăimîntător de ordonate, ceea ce îi făcea pe unii să speculeze că ar exista o legătură între violenţele diverselor facţiuni, violenţele etnice, violenţele sectare şi violenţele aleatorii, că toate acestea erau stimulate de cineva care voia să terorizeze Karachiul. Dar cine? De ce? Nimeni nu putea spune, deşi de teorii nu duceam lipsă. Ştiam cu toţii că o să înceapă iar – împuşcăturile dezlănţuite pe scară largă, tăcerea nefirească a serilor, mentalitatea de asediu –, dar pentru moment, astăzi, Karachi se întrema, cum ştia s-o facă întotdeauna, iar asta nu însemna doar întoarcerea la muncă, ci şi la distracţie: prieteni, *chai*[3], crichet pe stradă, taclale. Da, ştiu, era un gînd groaznic de egocentric, dar nu puteam să nu simt că, în toiul a tot ce se petrecea, Karachiul se hotărîse să se întoarcă şi să-mi facă cu ochiul. Iar în gestul acela se citea o intenţie cît se poate de serioasă: da, spunea oraşul, sînt o pepinieră de monştri, dar să nu crezi că doar asta constituie justa mea valoare.

Sonia mi-a spus să opresc lîngă un magazin de *paan*. Zia a parcat lîngă mine şi am mers împreună spre o prăvălie cu *chai*. Printre clienţi nu părea să fie nici o femeie, dar nimeni nu ne-a învrednicit cu vreo privire mai insistentă. Interiorul prăvăliei cu *chai* – numită derutant „hotel“ – era decorat cu faianţă albă de baie şi lumini fluorescente, după tipicul stabilimentelor de acest fel, aşa că, simţindu-ne răniţi în simţul nostru estetic colectiv, ne-am aşezat afară, pe nişte bănci de lemn fără spătar, plasate în jurul unei mese lungi, cu blatul laminat, pe care rămăseseră urmele apoase ale unor funduri de pahare. Proprietarul (sau cel care părea să fie proprietarul, fiindcă ţinea în mînă un carneţel şi un creion) a pocnit din degete şi a apărut un om în *shalwar-kameez* negru, care a şters masa. După ce a curăţat-o, Karim, Sonia şi cu mine ne-am sprijinit coatele pe blat, însă Zia şi-a scos o batistă din buzunar şi a întins-o pe masă, dinaintea lui. Cînd a văzut că era gata să ne pufnească rîsul, a pitit batista şi şi-a lipit palmele de masă cu un aer nonşalant. Sonia a comandat nişte *parathas* şi patru ceşti de ceai „cu *malai*[4]“. Zia a întrerupt-o:

— Eu nu vreau *malai*.

Nu suporta să amestece cu laptele din ceai nici cea mai infimă picătură de smîntînă.

O fetiţă cerşetoare a venit şi s-a oprit lîngă masa noastră, întinzînd spre noi palmele făcute căuş.

— Du-te de-aici, i-a spus Zia.

Ea nu s-a clintit din loc.

— Eşti surdă? Du-te de-aici. Nu putem să ne bem şi noi ceaiul în tihnă?

— Zia! l-a mustrat Karim.

— Foarte bine, a spus Zia şi a arătat către Karim. El e ăla cu banii.

Fata s-a întors spre Karim. Sonia l-a înghiontit şi a arătat către ceilalţi cerşetori, care se uitau cu

luare-aminte, ca să detecteze dacă era uşor de impresionat.

— Întoarce-te după ce terminăm, a spus el.

Fata a rămas pe loc, blocîndu-i lui Karim vederea asupra străzii. Nu mi-am putut reţine o senzaţie de plăcere perversă cînd l-am văzut aşa, sfîşiat între codul moral pe care îl promova atît de frumos la nivel teoretic şi iritarea cumplită produsă de cineva care stătea atît de aproape de el, băgîndu-i în ochi palma întinsă şi mormăind fără convingere fraze despre mama bolnavă, fratele bolnav şi lipsa de bani pentru medicamente. Era genul de lucruri de care putea uita liniştit cînd stătea la Londra sau la Boston şi clătina din cap, dezgustat de cercurile meschine în care îmi trăiam eu viaţa.

— Se vede clar că noi sîntem copiii bogaţi de pe-aici, am spus. Şi-ar dezonora profesia dacă te-ar lăsa în pace aşa de repede. Cred că nu i-a arătat nimeni niciodată o hartă pe care să-şi descopere conexiunile cu tine. Cred că nu-i la curent cu sufletul tău generos şi suferind, care vede viaţa ta în contextul lumii ei.

— Sonia, n-ai vrea să-i spui prietenei tale să nu mai orienteze toate conversaţiile către ea? a spus Karim.

— Ce se-ntîmplă? a întrebat Sonia.

Nu i-a răspuns nimeni, nici eu, nici Karim, iar Zia părea pierdut în altă lume.

Chelnerul s-a întors la masa noastră, a uşuit fata şi ne-a pus în faţă patru bucăţi de hîrtie pe post de suporturi pentru farfurii. Erau programe de transporturi comerciale maritime, conţinînd liste cu „Nave“, „Porturi de escală“, „ETA“ şi „ETD“[5], „Numărul cursei“, „Pavilionul“, „Agenţi“ şi alte rubrici indescifrabile, precum: „Campanii publicitare“, „Service“, „Terminal“ şi „EGM“[6]. Ultima coloană era „Destinaţia finală“ („Un fel de întrebare existenţială, dar mai puţin abstractă“, a spus Karim – nu-mi venea să cred ce tare îmi doream să rîd la poanta asta) şi era plină cu nume de locuri: Riga, Ashkabad, Fos, Beira, Abidjan, Leixões, Salonic, Stavanger, Limassol, Monrovia, Lomé, Nouakchott, Port-Gentil. Pînă atunci nu mă gîndisem niciodată ce înseamnă să fii locuitorul unui oraş-port, să laşi urma unei linguriţe umezite de ceai pe numele unor locuri în care se preferă cafeaua, să ai atîtea silabe ciudate şi străine profund implicate în comerţul local, să te uiţi la omul aşezat la două mese de tine şi să te întrebi dacă, avînd în vedere faptul că-i lipsesc toate semnele externe ale avuţiei, ştie cuvîntul „ocean“ în treizeci de limbi diferite sau gustul peştelui gătit cu o sută de condimente diferite şi dacă, deşi călătoreşte atît de mult, ştie că „acasă“ înseamnă această alee, aceste suporturi pentru farfurii şi toate dialectele astea care se amestecă în jurul lui. Dar dacă aş fi recunoscut cu glas tare lucrurile astea, ar fi fost ca şi cum aş fi spus despre Karim că avea dreptate în privinţa mea, iar satisfacţia asta n-aveam de gînd să i-o ofer.

Ni s-au adus *parathas*, împreună cu ceaiul, şi cînd l-am văzut, am înghiţit în sec. Crema de lapte se înălţa cu un centimetru peste buza ceştii, mai spumoasă decît la orice *cappuccino* pe care-l văzusem în viaţa mea, şi pe cînd ne uitam toţi la ea, căzuţi în extaz, a tremurat uşor.

— Chestia asta e vie, am spus.

Sonia a băgat lingura în ea, mi-a zîmbit şi a spus:

— La ce vă aşteptaţi? La un strop de frişcă slabă?

Eu continuam să fixez cu privirea ceaşca din faţa mea, iar ea a continuat:

— Dac-o mănînci repede de tot, ca pe o îngheţată într-o zi toridă, cînd ai geamurile de la maşină deschise şi vîntul şuieră prin ele, s-ar putea s-ajungi la ceaiul de dedesubt. Dar dac-o laşi acolo, o să absoarbă ceaiul şi-o să se umfle, o să se tot umfle.

Bineînţeles că era delicioasă, odată ce mi-am adunat destul curaj şi am luat o gură. Dar Karim a renunţat după vreo două linguriţe. Prea grasă, prea dulce. Dacă aş fi avut ceva mai multă încredere în capacitatea mea de a termina ceaşca de cremă cu aromă de ceai, mi-aş fi bătut joc de stomacul lui fragil, de străin.

Fetiţa cerşetoare s-a întors şi a întins iar palma. Zia a ridicat mîna ameninţător.

— Pleacă!

— Zia!

Pînă şi pe mine mă şocase violenţa din vocea lui.

Zia şi-a muşcat buzele.

— Îi urăsc pe cerşetorii ăştia. Pe toţi. Mai ales pe cei schilozi.

S-a apucat să rupă suportul pentru farfurii în fîşii mici.

— Cînd eram mic, aveam o *ayah*. Îmi spunea să n-am niciodată încredere în străini, fiindcă e plin Karachiul de oameni care lucrează pentru stăpînul cerşetorilor, care răpesc copii şi le taie membrele, ca să aibă succes la cerşit, să le rupă inima trecătorilor.

— Toţi am auzit povestea asta în diverse variante, am spus. De ce eşti tu singurul traumatizat de ea?

— Cu timpul m-am convins că frate-meu n-a murit, ci a fost răpit şi nimeni n-a vrut să-mi spună adevărul.

— Adică te uitai la cerşetorii ăia tineri şi te gîndeai că unul dintre ei ar putea să fie fratele tău şi nimeni să nu o ştie? a întrebat Sonia.

Zia a clătinat din cap.

— Mă îngrozea gîndul că unul dintre ei era frate-meu şi că părinţii mei or să-l recunoască şi-or să-l ia cu noi acasă şi pe urmă va trebui să împart camera cu fiinţa aia schilodită şi slăbănoagă.

Eu şi Karim nu ne-am putut abţine şi ne-am privit fără ranchiună pentru prima dată în seara aceea. Nici unul dintre noi nu era în stare să se gîndească la vreun răspuns şi fiecare citea în ochii celuilalt oroarea produsă de vorbele lui Zia.

Sonia s-a hotărît să vorbească.

— Zia, sînt sigură… adică… s-ar fi îngrăşat el.

Era cea mai nătîngă replică pe care putea s-o dea cineva. Era singurul lucru pe care putea să-l spună cineva ca să-l facă pe Zia să zîmbească. El a întins mîna, ca şi cum ar fi vrut s-o aşeze pe mîna ei, dar s-a retras înainte de-a o atinge şi a făcut un gest către micuţa cerşetoare, care s-a apropiat şovăitoare.

Zia şi-a scos portofelul din buzunar şi a extras din el o bancnotă de o sută de rupii. Fata a făcut ochii mari.

— Dacă nu ne mai baţi la cap şi-i împiedici şi pe ceilalţi să ne bată la cap pînă plecăm, îţi dau banii ăştia după ce plătesc nota.

Nu ştiu dacă l-a crezut, dar tonul lui nu lăsa loc de tîrguială. Fata s-a dat o jumătate de metru mai în

spate.

— De ce-am venit aici? am întrebat.

Zia a scos din buzunar o ţigară şi o cutie de chibrituri. Şi-a pus ţigara în gură şi a încercat să scapere un chibrit, dar n-a reuşit decît să-l rupă în două. Cînd a scos altul şi l-a scăpărat de marginea cutiei, s-a auzit un zgomot de frecare – cremene pe cremene –, dar nu s-a iscat nici o flacără. Karim a împrumutat o brichetă de la bărbatul de la masa de alături şi i-a aprins ţigara lui Zia.

— Ora de poveşti, a spus Zia. Să vă spun o istorioară. Una adevărată. A fost odată ca niciodată un glonţ rătăcit care l-a omorît pe fratele meu.

Am tresărit şi am ridicat capul.

— Nu, Raheen, nu mă-ntrerupe. Nimeni să nu mă-ntrerupă. Era un om care locuia alături de noi, un om puternic, unul dintre cei care se află în graţiile tuturor guvernelor. El şi tata erau prieteni, nu apropiaţi, dar destul de prieteni pentru ca omul acela să-i invite într-un weekend pe părinţii mei, împreună cu fratele meu, la căsuţa lui de pe plajă. La plajă, unde era doar o mînă de oameni, individul ăla a scos un pistol – avea o colecţie întreagă – şi a început să tragă aşa, fără nici un motiv, doar ca să impresioneze puştimea, copiii pescarilor, care auziseră că un funcţionar guvernamental cu o armă nouă, proaspăt cumpărată din… nu ştiu de unde, asta se-ntîmpla înainte de Afganistan… Dar auziseră de la şofer sau de la altcineva că exista pe-acolo şi-o armă grozavă. Ei, şi tipul ăsta are impresia c-o să le ofere el nişte senzaţii tari şi începe să tragă înspre mare. Tata îi zice să înceteze, în definitiv sînt gloanţe adevărate şi dacă e vreunul care înoată acolo şi ei nu-l văd de pe mal? Aşa că tipul zice, bine, mai trag o salvă de final şi gata. Vezi castelul ăla de nisip? Pun pariu că pot să dau o gaură prin steagul din vîrf, vrea cineva să ţină pariul? Tata zice că nu, dar fratele tipului zice că da şi tipul trage şi pierde pariul. Era un castel de nisip uriaş, de-a dreptul imens. Era atît de mare, încît dacă stăteai la distanţă de el, dintr-un anumit unghi nici n-o vedeai pe mama făcînd plăcinte de nisip împreună cu fiul ei de un an în cealaltă parte a castelului.

Am simţit că mă trece un fior şi, întinzînd mîna pe sub masă, am descoperit mîna lui Karim, care o căuta pe a mea. Ni le-am strîns cu putere, iar degetul meu mare i-a apăsat tare adîncitura dintre oasele palmei. Mirosul de sare din aer era copleşitor. M-am ţinut de nas şi am respirat pe gură.

— Tata ştia că n-ar fi avut nici un sens să facă reclamaţie la poliţie. Din cauza funcţiei pe care o avea omul ăla. N-avea nici un sens să facă reclamaţie şi n-avea nici un sens să plîngă. Da, lacrimile n-aveau rost. Tata e de părere că fiecare acţiune trebuie să aibă un rost. Aşa că a jurat c-o să-şi clădească o listă de relaţii atît de lungă şi de puternică, încît niciodată în viaţa lui să nu se mai simtă neajutorat cînd primeşte un şut de la cineva. Şi dacă va mai avea vreodată un fiu, va face tot posibilul ca nimeni să nu-l facă să sufere vreodată. Nimeni, nimeni n-avea să-i facă fiul să sufere.

Taţii, iar taţii. I-am eliberat mîna lui Karim în acelaşi timp în care mi-a dat şi el drumul. Bietul Zia, răsfăţatul, care la paisprezece ani ar fi putut să scotocească prin dosarele tuturor adulţilor din Karachi pe care îi cunoştea, găsind acolo toate slăbiciunile lor şi nici o calitate compensatorie! Bietul Zia, a cărui casă era mereu plină de oameni a căror bunăvoinţă merita cîştigată, nu de oameni pe care merita să-i primeşti în locuinţa ta! Bietul, bietul Zia, al cărui tată s-a străduit să-i ofere totul şi, în schimb, l-a transformat într-un băiat în care Sonia nu putea vedea altceva decît un prieten! Imediat ce mi-a trecut prin

minte gîndul acesta, am înţeles.

Zia a văzut schimbarea petrecută pe chipul meu şi a dat din cap. Dar Sonia şi Karim încă se mai uitau la el cu milă şi consternare, obligîndu-l să rostească răspicat:

— Am ţipat la el, Sonia. Cînd am auzit că te-ai logodit. L-am întrebat ce-i stătea în putere să facă acum, după ce-mi jurase mereu că puteam avea orice îmi doream… ce putea să facă în legătură cu…

Sonia s-a înroşit la faţă şi a coborît privirea, înţelegînd că Zia îşi declara sentimentele faţă de ea, însă nimic mai mult de-atît.

— Dar el mi-a dovedit că mă înşelam. Tata, salvatorul. A făcut el ceva în privinţa asta, nu? Bineînţeles că familia Rana n-avea să-şi lase fiul să se însoare cu fata unuia acuzat de trafic de droguri.

Pe obrajii Soniei au început să curgă lacrimi.

— Ajută să ai prieteni în funcţii importante. Ajută foarte mult. Acuzi şi achiţi cum ai chef. Nu-ţi trebuie tribunale. Dragul de tata! A pus la punct toate lucrurile. Aproape c-a fost prea eficient. A implicat două agenţii diferite. Au fost ceva confuzii, dar pînă la urmă s-au descurcat. Şi, odată ce logodna s-a rupt, toate acuzaţiile au fost retrase. Nimeni n-a avut de suferit, corect? Nimeni.

— La aeroport. Ce mi-au făcut…

Sonia şi-a ascuns faţa în palme.

Dumnezeule mare, Dumnezeule mare, ia-mă din locul ăsta!

— El jură că n-a ştiut nimic. Jură că le-a zis să nu-ţi facă nici un rău, a spus Zia şi s-a apucat să-şi rîcîie cu unghiile pielea de pe dosul mîinilor. Îmi pare rău, Sonia. Îmi pare tare rău! Te rog, uită-te la mine. Sonia, te rog!

Dar ea nu-şi mai ridica faţa din palme.

Noi toţi. Toţi cei care erau aici de destul timp. Tatăl meu, da. Şi mama, care i-a dat înainte şi s-a măritat cu el chiar şi-aşa. Şi tatăl lui Zia. Şi tatăl Soniei, care – nu-mi pasă cum s-au contrafăcut dovezile de data asta – cu siguranţă era vinovat de ceva, chiar dacă nu ştiam de ce anume. Tuşa Runty, cîndva cea mai plăcută şi mai veselă femeie din lume. Unchiul Bunty, care împrumutase bani de la tatăl Soniei, dar nu s-a deranjat să-l apere sau să îl compătimească atunci cînd fusese arestat. Şi lista continua. Toţi părinţii prietenilor mei, toţi prietenii părinţilor mei, toţi erau vinovaţi. Iar noi nu mai eram chiar atît de tineri, încît să privim pur şi simplu de pe margine. Cum ar mai fi putut vreunul dintre noi să înfrunte adevărul şi să rămînă aici?

Am cuprins-o pe Sonia cu un braţ, nemaidorindu-mi nimic altceva decît să şterg toată nefericirea pe care o transmiteau capul ei plecat şi umerii lăsaţi.

— Măcar acum s-a terminat, i-am spus. Şi, oricum, nu vrei să te măriţi cu cineva atît de neserios. Or să mai fie şi alţii, mulţi alţi pretendenţi, toţi mai buni decît Adel Rana.

S-a îndepărtat de mine.

— Încă nu s-a terminat. Lucrurile de felul ăsta nu se termină niciodată.

Karim s-a ridicat, împingînd în spate bancheta de lemn.

— Nu pot să stau aici. Nu înţeleg locul ăsta. Nici nu vreau.

S-a uitat la mine trist, aproape cerîndu-şi iertare. S-a întors spre Sonia.

— Mîine plec cu avionul. Dar vreau să-ţi cer permisiunea de-a mă întîlni cu tatăl tău înainte de plecare.

— Cu tata?

— Cu tatăl ei?

— Karimazov, nu face asta.

— Vreau să-i cer permisiunea să mă însor cu tine.

Un băiat care vindea baloane s-a apropiat de noi. Micuţa cerşetoare l-a trîntit la pămînt. Un balon s-a spart, altul i-a scăpat din strînsoare şi a zburat – oval albicios pe cerul lipsit de lună. Karim şi Zia s-au năpustit s-o smulgă pe cerşetoare din spinarea băiatului. Eu am rămas pe banca de lemn, urmărind cu privirea balonul. S-a ridicat tot mai sus şi a dispărut într-o constelaţie.

— Ce se-ntîmplă? a întrebat Sonia. Îmi spune şi mie cineva ce se-ntîmplă?

L-am văzut pe Karim întorcîndu-se şi spunîndu-i ceva lui Zia şi pe Zia strîngîndu-i mîna de mai să i-o smulgă din umăr. Sonia a zis „Credeam că tu şi Karim…“, iar mie îmi venea să ţip la ea: „El îşi doreşte perfecţiunea, aşa că te alege pe tine!“

Acela a fost momentul în care am avut pentru prima dată revelaţia: îl pierdusem.

Nu în favoarea Soniei. Şi nici în favoarea hărţilor. Îl pierdusem în favoarea trecutului şi nu aveai cum să schimbi aşa ceva. Tot după mîna mea se întindea pe sub masă cînd lumea se dovedea a fi un loc îngrozitor, dar asta făcea ca pierderea să fie şi mai greu de îndurat. Era ca şi cum instinctul nostru de a ne întoarce unul spre celălalt, de a ne dori unul pe celălalt, rămăsese la fel de puternic ca întotdeauna, dar atunci cînd instinctul se potolea şi raţiunea prelua controlul, ne retrăgeam amîndoi, de fiecare dată mai dezgustaţi decît înainte.

— Eşti supărată pe mine? m-a întrebat Sonia. N-am de gînd să mă mărit cu el. O ştii şi tu, nu-i aşa? E al tău, chiar dacă nu pricepeţi nici unul treaba asta.

— Eşti o făptură mai bună decît mine, Sonia. Eşti o făptură mai bună decît a fost mama.

Karim şi Zia au reuşit în sfîrşit să-i oprească pe cerşetoare şi pe băiatul cu baloanele să se mai altoiască reciproc şi au pornit către noi.

— Nu vreau să vorbesc cu Zia, a spus Sonia.

— Nu vreau să vorbesc cu Karim.

Le-am întors spatele amîndouă şi am fugit la maşina mea, fără să-i luăm în seamă pe bărbaţii din jur, care se holbau la noi şi scoteau diverse exclamaţii. Şi duse am fost. I-am văzut pe băieţi în oglinda retrovizoare cum se uitau în urma noastră. Nici unul dintre ei n-a încercat să ne oprească.

1. Tată (urdu).
2. (Aproximativ) Bucuraţi-vă în casa lui Ra (engl.).
3. *Masala chai*, ceai condimentat, băutură tipică pentru subcontinentul indian.
4. Ingredient din bucătăria indiană – un fel de smîntînă din lapte încălzit şi coagulat.
5. *Estimated Time of Arrival* (momentul estimat al sosirii) şi *Estimated Time of Departure* (momentul estimat al plecării) (engl.).

6. *Export General Manifest* (declaraţie generală de export, document vamal) (engl.).

Există două feluri de momente binecuvîntate pe care le putem conştientiza. Primele sînt momentele în care îţi dai seama că un coşmar e rupt de realitate, nu are loc în vieţile noastre, decît, eventual în acele porţiuni în care păstrăm amintiri ce ne fac să ne înfiorăm, chiar dacă nici măcar nu sînt amintiri adevărate. A doua categorie, mai vagă – fiindcă nu recunoaştem liniştea sufletească pe care ne-o aduc decît după ce se risipesc –, este cea a momentelor în care crezi că realitatea a fost doar un coşmar şi nimic mai mult de-atît. Dar în dimineaţa de după Kharadar m-am trezit scăldată în sudoare, în ciuda brizei de decembrie, şi mi-am amintit.

M-am uitat la ceas. Devreme. Acum două zile, la ora asta, stăteam la aeroport şi îl aşteptam pe Karim. M-am ridicat încet de pe saltea, ca să n-o deranjez pe Sonia, care dormea dusă în pat, la cîţiva centimetri de mine.

M-am spălat pe dinţi cu degetul pe post de periuţă, mi-am scos tricoul Soniei şi mi-am pus hainele pe care le purtasem de cu seară. Sarea de mare le făcuse rigide. Mi le-am scos iar şi am împrumutat un *shalwar-kameez* din şifonierul Soniei. Nu îmi puteam imagina cum o să trec de ziua ce urma. Karim pleca peste cîteva ore. În seara precedentă sunase acasă la Sonia ca să anunţe că se folosise de relaţiile unchiului Asif de la PIA[1] ca să-şi facă rost de un loc la zborul de Londra din ziua următoare. În tot timpul cît durase convorbirea cu el, Sonia încercase să-mi dea mie telefonul, dar eu refuzasem să vorbesc cu el. La un moment dat el îi spusese că venea să discute cu tatăl ei, iar Sonia îi răspunsese: „Nu, te rog! Prietenia noastră o să se termine dacă faci asta“.

Eu şi Sonia ne petrecuserăm restul serii uitîndu-ne la filme lacrimogene, cu o cutie de şerveţele între noi: *Beaches*, *Dead Poet’s Society*, *The Outsiders*.

— C. Thomas Howell, spusese Sonia, arătînd spre ecran cînd se derula genericul cu distribuţia de la *The Outsiders*. Cred că şi-o fi imaginat c-o să devină un mare star. Ce s-a ales de el?

— Rolul lui Ponyboy a fost culmea carierei lui, îi răspunsesem.

Şi atît de tare ne făcea să plîngem lucrul acesta, încît am pufnit amîndouă în rîs.

Pe la jumătatea lui *Beaches* sunase mama, care voia să discute cu mine. Sonia îi explicase că-mi petreceam noaptea la ea. Cum îi era jenă să-i spună că refuzam să vorbesc cu propria-mi mamă, îi zisese că adormisem deja.

Am împins salteaua sub patul Soniei şi m-am aşezat la biroul ei. Şi-acum? La un moment dat tot trebuia să mă duc acasă. Ce se întîmplă cînd îţi petreci viaţa modelîndu-te după viziunea altcuiva, iar viziunea aceea se strică şi putrezeşte peste noapte? Cum poţi să arăţi cu degetul fără ca el să se întoarcă împotriva ta ca un pumnal şi să te înjunghie în gîtlej? Mi-am băgat degetul pe gît, am fugit la baie şi am vomitat tot ceaiul, *paratha*, sandviciurile şi *pakoras* din seara precedentă.

După aceea m-am întins pe gresia din baie, concentrîndu-mă asupra felului în care mi se înălţa şi îmi

cobora pieptul în timp ce inspiram şi expiram. Într-un tîrziu am întins mîna, am luat un contur de ochi din coşul cu produse de machiaj al Soniei, am rupt o bucată de hîrtie igienică de pe sul şi am scris:

(1) De ce a făcut Zafar afirmaţia aceea despre bengalezi?
(2) De ce s-a rupt logodna lui Yasmin cu Ali?
(3) Cum au făcut de-au rămas toţi prieteni?
(4) Cine ce sentimente avea, pentru cine şi cînd?

Am mai rupt un petic şi am scris:

(1) Ce legătură are anul 1971 cu prezentul?

Albeaţa goală a hîrtiei igienice din josul acestei întrebări mă sfida ca o acuzaţie. Am apăsat hîrtia cu vîrful creionului de ochi şi înţepătura minusculă şi neagră s-a transformat într-un cerc tot mai larg. Am scos toată rola de hîrtie din suportul ei, am pus-o pe o revistă şi am scris:

La cîteva zile după finalul lui 1995, avem, ca naţiune, aproape patruzeci şi opt de ani: destul de puţin ca să mai existe oameni care au trăit toată istoria noastră şi ceva în plus, dar prea mult ca să ne punem grijile pe seama bolilor copilăriei. Între naşterea noastră din 1947 şi anul 1995, exact la mijloc, între începutul şi prezentul nostru, stă anul 1971, despre care nu ştiu mai nimic, în afară de faptul că era război, că Pakistanul de Est a devenit Bangladesh şi probabil că atunci am făcut lucruri îngrozitoare, de vreme ce acum păstrăm atîta tăcere în privinţa lor. Oare ce anume ne amuţeşte: ruşinea de-a fi pierdut războiul sau sentimentul de vinovăţie pentru ceea ce am făcut ca să-l cîştigăm?

Am pus jos creionul de ochi şi m-am uitat la mîzgălitura furioasă, care în multe locuri sfîşiase hîrtia şi lăsase cîrlionţi negri pe faţa prim-ministrului de pe revistă. Era vremea să-l caut pe tata.

Cînd am intrat în casă la mine, l-am găsit măsurînd cu pasul holul de la intrare. Se vedea că nu dormise toată noaptea. Ne-am uitat unul la altul şi nu mi-am dat seama ce simt, doar că aşa ceva nu mai simţisem niciodată în viaţa mea.

— Hai cu mine, mi-a spus.

L-am urmat afară, dar cînd l-am văzut că se urcă în maşina lui, am şovăit.

— Mergem la plimbare, a spus el.

— Cred că s-ar putea să m-apuce claustrofobia.

— Atunci deschizi fereastra.

— Nu prea cred că mai ai căderea să-mi spui ce să fac.

El a pornit motorul fără să-mi răspundă.

Am deschis poarta, ca să poată scoate maşina. Strada noastră abia începea să se trezească. Ofiţerul în retragere care locuia ceva mai încolo îşi scosese la plimbare cei doi ciobăneşti germani. Alături,

jamadaar-ul[2] spăla cu furtunul aleea, împingînd cu jetul un torent de flori de *bougainvillea* pe sub poartă şi mai departe, pe stradă, odată cu pîrîiaşele de apă uleioasă. Distribuitorul de presă îşi conducea încet motocicleta, aruncînd ziare în locuinţe – dar cînd a ajuns la casa preşedintelui unei companii multinaţionale, care era american, a trebuit să vireze pînă la marginea străzii ca să poată lansa ziarul pe o traiectorie care să-i permită să treacă peste zidul absurd de înalt. La următoarea locuinţă distribuitorul de ziare a ezitat, observînd asfaltul ud, apoi, văzîndu-mă că îl priveam, a zîmbit cu gura pînă la urechi şi a aruncat ziarul peste zid. *Jamadaar*-ul s-a năpustit afară, fluturînd deasupra capului ziarul ud şi cerîndu-i în loc un exemplar uscat.

— Suflaţi, că se usucă, l-a sfătuit distribuitorul. Dacă puteţi să udaţi o alee întreagă, puteţi să faceţi şi asta.

Şi a plecat mai departe în pîrîitul motorului.

Aba a ieşit pe poartă în marşarier, apoi m-am urcat şi eu în maşină. A pornit către Clifton, trecînd de mormîntul sfîntului sufi Shah Abdullah Ghazi, cu toată mulţimea de ghicitori ambulanţi, dependenţi de heroină şi magazine cu ghirlande de flori din jurul lor, apoi pe panta de pe care se vedea palatul Mohatta, clădirea aceea roz care se ruina încet, cu domurile şi istoria ei şi cu amalgamul de stiluri, britanic, de Orient Mijlociu, hindus şi mogul, care fusese dintotdeauna construcţia mea preferată din Karachi. *Aba* a cotit, îndepărtîndu-se de palat, şi a parcat pe platoul circular care dădea spre parcul de distracţii Funland, spre un teren cu iarbă verde şi, mai încolo, spre mare. Am pornit după el pe treptele acoperite cu graffiti, care coborau de la platou spre terenul înverzit, şi ne-am oprit chiar înainte de ultimele trepte, de unde începea o pasarelă de piatră, cu arcade scunde, cioplite în partea de jos, ce se termina cu o construcţie de piatră acoperită, deschisă pe toate cele patru laturi.

— Cheiul Lady Lloyd, a spus el, arătînd către construcţie. Aici am cerut-o în căsătorie pe mama ta. Cîndva se înălţa din valuri.

Am pornit-o pe aleea de piatră, îndreptîndu-ne către chei, înconjuraţi de o mare de iarbă şi pungi din polietilenă. Roata Mare, Vasul Piraţilor şi celelalte atracţii din Funland erau încremenite în stînga noastră, minaretul alb al unei moschei despica aerul între chei şi digul marin din faţa noastră, iar stînca de forma unui om metamorfozîndu-se din piatră se înălţa din apă de cealaltă parte a digului. Pungile transparente de polietilenă arătau ba ca nişte baloane cînd erau umflate, ba ca nişte uriaşe meduze adormite cînd se dezumflau. Romantismul acestui oraş te izbeşte în cele mai neaşteptate momente. Dai la tot pasul de cîte un gol de aer plin de o frumuseţe fermecătoare tocmai cînd plămînii tăi ajung să nu mai suporte atîta aglomeraţie, atîta poluare, atîtea articole de presă cu titluri sufocante. Un chei în mijlocul unui cîmp care evident că, la nevoie, era folosit ca groapă de gunoi ar fi trebuit să fie un lucru absurd sau trist, dar în realitate sugera atît lucrurile constante, cît şi restul.

Prefer lucrurile constante. Păstraţi restul.

Huruitul autobuzelor din spatele nostru răsuna aşa cum, probabil, îşi închipuie că răsună oceanul cineva care nu l-a auzit niciodată. La prima geană a zorilor, apa mării nu-şi căpătase încă toată bogăţia de culori.

M-am întors spre *aba*.

— Karim vrea să se însoare cu Sonia.

Aba şi-a aplecat capul într-o parte.

— Să se însoare! Eu tot ca pe nişte copii vă privesc. Karim şi Sonia? Nici nu mi-am dat seama că era… mă rog, sincer să fiu, credeam că tu şi cu el…

Mi-am ferit privirea, timp în care îmi frecam degetul mare de piatra parcă ciupită de vărsat dintre mine şi tata.

— Şi eu credeam la fel.

— Of, Doamne! Din cauza mea…?

Am dat din cap că da. Îmi doream să-l lovesc şi, în acelaşi timp, să-l îmbrăţişez. El n-a mai spus nimic, iar eu mi-am imaginat că se gîndea la ziua aceea din urmă cu un sfert de secol, cînd o ceruse în căsătorie pe mama. Tot ce ştiam era că el o ceruse, iar ea îi răspunsese: „Zaf, ieri, cînd ţi-am zis să mă ceri, voiam să zic că să suni la mine-acasă şi să ceri cu mine“. Mereu îmi închipuisem peţitul lor ca fiind ceva plin de umor.

— Dacă ţi-aş fi povestit mai demult ce i-am zis lui Shafiq, cu ce s-ar fi schimbat lucrurile între tine şi Karim?

Am ridicat mîinile şi apoi le-am lăsat să cadă, incapabilă să-i răspund. S-ar fi schimbat totul. Nu s-ar fi schimbat nimic.

— Lumea remarca mereu ce tare semăn cu tine, am spus.

M-am ridicat în picioare şi am cuprins în braţe stîlpul de piatră.

— Credeam că ştiu la ce se referă şi credeam că sînt bucăţică ruptă din tine. Raheen e un fel de versiune feminină şi mai tînără a lui Zafar, dar ceva mai puţin fermecătoare, ceva mai puţin inteligentă, ceva mai puţin înclinată să fredoneze fals.

Am zîmbit amîndoi. Acelaşi zîmbet, cu un colţ al gurii săltat, capul uşor aplecat în faţă şi o vagă tentă sardonică în linia sprîncenelor.

— Ceva mai puţin capabilă să lase deoparte toate preconcepţiile şi prejudecăţile de dragul dreptăţii.

— Aşa mă vezi tu? m-a întrebat, fără să-şi poată ascunde plăcerea din voce. Apărătorul dreptăţii?

— Aşa te vedeam.

Am scuturat din cap.

— Acum nu mai ştiu. S-a schimbat ceva, s-a schimbat groaznic, şi nici măcar nu ştiu ce anume. Dar atîta ştiu: sîntem la fel. Sîntem la fel prin faptul că nu-i meritărm pe cei care ne iubesc.

— Of, iubirea mea!

S-a ridicat şi a pornit spre mine.

— Te pocnesc. Dacă încerci să mă atingi, te pocnesc. Îţi jur!

Nici unul dintre noi nu se aştepta la ferocitatea reacţiei mele. Amîndoi ne-am ferit privirea, cu lacrimi curgîndu-ne pe obraji.

— Ce-ai vrea să spun?

Vocea îi era de nerecunoscut.

— De-aş şti ce să spun, aş fi spus-o demult. A existat un moment în care am crezut că pînă o să creşti

destul de mare, o să fiu şi eu destul de bătrîn ca să ştiu ce să-ţi spun. Dar ce-aş putea să spun?

— Zi-mi de ce. De ce i-ai spus ce i-ai spus lui Shafiq?

A privit spre mare, spre cîmp, spre navele de la orizont.

— Îţi jur că nu ştiu.

Şi-a încleştat mîinile.

— Cred că nu ştiam nici în momentul cînd am zis-o. Raheen, cum am putut să-i spun aşa ceva? După tot ce-am trăit împreună, după toate cîte le-a îndurat!

Şi-a sprijinit fruntea de o coloană. Uitîndu-mă cum i se zgîlţîiau umerii, mi-a răsărit în minte un gînd atît de oribil, încît m-a făcut să ţip.

El s-a uitat la mine.

— M-ai crescut în aşa fel încît să te iert, nu?

M-am îndepărtat de el.

— Tot ce m-ai învăţat vreodată despre felul cum să-mi trăiesc viaţa. „Condamnarea este o dovadă de îngîmfare… Cum să poţi învinui pe cineva dacă nu te-ai strecurat în sufletul lui ca să vezi şerpii şi genunile de acolo?… N-ar trebui să fim pur şi simplu recunoscători că ducem acum o viaţă ce ne îngăduie să rămînem frumoşi şi demni?“ Tot ce consideram aşa de nobil la tine, fir-ar să fie, totul era doar o încercare egoistă de-a mă transforma în cineva care să te ierte la momentul potrivit!

— Raheen, nu-i adevărat!

— Şi cînd se ajungea la politici etnice, nu tu erai ăla nobil? Niciodată nu atacai pe nimeni, dar rămîneai mereu ferm pe poziţie, spunînd că nu etnia *per se* e ceea ce contează, ci problema nedreptăţilor. Zafar cel Drept. Şi cînd colo, pentru ce? Ca să poţi să-mi spui, uită-te la drumul meu prin viaţă, Raheen, vezi cum am evoluat?

— M-ai înţeles complet greşit. Voiam să devii o făptură care n-ar fi în stare să facă vreodată ce-am făcut eu. Voiam să fii mai bună decît mine.

A întins mîna spre mine, iar eu l-am respins, îmbrîncindu-l, izbindu-l de un colţ al pilastrului de cărămidă. S-a înecat de durere.

— Dacă asta voiai, nu m-ai fi făcut să-mi fie atît de uşor să te iubesc. Ne-ai distrus relaţia. Asta poate că aş reuşi să ţi-o iert. Dar ai distrus şi orice speranţă aveam să fim împreună, eu şi Karim, iar pentru asta, *aba*, n-am să te iert nici după ce-o să mori.

I-am smuls cheile din mînă şi am luat-o la fugă – mai repede decît fugisem cu Sonia ca să scăpăm de Karim. Dar *aba* a pornit după mine. Mă striga şi fugea, iar ecoul paşilor lui îi însoţea pe ai mei. Chiar trebuia să fug şi eu ca el? Nişte bărbaţi care coborau scările ne-au văzut şi, cînd m-am apropiat de ei, mi-au strigat:

— Te supără omul ăsta? Să-l oprim?

— Nu, le-am răspuns, auzindu-i paşii tot mai ezitanţi, pe măsură ce oboseala şi vîrsta îşi spuneau cuvîntul. Chemaţi-i un taxi.

1. Pakistan International Airlines.

2. Îngrijitor, gunoier (urdu).

— Aha, aici erai. Tocmai te căutam, a spus Zia în dimineaţa aceea, ceva mai tîrziu, cînd a intrat în vizuina lui cu ditamai tarta într-o tavă ţinută sus. Stai demult aici?

Am clătinat din cap şi l-am oprit pe Billie Holiday.

— Am condus fără ţintă o vreme. Îmi trebuia un loc unde să mă refugiez.

— Deci ar fi o prostie din partea mea să-ntreb dacă totul e în regulă acasă, din moment ce e clar că n-ai mai dat pe-acolo de aseară.

Cum păream nelămurită, a arătat spre hainele mele.

— Astea-s ale Soniei, a spus. Tu n-ai nimic cu mîneci lungi.

— Ei, bravos, Sherlock! Deşi n-ai dreptate întru totul. De dimineaţă am intrat pe poarta casei mele. Pe urmă am ieşit iar. Nu mă grăbesc să mă-ntorc. În principiu, o evit pe mama şi nu vorbesc cu tata. Tu ce faci cu tarta aia?

— Trebuie să recunoşti că eu am cîştigat concursul de taţi cumpliţi.

Şi a răsucit pe vîrfurile degetelor tava cu tarta.

— Mereu ne-am purtat de parcă Sonia a avut cel mai mare ghinion la împărţirea taţilor, dar ce să vezi?

— Îhî. Taică-tău e un fel de şef mafiot, iar taică-meu e aproape gata să susţină purificarea etnică. Pe de altă parte, poate că tatăl Soniei nici măcar nu e traficant de droguri. Ce ştim noi? Ce faci cu tarta aia?

— Corect. Adică ar putea să fie traficant de arme, a rînjit Zia şi a pus tarta lîngă mine. Mi-a venit aşa, deodată, s-o cumpăr de la patiseria clubului în drum spre casă, după ce l-am dus pe Karim la aeroport. Dar urăsc tartele astea. Aşa că poţi s-o iei tu.

— Mare domn mai eşti!

Zia s-a aşezat pe podea, lîngă canapeaua de piele neagră, şi s-a rezemat cu capul de braţul ei.

— Tu ce faci, eşti în regulă? m-a întrebat.

— Nu. Tu?

— Nici pomeneală.

I-am pus o mînă pe creştet.

— Nu-i vina ta, Zia. N-ai ştiut ce-avea de gînd să facă.

— Asta nu înseamnă că nu-s parţial responsabil.

A apăsat pe butonul telecomenzii şi Billie s-a transformat în Paul Simon. Am ascultat o vreme în tăcere, pînă ce Paul a început să repete întruna „Nu mai vreau nici o fărîmă din iubirea asta nebunească, / Nu mai vreau nici o fărîmă din iubirea ta“. M-am uitat la Zia. Nu părea să ia în seamă versurile şi nici prezenţa mea. Şedea şi lansa în aer inele de fum, cu o expresie de concentrare adîncă pe chip. I-am descleştat telecomanda din mînă şi am oprit muzica.

El a ridicat privirea spre mine.

— Raheen, vreau să faci ceva pentru mine. De aseară mă tot gîndesc la asta. Vreau s-o suni pe Sonia şi să-i spui c-ai fi cît se poate de fericită dacă s-ar mărita cu Karim.

— Nu-i deloc amuzant, Zia.

S-a ridicat şi s-a dus la bar.

— Nimic din toate astea nu-i amuzant.

— Doar nu-ţi pui de băut la ora asta! Las-o jos.

Zia a pus la loc pe bar sticla de Black Label şi şi-a mai aprins o ţigară.

— Zvonurile lasă urme. Nici o familie bună n-o să-şi lase fiul să se însoare cu ea după ce toată lumea care-l cunoaşte pe taică-său a zis „Ce v-am spus!“ atunci cînd l-au arestat. Şi după ce stîlpii societăţii, familia Rana, au umilit-o în public în halul ăla. Nu, singurele propuneri de căsătorie pe care o să le mai primească de-acum încolo or să vină de la scursuri care umblă după bani. Dacă Sonia înseamnă ceva pentru mine, nu pot s-o las să se mărite cu vreunul din ăia. Nu pot! Mi se rupe inima şi dacă-i intră o aşchie în deget. Cum aş suporta s-o văd…

A scuturat din cap.

— Ar fi mult mai bine să se mărite cu Karim.

M-am apropiat de bar.

— Sau cu tine.

Zia a strîns la piept sticla de Black Label.

— Asta n-o să se întîmple niciodată. Chiar dacă aş crede că ea ar fi de acord – şi ştiu că n-ar fi –, n-aş face niciodată ceva care să-l determine pe tata să creadă că felul în care repară el lucrurile funcţionează. Te rog, Raheen. Fii o prietenă adevărată, cum ştiu că poţi fi. Renunţă la Karim. Şi-aşa l-ai pierdut deja, ştii doar. L-ai pierdut înainte să se fi născut vreunul dintre noi, atunci, demult, în 1971. Acum renunţă la el. Că doar nu-ţi închipui că n-au să fie fericiţi împreună.

Vorbea serios. Dacă mi-ar fi apărut în faţa ochilor un indicator aurit, sclipiri de lumini pîlpîind intermitent şi cuvintele „IATĂ ŞANSA TA DE IZBĂVIRE“, nu cred că aş fi fost foarte surprinsă. I-am dat la o parte lui Zia părul de pe frunte. N-aş fi zis că e în stare de atîta iubire. Într-un fel, privisem întotdeauna cu o uşoară condescendenţă sentimentele lui faţă de Sonia. Îmi închipuisem că erau de mare amploare, dar de mică adîncime. Cred că-mi plăcea să-l consider pe Zia întru cîtva superficial: tipul petrecăreţ, băiatul răsfăţat. Îmi plăcea lipsa unui contrast şocant atunci cînd stăteam lîngă el. Ei bine, acum se terminase cu asta. M-am uitat la fotografia înrămată în care apăream Sonia, Karim, Zia şi cu mine. Prietenii mei – nişte oameni remarcabili. Dar chiar îşi închipuia Zia că putea s-o vadă lîngă Karim fără să-i deteste pe amîndoi, chiar dacă îi vedea fericiţi – mai ales dacă îi vedea fericiţi? Poate că resentimentul era un preţ pe care era dispus să-l plătească.

M-am lăsat să alunec de pe taburetul înalt de la bar.

— Zee, trebuie să mă duc să vorbesc cu cineva. Mă-ntorc repede.

A dat din cap şi cînd m-am întors, dînd să plec, m-a tras de mînecă.

— Cînd e mai puternică iubirea: cînd renunţi sau cînd nu te dai bătut?

M-am dus s-o întreb pe mama.

Ştiam că în dimineaţa aceea nu se dusese la birou, ci la cea mai importantă galerie de artă din Karachi, ca să-i ia un interviu tuşii Laila despre viitoarea ei expoziţie de sculptură. Doar ele două erau în toată galeria cînd am ajuns şi eu acolo, cîteva minute mai tîrziu. Am deschis uşa şi am auzit-o pe tuşa Laila vorbind la telefon cu cineva de la o seră despre achiziţionarea unei *poinsettia* cu care să-şi decoreze vestibulul pentru petrecerea din acea seară. Cînd a auzit ce preţ avea planta, tuşa Laila i-a spus îngrozită omului de la seră:

— Costă enorm! Nu-mi trebuie decît pentru o seară. Cine dă atîta pe o plantă pentru o singură seară? Nu aş putea doar s-o împrumut cîteva ore?

Am dat ochii peste cap, dar se părea că interlocutorul era de acord, fiindcă am auzit-o pe tuşa Laila spunînd:

— Ah, minunat, dar nu vă trebuie înapoi chiar de dimineaţă, nu-i aşa? Mai pe la începutul după-amiezii n-ar fi în regulă? În dimineţile de după petreceri sînt foarte obosită. Ştiţi cum e… Bun… Păi, cred că va trebui să discutăm ce-nţelegeţi prin „în caz de vătămări“ cînd o să vin s-o iau. Că doar n-aveţi de gînd să faceţi inventarul la fiecare frunză şi să verificaţi de dimineaţă dacă nu s-a decolorat pe undeva?… Nu pot să cred aşa ceva… Nu pot să cred… Serios? Cine altcineva?… Nu!… Nu!… *Nu!*… Păi, vă asigur că nu invit asemenea musafiri la petrecerile mele.

A închis şi s-a întors spre mama.

— N-o să-ţi vină să crezi ce mi-a zis că fac anumiţi politicieni cu plantele. Îgh! Ah, iartă-mă, scumpo, nu eşti în dispoziţia necesară pentru bîrfe, nu-i aşa?

A ridicat privirea şi m-a văzut stînd în faţa mamei.

— A! Mă duc să iau ceva de jos.

În drum spre uşă, a trecut pe lîngă mine, s-a oprit şi mi-a pus o mînă pe obraz.

— Draga mea, dacă tragi la răspundere pe toată lumea pentru ce-au zis şi ce-au făcut în ’71, cu greu o să scape cineva nechelfănit.

Consolarea vinii colective.

Mi-am aruncat pantofii din picioare şi am traversat podeaua bej, răcoroasă, pînă la mama. Stătea în celălalt capăt al galeriei şi se uita de sus la stradă. M-am oprit lîngă ea, mi-am încrucişat braţele şi m-am aplecat în faţă, lipindu-mi fruntea de fereastră. Respiraţia mea a desenat un O de ceaţă pe sticlă.

Cum toate ferestrele erau închise, nu auzeam nimic din zarva şi claxoanele de afară, dar am văzut un autobuz vopsit în culori ţipătoare – cu galben-aprins şi cu o inscripţie caligrafiată în roşu, printre flori în mai multe nuanţe – care s-a oprit cu cîţiva centimetri înainte de-a se înfige într-un camion ce avea pictat pe partea din spate portretul unei actriţe cu un pistol în mînă. Cele două vehicule voluminoase au reuşit să se evite, dar o maşină care venea din spatele lor a virat, intrînd în alta, cînd încerca să scape dintre ele, şi, cu toate că singurele daune păreau să fie o crăpătură într-un far, ocupanţii ambelor maşini s-au dat jos, iar în jurul lor s-au strîns trecătorii, ca să vadă dacă toată lumea scăpase cu bine şi dacă era nevoie de vreun ajutor, dar şi ca să comenteze cine era vinovatul şi ce trebuia făcut în situaţia dată.

Chiar sub fereastră era un indicator spre care am arătat cu degetul, spunînd:

— Deci asta-i Khayaban-e-Jami.

— Poftim?

— Noi îi ziceam mereu „drumul de la Schon Circle la submarinul din intersecţie“. De ce au pus un submarin într-un sens giratoriu?

— Cînd l-au instalat acolo, Bunty a zis că-i pentru jandarmi şi pentru armată, ca să se poată ascunde în el şi să tragă prin chestiile alea ca ferestrele în confruntările dintre forţele de poliţie şi activiştii politici. Dar noi toţi am zis că-i absurd. Cînd s-au pomenit schimburi de focuri în partea noastră de oraş? Şi de ce vorbim despre străzi şi repere?

Am scăpat un hohot de rîs. Lîngă mine, pe marginea biroului, era o siluetă de bronz de vreo treizeci de centimetri înălţime, reprezentînd un bărbat pregătit să plonjeze. I-am mîngîiat omoplaţii cu degetul mare şi i-am strîns pieptul în pumn.

— Cît de mult l-a iubit? Tuşa Maheen. Cît de mult l-a iubit pe *aba* cînd erau logodiţi?

Ami m-a privit în ochi. Dacă mi-ar fi spus că iubirea nu se poate măsura, probabil că aş fi lăsat-o acolo şi-aş fi plecat valvîrtej. Dar ea a spus:

— Foarte mult. Foarte, foarte mult.

— Asta înseamnă c-ai fost o persoană absolut josnică, nu-i aşa?

Ea şi-a îndreptat ţinuta. Maică-mea. O femeie înaltă, capabilă să sugereze măreţie regală.

— N-am de gînd să-mi cer iertare fiindcă m-am măritat cu tatăl tău.

A emis un mic sunet autopersiflant.

— Te-ajută cu ceva dacă îţi spun că eu l-am iubit prima? Şi că nu m-am dat deloc la el cîtă vreme am crezut că el şi Maheen aveau o şansă?

— Dar nu te-ai gîndit la ce-i făceai ei? Erai prietena ei cea mai bună, *ami*, iar tu te-ai măritat cu omul care i-a frînt inima.

— Îl iubeam mai mult decît pe ea. Asta n-am s-o neg. N-am de gînd să te ajut, Raheen. Poate că taică-tău vrea să facă pe martirul şi să spună „Hai, urăşte-mă, o merit“, dar eu o să-ţi arăt atîtea nuanţe de gri în toată povestea asta, de-o să te ia cu ameţeli.

M-am tras puţin înapoi.

— Dumnezeule mare, ce tiran ar ieşi din tine!

— Sînt mamă. Uneori graniţa dintre lucrurile astea două e foarte neclară.

Am început să schiţez un zîmbet, dar m-am silit să mi-l înfrînez.

— Cum să vrei să-ţi petreci viaţa cu cineva care a spus ce a spus?

Pe frunte i-a apărut o mică încruntătură de concentrare, de parcă încerca să-şi amintească un lucru la care nu se mai gîndise de multă vreme.

— N-am crezut că vorbea serios.

— Aha, deci aşa de simplu e totul.

— N-a fost nimic simplu.

Şi-a întors iar privirea spre fereastră, apoi s-a uitat la mine într-un anume fel, de parcă m-ar fi măsurat din ochi.

— Taică-tău n-avea decît un singur defect major pe vremea cînd eram toţi tineri. Unul singur. Îi lipsea tăria. Dar cumva, pe parcurs, şi-a găsit-o – şi nici pînă-n ziua de azi nu ştiu dacă a găsit-o cît era logodit cu Maheen sau imediat după aceea. Nu, Raheen, nu ştiu de ce a zis ce a zis, dar ştiu că după aceea a fost în stare să-şi privească ţara drept în ochi. Pînă atunci privea totul de la înălţime, dintr-un loc retras, şi deodată iată-l acolo – sau imaginîndu-se acolo –, în mulţimea turbată, spunînd aceleaşi lucruri care ieşeau şi din gura lor şi crezînd că măcar o parte din el credea în vorbele acelea, deşi pot să-ţi spun că nu credea.

— Sau cel puţin asta vrei tu să crezi, ca să justifici faptul că te-ai măritat cu el.

Nu m-am putut abţine să i-o zic, cu toate că deja îi pierdusem pe *aba* şi Karim şi nu ştiam cum aş mai putea suporta încă o pierdere. Însă noi două ne vorbiserăm dintotdeauna fără ocolişuri. Cine ştie, poate că asta avea să fie suficient ca să ne salveze. Aş fi putut să-i arăt scrisoarea pe care mi-o trimisese Karim cu mulţi ani în urmă. Mai că i-aş fi arătat-o, doar că nu ştiam cum să-i spun să nu-i povestească lui *aba* despre ea.

— Dacă asta decizi tu să crezi, eu nu te pot opri.

Am aşteptat să continue, dar ea n-a mai continuat. S-a uitat la mine cu o privire care parcă îmi spunea: tu hotărăşti ce întrebări trebuie să pui.

— Cum adică şi-a privit ţara drept în ochi?

— Adică nu s-a prefăcut că nu se întîmplase nimic. A spus, uite, asta am făcut noi, astea sînt consecinţele cu care trebuie să trăim şi astea sînt toate învăţămintele pe care trebuie să le tragem. A căpătat o tărie incredibilă, Raheen. Dar pe urmă ai apărut tu şi tot restul de slăbiciune care-i mai rămăsese s-a concentrat asupra ta. Tot ce-a promis că n-o să mai facă – de pildă, să păstreze tăcerea asupra a ceea ce făcuse, să uite de ’71 –, toate le-a făcut fiindcă se temea de ce s-ar întîmpla dacă ţi-ar spune adevărul. A fost singurul lucru la care n-am putut să-l conving să renunţe. Presupun că nici n-am încercat suficient de mult.

— M-a crescut astfel încît să ajung să-l iert.

— Eşti sigură?

— Da.

— L-ai iertat?

— Niciodată.

S-a uitat la mine cu subînţeles.

— Exact.

Mi-am plecat privirea.

— Spune-mi ce se întîmplă cu Karim, mi-a cerut ea.

Am privit-o şi am ştiut că înţelegea cum ajung dragostea şi prieteniile să se încîlcească într-un asemenea fel, încît să ţi se pară imposibil să mai găseşti o cale de ieşire în afară de aceea de a-ţi urma instinctul, care ocoleşte cu totul creierul. Poate că ’71 îl definise pe *aba*, dar în cazul ăsta o definise într-un fel şi pe ea. Se măritase cu tata şi hotărîse că nu era ceva pentru care să-şi ceară vreodată iertare. Aşa că se transformase într-o femeie care îşi ţinea capul sus – nu din aroganţă, nu din dispreţ, ci pentru că ştia

că era o formă de laşitate să faci o alegere şi apoi să te prefaci că de fapt n-ai făcut-o. Şi, în vreme ce tata mă vrăjea, trăgîndu-mă mai aproape de el, ca să-i aud bătăile inimii, şi învăţîndu-mă cum să privesc lumea, ea mă învăţa că nu e nevoie să fii întotdeauna de acord cu părinţii tăi ori să-ţi doreşti să-i imiţi ca să afli că ei înseamnă totul pentru tine şi tu, pentru ei.

Aşa că i-am povestit despre Sonia, despre Zia, despre Karim, iar cînd am terminat de povestit, ea a spus:

— Nu există planuri şi instrucţiuni pentru iubire. Dar vrei să ştii cum au decurs lucrurile cu noi patru?

Nu puteai scăpa de vocea mamei atunci cînd voia să te ţintuiască în loc. A ajuns pînă la mine – miere peste pietriş – şi m-a tîrît în trecut, în anul 1970, într-un Karachi de dinaintea drogurilor, de dinaintea armelor, de dinaintea Războiului Civil, de dinainte ca economia să fie dependentă de ajutoare străine, de dinainte ca religia să fie folosită drept cea mai puternică unealtă politică. Într-un Karachi în care oamenii rămîneau. Acolo erau toţi, în Sala Nasreen – Zafar, Yasmin, Ali, Maheen şi toţi prietenii lor apropiaţi, mulţi dintre ei întorşi recent de la universităţi de peste hotare, de parcă era cel mai firesc lucru din lume să revii, să te întorci acasă, de parcă nu exista nici un motiv să n-o faci. Zafar o trăgea pe Yasmin pe ringul de dans, o întreba ceva, ea răspundea cu cochetărie, iar el credea că era un refuz. Viitorul tuturor s-a schimbat atunci şi acolo.

Mama s-a pornit să dea ocol galeriei, atingînd uşor cu mîna sculpturile, aici un cap, dincolo o spinare, dar fără să se oprească şi uitîndu-se tot mai rar în direcţia mea, timp în care povestea se muta la Rahim Yar Khan, apoi înapoi în Karachi, la Ampi, la cursele de cai, la club. A ridicat mîna şi a făcut să pivoteze un spot luminos, astfel încît silueta îi era cînd luminată, cînd umbrită, în timp ce vocea îi devenea tot mai răguşită şi în mintea mea se amestecau din ce în ce mai multe lucruri.

După ce a terminat povestea care mă purtase dincolo de Karim şi de prima mea întîlnire din leagăn, m-am simţit mai confuză ca oricînd. Cum poţi să măsori dragostea? Cum o deosebeşti de egoism? Gîndeşte-te la toate viitorurile care ar fi putut fi, la toate trecuturile pe care nu le-am înţeles niciodată, la toate lucrurile din prezent pe care le ţinem ascunse faţă de alţii şi faţă de noi înşine, la toate viitorurile care încă ar mai putea să se petreacă. Cînd e mai puternică iubirea: cînd renunţă sau cînd nu se dă bătută?

Am închis ochii. Mi l-am imaginat pe Karim intrînd în sală. Toate abstracţiunile au dat bir cu fugiţii.

Sonia, îmi pare rău.

1971

Ali se opri cu mîna pe clanţă, încercînd să identifice sursa zgomotului care venea de dincolo de uşă. *Poc! Toc! Zdrang! Poc! Toc! Poc! Toc! Poc! Toc! Zdrang!* Deschise uşor uşa şi vîrî şovăitor nasul înăuntru, gata să se retragă în orice clipă.

Zafar stătea într-un capăt al sufrageriei sale şi pocnea o minge de tenis cu bîta de crichet – *poc!* Mingea ricoşa din peretele opus – *toc!* Ali observă cioburile de sticlă risipite peste tot, rămăşiţe ale unui set destul de scump de pahare de whisky, din care doar două mai rămăseseră intacte pe bufetul cu băuturi.

Zdrang!

Sau mai degrabă doar unul.

Ali închise uşa în urma lui şi se apropie de Zafar, care încă nu-i remarcase prezenţa. Pe braţul lui Zafar se vedea o tăietură din care ieşea o aşchie de sticlă. Ali îl prinse de braţ şi-i scoase ciobul.

— Maheen e acasă la Yasmin, spuse el.

— Mă gîndeam eu. Presupun c-ai venit să mă întrebi de ce-am zis ce-am zis.

— Nu.

Ali luă paharul de pe bufet şi îşi turnă de băut. Cîteva cioburi mici de sticlă se roteau în lichidul chihlimbariu.

— Pe bune, Zafar, e de-a dreptul enervant, spuse el, uitîndu-se cu dezgust la conţinutul paharului.

Zafar altoi din nou mingea de tenis.

— Păi, atunci caută-ţi alt bar.

Ali îşi muie batista în alcool, evitînd cu grijă cioburile, şi o apăsă pe braţul tăiat al lui Zafar. Zafar scoase un ţipăt, dar nu se clinti din loc.

— Am venit să te-ntreb de ce n-ai încerca în nici un fel să-ţi ceri iertare şi să te împaci cu ea, spuse Ali.

— După tot ce i-am zis? Vrei s-o rog să-mi ierte aşa ceva?

— Încearcă.

— N-are nici un rost, spuse Zafar, împingîndu-l de lîngă el. Pleacă, Ali. Nu am chef de tine aici. Du-te înapoi la Yasmin. Ştii, mare noroc că o ai, fericitule!

Ali îşi văzu imaginea reflectată în oglindă alături de cea a lui Zafar. Zaf cel chipeş ca un star de cinema, cu ochi în care se citea orice emoţie, şi el, Ali, cusurgiu şi distant. Se întoarse cu spatele şi închise ochii. *Cît timp o s-o mai am, cît timp? Cum s-o fac să rămînă? Cum o să fac faţă dacă pleacă? Cine-ar fi crezut, cine-ar fi crezut…*

…Că Zafar era în stare să spună aşa ceva? Yasmin se aşează pe braţul canapelei şi mîngîie părul lui Maheen, care dormea. Încă nu i se uscaseră lacrimile de pe obraji. Cine-ar fi crezut că putea să spună aşa ceva şi apoi să lase să treacă zile întregi fără să-şi ceară iertare, fără să vină cu vreo explicaţie?

Auzi cum cineva tocmai deschidea uşa de la intrare şi ieşi din cameră, ca să vadă cine venise.

— Salut.

Era Ali. Se uita la ea cu o expresie ciudată. Se uita ciudat la ea încă de cînd aflase că logodna lui Maheen cu Zafar se rupsese.

— Maheen e aici?

Ea simţi un gol în stomac: subita înţelegere a ceea ce însemna – a ceea ce însemna pentru Ali – faptul că Maheen nu mai era logodită.

— Da, este, răspunse ea, înălţîndu-şi fruntea.

N-avea de gînd să plîngă.

Cu cîtă răceală se uită la mine, îşi spuse el.

— Zafar e acasă la el. De-acolo vin. A refuzat să discute cu mine, dar, poate, cu tine…

N-ai putea fi mai subtil, Ali, dacă tot vrei să mă scoţi din casă, ca să rămîi tu aici şi s-o consolezi? După o logodnă de un an de zile, n-ar putea să-ţi pese ceva mai mult de-atît?

— Cred că n-are nici un rost să negi evidenţa, spuse ea. Lucrurile nu mai sînt cum erau în noaptea aceea, pe balcon, cînd am spus că mă mărit cu tine.

Nu mai sînt deloc cum erau, Ali.

Nu, nu mai sînt cum erau în nici o privinţă. Dragul meu, iubirea mea.

Îşi scoase inelul de logodnă şi i-l întinse.

— Oricum, mulţumesc. Ai fost un adevărat gentleman.

El făcu o plecăciune stîngace. Ce altceva putea să facă?

Cînd Yasmin închise uşa casei în urma ei, Maheen auzi zgomotul şi se trezi.

— Ce se-ntîmplă? întrebă ea, ieşind în vestibul.

Ali strînse inelul în pumn.

— Nimic, spuse el, stabilind tonul pentru toţi anii pe care aveau să-i petreacă împreună.

— Trebuie să se mai poată să-l capeţi cumva înapoi, spuse Maheen.

Se încruntă, încercînd să priceapă de ce Yasmin nu mai era logodită.

Dacă ştie adevărul, dacă bănuieşte că l-am lăsat să plece ca să se poată duce la ea, o să-l împingă înapoi în braţele mele fără să ezite. Dar aşa nu-l mai vreau. N-aş putea suporta să-l obţin în felul ăsta.

— Nu vreau să-l capăt înapoi. El nu vrea să mă capete înapoi.

Ridică din umeri.

— Nici n-a fost cine ştie ce mare iubire între noi, să ştii. Credeam c-am putea să fim fericiţi împreună, atîta tot.

— Şi aveaţi dreptate. Ce s-a schimbat? Nu s-a schimbat nimic.

Nu, nici măcar n-o să-l mai privească vreodată în felul acela. Era logodit cu mine, cum putea să-l mai privească în felul acela? Dacă nu… dacă nu cumva…

— Ceva s-a schimbat, asta-i clar. A apărut un nou holtei în oraş şi nu-i chiar de lepădat.

Maheen se uită la Yasmin fără să priceapă. Yasmin îşi feri privirea cu un aer vinovat. Maheen icni.

— Dragoste şi război, spuse Yasmin, dînd din umeri.

— Yasmin, nu-mi spune. Nu pot vorbi cu tine despre aşa ceva, nu pot accepta aşa ceva. Nici acum, nici altădată.

— Everestul. Să escaladezi Everestul ar fi mai uşor decît să vă-nţelegem pe voi, femeile. De ce-ai renunţat, Yasmin? Crezi c-o să găseşti pe cineva mai bun decît Ali?

— Stau şi eu aici şi-ncerc să-mi beau ceaiul şi să-mi citesc ziarul în linişte. N-am nevoie să fac conversaţie politicoasă cu oameni ca tine.

Zafar se pleoşti brusc.

— Îmi pare rău, spuse el. Nu m-aştept să mă ierţi după ceea ce-am spus.

Stătea între Yasmin şi piscina clubului, în lumina puternică a soarelui, iar ea se uita la el cu ochii mijiţi.

— Hai, mai lasă-mă! Tu chiar ai vrea să cred că vorbeşti serios? Chestia de neiertat a fost refuzul tău de-a o porni în urma ei după ce a ieşit în fugă din casa ta.

El stătea mai departe în faţa ei, mutîndu-şi stîngaci greutatea de pe un picior pe celălalt.

— Of, stai jos, Zaf! Nu te văd ca lumea în soarele ăsta.

El se aşeză. Se uitară unul la altul, fără a găsi ce să spună.

— Acum mă vezi ca lumea?

— Da. Dar nu prea am ce vedea.

Buzele lui se curbară într-un zîmbet.

— Mincinoaso.

Ea îi trase un ghiont în coaste, iar el rîse şi o luă de mînă. Mîna lui Ali pusă peste mîna ei nu-i produsese niciodată un asemenea efect în coloana vertebrală: din ea radiau în acelaşi timp căldură şi fiori. Închise ochii.

Maheen, îmi pare rău.

— Nu-i nevoie să te scuzi, Zaf. Mă bucur enorm pentru voi doi.

Ce altceva aş putea să spun?

— Dar cum rămîne cu tine, Ali?

— Ei, o să apară altcineva.

Yasmin. Yasmin. Sunetul bătăilor inimii mele.

— Ai mai văzut-o pe Maheen în ultima vreme?

— Nu sîntem la vals, Zafar. Nu putem să tot schimbăm partenerii între noi.

— Atîtea schimbări de parteneri! Zici că dansează cadril, spuse Maheen, arătînd spre cartea pe care o citea cînd Ali intră în grădină şi o găsi şezînd acolo. Abia dacă le mai pot ţine socoteala. Ia să vedem… Hermia îl iubeşte pe Lysander şi Lysander o iubeşte pe Hermia, dar şi Demetrius o iubeşte pe Hermia, deşi pe vremuri o iubea pe Helena, care încă-l mai iubeşte, aşa că o urăşte pe Hermia fiindcă Demetrius o iubeşte pe Hermia, nu pe ea. Adică pe Helena. Sau pe Hermia?

Ali îşi deschise şi el cartea cu piesa.

— Chiar aşa? Ba nu, le-ai desluşit pe toate. Ia să-ncerc eu paşii următori. Orchestra începe să cînte şi intră Puck cu elixirul dragostei. Acum îi toarnă pe ochi nişte elixir lui Lysander şi Lysander descoperă c-o iubeşte pe Helena şi-o urăşte pe Hermia, dar Helena îl urăşte pe Lysander, fiindcă are impresia că-şi bate joc de ea, iar Hermia e evident c-o urăşte pe Helena, fiindcă Lysander o iubeşte pe Helena, nu pe ea. Adică pe Hermia.

— Deşi, zău aşa, de ce să fie Helena de vină dacă sentimentele lui Lysander s-au schimbat? Dar iată că apare Demetrius, şi el afectat de elixirul dragostei, iar acum o iubeşte şi el pe Helena, care crede că şi el îşi bate joc de ea, aşa că declară că-l urăşte şi pe el. Şi, pe lîngă asta, o mai urăşte şi pe Hermia, pe care o învinuieşte că i-a împins pe bărbaţi să comită faptele acelea crude, ceea ce e îngrozitor, fiindcă Hermia şi Helena erau prietene înainte să apară caraghioşii ăştia doi.

— Dar stai, stai, totul e bine… Elixirul dragostei lui Lysander e anulat de o altă poţiune, aşa că iată-l din nou îndrăgostit de Hermia…

— …Care ai crede că ar trebui să fie puţintel îngrijorată de iuţeala cu care îşi tot schimbă el obiectul afecţiunii…

— …Dar iubirea-i iubire, aşa că ea e fericită. Iar Demetrius încă o mai iubeşte pe Helena, care încă îl mai iubeşte şi ea şi cui îi pasă dacă sentimentele lui sînt efectul elixirului dragostei, căci iubirea-i iubire. Şi toată lumea trăieşte fericită următoarele zece minute, după care piesa se termină şi nimeni nu mai ştie nimic de soarta lor.

Maheen se sprijini de spătar, rîzînd.

— Deci motivul pentru care mi-ai recomandat să citesc *Visul unei nopţi de vară* şi ai vrut să ne vedem la ceai este…?

Ali înălţă dintr-o sprînceană.

— N-am vrut eu. Tu mi-ai lăsat acasă un bilet cu instrucţiunile astea precise.

— A! Păi, aici e ceva ciudat, spuse ea.

Şi îi întinse un bilet dactilografiat, cu semnătura lui la final.

— Deci n-ai scris tu ăsta?

Ali rîse.

— Să-i spunem Puck celui care l-o fi scris.

Îşi îndreptă cravata şi îşi aduse aminte de noaptea în care sculptase iniţialele ei în scoarţa unui copac. Indiferent ce s-o fi iscat atunci, cu siguranţă că putea fi resuscitat. Poate că n-avea să mai fie ceva la fel de mare, poate că n-avea să fie de ajuns ca să-l facă să mai ia ciocanul şi dalta, dar un fel de ecou tot avea să fie. O privi cum îşi trece degetele peste sprîncene, netezindu-le perişorii cu acel gest familiar care denota nesiguranţă, şi se gîndi că, poate, tocmai auzea un ecou.

— Ce zici de asta, Maheen? Ai chef de-o nuntă?

— O invitaţie? Pentru mine?

Yasmin pipăi suprafaţa în relief a cartonului.

— Drept să zic, am cam crezut că n-o să fiu invitată. Nici Zafar.

— Drept să zic, şi eu am cam crezut la fel, Puck.

El i-a zîmbit, iar ea nu s-a prefăcut că nu pricepe.

— Dar Maheen era în toane bune după ce-a aflat de Laila, aşa că am profitat de ocazie ca să te adaug pe lista invitaţilor.

— Tocmai am auzit despre pierderea de sarcină. E îngrozitor, pur şi simplu îngrozitor! Biata Laila!

— Era cît pe ce să moară, să ştii. A pierdut mult sînge. Dar Dolly, care era la spital ca să-şi viziteze o rudă, a auzit că n-aveau grupa ei de sînge, aşa că l-a sunat pe soţul ei şi Dumnezeu ştie ce sfori a tras Anwar, dar a reuşit să facă rost.

— Binecuvîntat să fie Anwar! Şi noi, care i-am dispreţuit mereu relaţiile astea nou-închegate!

E ciudat că toate acele luni în care am fost logodită cu tine, fără să-mi treacă prin minte gîndul că mi-aş dori altceva pentru tot restul vieţii, mi se par deja un vis sau un rol pe care l-am jucat cîndva.

— Hmm… La spital era un tip cam dus cu pluta, care aproape că a sărit să-i bată pe doctori. Părea să creadă că acele ultime unităţi de sînge disponibile îi fuseseră destinate lui frate-său, care murise fără ele.

— Dumnezeule mare!

— Da. Cică au chemat poliţia ca să-i scape de el. Cînd l-au scos de acolo, ţipa că într-o bună zi o să fie bogat şi puternic şi-o să aibă apă curentă în casă douăzeci şi patru de ore pe zi, de la robinete din aur.

Rămîi unde eşti. Nu te apropia. Nu mă face să-ţi miros parfumul de iasomie şi mirodenii de pe mîini. De la distanţa asta pot să mă conving că eşti doar un vechi prieten.

— Ce tare mă bucur că nu-s sărac! Mai ales în Pakistan.

— Ce tare mă bucur că nu cunosc pe nimeni care să aibă robinete din aur!

— Un serviciu de ceai din argint? Ce zici, Zafar? Ca dar de nuntă pentru Ali şi Maheen.

Zafar, cînd o să trimitem invitaţiile la nuntă, putem să scriem pe ele „Fără argint, vă rugăm“? Hai să fim un pic mai originali.

Sau am putea pur şi simplu să fugim în lume, Maheen. Ce zici de asta? Azi?

— E bun argintul, Yasmin.

De cealaltă parte a mesei de la Ampi, Yasmin înălţă din sprîncene.

— Era o glumă. Doar ştii că Maheen urăşte argintul.

— Aha! replică el, învîrtind îngheţata în castronul de cositor.

Ea simţi că trebuia s-o spună. De hatîrul tuturor.

— Zafar, încă nu-i prea tîrziu pentru tine şi Maheen.

El îşi dădu seama că nu avea nevoie nici măcar de o clipă de pauză înainte s-o ia de mînă pe Yasmin şi să-i spună:

— Ba da, este.

Vinovăţia înghiţise tot ce mai exista între el şi Maheen, iar el crezuse o vreme că regretul avea să-l înghită de-a binelea şi pe el. Însă Yasmin schimbase totul. El bănuia că oamenii îl considerau nestatornic şi că, dacă n-ar fi fost concentraţi cu toţii pe încercarea frenetică de a uita războiul şi tot ce avea legătură cu el, poate că logodna lui cu Yasmin n-ar fi fost privită cu atîta înţelegere.

Iar Maheen era cu Ali. Ali cel bun şi onorabil.

Nu se gîndea prea intens la relaţia lui Maheen cu Ali. Nu era în stare. Nu încă.

Cealaltă mînă a lui strînse mîna lui Yasmin.

Dar în curînd.

— Aşa de curînd? Credeam că n-o să mai vrei să mă vezi cel puţin un deceniu de-acum încolo, spuse Yasmin, strîngînd-o în braţe pe Maheen. Of, Doamne, mi-ai lipsit! Şi nu puţin.

— Prostuţă ce eşti, credeai c-o să pot rămîne supărată veşnic? Am ridicat receptorul să te sun în fiecare zi de cînd s-a născut Karim şi de două ori pe zi de cînd cu Raheen. Chiar ţi-ai imaginat că te-aş alunga de la uşa mea? Ali, tu ce faci acolo?

— Îi miros mîinile lui Yasmin.

— Şi-ţi place cum miros? întrebă Yasmin, zîmbindu-i.

— A pudră de talc.

Acum ştiu: o să fie bine pentru toţi. O să rămînem prieteni pentru totdeauna. Acum ecoul e mai puternic decît atunci cînd ne-am căsătorit şi, în mod cert, de-a lungul anilor nu poate decît să se amplifice.

— Acum nu mai trebuie decît să-l convingi pe bărbatul ăla al tău că totul a fost iertat, spuse Maheen. Ce vrea de la mine, Yasmin, o scrisoare oficială de graţiere?

Zafar, cînd am discutat despre numele copiilor pe care urma să-i avem, nici Karim, nici Raheen nu erau pe listă. Mi-e dor de tine. Mi-e dor să mă mai faci să rîd. Întoarce-te, indiferent ce formă ar lua întoarcerea asta. Aş vrea mai degrabă să îmi fii prieten decît să te văd stînd posomorît pe la colţuri şi ruşinîndu-te să-mi înfrunţi privirea ori de cîte ori ne întîlnim.

Doamne, Zaf, de ce n-ai încercat măcar o dată să spui că-ţi pare rău?

Încă o lună şi răgazul se va termina. M-am întins în pat şi am privit pe fereastra uriaşă fastuosul început al verii. Era straniu să mă gîndesc că aleile acestea pe care m-am plimbat, vîlceaua în care am zărit căprioare, cina studenţească în timpul căreia am înfruntat noaptea cea mai îngheţată pentru o farfurie de cartofi prăjiţi, toate astea aveau să fie în scurt timp doar amintiri.

„Afară, în lumea adevărată“, ne spuneam noi, colegii, cînd ne gîndeam la absolvire şi la ceea ce urma după ea. Pentru ei lumea adevărată însemna muncă, facturi, începutul unui parcurs care ducea la ipoteci, copii, o casă în suburbii şi o maşină pe alee. Dar ce însemna lumea mea adevărată? Asta încă nu stabilisem.

— Ar trebui să rămîi, îmi spusese Zia la telefon cu o seară înainte, cînd mă sunase de la New York, unde se dusese să discute cu nişte agenţi imobiliari. Cu viza ta studenţească, ai dreptul la un an de instruire practică. Ar trebui neapărat să rămîi. Nu mai e vorba de taică-tău, Raheen. La cum stau lucrurile în Karachi, ar trebui să fii nebună ca să te duci acasă.

Mi-ar fi fost atît de uşor să rămîn şi să mă conving singură că nu mai era din cauza tatei! Nu-l mai văzusem din ziua aceea cînd fuseserăm pe chei. Încă mai discutam cu *ami* la galerie cînd tuşa Laila s-a întors, iar eu i-am spus că voiam ca unchiul Asif să mă pună pe listă pentru următorul zbor spre New York. Acolo era vechiul meu prieten din şcoală, Cyrus, despre care ştiam că avea să mă găzduiască pînă la începutul semestrului fără să-mi pună nici o întrebare.

— Vreau doar să plec şi să-mi limpezesc mintea, i-am spus lui *ami*.

Mă aşteptam s-o văd că încearcă să mă facă să mă răzgîndesc, dar ea mi-a răspuns:

— Dacă promiţi s-o limpezeşti, nu s-o goleşti.

Nu i-am mai spus că principalul punct de atracţie al şederii la Cyrus era faptul că puteam fi sigură c-o să mă copleşească imediat cu un vîrtej de activităţi, care mă vor face să trăiesc clipa ceas după ceas, fără să mă mai pot gîndi deloc la ce mă aştepta sau la ce lăsasem în urmă.

Prinsesem un avion chiar în seara aceea. Singura mea remuşcare era provocată de faptul că o părăseam pe Sonia, dar ea mi-a spus la telefon că tatăl ei voia să plece cu toată familia în *umra*[1]. Mă îndoiam că hotărîrea lui fusese stîrnită de vreun chef de pelerinaj religios. Probabil că voia doar s-o scoată pe Sonia din Karachi, ca să nu fie nevoită să înfrunte scandalul iscat de ruperea logodnei.

S-a auzit o bătaie uşoară în uşă. Am ignorat-o. Probabil că era Zia, care se întorsese de la New York şi se oprise pe la mine în drum spre facultatea lui. Îmi doream doar să zac acolo şi să mă bălăcesc în nostalgia zilelor mele de studenţie, nu să discut despre viitor şi despre ceea ce credeam sincer că mă aştepta dacă mergeam acasă. Bătaia uşoară s-a transformat într-un ciocănit puternic.

— Of, pleacă! am spus.

A urmat un zgomot de paşi ce se îndepărtau de uşa mea. Mi-am dat ochii peste cap. Cît de uşor ceda

uneori! Adevărul era că unul dintre lucrurile care-mi provocau deja regrete enorme în privinţa absolvirii era că trebuia să mă mut dintr-un loc în care Zia ajungea cu maşina în mai puţin de douăzeci de minute, ceea ce însemna că Zia n-avea să mai fie în zona mea de telefonie locală, cu tot cu orarul lui nocturn bizar, care îmi permitea să mă trezesc din cîte un coşmar la patru dimineaţa şi să-l sun fără ezitare. Am pornit către uşă. Atunci a sunat telefonul.

— Alo, am spus în receptor.

— Hei, am o idee!

— Zia? Cine-a bătut adineauri la uşa mea?

— Zîna Măseluţă. Ascultă, am o idee.

— Poftim?

— Nu pleca.

Mi-am acoperit ochii cu palma şi am căzut înapoi în pat.

— Zia, nu vreau să discut asta.

— Nu, vorbesc serios. Mută-te cu mine la New York.

— Cum adică „cu tine“?

— Ştii tu. Adică fără obligaţii sau ceva de genul ăsta. Mă rog, fără prea multe. Dar ce naiba, ştii şi tu! De ce nu? Pas cu pas.

Nu-mi dădeam seama dacă glumea sau nu.

— De ce să distrugem o prietenie frumoasă, Zee?

— Zău aşa, Rasputin! Haide. Salvează-mă de mine însumi.

— Zia, nu pot.

— E din cauza lui Karim, nu-i aşa?

— Da.

Mă aşteptam să-mi amintească faptul că în patru luni Karim nu făcuse nici o încercare de a lua legătura cu mine şi că Sonia încă nu primise nici o cerere în căsătorie cît de cît decentă, deci nu vedeam cît sînt de egoistă? Dar cînd colo, el a spus:

— Abracadabra, puiule. Cred că o parte din mine încă mai crede în magie.

— Mulţumesc, scumpete.

Am pus receptorul în furcă şi am deschis uşa, sperînd să găsesc vreun indiciu asupra identităţii persoanei care ciocănise ceva mai devreme.

— Ra!

Întîi am crezut că, probabil, îmi închipuiam eu. Vocea venise din spatele meu, venise din interiorul camerei mele.

— Deschide fereastră, că mai am puţin şi cad.

M-am răsucit pe călcîie. Cu un picior pe pervazul ferestrei, cu celălalt în copac şi cu capul aplecat uşor pe spate, ca să nu-i alunece ochelarii de pe nas, era mai degrabă Charlie Chaplin decît acel Romeo pe care mi-l imaginasem cînd mi-l imaginasem pe el apărîndu-mi la fereastră.

— Karim, ce faci acolo?

Am deschis fereastra şi m-am moşmondit cu cîrligele care fixau rama cu plasă pe cercevea.

— Încerc să fac şpagatul la cinci metri deasupra pămîntului. N-ai putea să dai plasa aia la o parte?

— Nu, e blocată. Va trebui să cobori şi să foloseşti uşa din faţă.

— Nu cred că-ţi dai seama de problema mea.

O suflare de vînt l-a făcut pe Karim să scheaune. Şi-a coborît piciorul de pe pervaz şi s-a lipit cu tot trupul de creangă.

— Nu pot să cobor.

— Drăguţ şort, Crimă. Ţi-am zis vreodată că ai nişte coapse grozave?

— Raheen!

M-am dus vizavi, în camera Tamarei, care era goală, dar neîncuiată, şi mi-am tras pe piciorul drept un bocanc greu de drumeţie. M-am întors, m-am suit în pat şi am tras un şut în plasă, trecînd cu bocancul prin împletitura de sîrmă.

— Ce dracu' faci?

— Credeam c-o să desprind plasa cu totul.

— Îhî, şi pe urmă să cazi prin ea.

M-am uitat la Karim, care se încleştase de copac, continuînd să-şi ţină capul pe spate, iar apoi m-am uitat la mine, cu un picior încălţat în ditamai bocancul ieşind prin plasă.

— Într-o zi o să le povestim copiilor noştri despre momentul ăsta, am spus.

— „Noştri" însemnînd copiii tăi şi copiii mei sau copiii noştri?

Plasa de sîrmă îmi făcuse nişte crestături mici de jur-împrejurul gleznei, dar nici că-mi păsa.

— Asta-i o ofertă sau o afirmaţie? l-am întrebat.

— Accept orice mi se dă.

— Raheen, ce se-ntîmplă?

Jake se oprise jos şi se holba la noi cu gura căscată.

— El e Jake, i-am spus lui Karim. El te-a făcut lepădătură acum cîteva săptămîni.

Nu cu mult timp în urmă eu şi Jake fuseserăm iar împreună o scurtă perioadă, dar apoi el rupsese relaţia, fiindcă eu nu mi-l puteam scoate pe Karim din minte. Jake ajunsese să nutrească o antipatie violentă faţă de Karim, nu atît din cauza mea, cît din cauza a ceea ce-i povestisem despre Karim – că-şi petrecuse o mare parte a adolescenţei în Boston, dar că prefera în continuare, orice-ar fi fost, crichetul în locul baschetului. *Red Sox e o anagramă de la Sex Rod*[2], spusese Karim într-una dintre scrisorile pe care mi le trimitea în adolescenţă, după ce Intrusul îl dusese la un meci de baseball pe Fenway Park, într-o încercare de a construi între ei o legătură tată-fiu în stil hollywoodian. *Cîh!*

Mi-am tras înapoi piciorul, tăindu-mă şi mai rău şi de data asta chiar simţind-o.

— Salut, Jake! a strigat Karim în jos, iar mie mi-a şoptit: Hake Jake?

— Te-ai blocat? l-a întrebat Jake.

Karim s-a uitat la el, s-a uitat la mine, s-a uitat la pămînt, s-a uitat la crengile de sub el.

— Sigur că nu.

Şi a sărit dintre ramuri şi frunze, cu braţele larg deschise, îmbrăţişînd vîntul. A sărit în sus, nu în jos.

S-a înălţat, Dedal de o clipă, una suficient de lungă ca să apuc să întind braţul prin plasa ruptă şi să simt pe vîrfurile degetelor curentul care trecea şi peste vîrfurile degetelor lui. Apoi el a căzut şi s-a rostogolit pe iarbă, iar panta acelui petic de peluză l-a dus mai departe de căminul de beton, către poteca de pietriş. Jake s-a dat deoparte din calea lui şi s-a aplecat să vadă dacă nu păţise ceva.

Cînd am ajuns afară, Karim era în picioare şi discuta cu Jake.

— Salut, băiete, i-am zis.

Apoi l-am strîns în braţe, mult prea conştientă de aerul rănit al lui Jake ca să-l întîmpin pe Karim cu exuberanţa pe care o simţeam.

— Ei, mă bucur că te-am cunoscut, a spus Jake, întinzîndu-i mîna lui Karim.

A vrut să-şi dea jos din spinare rucsacul meu, dar s-a răzgîndit şi a dat din umeri.

— O să-ţi aduc… cărţile alea ale tale… mai tîrziu. Le-am găsit cînd făceam ordine. Le-ai lăsat la mine în cameră cînd… nu ştiu, cîndva.

A dat să plece, dar după cîţiva paşi s-a oprit şi s-a întors.

— Ştii, i s-a adresat el lui Karim, cuvîntul „hartă“ e anagrama lui „rahat“.

A ridicat o mînă şi a plecat în pas alergător.

— Ce individ amuzant, a spus Karim.

I-am prins faţa în palme.

— Dă-l dracu’ pe Jake! Nu-mi vine să cred că eşti aici.

El s-a ferit şi s-a aplecat să-şi recupereze ochelarii căzuţi, care, nu se ştie cum, reuşiseră să scape întregi după căzătură.

— Of, pentru Dumnezeu, Karim! Acum ce mai e?

— Nu te vedeam.

Şi-a pus ochelarii.

— Ai suporta să nu te-ntorci în Karachi?

— Poftim?

— Hai să ne plimbăm.

Să ne plimbăm? Cine avea chef de plimbare?

Ne-am plimbat. L-am dus către vîlceaua pe care mă abăteam adesea, părăsind poteca bătătorită, şi mă duceam la rîu, unde fiecare copac arăta exact ca acela de lîngă el, fără explicaţii ori tăbliţe indicatoare care să-i diferenţieze între ei.

Probabil că în mintea mea vor fi fost o mulţime de întrebări, dar dintr-odată eram atît de fericită, încît nu mă mai puteam gîndi decît la una singură, pe care voiam să i-o pun încă din Mehmudabad, atunci cînd căscase, se întinsese şi i se ridicase cămaşa, dezgolindu-i abdomenul.

— Cicatricea aia de varicelă de pe burta ta marchează o zonă erogenă? Tamara zice că aşa e la iubitul ei.

— La mine fiecare parte e o zonă erogenă cînd eşti tu prin preajmă, a spus el pe un ton care parcă anunţa ora exactă. Ai grijă cum te porţi.

Tocmai îi ridicam tricoul, dar el m-a prins de mînă şi m-a lovit uşor peste ea.

— Am venit cu treburi serioase.

Am simţit cum îmi creşte încordarea, iar el a continuat:

— Fiindcă am descoperit la modul cel mai serios că, serios vorbind, nu vreau să cred că totul s-a terminat între noi.

Poate că, din cauză că lucrurile erau prea întortocheate ca să le poţi desluşi logic, se agăţa de nevoia instinctivă pe care o simţiserăm dintotdeauna unul pentru celălalt? Mă temeam să-l întreb.

— Ştii a cui anagramă e „zone erogene“?

— Zero neo-gene, a spus el după o pauză.

— E orez neogen, l-am corectat. OK, ai trei minute să fii serios.

M-a sărutat.

— N-au trecut trei minute, am protestat eu.

— Raheen.

Mi-a luat mîinile într-ale lui şi m-a silit să mă aşez pe o bancă de la marginea vîlcelei.

— Nu pot să mă-ntorc în Karachi.

— Ai probleme cu viza? Ştiu pe cineva la ambasadă în D.C. care le poate rezolva.

— Nu.

A clătinat din cap.

— Iar a-nceput. Aceleaşi lucruri care s-au petrecut şi-n ’71.

— Aiurea.

Mi-am făcut palmele căuş pe după urechile lui, îndepărtîndu-i-le de cap şi mai mult decît erau deja. Nu mă puteam abţine: simplul fapt că era acolo, cu mine, mă făcea să mă simt în pragul delirului.

— Doar fiindcă sînt implicate şi politicile interetnice nu înseamnă că-i acelaşi lucru.

Acum avea să-l pomenească pe tata şi o s-o luăm iarăşi de la capăt.

— Nu mă refer la aspectele specifice.

Mi-a mîngîiat faţa cu vîrful unei frunze.

— Disperarea, nebunia. Duhoarea din paginile ziarelor. Aşa începe.

— Ce-ai acolo, pe gît? Te-a muşcat cineva?

— Nu… mă rog, acum da. Deci vii cu mine?

— Unde?

— Oriunde, doar în Karachi nu.

M-am tras înapoi.

— Karim, zău că te porţi prosteşte.

— De ce-ai vrea să te-ntorci?

Oare voiam să mă-ntorc? Într-un oraş fără vîlcele, fără locuri în care să pot şedea în văzul lumii cu braţele încolăcite de gîtul lui, fără luxul de a rătăci printre copaci care nu se puteau deosebi între ei şi fără să-mi fac griji pentru ce s-ar putea întîmpla dacă mă rătăceam. Să mă întorc într-un oraş care se ospăta din propriu-i sînge, în care violenţa ajunsese deja atît de nebunească, încît toate violenţele anterioare păreau nişte înţepături amărîte. Să mă întorc într-un oraş care năştea monştri. Să mă întorc într-

un oraş în care ar fi trebuit să dau ochii cu tata. De ce-aş vrea să mă întorc la toate astea?

Şi totuşi. Cînd citeam *Dawn* pe internet şi apoi priveam în jur, la împrejurimile imaculate în care se desfăşura viaţa din campus, ştiam că orice alt oraş din lume îmi arăta doar suprafaţa lui, dar atunci cînd mă uitam la Karachi, vedeam sîngele curgîndu-i prin şi din vene. Ştiam că-i înţeleg pe locuitorii lui, pe tăcuţi şi pe limbuţi în egală măsură, ştiam că existau atît de multe motive pentru care să nu-l iubeşti, să încetezi să-l iubeşti, să fii incapabil să-l iubeşti, încît iubirea se transforma în ceva sălbatic şi de neînţeles, ştiam că atunci cînd mă gîndeam la Karachi, nu puteam găsi răspunsuri lesnicioase – şi nu ştiam cum să mă hotărăsc dacă acesta era un motiv să mă întorc sau să stau departe.

— Fiindcă tu, Karim, mi-ai arătat că nu-i aşa de simplu să laşi în urmă un oraş.

— Trebuie să înţelegi de ce nu pot să mă întorc.

Am dat din cap că da. Înţelegeam că, în pofida obsesiei lui pentru oraş – sau, poate, tocmai din cauza acestei obsesii –, Karachiul era pentru el o abstracţiune, aşa cum trecutul este o abstracţiune, şi nu-l lăsa inima să-l transforme în realitate. Şi înţelegeam că tot ce auzise el despre 1971 îi dădea motiv să se teamă că politicile naţionale aveau să-i forţeze din nou pe cei care îi erau dragi să-şi dezvăluie obtuzitatea, laşitatea şi furia, iar printre acei oameni putea să se numere şi fiica lui Zafar, atît de asemănătoare cu tatăl ei în atît de multe privinţe.

— Tu ai fost cel care mi-a zis că nu trebuie să-mi mai trăiesc viaţa în cercuri mărunte.

— Am descoperit că pentru mine asta nu contează atît de mult cît credeam. Sau, poate, pur şi simplu tu însemni pentru mine mai mult decît ştiam.

M-am ridicat şi am plecat de lîngă el, strivind sub tălpi rămurele şi frunze uscate. Dacă Zia ar fi apărut dintre copaci, poate că i-aş fi răspuns afirmativ la întrebarea lui cu New York City şi totul ar fi fost simplu ca bună ziua. Dar acolo nu mai era nimeni în afară de mine, de Karim şi de atîtea fantome, încît nici nu le puteam număra. Fantome ale căsniciei ratate a părinţilor lui, ale logodnei ratate dintre Zafar şi Maheen, ale anilor în care fuseserăm despărţiţi, în care deveniserăm alţi oameni decît cei care am fi fost dacă el ar fi rămas în Karachi, ale Karachiului în care credeam cîndva că locuim şi că vom locui întotdeauna, ale unui celălalt imaginar cu care fiecare dintre noi continuase să converseze mult timp după ce încetaserăm să ne mai trimitem scrisori.

— Cum rămîne cu Sonia?

El a inspirat adînc.

— E cea mai drăguţă fată din lume. Iar dacă m-aş însura cu ea fiindcă îmi închipui că n-o să mai apară nimeni în viaţa ei, ar fi un act de supremă condescendenţă. Mi-a zis asta la telefon mai ieri.

A zîmbit.

— Atît că ea i-a zis act de condamnescenţă.

— Ia stai aşa! Nu sînt *eu* cea mai drăguţă fată din lume?

— Nu, nu. Nu eşti. Nu eşti, dar nici nu contează. Absolut deloc. Spune-mi doar că n-o să te-ntorci în Karachi. Fugim la dracu-n praznic, mîncăm rădăcini şi fructe sălbatice şi nu mai citim niciodată ziarele.

— Cînd a devenit dragostea atît de dependentă de geografie?

— Cînd personalitatea a început să se schimbe în funcţie de localizare.

Mi-am frecat palma de un copac, dorindu-mi să simt pe piele scoarţa aspră şi noduroasă.

— Eu sînt aceeaşi persoană şi aici, şi în Karachi.

— În Karachi sînt obligat să-ţi văd reacţia la anumite lucruri. Printre rădăcini şi fructe sălbatice n-ai motive să reacţionezi aşa.

— Îmi pare rău dacă imperfecţiunea mea îţi face viaţa incomodă.

Mi-am înfundat mîinile în buzunare, îndepărtîndu-mă şi mai tare de el.

— Nu putem să fim cu toţii asemenea zeilor.

O rămurică a pocnit în pumnul lui şi nişte păsări au zburat din copac, ciripind furioase, la auzul pocniturii ca de armă.

— Nu, dar unii dintre noi ar putea să-ncerce să nu mai fie aşa de încăpăţînaţi şi proşti.

— Karim, de ce nu spui ce-ai de spus pînă nu mă plictisesc de-a binelea? A mai rămas pe lista defectelor mele ceva ce n-ai pomenit atunci cînd am discutat pe plajă? Mai ai vreo nemulţumire de care trebuie să-ţi uşurezi sufletul?

— Ai dus o viaţă fericită, nu-i aşa?

Umbrele se lăţeau dinspre trunchiurile copacilor. Am tremurat înfiorată şi m-am mutat în unul dintre ultimele petice însorite, dar el n-a venit după mine.

— N-ai stat niciodată să te gîndeşti că familia ta fericită există prin sacrificiul familiei mele. Părinţii mei n-ar fi trebuit să se căsătorească niciodată. Nici nu s-ar fi căsătorit, numai că taică-tău a spus lucrul acela imposibil de iertat şi pe urmă mama ta l-a iertat, într-o magnifică demonstraţie de îndurare. Nu mai contează cum s-a simţit mama mea. Nu mai contează că, poate, tata a avut şi el nişte sentimente în toată afacerea aia. Dar la asta nu te-ai mai gîndit. Cum să te gîndeşti la asta, cînd asemenea gînduri ţi-ar tulbura fericirea? Cum să te gîndeşti că, dacă s-ar fi măritat cu el, mama ar fi fost fericită în toţi anii cît creşteam eu şi n-ar mai fi trebuit să înşele, să mintă şi să se fofileze? Ţi se pare dificil cînd te dezamăgeşte un părinte la douăzeci şi unu de ani, Raheen? Păi, stai să vezi cum e cînd ai cincisprezece. Doamne, am fost supărat pe ea mai bine de doi ani! Pînă am descoperit ce spusese tatăl tău. El i-a distrus viaţa – şi ei, şi lui taică-meu, şi mie. Şi nu care cumva să te uiţi la mine de parc-ai vrea să spui că-mi transfer furia asupra lui taică-tău. Aici nu-i vorba de transfer afectiv. E de-adevăratelea.

N-aveam de gînd să-l apăr pe tata. Nici măcar să-l atenţionez pe Karim ce prostie făcea cînd îl ataca pe tata, şi totuşi, în acelaşi timp, presupunea că ar fi fost soţul perfect.

— Nu ştiu ce legătură are asta cu întoarcerea la Karachi. Karim, nu-nţeleg pentru ce ne certăm.

— Ai de gînd să te-ntorci, nu-i aşa? După toate cîte s-au întîmplat, tu tot ai de gînd să te-ntorci, fiindcă de fapt nu-ţi doreşti decît să-ţi vezi de-ale tale, ca şi pînă acum. Aşa cum taică-tău a putut să-şi transfere afecţiunea cu atîta uşurinţă, fiindcă pur şi simplu era mai uşor să iubească pe cineva care nu era bengalez, tot aşa îţi aranjezi şi tu viaţa în jurul a tot ce-i mai lesnicios, chiar dacă asta înseamnă să te-nfăşori într-un cocon mic şi să hotărăşti că lucrurile care se petrec altundeva decît pe strada unde locuieşti nu te ating cu nimic. Şi pe urmă te prefaci că strada ta e lumea întreagă.

M-am holbat îngrozită la el.

— Tu eşti ăla care a început discuţia asta cînd ai zis că nu vrei să te-ntorci în Karachi.

— Tu eşti aia care n-are nici o problemă să se-ntoarcă, fiindcă nimic din ce se petrece acolo n-o să te deranjeze vreodată cu adevărat. Şi ce-o să se-ntîmple mîine, cînd o să ajungi la concluzia că-i prea greu să fii cu mine? Atunci ce-o să se-ntîmple, Raheen? Cît de dispensabil o să mă dovedesc? La fel cum am fost cînd am plecat din Karachi şi tu n-ai putut decît să-mi scrii epistole despre cît de bine te distrai, cît de tare mă înstrăinam eu cu fiecare zi ce trecea şi cît de puţin te interesa să afli ce-aveam de zis despre cît îmi era de greu, ce nenorocit mă simţeam fiindcă eram departe de Karachi, adică departe de tine…

— Nu-i adevărat, Karim.

Fărîmiţam o frunză între degete. Partea cărnoasă se desprindea lesne şi cădea de pe nervuri.

— Du-te şi mai citeşte-mi o dată scrisorile.

— Nu pot. Le-am tăiat, adu-ţi aminte. Şi-am ars ce mai rămăsese.

— Păi, eu, una, îmi aduc aminte ce-am scris. Îmi aduc aminte că-ţi spuneam tot ce se petrecea la şcoală, pînă la ultimul detaliu, ca să nu te simţi nici măcar o clipă un *outsider* cînd urma să te-ntorci.

— Tu m-ai făcut să mă simt un *outsider*. Mi-ai povestit ce se petrecea fără să-mi spui c-ar fi fost mult mai bine dacă eram şi eu acolo.

Situaţia începea să se transforme într-un coşmar nebunesc.

— N-am făcut altceva decît să mă conformez tonului pe care l-ai dat tu cu scrisorile tale, Karim. În prima ta scrisoare către mine, prima dată cînd am corespondat, ai început prin a spune: Pariez că te coci în soarele ăla de vară ucigător, iar aici e răcoare de poţi să porţi pulover. Ha, ha!

Am repetat-o, ca să subliniez lejeritatea tonului din scrisoare:

— Ha, ha!

— Ce alt ton puteam să folosesc în afară de „Ha, ha!“, cînd era atît de evident că nu voiai s-auzi de la mine decît lucruri spuse pe ton de glumă? Raheen, pe vremuri, înainte să plec din Karachi, mă vedeai plîngînd, am fost prietenul tău cel mai bun de cînd ne-am născut, mă vedeai plîngînd fiindcă ai mei ţipau mereu şi tata ameninţa să mă ia de-acasă… şi ştii ce greu îi e unui băiat de treisprezece ani să plîngă în faţa cuiva? Am plîns în faţa ta, numai în faţa ta, fiindcă simţeam nevoia să mă întrebi ce se-ntîmplă, şi tu nu puteai, nu puteai, nici măcar nu-ţi păsa destul de mult ca să vrei să afli. Întoarce-te în nenorocitul ăla de Karachi! Întoarce-te şi transformă-te în Runty, să vezi dacă-mi pasă cîtuşi de puţin! Venirea mea aici a fost cel mai tîmpit lucru pe care puteam să-l fac.

L-am prins de mînecă.

— Şi-atunci de ce-ai venit?

— Voiam să te iau cu mine la Boston. S-o vedem pe mama. Dar nu vreau să te vadă ea pe tine.

S-a smuls din mîna mea şi a pornit spre vîlcea.

De necaz, am aruncat spre el cu bucăţile de frunză, dar ele s-au răsucit în aer şi au revenit la mine. I-am auzit paşii înteţindu-se şi transformîndu-se în goană şi am ştiut că n-o să-l pot prinde vreodată din urmă.

Dacă n-ar fi plecat atunci, m-ar fi acuzat: *Tot n-ai sunat-o pe mama*. De parcă acum mi-ar fi fost mai uşor s-o sun, cînd aflasem cît suferise din cauza părinţilor mei. Îmi aminteam vocea tuşii Maheen din acea primă convorbire telefonică întreruptă – *Cine e, dragule?* – şi durerea subită care mă făcuse să închid

telefonul, fiindcă nu unchiul Ali era cel cu care vorbea. Asta se petrecea la patru ani după divorţ. Intensitatea cu care reacţionasem n-avea nici o logică.

Ba da, avea.

Ba da, avea.

Părea mai uşor să nu mă văd cu ea, ăsta-i adevărul. Părea mai uşor să nu fiu nevoită să mă văd cu ea şi cu soţul ei şi să-mi imaginez cum trebuie să se fi simţit Karim – cum probabil că se simţea în continuare – cînd îi vedea împreună. Fiindcă, dacă trebuia să-mi imaginez ce simţea Karim în legătură cu divorţul, trebuia să admit şi felul în care îi înşelasem aşteptările. În săptămînile de după divorţ umblam creanga toată ziua, încercînd să scap de senzaţia sufocantă pe care o aveam cînd îmi imaginam durerea lui, şi simţeam că dacă i-aş auzi vocea, dacă l-aş auzi plîngînd, m-aş fărîma într-un milion de bucăţi. Aşa că am preferat să-i scriu că nu ştiam ce să zic. Cînd mi-a răspuns la scrisoare, mi-am spus că îi era de-ajuns să-mi audă vocea în minte, să stea de vorbă cu ea. N-am mai abordat niciodată subiectul acela în vreo scrisoare. Şi astfel am trasat o linie despărţitoare între noi. *Nu vreau să port în suflet povara durerii tale, băiete. Ţine-o departe de mine*.

M-am sprijinit de copac. Aşa făcusem şi o ştiam amîndoi: şi Karim, şi eu. Cînd îmi spusese că trăiam în cercuri mărunte, că nu voiam să conştientizez felul în care eram conectată la lumea exterioară, se referise la neputinţa prieteniei mele de a prelua o parte din durerea lui. Chiar dacă nu o ştia, la asta se referise.

M-am abătut de pe potecă şi, pe jumătate alergînd, pe jumătate alunecînd, am coborît către rîu. M-am aşezat şi am stat acolo multă vreme, uitîndu-mă cum curge apa prin faţa mea. Viaţa lui Karim de după Karachi se desfăşura pe dinaintea ochilor mei şi eu nu făceam nimic ca s-o opresc, nici măcar atunci cînd mi-am închipuit-o pe tuşa Maheen spunîndu-i că pleacă. Singurătatea lui din acel moment era absolută. Am stat pe malul rîului destul cît să las în urmă lacrimile, să las în urmă durerea, pînă ce nu mi-a mai rămas decît ruşinea. Dar tot n-am plecat. Am stat acolo şi am lăsat ruşinea să sporească întruna, pînă cînd, în sfîrşit, cu un oftat mărunt, a venit uşurarea.

Atunci m-am ridicat şi am pornit înapoi către prezent. Dar cînd am ajuns aproape de cămin, am găsit cîteva cuvinte scrijelite pe pămînt, lîngă locul unde căzuse el cînd sărise din copac: *Îmi pare rău şi te iubesc*.

Sau nu era un „şi“, ci un „că“ deformat acolo, în ţărînă, între prima şi a doua propoziţie?

1. Pelerinaj al musulmanilor la Mecca (Arabia Saudită), care poate fi întreprins în orice moment al anului, căci nu depinde de vreo sărbătoare anume.
2. Jucărie sexuală în formă de penis.

În Boston era vară în toată puterea cuvîntului. Lumina soarelui scînteia, reflectată de clădirea John Hancock şi de rîul Charles. O decapotabilă a accelerat, lăsînd în urmă un miros de îngheţată. Am aruncat o privire la însemnările luate după indicaţiile pe care mi le dictase tuşa Maheen la telefon.

„La Storrow Drive intri pe banda cea mai din dreapta…“ Suna destul de simplu, dar nimeni nu mă avertizase despre traficul din orele de vîrf de pe Storrow Drive, despre groaza că o să rămîn blocată pe banda din extrema stîngă, avînd cel puţin trei benzi de traversat şi nu foarte mult timp la dispoziţie. Mi-am scos din minte toate regulile condusului prin oraşe mici, pe care îl exersasem în ultimele luni, apoi am eliminat şi gîndul că eram la volanul preaiubitei Integra negre a lui Zia şi mi-am reamintit că eram originară din Karachi. Strîngînd din dinţi, am tras un pumn în claxon, am rotit volanul spre dreapta şi, cu un dispreţ suprem faţă de blestemele aruncate în direcţia mea, am reuşit să ajung pe banda cu pricina cu mult înainte de locul unde trebuia să o cotesc ca să ajung la apartamentul tuşii Maheen.

Cînd portarul m-a întrebat la cine venisem în vizită, mi-am dat seama că nu ştiam care era acum numele de familie al tuşii Maheen, aşa că am rostit „Maheen“, iar portarul a spus „Să fie oare doamna Ahmed?“, ceea ce părea o presupunere rezonabilă, aşa că am dat din cap aprobator şi am fost poftită să urc la etajul al unsprezecelea.

Credeam că mă vindecasem de obiceiul de a-mi chinui părul cu degetele cînd eram agitată, dar cît am stat şi am aşteptat să răspundă cineva la sonerie, m-am tot tras de vîrfurile şuviţelor, conştientă că părul mi-era mult mai scurt decît ultima dată cînd mă văzusem cu ea. Speram s-o găsesc singură. Cînd, în cele din urmă, îmi luasem inima-n dinţi şi o sunasem ca să-i spun că trebuia s-o văd, nu fusesem în stare să mă gîndesc în ce fel i-aş putea zice că nu voiam să-l văd şi pe Intrus. Încă nu. Fusese o convorbire bizară, căci fiecare dintre noi ştia foarte bine că eram în State de aproape patru ani şi nu o sunasem niciodată, iar asta făcea ca toate adevărurile care îmi treceau prin minte să devină imposibil de spus: mi-a fost dor de tine, ce bine-mi pare să-ţi aud vocea, abia aştept să ne vedem.

Uşa s-a deschis. Iat-o în prag. În faţa mea stătea o femeie care îmi era mai apropiată decît oricare membru al familiei mele extinse – şi iată zîmbetul acela al ei, care îmi amintea că, dintre toţi prietenii copilului ei şi dintre toţi copiii prietenilor ei, eu fusesem dintotdeauna preferata ei.

— Salutare, frumuseţe, i-am spus şi am cuprins-o în braţe.

A rîs şi m-a îmbrăţişat la rîndul ei, iertîndu-mă pentru toată tăcerea mea de pînă atunci. Am băgat de seamă imediat că, în pofida tuturor anilor petrecuţi departe de casă, continua să fie o „tuşă din Karachi“ în sensul cel mai bun al expresiei.

— Intră, intră, hai înăuntru! a spus ea cînd în sfîrşit ne-am desprins una de cealaltă.

Mi-a luat haina şi a atîrnat-o în cuier, de unde a alunecat imediat pe jos. Tuşa Maheen a schiţat un gest, ca şi cum ar fi vrut s-o ridice, dar apoi a dat din mînă nonşalantă spre haină.

— Podeaua-i curată, a spus. Acum ia asta – mi-a întins o ceaşcă de ceai – şi du-te să stai pînă ce termin eu ce-am de făcut în bucătărie.

Am urmărit-o cu privirea cînd s-a dus spre bucătărie şi nu mi-am putut stăpîni zîmbetul. Acum era o femeie durdulie, dar noua ei siluetă părea să degaje un fel de mulţumire. Iar mersul şi gesturile ei îmi rămăseseră atît de familiare, încît aş fi vrut să fug după ea la bucătărie şi s-o strîng iar în braţe.

Am traversat podeaua de lemn a sufrageriei pînă la peretele opus, în care se deschideau ferestre mari, cu vedere către rîul Charles şi cu o frumoasă panoramă a oraşului Boston. Pe măsuţa prinsă în perete erau nişte fotografii înrămate. Cîteva cu tuşa Maheen şi soţul ei zîmbind, cîteva cu Karim la diferite vîrste, inclusiv una recentă cu el şi cu Intrusul îndoindu-se de rîs şi arătînd spre o tigaie cuprinsă de flăcări, iar în cea mai mare dintre fotografii apărea tuşa Maheen în Karachi, împreună cu vreo zece prieteni de-ai ei. Părinţii mei îi stăteau de o parte şi de cealaltă, iar tata o ţinea cu braţul pe după umeri.

Cum de putea să se gîndească vreodată la ceea ce-i spusese el lui Shafiq fără să-i vină să facă fărîme fotografia asta?

Tuşa Maheen a ieşit din bucătărie cu o farfurie de *pakoras* şi s-a aşezat lîngă mine, punîndu-şi farfuria în echilibru pe un genunchi.

— Şi zi, mai ai veşti de la fiul meu?

În fiecare zi. În fiecare oră. Un milion de conversaţii, nici una dintre ele reală.

— Raheen? Mai ai veşti de la el de cînd ai plecat din Karachi? Că eu nu mai am, drăguţă. Nu că m-ar surprinde cu ceva.

— N-a venit să te vadă acum vreo două săptămîni?

Ea a clătinat din cap şi mi-a întins o farfurioară cu *pakoras*.

— Avea de gînd să vină, dar nu ştiu ce s-a-ntîmplat. O să apară el pînă la urmă. Ca întotdeauna. Ah, uită-te la tine!

M-a ţinut la o lungime de braţ şi a zîmbit cu gura pînă la urechi.

— Avem mult prea multe de povestit, aşa că hai să-ncepem prin a afla cum o mai duce fiecare. Ce-au făcut cu viaţa lor toţi băieţii şi fetele cu care a crescut fiu-meu, ăia care aveau pe-atunci genunchii plini de semne de bună purtare?

— Nimic special. Au terminat facultatea, s-au socotit ce să facă mai departe. Au aşteptat propuneri de căsătorie din partea unor băieţi de familie bună, cărora nu le pasă că tatăl lor e suspectat de trafic cu droguri.

Tuşa Maheen m-a lovit uşor peste mînă.

— Asta a fost ceva de groază. Biata Sonia! Mi-a povestit Laila despre anunţul din ziar. Îţi vine să crezi c-ar fi cineva în stare de o asemenea josnicie?

Astfel de întrebări sînt de obicei retorice, dar tuşa Maheen se uita la mine de parcă aştepta un răspuns. Am dat din umeri.

— Da. Cred. E îngrozitor, dar o cred. La fel cum cred şi că tatăl lui Zia putea să aranjeze ca el să fie hărţuit de poliţie. Şi cred că noi toţi am presupus pur şi simplu că era vinovat. Şi încă mai presupunem, chiar dacă toate acuzaţiile au fost retrase. Nu-mi place nimic din toate astea, dar le cred pe toate.

Tuşa Maheen a încuviinţat, dînd din cap.

— La vîrsta ta n-aş fi spus niciodată aşa ceva. Şi, uite, ăsta-i rezultatul. După Bangladesh. Ne-a făcut să înţelegem de ce sîntem în stare. Nimeni n-ar trebui să afle vreodată de ce este în stare. Dar şi mai rău e să afli, iar pe urmă să te prefaci că n-ai aflat. Adevărurile pe care le ascundem nu dispar, Raheen, ele ies la suprafaţă sub forme diferite.

Am dat din cap şi mi-am ronţăit *pakora*. Nici măcar nu mai vorbisem cu *aba* de cînd plecasem din Karachi, deşi uneori o sunam pe *ami* la birou. Ea îmi spunea întruna să vin acasă.

— Despre Războiul Civil se mai vorbeşte? a întrebat tuşa Maheen.

Am clătinat din cap.

— Doar în fragmente de istorisiri.

Apropo de stat treji pînă-n zori, mai ţii minte cînd spuneam în timpul războiului c-o s-o ţinem tot într-o băută pînă la răsărit, dar în noaptea aia au bombardat rafinăriile de petrol şi fumul a acoperit soarele, aşa că ne-am văzut mai departe de băut pînă hăt după-amiază?

Nu-ţi aduci aminte ce scandal a fost cînd era logodită cu el, dar el era prizonier de război în Bangladesh, aşa că ea s-a măritat cu celălalt?

Niciodată să nu arunci nimic. În ’71, cînd a căzut bomba pe terenul viran de lîngă noi, arşiţa exploziei a fost incredibilă, palele ventilatorului din tavanul dormitorului nostru s-au încîrligat ca petalele de lalea şi zău c-ar fi valorat multişor ca suvenir de război dacă nu l-aş fi aruncat.

— Cam ăsta-i genul de lucruri pe care le auzim despre ’71, i-am spus tuşii Maheen.

Apoi am adăugat în gînd: *Şi povestea cu tine şi tatăl meu.*

Iar tuşa Maheen a spus:

— Şi povestea cu mine şi tatăl tău.

— Da. Şi asta.

— Am vorbit cu el acum cîteva minute.

O *pakora* mi-a căzut din mînă şi s-a rostogolit pe podea, mînjind cu *chutney* lemnul de esenţă tare.

— Ce eşti aşa de surprinsă? Pentru mine nu-i ceva neobişnuit să vorbesc cu ei la telefon. Ştii că maică-ta m-a sunat imediat după ce-aţi plecat amîndoi din Karachi, tu şi Karim, şi mi-a spus ce s-a întîmplat acasă la Asif şi Laila?

Am clătinat din cap.

— Păi, sigur că m-a sunat. Şi pe urmă l-am sunat eu pe Ali. Ca să aflu cine i-a povestit lui Karim cum s-a rupt logodna. Sigur, ştiam că nu Ali… sau cel puţin nu Ali cel pe care îl cunoşteam eu, deşi a trecut ceva timp şi oamenii se mai schimbă. Eu m-am schimbat. Cine-ar fi crezut că Ali al meu o să se transforme într-un Lothario[1] de vîrsta a doua?

S-a uitat undeva dincolo de mine, încruntată, dar nu neapărat nemulţumită, cît surprinsă, poate chiar încercînd să schiţeze cursul pe care l-ar fi putut urma viaţa ei dacă ea şi unchiul Ali şi-ar fi lăsat unul altuia loc de întors, ca să renunţe la caricatura aceea a contrariilor în care băltea căsnicia lor.

— Prima conversaţie decentă pe care am avut-o cu el după ani de zile. Nu doar o flecăreală protocolară despre detaliile zborului lui Karim sau despre situaţia lui şcolară. Nu ne-am priceput

niciodată să conversăm, Ali şi cu mine. Dar cred c-am mai învăţat ceva odată cu vîrsta.

— Deci el a fost cel care… i-a spus lui Karim?

— Sigur că nu. Nu fi absurdă. Nu, Ali şi cu mine am făcut un pic pe detectivii. S-a dovedit că Runty i-a zis. Într-un an cînd era în vizită la Londra. Şi o verişoară de-a mea mi-a confirmat detaliile.

A fluturat din mînă şi a adăugat:

— Dar asta nu mai are importanţă, nu-i aşa?

— Ce anume are importanţă?

Tuşa Maheen m-a bătut uşor pe obraz. Avea mîna caldă, dar inelele de pe degete îi erau reci.

— Tu şi Karim. Cînd am vorbit adineauri cu taică-tău, mi-a povestit ce i-ai zis pe cheiul Lady Lloyd. Mi-a spus că, după părerea ta, tu şi Karim aţi fi împreună dacă nu v-ar despărţi Zafar şi povestea cu mine. Fetiţo, e ridicol!

— Ştiu, am recunoscut eu. Ştiu că l-am dezamăgit pe Karim. Asta-i adevărata problemă între noi doi. Dar ce-am făcut eu e cu atît mai rău cu cît aici nu-i vorba de oricine, ci chiar de fiica lui Zafar, care-i face aşa ceva fiului lui Maheen. Nu ştiu dacă e în stare să treacă peste asta. Nu ştiu ce trebuie să fac ca să putem să trecem amîndoi peste asta.

— Cred că de-aia părinţii tăi sînt cel mai grozav cuplu pe care-l cunosc, a spus ea. Îţi dau senzaţia că ştiu să treacă peste orice.

— Dar…

Vorbele acestea păreau o disperată încălcare a bunei-cuviinţe şi a bunelor maniere, dar trebuia să le rostesc:

— Dar tu şi *aba* eraţi îndrăgostiţi.

— Doamne, aşa e! a spus ea şi a zîmbit aşa cum poate că aş zîmbi eu dacă ar aduce cineva vorba despre pasiunea mea pentru Zia din adolescenţă. Dar multă lume e îndrăgostită de multe ori. Yasmin şi Ali erau şi ei îndrăgostiţi, deşi într-un fel diferit. Şi Yasmin şi Zaf erau îndrăgostiţi – şi încă mai sînt. Lucrul cel mai surprinzător dintre toate este că la un moment dat şi eu cu Ali eram îndrăgostiţi, deşi asta s-a-ntîmplat mult mai tîrziu. Şi apoi n-am mai fost.

A scos un hohot de rîs.

— Ar fi aşa o prostioară dacă n-ar face asemenea ravagii în vieţile noastre! Chestiunea pe care trebuie s-o avem în vedere – încerc să învăţ cum să folosesc „pe care“, scumpa mea, am zis corect? – nu e cine cu cine a făcut pereche. Chestiunea e cine-a fost în stare să facă lucrurile să meargă şi cum. Părinţii tăi au reuşit.

— Deci nu-i nimic deosebit, asta vrei să spui? Ce simt eu pentru Karim.

— Of, draga mea! Cînd mă gîndesc la voi doi împreună, mi se umplu ochii de lacrimi de bucurie.

M-a sărutat sub tîmplă şi mi-a dat toată farfuria cu *pakoras*.

— Sînt confuză de-a binelea, am spus. OK, întrebare: cum ierţi cuvintele pe care le-a spus el?

S-a ridicat şi a început să se plimbe prin apartament, strîngîndu-şi la piept capetele şalului de lînă cînd a ajuns în bătaia directă a aparatului de aer condiţionat.

— Credeam că-mi dovedesc curajul rămînînd în Karachi cît a durat toată nebunia aia – şi nici acum

nu-s sigură că n-o făceam. Dar, vezi tu, eu sînt bengaleză. Aşa m-am născut. Deci chiar dacă lumea se ferea de mine la petreceri şi conversaţiile se opreau cînd intram eu în cameră şi chiar dacă se petreceau tot soiul de lucruri pe care nimeni n-ar trebui să le trăiască vreodată, exista şi un fel de… resemnare – aproape – în atitudinea oamenilor faţă de mine. Eram doar o *bingo* şi n-aveai ce-mi face. Dar tatăl tău… tatăl tău era mult mai rău. Era un om cu două feţe, un trădător. Un iubitor de *bingo*.

Rostise cuvintele încet, de parcă le-ar fi studiat, încercînd să le desluşească misterul.

— În seara aceea, cînd Shafiq a primit telegrama despre fratele lui, Zafar tocmai se întorsese de la spital. O coastă ruptă, degetul mare fracturat, vînătăi peste tot. Zicea că fusese tîlhărit şi bătut, dar nu păcălea pe nimeni cu asta. În zilele acelea violenţa plutea în aer. De ce s-ar fi aşteptat taică-tău să nu bage groaza şi-n el? Indiferent ce i-a zis lui Shafiq şi oricît de îngrozitor a fost, eu nu cred c-a zis-o din suflet.

— Dacă n-ai fi crezut-o, te-ai fi măritat cu el.

Tuşa Maheen s-a dus la fereastră şi a privit cum se ridica un pod mobil, ca să lase să treacă o navă.

— Tu n-ai trăit în zilele acelea. Nu ştii ce vorbeşti.

Nu-mi mai vorbise niciodată pe un asemenea ton.

M-am dus şi eu la fereastră. Evident că era o privelişte frumoasă, cu rîul şi clădirile acelea înalte, dar mă întrebam ce vedea tuşa Maheen cînd se uita afară. Îşi vedea căminul?

De parcă mi-ar fi citit gîndurile, ea a spus:

— Nu cred c-aş mai suporta să mă întorc vreodată în Karachi. La început n-aş fi putut pentru că ştiam ce fel de bîrfe ar fi circulat despre mine. Cred că mi-a fost oarecum teamă să nu fiu ostracizată, să nu-mi întoarcă toţi spatele a doua oară-n viaţă. Iar acum…

A mîngîiat cu vîrfurile degetelor o carte de pe măsuţa fixată în perete, pe a cărei copertă erau imagini cu simboluri ale Karachiului.

— Acum s-a schimbat atît de mult, că s-ar putea să-mi rupă inima dacă l-aş vedea. Dacă mi s-ar aminti că, în definitiv, după toate cîte s-au întîmplat, tot o străină am ajuns în oraşul acela.

Am cuprins-o cu un braţ şi m-am gîndit la toţi prietenii mei care n-aveau de gînd să se întoarcă în Karachi după terminarea facultăţii. Zia încă mai încerca să mă convingă că ar trebui să rămîn şi eu în America. Chiar îl sunase pe un cunoscut al tatălui său, care lucra la o agenţie de voiaj din New York, şi îl convinsese să mă angajeze. Avea intenţii bune, aşa că nu i-am mai zis că era exact genul de lucru pe care l-ar fi făcut tata. Şi-apoi încă nu mă hotărîsem să refuz oferta de muncă. Ce fel de casă avea să fie acasă dacă nu erau acolo şi prietenii mei?

— Trebuie să găsesc o cale de a-l ierta pe tata. Cred că tu eşti singurul om care mă poate ajuta în privinţa asta.

— Nu. Nu-s eu. El e, a spus tuşa Maheen, ridicînd cartea despre Karachi şi scuturînd-o.

Dintre pagini a căzut o bucată de hîrtie subţire şi albastră, scrisă pe ambele părţi.

— Asta s-ar putea să te-ajute. Sau poate că nu.

M-a îndemnat să iau foaia de hîrtie albastră.

— De cum ai sunat, am ştiut c-a venit în sfîrşit momentul să ţi-o dau. O am de foarte multă vreme. Mi-

a scris-o tatăl tău. Mă duc la magazin să iau ceva pentru cină. Sper că rămîi peste noapte.

M-a lăsat singură, iar eu am luat hîrtia şi am început s-o citesc.

Dragă Maheen,

Deja mă gîndesc cum o să termin scrisoarea asta şi, în caz că n-ai întors paginile ca să găseşti răspunsul la întrebare, dă-mi voie să-ţi spun că se va termina cu cuvintele: întotdeauna cu dragoste, Zafar.

O să-i arăt scrisoarea şi lui Yasmin după ce o termin. Ea o să-şi dea acordul asupra finalului.

Acum, că s-au născut Karim şi Raheen, v-aţi împăcat şi voi. (Ai fost prea sfioasă şi prea nesigură de noile reguli ale prieteniei tale reînnodate cu Yasmin ca să întrebi cum o cheamă pe fiica mea. „Ra“ vine de la bunicul ei, Rafay. Restul…) Te-am văzut cum te uitai la fiul tău şi apoi la Ali şi nici măcar eu nu sînt atît de vanitos încît să cred că te gîndeşti la mine fie şi preţ de cîteva clipe. Dar ştiu că primul gînd pe care îl ai despre mine în legătură cu copilul tău – gînd pe care o să-l ai, l-ai avut dintotdeauna şi îl ai chiar şi acum – va fi: Slavă Domnului! Fiindcă dacă noi doi ne-am fi căsătorit, nici Karim al tău, nici Raheen a mea nu s-ar mai fi născut – şi cum oare am putea iubi ideea unor copii ipotetici, care ar fi putut fi, mai mult decît iubim fiinţele astea cu pumnişori minusculi, care mai ieri păreau nici să n-aibă habar una de alta timp de cincizeci şi nouă de minute din ora aceea cît au stat împreună şi totuşi în al şaizecilea minut s-au întors unul spre celălalt, iar Raheen, cu ochii închişi, a întins mîna şi l-a atins pe Karim pe obraz, în timp ce Karim se tot uita la ea fără să clipească?

Deja mi-i închipuiam prieteni la cataramă. Iar apoi mi i-am imaginat crescînd şi, Maheen, ce o să-i spun eu fiicei mele cînd o să fie mare şi o să poată înţelege adevărul, cu toate implicaţiile lui? O să tac, ca să protejez imaginea pe care aş vrea s-o aibă despre mine, sau va fi deja prea tîrziu, din cauza acestui putregai despre care cîteodată cred că o să mă facă să ajung precum coruptul de Bunty ori bietul Shafiq, nebunul?

Nimic nu poate scuza sau şterge ceea ce am spus. Prin scrisoarea aceasta nu îmi cer iertare. Nu e o încercare de a obţine catharsisul. Asta va veni, dacă e să vină, de la fiica mea şi, poate, de la fiul tău, prin felul în care vor reacţiona la ceea ce voi spune – dacă o voi spune, dacă îmi vei îngădui să o spun.

Iată: acesta este scopul scrisorii mele. Să-ţi spun că, dacă vrei să păstrez pentru totdeauna tăcerea asupra acestui subiect, aşa voi face. Dar tu vei avea mereu o inimă mai mare decît a mea, aşa că dă-mi voie mai întîi… te rog, Maheen, nu te opri din citit, iar dacă te opreşti, nu arunca scrisoarea, ci păstreaz-o pînă ce va veni vremea cînd, poate, vei dori să crezi că momentul în care am spus ce am spus nu a fost o manifestare a ceea ce sînt eu în esenţa mea, ci doar vorbele unui monstru care pîndeşte cîteodată în cotloanele întunecate ale existenţei mele. Ar trebui să rup foaia asta, că nu prea are logică ce spun, dar dacă o să aştept pînă cînd o să pot meşteşugi fiecare propoziţie, s-ar putea să n-o mai scriu niciodată.

Ce voiam să zic de fapt. Dă-mi voie să-ţi spun mai întîi de ce simt că trebuie să vorbesc într-o bună zi

despre ceea ce am făcut de am desfăcut relaţia noastră.
Sînt mai puţin de doi ani de cînd s-a născut Bangladeshul şi deja noi, cei din Pakistan, ne-am dezvoltat cu maximă eficienţă capacitatea de a nu vorbi despre asta. Cînd ne referim la acele evenimente, o facem în istorisiri personalizate – cam pe atunci, după raidurile aeriene, cînd am zis că o să ieşim imediat după răsărit să cercetăm ce stricăciuni au făcut bombele pe stradă, dar am stat şi am tot stat şi soarele n-a mai apărut, fiindcă fuseseră bombardate rafinăriile de petrol şi un nor de fum acoperea Karachiul; cam pe atunci cînd îl imita pe Tony Bennet tipul ăla, cum îl cheamă, în seara cînd stăteam pe acoperiş, beam whisky şi priveam cum se înfruntau avioanele de luptă pe cer şi incendiile de undeva din depărtare, unde căzuse o bombă pe ceva foarte inflamabil; cam pe atunci cînd ea a vrut să vadă cît de repede se răspîndesc zvonurile şi a inventat unul despre nişte planuri de bombardare a Adunării Naţionale din Pakistanul de Est, după care s-a şi trezit cu nişte soldaţi la uşă, gata s-o aresteze şi s-o ducă la interogatoriu. Spunem astfel de poveşti şi facem din război o problemă personală – dar nu în felul în care ar trebui să fie, nu într-un fel care îl face să ne afecteze personal. Îl facem personal într-un fel care exclude tot şi pe toţi cei care nu fac parte din acea povestioară de patru rînduri despre zilele războiului, pe care o spunem la ceaiul cu fursecuri.
Nu pretind că sînt mai bun decît aceşti oameni. Doar că povestea mea personalizată eşti tu, Maheen, iar tu nu poţi fi redusă la patru rînduri şi vei aduce cu tine fără greş toate amintirile despre toate lucrurile pe care noi, ceilalţi, încercăm să le uităm.
Ce se întîmplă cînd te străduieşti din greu să uiţi un lucru oribil, astfel încît, odată cu el, uiţi şi faptul că l-ai uitat? El nu dispare: putregaiul se întinde pe dinăuntru şi se metamorfozează în altceva. În oraşul acesta, pe care amîndoi îl iubim şi îl revendicăm – chiar dacă istoria familiilor noastre e altundeva –, în ce se va transforma putregaiul?
Sînt înspăimîntat, Maheen, fiindcă ţara asta a văzut de ce e în stare – lucruri de care toţi ar trebui să fie cruţaţi, ca indivizi şi colectivitate. A văzut de ce e în stare şi totuşi nu s-a oprit să ia seama, să-şi scoată dinăuntru vîrtejul ăla de întunecime şi să-l privească în lumină.
N-ar fi trebuit să ne păstrăm numele.
Pakistanul a murit în 1971. Pakistanul era o ţară cu două aripi – pînă acum nu mi-am imaginat niciodată războiul în felul acesta: o aripă sfîşiată de trupul pe care îl ajuta cîndva să se menţină în zbor –, era o ţară cu o populaţie majoritar bengaleză şi cu toată bogăţia aferentă: cultură, istorie, limbă, topografie, climă, îmbrăcăminte… ah, totul! Cum poate Pakistanul să mai *fie* cînd au dispărut toate astea, tot ceea ce îi aducea în plus Pakistanul de Est? Imaginea pe care Pakistanul o avea despre sine ca naţiune era aceea a unui loc ce fusese creat fiindcă liderii săi nu văzuseră altă posibilitate de a proteja drepturile unei forţe minoritare în interiorul Indiei. Cum poate să mai *fie* Pakistanul, cînd am degradat într-un asemenea hal imaginea aceea – mai întîi asigurîndu-ne că bengalezii erau minimalizaţi şi marginalizaţi atît politic, cît şi economic, iar apoi ripostînd cu sălbăticie şi cruzime cînd au cerut drepturi sporite şi reprezentare? Cum poate să mai *fie* Pakistanul, cînd întregul a dispărut şi ne-a mai rămas doar o parte? (Cînd sîntem dispuşi să tratăm o parte ca pe un întreg, nu cădem victime ale înţelegerii limitate – lucru pe care nu ni-l permitem?) Ar fi trebuit să recunoaştem

că Pakistanul visurilor noastre a murit şi a fost îngropat pe cîmpul de luptă din ’71. Sau…

Sau, Maheen, e posibil să recuperezi un nume?

Este un nume pentru care nutresc o afecţiune imensă, un respect imens. Dar ce-ar trebui făcut pentru a-i reda semnificaţia pe care ar fi putut-o avea? Poate copiii noştri vor răspunde cîndva la această întrebare, dacă le oferim instrumentele – informaţia – de care au nevoie ca s-o facă.

Ne purtăm de parcă istoria ar putea fi ştearsă. Cine să ne condamne? Costul rememorării ar putea să ne frîngă spiritul veştejit. Dar dacă îngăduim să fie ştearsă, ne spunem nouă înşine că lucrurile pot fi uitate, pot fi aruncate la gunoi. Ne spunem că este posibil să faci anumite lucruri fără nici un fel de urmări. Degetul care apasă pe trăgaci devine ceva separat de glonţul care goneşte peste nisipuri, care devine ceva separat de copilul care se uită cum îi ţîşneşte sîngele din inimă. Iar acel copil, acel glonţ, acel deget, toate astea devin nişte lucruri complet separate de vieţile noastre aici, în încăperile unde veghem somnul propriilor noştri copii.

Nu ştiu dacă are vreo logică ce spun, iar acum mai şi întind cerneala cu şiroaiele astea de lacrimi fără sens.

Dacă îmi îngădui – şi am să iau tăcerea ta drept aprobare –, o să-i spun fiicei mele ce am făcut şi ce a însemnat gestul meu… nu, dă-mi voie să nu o scriu la trecut. O să-i spun fiicei mele ce înseamnă ceea ce am făcut – cînd va fi destul de mare ca să poată înţelege ce lucru de neiertat a fost acela. Cînd va fi destul de mare ca să privească înăuntru şi în jur şi să înţeleagă putregaiul. Şi asta e forma pe care o va lua putregaiul meu: spaimă, veşnica spaimă că atunci cînd i-o voi spune, se va îndepărta de mine.

N-o să mă ascund, scîrbit de mine însumi. Există în mine ceva ce şi tu, şi Yasmin puteţi iubi (Iartă-mi lipsa de tact a acestei observaţii şi a tuturor celorlalte pe care le-am făcut aici. Nu ştiu cum s-o spun altfel.), iar dacă m-aş bălăci în autoflagelări, ar însemna să vă insult pe amîndouă. Aşa că n-o să mă ascund. O s-o ajut pe Yasmin s-o crească pe fiica noastră în aşa fel încît să fie forţată să se uite la mine cu groază cînd o să-i povestesc în cele din urmă adevărul despre ceea ce am spus.

Nimic nu mă bucură mai mult în ziua de azi decît să te privesc şi să ştiu că eşti fericită. Întotdeauna cu dragoste,

Zafar

1. Eroul unei poveşti din *Don Quijote* al lui Cervantes, prototipul seducătorului desfrînat şi lipsit de scrupule.

Cînd m-am întors în Karachi în vara aceea, vara lui 1995, el mă aştepta la aeroport. Mă aştepta la terminal. Desigur, tot relaţiile unchiului Asif.

M-am apropiat de el, ameţită de decalajul orar şi simţind cum cureaua bagajului de cabină îmi taie umărul.

— Am citit scrisoarea pe care i-ai trimis-o tuşii Maheen, i-am spus.

— Ştiu. Cum suna, ca a unui măgar ipocrit?

— Da.

Şi i-am citat din scrisoare.

Cînd m-a prins în braţe, amîndoi şovăiam, dar chiar dacă nu i-am răspuns la îmbrăţişare, n-am simţit nici nevoia de a mă smulge din ea, ceea ce era totuşi un început.

Citisem pe internet toate ziarele care relatau detalii despre confruntări decisive sau indecise, numărau morţi şi făceau analize, dar cînd am ieşit din aeroport şi am pornit spre casă, ceea ce m-a izbit cel mai rău a fost vulnerabilitatea maşinilor. Sticlă pe toate părţile, ce nu putea opri nici privirile, nici pumnii, nici gloanţele. Şi omul ăla ce era, criminal, nebun sau înger nemuritor, de se oprise liniştit pe trotuar şi fuma o ţigară, ca şi cum primejdia cea mai mare din viaţă ar fi fost să-i cadă scrumul?

Întreruperi de curent şi lipsă de apă. Umiditate care făcea să-mi lucească pielea de sudoare la doar cîteva secunde după ce ieşeam din maşina cu aer condiţionat. Apa, atunci cînd curgea, era caldă. Echipele de electricieni aveau nevoie de o escortă a poliţiei, ca să-i apere de karachiiţii care trăiau zile în şir în beznă şi arşiţă. Dar cum rămînea cu acele zone unde poliţiştii nu îndrăzneau să pătrundă, de teamă să nu fie ei înşişi atacaţi? Pentru a preveni penele de curent, se instituise interdicţia folosirii firmelor luminoase. Întoarcerea acasă cu maşina de la club la vremea cinei era precum traversarea unui oraş-fantomă – întuneric peste tot, cu excepţia luminilor de la semafoare, dar cine dorea să rişte să oprească la lumina roşie în zile ca acelea?

— Tuşă Maheen, ai veşti de la Karim?

— Nu, draga mea, doar cărţi poştale. Predă engleza pe undeva prin Mexic. N-are telefon şi, sinceră să fiu, inimioară, la cum stau lucrurile în Karachi, dacă apuc să vorbesc cu el, o să fac totul ca să-l conving să nu se mai apropie de oraş.

Lansări de rachete şi focuri de armă în Boat Basin. Fratele Soniei, Sohail, era acolo cînd s-a întîmplat. El ne-a povestit despre incredibila iluminare a cerului nocturn cînd au detonat lansatoarele de rachete şi cum, la început, sunetul gloanţelor semăna cu al pocnitorilor. De cîte ori nu ne opriserăm în cursul anilor în partea aceea de oraş, după şcoală sau după petreceri, scotocindu-ne prin genţi şi portofele după bani, ca să ne luăm mîncare la Chips, la Mr. Burger sau la Flamingo Chaat! Cum putea violenţa să atingă ceva atît de cunoscut?

A doua zi am aflat povestea din ziar:

Fiul în vîrstă de trei ani al unui funcţionar vamal a fost ucis, iar funcţionarul şi soţia lui sînt răniţi şi în stare critică după ce vehiculul lor parcat a fost atacat la Boating Basin, în Clifton… La ora atacului, ajutorul de perceptor vamal, soţia sa şi fiul lor luau masa într-un vehicul Land Cruiser oficial, dotat cu echipament de comunicaţii radio, la Boat Basin, în dreptul filialei Allied Bank of Pakistan.

În jurul orei 9 seara la faţa locului au apărut bărbaţi înarmaţi. Doi dintre ei au ieşit dintr-o maşină şi au tras rafale de gloanţe asupra vehiculului în care se afla funcţionarul vamal. Apoi maşinile au plecat în viteză către intersecţia principală din Clifton.

În Orangi Town bărbaţi înarmaţi au răpit doi tineri vînzători de legume, Aftab şi Rashid, şi i-au ucis.

Două persoane aflate într-un vehicul în mers au fost ucise prin împuşcare în dreptul brutăriei Manama din zona Sharifabad. Victimele au fost identificate drept Osama, 25 de ani, şi Naeem, 14 ani.

În Liaquatabad Naeem Ahmed, de 25 de ani, a fost împuşcat şi ucis într-un atac asupra lui.

Un tînăr a fost ucis şi alţi doi au fost răniţi în Korangi. Victima a fost identificată drept Tariq. Poliţia susţine că victima a fost răpită de undeva din oraş, iar mai tîrziu a fost împuşcată pe Korangi Road. Doi trecători, Arif şi Salim, au fost nimeriţi şi ei de gloanţe şi au fost ucişi.

Cu alte cuvinte, nouă morţi în ziua aceea. Cu alte cuvinte, nu toate decesele meritau la fel de mult spaţiu tipărit. Mortul din partea mea de oraş era mai interesant ca ştire.

Un băiat de trei ani, mort.

— Ce-ar fi să termini cu cititul ziarelor? mi-a spus Zia cînd mi-a telefonat de la New York.

În unele dimineţi ideea aceasta era ispititoare, dar mi-am dat seama că nu-i mai puteam spune lumii: *Nu pot face nimic ca să schimb lucrurile, aşa că la ce bun să mă tot frămînt?* Tot nu credeam că îmi stătea în puteri să schimb ceva, dar acum simţeam că ar fi fost o mîrşăvie să pretind că trăiam în afara lor.

La birou la tata contabilul a anunţat că se apucase să vîndă tot ce avea, ca să plece din Karachi şi să

se mute cu toată familia în Sydney, Australia, unde fratele lui avea un magazin. Fiul lui era atît de încîntat, încît ţopăia toată ziua, repetînd latitudinea şi longitudinea oraşului Sydney.

— Eu nu ştiu nici măcar latitudinea şi longitudinea Karachiului, a spus *aba*.

Contabilul venise în acea zi la serviciu ocolind cu maşina anvelope în flăcări şi caroserii de autobuze incendiate din partea lui de oraş, dar tot a zîmbit cu gura pînă la urechi şi a spus:

— Toate sînt la latitudinea ta dacă ai relaţii în toate punctele cardinale. Mari şanse nu-s s-ajungem noi cai bătrîni, aşa că nici nu merită să-ţi baţi capul cu asta.

Din ziarul *Dawn*:

23 iunie: Douăzeci şi patru de persoane au fost ucise şi alte cîteva rănite vineri, în atacuri directe, atentate cu puşti cu lunetă şi schimburi de focuri între jandarmi, poliţie şi tineri înarmaţi, ridicînd numărul deceselor la 204.

24 iunie: Douăzeci de persoane au fost ucise şi multe altele rănite în timpul violenţelor de stradă care au paralizat oraşul în cursul zilei de sîmbătă. Doi poliţişti, doi angajaţi ai MQM, doi şoferi de camion, un activist PPP şi un informator al poliţiei se numără printre cei care au căzut victime schimburilor de focuri dezlănţuite.

25 iunie: Cel puţin 32 de persoane şi-au pierdut viaţa şi multe altele au fost rănite duminică, cînd oraşul a fost martor la unele dintre cele mai puternice izbucniri de violenţă, marcate de cîteva atacuri cu rachete şi grenade.

26 iunie: 23 de persoane au fost ucise şi multe altele rănite pe teritoriul oraşului, care este în continuare controlat de tineri înarmaţi.

27 iunie: Paisprezece persoane au fost ucise marţi, pe cînd oraşul, schilodit, încerca să revină la normalitate.

În fiecare seară alde Ghutna se adunau laolaltă şi, cu toate că existau interludii cu chef şi veselie, pînă la urmă fiecare seară se sfîrşea cu acelaşi gen de conversaţii. *„Haalaat bohot kharab hain“*, spuneau ei întruna, de parcă limba engleză n-ar fi putut exprima exact cît de rău stăteau lucrurile, şi apoi discuţia varia în felul ei invariabil, între anumite întrebări: dacă cei acuzaţi de omoruri erau cu adevărat vinovaţi sau doar li se înscenase asta, cît de mare fusese rolul jucat în toată povestea de omniprezentele agenturi străine, dacă nu cumva în felul acesta se va alege praful de oraş în caz că autorităţile nu se implicau cumva, dacă războaiele drogurilor nu erau şi ele un motiv al violenţelor, care întreprinzători se hotărîseră

să înceapă lucrul în pofida apelului la grevă venit din partea politicienilor, dacă într-adevăr „convorbirile“ puteau duce la vreun rezultat sau nu erau decît nişte ocazii pentru ambele părţi de a pretinde că discută despre pace, cînd de fapt erau preocupate să-şi recupereze pierderile şi să se pregătească pentru următoarea rundă de confruntări, şi dacă oraşul acesta – oraşul meu, acest loc urît, poluat, suprapopulat, sfîşietor – mai putea să-şi păstreze spiritul după ce fusese chinuit în fel şi chip. Şi în cele din urmă, inevitabil, cineva spunea: E ca-n 1971. Doar că armata mai degrabă o să ne decimeze pe noi decît să permită desprinderea Karachiului. Şi întotdeauna tata era cel care spunea: „Nimeni nu vrea război civil. Nu mai spune că-i ca-n ’71. Nici să nu-ţi treacă prin cap“.

În *Newsline*, fraza „«Ceea ce vedem astăzi în Karachi este o repetare a situaţiei din Pakistanul de Est», susţine o înaltă oficialitate din structurile de securitate“.

— E adevărat? am întrebat-o pe *ami*.

— Asta s-o-ntrebi pe Maheen. O să-ţi spună să nu compari niciodată muhajirii cu bengalezii. Pentru că sîntem snopiţi acum în bătaie, ne vine uşor să ne lamentăm şi să uităm toate lucrurile de care ne facem vinovaţi. Noi am părăsit India în ’47, ne-am părăsit casele, Raheen, gîndeşte-te ce înseamnă asta, şi-am spus că nu mai putem trăi în atîta nedreptate, în atîta marginalizare politică, în atîta discriminare. Şi apoi am venit în noua noastră patrie şi-am devenit de bunăvoie parte a unui sistem care perpetua marginalizarea şi intoleranţa, doar că faţă de bengalezi. Nu, Karachiul nu-i o repetare a situaţiei din Pakistanul de Est.

A strîns o petală roşie de trandafir între degetul mare şi arătător.

— Dar…

— Dar?

— Dar există anumite similitudini. Istoria nu-i niciodată într-atît de îndatoritoare încît să se repete în toate detaliile. Nici istoria personală, nici istoria politică. Dar putem învăţa cum să ne ridicăm deasupra greşelilor din trecut, iar noi n-am făcut-o. N-am făcut-o ca ţară. Nicidecum. Scrisoarea lui taică-tău pentru Maheen pare să aibă mai multe elemente profetice, aşa-i?

— Da, am spus. Aveai dreptate. A privit ţara în ochi. Şi pe urmă tot a găsit o cale de a-şi dori să rămînă.

Mi-am sprijinit capul pe umărul ei.

— E de-a dreptul remarcabil.

Îi vedeam umbra de cealaltă parte a uşii. Ştiam că asculta cînd spusesem asta.

După ce scăpase de acuzaţiile de trafic cu droguri, tatăl Soniei devenise mai popular ca oricînd mulţumită aplombului cu care trimisese invitaţii în formă de seminţe de mac pentru un chef magnific imediat ce se întorsese din *umra*. Karachiul este un oraş care admiră tupeul, aşa că alde Ghutna i-au strîns pentru prima dată la sînul lor pe alde Lohawalla, iar măsuţa de toaletă a mamei Soniei s-a prăbuşit

sub greutatea invitaţiilor la petreceri. Nimeni nu mai pomenea faptul că de peţitul Soniei se alesese praful şi pulberea.

Dar Sonia trebuia să trăiască cu amintirea tuturor celor petrecute şi cu vestea că prietena noastră Nadia de la Londra era pe punctul de a se logodi cu aproape-logodnicul de odinioară al Soniei, Adel Rana, iar eu ştiam că n-aveam să aud din gura ei cum se simţea într-o asemenea situaţie, căci crezusem mereu că tatăl ei era vinovat şi nici nu încercasem cine ştie ce să-mi ascund părerea în faţa ei.

— Unchiule Ali, ai veşti de la Karim?

— Bineînţeles. Se pricepe de minune să scrie cărţi poştale care nu spun nimic. O să se întoarcă la Londra în septembrie şi-atunci o să înceapă să se intereseze de familie, dar pînă atunci, cine ştie? Numai că, inimioară, în locul tău, nu l-aş aştepta să vină în Karachi. Nu-nţeleg de ce ţi-au permis ai tăi să te-ntorci.

Zia era la New York, lucra la o bancă de investiţii. Nadia era la Londra, într-o vacanţă prelungită, şi le explica tuturor că Adel Rana nu spunea decît lucruri bune despre Sonia, dar că, bineînţeles, nu se putea aştepta din partea lui să se înrudească prin căsătorie cu o familie acuzată de trafic cu droguri. Gemenele erau pe Coasta de Vest a Americii – una se angajase la firma unui arhitect din L.A., cealaltă se ocupa intens de *web design* în San Francisco. Cyrus ajunsese la o multinaţională din Karachi, urmărind de fapt să obţină în cîţiva ani o detaşare în străinătate, şi nu pomenea nimic despre Nadia, pe care o iubise şi care îl iubise, la rîndu-i, dar inutil, fiindcă el era *parsi*, iar ea era musulmană. Fratele Soniei, Sohail, mai avea doar cîteva luni pînă să înceapă facultatea la New York şi se zvonea că odată cu el ar pleca şi Sonia la New York, ca să-şi viziteze familia, ceea ce însemna că urma să le fie prezentată băieţilor pakistanezi eligibili de pe Coasta de Est, deşi taică-său subliniase ca nu cumva să se apropie de Zia. Iar Karim…

În vara aceea terenurile de *squash* erau refugiul meu. Jucam în fiecare seară. Eram un grup eterogen de vreo zece, doisprezece inşi, ajungeam la teren pe la patru şi rămîneam pînă la opt, cînd ne întorceam acasă, prea extenuaţi ca să ne mai gîndim şi la altceva în afară de cină, un film la video şi somn. Sora lui Cyrus mi s-a destăinuit:

— Tare-mi plac terenurile de *squash*. Au o mulţime de locuri unde să te-ascunzi dacă apar nişte inşi cu arme.

Zia a venit pentru scurt timp acasă. Tatăl lui, care credea că e pe moarte, deşi doctorii insistau că n-avea decît o indigestie cronică, i-a dat o cheie de rezervă de la fişetul lui, care dădea pe dinafară de dovezi incriminatoare, zvonuri şi insinuări despre toţi cunoscuţii noştri.

— Arde dosarele, l-am sfătuit pe Zia.

Dar Zia a zis că-mi ratasem ocazia de a avea vreun cuvînt de spus în viaţa lui. Nu i-a dat nici un telefon Soniei.

Verişoara tuşii Laila a sosit în oraş, în căutare de mirese pentru fiul ei. Sonia a găsit hîrtia pe care o aruncase ea într-o bună zi cînd ieşise de la club şi ne-am hlizit amîndouă citind titlul: „NURORI POSIBILE“. Sub el erau cîteva coloane cu titluri ca: nume, vîrstă, origine, şcoala urmată, reputaţie, diverse. Apoi venea lista finală, subîmpărţită în patru coloane: cele patru atribute ale frumuseţii – trăsături, siluetă, ten, labele picioarelor.

— Cum adună datele pentru ultima rubrică? a rîs Sonia.

Şi amîndouă ne-am prefăcut că nu observăm numele ei, înscris pe listă cu o cruce mare în rubrica „Origine“ şi cu menţiunea „droguri“ în rubrica „Diverse“.

La aeroport ni s-a spus că avionul nostru spre Lahore avea întîrziere, dar că operatorul de zbor ne oferea un mic dejun gratuit în salonul de aşteptare.

— Dar nu-s decît sandviciuri cu brînză şi eu vreau *halva puri*, m-am plîns eu la angajatul liniei aeriene. Sonia, cheamă-ţi maşina înapoi şi hai să mergem după *halva puri*.

Angajatul liniei aeriene ne-a spus că nu putem pleca.

— E periculos pentru două fete singure să rătăcească aşa prin oraş. Staţi aici. O sun pe soţia mea şi-i spun să trimită nişte *halva puri* prin fiul meu.

— Vă temeţi că n-o să ne mai întoarcem şi zborul o să întîrzie din cauza noastră.

Omul a clătinat din cap şi ne-a întins cheile maşinii lui.

— Dacă trebuie neapărat, poftim, luaţi maşina mea.

Mi-am spus: trebuie neapărat să-i povestesc lui Karim despre omul ăsta. Atîtea lucruri am să-i povestesc neapărat lui Karim.

În Lahore m-am întîlnit cu unchiul Respciu, acum ministru în guvern.

— O iei spre sud curînd? l-am întrebat.

— Poftim? Spre Multan?

Şi-a aplecat într-o parte căpăţîna uriaşă.

— Spre sudul ţării, nu al provinciei.

— A, Doamne, spre Karachi! Nu, sigur că nu!

Nici nu trecuse aşa de mult timp de cînd mă gîndeam la figura unchiului Respciu cînd mi-l imaginam pe Romeo. Nici nu trecuse aşa de mult timp de cînd îşi crease aura romantică de bărbat care sfida convenţiile, însurîndu-se cu cineva din afara tribului său. Iar acum spunea că problema oraşului Karachi

stătea în faptul că era aşa o amestecătură acolo şi că nimic bun nu putea ieşi din dezmăţul pluralist. Soţia lui nu era cu el cînd l-am întîlnit. Nu erau divorţaţi, ci doar indiferenţi.

— Multan! În sud! Ce înţelegere limitată! i-am spus Soniei. Vacanţa asta nu-mi prieşte cine ştie ce. Hai acasă.

Şi am plecat amîndouă cu primul avion. Pe drumul de la aeroport spre casă, mi-am amintit o expresie din scrisoarea lui *aba*: *Înţelegerea limitată – lucru pe care nu ni-l permitem.*

Prim-ministrul le-a spus reporterilor că ţara o duce bine. Întrebat despre Karachi, a spus că în Karachi locuiau doar zece milioane de oameni.

Tuşa Laila m-a înşfăcat de cot în pragul farmaciei şi mi-a şuierat:

— Trebuie s-o ştergem de-aici. Poartă-te nonşalant.

Amorţeala poate fi confundată cu nonşalanţa. M-am lăsat trasă afară, măturînd împrejurimile cu privirea, în căutarea unei sclipiri de soare pe vreun trăgaci. Poate că ar trebui să spunem ceva, să-i avertizăm pe ceilalţi cumpărători. Pe jos, un pachet. Am sărit în maşina tuşii Laila şi m-am făcut mică în scaun. Încă incapabilă să vorbesc, i-am făcut semn şoferului ei să calce pe acceleraţie.

Tuşa Laila a deschis portiera din spate. Încet, foarte încet.

Un bărbat s-a aplecat şi-a ridicat pachetul.

Tuşa Laila mi-a pus o mînă pe frunte.

— E un jurnalist înăuntru. N-am vrut să văd mîine în ziar: „ÎNALTA SOCIETATE, LA CUMPĂRAT DE SUPOZITOARE“.

Bărbatul a scos din pungă un rulou cu chebap şi s-a apucat să mănînce.

I-am auzit pe *aba* şi *ami* vorbind la telefon cu tuşa Maheen. Şedeau unul lîngă altul, cu telefonul sprijinit între ei, iar el o ţinea pe după umeri. Rîdeau amîndoi.

Trebuia să-mi caut de lucru, dar ce anume voiam să fac cu viaţa mea?

Amintirea gîtului lui sub gura mea, înţepătura *aftershave*-ului în tăietura de pe buza mea…

Un nomad de pe duna unchiului Asif s-a rugat de el să-i facă rost de o slujbă în Karachi. Chiar şi acum, chiar şi în acest moment, continua să fie un oraş ademenitor. Unchiul Asif a spus că nomadul nu era

cu mult mai în vîrstă decît mine şi se mira că printre puţinele lui posesiuni se număra şi o pereche de bile care semănau cu ochii de capră.

— De ce nu se dau petreceri, de ce nu se dau petreceri? se tînguia tuşa Runty. Nu mai suport să tot stau în casă, nu-mi mai suport propria imaginaţie!

Apusurile erau tot frumoase şi mereu vedeam băieţi jucînd crichet pe stradă.

Naila, cu uleiul ei de cocos, nu mai apăruse la nimeni acasă de la începutul lui mai.

Orangi, Korangi, Liaquatabad, New Town, Golimar, Machar Colony, Azizabad, Sher Shah… violenţe în toate aceste zone ale oraşului, a căror lipsă de familiaritate încă o resimţeam ca pe o binecuvîntare. Dar au urmat şase morţi în Kharadar, inclusiv o micuţă cerşetoare. Pe cînd citeam articolul din ziar, vedeam, între un cuvînt şi următorul, imagini cu gloanţe şi leşuri, răniţii plîngîndu-i pe morţi, trestie-de-zahăr strivită şi fărîmată, împinsă deoparte de picioare ce alergau, baloane ce se spărgeau în jurul meu şi solul din exteriorul hotelului cu dale albe gonind spre mine. Pietrişul îmi muşca pielea. Un om ţinea în poală capul negru de sînge al unui băiat, şoptind: „Ocean, *oceano*, *samundar*, *mohit*, *moa shoagor*, *umi*, *bahari*, *valtameri*…“[1]

Sonia m-a sunat într-o seară tîrziu.

— Zău dacă nu m-am săturat! Toată lumea e posomorîtă şi pesimistă şi trebuie să cauţi cu lumînarea cîte-un strop de bucurie. Dar stai să-ţi spun ce-am păţit în seara asta. M-am dus cu *ama* să luăm cina la bunici… *Abu* e-n Islamabad şi cine mai ştie pe unde umblă Sohail în ultima vreme?… Şi cînd mergeam spre maşină, vrînd să plecăm, din tufăriş a sărit un bărbat, un din ăla *chichora*[2] sadea, a prins-o pe *ama* de încheietură şi-a zis „Dă-mi cheile de la maşină“.

— Nu!

— Da, *na*[3], dacă-ţi zic! Şi-odată o apucă isteria pe *ama* şi-ncearcă să-şi găsească cheile în geantă, dar încuietoarea-i aşa de complicată, că-i inginerie curată s-o deschizi, şi pînă reuşeşte în sfîrşit s-o deschidă, îi tremură mîinile în aşa hal, încît nu mai poate să găsească nimic înăuntru, aşa că omul întinde mîna, gata s-o atingă pe *shalwar*, şi-i zice „Hai mai repede, dă-mi cheile alea, că scot TT-ul[4]“. În momentul ăla *ama* a luat-o razna de tot şi-a început să arunce în el cu tot ce-avea în geantă, ţipînd „Nu, nu, orice, numai asta nu!“, şi tipul s-a şocat de-a binelea, unde mai pui că mai venea şi un vecin să vadă ce-i cu atîta gălăgie, aşa că ăla a rupt-o la fugă. M-am întors spre *ama* şi i-am zis „Ştii, TT-ul e un soi de

armă“, iar ea, cică, „Ah, slavă Domnului, credeam că vrea să ne-arate organul“.

I-am amintit Soniei că pînă în vara aceea eram în stare să rîdem fără să ne gîndim în mod special: *Acum rîd. Acum plămînii mei nu se mai sufocă – pentru moment*.

Ea mi-a amintit că nici în timpul iernii nu avuseserăm cine ştie ce motive de rîs.

Toate serviciile de telefonie mobilă fuseseră suspendate, pentru că existau indicii serioase că modul acesta de comunicare facilita activităţile teroriste.

Am făcut o pană de cauciuc în drumul cu maşina spre casă de la club. Cînd am coborît să verific, o camionetă Suzuki s-a oprit şi din ea au coborît trei bărbaţi. Un biciclist a oprit şi el în dreptul meu. Un vînzător de fructe a traversat strada în direcţia mea. Ştiam de ce se opriseră toţi, ştiam ce aveau de gînd. Mi-au spus să stau liniştită în maşină, cu aerul condiţionat pornit. Era o zi fierbinte, lipicioasă. Mi-au schimbat cauciucul şi pe urmă au plecat cu toţii.

Era exact genul de lucruri pe care te-ai aştepta să le facă nişte bărbaţi necunoscuţi în Karachi.

Am intrat în camera lui Zia cînd îşi făcea bagajul, ca să se întoarcă la New York. Şi-a tras valiza jos din pat, făcîndu-mi loc să mă întind. Dar m-am simţit stînjenită şi i-am spus că trebuia să plec. El a spus că n-avea de gînd să se mai întoarcă în Karachi şi cine ştie cînd o să ne mai vedem. Aşadar, cît mai conta ce s-ar fi întîmplat între noi în acea unică împrejurare?

— Hai să facem o plimbare cu maşina, i-am spus. Nu mă simt în largul meu aici, purtînd conversaţia asta, cînd poate că părinţii tăi tocmai trec pe lîngă perete de cealaltă parte.

Am plecat cu Integra lui, după ce toată vara mă mişcasem, pe cît posibil, numai între locuinţe şi terenuri de *squash*.

Mergeam şi mergeam şi nu simţeam nici plăcere, nici aşteptare înfiorată, ci doar un fel de acceptare amorţită a inevitabilului. Pe faţa lui Zia nu se putea citi nimic. Încotro ne îndreptam? Ce pustii erau străzile, la atît de puţin timp după apus! Prin apropiere de sensul giratoriu cu submarin am ieşit de pe şoseaua principală. Ne îndreptam către unul dintre punctele de lucru ale tatălui Soniei, cel aflat mai aproape de casă. Birou, telefon, fax. Un spaţiu de lucru improvizat pentru zilele în care era prea periculos să parcurgă drumul pînă la birourile aflate în cealaltă parte a oraşului. Covor verde. Nici un lucru cu adevărat important nu se afla aici. Nu erau nici îngrijitori, nici paznici la datorie. Cu ani în urmă Sonia ne arătase cum puteam descuia uşa cu briceagul. Zia a virat fără să încetinească pe lîngă o maşină cu motorul calat, care bloca strada. Un om a apărut din spatele maşinii chiar în calea noastră. Zia a tras de volan. A frînat. Omul, neatins, a băgat un pistol pe geamul maşinii.

— Asta-i precis mîna sorţii, a spus el.

Era hoţul de maşini.

Ne-a făcut semn să coborîm.

— Îmi pare rău, scuze, o să-ţi fac rost de o slujbă… Credeam că prietenul meu a rezolvat treaba, a spus Zia, transpirînd de zor în aerul încremenit al nopţii.

Omul a clătinat din cap.

— Prietenul tău a rezolvat. Lohawalla *sahib* mi-a dat de urmă şi mi-a găsit o slujbă. Îi datorez foarte mult. Dar frate-meu a fost împuşcat. Nu-i nevoie să ştiţi amănunte, dar era tare furios şi-a făcut o mulţime de lucruri prosteşti. Totuşi e frate-meu. Şi dacă nu-l duc la spital, o să moară. Dar dacă încerc să mă duc de-aici pîn-acolo cu maşina, o să mă oprească poliţia şi pe urmă o să-l recunoască. N-ar opri o maşină cu o fată înăuntru.

A deschis portiera din spate a celeilalte maşini. Fratele lui zăcea acolo nemişcat. Trusa de prim ajutor din biroul tatălui Soniei era deschisă lîngă el, iar conţinutul ei, împrăştiat prin toată maşina. Expresia lui Zia s-a schimbat din teamă în ceva mai complicat, ceva care avea legătură cu umbrele printre care trăia dintotdeauna. L-a apucat pe omul acela de braţ şi a început să-l tragă afară.

— Ajută-mă, Raheen.

Hoţul de maşini încă mai ţinea pistolul îndreptat spre noi. L-am apucat pe frate-său de picior, în timp ce Zia îl trăgea puţin cîte puţin din maşină. Pe *shalwar-kameez*-ul omului nu era sudoare, cum am crezut la început. L-am întins pe bancheta din spate a maşinii lui Zia şi am pornit către spitalul de stat. Spitalele private ar fi refuzat să se ocupe de o rană de glonţ. Peste tot erau dube ale jandarmilor, dar nici una nu ne-a oprit.

În faţa spitalului pavajul era acoperit cu trupuri aliniate unul lîngă altul. Hoţul de maşini – Mohommad – a rîs cînd m-a văzut acoperindu-mi ochii la vederea lor.

— Dorm, a spus el. Au rude înăuntru şi n-au bani de hotel, nici măcar de drum. Aşa că dorm aici peste noapte şi dimineaţa intră să-şi vadă rudele sau să afle dacă au murit.

În secţia de urgenţe, haos. Erau atîţia oameni, încît nu aveai loc să treci printre ei cu o targă. Zia şi Mohommad l-au cărat înăuntru pe fratele celui din urmă, care era de-acum conştient, şi l-au proptit de un perete. Nu tu paturi disponibile, ba nici măcar un scaun. Doctori, nici pe departe cîţi ar trebui. Mă pomenesc îndepărtîndu-mă de cei trei bărbaţi, cu toate că ar trebui să-i spun lui Zia că de-acum putem pleca acasă. Mă mişc printre gemete, ţipete şi oftaturi. N-am să uit niciodată. Cineva ar trebui în mod cert să se mişte mai repede. Lumea ar trebui în mod cert să se mişte mai repede. Un bărbat vorbeşte cu o femeie, iar ea ţine în braţe un copilaş care plînge. Bărbatul are o seringă, deşi se vede limpede că nu e medic. Îi vorbeşte, iar ea dă din cap că da. Cînd el goleşte seringa în vena copilului, durerea de pe chipul acestuia se risipeşte. Femeia întinde şi ea braţul. Bărbatul se apleacă foarte mult peste ea. O să înceapă un fel de tîrguială. Un bărbat în halat alb îşi face loc pe lîngă mine. Îl aud spunînd „Nu mai avem sînge“. Un altul răspunde: „Răzuie de pe pereţii din sala de operaţii“. O pisică cu blana netedă şi lucioasă trece încet pe lîngă mine. Mai mult decît orice, asta mă face să simt că-mi vine să vomit. Zia mă apucă de braţ. Îi spun „Ar trebui să donăm sînge“. El îmi spune că putem pleca. Deschid gura să zic „Da“, însă un medic mi-a auzit comentariul de mai înainte şi mă întreabă ce grupă de sînge am. Îi spun. Îl întreabă şi pe Zia. Zia se preface că nu ştie, dar eu ştiu că minte şi i-o spun. El îşi scoate din portofel cardul cu grupa de

sînge. Doctorul spune că are nevoie să donăm amîndoi urgent pentru transfuzii. Dar n-ar trebui să ne testeze cineva sîngele mai întîi? Un pacient care zace în apropiere întreabă „Pentru ce să-l testeze? Pentru boli mortale?“ În jurul lui se iscă rîsete copioase. I-am pierdut din vedere pe Mohommad şi pe fratele lui. Acum mă gîndesc la ei ca la nişte aliaţi. Pe patul în care mă poftesc să mă întind nu există aşternut. Îmi feresc privirea cînd mi se înfige acul, apoi intru în panică: era sterilizat? Era nou? Nimeni n-are timp să-mi răspundă. În patul de lîngă mine stă întins un bărbat care nu-mi prea place cum arată. A fost implicat într-un schimb de focuri. Aud pe cineva spunînd despre el că a omorît oameni. „Era sterilizat?“ întreb întruna şi cineva îmi răspunde „Da, da“, dar pe un ton nervos. Şi dacă n-a fost, ce s-ar mai putea face acum? Zia vine să mă caute. Are ameţeli. Crede că i-au luat mai mult sînge decît ar fi trebuit. Îl întreb despre ac. Nu i-a trecut prin minte să verifice. Nu îndrăznim să ne mai gîndim la asta. Întrebăm de Mohommad şi fratele lui. Nu ştie nimeni nimic. Dar nu plecăm. Întrebăm fiecare medic şi asistent care trece pe lîngă noi despre omul cu un glonţ în abdomen. Cineva ne spune că sîngele lui Zia n-a reuşit s-o scape pe fata din patul de lîngă el. Omul meu va trăi, cred ei. Mama lui a venit la spital. Dă de mine. Îmi spune că poate cred că sîngele meu a fost irosit, fiindcă e o certitudine, nu doar o probabilitate, că – mai devreme sau mai tîrziu, dar probabil că mai devreme – un alt glonţ o să-şi găsească drum spre inima fiului ei. „Atunci sîngele tău se va vărsa pe străzile din Karachi. Dar pentru fiecare zi de viaţă în plus pe care i-ai oferit-o, îţi mulţumesc“. Îl vedem în sfîrşit pe Mohommad. Fratele lui a murit. Ne oferim să rămînem. El clatină din cap. Mă întreabă: „Unde-i eroul ăla de prieten al tău? În America sau în Anglia?“ Îi răspund că nu ştiu. Mă întreabă cum îl cheamă pe erou. „Karim“, îi spun.

Numele lui e ca apa răcoroasă în gura mea.

Cu Zia la volan, ne întoarcem la el acasă. Ne întindem împreună în pat şi ne lipim strîns unul de altul, încercînd să nu ne încordăm auzul ca să depistăm zgomotul cine ştie cărei infecţii ce îşi croieşte drum prin venele noastre.

În noaptea aceea am visat că mergeam cu Karim pe străzile din Karachi. Cînd au început focurile de armă, eram chiar lîngă vechea noastră şcoală, aşa că am fugit înăuntru, traversînd terenurile de joc neîngrădite şi îndreptîndu-ne către parcarea aglomerată. Colbul se ridica în jurul gleznelor noastre în timp ce fugeam, cum se ridica şi în jurul gloanţelor care loveau pămîntul în stînga şi-n dreapta noastră, mai puternic decît grindina. Gloanţele se sfărîmau în coloana mea vertebrală şi, între două spasme chinuitoare, mai apucam să aud toate ţipetele răniţilor din cealaltă parte a zidului. Karim s-a întors. S-a întors cu braţele larg deschise. Şi atunci n-am mai putut să fug, aşa că m-am uitat în urmă, la Karim, şi la gloanţele ce descriau un arc peste zid, venind către noi. Doar că nu erau gloanţe.

Era diamante.

Nu, Ra, erau lacrimi îngheţate.

1. Cuvîntul „ocean“ în diferite limbi.
2. Indecent, vulgar (urdu).

3. Nu-i aşa?/ Zău aşa / Ştii? (urdu)
4. Pistol semiautomat rusesc, scos din producţie încă din 1954.

Există două feluri de a scăpa de suferinţă infernul în care trăim în fiecare zi . *Primul este lesnicios pentru mulţi: acceptă infernul şi devino parte din el, astfel încît să nu mai fii în stare să-l observi. Al doilea este riscant şi îţi pretinde în permanenţă luare-aminte şi discernămînt: caută şi învaţă să recunoşti, cine şi ce face parte din miezul infernului, cine şi ce nu face parte din infern, iar după ce le recunoşti, fă-le trainice, oferă-le spaţiu.*

Italo Calvino

Karim,

În Karachi există o stradă care se învîrte după Lună.

Lîngă un *imam baragh*[1] există un şir de case cu intrări în faţă şi în spate şi fără ziduri împrejmuitoare. Cînd, după calendarul lunar, se intră în luna *muhurram*, femeile şiite se duc în fiecare zi la *imam baragh*. La *imam baragh* există o uşă dosnică pentru ele, pentru cele aflate în *purdah*[2], iar ca să ajungă la acea uşă dosnică fără să fie cercetate cu privirea de străini în plină stradă, parcurg drumul trecînd prin locuinţele din vecinătate. Uşile din faţă şi cele din spate sînt deschise şi femeile trec din holul unei case în holul următoarei case, iar acea alee ce străbate interiorul locuinţelor le duce pînă la uşa de la *imam baragh*. Este o alee fără nume, o alee care încetează să existe cînd dispare luna, dar este totuşi o alee – şi încă una care spune despre Karachi mai multe decît orice ai putea găsi pe o hartă a străzilor.

Mama ta a sunat mai deunăzi ca să-mi spună că ţi-a dat o copie a scrisorii tatălui meu. Vorbeşte în ea despre poveştile de război ale Karachiului, al căror caracter personal exclude absolut tot ce se află în afara poveştii. Acum înţeleg în sfîrşit ce legătură avea asta cu numele străzilor. Mereu mi s-a părut minunat că toţi cunoscuţii mei din Karachi, cînd îndrumă pe cineva, o fac prin repere stradale şi istorisiri – mergi pînă la sensul giratoriu cu submarinul, coteşte pe străduţa unde l-a acostat hoţul de maşini pe Zia, condu mai departe pînă ajungi la biroul tatălui Soniei. Cîtă familiaritate şi ce sentiment al apartenenţei sălăşluiesc în aceste îndrumări! Nu poţi să negi că lucrul acesta are în el ceva remarcabil: aparţinem unui oraş devotat artei povestitului. O avem în sînge. Dar nu-ţi pot fi familiari decît cei pe care îi cunoşti bine, nu poţi cunoaşte decît poveştile celor pe care te-ai obosit să-i asculţi. Ce se întîmplă cu toate străzile care n-au nici o poveste de spus? Ne ferim pur şi simplu de ele? Eu mi-am trăit viaţa în asemenea cercuri înguste, iar acum îţi aud vocea spunîndu-mi că uneori înguştii îţi îngustează spaţiul.

Dar ce legătură are asta cu noi doi? Tu crezi că viaţa mea îngustă te-a exclus cîndva şi te va exclude din nou. Karim, nu pot să neg că am fost egoistă. Starea ta psihică a fost întotdeauna atît de contagioasă, încît în sîngele meu nu există anticorpi care să mă poată imuniza la felul în care te simţi. Aşa că mereu mi-am dorit să te fac să rîzi şi să te văd rîzînd, nu să fiu nevoită să-ţi şterg lacrimile. Credeam că ştii asta. Cum ai putut să crezi vreodată că nu mi-a păsat de tine şi că de aceea mi-am întors chipul dinspre suferinţa ta?

Ce încerc eu să spun, că egoismul meu este un semn al iubirii? Cum pot să coexiste egoismul şi iubirea? Întreabă oraşul în care locuim.

În ce are el mai rău, Karachi se arată a fi un oraş căruia nu-i pasă de oamenii din afara cercului de povestitori, un oraş care ignoră locuri şi oameni insuficient de cunoscuţi ca să primească porecle. Ceea ce am confundat eu uneori cu intimitatea este de fapt doar excludere. Dar Karachi e mereu dual. Casele sînt alei, hoţii de maşini sînt oamenii care te ajută cînd maşina nu vrea să-ţi mai pornească, poluarea te sufocă şi, în acelaşi timp, îţi taie respiraţia de uimire în faţa frumuseţii nenaturale a apusurilor. Tărîm violent, divizat, dispreţuitor faţă de toţi cei aflaţi dincolo de hotarele lui, el este în acelaşi timp şi vibrant, şi primitor cu cei din afară – şi, da, egoismul este consecinţa iubirii.

În Karachi nu există răspunsuri simple. Tocmai cînd am hotărît că intimitatea îndepărtează şi exclude, un om de la aeroport se întoarce şi ne dă cheile de la maşina lui, un vînzător de *motia* ne numeşte „soră“ şi ne împodobeşte încheieturile cu flori, familiile îşi deschid uşile şi îşi feresc privirea, ca să ne ajute să ne croim drum pînă la locurile de închinăciune. În ceea ce are el mai bun, Karachi este cald cu străinii.

Dacă vreau cu adevărat să mă consider un produs al acestui oraş, trebuie să găsesc în mine puterea de a învăţa lecţia aceea mult mai uşoară: cum să le fii apropiat celor apropiaţi ţie.

Nu e o revelaţie ce mi se întîmplă acum, e doar începutul unei încercări de a-mi aduna suficient curaj ca să mă gîndesc la anumite lucruri care mă înspăimîntă. Există o scrisoare pe care am citit-o amîndoi şi care mă îndeamnă să fac faţă spaimei. Ceea ce a spus tata şi ceea ce a scris el fac amîndouă parte din trecutul nostru şi dacă am pretinde că e o problemă uşor de discutat şi de rezolvat, ar însemna să tăgăduim cît de adînc ni s-au cuibărit consecinţele ei în măduva oaselor. Trebuie să trăim zi de zi cu adevărul şi să găsim zi după zi calea către compasiunea neşovăitoare şi nesentimentală, care face ca iertarea să devină irelevantă. Iar compasiunea trebuie să ne anime în toate privinţele, lărgind şi, în acelaşi timp, îngustînd cercurile. Să ne uităm la valuri şi să înţelegem că atunci cînd se sparg, încep să se re-formeze, asta e ceva ce mi se pare esenţial, deşi s-ar putea să mă încurc deja în metafore.

Iubesc locul acesta, Karim, cu toată nebunia şi cu toate complicaţiile lui. Nu că nu l-aş fi iubit şi înainte, dar atunci era genul de iubire pe care o simte un copil, care ori se sfîrşeşte, ori se întăreşte pe măsură ce înţelegerea sporeşte.

Parcă te şi văd, acolo unde eşti, citind printre rînduri.

Hai acasă, străinule.

Hai acasă, descîlcitor al gîndurilor mele.
Hai acasă şi spune-mi ce să fac cu inima asta frîntă a mea?

1. Sau *hussainia*, sală de adunări şiite pentru comemorarea martirului Hussein Ibn Ali, imam şiit şi nepot al profetului Mahomed.
2. Sau *pardah*, practică musulmană care presupune izolarea femeii de ochii lumii prin intermediul hainelor care o acoperă integral în public şi a zidurilor/draperiilor care o separă în interiorul locuinţei.

— *Aba*, zi-mi ce s-a-ntîmplat.

1971

Zafar scrîşnea din dinţi de durere în timp ce se apropia de uşă. Coaste, faţă, pumni. Totul îl durea. Crezuse că războiul avea să se sfîrşească odată şi-odată, dar dacă n-avea să se mai sfîrşească niciodată? Dacă scurgerea timpului nu făcea decît să exacerbeze rănile oamenilor, să le intensifice nebunia? Dacă el şi Maheen aveau să fie alungaţi din Karachi de atitudinea prietenilor lor? Doar cîţiva, o mînă de oameni, veniseră să-l vadă la spital. Şi dintre acei cîţiva, doar Yasmin şi Ali îl întrebaseră ce se întîmplase cu adevărat.

Mult mai uşoară ar fi viaţa dacă n-aş fi logodit.

De unde-i mai venise şi ideea asta? Zafar scutură din cap, ca să-şi limpezească mintea. Nu se putea lăsa afectat de toată şopocăiala din jur. Verii lui, prietenii lui, ba chiar şi maică-sa, în felul ei voalat, toţi îi spuneau că-i înţelegeau simţul obligaţiei, „dar omul mai trebuie să fie şi egoist uneori“. Îi spuneau că era limpede pentru toată lumea că Maheen se schimbase faţă de momentul în care o ceruse el de nevastă – „Nu-i o critică, dragă, doar o constatare. Cum ar putea cineva să rămînă neschimbat în asemenea circumstanţe?“ Îi spuneau: „Poţi să-ţi închipui cum ar fi să creşti un copil bengalez în atmosfera asta?“ Îi spuneau că nu era făcut pentru o viaţă în care apăreau şi complicaţii, deci la ce bun să se prefacă? Îi spuneau că era firesc să nu recunoască nici măcar în sinea lui că îşi dorea să rupă logodna, dar era oare cinstit faţă de Maheen s-o ia în căsătorie din nişte motive greşite?

Îi spuneau toate astea şi se prefăceau că i le spun pentru că ţineau la el. Îi spuneau toate astea şi îi infectau gîndurile.

Zafar deschise uşa. Era Shafiq.

— O să te-nsori cu una de-a lor. O să-i permiţi să-ţi nască pruncul. Cum e posibil?

În ochii lui Shafiq era nebunie pură, mai violentă decît orice se citise pe faţa lui Bunty cînd îl lovea pe Zafar cu pumnii, iar şi iar şi iar, pe terenul de *squash*. Maheen era în bucătărie. Dacă o vedea Shafiq… Ce sclipea aşa în mîna lui Shafiq? Era un cuţit în mîna lui Shafiq? Trebuia să-l scoată de acolo înainte s-o vadă pe Maheen. Nu te certa cu el, scoate-l de-acolo.

Uşa bucătăriei se deschise.

Zafar ştie ce să spună ca să-l împace pe Shafiq şi să-l facă să plece.

Zafar ştie ce să spună: ceva de neiertat, care s-o facă pe Maheen să-l părăsească.

O spune.

A reuşit.

A reuşit.

Se întoarce să se uite la Maheen.

Va renunţa la tot – la oraş, la prieteni, la personalitate – doar ca să şteargă privirea aceea din ochii ei, doar ca s-o facă să rămînă cu el pentru totdeauna.

Deschide gura să-i explice.

Dar ce gînd a fost acela, care dintre cele două gînduri l-a făcut să spună ce-a spus?

Pentru unul are explicaţie.

Dacă a fost celălalt, gata, a pierdut-o.

Nu ştie.

Nu va şti niciodată.

Eram în biroul unchiului Asif, în Rahim Yar Khan, cînd tuşa Laila mi-a spus că mă căuta cineva la telefon. M-am uitat la ceas. Peste trei ore era termenul limită la care mama trebuia să predea un articol pentru Orangi Pilot Project[1], care transformase una dintre cele mai prăpădite zone din Karachi într-un paradis al alfabetizării extinse, al canalizării eficiente, al toleranţei între comunităţi. Ascultînd ce spunea mama despre oamenii care lucrau acolo, începusem să-mi imaginez un posibil viitor pentru mine, chiar dacă aş minţi dacă n-aş recunoaşte că în cea mai mare parte a timpului părea mult mai ispititor să mă imaginez stînd într-un birou confortabil din agenţia publicitară a lui *aba*, bînd ceai şi discutînd despre slogane. Dar acum eram convinsă că la telefon era tata, care voia să afle de ce plecasem în călătorie în nord şi-l lăsasem singur acasă, ca să se confrunte cu teroarea YPT: Yasmin sub Presiunea Timpului. Cumva, în decursul verii, eu şi *aba* învăţaserăm din nou să rîdem împreună. N-aş spune că-l iertasem. Mai exact, iertarea nu mai era o chestiune urgentă. Trebuia să trăiască laolaltă cu amintirea eşecurilor sale, la fel cum şi eu trebuia să trăiesc cu amintirea alor mele. Şi dacă n-aş fi ştiut ce-i spusese tuşii Maheen, nici n-aş fi crezut vreodată că trebuia să fiu atentă la şerpii şi la genunile care se puteau strecura sau căsca în orice suflet, nu doar în sufletele care sălăşluiau în nişte monştri recognoscibili.

Dar aşa, ca să se ştie, îi spusesem eu, *cred că ai zis-o ca s-o salvezi de Shafiq*.

Am ridicat receptorul de la extensia din cabinetul de lucru.

— Deja a-nceput să-şi înfigă agrafe de birou în păr?

— Castroanele de ceramică ale tuşii Laila mai au încă pete de vopsea mov şi verde?

— Karim.

M-am sculat în picioare, iar mişcarea mea bruscă a smuls firul din telefon.

— Nu închide! am ţipat, sperînd că ceva, cumva, ar fi putut să-mi transmită mesajul către Karim. Nu închide!

M-am lăsat în patru labe şi am potrivit la loc fişa în priză.

— Nu închide! am ţipat în receptor.

— Şi dacă închideam, tot n-ar fi contat. Dacă mai continui să ţipi atît de ascuţit, o să te aud pînă-n Karachi.

— Eşti în Karachi?

— Da. Am hotărît că vreau neapărat să fac o hartă. Am nevoie de ajutorul tău. De asta te-am sunat.

— De asta m-ai sunat?

— Da. Tu mi-ai dat ideea. Cînd ai pomenit de strada Lunii. Am de gînd să fac o hartă pe internet.

M-am sprijinit de spătarul de piele al scaunului de la birou şi m-am uitat pe fereastră la norii tot mai întunecaţi care se adunau. Îmi citise scrisoarea şi ea îi stîrnise o idee de hartă. Era mai rău decît dacă n-ar fi primit-o niciodată.

— Mă asculţi? Chiar tu mi-ai dat ideea. O să facem o hartă interactivă pe internet. Bun, începi cu o hartă simplă a străzilor, dar ai peste tot linkuri. Dai clic undeva, se deschid fişiere de sunet cu karachiiţi care spun poveşti despre cum e să trăieşti în diferite părţi ale oraşului. Dai clic în altă parte, vezi imaginea unei străzi anume. Încă un clic, imaginea se apropie şi vezi o piatră, o frunză sau un panou publicitar care are o semnificaţie pentru strada aia. Dai clic, vezi străzi care există sezonier, ca strada aia a ta lunară. Dai clic, vezi ce zone ale oraşului sînt sub interdicţie după lăsarea serii. Dai clic, auzi o poezie. Dai clic, vezi o pictură. Îţi alegi limba în care vrei să citeşti. Fişiere de sunet în tot felul de dialecte. Grafică la greu pentru persoanele care nu ştiu să citească. Stai să vezi, Raheen. O să fie ceva uluitor. Şi să nu-mi spui că majoritatea oamenilor nu-şi permit computere. Mai aşteaptă cîţiva ani şi-o să fii uimită cînd o să vezi cîţi oameni vor avea acces la computer, chiar dacă n-or să aibă unul acasă. Ăsta-i un proiect de-o viaţă, Raheen, într-un oraş care se schimbă permanent. E prea obositor să-mi închipui că l-aş putea face singur. O să m-ajuţi şi tu, nu-i aşa? O să mi te-alături? O să-l facem împreună, da? O să scrii cîte ceva şi o să includem linkuri la tot felul de texte despre Karachi. Scrie ceva despre oraş, despre Karachiul pe care îl cunoşti tu. Mereu ai scris bine. O să fim ca Eratostene şi Strabon lucrînd mînă-n mînă. Iar ai deconectat telefonul?

— Nu.

M-am uitat la globul fixat pe axa lui, pus pe o masă de lîngă fereastră, şi mi-am dorit să arunc cu ceva în el. O să fim ca Eratostene şi Strabon. Deci aşa o să se termine. Cu fiecare dintre noi învăţînd ceva de la celălalt, împărtăşind idei, alcătuind o hartă. O să le spunem oamenilor ce relaţie de lucru minunată avem. În definitiv, eram prieteni de-o viaţă. Şi dacă ne va întreba cineva de vremea cînd eram tineri şi îndrăgostiţi, va trebui să stăm şi să ne adunăm amintirile despre cum a fost şi cum am crezut noi că va fi. Cîteodată, tîrziu în noapte, cînd nimeni altcineva nu va mai fi în preajmă, fiecare dintre noi va sta în singurătatea lui şi se va întreba cum s-ar fi rezolvat totul dacă… Dar niciodată nu ne vom gîndi la asta prea mult sau prea serios.

Era un gînd insuportabil.

— Vrei? m-a întrebat el. Vrei să scrii ceva? Scrie o poveste, ceva. Scrie despre vînzătorul de *motia* şi despre hoţul de maşini, despre Zia şi Sonia şi despre îndrăgostire.

— Ce anume ar trebui să scriu despre îndrăgostire?

— Scrie aşa: „Era odată un băiat pe nume Karim, care nu s-a îndrăgostit niciodată“.

— Nu s-a îndrăgostit niciodată.

— Nu. N-a existat nici o îndrăgostire. S-a născut iubind-o şi iubirea l-a purtat înapoi la ea, chiar dacă între cele două momente a existat o perioadă de prostie absolută.

Mi-am plecat capul. Binecuvîntarea acestei clipe. Să n-o uiţi niciodată.

— De ce tot taci la telefon?

Mi-am apăsat receptorul pe ureche cît de tare am putut.

— Karim, lepădătură ce eşti, te omor!

El a rîs.

— Ce? Chiar credeai că te-am sunat ca să te rog să m-ajuţi cu o hartă?

— Încetează! Nu mai fi nesuferit. Zi-mi o dulcegărie.

Am luat un os de sepie din colecţia de scoici şi fosile a unchiului Asif şi mi-am trasat cu el conturul mîinii.

— Sirop de arţar.

— Ai chef de perversiuni?

— E dulceag.

— O să te pocnesc. Iau eu avionul spre Karachi sau vii tu aici? Cum e mai rapid?

— Vin eu acolo. Presupunînd că aveam chef de perversiuni, cum ai fi răspuns?

— O să-ţi spun cînd ajungi aici. Cînd ai primul avion?

— Stai aşa, fato. Nu prind zborul următor. Chiar am de gînd să fac treaba asta cu harta, să ştii. Fiindcă ştii ce mi-am dat seama? Trebuie să existe o hartă pe undeva. Poliţia, serviciile secrete, poate chiar Poşta, dar cineva tot trebuie să aibă o hartă cu străzile din Karachi.

— Presupun că da.

Mă umfla rîsul văzînd cum ne întorceam de unde plecaserăm. Rahim Yar Khan, hărţi şi noi doi. Dar ce călătorie lungă făcuserăm ca să ne întoarcem aici!

— Nu trebuie să presupui. Aşa e. Tatăl lui Zia a vorbit cu cineva, una din relaţiile alea dubioase ale lui, care-a zis că-mi face el rost de hartă. Aşa că tatăl lui Zia vine încoace chiar acum, cu o escortă de la poliţie, ca să mă ducă să mă-ntîlnesc cu tipul ăsta şi să iau harta. O să vin cu ea la Rahim Yar Khan şi o să-ncepem să ne gîndim cum s-o folosim ca bază pentru harta de pe internet. Dar nu-i nevoie să-i dăm zor cu asta. Nu-i nici o grabă. Nu-i aşa? Avem tot timpul din lume.

— Karim, nu.

În ciuda fericirii, am simţit un fior de teamă.

— Cel mai rău mod de-a începe un proiect ca ăsta e să te-apuci de el cu ajutorul tatălui lui Zia.

Nu suportam nici măcar să stau în aceeaşi cameră cu el. Omul care încă nu jelise moartea fiului său. Suferinţa lui luase o formă ce anula orice izbăvire posibilă.

— O să-ncep să strîng tubul cu pastă de dinţi de la mijloc. E clar că ne căutăm motive de ceartă. Ah, a venit maşina! Te sun de la aeroport ca să-ţi spun cu ce zbor vin, OK? Hei, încă ceva! Numele tău. Cum de nu mi-ai spus niciodată că înseamnă „călăuză“?

După ce a închis, am rămas nemişcată, cu telefonul lipit de ureche.

— Karim, am spus. Karim, am şoptit, gustîndu-i numele pe limbă.

Am sucit şi-am răsucit osul de sepie în mîini. De ce nu lua primul avion? De ce aştepta să se ducă undeva cu tatăl lui Zia? Nimic bun nu putea să iasă din contactul cu tatăl lui Zia.

Mi l-am imaginat pe Karim şezînd la birou, cu creionul în aer deasupra unei coli de hîrtie, studiind hărţi fundamentale şi mozaicuri fotogrammetrice şi ţinîndu-şi un braţ întins pe birou, cu palma în sus. *Clifton, Defence, Gizri, Sea View, Bath Island*… am spus, strîngînd pe rînd între degete fiecare dintre degetele lui, învăţînd prin atingere semnificaţia numerică a lungimii fiecăruia. Mi-am înmuiat degetul în cerneală şi i-am desenat cu el în palmă: linia inimii, linia sorţii, Muntele lui Venus. *Boat Basin*, am spus. I-am descheiat manşeta şi i-am suflecat mîneca. I-am urmărit traseul venei cu vîrful unei furculiţe, de la

încheietură în sus, pînă la cot. *Mai Kolachi*, am spus. Şi-a pus vîrful inelarului meu pe articulaţia cotului, apoi l-a mişcat înainte şi înapoi de-a lungul scobiturii. *Beach Luxury Hotel Road*, a spus el. I-am suflecat şi mai mult mîneca şi i-am atins cu unghia o cicatrice reliefată şi noduroasă. *Şi-atunci asta ce-ar putea fi?* am întrebat. El şi-a întors harta către mine şi mi-a arătat Napier Mole Road. *Te descurci cu planurile astea?* m-a întrebat.

Dacă nu mă descurc, atunci mă rarcurc, am spus şi l-am muşcat de biceps. Un strop de sînge i-a sclipit pe piele. Mi-am încolăcit limba în jurul lui.

Hei, ăla-i al meu, a spus el rîzînd. *Dă-mi-l înapoi*.

I l-am dat înapoi. El şi-a trecut palma plină de cerneală peste piele, pe sub haine, printre şiruri de dinţi, lăsînd amprente ale destinului său pe tot trupul meu, şi i-am răspuns făcînd şi eu un tatuaj, cu linia vieţii lui trecînd din palmă pe obraz, pe abdomen, pe şold, pe cărări încrucişate, pe rute necartografiate. Sudoarea noastră mirosea a cuvinte nescrise. Cerneala are alt gust pe pielea bărbatului pe care îl iubeşti. Stranii hieroglife ale dorinţei. Ploaia duruia pe ferestrele înalte, înalte, acoperindu-le cu şiroaie de apă care erau străzi şi vene, artere şi artere.

M-am îndepărtat de birou. Ploua de-adevăratelea. Am deschis ferestrele, arcuindu-mi spinarea şi deschizînd gura, ca să prind cerul lichid pe vîrful limbii. Mi-am sprijinit mîinile pe un glob de lîngă fereastră, cu lanţuri muntoase reliefate pe suprafaţa lui, acum întipărite în pielea mea. Am răsucit osul de sepie. M-am gîndit la tot ce ne făcuse să ajungem aici. Acum nu mai ştiu dacă, în timp ce stăteam acolo, aveam habar ce se petrecea pe străzile prăfuite de acasă. Norii de ploaie se mişcau în direcţia Karachiului, unde Karim cobora dintr-un Pajero al unui poliţist, cu gulerul descheiat, cu mînecile suflecate, cu venele de pe braţe şi gît pulsîndu-i albastre într-un decor arid. Cerul era aproape de pămînt, apăsat de ploaie, cu norii înjunghiaţi de trăsnete. Mi-am smuls bluza care mi se agăţa de trup. Pîraie îmi şiroiau pe piele, afluenţi şi cascade peste umărul meu… Karim împinge o uşă, iar tatăl lui Zia, în spatele lui, duce în mînă chei de la fişete… Zia, la New York, răsuceşte întruna în mînă o cheie identică şi nu se simte în stare s-o încredinţeze focului… licurici dansează în ploaie de jur-împrejurul meu… gînduri contradictorii dansează în mintea Soniei cînd se uită ba la chibritul aprins, ba la bucata de hîrtie cu telefonul lui Zia de la New York scris de mîna mea… Zia răsuceşte cheia… Sonia răsuceşte băţul de chibrit… globul se roteşte pe axa lui şi se înclină către fereastră… bărbaţi înarmaţi se năpustesc prin cadrul uşii… Marea Arabiei se revarsă din albie, gata să mă plesnească peste faţă… peste tot, cioburi de la fereastra spartă… cioburi de la fereastra sfărîmată de gloanţe şi poliţia nu poate face altceva decît să tragă orbeşte… prin vacarmul gloanţelor tatăl lui Zia urlă că fiecare străin e un duşman… Karim urmăreşte cu privirea cum peste hărţi se lăţesc bălţi cu sîngele unor necunoscuţi… bălţi la picioarele mele… globul continuă să salte… lumea se roteşte în jurul meu… se roteşte… singurul trăgător rămas în viaţă îşi îndreaptă arma spre Karim… o ultimă faptă nesăbuită, cu restul de tărie ce i-a mai rămas… tatăl lui Zia ţipă, *Fiul meu, fiul meu*… se aruncă între trăgător şi băiat… un glonţ sapă cărare printr-o inimă… un obiect încredinţat focului, celălalt nu… lacrimile tatălui lui Zia, vechi de douăzeci şi patru de ani, se dezgheaţă, curg, înecîndu-l pe el, pe mine, pe toată lumea…

şi abia dacă înţeleg vag liniştea speriată din jur cînd băiatul închide ochii de-acum lipsiţi de vedere şi tiviţi cu lacrimi ai bărbatului, iar globul îşi azvîrle toate oceanele spre noi,

val

după val

după val.

1. Grup de organizaţii nonguvernamentale pakistaneze care elaborează proiecte comunitare de sănătate, sanitaţie, locative etc.

Pe străzile din Karachi pînă şi cei care îşi jelesc morţii îşi întorc feţele către cer, spre ploaia şi frunzele care cad. Printre perdele de apă, siluete neclare dansează împreună.

Îl iau de mînă pe Karim şi îl trag în miezul muzicii.

— Vino după mine, îi spun. Ştiu eu drumul.

Mulţumiri

Vreau să le mulţumesc tuturor suspecţilor de serviciu. În plus, trebuie să-i menţionez pe următorii:

Agha Shahid Ali, pentru că a insistat să „fac ceva“ cu imaginea globului rotitor.

Zain Mustafa, pentru călătoriile cu maşina prin Karachi şi pentru străzile lunii.

Rehana Hakim, pentru că mi-a oferit acces la arhiva *Neswline*.

Zerxes Spencer, pentru afluxul de e-mailuri de după miezul nopţii, care mi-au ţinut tovărăşie cît timp am lucrat la prima versiune a acestui roman.

Aisha Rahman şi Deepak Sathe, pentru canapeaua extensibilă.

Marian McCarthy, pentru că a înţeles unde ar putea ajunge cartea aceasta şi a insistat s-o duc într-acolo.

Mi-ar fi imposibil să menţionez toate cărţile, articolele şi *website*-urile pe care le-am consultat în timpul cît am lucrat la acest roman. Dar aş dori să le menţionez pe următoarele, care mi-au fost de ajutor în mod special:

Ali, Tariq, *Can Pakistan Survive?*, Verso, 1983.

Baillie, Alexander F., *Kurrachee Past, Present and Future*, Oxford, 1975.

Cosgrove, Denis (ed.), *Mappings*, Reaktion Books, 1999.

Lari, Yasmeen; Lari, Mihail S., *The Dual City: Karachi During the Raj*, Oxford, 1996.